

Cat. 284

312

Iste liber e ad usum græcæ Scholæ Complutensis d. or. s. aug.

Apolinaris expositio in primum
posteriorum Aristotelis cum que-
stionibus eiusdem.

585
C. 12

Epistolarum ad Romanos
Epistolarum ad Corinthios
Epistolarum ad Galatas
Epistolarum ad Hebraeos
Epistolarum ad Thimotheum
Epistolarum ad Titum
Epistolarum ad Philemonem
Epistolarum ad Colossenses
Epistolarum ad Romanos
Epistolarum ad Corinthios
Epistolarum ad Galatas
Epistolarum ad Hebraeos
Epistolarum ad Thimotheum
Epistolarum ad Titum
Epistolarum ad Philemonem
Epistolarum ad Colossenses

Preclarissimi doctoris Apolinaris Cremo-
nensis in librum primum posteriorum Aristote-
lis expositio feliciter incipit.

Adnis doctrina et om-
nis disciplina intellecti-
ua ex preexistenti fit co-
gnitione. Manifestus
est autem hoc speculā-
tibus in omnes. mathe-
matice .n. scientiarum
p hūc modū fūt: et alia-
rum vnaqueq; artium.

Similiter autē et circa
oīones que per sillogis-
mos et que p inductionem. Atque .n. p prius nō
faciunt doctrinā. he qdem accipientes tāq; a nō
tis. ille vero demonstrantes vniuersale per id qd
est manifestum singulare. Similiter autem et re-
thorice persuadent. aut enim per exemplū quod
est inductio: aut per entimema quod quidam
est sillogismus.

Pro introductione expōnis huius libri posteriorum sub bre-
uitate vidēda sunt quedā. v. z. que fuerit necessitas logicarum
inueniendi. et nōr sciam huius libri i. Quis ordo huius libri
ad ceteros libros logice Aristote. Quis libri titulus. Et qd
subm. et sic nōr habebūtur ipsi cause. **Q**uantū ad p mū
sciendum ē pmo qd cū modus noster cognoscēdi sit medi-
inter modū intelligētiarum et modū brutorum: ab vtrisque distin-
guīt in hoc qd intelligimus cū discursu. Hoc autē contingit
ppter possibilitatē itellectus nostri qd a principio ē sicut tabu-
la rasa. et nō mouet ad intelligendū nisi de potētia ad actū
reducatur. sic autē intelligētiē nō cognoscūt: cū semp in actu
itelligendi existant et eodē mō et nūq; i potētia. Bruta etiā
nō discurrūt saltē discursu pfecto: qm in principio sint i po-
tētia ad cognoscendū. et hoc est ppter imperfectū eorum modū
cognoscēdi. Cōcedi tamē pōt qd aliquo mō et imperfecte dis-
currūt. **E**x quo infertur qd p idē mediū euidenter cōclude-
re habem⁹ nōr modū cognoscēdi imperfectiorē eē modo
itelligētiarum et pfectiorē modo brutorum. p hoc. s. qd cū dis-
cursu cognoscim⁹ qualiter neq; intelligentie neq; bruta co-
gnoscūt. **C**um igit itellectui nō sit potētia semp admix-
ta et cū discursu sciam acquirat. in discursu autē error et recti-
tudo eē pōt. vbi etiā ē admixta potētia: malū et error cōtin-
gere pōt. vt coligit de mēte Aristote. 9. meta. cū dicit. qd ma-
lū nāliter est post potētia. et vltē dicit qd in reb⁹ eternis
q semp sunt actu: nō est malū neq; error. oportuit artē inue-
nire q in actib⁹ rōis dirigeretur humanus itellect⁹ in acq-
rēdo notitiā vnius ex notitia alterius. et hec fuit ars logice.
Cū autē triplex sit itellectus opatio: quarū scda primaz
supponit. et tertia scdam vt colligit. 3. d. aia. Prima ē simpli-
ciū itellectio. Scda est simpliciū opositio vel diuisio. Terti-
a ē cognitio discursiua. Dis trib⁹ opatiōib⁹ tres cōrūdet
logice ptes. quarū pma habet i li. pdicamētoz Aristote. et ad-
miniculis ipsius. s. li. vltimū Porphyry. et lib. sex principio-
rum. vbi logice determinat de generib⁹ et spēbus pdicamē-
toz put cognitōe quadā simplici cognosci hnt. Scda ē que
hnt in lib. peryhermenias. vbi de ppōne determinat et spē-
bus ipsi⁹ tāq; de instrō aliqd cōpositiue vel diuisiue cogno-
scēdi. Tertia vero in alijs logice libris cōtinet q cōiter ars
noua nōr. vbi de instrō determinat quo discurrere debz in-
tellect⁹. v. z. de sillo et nōr de alijs modis arguēdi. Diuiditur

aut tota illa ps hoc mō. qz sicut in actionib⁹ nature diuersi-
tas reperitur. qdam. n. sūt q ex necessitate fiūt. qdaz vtpluri-
mū. qdā vero raro ppter defectū aliquē in nā sicut mōstrat.
sic in discursib⁹ rōis qdam sūt i qbus est necessitas. et isti
cū rectitudine rōis habētur. Alij sunt per quos vt plimū
vez cōcludit nō tñ necessario. Alij vero sūt in qb⁹ est defe-
ctus rōis ppter alicui⁹ pncipij defectū. **P**ars logice i q
de primis determinatur iudicatiua dicit. et est illa q traditur
in libris priorū et posteriorū. dicta autē est iudicatiua a iudi-
eo q iudicium ē cum certitudine. Vocata etiā ē analeti-
ca. i. resolutoria eo q iudicium certū de effectib⁹ hri nō pōt
nisi fiat resolutio in pncipia sua. **P**ars vō logice q scdis
pcessibus deseruit iuentiua appellatur. eo q inuētio nō est
oīno neq; semp certitudini iuncta. et h habet in lib. topi.
in quo de sillogismo topico siue pbabili determinat. q non
semp necessariū assumit vel cōcludit. sed ex pbabilibus p-
cedit ad alterā ptem dictionis cū quadā formidine incli-
nans. **T**ertius vero pcessibus ps logice correspondet q so-
phistica dicit. et habet in lib. elenco. vbi agitur d elenco sil-
logismo nō cum debita forma concludente. Sed ps iudica-
tiua itez diuiditur. naz certitudo iudicij que ex resolutōe
habet aut fit per resolutōes in pncipia filli quo ad ipsi⁹ for-
mā. et hec hnt in libro priorū. ibi eniz agit de forma et modo
debito cōcludēdi ipsi⁹ filli. et oñdit duo eē oīum sillogiz pnci-
pia. s. dici de oī et dici de nullo. ad que resolui debent filli
oēs affirmatiui et negatiui quo ad ipoz formā si sint debite
cōcludētes. Aut illa certitudo fit p resolutōes cōsonis et pre-
missaz filli in sua pncipia p se nota. et hec dnt resolutio filli fm
mām. eo q pmissa et cōclō mā filli appellant. de hac hnt in li.
poste. vbi oñditur demōstratiū filli dntare ex ppōnibus et
cōclusionē p se. que si nō fuerint p se note debēt p ipsarum
pfecta notitia vsq; ad p se nota resolui. **E**x his inferi cū
forma nālri prior sit: materia vero posterior rōnabiliter di-
ctus ē iste liber analeticoz posteriorū. altera vero ps logi-
ce iudicatiue liber analeticoz priorū. **E**x his vltē ps
scdis pncipalr ingrendū. s. ordo hui⁹ libri. ipse. n. est ceteris lo-
gice libris dignitate prior. ordine vero doctrine posterior.
Primū ps. qz ibi determinat de sillo demōstratiuo q est per-
fectissim⁹ sillogizum: de mō pfectā sciaz acqrendi. et reliquis
multis q pro illo regunt. **I**te notitia in alijs libris logi-
ce tradita in notitiā huius libri tanq; in finē ordiat. qre rē.
Scdis dclarat. opatio simplex itellect⁹. et opatio opositi-
ua vel diuisiua qbus deseruiūt liber predicamentoz cū ad-
miniculis suis et liber peryhermenias a notitia discursiua
psupponit tāq; aliqd prins. qre ordine doctrine predicti li-
bri sunt nō tñ libro posteriorū. sed tota arte noua priorē.
Sills et demōstratiuus de quo i hoc libro agit debitā filli for-
mā psupponit de q i libro priorū determinat. qre ille liber
erit isto prior. et nōr lib. ellencoz vbi oñditur defectus for-
me filli. qz vero pbabilia ex imperfecto nō modo cognoscē-
di et facilitate doctrine prius a nobis adisci debēt q; necia
q debēt a nobis p certitudinē ex suis causis cognosci. nōr li-
ber iste posterior est libro topicoz. **Q**uantum ad tertiū
cōiter iste liber sic ititulatur. liber analeticoz posteriorū
Aristote. Ex quo patet cā finalis et efficiēs. itellectus aut il-
loz terminoz habitus fuit. **Q**uātū ad vltimū dnt q sub-
iectum attributionis primū huius libri est demōstratio sic
generaliter sumpta. de quo vide in qōne. Ex quo ps huius
libri mālis cā circa quā pncipalr cōuersat. diuidit aut cōi-
ter in proemiū et tractatū. **S**cda ps incipit ibi. Scire at
opinamur. **P**roemiū a qbusdā modernis diuiditur i q-
tuor ptes fm numez quatuor cōsonū. sed magis in pposi-
to pertinens et artificialis diuisio est vt in duas primo diui-
datur ptes. cuz. n. Aristote. intentio sit in proemio ostendere
necessitatē filli demōstratiui q remouebat p opiones antiquo-
rum. Primo premitit q oīs doctrina et disciplina intelle-

Posteriorum

eterna ex preexistenti fit cognitio. **C** Secundo docet modum predictionis ibi. Duplex autem. Primum ergo promittit propositionem predictam quam probat inductione sic. scilicet mathematice et ynaqueque aliarum scientiarum. hoc modo procedunt aliquid declarando ex preexistenti cognitione. **C** Tertio scilicet que circa orationes versantur. sicut dialectice que procedunt syllogice et inductive utroque modo procedunt ex partibus notis. cum enim aliquid probant syllogice conclusionem ex aliquibus premissis tanquam a notis. cum autem per inductionem probant declarant vltimam per singulare notius illo.

C Tertio et rethorica procedit ex preexistenti cognitione. aut enim aliquid persuadet per exempla quod est inductio. aut per entimemata que sunt vere syllogice. que relictur conclusio vera. **C** Notandum est primum quod doctrina syllogice et disciplina duplex accipi potest. sicut ille terminus scientia. vno modo pro habitu vno terminum. Alio modo pro aggregato ex habitibus inter se debitam connexionem habentibus qualiter grammatice vel dialectice doctrinae vel discipline appellamus. et de utraque verificabitur conclusio Aristotele. Doctrina vero intellectiva pro habitu vno sumpta sic describi potest. doctrina intellectiva est habitus scientificus in mente alicuius productus a doctore vel a seipso tenente locum doctoris. Disciplina vero intellectiva est habitus scientificus in mente discipuli receptus vel a doctore extrinseco vel intrinseco. Iste descriptioes coiter patent. Dic autem accipio habitum scientificum non pro scientia stricte sumpta. put distiguitur contra artes que modi sciendi appellantur. sed accipio large qualiter rethorice et logicam scientiam diceremus. Dicitur notanter vel intrinseco. quia vbi aliquis solo studio aliquam conclusionem adiscat habitum ipsius acquirit ex virtute intellectus agentis que doctor intrinsecus dici potest. imo inquit linco. quod neque magister voce sonans neque scriptura proprie docent. sed verus doctor est que iterius mentes illuminat et veritatem ostendit. et loquitur ibi de intellectu agente.

C Ex his descriptioibus infertur quod idem realis est doctrina et disciplina. sed differant ratione. Idem enim habitus a doctore productus est in mente discipuli receptus. sed put a doctore proveniens doctrina dici debet. vel put deseruiens discipulo ad alium docendum. put autem in discipulo receptus dicitur disciplina. **C** Sequitur secundo illud quod a quibusdam dicitur pro verificatioe conclusionis Aristotele. non esse ad mentem ipsius. sed in se verum sit. vbi quod omnis intellectiva notitia humana fit ex preexistenti cognitione. quia fit ex sensitiva. et per consequens omnis doctrina et disciplina. Cum enim doctrina et disciplina sint habitus scientificus necessario alium habitum presupponens eo potorem. erit intentio Aristotele. que libet talem habitum fieri ex aliqua intellectiva cognitione naturaliter potiori illo. **C** Sequitur vltimus non principiorum primorum non debere doctrinam neque disciplinam dici. patet ex premissis. patet et hoc de mente lion. **C** Sequitur vltimus contra quosdam modernos quod non intelligentiarum non est doctrina neque disciplina. neque vna intellectiva aliam docet. vel ab alia adiscit. Ad adiscere enim requiritur de potentia alicuius non ad actum reduci ut expresse sensit linco. cum dicit non docemur vel adiscimus nisi illud quod primo concipimus esse nobis dubium vel apparet nobis falsum. et per dubitationem vel contrariam opinionem manifestatur nobis eius veritas. hoc autem intelligentis competere non potest. eo quod nunquam sunt in potentia. sed semper in actu intelligendi. Habent et intellectioes eternas. neque ad novas intellectioes in ipsis producendas moveri possunt. que et cetera. Et non sequitur intelligentia inferior intelligit per intelligentiam superiorem tanquam per causam sue intellectiois. igitur adiscit ab illa. **C** Notandum secundo quod cum aliquid ex alio fieri multiplex contigat in proposito verum est doctrinam et disciplinam fieri ex preexistenti cognitione tanquam ex prima dispositione. cum enim intellectus non habuerit principiorum alicuius scientie per ipsam disponit et habilitat ad acquisitionem non conclusionis. et hoc est ad mentem Aristotele. Quidam vero aliter dicit de quo vide in questione. **C** Notandum tertio quod illa particula intellectiva per aliquos ponit ad excludendum doctrinam et disciplinam et sensitivam qualiter est in animalibus brutis. Dixit enim Ari-

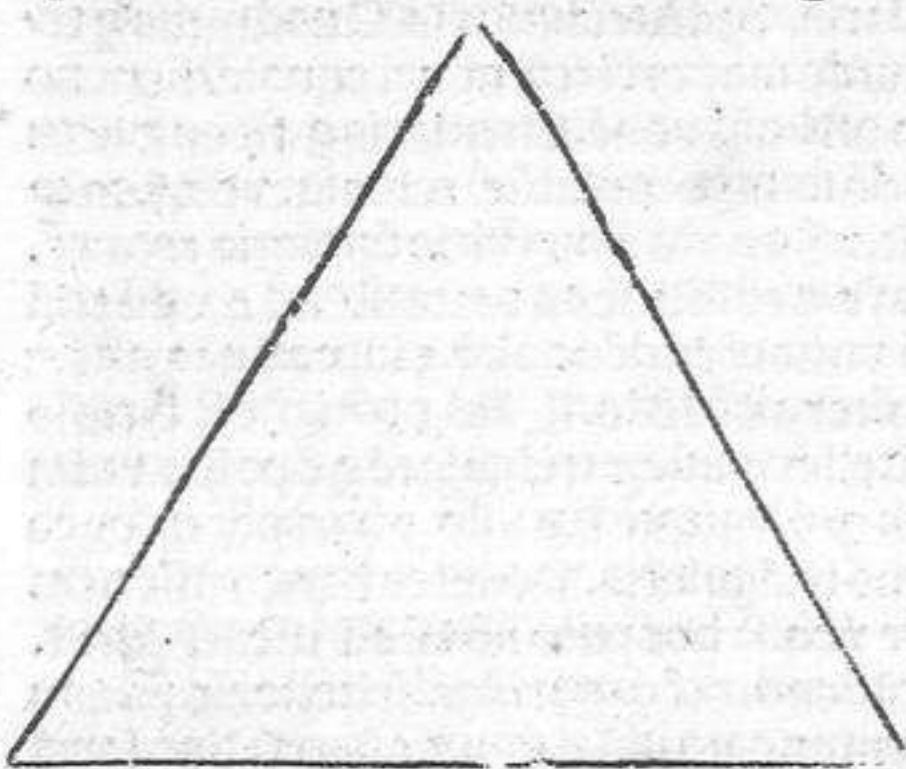
in proemio meta. quod animalia habitia memoria sunt prudentia. et habentia auditum sunt disciplinabilia. que animalia multa habent disciplinam que doctrina est dici potest per quanto per assuetudinem alia docere possunt. ut opera exerceant que ex solo nature instinctu non producerent. Talis igitur doctrina non fit ex preexistenti cognitione ut dicit eo quod tunc fieret per discursum qui in animalibus brutis non reperitur. de hoc videbitur in questione. Alii dicit quod Aristotele loquebatur contra opinionem platonis que voluit nos nihil de nouo adiscere. et per rationis que non intellectiva humana non fit ex preexistenti cognitione. Aristotele igitur se opponens platonis dixit intellectiva et hoc puto verum. **C** Notandum quarto quod Aristotele illam propositionem premissit ad hunc finem ut ostenderet necessitatem syllogice demonstratiui et rationis nos ad hunc librum ascendendum aiaret. Cum enim ita sit quod omnis doctrina et disciplina humana fiat ex preexistenti cognitione. sequitur quod nos doctrinamur et adiscimus ab vno in aliud discurrendo. et per rationis nobis necessarium est instrumentum per quod in mente discurremus. illud autem perfectum est syllogice ut patet. sed iter syllogice maxime necessarium est demonstratiui. eo quod per ipsum non scientifica acquirunt. per alios vero non. **C** Vltimus notandum est circa probationem conclusionis quod ars duplex accipitur. scilicet large et stricte. large dicitur ars habitus recta ratione actiuus vel factiuus. et hoc modo quelibet scientia ars dici potest iuxta modum loquendi Aristotele. in proemio metaphysice. cum dicit quod ars speculativa magis est scientia quam practica. Contra etiam dicimus septem esse artes liberales. Stricte vero dicitur habitus recta ratione factiuus. et sic distiguitur a scientia speculativa. et hoc modo accipitur ab Aristotele. 6. ethice. cum dicit quod ars est recta ratio scibilium. **C** Ad propositum igitur Aristotele. loquitur de arte large sumpta cum dicit quod mathematice per hunc modum procedunt et ynaqueque aliarum artium. qualiter autem dicitur ars a scientia proprie sumpta. vide in questione. **C** Notandum vltimus quod ut colligitur in textu. quatuor sunt genera argumentorum. quorum duo sunt perfecta. et duo imperfecta. que ad duo perfecta reducuntur. scilicet syllogice. inductione. entimemata et exemplum. Diffinitur autem syllogice primo per orationem que est oratio in qua quibusdam positis et concessis. necesse est aliud euenire ex his que sunt posita et concessa. de cuius diffinitionis intellectu et verificatioe. alibi vide. Inductio vero est argumentum a singularibus ad vltimam cum debito medio. ut iste homo est animal. et iste homo est animal. et sic de singulis. ergo omnis homo est animal. Entimemata vero est argumentum tanquam vnam assumens premissam et ex illa inferens conclusionem. ut homo currit. ergo animal currit. taceat enim illa premissa. omnis homo est animal. qua expressa est syllogice perfectus. Exemplum vero est argumentum qua procedit ab vno singulari vel a pluribus ad aliud singulare. ut si arguat sic. for. qui offensus presidis pecunia acquisiuit tyrannizauit. ergo plato qui fuisse offensus pecunia temptat tyrannizabit. vel sic iste ignis calefacit. ergo iste alius calefacit. et quanto plura singularia in antecedente assumuntur tanto efficacius est exemplum. Entimemata igitur cum sit argumentum quedam imperfecta ad syllogice perfectum reducit tanquam ad perfectius. Exemplum vero ad inductionem. **C** Notandum est vltimo quod cum logicus sit artifex regulans omnes alias scientias determinare habet de omni genere argumentationis quo utatur aliqua scientia tanquam instrumento. que determinabit de omnibus quatuor predictis verumtamen principaliter de syllogice et inductione. et adhuc principaliter de syllogice. sequenter vero cum entimemata sit quidam defectus syllogice et exemplum. defectus inductionis de utroque istorum determinabit sequentiu. eo quod rectorum est iudex sui et obliqui. et determinans de vno oppositorum de alio determinare debet. sed autem adinuicem opponuntur sicut perfectum et imperfectum. Sicut igitur dialectice de syllogice et inductione principaliter considerat. ita etiam dum docendo procedit principaliter utitur syllogice et inductione. eo quod est artifex subtilis et speculatiuus qui circa materiam subtilem et speculatiuam versatur. quare instrumentum quo arguendo procedit firmum et efficax esse debet.

tale autem est fillus et inductio. Propter hoc cum de dyale-
tico Aristoteli loqueretur solum de fillo et inductione mentionem
fecit. non tamen negari debet dyalecticum enthimemate et exem-
plo procedere posse. ut quidam moderni negauerunt. eo quod ali-
quando topice procedere potest per enthimema. imo etiam
in materia filli demonstratiui non inconueniret. et videmus hoc
idem multotiens Aristoteli fecisse. Rethoricus non suadendo
procedens utitur principaliter et ut plurimum enthimemate
et exemplo. quod ipse est artifex qui circa materiam grossam et mo-
ralem versatur et circa actus humanos. quare aliquid populo sua-
dendo: utetur instrumento auditori grosso proportionato.
tale autem est enthimema et exemplum. quod facilius mente
et memoria capiuntur. Et ideo cum Aristoteli de rethorico pro-
baret intentum: de enthimemate et exemplo solum mentionem
fecit. Non tamen negari debet rethoricum fillo et indu-
ctione uti posse. Quidam autem dixerunt quod logicus de om-
nibus predictis quatuor determinet. rethoricus tamen non deter-
minat nisi de enthimemate et exemplo. sed hoc puto falsum
quo ad secundam partem. quod ad solum logicum cum sit artifex
cognoscens et alios regulans artifices pertinet de argumeta-
tione et speciebus ipsius determinare. Rethoricus autem
est artifex quidam specialis non habens alios regulare. quare
neque de enthimemate neque de exemplo determinando se in-
tromittit. et ideo non valet hec sententia. Rethoricus principaliter
utitur enthimemate et exemplo. quod de illis determinat. sicut
etiam non sequitur naturalis principaliter utitur fillo et inductione. quod
de illis determinare debet. Ex omnibus his patet. quod quicun-
que artifex aliquo genere argumentationis procedit: facit
notitiam ex preexistente cognitione. Item diuersimode contin-
gat. Nam per fillum fit notitia ex vltimo procedendo nobis no-
tiori. per inductionem vero a singularibus notioribus decla-
rando vltimo. Primum dubium circa litteram dyalecticus ad
omnium methodorum principia viam habet ut colligit primo topi-
que realie scientie dyalectica indigent et non econtra. et per sententias non
conuenienter hic processit philosophus per alias scientias declarando pre-
missam propositionem. Secundum dubium. quod dicit philosophus in
textu exemplum esse inductionem et enthimemata esse fillum.
hoc autem versus contra predicta et contra veritatem ut patet. Ad
primum dicitur contra quod dyalectica non utitur alijs scientijs tanquam re-
gulantibus illam: cum ipsa regulet illas docendo argueret
respondere. sed utitur ipsis tanquam iuuantibus eam in confirman-
do similitudines et exempla: quibus logicus sua dicta manife-
stat. et sic in proposito Aristoteli fecit. Aliter tamen dici potest quod
per hunc processum quem Aristoteli hic facit non proprie dicitur uti alijs
scientijs neque proprie iuuatur ab eis. quod neque accipit modum
procedendi ab eis. neque propositionem aliquam alibi declaratam
assumit. quod cuius inductiue propositionem suam ostendat esse veram.
quod sic in omnibus scientijs esse experimur. Non tamen pro incon-
uenienti reputarem. quod dyalecticus ita ab alia scientia per se
et non solum per accidens iuuaretur ut aliquam propositionem as-
sumeret alibi declaratam. sicut in metaphysica vel philosophia na-
turali. imo ita de facto sepe contingit. Ad secundum dubium
varij sunt modi respondendi. quod cuius in re parum discordat. Primum
modus qui fuit Themistij dicit intentionem Aristoteli fuisse
se. quod exemplum est inductio quedam. quod est diminuta inductio.
et enthimema fillus quidam. quod fillus imperfectus. non autem voluit ex-
emplum simpliciter esse inductionem. neque enthimema sim-
pliciter fillum. et ideo dicit quod textus sic iacere debet. rethori-
ce suadent per exemplum: quod est inductio quedam. et per en-
thimema quod est quidam fillus. Secundus modus dicit quod non
fuit intentio Aristoteli. vnum exemplum esse inductionem. neque
vnum enthimema esse fillum. sed quod plura exempla sunt vna in-
ductio. et plura enthimemata vnum fillus. et hoc rationabiliter
quod licet in vno exemplo non sumantur omnes singulares que ad
inductionem referuntur. in multis tamen exemplis omnes
assumi possunt. Similiter licet vnum enthimema non omnes

propositiones filli assumat. multa tamen sumpta simul assumere
possunt. Iste modus peccat nisi se reducat ad modum loquen-
di aliorum. Primum quod quocumque assumantur exempla nunquam in eis
concludetur propositio vniuersalis. quare exempla filli sum-
pta nunquam erunt inductio completa. patet sententia. quod in quali-
bet inductione completa conclusio est vniuersalis. Secundo
quod quocumque assumantur enthimemata non precise compo-
nunt fillum. sed plus vel minus ut patere potest considera-
ti. Tertius modus respondendi dicit quod sicut hec non est
vera in predicatione idem. ira est accensio sanguis circa
cor. sed in predicatione causali. quia ira ex tali accensione
causatur. sic non idem sed causaliter verum est exemplum
esse inductionem. et enthimema esse fillum. quod ex exemplo potest
inductio causari siue componi. et ex enthimemate fillus. et sic
debent verba Aristoteli intelligi. Licet isti modi sint in re quasi
idem. primus tamen modus mihi magis placet. et magis vi-
detur ad Aristoteli intentionem. Alij modi recitari possent de
quibus non est cura.

Explicititer autem necessarium est pre-
cognoscere. Alia namque quod sunt prius
opinari necesse est. alia vero quid est
quod dicitur intelligere oportet. Que-
dam autem vtraque. ut quoniam omne
quod est aut affirmare aut negare verum est quod

est. Triangu-
lum autem quod
hoc quod signat
sed vnitatem
vtraque quod si-
gnat et quod est.
non enim simi-
liter horum vnum
quodque mani-
festum nobis est.

Determinat de modo precognitionis hinc autem notitiam sci-
entificam rationis large loquendo de precognitione. et primo de
modo precognitionis eorum que rationem procedunt. secundo de qua-
dam precognitione rationis autem notitiam perfectam ipsius. ibi.
Ante autem quam sit inducere. Item primo ostendit modum pre-
cognitionum principalium. scilicet subiecti. passionis et dignitatis. Se-
cundo vero ordine complectere precognitionis premissarum. ibi. Est autem
cognoscere. Primo intendit rationem istam. duo sunt gene-
ra precognitionum quas oportet habere ante acquisitionem doctrine siue
discipline. vna. quod est et quid est. Declarat. quod ad doctrinam ac-
quirendam oportet dignitatem precognoscere subiecti et passionem. De
dignitate precognosci debet quod est. sicut exempli gratia de hac
dignitate. de quolibet dicitur esse vel non esse. De passione precogno-
scitur quod est. sicut de triangulo precognosci debet quod nomen
significat. De subiecto vero habetur vterque modus precognitionis
sicut de vnitatem de qua oportet precognoscere quid est et quod est.
quare etc. Tercia vero propter quam diuersae de istis habentur pre-
cognitiones est quod de ipsis non eadem sed diuersae acquiruntur notitiae.
Notandum est quod doctrina et disciplina proprie habentur de
ratione demonstrata in qua concluditur passio de subiecto. et ad illam
probendam aliquod concurrat principium siue aliqua principia.
Ex quo inferitur quod de omnibus istis oportet ante acquisitionem
doctrine per demonstrationem acquirere aliqualem habere co-
gnitionem quam precognitio dici debet. De passione igitur oportet pre-
cognoscere quod significat nomen ipsius. aliter enim frustra fieret
demonstratio nisi termini ipsorum ingrediētes intelligerentur. et licet pre-
cognoscere quod est de passione. De ipsa vero non oportet precognoscere

Posteriorum

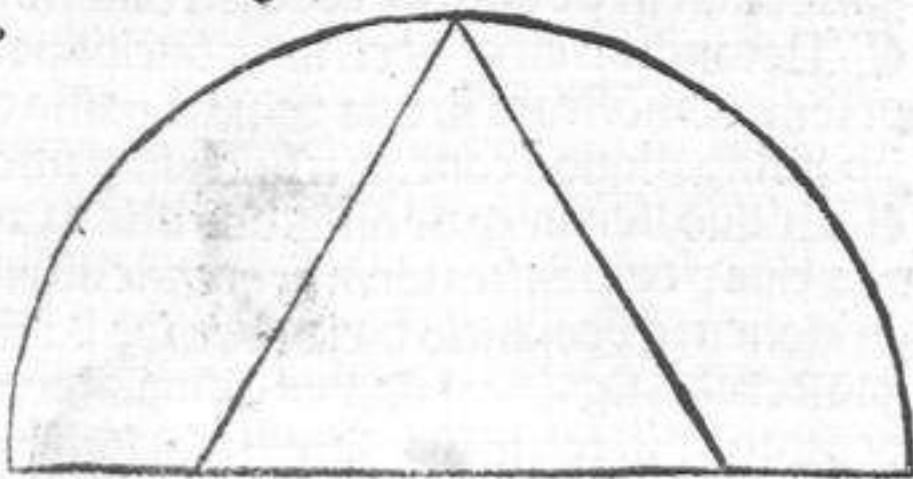
qz e. qz passioes ee e inesse. sz an scientificam notitiam delonem no oz p cognoscere passioes inee. cu illud p demonstratorem cludat. qre no oz p cognoscere illa esse. ¶ Itē ptingere pt vt passio demonstrada cōtinue a discipulo credat ee res im possibilis donec per demonstratōez sit clusa. sic qn demōstratur triāgulū habere tres. De pncipio vō demonstratiuo qd ab Arist. dignitas vocat oz p cognoscere sic ee sicut per ipm significat. z hoc e de ipo hre p cognitōem qz e. De subo vō oz p cognoscere qd e pp caz pri^o dicta. Oportz et p cognoscere ipm ee. alr. n. frustra quereremus cludere passioez sibi inesse. z hoc est de ipo cognoscere qz e. ¶ Ex qb^o oib^o pz intentio Ari. in illa pte. ¶ Notadū est scdo vt vult phs in textu. q pncipia no codē modo nobis manifestant sicut subm z passio. nā pncipia fiūt nota nob scda opatōe intellectu. q cōpositio vl diuisio vocat. passio vō z subz nota fiūt pma itellect^o opatōe q simplex apprehensio dici solet. Itē vt qdā dnt no codē mō hēmus siue cognoscim^o qd e subz z qd est passiois. qz i diffōne subz eēntiali nihil ponit q sit eēntiā ipsius. In diffōne vō passionis aliqd ponit eē ipsius qditatē. de hoc tamē magis ifra videbit. ¶ Circa lram dubitat. qz vñ velle phs triangulū ee passionē vnitatis. qd no videt verum. Primo qz triāgulū no est passio sz subm. vt pz pmo geo^o. Scdo qz lz esset passio: no tñ esset passio vnitatis. eo q vnitatis est pncipiū qtitatis discrete. triāgulū vero est figura qdam. vt pz. ¶ Ad hoc dubiū varj sūt modi rñdendi. ¶ Prim^o modus pmittit q numeroz qdā dñ q drat. qdam circularis. z qdā triāgularis. Quadratus q resultat ex ductu eiusdē numeri i seipm vel equalē. sicut no uenari^o. qz ter tria pstituit nouē. Circularis q fit ex ductu numeri i seipm eadē semp denoiatōe retenta. vt. z. 5. eo q gnges gngz faciūt. z 5. z eadē semp vltia dnoiatio retinet. vt pz. Triāgularis vō q cōstituit ex vnitatib^o ad modū triāguli. vt supra pma vnitatē addēdo aliā. z supra duas aliā. z sic vlteri^o vniformiter ascēdēdo. ¶ Ad pp^o igñ dñ h rñsio qz p triāgulū phi. itellexit nūez triāgularē q e passio vnitatis ad istū itellectū q d vnitatē h passio pbari pōt q ex ea apr^o e pstitui nūerus triāgularis. Ponētes hanc rñsionem delectati sūt dicere vba. sz hoc puto no eē ad mentē Arist. ¶ Scds modus rñdendi dñ qz p triāgulū itellexit pnam passionē geo^o. z p vnitatē no illā q e p nūeri sz lineā vnā iqtū e vna d q pbat p dicta passio. vt pz pmo geo^o. ¶ Tertia rñsio dñ qz Arist. exēplificauit de vnitatē tanqz d pmo subo arit^o. d triāgulo vō tanqz d p^o passioe geo^o. p triāgulū itelligēdo passionē illā q e sup lineā rectā posse triāgulū collocari. Dñc solā rñsionē puto ee ad intē ari. z ipaz retigerūt atiqz expositōes. qzuis videat triāgulū velle ee passioes. qd no puto vep. dnt. n. qz lz triāgul^o sit subz qdā qz tñ accides e no iconuenit ipz ee alic^o passioes. ¶ Alia nōnda z dubia plima hic tangi possent. de qbus vide i questionibus.

Hoc autem cognoscere alia quidem pri^o cognoscētem: quorūsdaz aut fil^o accipere notitiā vt quecuqz contingunt esse sub vlib^o quorū hnt cognitōem. Quod enim ois triāgul^o habet tres angulos duobus rectis equales psciuit.

Quo vero h^o qe in semicirculo triāgulū sit simul inducens cognouit. Quorūsdā i hoc modo disciplina

Triangulus in semicirculo.

est z non per medium vltimū cognoscit. qcuqz enī singulariū ptingit ee z no de subiecto aliquo. ¶ Intendit delonem istam. contingit vt quedam prius tpe cognoscatur qz clusio demonstrationis. quedā vero fil^o cū ipsa clusione. pbat. qz vbi passio aliqua vniuersalis d subiecto demonstratur particulari: continget maiorem sciri pri^o tempore ipsa clusione. minorem vero que sub vniuersali cōtinetur de qua iam habet notitia simul tempore cum clusione. vt vbi gra. si fiat hec demonstratio. omnis triāgulus habz tres: hic q est in semicirculo e triāgulū. g hic q est i semicirculo habet tres. prius tpe scit q ois triāgulū hz tres. qz q ille triāgulū hēat tres. Sed illa maiori cognita. z scito q iste q e i semicirculo e triāgulū statī aliqs iducēs delonem ex pmissis scit delonem simul cū minori. Quedaz .n. sūt quoz h mō notitia habet. ita vt mior extremitas siue minor ppō sit nota. sed no p aliqd mediū: sicut quedaz d nūero singulariū q no de aliquo inferiori p dicat. ¶ Notandum est primo q duplex est pōritas. s. tps z nāc. Pōritas tps est qua aliqd aliud pcedit successiua duratione. quali patre dicim^o pōrem filio. z dispōnes accitales piores forma subali q mediantib^o ipsis i mā generat. Pōritas nature est qua aliqd est alterius causa vl p supponit ab illo. qualiter subm prius est ppria ipsius passione. qm est ipsius causa. z punctus prior est linea. qz p supponit ab ipsa tanqz pncipiū ipsius. Contra no duplex e similtas. s. tps z nāc. Exēplum pmi. sicut subm simul dicim^o cū passioe sua. Exēplū scdi. sic correlatiua fil^o nā dnt inqtū correlatiua. vt paternitas z filiatio z alia h. vt hē ab arist. i p dicamētis. ¶ Ad ppositū igñ ptingit maiores sciri pns tpe ipa delone. minore vō fil^o tpe. Vep. qz notitia minoris cā e notitie cōclōnis. pcedi pōt q mior pns nā cognoscatur qz delo. lz non tpe pns cognoscere. ¶ Notandū e scdo q illa lra quorūsdaz enīz hoc mō disciplina e. alr exponi pt. v. qz qdā sūt quoz h mō disciplina hē demratiua. vt no p mediū pbat q sit cā passio nis imediata. sicut cū scit ysochelē aut hūc triāgulū habere tres: no adducit ad hoc pbandū cā illi^o passiois ppiqua. sz solū ponit subm vltē p medio illius demonstrationis.

Altequā ut sint iducere: aut sillogismum accipere quodā qdez mō forrasse dicendum est scire. mō autēz alio non. quid. n. nesciuit si e simpliciter. hoc quodaz modo sciuit. vt qz duos rectos hz simpliciter. sz manifestū e quidez q sic quidem scit simpliciter aut non scit.

¶ Ostendit modū cuiusdā cognitōis delonem an notitiā scientificā z pfectā ipsius. Et pmo fac qd dictū e. Scdo ex determinatis excludit qdā dubitatōez pla. ibi. Si vō no. pri^o mo g intendit delonem illam. delo p iductiōem aut demratiōem sciēda aliquo mō scit anteqz ipsa sit p eandē iductiōnem vel demratiōem clusa. z aliquo mō no. pbat sic. qlibz talis delo anqz sit iducta vel demratiua scit p m qd. sz no simpliciter. g rē. t. z. pna. z assūptū declarat exēplo. Si. n. i demōstratiōe cōcludi debeat oēs triāgulū hē tres angulos duob^o rectis eqles anqz fiat demratiō scit illa delo p m qd. no tñ simplr. qre rē. ¶ Nōndū e p q Arist. d iductiōe solū z sillogismō fecit. p fillm tñ itelligas fillm demratiuū eo q ille sūt due spēs argumētatiōis pfectiores ad qs alie reducunt. vt superius dictum fuit. ¶ Notandum est secundo q illū antecedens Aristō. conclusio ante demratiōem est sz quid scita: non simpliciter a diuersis diuersimode verificat. pmo. n. Linco. exponit q conclusio scitur prius in vniuersali non autem in particulari siue in ppria forma. Dabent enim prius precognitōes subiecti passiois z dignitatis. que sūt tanqz vniuersalis quedam cognitio conclusionis. deim.

de subdit q̄ hic non semper accipit v̄le pro eo q̄ est genera-
lius i predicando. sumit enī aliquando demonstratōes ex
terminis paribus. id est conuertibilibus vbi non oportet co-
gnitōem conclusionis que ante demonstratiōem habetur
esse cognitōem rei magis vniuersalis i predicando. sed ali-
quando per magis vniuersale itelligimus illud quod ē mi-
nus per drias significatum. quomodo vt ipse dicit diffinitio
formalis est vniuersalior māli eiusdem rei. aut illud quod
est confusius acceptum. et sic totum confuse acceptū v̄lius
dici posset partibus i quas resoluitur. ¶ **Beatus Thomas**
aliter dicens verificat q̄ noticia conclusionis habetur per
p̄ncipia sua. que illius notitie sunt causa actiua. Nam secū-
do physicozum propositōes sillogismi numerantur ab Ari-
stotele iter causas efficientes. s. respectu conclusionis. sicut
igitur effectus naturalis anteq̄ sit productus. sed iam ē p̄-
pinquus ad produci. est i suis causis actiuis virtualiter sed
non actu. ita anteq̄ cōclusio ex p̄missis deducatur scitur
virtualiter i p̄ncipijs suis. non autem actu scitur et in pro-
pria forma. Moderni autem verificant. qz conclusio ante
demonstratōez est i potentia scita. non autem actu. dicunt
enim q̄ sicut materia potentiā habet respectiua ad formā
anteq̄ recipiat illam. aliter non posset eam recipere. sic in-
tellectus potentiam habet respectiuam ad scientiam cōclu-
sionis anteq̄ recipiat ipsam. et sic conclusio ante demōstra-
tionem in potentia scitur. vt autem istorum verba sint ad
mentem Arist. itelligi debent de potentia propinqua ipsi
intellectus. non autem de potentia remota. Credo tamē q̄
Aristoteles non dixisset puero nuper nato conclusionē pri-
mam geometrie esse fm̄ quid scitam. Sed cum intellectus
fuerit iam h̄tuatus et aliquam habuerit notitiam p̄ncipio-
rum ex qua conclusionis notitia dependet dixisset illam eē
fm̄ quid scitam. et tunc intellectus est i potentia propinqua
ad notitiam conclusionis perfectam merito cognitionum
precedentium que sunt dispositiones p̄uie ad illam aeq̄-
rendam. Ideo puto cognitiones p̄ncipiozum magis se ha-
bere tanquam dispositiones respectu cognitōis conclusio-
nis q̄ tanq̄ effectiuas causas.

¶ **Si vero non. menonis ambiguitas p̄tigit. aut**
n. nihil discet. aut que nouit.

¶ **Primo dicit philosophus q̄ si ita non esset q̄ conclusio**
aliquo modo ante demonstratōem esset scita et aliquo mo-
do non. tunc sequitur illud quod per viam ambiguitatis si-
ue dubitationis infertur in libro platonis intitulado nomi-
ne Menonis discipuli sui. videlicet q̄ vel nihil aliqs adiscet
aut adiscet ea que prius scinit.

¶ **Non enī sicut quidam argumētantē soluere di-**
cēdum est. Nūquid sciuisi oēm dualitatez. qm̄
est par aut nō: dicere alit attulerunt quādam dua-
litatez quā nō opinatus est eē. Soluit. n. nō di-
centes cognoscere omnem dualitatez parem eē
sed quā sciunt q̄ dualitas sit.

¶ **Adducit motiuum platonis et solutionem quorundam.**
Arguebat plato ad probandum q̄ nihil adiscitur de nouo
sic. si tibi hec propositio proponatur. tu scis omnem duali-
tatem esse parem: tu concedis eam. ¶ **Ex quo v̄terius ar-**
guitur sic. tu scis omnem dualitatez esse parem. sed hec ē
dualitas demonstrata illa que est in manu abscōsa. ergo tu
scis hanc esse parem. et tamen aperta manu et eadem duali-
tate ostensa. tu adiscis hanc esse parem. quare illud adisce-
re erit scire illud quod prius sciebatur et nō erit adiscere de
nouo. Respondent quidam huic rationi negando illam. tu
scis omnem dualitatez esse parem. sed verum est q̄ scis
omnem dualitatez quam scis esse dualitatez esse parem. et
sic non oportet concedere p̄is illatum.

¶ **Et etiā sciūt cuius vere demonstratōem h̄nt et**
cui⁹ acceperūt. Acceperūt at nō de oī cuius v̄-
qz sciunt q̄ triangulus aut numer⁹ sit. s̄ simplr
de oī nūero et triangulo. Neqz. n. vna p̄pō acci-
pitur h̄mōi q̄ quā tu nosti numer⁹ aut quā tu no-
sti lineam rectam sed de omni.

Linea recta.

¶ **Remoet solutionem arguendo sic. eo modo scitur cōclu-**
sio quo modo per demonstrationem alicui de nouo acqui-
ritur. vel quo modo ante sibi acquisita fuit. sed in demon-
stratione conclusio absolute concluditur. et non cum illa cir-
cūstantia quam vel quem scis esse talem vel talez. ergo cō-
clusio absolute scitur. et non cum aliqua tali circūstantia.
maior de se nota est. minor vero declaratur. vbi enim in
demonstratione probatur q̄ triangulus habet tres absolu-
te et v̄lr de omni triangulo concluditur. et non cum illa con-
ditione quem scis esse triangulum. Similiter vbi de nume-
ro aliqua passio demonstrat concluditur de omni numero
simpliciter. et non cum hac limitatōe quem scis esse nume-
rum. quare in proposito similiter dicendum erit q̄ per de-
monstrationem vel alia quacumqz via scis omnem dualita-
tem absolute esse parem. et non solum cum limitatione pre-
dicta. ¶ **Item si cōclusio demonstrationis cōcluderet nō**
absolute sed cum predicta limitatione. tunc aliqua p̄missa
cum simili circūstantia deberet assumi. patet conse-
quentia. quia conclusio ex maiori et minori extremitate in-
tegratur. sequens tamen est falsum. non enim assumitur
aliqua p̄missa de numero quem nosti esse numerum. aut
de recta linea quam nosti esse rectam. sed de oī vt p̄s.

¶ **Sed nihil opinor prohibet qm̄ est qd̄ a discat**
sic scire. Est autem sic ignorare. Inconueniens at
non est si scit quodammodo q̄ adiscit. S̄ si hoc
modo vt in quantum adiscit et scit.

¶ **Ponit veram solutionem dicens q̄ non inconuenit illud**
quod de nouo adiscitur aliquo modo prius fuisse scitum et
aliquo modo ignoratum. et maxime vbi sciatur fm̄ quid. s̄
inconueniens esset q̄ eo modo aliquis prius sciret aliquid
quo ipsum adiscit. et per hoc videtur responsum esse ad ra-
tionez platonis. videlicet cōcedendo q̄ nūc adiscis hanc dua-
litatez esse parem. et tamen prius sciebas hanc dualitatez
esse parem fm̄ quid et diminute. ¶ **Notandum est primo**
circa l̄ram q̄ antiquitus ante Arist. due fuerunt opinōes.
et in difficultate presenti p̄ma fuit Eracleti qui dixit q̄ nihil
contingit vere scire. p̄mo p̄pter rerum maximā varia-
tatem et continuum ipsarum fluxum p̄pter quod eadem res
nō potest bis in eodem statu permanere. et per consequens
de nulla re certam et firmā notitiaz possumus habere. Se-
cundo qz si cōtingeret aliquid scire. aut igitur illud esset in
hoc mūdo inferiori aut in mūdo superiori. nō in mūdo inferiori
p̄pter maximam varietatez rerum vt dictum est prius.
neqz in mundo superiori propter magnam distantiam ipsi-
us a nobis. et hec fuit ratio Socratis et aliorum academi-
corum. Secunda vero fuit opinio platonis qui dixit q̄ cō-
tingit aliquid scire sed non de nouo. imo nostrum scire est
quoddam reminisci. imaginabatur enim plato omnium re-
rum species in anima esse concreatas a principio sue crea-
tionis. sed ipsa p̄pter vnionem cum corpore humano impedi-
tur a suis operationibus quas postmodum successiue exer-
cet fm̄ successiuam dispositionem corporis factam a sensu-
bus per impressionem formarū sensitiaz. Mouebat autē

Posteriozum

pla. inter cetera hoc motiuo. si alicui imperito proponatur principia prima geometrica statim concederet ea. et consequenter conclusionem primam ex principijs deducendo concederet illam. et sic ulterius alias propositiones. quod non contingeret nisi prius ea sciuisset que nunc de nouo videtur adiscere. quare etc. Aristoteles autem post istos alij opinatus est. Primo enim concedit quod contingit aliquid scire contra Eraclitum et Socratem. scdo quod contingit nos de nouo aliquid adiscere contra platonem. modus autem ab eo colligitur. 3. de anima et a commentatore ipsius. fit enim scia et consideratio in nobis a speciebus extrinsecis et fantasia decisis a speciebus sensibilibus. Juxta illud dicitur: necesse est intelligentem fantasmatum speculari. et in libro de sensu et sensato nihil est in intellectu quod prius fuit in sensu. et consequenter concedit quod sicut species sensibilis potentialiter est in sensu antequam in sensibili generetur. ita species intelligibilis potentialiter et in intellectu priusquam per intelligibile producat. alioquin intellectus nunquam ad illam speciem moueretur. quod concluditur quod scia potentialiter est in intellectu antequam actu generetur. et sic conclusio que post demonstrationem actu et perfecte scia ante demonstrationem finem quod scia. Ad propositum igitur Aristotelem. vtrancumque tanquam opinionem antiquam et propaz dicit. Si vero non Menonis ambiguitas continget. aut enim nihil adiscet. aut que nouit. quasi dicitur quod si conclusio non est ante demonstrationem aliquo modo scita et aliquo modo non. tunc aut nullo modo est scita et sic nihil adiscere contingit. ut Eraclitus et Socrates dixerunt eo quod sicut materia nunquam ad formam moueri potest que nullo modo in ipsa materia habet esse. scilicet nec actu nec potentia. ita cum intellectus adiscendo ad sciam transmutetur: ad ipsam transmutari non potest si nullo modo in intellectu haberet esse. scilicet vel potentia vel actu. quare etc. aut erit simpliciter et actu scita. et sic adiscere nostrum per demonstrationem non erit de nouo adiscere. sed erit quoddam reminisci ut voluit plato. per 2na. quod sicut materia non mouetur ad id quod nullo modo est: sic nec mouetur ad id quod est simpliciter actu. quod si sicut intellectus adiscere non potest illud cuius scia nullo modo est in ipso. sic neque id adiscere potest cuius scia fuerit in ipso actu. Adiscere enim quandam dicitur intellectus transmutatorem ut per 3. Post opinionem autem Aristotelem. alia coniter scribitur Avicenne opinio antiqua. videlicet quod nunc adiscere de nouo principaliter dependet a quadam intelligentia infinita quam dixit esse intellectum agentem. et hanc vocauit datorum formaz. et sic consequenter dixit quod sensus et res sensibiles nihil faciunt ad scienciam nisi intellectum possibilem disponendo ut ad intellectum agentem ouertat. et prius ex conuersione ad ipsum species intelligibiles in intellectu possibili influantur. Ex quo inferuntur sciam et omnem intellectuum habitum per se ab hac intelligentia effectiue dependere. a sensibus vero et sensibilibus dispositiue. Notandum est scdo quod illud argumentum platonis. licet a quibusdam dicatur et bene quod peccat. fallacia accidentis. scilicet arguendo sic. tu scis omnem dualitatem esse parem. hec est dualitas. ergo etc. tamen melius est dicere quod peccat fallacia consequentis. nam ut coniter in logica dicitur minor non debite sumitur. sed ut predicta inferatur deo requiritur quod sic assumat. tu scis hanc esse dualitatem. ergo etc.

Scire autem opinamur simpliciter unum quodque sed non sophisticum modo quod est per accidens. cum causam arbitramur cognoscere per quam res est. et quoniam illi est causa. et non est contingere hoc aliter se habere. Manifestum est igitur quod huiusmodi aliquid sit scire. et namque scientes et non scientes hi quidem opinantur sic se habere. Scientes autem causam habent. Quare cuius est scientia simpliciter hoc impossibile est aliter se habere. Siquidem igitur est et alius

sciendi modus ut posterius dicemus.

Præmissis præmio prius incipit determinare de scio demonstratione. Diuiditur autem totum sequens in duas partes principales. In prima determinat de demonstratione et speciebus ipsius. In scdo docet artem inueniendi medium demonstrationis ibi: in principio scio. Quoniam sunt equales numero. Primus vero liber in quatuor diuiditur tractatus. In primo determinat de demonstratione quod dicitur et ex quali materia et forma consistere debet. In scdo ostendit per aliquem sillogismum in nobis ignorantiam generari posse. ibi. ignorantia autem non finem negationem. In tertio ostendit quod non sit in demonstrationibus infinitum procedere. ibi. Est autem omnis sillogismus per tres terminos. In quarto de speciebus determinat demonstrationum illas adiuuicem comparando ibi. cum autem demonstratio sit alia quoddem vltis. Primus tractatus in quatuor diuiditur capitula. In primo ostendit quod sit sillogismus demonstratiuus. In scdo determinatur de materia sillogismi demonstratiui ostendit ex quibus et qualibus esse debet demonstratio. et ex qualibus esse non debet. ibi. quoniam autem impossibile. In tertio declarantur omnes iter demonstrationem quod et per quod. ibi. Sed quod dicitur et per quod. In quarto ostenditur in qua figura sillogistica magis habeat demonstratio fieri. ibi. figuraz autem. Primum capitulum in tres diuiditur partes. primo ostendit quod sit demonstratio. scdo quedam notificat que in diffinitione demonstrationis ponuntur. ibi. Est autem principium demonstrationis. In tertio excludit errores quosdam quod ex premissis oriri possent ibi. quibusdam quidem igitur. Primo ponit diffinitionem ipsius scire. Scdo diffinitionem demonstrationis a causa finali sumptam. ibi. demonstrationem autem dico. Tertio concludit ex premissis diffinitionem demonstrationis ab eius causa materiali sumptam. ibi. Si quidem igitur est scire ut posuimus. Item primo ponit vnam diffinitionem de scire. Scdo aliam. ibi. dicimus autem. Primo igitur permittit hanc diffinitionem. scire simpliciter et non sophisticum modo. quod est finem accens est rem per causam cognoscere. et quoniam illius est causa. et quod non contingit hoc aliter se habere. quod hec diffinitio sit conuenienter assignata declarat a signo. quod siue vere scientes siue non scientes credentes tamen se scire: tunc opinantur se scire cum opinantur cognoscere causam rei. et quoniam illius est causa etc. Sed in hoc dicitur scientes a non scientibus. quod scientes habent causam rei. non scientes vero non habent ipsam. Ex quibus concluditur quod illud cuius est proprie scia impossibile est aliter se habere. Deinde subdit quod si fuerit alius sciendi modus quam supra diffinitus posterius dicendum erit. Notandum est primo finem Lin. quod Aristoteles notatate incepit a diffinitione scire. eo quod scire est finis que demonstrator intendit. cum igitur hic intendat tradere artem demonstrandi: rationabile fuit ut ab eius notificatione inciperet quod est finis demonstrationis. Finis enim artificis primus esse debet in ipsius intentione. Notandum est secundo quod hec diffinitio potius est quedam quod nois descriptio. non enim hic diffinitur scia que est alicuius generis species per genus in mediatum et dicitur eius propriam. sed describitur scire in concreto declarando quid significat nomen. et ideo rationabiliter prius probauit descriptionem illam fuisse conuenienter assignatam per signum supradictum. quod significatio nois accipienda est ab eo quod coniter loquentes intendunt per illud nomen significare. dicitur enim scdo topicorum quod nominibus vter dum est ut plures videntur. Propter eandem causam Aristoteles usus est hoc modo loquendi. Scire opinamur etc. et non dixit scire est. Notandum est tertio quod illa pericula simpliciter et non sophisticum modo etc. diuersimode exponitur a diuersis. Unde linco. posuit hanc distinctionem. Scire quadruPLICITER accipitur. Primo conuenienter et sic contingentia sciri possunt siue frequenter siue raro contingant. qualiter concedimus te scire papam esse Rome aut sortem sedere. Secundo modo proprie et sic sciuntur contingentia semper vel frequentia. et eodem modo. qualiter scimus senem canescere et iuuenem non canescere. Tertio magis proprie. et sic solum necessaria sciuntur. et hoc modo non solum conclusiones sed et prius demonstrationum

sciri dñr. quarto maxie pprie. z sic solū neēia sciuntur quādo imutabilia fuerit z per causam ppam z idemonstrabilem tam i effendo q̄ i causando fuerit cognita a nob. z hoc est scire demonstratōem pp qd. hūc vltimū modū Aristo. vocauit scire simplr. de quo solū curauit ponere diffōnes. alios autem omnes vocauit scire sophistico mō z fz accñs vt ingt lico. Cōsimiles distictōes posuerunt Temisti⁹ z qdam moderni parum discordātes a mō distiguēdi lincō. de quo non est cura. Aly vero vtūtur hac distictione. duplex ē scire. s. simplr z sophistico mō. scire simplr ē aliqd scire i se ipō z i ppā forma. scire vero sophistico mō. ē cū scimus aliqd fm qd. vel sicut ptem i toto. sicut p no^m domus par tes sciūtur. vel p aliquod accñs subam cognoscēdo: qualr coruscū cognoscere dicimus. qz cognoscimus veniētem q de facto est coruscus. vel qz aliqd cognoscim⁹ i principys suis remotis. vel consili alio mō. z oibus his modis diceremus aliqd scire p accñs vt isti dicunt. q̄uis puto q rez scire per sua pncipia per se q̄stūcunq; sint remota nō est scire per accidēs sed per se. nisi forte accipiatur scire per accñs put idē est qz scire dimiute z iperfecte. Sz iste mod⁹ nō vī oīno sufficere. qz fm istos scire cām per effectum eius imediatum: eēt simplr scire. vt pz ex suo modo loquēdi. quod tñ est contra itentōem Aristo. q solum diffiniuit scire quod est scire aliquod per cām ipsius. Aly vero moderniores distiguunt q duplex est scire. qdam per se. z qdam per accñs. scire p se est scire per ppōnes per se. qualr triāgulus habere tres scimus per habere angulus extrīsecū. Scire p accñs est scire per ppōnes per accñs. qualr scimus hominem esse risibilem. qz scimus aīal talr vel talr vel talr figuratū esse risibile. z tale dñr sophistico modo scire. Item scire per se est duobus modis. s. simplr z fm qd. simpliciter est per proprias z imediatam causam. Scire vero fm qd ē scire p signum vel effectum vel causam remotam sicut videbitur infra. Ad pposituz igitur cū Aristo. dic. scire simplr et nō sophistico modo. per ly simplr excludit omnē modū sciendi fm qd: p ly sophistico modo excludit omnem modum sciendi p accidens. Dūc modum puto iter ceteros meliorē. Notandum quarto q quatuor ponūtur particule i descriptōe predicta ad scire simplr reqsite. Primo dñr rem cognoscere. eo q omne scire ē rē cognoscere lz non ecōtra. Secōdo dñr p cāz. qz res q pfecte sciri debet causam habēs nō pōt simplr sciri sine causa sua. qd pbatz multiplz. primo. qz sicut se habet res ad esse: ita se hz ad pfecte cognosci. vt hñ. z. metaphysi. cū ergo effectus q sciri debet nō possit esse sine sua causa p se. seqtur q neq; potest sine illa cā pfecte cognosci. Secūdo. qz omne qd scitur simplr cognoscit tanq; vez. cū ergo veritas sit adequatio intellectus ad rem z ecōtra. seqtur q res non poterit perfecte sciri nisi intellectui adequet. res autem habens causam non potest perfecte intellectui adequari nisi notitia scientifica in illam causam per intellectū referatur. sicut ēt vez aux non dñr nisi cum fuerit suis pncipys adequatum. qre zc. Tertio qz nō cōtigit intellectū aliqd simplr scire cū ipse de illo scibili dubitatōez hēat. Sed continue contigit intellectum dubitare cū ignoret illius rei scibilis cām. qre zc. Quarto. qz modus sciēdi intellectus humani ē discurrendo ab vno i aliud donec veniat ad idemōstrabilia. sed hoc eē nō potest ignoratis causis rei q simplr debet sciri. Tertio ponit i diffōne z qm illius est causa. qz ad scire simplr non sufficit causā rei cognoscere. sed oz i intellectuz illā i rez scibilez referre. Ad cognoscendū enī perfecte lunā eclipsari. nō sufficit cognoscere dyametrālē terre iterpōnem iter solē z lunam. sed oportet illam i effectū suum referre. z ecōtra. Quarto ponit z nō cōtigit alr se habere. qz regitur rem que sciri debz eo modo quo scitur oīno imutabilem esse. ita vt non cōtigit ipsā alr se hñe. Quidam autē illam vltimā particulā i causam tñ referūt z nō

i effectum. sed puto melius q referatur ad effectum. vī ad vtrūq; z vltorius dñt q illū positū fuit ad differētiā cause per accñs. triplr autēz dñr causa per accñs. pmo qz pter itentōem agens. qualr fortunam dicimus cām p accñs. z. phy. scōdo qz remouēs phibens. qualr fenestram aperiens causa p accñs dñr illuminatōis domus. Tertio qz accñtalr diuncta cause p se. sicut album est cā per accñs edificij pp albedinē accñtaliter cōiunctam edificatori. Ad ppositum vt ipsi dñt excluditur hic quelz istarum. lz pncipalius causa per accñs tertio modo. Nōndum est qnto circa vltimū dñm Aristo. q pter modos sciendi per accidēs tres sūt aly modi sciendi p se. q tamen non sunt modi sciēdi simplr. Primo est modus sciendi cām p ipsius effectum. sic scitur terrā dyametrālē iterponi posse iter solē z lunam per B q luna est eclypsabilis. z fillis quo talis causa pbat vocatur fillis siue demōstratio a posteriori. Secōdo est modus sciēdi effectum per causam remotam. vt quando scitur lapidē non respirare. per B q non est aīal sicut exemplificat Aris. infra. vt arguendo sic. omne quod non est aīal nō respirat. lapis nō est aīal. ergo zc. z hic est fillis a priori sed qz. Tertio est modus sciendi a signo. sicut si sortes amplexatur platonem. a signo cōcludi potest sor. diligere platonē. Prim⁹ igit modus sciendi fm quid excluditur per illam particulam rem per causam cognoscere. Secūdo vero vt qdaz dicunt excluditur per illam particulā. z qm illius est causa. quia per illam denotauit Aristo. q causa qua res scitur debet esse illius ppria causa. z non solum causa vlis vī remota. Dicunt ēt q per illam particulā. z nō contingit alr se habere. excluditur scia habita a signo. qm talis scia aliquādo per solum probabilia z contingentia acquiritur que aliter se habere. possunt. reliqua vide in questione.

Sciri aut scire z p demōstratōez itelligere.
Secūda diffinitio ipsi⁹ scire ē ista. scire huiusmodi. s. simpliciter est per demōstratōez itelligere. pz ista descriptio. Ubi nota q ly itelligere ponitur tanq; genus i predicta diffinitōe. illa vero pticula per demōstratōem ponit tanq; dñia. z denotat cām effectiuam ipsius scire vt cōmūner dicūt. Quidam aut voluerunt z forte melius. q hic nō ponat Aristoteles diffōnem aliquā ipsius scire. sed solum iferat per modum corrolary. q tale simpliciter scire sit per demōstrationem itelligere.

Demōstrationē autēz dico fillm apodyticō. i. facientem scire. Sed apodyticon dico fm quem in habendo ipsum scimus.

Ponit diffinitionem demōstratōis dicens q demōstratio est sillogismus apodyticon. id est scialis. dico autem sillogismum scialem fm quem scimus i habendo ipsuz. z hoc dicit Aristo. ne forte crederetur q demōstratio dñretur ex ista causa fillis scialis. qz scia aliqua ipso vteret. multe enī scie fillis vtunt q tñ demōstratōes dici nō debent. sicut dyalectica z alie scie multotiens pbabiliter pcedentes.

Si igit est scire vt posuimus necesse est z demōstratiuā sciam esse ex veris z primis z immediatis z notioribus z priorib⁹ causisq; pconis. Sic. n. erūt propria pncipia ei qd demōstrat. Sillogismus qdem erit z sine his. demōstratio vero nō erit. nō enī faciet scientiam.

Ex premissis concludit diffinitionē demōstrationis sūptam a causa ipsius materiali. z primo facit hoc. secūdo declarat particulas que in predicta diffinitione ponūtur ibi. Veruz quidem igit oz eē. diffinitio igit demōstrationis est ista. demōstratio est ex primis veris immediatis priorib⁹ et notioribus causis cōclusionis. Hanc diffinitionēz plz vī

Posteriorum

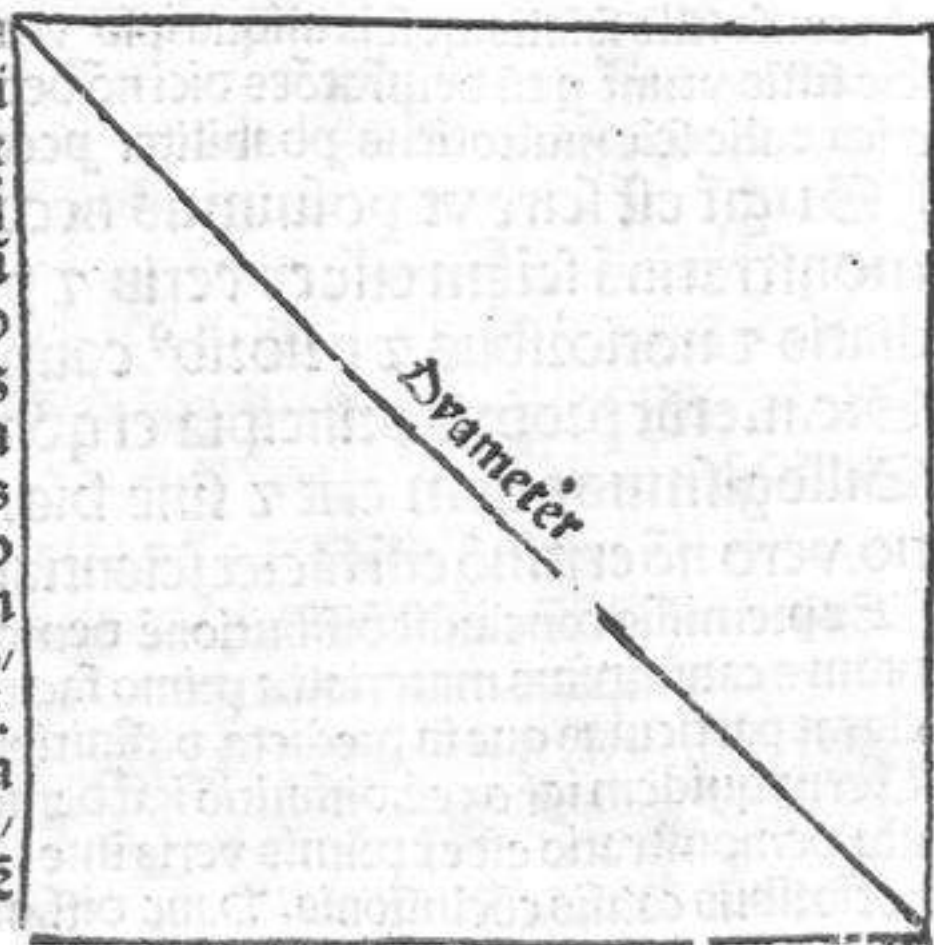
detur tripliciter probare licet obscure. primo sic. Scire est re p cam cognoscere et quonia illius est causa etc. Et scire est re p demonstrationem intelligere. q demonstratio e ex pmissis veris immediatis etc. tenet pna. qz dato opposito psequentis sequitur oppositum alteri pmissis. et antecedens p vtraq pte ex precedentib patet. cum includat duas diffinitiones ipsius scire. Hanc rōnem tangit cum dicit. Si quidē igitur est scire vt posuimus. Secōdo arguit sic. illud qd est ex p pms pncipys eius quod demonstrat est ex primis veris immediatis etc. sed demonstratio est hmoi. ergo etc. patz psequētia cum maiori. et minor nota est. qz aliter demonstratio nō generaret sciam. Tertio arguit sic. oīs sillogismus faciens scire est ex pmissis veris. sed demonstratio est huiusmodi. q etc. minor apparet ex precedenti diffinitione demonstrationis. maior vero tenet. qz ille videtur eē aditiones sillogismi faciētis scire. et ideo dicit pbs q sine predictis cōditionibus cōtingit fieri sillogismus absolute nō tñ erit demonstratio cū nō gñabit sciam. Nōndū est pmo s3 linco. cū i textu dicat demonstratiua scia e ex pmissis. etc. q p̄t dupl̄r littera itrodici. Uno mō p demonstratiua sciaz hituz scientificuz itelligēdo. sic vident sonare vba. et sic p̄m illū sensū non ponit diffinitio noua demonstratōis sed solū inferi illa dco ex p̄dictis. q scia p demonstratiōem acq̄sita est ex pmissis veris etc. et tūc ista p̄positio ex vt ingt linco. denotat cam efficientē q simul e efficiēs et origo. sic. n. pater e cā efficiēs et origo filij. ita notitia primoz veroz etc. e efficiēs et origo notitie scientificę dconis. Secōdo mō p̄t itroduci. vt p̄ illū terminū demonstratiua scia demonstratōez itelligam. et sic dñr noua dcludit diffinitio demonstratōis. et tūc illa p̄pō ex dic̄ fil̄ circūstātiāz cause mālis et cause efficiētis. qd p̄ tāto dixit linco. qz qdaz p̄ticule i illa diffōne posite significant ea q̄ formalr̄ demonstratiōe igrediūt. et p̄ n̄s sūt ptes et mā ipsi. qre q̄tū ad illas p̄ticulas ly ex dic̄ circūstātiā eē mālis. Quedā vō ea q̄ solū vtualr̄ ipsā igrediūt. et iō quo ad illas ly ex denotat cāz efficiētē. Ex quo patz p̄tra quosdā modernos q̄ h̄ scōa diffinitio nō solū est sūpta a cā māli s3 a māli et efficiēte fil. Nō tandū scōo e q̄ p̄ma diffinitio demonstratōis sūpta e a cā finali cū dñr demonstratio e fill̄s faciēs scire. eo q̄ scire e finis demonstratōis vt oēs dicūt. et qz finis e cā causaz oib̄ alyz causis necessitatē imponēs et prior ipis. iō diffinitio p̄ma demonstratōis. diffinitio ipsi formalis dici debet. Secōda vero diffinitio mālis. qre dū scōa p̄ p̄mā p̄batur illa p̄batio est a priori. qz diffinitio mālis eiusdē rei p̄ formalem demonstratur.

Verum quidem igitur oportet esse quoniam quod non est nō est scire. vt q̄ diametros sit simetros.

Simeter

Quōdit p̄ticulā diffinitionis p̄dicte eē cōuenienter positas. et p̄mo facit hoc q̄ ad illam p̄ticulā veris. scōo quo ad illā p̄ticulāz primis et imediatis. ibi. Ex p̄mis aut. Tertio quo ad illā p̄ticulāz p̄oribus et notioribus causis etc. Primo igit p̄batur ista conclusio. demonstratio e

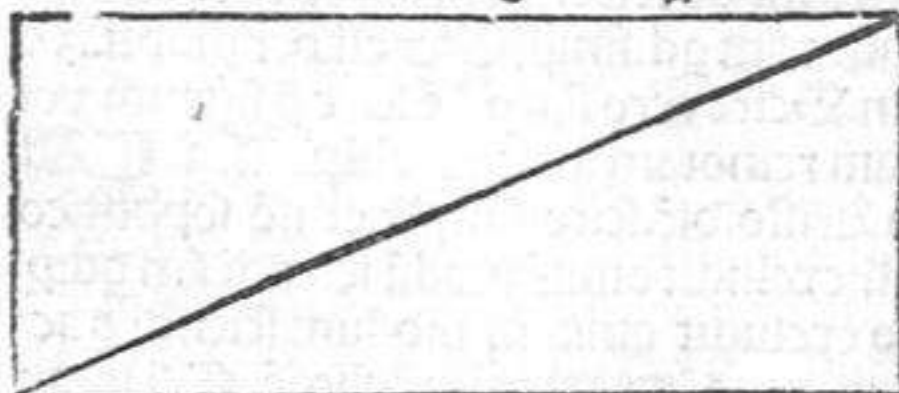

ex veris. arguēdo sic. dco demonstratōis nō scit nisi p̄ p̄missas. cū igit p̄ demonstratiōez acq̄rat scia dconis. sequitur q̄ eēt p̄missis sciuntur. sed nō e pole illud qd nō e. i. falsū sciri. vt vbi gr̄a. q̄ diameter q̄drati sit mēsurabilis sue coste. q̄ re etc. p̄na et aīs videtur manifesta. Circa h̄am dubitant cōiter exponētes q̄ Arist. vt̄ facere p̄naz illaz. illd̄ quod de m̄fatur ē vez. q̄ p̄missis demonstratiōis sūt vere. s3 illa p̄na nō vt̄ tenere. vt patet i logica. s3 enī sequatur. illa p̄na e bona. et aīs est verum cū alyz circūstātys q̄ habēt alibi videri. q̄ p̄ns est verum. nō tamē vt̄ seq̄ ecōtra. qm̄ ex falsis pōt vez̄ iferri. Ad hoc p̄mo dñr q̄ predicta p̄na nō exp̄sse colligitur i textu. sed textus vt̄ inuere illū modū exponendi q̄ positus fuit. Dicitur scōo. q̄ siue illā p̄naz fecisset p̄bus siue non ipsa cōcedēda est gr̄a māe non de forma. qz i demonstratōez p̄p̄ qd de qua loq̄mur nō solū p̄missis sunt causa dconis iferendi. imo eēt dñt causam eēntialez significati dcluditōis in effendo. falsum aut qd nō est i rez natura et qd e tanq̄ p̄uatio nō potest esse eēntialis causa rei necessarie q̄le est significatiuū ipsi dconis. qre etc. Nōndū e p̄p̄ exēplū addu

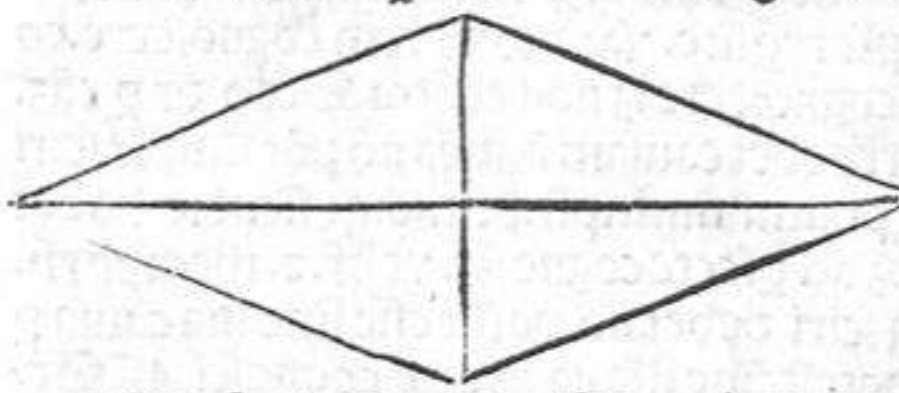
Quadratum ortogonium eglatez

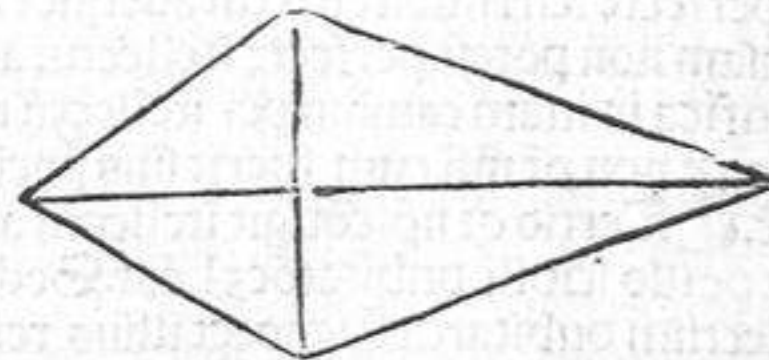
Quadrātū orthogonū ieglaterū.

Quadrātū eglaterū nō orthogonū.

Quadratum neq̄ orthogonium neque equilaterum.

ipropē quadrata dñr. sed vnumquodq̄ ipsoruz debz q̄drāgulum appellari. Ad p̄positū igit̄ dico q̄ de q̄drato p̄p̄rie sumpto verificatur exēplū p̄bi non autem de alyz. Primuz declarā. nam ille linee cōmensurabiles dñr q̄b̄ assignari potest aliqua mēsurā cōmunis que vtrāq̄ illaruz reddat aliquotiens sumpta. et ecōtrario illa dñr icōmensurabilia. Talia vero sunt dyameter et costa quadrati. nulla enī mēsurā aliquoties sumpta dyametrū adequate mēsurat que aliquotiens sūpta eius costam adequate mēsurat. neq̄ ecōtra. nam si sic esset tunc dyameter ad costā eēt aliqua p̄portio rōnalis qualis est numeri ad numeruz. sed nulla talis inter ipsa reperitur vt̄ demonstratur quarto euclidis.

ctum q̄ quadratorum quoddam e habēs quatuor angulos egl̄es et rectos. et tale proprie dñr quadratum. quod eēt orthogonium eglaterum dici solet. dñr autem orthogoniū ab orthos quod est rectus. et gonos angul̄ quasi quadratorum anguloruz. Aliud e q̄dratū habens āgulos equales sed latera inequalia. sicut duo maiora et duo minora. qd orthogonium ieglaterū vocari p̄t. Aliud est habēs angulos iequales et latera iequalia quod eēt dici potest iorthogonium eglaterum. Quartum vero est habens latera iequalia et angulos iequales. Dec tamē tria

Item quarto euclidis demonstrat qd vbi ex diametro ali-
 cuius quadrati quater sumpto fiat quadratum. tunc quadratus
 ibi ostendit qd in duplo minor est proportio vni⁹ costae qua
 drati ad costam alterius quadrati qm sit totius quadrati ad
 totum quadratum. quare diametri ad costam erit solū medie-
 tas duple proportiois que est in duplo minor dupla. talis aut
 non est proportio rationalis qualis inter numeros aliquo modo
 reperiri potest. qre rē. ¶ Alij vō per numeros pbant inten-
 tum. Si n. diameter esset comensurabilis costae. tunc sic qua-
 drati diameter ad quadratum costae est proportio dupla. sic et
 numerus quadratus diametri ad numerum quadratum costae
 haberet proportionē duplam. et per rōis vnus numerus qua-
 dratus ex duobus numeris quadratis equalibus adequa-
 te componeret. qd est impossibile. dicit aut numerus quadratus
 qui constituitur ex ductu eiusdem numeri in seipm. sicut ter-
 tria constituunt nouem. quater quatuor constituunt sexdecim.
 et quingies quingies faciūt. et 5. Cū igit. i. 6. et 7. 5. sint numeri quadra-
 ti. contingit igit vt vnus numerus quadrat⁹ ex duobus qua-
 dratis constituat. sicut. 5. ex. 9. et i. 6. nō tamē est possibile
 vt ex duobus numeris quadratis equalibus adequate cō-
 ponat. qstū hec ratio demonstrat p nūc pretermitto. ¶ 2^m
 vero pncipale pz ex precedenti. qz in alijs quadratis non ē
 proportio pncise dupla qdrati diametri ad quadratum costae. s3
 vel maior vel minor dupla. neq; proportio quadrati ad qua-
 dratum est pncise i duplo maior qm proportio diametri ad co-
 stam. sed vel plus qm i duplo maior vel min⁹. qre rē. ¶ Alij
 vero p numeros declarāt pmo de inequalitero. cū n. habeat
 vnum latus alio maius signet mai⁹ latus p quatuor ita vt
 sit quatuor pedū. minus vō per tria. diameter vō per quinq;
 et sequitur qd numerus qdratus diametri q est. 25. resultat
 ex numeris quadratis illaz costaz. s. ex. 9. et. i. 6. vt pz. qre
 illa diameter erit costae comensurabilis. d quadrato inequa-
 lium angulorū sic pcedunt: ponat qd talis quadrati cuius co-
 stae sint equalis signet costa per. i. o. vna diameter p. i. 2. al-
 tera per. i. 6. tunc si ducat. i. o. in seipm facit. i. o. o. Si medie-
 tas pncie diametri in seipaz ducat facit. 3. 6. et medietas scōe
 diametri i seipaz ducta pstituit. 6. 4. nūc aut. 3. 6. et. 6. 4. con-
 stituunt. i. o. o. qre diameter hoc modo poterit costae comen-
 surari. Quantā efficaciam hēat iste modus pbandi nūc pter-
 mitto. qlibz. n. scit qd vbi diameter signet per. 5. vna costa p
 .4. et alia per. 3. q illa adinuicem comensurari possūt. sic oēs
 duo nūeri ad inuicem sunt comensurabiles absq; hoc qd ali-
 unde probetur.

¶ Ex primis aut et indemonstrabilibus est eo qd
 nō sciet non habens demonstrationem ipsorum
 Scire enim est quorum demonstratio est nō scōz
 accidens habere demonstrationem.

¶ Probat qd demonstratio est ex pncis et immediatis. et argui-
 tur sic. demonstratio est ex illis sine quibus nō cōtingit scire. s3
 sine pncis et indemonstrabilib⁹ siue immediatis nō contigit scire.
 ergo rē. maior de se patet. cū scire sit hēre demonstratōem nō p3
 accūs eoz quoz est demonstratio. qz dicebat superi⁹ qd sci-
 re est per demonstratōem itelligere. minor vō nō pbatur a
 pncis. sed potest sic probari data aliqua demonstratione. qri-
 tur nunqd eius pmissae sint pncis et indemonstrabiles. aut
 p alias demonstrabiles. Si pmo mō: tunc scire rēlonis depē-
 det ex primis et immediatis. Si scō mō nō cōtinget scire cō-
 clusionē per pmissas nisi ille p alias demonstratōem. et tūc que-
 rendū est nūqd sic pcedendo deueniet ad pncis et imedia-
 ta. vel pcedet i infinitū. Si pmo modo: habet intentū. Si
 scō mō: nō contiget scire. qz itellec⁹ nō potest ferri i ifini-
 tum. Textus igit sic est cōstruendus. ex pncis aut et idemō-
 strabilibus est supple demonstratio: nō enī sciet supple aliq;
 rēlonem nō habens demonstratōem eoz. i. p ipsa pncis. Sci-
 re enī nō est fm accūs hēre demonstratōem eoz demonstratōem

bilium quoz est demonstratio. ¶ Notandum est pmo qd ali-
 quādo cōtingit cōclusionem aliquā pbare ex pmissis per
 accūs. i. talibus aut non icōuenit i infinitū pcedere posse. et
 per rōis nō deueniri ad pncis et imediata. Cum igit nō cōtin-
 gat ea scire i quibus est i infinitū pcessus quo ad ea que ad
 scire regunt. sequitur qd scire nō est per pmissas p accūs. pro-
 pterea dicit pncis scire est nō fm accūs hēre demonstratōem.
 ¶ Scō notandū est qd demonstratōem eē ex primis et in-
 demonstrabilibus dupl^r verificari pōt. Uno mō imediate. v3.
 si pmissae ex qbus rēclasio demonstratōis imediate pbatur fue-
 rint idemrabilia. Alio mō mediate si pmissae nō fuerint inde-
 monstrabiles: sed ad idemrabilia tandem reducant. ¶ Ad
 ppositū igit v3 est demonstratōem esse ex idemrabilibus pri-
 mo vel scō mō. Prima. n. passio geometrie demonstratur ex i-
 demonstrabilib⁹ imediate. Alij vō passiones q ad pncis reducū-
 tur mediate ex illis demonstrantur. iō dī pmo topic. qd demon-
 stratōes sūt ex primis et veris. aut ex his que p pncis et vera
 fides sumpserūt. ¶ Notandū est tertio qd dupl^r dī aliqua
 pmissa demonstratōis mediate. Uno mō. qz per aliquod me-
 diū ipsa possit demonstrari. et opposito modo imediata: qz nō h3
 mediū p quod demonstrari possit. sic illa qcuq; duo vni ter-
 tio sunt equalia: iter se sunt equalia. Scō mō. qz iter sub3
 et pdicatum aliquod est mediū. et hoc cōtingere potest dupl^r.
 vel qz iter sub3 et passionē est sub3 mediū. v3 passio media.
 vel causa media. Exemplū primi. sicut ysocheles hab3 tres
 qz iter hēre tres et ysochelem mediat triagulus: cui pmo cō-
 uenit habere tres. Exemplū scōi. sicut homo est risibilis. i-
 ter hoīem enī et risibile cadit disciplinabile. vt supponit pro
 nūc. Exemplū tertiū. sicut homo ē disciplinabilis. cū iter illā
 passionē et eius sub3 mediet cā per quā de ipso demonstratur.
 s3 aīal rōnale vt cōiter dī. et oibus his modis opposito mō
 dici potest ppositio imediata vel simpl^r vel fm qd. s. vel i-
 mediatōe sub3 vel passionis vel cāe. ¶ Ad ppositū igit per i-
 mediate Aristot. hic itellec⁹ p se nota et idemrabilia que ca-
 rent medio p quod possint demonstrari. ¶ Dicit tñ qz nō
 cuiuslib3 demonstratōis pmissae sint imediate: qz idemrabilia:
 cuiuslib3 tñ demonstratōis pp quid: pmissae et cōclō sunt imedia-
 te imediatōe sub3 vel cāe vel passionis. In hac. n. demonstratōe
 oē aīal rōnale ē disciplinabile. oīs homo est aīal rōnale. q rē.
 maior est imediata imediatōe cause. cū disciplinabile sit pas-
 sio pncis vt supponitur. etiā eodē mō minor ē imediata. cō-
 clusio vero imediatōe sub3 et passionis vt pz. ¶ Si vō fiat h
 demonstratio. omne disciplinabile est risibile. oīs homo est
 disciplinabilis. q rē. maior ē imediata imediatōe cāe. vt sup-
 ponit pro nūc. minor imediatōe sub3 et passionis. rēlo vero
 imediatōe sub3 tñ. ¶ Notandū est qto fm quosdam mo-
 dernos. qd demonstratio dicit p se q procedit ex pmissis inde-
 monstrabilibus mediate vel imediate. demonstratio vō p ac-
 cidens q ex pmissis demonstrabilib⁹ pcedit. sicut demon-
 strat triagulū hēre tres. q dī per accūs. qz pmissae nō sunt no-
 te nisi per resolutōes ad idemrabilia. dī etiā demonstra-
 tio i potentia ppter eandē cām. aut dī demonstratio per accūs. qz
 est ex pncis nō pncis. sicut arguendo sic. omne nō aīal ē
 nō risibile. oīs lapis est nō aīal. q rē. hic. n. demonstratur rēlo p
 cām remotam. qz sicut aīal est cā remota risibilitatis. sic nō
 aīal est causa remota non risibilitatis. qre procedit ex pncis
 pncis nō pncis. De talib⁹ q vt dī itellec⁹ Arist. cū dicit.
 nō fm accūs hēre demonstratōem. ¶ Addunt vterius eos ma-
 le dixisse: q dixerūt p pncis et imediata debere itelligi digni-
 tates. qz tūc sequerēt demonstratōem p cām remotā esse pncis
 demonstratōem. pz rōna. qz sibi cōueniret hec diffinitio p-
 prie demonstratōis. v3. esse ex pmissis pncis veris rē. qre cō-
 cludunt qd per pncis Aristot. itellec⁹ dignitates. et per imedia-
 ta pmissas idemrabilia. qz ad vtrinq; pmissae demonstra-
 biles reducant. Ista verba multipl^r sunt dubia. pmo. qz in
 eis apparet cōtradictio. dicit enim q illa est demonstratio

per se que procedit ex idemonstrabilibus pmissis mediate vel imediate. et sic triangulum habere tres demra per se. Secundo dicit qd illa est per accidens qd ex demonstrabilibus procedit. sicut cu demra triangulum habere tres per habere angulum extrinsecu. qre sequit ddictio. Secundo qd ex pdictis sequitur qualz demratem geometrie qua demonstrat alia passio qd pma esse per accis. p3. nra. qd quelz talis ex demonstrabilibus pcedit. imo vlt quelz demra cuius pmissis non essent idemrabiles esset per accidens. et sic valde pauce eent per se. nra nra est falsum. neqz iste fuit intellectus Arist. vt visum est prius. Tertio qd ratio qua ipsi formant contra alios vt esse contra eos. nisi. n. aliud dicat pdicta diffinitio competit demrationi per cam remotam. cu sit ex dignitatibz et pmissis idemonstrabilibus vel mediate vel imediate vt p3. ita. n. pmissis illius demrationis ad imediata reducuntur sicut demonstratois ppter qd. sed qualiter ad illam rone responderi debet. vide in questione 2c.

Causas quoqz et notiores o3 ee et priores. Causas quide quonia tunc scimus cu3 causas cognoscimus et priores si vere cause sunt et notiores non solum altero modo intelligendo. sed in sciendo quoniam sunt.

CPrimo declarat aliam pticulaz diffonis. Secdo subifert quandam distinctoem necciam pposito. ibi p3ora at et notioza. **C**Primo igitur arguit qd demra sit ex causis. qd tuc scim? qm per cam cognoscimus vt ex pcedentibus p3. S3 demonstratio est faciens scire. qre 2c. Qd ille cause sint priores p3. qd de rone cause est esse prius effectui si fuerint vere cause. et per hoc cocluditur qd sint notiores. qd cause vere sunt effectibus suis notiores non solum altero mo intelligendo: sed etiam i sciendo qm sunt. **C**Notandum est qd illa vltima pticula non solum altero mo intelligedo duplr exponitur. Uno modo fm antiqua expnem. qd. s. cae per quas effectus demonstrat non solum sunt notiores quo ad quid e. sed etiaz i cognoscendo qd est de ipsis. Secdo aliter exponit notando qd effectus potest dici cae siue cause i inferedo. eo qd ca a posteriori ifertur et declarat per effectum suum. ca vo est sui effect? causa ta in essendo qd i inferedo. et per nra cae sunt effectibus notiores non solum altero modo intelligedo. i. non solum qd inferat ipsos. sed i cognoscendo qd sunt. s. cause i essendo. vel vt qdam exponit non solum p eas cognoscendo effect?: sed etia cognoscendo qd sunt illorum effectuum cause.

CPriora autem et notioza dupliciter sunt. Non enim idem est prius natura et ad nos prius. Neqz notius natura et nobis notius. Dico autem priora et notioza ad nos proxima sensui. Simplr autem priora et notioza. q longis. sunt autem logiora quide vniuersalia: maxime autez proxima singularia et opponitur hec adinuicez. Ex primis autem est qd ex proprijs principijs est. ides enim dico primum et principium

CSubdit hanc distinctionem qd priora et notioza duobus modis dnr: v3. quo ad nos. et quo ad nam siue simplr. Illa dnr p3ora et notioza quo ad nos que sunt ppingora sensui. Illa vo simplr siue nae notioza q sunt a sensu remotioza. Proxima sensui sunt singularia. remota vo sunt maxime vlia hoc at aliquo modo adinuicez oppunnt. deide subdit ad remotione duby. qd qd dictu est demratem ee ex primis. sequitur qd ipsa sit ex pprijs principijs. Idem. n. appello primum et principiu. Et per hoc p3 contra modernos qd p pma non intellexit dignitates. q3uis ipsi rindeat qd et dignitates tractate ad certu genus principia ppria dici possunt. **C**Notanduz e de

mente commentatoris pmo phy. qd in qbusda scietyis ides est nobis et nature notius. sicut i mathematicis. i qbusdam aut ecotra sicut i nalibus in qbus vt plimum demonstrat ab effectu. effect? aut sut nobis notiozes. et cae notiozes nature. **C**Nota tame qd vbi fiat scds pcessus i nalibus a causa ad effectum q vocat pp quid. cause erunt non solum nature sed etiam nobis notiozes. Cum igr dicit phs in textu. qd non idem est prius et notius quo ad nos et nature: itelligi d3 qd non est sem p ide. non q nullo mo aut nunq sit ide. **C**Secundo notadu est qd vlc et singulare non opponunt ad iuicem contrarie. neqz tradcozie neqz puatiue. sed relatiue. vel vt aliq dnt opponunt oppone prioris et posterioris. propinquu aut et remotu solu relatiue opponunt vt p3. reliq vide i qone.

St aut principiu demonstratois ppositio imediata. Immediata autem est q est altera prior.

CNotificat quosda terminos p3itos i diffinitioe demonstratois. cu dn de pmissis et imediate. Et pmo declarat qd sunt imediata p3ora demonstratois. Secdo determinat de ipsoz cognitoe. ibi. Qm autem oportet credere. **C**Item pmo pmittit descriptoez ppositiois imediate et quasdam alias descriptoes ad illam p3tinentes. Secdo spes imediate pncipy abiuicem distinguit. ibi imediate autem pncipy. Prima pars i tot ptes diuidi posset quot ponuntur descriptoes. Dicit q pmo qd pncipiu demonstratois est ppositio imediata. dicit aut ppositio imediata qua non est altera prior. **C**Notandu primo qd pncipiu demonstratois est duplex. v3. complexum et incoplexu. Incomplexu sicut diffinitio iuxta modu loquendi Arist. in pmo de aia cum dicit. qd ipsuz qd qd est: e pncipiu demonstratois. Complexu vo diuidit. qdam. n. formalr ingredi demonstratoem. sicut pmissa idemonstrabilis. qda autez vtualiter sicut dignitas pma. De principio complexo tam pmo q3 scdo modo loqitur hic Arist. **C**Secdo notanduz est qd principuz complexuz demratois ee pponem qua non est altera prior duplr itelligit. s. vel simplr vel fm quid. Exemplum pmi. sicut dignitas pma. vt de quolibet dn esse vel non esse. ipsa eni est omnibus alijs prior et notior. et non habz medium per quod pbari vel demonstrari possit. et hoc est quia ex terminis coissimis est constituta per illum modu distictois. Exemplu scdi. sicut illa ppositio de puncto ad punctum rectam lineam ducere contingit. Dicit. n. ppositio imediata qd i geometria nullam habet pponem p3ore qua ibi demonstrari possit. q3uis alia habeat absolute priora. Arist. igitur illam diffonem intellexit cum illa adiectoe vel simplr vel fm qd. Dicere autem pmissaz imediatam imediatoe diffois. imediatoe coclusionis. et imediatoe coponis est multa verba iuicem terere extra mentem Ari. **C**Hic coiter dubitatur an aliqua dignitas heat pponem ea priora. Videt qd sic qd illa negatiua de nullo sit dicit ee et non esse est dignitas vt coiter cocedit. et nra prior ipsa est illa affirmatiua. qd3 est vlt non est. cuz affirmatio sit prior negatoe. vt dicit pmo hui?. **C**Secdo arguit sic. aliqua dignitas est demrabilis. g. 2c. asumptuz patz de illa. omne totu est mai? sua pte que est dignitas. eo qd intellectis terminis statim itellect? sibi assentit. et nra demonstrat vt p3 per Alacem. z. p3pectiue. qui hoc modo demonstrauit. oe qd altez cotinet et aliqd vltra e eo maius. sed omne totum cotinet partem et aliqd vltra. g. 2c. **C**Ad hec rident quidaz moderni. qd due pnc dignitates sunt iste. qdlibet est vel non est. et aliquid est. et iste nullas habent p3ores. illa vero negatiua non contingit idem simul ee et non esse est illis affirmatiuis posterior. quare cocedendum est qd habet aliquam absolute priora. Dnt tamen qd in genere negatiuaz nulla est prior illa negatiua. Sed qdgd sit puto illud dictum pauci ponderis esse. qd illa aliqd est sit dignitas. et si dignitas eet qd non puto: esset posterior illa. qd3

est vel non est: quia si sit in terminis incomplexa: quo tamen ad intellectus adhesionem: est posterior: quia minus intensiue est apta credi. Ad 2^m dicunt primo illa. omne totum est maius sua parte. non est demonstrabile: cum non sit dubitabilis debite intellecta. si potest probari isti vel illi negati illa: sic fecit alacem loco allegato. Secundo dicunt quod ipsa non debet dignitas appellari: eo quod ipsi non statim assentit intellectus sine discursu. si mediante discursu inceptibili. scilicet quod continet aliter et aliquid ultra est maius illo etc. Item quod non quilibet docendum necesse est habere illa. omne totum est maius sua parte. dignitas autem est quam necesse est quilibet docendum habere. ut habet parum infra. Ego vero puto quod illa possit dignitas appellari. ut infra videbitur de mente Aristoteli. et linco. et contra quod una dignitas alia dignitate absolute potest haberi: quibus due sint: que contra prime dignitates appellantur. scilicet quodlibet est vel non est. et non contingit idem simul esse et non esse. et de his loquitur Aristoteles infra cum dicit quod dignitas est quam necesse est quilibet docendum habere. quare etc.

Propositio autem est enunciativis altera pars unius de uno. Dialectica quidem est similiter accipiens quodlibet. Demonstrativa autem determinate alterum quoniam verum est.

Secunda descriptio. propositio est altera pars enunciativis enuncians unum de uno: talis autem propositio est duplex. videlicet dialectica et demonstrativa. dialectica idem inter esse potest utraque pars dictionis. demonstrativa vero altera pars tamen et determinata dictionis esse potest.

Notandum primo: quod iste terminus propositio dupliciter accipi potest. Uno modo per qualibet orationem perfecta significante verum vel falsum. et sic accipitur primo per hyperbolicas. Secundo modo per illa propositio neque est altera pars alicuius propositi sub forma dubitativis que premissa esse possit in topico sillo vel demonstrativo. ut si queratur utrum celum sit mobile vel non est mobile: illa. celum est mobile: erit propositio ut accipitur hic. Et si arguatur quod tunc nulla propositio erit per se immediata: eo quod principia immediata non sunt dubitabilia. Respondetur quod licet per se non sint dubitabilia propositio tamen potest sub forma dubitativis poni utrum omne totum sit maius sua parte. **Notandum est secundo** quod in hoc dialecticus et proprie demonstrator differunt. quia demonstrator semper ex necessariis procedit: et ea que ab ipso concluduntur necessaria sunt. et per omnes proposita aliquid propositio sub forma dubitativis ubi altera pars necessaria fuerit illa tamen accipiet: alteram relinquendo. De contingetibus vero non se intromittit. Dialecticus autem quoniam ex probabilibus procedit utraque parte propositio quoniam accipere et concludere potest: cum utraque probabilis fuerit: quoniam ad utramque viam habet probabiliter arguendi. Semper tamen quoniam concludit alteram tamen concludit. Ex quibus patet tria inter propositio demonstrativam et dialecticam quam Aristoteles hic intendit. Est enim dialectica huius nature: quod non minus dialecticam habet viam ad contradictionem accipiendum tanquam premissam: quam ipsam: sicut etiam viam habet ad probandum quod medea dilexit filium quia mater: et viam ad probandum quod non dilexit: quia interfecit. Demonstrativa vero huius est nature quod illam determinate demonstrator accepit. et eius contradictionem accipere non potest tanquam premissam: sicut triangulum habere angulum extrinsecum. Non haberet tamen per inconuenientiam eadem propositio demonstrativam et demonstrativam dici posse: sicut non inconuenit eandem esse necessariam. et tamen topice argumentabile: quod enim mundus sit factus vel non sit factus est propositio neutra ut vult Aristoteles. et tamen de facto altera pars est necessaria. quare etc.

Enunciatio autem contradictivis quilibet partem.

Tertia descriptio. enunciatio est utraque parte dictionis accipiens. ubi gratia hec propositio. triangulus habet angulum extrinsecum: vel non habet angulum extrinsecum: est enunciatio. **Notandum est primo** quod enunciatio duobus modis accipi potest. Uno modo pro quodlibet propositio idem inter. et sic accipitur primo per hyperbolicas: quilibet. n.

propositio aliquid enunciat. secundo modo magis stricte: que sic describi potest. enunciatio est disiunctiva ex dictionibus composita sub dubitatione proponibilis: quorum altera pars sillo topici vel demonstratiui potest esse premissa. et sic accipitur in proposito. et sic limitari debet diffinitio posita in textu. **Notandum est secundo** quod enunciatio et propositio in hoc distinguuntur: quia enunciatio respicit premissas sillo topici vel demonstratiui: propositio vero respicit conclusionem. quoniam enim de aliquo dubitatur quod potest sillice concludi topice vel demonstratiue: tale questionem propositio appellatur. ubi gratia. si queratur utrum homo sit rationale vel non: vel utrum medea filium dilexit vel non dilexit. quoniam vero de aliquo dubitatur quod in sillo topico vel demonstratio esse potest. premissa dicitur enunciatio. ut si queratur utrum homo sit animal rationale vel non: hec disiunctiva homo est animal rationale vel non est animal rationale enunciatio dici debet. Ex quo primo inferitur quod sicut eadem propositio in diuersis sillo potest esse conclusio et premissa: ita eadem disiunctiva enunciatio esse potest et propositio. Sequitur 2° quod ubi aliqua premissa demonstratiuis sit indemonstrabilis: disiunctiva formata de ipsa: et dictione ipsius enunciatio dici potest: non tamen propositio: saltem respectu sillo demonstratiui: licet forte non inconueniret respectu topici sillo. Sequitur 3° quod ubi concluditur ultima passio alicuius subiecti: et ex illa ratione et dictione ipsius fiat disiunctiva: erit propositio: et non enunciatio quo ad sillo demonstratiuum.

Contradictio autem est oppositio cuius non est medium secundum se.

Quarta descriptio. dictionis est oppositio cuius non est medium secundum se. **Notandum est primo.** quod in predicta diffinitione ponitur oppositio tanquam genus. diuiditur in oppositio in oppositionem tria: dictionis: proutiua: et relatiua: ut habet videri in postpredicamentis. cum autem dicitur: cuius non est medium secundum se: ponitur tanquam dicitur: per quam differt oppositio dictionis ab oppositio onibus predictis. **Notandum est 2°** quod duplici de causa verificatur quod dictionis non sit medium secundum se. primo quia inter dictiones non esse medium appetit dictioni per se: non ratione alterius oppositis. quod autem in alijs oppositionibus aliquo modo non inueniatur medium hoc est ratione oppositionis dictionis: quam includunt ad ipsam enim aliquo modo reducuntur: ut patet in postpredicamentis. 2° quia inter dictiones simpliciter loquendo nullum est medium: non enim est medium forme neque subiecti vniuersali de quocumque subiecto loquendo. Nulla enim est forma inter hominem et non hominem. nullum etiam est ens quod non sit homo vel non homo. dictionibus vero quedam sunt utroque modo medium habentia: sicut album et nigrum. primo ratione forme sicut viride vel rubeum. 2° ratione subiecti sicut celum quod neque est album neque nigrum. quedam vero tria ratione substantiu tantum medium habent sicut calidum et frigidum inter que non reperitur forma media: quorum neutrum appetit corpori celesti. proutiue autem opposita quibus non habeant medium forme: tamen habent medium subiecti. lapis enim neque est videns neque cecus. verum est tamen quod ex parte eorum subiectorum circa que fieri habet tam tria immediata quam proutiue opposita non habent medium. nullum enim est aptum videre in tepore: in quo est aptum quod non sit videns aut cecum: neque aliquod est aptum recipere caliditate vel frigiditate: quod non habeat aliter illo: sed hoc non est vniuersaliter respectu cuiuscumque subiecti: et in hoc differunt a dictione oppositis.

Pars autem contradictionis que aliquid de aliquo est affirmatio est. Que vero est aliquid ab aliquo negatio est.

Dicitur quod illa pars dictionis que aliquid de aliquo affirmat est affirmatio. que vero aliquid ab aliquo remouet dicitur negatio: siue propositio negativa: sicut homo est risibilis: et nullus homo est risibilis. **Notandum est quod dictionibus complexum et affirmatiuum aliquid actualiter de aliquo affirmat: sicut illa. homo est risibilis. negatiuum vero actualiter negat: sicut ista. non homo est risibilis. incomplexum vero solum aptitudinaliter aliquid affirmat vel negat: sicut homo et non homo.**

Immediati at̄ syllogistici p̄cipij positionē quidē dico quā nō ē monstrare s̄ ponere: neq̄ necesse ē habere aliquē docēdū. Quā vero necesse est habere docēdū quēlibet dignitatez vel maximaz p̄positionem. sunt enī quedā huiusmodi. hoc enim maxime in huiusmodi consueuimus nomen dicere.

Diuidit p̄cipiū immediatuz i species suas. 1° facit hoc. 2° subdiuidit vnū mēbrū. ibi. Positionis at̄. Intēdit igit̄ q̄ immediati p̄cipij due sūt species. 1^a est positio. 2^a ē dignitas. positio est p̄cipiū immediatuz qd̄ demonstrari nō cōtingit: nō tamē est necesse quēlibet docendū habere ipsaz. sic anguli recti sūt equales. dignitas vero ē p̄cipiū idēmostrabile: quā est necesse quēlibet docēdū h̄re. quedā. n. h̄ p̄positiones sūt: quas consueuim⁹ noiare dignitates: siue sub hoc noīe maxia: ita q̄ p̄pones maxie appellāt: sicut d̄ quolibet d̄r eē vel nō eē: 7 similes. **N**otandum est q̄ de numero p̄ponū p se notaz qd̄ sūt ex terminis cōmissimis p̄stitute: q̄ notitia ē cuilibet adiscēti necia: sicut illa p̄pō de quolibet d̄r eē vel nō eē: fūda^r sup cōceptū entis: cuius notitia cuilibet adiscēti est necessaria: eo q̄ cōcept⁹ entis ē p̄mus ceptus vniuersalis intellect⁹: a quo alij cept⁹ virtualiter v̄l formaliter absolui nō possūt: 7 p̄pter hoc tales p̄positiones necesse ē quēlibet docēduz h̄re. qz necesse est eis assētere statī si p̄ponant̄ debite itellecte: vel necesse ē h̄itum h̄re quo itellectus talibus p̄cipijs diffētire nō possit: 7 hoc ē. qz in quacūq̄ scia aliquis doceat̄ h̄ p̄cipia cōmissima sūt tanq̄ supiora vel vniuersalr̄ cōcurrētia: quoz veritate omnes alie veritates roborantur. Quedaz vō sūt p̄pones p se note ex sp̄alibus terminis p̄stitute: sic anguli recti sunt eq̄les. de p̄cto ad p̄ctū rectā lineā ducere p̄tigit. quas nō est necē quēlibz docēdū h̄re: eo q̄ hoz sp̄aluz terminoz notitia nō est necaria cuilibet adiscēti. Nō. n. necesse est docēdū i mā de aīa itellectiua scire q̄ anguli recti sunt eq̄les. Prime igit̄ p̄pones antonomasice dignitates appellānt̄: 7 maxime p̄pones. eo q̄ in roboratiōe veritatis sunt prime 7 maxime: sicut. n. in rebus vel agētibz nālibz est ad vnū primū deuenire. s. p̄mam cām: qd̄ ē in v̄tute maximū iter agentia v̄lia. ita in p̄ponibus per se notis est ad aliquā vel ad aliquas maximas deuenire: q̄ etiā dignitates d̄r: 7 istis p̄ponibus due p̄prietates ab Ari. h̄ attribuunt̄. Prima ē q̄ sint idēmr̄abiles. Scda ē q̄ necē est quēlibet docendū h̄re ipas: De his ē loqtur cōmentator. 3. de aīa cū dicit: q̄ p̄n^o p̄ma h̄emus nesciētes v̄n̄ 7 q̄l̄iter veniāt. **S**cde vō p̄pones ab Ari. p̄pones dicunt̄. Quibus duas attribuit p̄ditiones. Prima est q̄ sint idēmr̄abiles. 2° q̄ nō necesse ē quēlibz docēdū habere ipas. Dz tū intelligi q̄ sūt idēmr̄abiles vel absolute vel in scia in q̄ sūt positiones. Dec. n. p̄positio. quēcūq̄ sunt equalia vni terrio inter se sūt equalia: pō dici pōt. 7 est simpliciter idēmostrabilis. illa vero. d̄ p̄cto ad p̄ctū rectā lineā ducere p̄tigit. est positio: q̄ i nāli p̄bia demonstrat̄ per hoc mediuz p̄ctus nō est p̄cto p̄tinu⁹ neq̄ p̄tiguus neq̄ p̄r̄ ens: sic patet. 6. p̄bi. verūtāmē in geometria i qua est positio non demonstrat̄. **E**x quib⁹ duplex apparet d̄ria inter positionē 7 dignitatē. 1^a qz dignitatē necesse ē quēlibet docēduz habere: nō aut̄ positionē. 2^a qz dignitas ē simpliciter 7 in q̄ cūq̄ scia idēmr̄abilis: aliq̄ vero positiones sunt i aliqua scia dem̄rabiles: licet nō in ea scia in q̄ sunt p̄pones. **N**otādū est scdo: vt b̄r a p̄ho. 2° elen. q̄ p̄cipia sunt mīma in q̄ritate 7 maxima i v̄tute: sic enī in actōib⁹ nālib⁹ agētia p̄ricularia sunt valde multa. v̄lia vero valde pauca: maioris tū v̄tutis sunt v̄lia q̄ p̄ricularia: ita p̄cipia demōstrationū idēmr̄abilia sunt pauciora p̄missis formalr̄ igredi

entib⁹ dem̄rationē: 7 maioris v̄tutis: eo q̄ ad plura se extēdunt: ideo quedaz ex eis merito maxime appellānt̄: eo q̄ sunt maxime in v̄tute.

Positionis autē q̄ quidē ē quālibz p̄tinz enūciatiōis accipiens: vt dico eē aliquid aut nō eē suppositio ē. Que vero sine hoc diffinitio est. diffinitio enī positio quedā ē. Donit enī arismet⁹ v̄nitatē idiuisibiles esse scdm̄ quāritatē. Suppositio autē non est. Id enī qd̄ quid ē. v̄nitas: 7 eē v̄nitatē non est idem.

Describit spēs p̄onis dicens: q̄ qd̄ est pō q̄ significat esse vel nō esse. 7 hec vocat̄ suppositio. Quedam vero non significat aliquid esse vel non esse. 7 hec vocatur diffinitio. Verbi gr̄a arismet⁹ p̄mittit hanc diffinitionē. v̄nitas est idiuisibilis fm̄ quantitatem: supple discretam. Dec at̄ diffinitio pō dici debet: cum eam p̄mittat arismet⁹ tāq̄ p̄cipiū: nō aut̄ est suppositio eo q̄ nō significat eē vel nō eē. nō enī idem est qd̄ est v̄nitas 7 ipsam v̄nitatē eē. **D**ubitat̄ qz quēlibet positio est p̄positio: vt p̄z p̄ diffinitiones positionis: etiā qz positio est species imediate p̄positionis vt patet in textu: s̄ diffinitio nō est p̄positio. q̄ diffinitio n̄ est spēs p̄onis. q̄re 7c. **A**d hoc dupliciter respōdet. p̄mo q̄ immediatum p̄cipiū in plus se habet q̄ imediata p̄positio. diffinitio. n. per se nota est p̄cipiū imediatū: n̄ tū p̄positio imediata. Aristoteles igitur posuit positiones sub p̄cipio imediato cum dicit immediati p̄cipij. Talis igit̄ positio v̄nitiēter diuidi poterit in positōem cōplexaz que suppositio d̄r: 7 i positōez icōplexā que vocat̄ diffinitio. Aliter respōderi pōt q̄ licet diffinitio nō sit p̄positio actu. ipa tū virtualiter ē p̄positio. h̄ita enī aliqua diffinitione p se nota statī scī illā inesse subiecto suo. Et si dicat̄ q̄ Aristot. eā distinguit a suppositōe in eo q̄ non dicit esse vel non esse. quare in eo q̄ positio non videt̄ esse p̄positio actu: neq̄ potentia. Negatur consequētia. suffic enī q̄ ipsa per se sūpta. non dicat esse vel non esse: sed consequēter: quia per se nota iuncta cum diffinito in p̄positione faciat vel apta sit facere p̄positionem: que positio erit appellanda.

Notādū est fm̄ aliquos q̄ si hoc verbū ē: sumatur cōpositiue q̄ diffinitio p̄dicat̄ de diffinito: sicut hic. homo ē animal rōnale. tūc diffinitio dicit eē vel nō esse. si vero expositiue tūc nō dicit eē vel nō eē. hoc nō puto b̄n̄ dictū: qz qualitercūq̄ sumat̄ ly est. siue expositiue siue p̄positiue sola diffinitio p se nihil affirmat aut negat: licet p̄positio cōposita ex diffinitione 7 diffinito dicat eē vel n̄ eē. quare 7c.

Notādū 2°. vt ex p̄dictis colligi v̄r: q̄ quatuor sūt gn̄a p̄cipioz. quedā enī sūt quibus terminis itellectis statis sine discursu assēt̄ itellectus: sic ut de quolz d̄r eē vel nō eē. quedā vero quib⁹ statī itellect⁹ assēt̄ mediāte aliquo iperceptibili discursu: sicut. oē totū est maius sua parte: qz itellect⁹ iperceptibiliter h̄uc discursū format. oē qd̄ altez p̄tinet 7 aliquid v̄ltra ē eo mai⁹: s̄z omne totū p̄tinet partē 7 aliquid v̄ltra. q̄ 7c. quedā quib⁹ assēt̄ itellect⁹ p̄ demōstrationē: sicut. de p̄cto ad p̄ctū rectā lineā ducere p̄tigit cui assēt̄ p̄ demōstrationē q̄ habet. 6. p̄b̄si. Quedā aut̄ sūt quibus itellectus statī p̄ demōstrationē assēt̄: sicut diffinitiones per se note. **D**ubitat̄ circa exē^m p̄bi. qz dicit p̄b̄s. 7. metaphi. q̄ in his q̄ sūt p se idē est ipsū 7 eē ipsū: sic hō 7 hōiem eē. ergo p̄ idē diffinitio v̄nitatis 7 v̄nitatē esse.

Ad hoc responde^r concedēdo q̄ v̄nitas 7 v̄nitatē eē idēz sunt: s̄z hic voluit p̄b̄s dicere q̄ diffinitio v̄nitatis nō debz esse v̄l nō esse affirmatiue v̄l negatiue. Et si arguit̄ q̄ Aristot. in topicis dicit q̄ diffinitio significat quid ē eē rei: itel ligi⁹ q̄ significat quiditatē v̄l eēntiā rei. quare 7c.

Quoniam autem opus credere et scire rem in huiusmodi habendo syllogismum quem vocauimus demonstratum. Est autem hoc quod est ea scire ex quibus est syllogismus. necesse est non solum precognoscere principia aut quaedam: sed et magis. scilicet per. propter quod unumquodque tale est: illud magis est: ut propter quod amamus: illud magis amamus. Quare siquidem scimus per prima et credimus: illa quidem scimus et credimus magis. quam propter illa et posteriora.

C Determinat de cognitione principiorum immediatorum. Et expositione linco. hic ponunt tres conclusiones. Secunda ibi. Non potest autem credere. Tertia ibi. Magis autem debet. prima conclusio. Principia prima aut omnia aut quedam non solum prius sciunt: sed etiam magis sciunt et creduntur quam conclusiones. prima pars patet ex precedentibus: cum demonstratio sit ex primis et ceteris. Secunda pars probatur sic. per ipsa principia nos scimus et credimus conclusiones: et ex precedentibus patet: eo quod scimus conclusiones per huiusmodi syllogismum demonstratum: qui procedit ex principis primis. scilicet propter quod unumquodque est tale et illud magis. quod principia magis creduntur et sciuntur quam conclusiones. Tenet consequentia cum maiori. minor patet exemplo: quod si amamus aliquid propter alterum illud propter quod amamus est magis amamus: si enim diligis magistrum propter discipulum: sequitur quod magis diligis discipulum. quare et cetera. **C** Notandum est primo secundum linco. quod illa propter quod ea propter que alia sunt scita. sunt magis scita: probatur per dictum Aristotelem. in prima philosophia. videlicet si causa et causatum fuerint uniuoca: causa in illo uniuoco dicitur secundum magis et minus. **C** Notandum est secundo secundum ipsum quod cum dicitur principia magis sciri quam conclusiones non accipitur scire maxime proprie: quod tale solis competit conclusionibus demonstratis: ut dictum est prius. Sed accipitur scire proprie vel magis proprie. tale. n. principis et cognitionibus proprie potest. quare et cetera. **C** Notandum est quod multipliciter exponi potest quod dicitur distinctum aut omnia aut quaedam. primo sic: quod si deo probatur per omnia principia propter que potest per se probari: tunc omnia prius et magis sciuntur. Si vero per quedam tamen ut sepe contingit: tunc quaedam erunt prius et magis nota. Et hunc puto rectum fuisse intellectum illorum verborum. Quidam vero dicunt quod dicit aut omnia aut quedam: quoniam aliqua sunt principia demonstrabilia: sicut triangulum habere angulum extrinsecum: que equaliter ignota sunt: sic deo: donec fuerint declarata. Quedam vero sunt que statim proposita sunt magis nota conclusione: scilicet hoc nihil est. quia siue principia sunt demonstrabilia: siue non: nunquam per ipsa demonstrantur conclusiones quam prius et magis sciuntur. **C** Alii dicunt secundo quod quidam effectus sunt notissimi per sensum. sicut soles eclipsari: et tunc principia per que demonstrantur non oportet esse simpliciter magis nota. Iterum hoc nihil est. quod dum per illa principia demonstrabitur effectus necessario ipsa prius sciuntur et magis. Tertio aliter dicunt quod supra dictum erat quod quedam prius tempore cognoscuntur sicut maior. quedam simul sicut minor. Hoc etiam nihil est. ibi enim de eo quod corrigi loquitur Aristoteles. et de particulari demonstratione et premissis demonstrationis. Dicunt vero de eo quod necium est. de demonstratione simpliciter. et de principis mediis vel immediatis: per que deo aliquo modo probatur. **C** Sicut licet minor simul tempore sciri possit: tamen semper premissa prius nam sciuntur. quare non obstabit quin procedendum sit omnia prius sciri quam conclusio: quare et cetera. Quidam autem moderni alia dicunt propter intentionem Aristotelem. ut puto. primo quod hoc dictum verificari potest quo ad principia incompleta: nam ante omnem demonstrationem oportet precognoscere principia incompleta transcendentia: non autem principia definitiua. 2° quod ante omnem demonstrationem oportet precognoscere dignitates maximas aut suppositiones aut communes animi conceptiones. Tertio quod necesse est ante

omnem conclusionem scire premissas: non autem omnia principia extrinseca. Quarto quod maior aliquando scit prius: sed minor simul cum conclusione. Primi duo modi sunt extra mentem Aristotelem. cum ibi non de precognitionibus loquatur: de quibus locutus est in phemio. sed de cognitione perfecta principiorum ante completam notitiam conclusionis. Preterea non accipit Aristoteles per omnia. sic uniuersaliter ut de omnibus principis omnium conclusionum loqui intendat. sicut isti attribunt. sed referre intendit cuilibet conclusioni per se omnia sua principia vel quedam. Tertio adhuc videtur minus rationalis. Potissime enim Aristoteles. hic loquitur de principis immediatis. premissis vero rarissime sunt immediate. De quarto modo dictum est prius.

C Non potest autem credere magis quam scit: que non contingunt: neque sciens neque melius dispositus: quam sciens. Accidit autem hoc nisi aliquis credentium per demonstrationem precognouerit. Magis credere necesse est principis aut omnibus aut quibusdam quam conclusioni. Magis autem debet habere sciam per demonstrationem.

C Secunda conclusio. nullus magis potest credere conclusioni quam principis. Probatur sic. neque sciens neque melius dispositus quam sciens magis credere potest conclusioni quam principis. ergo et cetera. et 2^a inductiue. assumptum relinquitur tamen notum. et potest declarari ex precedenti conclusione. Nam si magis sciuntur principia quam conclusiones sequitur quod neque sciens neque melius dispositus magis credere potest conclusioni quam principis. Deinde subdit. accidit autem hoc: ut aliquis sit melius dispositus quam sciens: ubi aliquis credentium precognouerit principia per demonstrationem. Deinde ad declarationem sue conclusionis subdit quod debent habere sciam per demonstrationem necesse est magis credere principis quam conclusioni. quasi dicat. cum dictum fuerit quod nullus magis credere potest conclusioni quam principis: intellexi de eo qui habet sciam per demonstrationem: quod per tanto dicit: ut communiter exponitur: quod de aliquibus effectibus potest haberi scientia per sensum et non per principia sua: sicut quis cognoscere potest et scire ad sensum soles eclipsari: eius tamen causam ignorando: et tunc non oportebit eum magis credere principis quam conclusioni. **C** Notandum est primo cum hec sit expositio linco. quod secundum eum per contingere hic Aristoteles. intelligit sequi ex alio. Principia igitur prima dicitur non contingere: quod non ex alio sequuntur neque probantur. et hoc modo loquendi dicit ipse Aristoteles. sepe versus fuisse. **C** Notandum est secundo quod per ly melius dispositus quam sciens intelligit habitum principiorum primorum: ille. n. habitus cum scia proprie non dicat: sed intellectus: vel esse melior habitus. et per omnes habitus ipsius dicitur melius dispositus quam sciens. Ex quo inferitur quod si aliquis sciret. a. conclusionem per premissas demonstrabiles: respectu illarum premissarum diceretur sciens. Omnis autem notitia principiorum eiusdem omnis idem demonstrabilia diceretur melius dispositus quam sciens. Littera ergo sic est construenda secundum eum: non potest autem aliquis magis credere que scit. id est omnes de quibus maxime proprie scia habet: quam quod non contingit. id est per principia que ex aliis non probantur: neque sequuntur demonstratiue: quod neque sciens. id est habitus notitia omnis per premissas cognititas per demonstrationem: neque melius dispositus quam sciens. id est habitus notitiaz vel habitus principiorum potest magis credere conclusioni. Accidit autem hoc. scilicet quod aliquis sit melius dispositus quam sciens: nisi contingat quod aliquis credentium precognouerit supple premissas conclusionis per demonstrationem. quasi dicat. quod tunc non dicitur melius dispositus quam sciens. Residuum littere per. quod quibusdam aut aliis antiquis expositoribus per hec fuit aliter introducta: ut. s. Aristoteles. aliam poneret probatorem conclusionis precedentis: arguendo sic. nullus potest magis credere conclusioni quam principis. quod neque conclusio potest magis sciri quam principia. quare principia magis sciuntur. Assumptum per. quod neque sciens neque melius dispositus quam sciens magis potest credere conclusioni. Accidit autem

ex conclusionibus: ita ut inuicem se inferre possint: utraq; bona est. **C** Dubitat eodem circa dicta. primo quod videtur quod non inconueniat fieri scientiam siue demonstrationem procedendo in infinitum in principis. Nam sicut fortis ex infinitis causis dependentiam habet. scilicet ex patre auo pater et sic in infinitum: sic non inconueniet ut ipse tanquam effectus ex omnibus eis tanquam ex causis demonstratiue sciat: quare et. **C** 2° dubitat. quia videtur quod in causis essentialiter ordinatis in infinitum procedentibus sit dare aliquod primum. cum enim infinite sint species numerorum. ut binarius: trinarius: quare sequens procedentem presupponit: ad unam eandem est deuenire que est absolute prima. scilicet ad binarium. quare et. **C** Ad primum responderi debet quod pater auus et pater et sic non sunt cause sibi inuicem essentialiter ordinatę. quare iter in diuina eiusdem speciei non est ordo essentialis. Per tales autem causas non fit scientia demonstratiue. quare ratio nulla. **C** Et si dicitur sic res se habet ad eam ita se habet ad cognoscendum: scilicet fortis habet esse per omnes illas causas: quare fortis habet cognoscendum per omnes illas causas. Dicitur primum quod de fortis non est scientia nisi large: de qua hic non loquimur. Dicitur secundo quod loquendo de cognitione et scientia perfecta de qua hic loquimur quod illa propositio limitari sic debet: sic res se habet ad eam quo ad causas eius per se et essentialiter ordinatas: ita se habet ad cognoscendum. Alium tamen intellectum habet illa propositio in loco proprio de quo ibi vide. **C** Ad 2° concessio gratia argumenti quod numeri sibi inuicem succedentes sunt cause essentialiter inuicem ordinatę. Dicitur respondendo quod in talibus est dare primum. scilicet numerum binarium: sed ibi non est processus in infinitum in actu. sed in potentia tantum: dicitur enim philosophus in 3. physicorum tractatu de infinito: quod nullus est numerus actu infinitus: sed in potentia tantum: quare est augmentabilis in infinitum per continuam diuisionem: quod non potest actu esse infinitus: quare quis continuam in infinitum diuidi possit. Aristoteles autem hic negauit in infinitis actu essentialiter ordinatis dari primum: quare et. Quedam alia facilia dubia mouentur hic ab expositores modernis propositio nostra in pertinentia: que silentio pertransiri debent.

C Nos autem dicimus neque omnem scientiam demonstratiuam esse: sed immediatorum idem demonstrabile esse. et hoc quod necessarium sit quidem manifestum est. Si enim necesse est quid est scire priora ex quibus est demonstratio. Stat autem immediata aliqui hec priora idem demonstrabilia a nece esse. et hoc igitur sic dicimus. et non solum scientiam sed et principium scientie esse quoddam dicimus. ipsa enim cognoscimus in quibus terminos cognoscimus.

C Remouet illos errores. et primo primum. secundo 2° ibi. Circulo quoque. primo igitur dicit philosophus quod non omnia que sciuntur: sciuntur per demonstrationem: sed quodam sunt omnino immediata: quorum habet scientia sine demonstratione. et quod sit necessarium ad talia deuenire probatur. quare si per priora alia sciuntur: oportet etiam ut priora sciantur: cum igitur in talibus non sit processus in infinitum: erit ad aliqua priora deuenire omnino immediata: quorum habet scientia: et non per demonstrationem. Cum enim omnis demonstratio aliquod medium requirat: si ipsorum haberet scientiam per demonstrationem: tunc ista immediata medium habent: quod implicat dictiones. Et subdit philosophus quod horum principiorum cognitiones non solum dicimus scientiam: sed et principium scientie. supple. primum. talia enim principia cognoscimus in quibus terminos eorum cognoscimus. quare et. Et his igitur verbis Aristoteles per ad formam dubitationis. prime opinionis. quod dicitur quod in principis demonstrationis est ad aliqua prima deuenire: neque in eis est processus in infinitum. et contra negat quod ista prima non sciuntur: quare fundamentum illud est falsum quod omne scire sit per demonstrationem: quare et. **C** Notandum primo quod proprie sumendo scientiam: tamen principia que conclusiones sciuntur: ut patuit prius per distinctionem lineę. sed propriissime accipiendo scientiam: quare conclusiones sciuntur: tamen tamen verum est prima principia illo modo sciri. Dicitur igitur illos principiorum non dicitur scientia secundo modo supra: sed intellectus: ut patebit infra de mente philosophi. Intellectus enim humanus est aptus eis immediate adbe-

rere non precedente adhesionem ad aliquid alterum. et per consequens eorum habere cognitionem certam sine alterius certitudine precedente. propter hanc igitur propriam quare habet cum potentia intellectiua dicitur esse hitus iste esse intellectus: sicut et actus velutatur: quo ipsa immediate fertur in finem: voluntas ab Aristotele appellatur 3. ethi. talis est habitus est principium scientie. scilicet conclusio numerum: ut dicit Aristoteles in textu. **C** Notandum 2° quod sicut principiorum eandem quedam sunt prima quedam non prima: deus enim est primum primum in genere cause efficietis: et materia prima in genere cause materialis. solus autem deus est primum eandem simpliciter primum: cum materia ad ipsum reducatur sic primum passiuum ad actiuum ut per 9. meta. Aliquod sunt primum non primum: sic eelum et intelligentie. Eodem modo primum cognoscendum quodammodo dicitur: et quodammodo non primum. Et primum. sic dicitur dicitur esse vel non esse. Non contingit idem esse et non esse. Quis simpliciter primum sit primum affirmatiuum: quare negatiuum ad ipsum reduci habet: eo quod affirmatiuum negatiuum est negatiuum. Quedam vero non absolute primum: sic omne totum est maius sua parte: si ab eolibet equalia aut feras et. Ad propositum igitur primum principia sunt illa quibus statim assentimur ex sola apprehensione teriorum simplicium nullo precedente discursu. et talia dicitur simpliciter immediata: quare non habent medium per quod aliquo probari possint: siue demonstratiue. siue non demonstratiue. Principium vero non primis non statim assentit intellectus hita notitia suorum terminorum: sed ultra regitur sillis quodammodo aut discursus imperceptibilis. Nec igitur immediata dicitur. non quare per nullum medium probari possint. sed quare non habent medium per quod demonstrari possint. nam hoc principium. omne totum est sua parte maius. fuit probatum ab alacem in sua prospectiua hoc modo. omne quod continet partem et aliud ultra est sua parte maius: omne totum est habet. ergo et. Illa tamen probatio sit per discursus quendam intellectus imperceptibile. quod demonstratiuus dici non debet. De principis igitur omnino primis Aristoteles intelligit. dum dicit. illa statim cognoscimus per cognitionem suorum terminorum: et ipsa esse immediata. Nec ab expositores eodem dicitur. Adibi tamen apparet quod Aristoteles non ita restringat hunc terminum principia prima: sed quod omnia illa principia prima dicatur ad que notitie conclusionum resoluitur: et que per aliquod medium demonstrari non possunt. **C** Dubitat primo quare notitie simplices terminorum componenti prima principia sunt priores notitia complexa illorum principiorum. quare illa primum non sunt dicenda prima. per 2. meta. quare si essent prima tunc eorum notitia omnibus alijs notitijs deberet esse prior. assumptum patet per Aristoteles in 1. tra: et quare vniuersali notitia complexa in complexa presupponit simplicium terminorum. ex quibus resultat complexus: quare et. **C** Secundo dubitat quare videtur quod principium primum sic dignitas aliqua habeat propositionem naturalem ea potest: et per consequens nulla talis est principium immediatum. quod videtur philosophus in textu. assumptum per 3. quare prima notitia quare habet intellectus humanus est notitia abstractius singularis aut quiditatis eius. ut colligitur 3. de anima. de mente Aristoteles. et 2. meta. quare sequitur quod talis propositio. hoc ens est. demonstrato aliquo singulari aut eius quiditate: erit prius intellectum nota que aliqua dignitas: quare et. **C** Ad primum eodem responderi debet moderni quod termini dignitatis sunt primum prima in complexa. dignitas vero est principium primum complexus. et contra dicitur quod termini sunt notissimi: et principia notissima: et licet per notitias terminorum fiat nobis nota dignitas: non sequitur ut illi termini sint magis noti: eo quod notitia dignitatis intrinsece componitur ex notitijs terminorum: quare et. Aliter tamen magis ad propositum respondet quod notitia dignitatis vel alteri principij dupliciter in proposito accipi potest. Uno modo per apprehensionem absolute: ut cum intellectus absolute apprehendit quod quodlibet est vel non est. Alio modo per certitudinem intellectus tali principio adherendo notitia igitur dignitatis primo modo supra dependet ex notitia terminorum simplicium tanquam ex naturaliter prioribus: sicut in complexa naturaliter presupponit a complexa: et de tali non loquimur in proposito. Notitia vero dignitatis secundo modo non dependet ex notitia simplicium supra seu terminorum simplicium seu alteri: quodcumque sit illud. certitudo enim quare habet intellectus firmiter adherens huic primum de quolibet dicitur esse vel non esse. nulla habet

Posteriorū

certitudinem priorē de re per terminos simplices signata aut significata p aliō cōplexū. intellectus. n. ita firmiter illi principio adheret q nulli alteri ē aptus firmi^o & certi^o adherere: & ppter hoc rationabiliter debz appellari p mū: nō absolute: q notitia eius que est a principio absolute non cōiuncta credulitati notitiā aliaz priorē & simplicē h̄supponat. ¶ Ad 2^m respōdent predicti primo q n̄a prima non valet: eo q illa negatiua. nō cōtingit idē simul eē & n̄ eē. h̄z affirmatiua dignitatē priorē ea. & tamē dici debet imediata qz licet sic inferri possit de quolibet dicitur eē vel non esse nullum tamen est mediū per qd conclusio inferatur: qz vt dicūt nullus cōceptus sumitur in affirmatiua: qui non sumatur in negatiua: & hoc vltimū puto falsū eē. ¶ 2° dicūt negando antecedēs. Et si arguatur sic. concept^o entis cōceptū singularē presupponit prius in intellectu. igitur s̄l̄r cōplexus fundatum super este. s. quodlz ens est vel nō est alium habet cōceptū cōplexum eo priorē. negant n̄titiā. s̄z hoc puto nō ueniēter dictū. cōcesso. n. ante qd puto veri^o eē: vt dixit in. 3. d. anima. rōnabile videt q sicut natura vel tēpore prius intellectus cōceptū singularē simplicē h̄z qz cōceptū entis: ita prius habet vel hēre debet cōceptus talē cōplexum. s. hoc ens est. demonstrato certo singulari. qz tale cōplexum. qdlibet ens est vel nō est. quare rē. Aliter igitur respōderi posset cōformiter sicut ad pcedēs q licet in intellectu: put eius apphensio dependet a sensu: sit apta n̄aliter prius formari. ppositio d̄ aliquo singulari qz dignitas cōplexa: & per n̄s dicat ea prior quo ad apphensionē. n̄ tamē ista p pō singularis neqz quis alia ē ea prior quo ad certitudinē & adhesionē intellectus ad sensus pri^o exp̄ssus: & ppter hoc poterit merito principiū immediatum appellari.

Circulo quoqz qd impossibile sit demonstrare simplr manifestū ē. Si vero ex priorib^o oportet demonstratiōez eē & notiorib^o. Impossibile. n. ea dē s̄l̄ sibi p̄s priora eē & posteriora.

Remouet scđam opinionē ostendens fundamentū eius esse falsū. s. qz r̄ingat circulariter dem̄rari: & qz ex hoc est oium scia per dem̄rationē. Et in hoc tres adducit ratiōes. Scđa ibi. Accidit autē dicentibus. Tertia ibi. At vero neqz hoc possibile est. Primo format ratiōez. Scđo remouet dubiū ibi. Nisi altero mō. Aristo. q̄ primo intēdit cōclusiōez istā. Impossibile ē dem̄rationē simplr eē circularē. Probat sic. dato opposito sequerē qz idem eēt simplr prius & posterius respectu eiusdē. & qz eēt simplr noti^o & ignotius eodem. Consequēs ē impossibile vt p̄z. n̄a tenet. qz qz dem̄ratio simplr est ex simplr priorib^o et notiorib^o vt p̄us dictū fuit. Si igit ex. a. posset. b. dem̄rari simplr & e^o. t. c. a. qz principium dem̄ratiōis eēt simplr noti^o. b. & simplr pri^o: & qz eēt cōcō dem̄ratiōis i scđo p̄cessu eēt simplr posteri^o & ignotius. b. qre sequitur intentum. ¶ Notandū qz s̄l̄s circularis est qn̄ aliquo syllo formato accipit cōcō s̄l̄ cū cōuersa alterius p̄missē: & infertur altera p̄missa. Un̄ si fiat hic syllo. oē animal rationale est disciplinabile. ois hō ē hō. q̄ rē. Deinde e^o arguatur sic. oē disciplinabile ē aial rationale: sed ois hō ē disciplinabilis. q̄ ois hō ē animal rationale. tūc erit circularis syllogismus: & si illi duo p̄cessus eēt dem̄ratiōes simplr. tūc eēt ibi dem̄ratio simplr circularis. & h̄ marie. qz illō qd i vna pōit p̄ mediōi alia pōitur p̄ p̄dicato r̄ctōis & e^o. In p̄. n. aial rōale ē mediū & cā. & disciplinabile ē p̄dicatū siue effect^o. In 2° vō assuet disciplinabile tāqz mediū & cā. aial vō rōnale tāqz effect^o et p̄dicatū n̄is: qre rē. ¶ Dubitat qre Ari. cessit dyalecticū syllo siue topicū eē circularē. n̄ tñ h̄ cōcedit d̄ dem̄ratiōe. Ad hoc respondetur: qz causa qre nō cessit de dem̄ratiōe p̄z i tex. qz qz dem̄ratio simplr ex simplr priorib^o p̄cedit et notiorib^o. n̄ ē at possibile idē eodē eē simplr p̄ & posteri^o & noti^o

& min^o notū: qre rē. De syllo vō topico r̄igit B. qm̄ ex p̄babilib^o p̄cedit. p̄babilia vō sūt q̄ v̄l p̄lib^o v̄l sapiētib^o. ap̄parēt eē va. cū igit r̄igat. a. respectu aliquoz eē p̄babilib^o b. & e^o respectu alioz & p̄f̄tiz sapiētū: hic ē qz ex. a. tanqz ex medio poterit topicē. b. cludi: & s̄l̄r e^o. qre rē.

Misi altero mō vt hec qdem ad nos: illa vero simplr quo certe mō iductio facit notū. Si aut sic ē nō erit vtiqz simpliciter b̄n determinatū sed dupliciter. aut n̄ simpliciter altera demōstratio fit ex nobis notioribus.

Diceret forte aliqs ad rōnē p̄cedētē qz si ē icōueniēs idē eē eodē noti^o & igit^o. qz p̄t eē qz sit eo noti^o q̄ ad nos: sit aut igit^o quo ad n̄s: & isto mō iductio p̄cedit notificādo n̄e. s. ex notiorib^o nobis. Et sic n̄ter vt qz ex his fieri poterūt dem̄ratiōes circulares. R̄ndet p̄hs qz si ita fieret tē v̄l altera illaz dem̄ratiōnū n̄ eēt simplr dem̄ratiō: & tē n̄ obstarz. b. dicit qz loqmur h̄ d̄ dem̄ratiōe simplr. v̄l oportebit qz n̄ b̄n p̄f̄ finitū fuerit sup̄ scire simplr. & h̄ v̄l icōueniēs. ¶ Sequētia vō d̄clarat: qz cū sit p̄cessus a nobis notioribus ad notiorib^o n̄e: aut illa ē dem̄ratio simplr aut n̄: si n̄: habet itētū: si sic: cū qz dem̄ratio simplr faciat scire simplr: sequitur qz illa dem̄ratio facit scire simplr: et tamē nō facit scire per cām: s̄z per effectū: qui nobis est notior. ¶ Illa diffinitio de scire simplr n̄ fuit sufficiētē posita. s. scire ē rē p̄ cāz coḡscere rē.

Accidit at dicentib^o circulo demōstrationē eē n̄ solū qz nūc dem̄ ē s̄z nihil aliud dicere qz hoc est si hoc ē. sic. n. facile ē demonstrare oia. manifestū aut est qz hoc accidit tribus terminis positis. p̄ multos eni aut paucos reflectere d̄e nihil differt. p̄ paucos aut p̄ duos. Cū. n. ex necessitate a. sit b. hoc aut c. Cū igit a. sit. ex necitate erit. b. Si igit cū sit a. necesse est eē b. hoc aut cū sit erit a. hoc eni ibereat circulo ponat. a. in quo est. c. b. igit cū sit a: eē dicere est ip̄m c. dicere. hoc at ē qm̄ cū sit. a. ē. c. s̄z c. cū. a. idē est. qre accidit dicere circulo dicētes eē demōstrationē nihil aliud nisi cū sit a. ē. a. sic aut oia demonstrare leue ē.

Scđa ratio. dato qz r̄ingat circulariter dem̄rari nō solū sequitur p̄dictum icōueniens: s̄z et sequit qz per aliquas dem̄rationez nō aliud probat nisi qz si h̄ est: hoc est: eodē dem̄ratiō: sed hoc videtur valde irōnabile: sic. n. esset valde leue: quodlibet ens demonstrare. qz autem hoc sequat probat philosophus dicens: qz siue per paucos siue p̄ multos terminos demōstratio fiat circularis idem erit. sit igit vt per. a. b. demonstratur. & p. b. c. sit autem. c. idem cum. a. sic enim esse oportet. si debz esse demonstratio circularis. & sequitur tunc qz ex. a. demonstratur. c. tanqz a primo ad vltimum. cum igit vt. c. sit omnino idem cum. a. tunc per a. demonstrabitur. a. et sic p̄ illam demōstrationē cludet qz si. a. ē. a. est. sic at est valde leue oia demonstrare: qre rē.

Notandū est qz p̄ facile intelligit sup̄ficiale. p̄ reflectere vō intelligit circulariter p̄cedere. quoniam in circulo sit reflexio ab eodem in idem.

At vero nec hoc possibile ē nisi i his quocūqz alternatim se p̄sequuntur sicut sunt propria.

Uno quidē posito ostēsi ē qz nequa qz necesse ē aliquid eē alter. Dico autē vno qz neqz termino vno neqz p̄positiōe vna posita. Ex duabus at p̄positiōibus primis & minimis r̄igit: sic qz dem̄ cōrigit & syllogizare. Si quidē igit. a. ip̄

b. z c. ibereat. z hoc adiucē z ipsi a. c. si quidez
 pigit ex alterutris mōstrare oia q̄sita in prima
 figura sicut ostēsus est i his q̄ d̄ syllogismo sūt.
 Q̄nsuz ē at q̄ in alijs figuris aut n̄ sit syl̄ls aut n̄
 de acceptis. Non at p̄dicari eq̄liter nequa q̄ est
 mōstrare circulo. Quare q̄m pauca huiusmodi
 i demōstratiōibus sūt: manifestū q̄dez est: q̄m vanū
 est z ipole sic d̄re ex his q̄ sūt adiucē esse d̄m̄a
 tionē. z pp hoc cōrigit oīuz esse demōstrationē.
 ¶ 3° extra opinionē arguit probādo: q̄ excessa demōstratio
 ne circulari nō oīuz eē demōstrationē circularē: q̄ de
 mōstratio circularis si eē posset: solū fieret p terminos cō
 uertibiles z i p̄ma figura. s̄ pauca sūt h̄s cōuertibilia que
 pbentur circulariter z i p̄ma figura. q̄ nō seq̄t pp hoc vt
 oīum eēt scia p demōstrationē: z p̄na cū minor: maiores
 dicit p̄hs alibi fuisse declarata. s̄ i p̄mo p̄iorum. ibi enīz
 ostensum fuit q̄ ex vna p̄pōe tm̄ nō cōcludit̄ aliqd̄ syl̄l
 stice. cōtingit aut̄ ex duab̄ p̄missis z minimis. syllogiza
 re. oīsum est etiam: q̄ vbi. a. mediū isit. b. z c. z hec duo i
 sint ipsi. a. cōuertibiliter: tūc i p̄ma figura cōtinget circula
 riter syllogizare alteruz ex altero cōcludendo. z ecōuerso.
 ibi et̄ oīsum ē q̄ in alijs figuris a p̄ma: aut nō sit syl̄ls cir
 cularis: aut si sit nō sit de p̄pōib̄ acceptis p̄ius. quare zc.
 ¶ Notādū p̄ intellectu quorūdam terminoz q̄ ista dicūt
 se cōseq̄ alternati: q̄ sūt cōuertibilia: z eadē ab Arist. dicūt
 p̄p̄ia. ¶ Notādū 2° q̄ due p̄missē regunt̄ ad formam
 syllogisticā. q̄m vt habetur p̄mo p̄ior. p̄cipia syllogismo
 rum a q̄bus sumitur ipsoz forma sūt dici de omni: z dici d̄
 nullo: q̄re oīz i forma syllogistica h̄rudinē eē q̄dā iter sub
 iectū z p̄dicatū d̄clonē: z aliqd̄ eē mediū illā h̄itudinē cō
 cludens. z p̄ oīs ex trib̄ terminis d̄z cōstare syl̄ls. tres aut̄
 termini ad hoc vt debite ordinēt̄ duas regunt̄ p̄missas. di
 cūtur aut̄ ab Arist. due p̄missē eē p̄ime z minime. p̄ime
 d̄r: eo q̄ p̄mo nūero mēsurate. s̄. numero biario. z eadē
 rōne d̄r minime. s̄. q̄ minimo nūero mēsurate. binarius
 enī est minimus nūeroz: vt p̄z. v̄l d̄r minime vt exponit
 cōmētator auerrois: q̄ ad min^o due regunt̄. ¶ Notādū
 3°. vt colligit̄ ab Arist. loco allegato: q̄ tūc fieri p̄o: syl̄ls
 circularis q̄n̄ ex d̄clōsione sil̄ cū d̄uersa vni^o p̄missē p̄batur
 altera p̄missa: z altera p̄ d̄uersam alteri^o. v̄bi gr̄a. si arguat̄
 sic. oē aīal rōnale est risibile. oīs hō ē aīal rōnale. q̄ oīs hō
 est risibilis. si ecōuerso fiat hoc mō syl̄ls. omne risibile est
 aīal rōnale. oīs hō ē risibilis. q̄ oīs hō ē aīal rōnale. fiet cir
 culatio ex cōuersa maioris cū d̄clōne iferēdo minores. Si
 vero sic arguit̄. oīs hō est risibilis. oē aīal rōnale ē hō. q̄ oē
 aīal rōnale est risibile. fiet circulatio ex d̄clōne sil̄ cū d̄uersa
 minoris iferēdo maiore. Ex quo patet: q̄ vbi tā p̄missē q̄
 d̄clō syl̄ls circularis debeāt eē necie: oportebit vtrāq̄ extre
 mitatē z mediū d̄uerti sil̄. Alr at̄ cōtingeret alterā p̄missāz
 eē falsā. Cū igit̄ demōstratio sit ex necys: seq̄t nō posse fie
 ri demōstrationē h̄ mō circularē nisi termi demōstratiōis cō
 uertant̄. Nō icōueniret tm̄ ex falsis fieri syl̄los circulares: q̄
 uis nō eēt p̄ terminos d̄uertibiles. Patet 2°. q̄ h̄s syl̄ls cir
 culares nō possunt fieri in sc̄da figura: eo q̄ i sc̄da figura sp̄
 negatiua d̄cludit̄ ex aliq̄ p̄missa negatiua. si igit̄ ex h̄ne sil̄
 cū cōuersa negatiue p̄missē d̄cluderet̄ altera p̄missa affir
 matiua: tūc ex pure negatiuis possz iferri h̄ affirmatiua: q̄
 ē falsū. Patet 3°. q̄ h̄s circulatio nō p̄t fieri i p̄^o figura: q̄
 i 3° figura sp̄ h̄ ē p̄ticularis. c̄ altera p̄missāz ē p̄ticularis. z
 aliq̄ negatiua. si igit̄ ex h̄ne sil̄ cōuersa p̄missē p̄ticularis al
 tera iferat̄ h̄ v̄lis: tūc ex pure p̄ticularib̄ possz seq̄ h̄ syl̄ls syl
 logistice. z aliq̄ ex pure negatiuis affirmatiua: q̄ v̄ falsū.
 Sequit̄ 4° q̄ h̄ idē i alijs modis p̄me figure q̄ i p̄mo con
 rigere nō p̄t. p̄z ex predictis: q̄ oēs p̄ter p̄mū aut cōclu

dūt d̄clonem negatiua: aut particularē. q̄re zc. Hoc ē q̄ qd
 p̄hs dicit in textu: q̄ i 2° figura z i 3° non sit h̄s syl̄ls: aut
 si sit non sit per p̄positiones p̄i^o assūptas: s̄z alias assumē
 do. ¶ Notādū vltimo s̄z linco. q̄ multe sūt demōstratio
 nes nō ex cōuertibilib̄. p̄mo in nālibus cū dem̄atur celū
 eē incorruptibile predicatū enī ē cōius subiecto. q̄z intelle
 ctus est incorruptibilis: q̄ nō est corpus celeste. similiter in
 mathematicis cum dem̄strat̄: q̄ super datam lineaz cō
 tingit triangulum equilaterū collocare dicit ipse q̄ p̄di
 catum est communius subiecto. q̄re zc.

¶ Noniā at̄ ipole ē alr se h̄re cui^o est
 scia simplr: z q̄m neciū vtriqz erit id
 eē scibile qd̄ est sc̄d̄z demōstratiua
 sciam. demōstratiua at̄ est quā ha
 bemus i h̄ndo demōstrationem.

ex necessarijs vtriqz syllogismus demōstrati
 onis. Accipiendum igitur est ex quibus z qua
 libus demōstrationes sint.

¶ Hoc est sc̄dm capitulū huius tractatus i quo determinat̄
 de materia demōstratiōis oīdedo ex q̄bus z qualibus d̄z
 eē demōstratio: z ex q̄b̄ z qualibus eē non d̄z. Et diuidit̄ i
 tres ptes. P̄mo cōtinuādose ad p̄cedētia p̄mittit̄ itētiō
 nē suā. sc̄do determinat̄ quedā necessaria p̄posito suo ibi.

¶ P̄mū at̄ determinādū. tertio determinat̄ p̄posito suo ibi. Si
 igit̄ est demōstratiua scia: p̄mo dicit̄ q̄ q̄z illud de quo
 habet̄ scia simplr ē ipossibile aliter se h̄re: vt patuit p̄ diffi
 nitidē scire sup̄positā. Id se q̄tur q̄ illud scibile de quo
 scia demōstratiua h̄etur: sit necessariū: dico aut̄ sciam de
 mōstratiua quā h̄em^o siue acgrimus p̄ ipsā demōstratiōez
 ex quo iferit̄ q̄ demōstratio ē syllogism^o ex necys. Deter
 minādū igit̄ est ex q̄bus et qualibus sūt demōstrationes.

¶ Notādū ē p̄mo q̄ cū Ari. i inferit̄ q̄ demōstratio ē syllo
 gismus ex necys. ly ex necessarijs referri p̄t ad h̄nem vel
 ad p̄missas: si ad cōclusionē: l̄ra tūc ē plana. Lincomensis
 tamē z quasi oēs expositores volūt vt iferat̄ ista cōclusio.
 oīs demōstratio ē syllogism^o ex p̄missis necessarijs: z p̄
 bat lincomensis cā sic. oīs syllogism^o faciens scire est ex p̄
 mis necessarijs: sed oīs demōstratio est h̄s: igit̄ zc. minor
 p̄z ex determinatis. maior p̄bat. q̄z oīs syllogismus faciens
 scire cōcludit̄ necessariū: vt p̄z p̄ diffinitionē scire: vbi dicit̄
 q̄ nō cōtingit alr se h̄re: s̄z nō d̄cludit̄ sciētifice necariū ni
 si ex necessarijs. q̄ zc. ¶ Notādū sc̄do vt dicit̄ Ari. in tex
 tu q̄ accipiendū est ex q̄b̄ est dem̄ratio. q̄z. s̄. ex necessarijs
 z ex q̄libus: q̄z scilicet ex his que sunt de omni per se z fm̄
 q̄ ip̄ sum. per istas enīz conditiones qualificant̄ p̄positio
 nes necie d̄m̄atiōis. ¶ Notādū tertio: vt colligit̄ ex Alb.
 alamano q̄ d̄ditōes dem̄atiōis sup̄p̄osite. s̄. ex p̄mis ve
 ris imediatis zc. sunt d̄ditōes magis gnāles: d̄ditōes vero
 hic ponēde sunt magis spāles: ex q̄bus ille gnāles limitan
 tur. s̄. ex necessarijs: de oī: p̄ se: z fm̄ q̄ ip̄m: z id dicit̄ ipse q̄
 iste cōditōes appropriant̄ dem̄rationi. q̄z nō sufficit vt de
 mōstratio sit ex p̄mis zc. s̄z ēt oīz vt sit ex necarijs. de oī zc.
 Q̄ aut̄ p̄rie cōditōes sint magis gnāles declarat̄ ex hoc q̄
 syl̄ls topic^o siue dyalecticus p̄t eē ex eis q̄ sunt prima z i
 mediata siue dyalectice p̄ se nota: s̄z nō sint necia per se zc.
 Rōnabilr igit̄ ad cōplēmentū notitiē dem̄atiōis post p̄di
 cta d̄z est de cōditōibus illis magis spālib̄. Expositores
 v̄o posteriores dixerūt q̄ p̄ria z imediata sunt mālia eo q̄
 sunt ptes itegrates dem̄rationē: sed neciū de oī p̄ se: z fm̄
 q̄ ip̄m sunt formalia respectu illoz: q̄z sunt cōditōes q̄dā
 q̄ in ip̄is h̄nt eē. z p̄ oīs p̄riāz z imediata tā respectu d̄mō
 stratiōis q̄ respectu istaz cōditionum p̄nt mālia appellari:
 licet pro quanto sunt diffinientia demōstrationem sint
 formalia respectu ipsius vt ipsi dicunt. ¶ Dubitatur. q̄z

philosophus videt velle qd si conclusio demonstratiois sit necessaria: pmissa sunt necesse: sed hoc vñ nō seq: qz sicut i logica p3 pōt neciū i ferri ex cōtigētib: sic arguēdo. oē cūrēs ē aial: oīs hō ē cūrēs. g oīs hō ē aial. Rñdēt qz l3 q necaria dya lectice ex cōtigētib: cludi possit: B tñ nō pōt fieri simplr dōmratione. qz dōmrationis simplr d3 q simplr sciri: qd qdē eē nī pōt nisi ea p q pbat eēt necia. r p b p3 ad rōnē.

C Primum igit determinaduz quid dici m^o de omi: r quid p se: r qd vniuersale. De omi qdē hoc dico quod vtiqz nō i quodā: i quodā aut ē. nam q aliquando quidē sic. aliqñ vero nō. vt d oī homine aial. Si. n. veruz est dīe hoīez: verū ē dīe aial. r si nūc aliez r aliez. Et si in oī linea punctū silr est.

C Deteriat qdā necia pposito suo r diuidit i tres ptes. p de termiat qd sit dici d oī. z^o d modis accipiēdi. p se: ibi. Per se aut. 3° qd sit vñ ibi. Vñ aut dico. p declarat qd sit dici de oī. z^o pbat dicta sua p qdā signū. ibi. Signū at ē. p igit pmit tēs itētionē suā dic q p dtermiabit qd sit dici d oī: qd sit dici p se: r qd sit vñ: r nñr dic q dici d oī ē aliqd p dicitū dici d qlibz supposito subī sui: r sp dici d ipō: nō aut d aliq sic: r d aliq n: neq; aliqñ sic r aliqñ nō: quō dicim^o q aial d hoīe dī eo q oīs hō ē aial: r nūq; d aliq vep ē dīe ipm hoīez eē gn nūc verū sit dicē ipz eē aial. Silr dī d pūcto: r linea: qz i qlibz linea ē pūct^o: r sp qcūq; linea data i ea ē pūct^o: qñ rē.

C Signum autē est. Nāq; istārias sic pferim^o sicut de omi interroganti aut si in quodam nō: aut si aliquando non.

C De pdicte due conditiones requirant^r ad dici de omni probatur a signo: qz hōi interrogati nūqd talis ppō sit d omni. rñdendū q nō: r duplr adducim^o istāriā. p si p dicitū non istit cūlibz supposito subī. z^o si nō sp istit subō. **C** Notādū p^o vt colligit i tex. d mēte lico. qz hec tria ad ordinē se hnt sic magis r min^o vñ: qz dici d oī vñus ē q dici p se. silr dici p se magis ē vñ q dici pmo siue vñ fm q hic accipit: qz oē dici pmo ē p se: r nō eē. De his aut trib^o pueniēs r neci um fuit vt Ari. dtermiare: eo q illa ad demōrationē simplr regrūt: sicut ifra magis videbit. Prius aut dtermiare d3 de oī tāq; d magis vñ: r nñr d dici per se: r de vñ fm rectū ordinē doctrine. **C** Notādū scdo de mente Alber. alam. q Ari. vñt notāter isto mō loquēdi. nō ē i quodā sic et i quodā nō: r nō dic q p dicitū oib^o suppositis istit pp ta les ppositiones. oīs sol ē planeta: oīs luna ē planeta: r siles quarū subis nō corrūdet multitudo suppositoꝝ. **C** Notā ter et dic nō aliqñ sic: r aliqñ nō. ad denotādū q ppō de oī qua vñt demōrator ē necia: cui^o necessitas est supra oē tps: et nulla pte tps mēsurat. sic ista grā exēpli. oīs hō est aial rationale. hō. n. aial: r rōnale p intellectuz ab oī motu et tpe sūt abstracta: qre rē. **C** Circa pdcā dubitāt moderni p^o qz hec vñ eē d oī. luna eclipsat. cū ipsa sit demōstrabilis: nō tñ vñtas tēporis ei correspōdet: cū aliqñ luna eclipsat r aliqñ nō vt p3. scdo huic ppositiōi. oē aial ē coloratū. vtraq; vñtas corrūdet. s. tps r subiectoꝝ. vt p3. r tñ nō ē de oī cū ipa sit p accidēs. vt infra videbit. qre rē. Alia mouent ab eis dubia q mibi vidēt tacēda. **C** Ad p^o rñdēt q ista ppositio. luna eclipsat: sic ē necia ex suppositione. sic et ē de oī ex suppositiōe: sed nō absolute. s. supposito q terra dyametraliter iterpōat iter solē r lunā. Nec rñsio remouet per ea q dicta sūt i pcedēti qōne. Alr dī negādo q ista sit d oī: neq; ipsa ē simplr demōstrabilis cū sit absolute rtingēs: s3 ista. luna est eclipsabilis. ē vel pōt esse q demōstrationis: r ipsa ē de oī. qz sibi vtraq; vñtas corrūdet. **C** Ad z^o dicūt con cedēdo q ista. oē aial ē coloratū. nō ē d oī posterioristice s3

vtraq; habeat vñtatē. Nec rñsio tradicit textui Ari. Se cundo meli^o rñdēt pcedēdo q ē de oī: r sequēter negatur ista rñā. ē ppositio p accidēs. ergo nō ē de oī: qz nō oīs ppo sitio de oī ē p se: sic neq; omnis per se est secunduz q ipsus sicut infra videbitur.

C Per se aut sūt qcūq; sūt i eo qd quid ē: vt triā gulo inest linea: r linee pūctū. Suba. n. ipoz ex bis est que insunt in rōne dicēte quid est.

C Determinat de modis accipiēdi p se: r pmo ipsos distin guit r declarat. scdo oñdit qualr bis vñat demōrator ibi: d igrediūtur i simplr scibilibus. **C** Itē pmo declarat modū p^o accipiēdi ly p se. scdo scdo. tertio tertiu. r q^oto q^otu. Intendit igit pmo q p^o mod^o accipiēdi p se ē qñ alterū iest alteri tāq; illud qd ponit i diffinitione sui: qualr lineaz dicimus inesse p se triangulo: r pūctū dicimus inesse per se linee cū diffinitio trianguli icludat lineā: r diffinitio linee icludat punctū: r sic vniuersaliter quecūq; ponūtur in ra tione quiditativa alicuius dicuntur de illo in primo mo do dicendi per se. **C** Notādū primo q quedā ingrediūt diffinitionē sui diffinibilis i recto: quedā autē in obliquo Exēplū primi sicut hic. hō ē aial rōnale. Exēplū secundi. si cut in pposito cū diffinitur triāgulus. qz ē figura plana tri bus rectis lineis contēta: p3. qz linea ingredit diffinitōez trianguli in obliquo. Silr si diffinitur linea q ē q^oritas cō tinua: cuius partes per punctū imediate cōtinuātur: p3 q punctus ingredit diffinitionē linee in obliquo: r hoc volū it Ari. cū dixit q suba horū ex bis ē: qz. s. diffinitio triāguli est ex lineis: r diffinitio linee est ex pūcto: r non itelligit d3 q suba linee cōponat ex punctis. Arist. igitur videt vel le q siue aliqd in diffinitione alicuius ponat i obliquo si ue in recto: qd cōparat sibi per se i pmo modo. r rsequēter ex bis fieri possunt ppositiones per se primi modi sic sunt iste. hō est animal rationale: r linea est ex punctis. siue li nea est q^oritas r continua cui^o ptes imediate p pūcta rtinuāt.

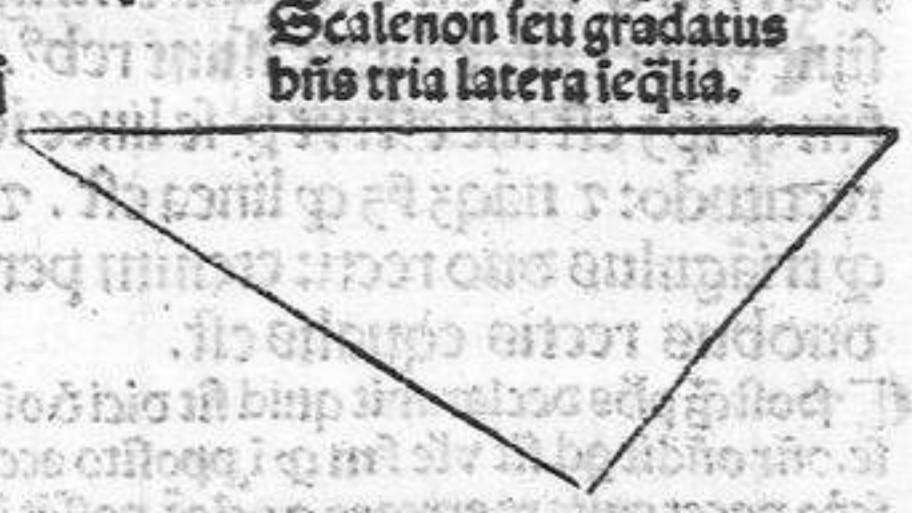
C Et qbus? cūq; eoz q i sūt ipi. s. ipsa i rōne isūt qd ē demōstrā ti. vt rectum inest linee: r circulare r i par r par nu mero r pri mū r pposi ti: r yloche li quidē equilaterū. r scalenō. i. altera pte lōgi r q oib^o his isūt i rōne dicēte quid ē. hic quidē linea inde numerus. Siliter autem r in alijs hmoi vnumquodq; per se esse dico.

C Dicit q secudo mō aliqd dicit inesse alteri per se qñ fue rit ppria passio inherēs subo: qd ponit in diffinitione eius dē passionis sicut rectū inest linee p se: similr r circulare: r par r ipar inest p se numero: silr primū r compositū r yso pleuros qd est eglaterum r scalenon q est altera parte lō gius insunt p se numero. In diffinitione enī oīum istozum ponūtur propria suba: qz in diffōne recti r circularis ponit linea: r i diffinitione paris vel iparis: r pmi et ppositi: r yso pleuros et scalenon ponit numerus. r sic de multis alijs ē dōm. in quibus p dicitū inest p se subo hoc z^o modo. Dem de subdit pba q quecūq; alicui isunt: r neutro istozū mo

dozū p se insunt accidentaliter insunt sicut muscū & albū ac-
 cidentaliter insunt aiali. **¶** Notandū circa exēpla Arist.
 q̄ linea ponit in diffinitione recti eo q̄ linea recta est illa
 cuius mediū non discrepat ab extremis. Ponit etiā in dif-
 finitione circularis: eo q̄ linea circularis ē illa in cui⁹ me-
 dio est centrū a quo omnes linee recte ad ipsaz ducte sunt
 eq̄les. Numerus ē ponit in diffōne paris: qz par ē numer⁹
 diuisibilis i duas partes vel medietates equales. Item in
 diffinitione imparis: qz impar est numerus nō diuisibilis in du-
 as medietates equales. Itē in diffinitione numeri p̄mi: qz
 numerus primus ē q nō ex alio numero cōponit: sicut bi-
 narius. et i diffinitione cōpositi. qz numerus cōpositus ē q
 ex alio numero cōponitur. Ponit ēt in diffinitione yfopleu-
 ros & scalenon: que sunt ipsius pprietates. Ubi notādum
 est q̄ p yfopleuros et scalenon nō debemus hic itelligere
 spēs trianguli: sicut cōiter ista noia accipi solēt: qz spēs tri-
 anguli non p̄nt eē ipsius numeri passiones: sed itelligere d-
 bemus q̄sdā numeri passiones: que sic p̄ quādā similitudinē
 noiant. Multis. n. noibus trāsūptiue vtimur in quāritate
 discreta: q̄ tū sūt noia p̄pā cōtinuozū: sic igit̄ pprie loquen-
 do d̄ yfopleuros Equilaterus seu yfopleuros habens

do duas vnitates: & sub illis alias duas sic hic: cābit nūer⁹
 ex oi pte h̄is lat⁹ duaz vnitatū: q̄re cābit yfopleuros sine
 nūer⁹ q̄drat⁹ ha-
 bēs oia latera eq̄
 lia: sic ēt scalenō
 ē triāgulus h̄is
 latera ieq̄lia sic
 nūer⁹ h̄is latera
 ieq̄lia scalenon
 trāsūptiue dicet̄
 & iste nūer⁹ cāit
 ex ductu minorū
 nūeri i maiorē aut ecōuerso: sic senari⁹ q̄ fit ex d uctu bina-
 ry i ternariū vel eō: & appellat̄ ieq̄later⁹: qz si describeret̄ si-
 cut h̄: d̄scribit̄ bis replicādo ternariū eē: nūer⁹ h̄is vnuz
 lat⁹ alio mai⁹. **¶** Dubitat̄ circa vltimū dictū Ari. qz euz h̄
 str̄va aial ē hō. seq̄t̄ hōlez tāq̄ p̄dicatū iēē ali tāq̄ subo & n̄
 iest sibi i p̄ mō p se: qz hō n̄ ponit i diffinitione aalis. Neqz in
 2⁹ mō. cū hō nō sit p̄pā passio aialis: & tū nō p̄dicat̄ p acc̄tis
 sed p se: vt oēs d̄firēt: q̄re rē. **¶** Itē hec ppō videt̄ p se. cel-
 lū spicū ē: & tū neqz subm ponit i diffinitione p̄dicati neqz
 eō quare rē. **¶** Ad hec dubia & alia multa que hic moueri
 possent vide in questionibus.

¶ Ampli⁹ q̄ nō de subiecto dicitur alio quodā
 vt ambulās & albū cū altez q̄dā sit ambulans
 & albū. Suba vero & quecunqz hoc aliquid si-
 gnificant nō alterū aliquid sunt quid vere sūt: q̄
 quidē igit̄ nō d̄ subiecto sūt p se dico. que vero
 de subiecto accidētia.

¶ Ponit tertiu modū accipiēdi ly: p se. dicēs q̄ ea dicunt̄
 eē p se q̄ n̄ d̄ subo q̄dā alio d̄fir. Accidētia. n. sic anibulās: &
 albū q̄dā subz dicūt alterū ab accidēte vt p̄z. Suba vō &
 q̄cūqz b̄ aligd significāt n̄ sic aligd altez sūt q̄ ve sūt: & iō
 cludit p̄hs q̄ quecūqz n̄ d̄ aliq̄ subo dicūt sūt p se b̄ ter-
 tio mō: q̄cūqz vō d̄ subo d̄fir accidētia sūt. **¶** Notā^m p̄ q̄
 subm vt pp̄dito spectat ē duplex. s. subm p̄dicatiōis: & subz
 ibesiōis. Subm p̄dicatiōis d̄r q̄dlibz iferi⁹ respectu sui su-
 p̄ioris iuxta modū loquēdi Arist. i an̄ p̄nt̄ cū dicit. q̄cūqz
 aligd de aliq̄ p̄dicat̄ vt d̄ subo q̄cūqz de eo q̄d p̄dicat̄ d̄fir.
 oia & de subo dicūt. Subiectū aut̄ ibesiōis est illō q̄d i se
 recipit formā aliquā subalē aut accidētale. **¶** Ad pp̄posi-
 tū igit̄ fm aliq̄s hic Ari. loq̄t̄. solū d̄ subo ibesiōis: fm ali-
 os vō d̄ vtroqz. vide i q̄dē. Cū aut̄ subdit. suba vō & q̄cūqz
 significāt b̄ aligd sūt q̄ ve sūt: p̄ hūc terminū suba. itelligit
 subam scōdam. & p̄ q̄cūqz significāt b̄ aligd itelligit q̄cūqz
 singularē subam. Vel dicere possumus q̄ p ly suba vtrāqz
 itellerit: & tūc ly: & solū ponit ad specificādū altez illozū.

¶ Notā^m scōdo q̄ fm q̄ hic hētur & i p̄ p̄hy. sole sube dicūt
 vē eē: acc̄tis aut̄ dicit̄ eē nō vē. & p̄ vē eē itelligo simplr eē.
 p nō vē eē fm qd eē. suba. n. ē ens simplr: cū nō aliud ens p̄
 supponat a q̄ accipiat eē: acc̄tis vō ē ens fm qd: qz aliquid
 p̄supponit a quo sumit eē. vt hēt 7° metha. cū d̄r q̄ accidē-
 t̄ eē ē iēē. & q̄ acc̄tis n̄ ē ens nisi qz ent̄. **¶** Notā^m 3° f̄z q̄
 dā circa istā p̄ticulā. q̄cūqz vō d̄ subo acc̄tia rē. q̄ f̄z itētio-
 nē Arist. q̄cūqz adueniūt enti i actu acc̄tia d̄scūt: & b̄ idem
 v̄ d̄ itētioē mētatoris 2° d̄ aia: vbi ponit d̄raz iter for-
 subalē & accidētale. **¶** Ex q̄ d̄fir iferūt q̄ v̄lia q̄ suis ifunt
 singlarib⁹ acc̄tia dici possūt: & sic aial & hō acc̄tia dicēt̄. p̄z
 p̄na: qz adueniūt enti i actu sic forti vel p̄soni. Nec ē icōue-
 niēs q̄ large loquēdo acc̄tia dici possint: sic ēt forma subalē
 aut v̄le d̄ p̄dicamto sube d̄fir q̄litates: vt p̄z ex mō loq̄ndi
 Ari. i p̄nt̄ cū dicit̄ q̄ suba scōda significat q̄le qd. & ex mō lo-
 q̄ndi porphiry cū dicit̄ q̄ d̄ria p̄dicat̄ i q̄le. **¶** Itē cōmēta-
 tor p̄ p̄hy. igt̄ q̄ trāsmutatio subalis ē de q̄litate i q̄litate.
 Ex his volūt isti subam 2^{am} ab h̄ mō p se excludi: cū ipa sit
 acc̄tis oppo^o p̄seitati terty modi. b̄ tū v̄tri^m ē 3° itētioē an-
 tiq̄z expōitoz. **¶** P̄. icōueniēter dictū ē q̄ aial & hō: & alie
 sube v̄les acc̄tia dicāt̄: neqz aliq̄ rō ē ad hec p̄suasua. I. n.
 hec v̄lia suis singlarib⁹ iesse dicantur: non tū eis aduenire
 dici debent: eo q̄ de ratione forme aduenientis est vt il-
 lud cui aduenit ab ea tanquam prius p̄supponatur sicut
 forma subalis m̄z p̄suppōit: & forma acc̄titat̄ subz p̄posi-
 tā: nō sic aut̄ est d̄ suba scōda resp̄cū p̄rie: s̄z poti⁹ eō. & h̄z hoc
 p̄cederet̄: n̄ tū sic adueniūt enti i actu vt ab eo accipiat eē:
 q̄d ē de rōne acc̄tis: q̄r̄ iste sube nō h̄nt modum aliq̄ne ac-
 c̄tis p̄ quē acc̄tia dici debeāt.

¶ Itē alio mō q̄ quid ē p̄pter ip̄z inest vniciūqz
 p se: q̄d vero nō p̄pter ipsuz accidēs ē: vt si am-
 bulante corruscat accidēs ē. Non enīz p̄pter id
 q̄d amb̄ lat corruscauit. sed q̄d accidēs dicim⁹
 hoc esse. Si vero p̄pter ipsuz per se. vt si aligd
 interfectū interijt scōz interfectionē. qm̄ p̄pter
 id q̄d interfectū ē interijt. sed non quod accidat
 interfectum interire.

¶ Quart⁹ mod⁹ accipiēdi p se ē pueniēs ex h̄itudine pprie
 & p se cāe ad cātū suuz: quando. s. causa fuerit fm se ipsam
 causati causa. Si vero non fuerit fm se ipsaz tunc dicitur
 eē p acc̄tis. Ex^m scōi. sic si dicam⁹ q̄ forte ambulāte corru-
 scauit: qm̄ ambulatio nō ē f̄z se ip̄z cā corruscatōis: s̄z p̄tin-
 git p acc̄tis illō eueire forte ambulāte. Ex^m p̄mi. sic d̄oin-
 terfect⁹ iterijt. v̄z. n. ē q̄ interfect⁹ p se iterijt: qm̄ interfectō
 f̄z se ip̄z ē cā iterit⁹ siue mōi. & n̄ ē p acc̄tis interfectū iterire
¶ Que ergo dicunt̄ in simplr sc̄bilib⁹ per se sic

Posteriorū

sūt sicut inesse predicantibus aut inesse propter ipsa que sunt ex necessitate. Non enim contingit non esse aut simpliciter aut opposita: ut linee: aut rectū aut obliquū: et numero aut impar aut par. Est. n. contrariū aut priuatio aut contradictio in eodem genere. ut par aut impar in numeris sed que sequitur. quare si necesse est affirmare aut negare: necesse est et que sunt per se inesse. De omni igitur et per se determinatum sit hoc modo.

¶ Premissa distinctio modorum per se dicitur philosophis ostendit quod liter hi modi sunt demonstrationi pertinentes. ¶ Ista tamen particula dupliciter recipit expositionem. Prima est: quod Aristoteles hic intendit quod solū primus et secundus modus per se deseruiunt demonstrationi simpliciter. et hec expositio est bipartita. Quidam. n. videtur velle solū primum et secundum modum demonstrationibus fuisse quo ad premissas et conclusiones ipsarum. Quidam vero quo ad conclusiones tantum. Primum modum videtur sequi linco. cum dicit: quod tamen duo primi modi accipiuntur in demonstrationibus scientiarum. Secundum vero modum videtur sequi Albertus alamanus: cum dicit. quod quicumque dicuntur in simpliciter scibilibus hoc est in scientia quod demonstratur et vere scitur sic se habent etc. Secunda vero expositio principaliter vult: quod Aristoteles intendat quod omnes demonstrationes que proprie et simpliciter scibiles dicitur in se habitudine includat scilicet et quatuor modi: cum. n. propria passio de subiecto proprio demonstratur non solū inter passionem et subiectum est habitudo scilicet modi: imo est quatuor: cum subiectum sit proprie passionis causa. non dicitur aut iste modus exponendi quod sit intentio Aristoteles hic solū secundum et quartum modum per se ad demonstrationem simpliciter recurrere: sicut moderni sibi imponunt. Secundum primum modum exponendi sic construetur textus. que igitur dicitur in simpliciter scibilibus per se. id est ea que dicitur per se inter propositiones deseruietes ad simpliciter scire: sicut sunt premissa: et conclusio demonstrationis: sic sunt sicut inesse predicantibus. id est ita sunt per se tanquam ea que stabiliuntur inesse per sua predicata. et hoc pertinet ad primum modum: aut inesse propter ipsa. id est aut sic sunt per se sicut ea que stabiliuntur inesse propter ipsa subiecta. et hoc pertinet ad secundum modum dicitur per se. Que sunt necessaria etc. exponitur sic quod predicata pertinentia ad secundum modum necessario insunt subiectis suis. neque possunt eis non inesse. et hoc erit vel absolute: sicut risibile necessario inest homini: et habere tres triangulo. vel cum disiunctione: sicut rectum vel curuum necessario inest linee: et par vel impar necessario inest numero. nam cum aliquid accipitur proprie alteri accidenti proprio opponitur aut priuatiue aut contrarie aut contradictorie: tunc necessario fieri debent circa idem subiectum: quod cum par et impar priuatiue opponantur vel contradictorie: sequitur quod necessario insunt numero. Si. n. est necesse idem de aliquo vel affirmari vel negari: necesse erit omnem numerum vel esse par vel esse impar: et alia similiter que cum disiunctione per se predicantur: quare etc. Hunc constructum sequitur linco. et per maiori parte Albertus alamanus. nisi quod per hunc terminum simpliciter scibilibus. intelligit solū conclusiones demonstrationis simpliciter. Sed secundum alium modum principale exponendi sic littera construetur. que igitur dicitur in simpliciter scibilibus. id est conclusiones demonstrationis simpliciter: que simpliciter scibiles dicitur per se sic sunt sicut inesse predicantibus. id est sic sunt per se sicut quod subiecta sunt in predicatis suis siue in definitionibus eorum: et hoc pertinet ad secundum modum. aut inesse propter ipsa. id est aut sic sunt per se sicut predicata insunt proprio subiecta tanquam proprie causa. et hoc pertinet ad quartum modum. Que sunt ex necessitate. que scibilia simpliciter sunt necessaria vel absolute vel cum disiunctione. Residuum exponatur ut prius. Hunc modum sequitur Beatus thomas. Preter hos modos exponendi antiquos quodammodo posteriores aliter exposuerunt modicum recedentes a secundo modo prius dicto. Dicunt enim Aristoteles hic solū intellexisse de secundo modo dicendi per se et de conclusionibus demonstrationis simpliciter. et dicitur sicut exponitur: ea que dicuntur

esse per se in simpliciter scibilibus. id est omnibus de quibus habet scientia simpliciter sunt quando subiecta insunt predicatis: sicut in definitionibus predicatoz. et per hoc differunt ab his que sunt in primo modo in quibus predicata sunt de ratione subiecto: aut quod predicata sunt proprie ipsa subiecta. et per hoc dicitur proprie passionibus que hoc modo predicantur ab accidentibus extraneis aut violentis: sicut quando caliditas inest aqua: que sunt passionibus ex necessitate insunt subiectis suis: et per hoc distinguuntur predicte passionibus ab accidentibus contingebat: quod si natura fuerit subiectis suis. Et dicitur ista particula. Est enim contrariū aut priuatio etc. Iste aliter quam prius introducunt parum tamen diuersificantes: sed hec transiit. Deinde philosophus epilogat: et littera per se de se. ¶ Dubitatur circa exempla philosophi. per que simpliciter subiecta simpliciter et non complexa debent inesse passionibus: sed linea et numerus sunt simpliciter subiecta: sed sibi non insunt complexa: sed simpliciter passionibus: et per omnes rectum vel curuum non est passio linee: neque par vel impar passio numeri. ¶ 2° dubitatur. nam curuum et rectum insunt alteri a linea. quoniam superficies et corpora dicitur esse recta vel curua: et per omnes non est propria passio linee. ¶ 3° aliquid est numerus quod non est par neque impar: sed par vel impar non est propria passio numeri. assumptum probatur. quod numerus infinitus non est numerus par neque impar: ut patet satis de se.

¶ Ad primum conceditur quod passionibus numeri. et linee sunt passionibus realiter incomplete: quod tamen nomina simpliciter quarumdam talium passionum ignoramus: ipsas nominariis nomine quodammodo complexa. quodammodo igitur numeri passionem complexam nomine hoc nomine par aut impar: quod si in se sit passio realiter incomplete: quodammodo etiam linee passionem nomine complexam appellamus rectum vel curuum: quod si in se realiter incomplete. ¶ Ad secundum dicitur quod licet rectum vel curuum insunt alteri a linea sicut corpori vel superficie: istis tamen non inest nisi ratione linee: et per quodammodo in se continetur linea: et propter hoc passio propria linee dici potest: et propter hoc quodammodo dicitur quod ista passio conuertitur cum linea in predicatione idem: ca vel caliditas. Nam omne rectum vel curuum aut est linea aut ex lineis. ¶ Ad tertium dicitur quod numerus infinitus: si daretur: non esset numerus proprie sumptus: quod neque numerus nisi numerabilis ut satis patet: sed par vel impar est passio numeri proprie sumpta: quare etc.

¶ Vniuersale autem dico quod cum de omni sit et per se est secundum quod ipsum est. Manifestum igitur est quod quinquaginta sunt vltima ex necessitate insunt rebus. Per se autem et secundum quod ipsum est idem est: ut per se linee inest punctum et rectitudo: et namque sed quod linea est. et triangulo secundum quod triangulus duo recti: etenim per se triangulus duobus rectis equalis est.

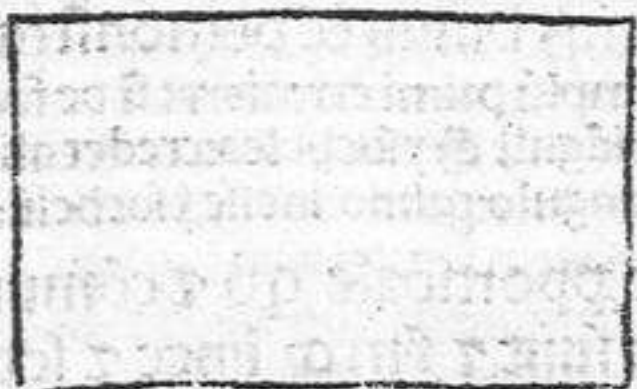
¶ Postquam philosophus declarauit quid sit dici de omni: et quid sit dici per se. dicitur ostendit quod sit vltima secundum quod ipsum est in proposito accipitur. Et per se facit hoc secundo docet evitare errores que contingere possent in assignatione vltimis. Quod autem non latere. Prima pars diuiditur in duas. primo ostendit que requiruntur ad vniuersale. secundo declarat qualiter se habet ad demonstrationem ibi. Et demonstratio per se. ¶ Ite prius ostendit vltima in se includere quod sit de omni. et per se. et sed quod ipsum. 2° ostendit quod aliquid includatur propter contradictiones predicatas ibi. Vltima autem. Dicitur igitur primo quod vniuersale est illud quod inest de omni per se et secundum quod ipsum est. Ex hoc inferitur quod quecumque sunt vniuersalia sed quod accipitur hic vltima necessario insunt subiectis. patet. postquam sunt de omni et per se: deinde subdit. esse per se et esse sed quod ipsum idem sunt. quod declaratur exemplo quod punctus enim inest linee per se quo ad modum primum perfectitatis: rectitudo vero inest eidem per se quo ad 2um modum: et vtrumque illorum inest linee secundum quod linea. Item habere tres angulos equales duobus rectis per se competit triangulo: et eidem competit secundum quod triangulus. ¶ Notandum primo quod vltima multipliciter accipi potest: vno modo per vniuersali secundum predicationem: sub quo quodammodo vltima continentur. scilicet species: genus: propria: et accidentis: de quibus determinat Porphyrius in vltimis suis.

Secundo modo per vltimum scilicet calitatem: quod deum cum dicimus magis vltimum
 celum: et celum magis quam agens particulare hic inferi exis.
 Tertio vero modo accipitur per passionem nam generis in sequente:
 vel nam alicuius speciei alicui subiecto attributa: non ratione alteri
 nisi ratione sui: sic risibile vltimum hominis appellatur: et hinc tres vltimum
 trianguli. Ad primum hic non accipitur vltimum primo nec secundo modo:
 sed solum tertio modo. et hoc quidem illas includit conditiones: quas
 Aristoteles hic tangit. scilicet quod sit de omni per se et secundum quod ipsum: tunc primum
 ad ipsam pertinent passionem: tamen referendo ad subiectum. scilicet de omni per se.
 Tertia vero. scilicet secundum quod ipsum ad subiectum referuntur. quod scilicet per nam propriam
 subiecti ista passio eidem competat subiecto. Notandum 2°: quod quolibet
 superius est idem suo inferiori. sicut animal dicitur idem homini: et non solum
 verum est de vniuersali: sed de toto solum integrali videtur. Ceterum
 ab Aristotele. et ibi dicitur: quod totum magis est idem parti
 quam e contra. Nam quod est partis est totum: et non e contra: prout autem
 siue integralis siue subiecta per suum totum diffinitur: et non e contra.
 Semicirculus enim per circulum diffinitur quod est pars ipsius
 integralis: non autem circulus per semicirculum. et hoc per animal
 diffinitur: et non animal per hominem. secus autem est de partibus essen-
 tialibus: sicut materia et forma per ipsas enim oppositum
 diffiniri debet: sed non e contra. Ad oppositum igitur cum prius
 dicitur per se idem esse quod secundum quod ipsum: non intelligitur quod ista sint conuer-
 tibiliter idem: sed intelligitur quod per se tanquam vltimum et superius est idem
 ei quod est secundum quod ipsum tanquam suo inferiori. in plus. non se habet esse per se
 quam esse secundum quod ipsum ut linco. et alij anti quod testatur. Hinc scilicet com-
 muniter exponentes attribuunt Aristotelem. et accipitur ab Alberto in
 exponere huius partis. Puto tamen quod sine inconuenienti dici pos-
 set quod illud quod est principale in aliquo modo complexo per se est secundum
 quod ipsum et e contra: et per omnes sunt conuertibiliter idem: et quod dicitur talibus Aristotelem.
 intendebat: omnis enim propria diffinitio diffinito suo competit secundum
 quod ipsum: et quilibet propria passio suo subiecto competit secundum quod ipsum.
 Sic a qualibet causa propria et immediata secundum quod ipsum puenit ei
 effectus: quod scilicet ille effectus a tali causa puenit secundum quod talis causa.

Vniuersale autem est tunc cum in quolibet et
 primo demonstratur. ut duos rectos habet neque
 figure cuiuslibet uest vltimum: et tamen est demonstrare de
 figura quod duos habeat. Sed non cuiuslibet figu-
 re est: neque vltimum quilibet figura demonstrans.

Quadrangulus

Quadrangu-
 lus. n. figura
 quid est: non
 autem habet duo
 bus rectis e-
 quales. Sed

equitibus habet quid est fortasse duobus rectis equi-
 les: sed non primum: sed triangulus prius. Quod igitur
 quolibet primum monstrat duos rectos habet aut quod
 cumque aliud: huic primo uest vltimum.

Intra dicitur prius quod vltimum propter conditiones predictas alias includit
 scilicet quod sit primo et vltimum de aliquo subiecto demonstrabilis: et decla-
 rat exemplo. Nam habere tres angulos equales duobus rectis
 de aliquo subiecto primo et vltimum demonstratur: tale vero non
 est figura in genere sumpta: eo quod non vniuersaliter cuius-
 libet competit figure. Licet igitur ista passio de figura demon-
 stratur: non tamen vniuersaliter demonstrabitur hanc vltimum con-
 cludendo. omnis figura habet tres angulos equales duobus
 rectis. esset enim falsa: quoniam quadrangulus est figura non tamen
 habet tres angulos equales duobus rectis. neque tale subiectum
 est ysocheles: quoniam licet illa passio per se competit ysocheles: tamen si
 bi competit nisi ratione trianguli: quare non competit sibi primo
 triangulus igitur est illud subiectum de quo illa passio primo de-

monstratur. Quicquid igitur habere tres vel quatuor alia
 passio de aliquo subiecto primo demonstrabitur. illa erit
 vltimum respectu ipsius et inerit sibi primo.

Et demonstratio per se huiusmodi vltimum est. aliorum
 autem quodammodo et non per se neque non est vni-
 uersaliter: sed frequentius.

Dicitur quod demonstratio est per se huius vltimum. id est demonstrator
 per se demonstrat hanc vltimum de subiecto respectu cuius dicitur vniuersa-
 le: de alijs vero demonstrat secundum quod quid: sed non per se sicut dicitur yso-
 chele demonstratur habere tres: non tamen tanquam ipse vniuersale
 frequentius. id est vltimum plurimum de illo demonstratur. Alij ex-
 ponunt frequentius. id est predicta passio non vltimum inest ysocheles:
 sed ipsa est frequentius. id est pluribus quam ysocheles. Notandum
 quod Aristoteles non intendit passionem aliam de subiecto ipse non
 primo posse demonstrari passio enim superioris de suo inferiori
 demonstrari potest demonstratione particulari ut colligitur plures ab
 eo. et sic habere tres de ysochele poterit demonstrari: non etiam
 intendit negare passionem istam per se competere posse subiecto non primo.
 quoniam hec est per se ysocheles habet tres: licet non principa-
 liter: sed cum dicitur quod aliorum est quodammodo: et non per se:
 intendit passionem vniuersalem non per se: et principaliter esse alijs a
 subiecto primo: neque per se et principaliter de illis demonstrari.

oportet autem non latere quoniam multotiens con-
 tingit peccare et non esse quod demonstratur pri-
 mum vltimum secundum quod videtur demonstrari vltimum pri-
 mum. Oberramus autem hac deceptione: cum
 aut nihil sit accipere a superiori extra singulare
 quam singularia.

Determinat de erroribus quod circa vltimum accidere possunt. Et
 diuidit in duas partes primo narrat quod modis circa vltimum con-
 tingit errare. secundo ponit regulam cognoscendi numquam bene asse-
 gnetur vltimum. et tamen vitandi erroribus: Utz autem secundum quod est tri-
 angulus. Item per enumerat modos quod circa vltimum errare contingit.
 secundo de omnibus illis subiungit exempla ibi. Si igitur aliquid demon-
 strabit. Prima pars potest diuidi in tres: secundum quod tres ponit erro-
 res. Dicit igitur primo quod nos non latere: quod multiplur contingit
 errare circa vltimum. ut si demonstratur aliquid tanquam vltimum alicuius sub-
 iecti quod tamen non est vltimum primum ipsius quous sic appareat esse. Pri-
 mo igitur contingit errare quoniam aliquid vltimum dato non contingat sub eo
 esse propter vnum singulare vel quod singularia: tunc enim putabitur pas-
 sione quod primo: et tanquam vltimum attribuitur superiori attribui et singula-
 ri tanquam vltimum: et in hoc errabit intellectus. Notandum primo quod aliquid
 est vltimum sub quo solum vnum singulare reperitur: neque plura naturae reperiri
 possunt sicut sol: luna: et consimilia: que sunt incorruptibilia
 per naturam de quibus dicitur linco. quod multa vniuersalia
 per naturam suam habent possibilitatem ut reperiantur in pluribus in-
 diuiduis: et tamen per naturam vltimum impeditur possibilitas nature prope da-
 ta: quod aliquam passionem que competat soli. gratia exempli:
 estimabit aliquis quod eadem sit prima passio solis et hanc singulari
 sol propterea quod nisi vnum indiuiduum sub illa specie reperitur. A si si est si
 sub animalium non nisi species humana dicitur fecerit repiret crederet alijs
 sensibilitatem que conuertibiliter animalium competit conuertibiliter competere
 homini: quod tamen est falsum. et ideo dicitur Aristoteles quod contingit errare vbi
 sub vniuersali non inueniatur preter vnum singulare. vel
 supple si sub aliquo genere non inueniantur alia quam singularia
 vnius speciei. illa vero nota disunctionis vel additur ab ex-
 positoribus posterioribus: de qua tamen antiqui exposito-
 res non visi sunt facere mentionem. Notandum secun-
 do quod species ut opposito spectat sunt in quadruplici differentia:
 quodammodo enim sunt plura indiuidua tanquam si si successiue. tanquam per tempus quod per
 stans. sic homo. quedam habent plura indiuidua non simul
 sed successiue per tempus et per instans ut fenix: quedam
 vero plura habent indiuidua non simul. sed successiue non
 per tempus sed per instans: sic ut vnumquodque indiuiduum

Posteriorū

daret per instās trā: sicut mutatu esse in motu: quā tāmē mutatu eē nō debeat pprie spēs dici. Quedā aut nō habēt nisi vnū individuū tā p rps q̄ per instās: sic sol: luna ⁊ filia. d̄ hoc tū plus loq̄tur p̄hs: vt p̄dixi. ¶ Notādū tertio fm̄ cōmunit̄ exponētes: q̄ i hoc gen⁹ ⁊ spēs differūt: qm̄ spēs i vnico ididuo saluari pōt: cui⁹ rō est qz spēs imediate i in diuidua descēdit sine differētis diuisiuis: sic ēt ens trāscēdens i decē pdicāmēta imediate descēdit. Si. n. spēs spālīfima p ofias diuidere ēt i infinitū pcessus i spēsibus: eo q̄ qlibet d̄ria eēntialis spēm p̄stituit. q̄re q̄tum ē ex pte spēs vnū sufficiet indi⁹: gen⁹ aut i vnica spē saluari nō pōt: eo q̄ de rōne generis est: q̄ sit diuisibile p oppositas d̄rias. s̄ qlibet d̄ria eēntialis p̄stituit spēm: q̄re de rōne gn̄is ē h̄re p̄les spēs. ⁊ hoc sentit Porphyri⁹ dicēs. P̄tate gen⁹ p̄tinet p̄les spēs. nō tū de rōne ei⁹ est h̄re p̄les spēs in actu. qz lz nō eēt aliq̄ spēs floris i actu: nō min⁹ flos eēt gen⁹ ad rosas q̄ nūc: vt p̄z. P̄hs igit̄ intēdebat: q̄ vbi genus aliq̄d eēt: sub quo nō eēt actu nisi singlaria vni⁹ sue spēs: cōtigeret credere passionē que primo generi attribuitur: p̄mo attribui spēs illoz singlarium. ⁊ in hoc causaretur error.

¶ Aut si est quidem sed inominatū sit idifferētibus specie rebus.

¶ Scdo cōtingit errare cū subm̄ alicui⁹ passiōis p̄mū fuerit inoiatū. qd̄ qd̄ reperit̄ i reb⁹ spēs differētib⁹: quaz gen⁹ aliq̄n ē inoiatū. tūc enī forte credit̄ vlem̄ ipsi⁹ passionem eē v̄le suaz spēs: v̄l cōiuncti v̄l diuisi. qd̄ tū ē falsū. verbi gr̄a. si h⁹ passiōis tāgibile. p̄mū subm̄ sit inoiatū: credit forte aliq̄s subm̄ ipsi⁹ p̄mū eē: vel caliditate v̄l frigiditate ⁊c. vel oēs q̄tuoz q̄litates p̄mas s̄l. qd̄ nō est v̄z. ¶ Notādū s̄z Līncō. ⁊ alios antiquos expositores: q̄ in eundē ēt errorē icidere possumus: vbi subz p̄mū passiōis sit analogū q̄uis esset noiatum. nā p̄pter analogiaz ipsi⁹ putarem⁹ passionē ipsi⁹ ppriā nō sibi. p̄mo inesse: s̄z alicui suo inferiori: qz forte crederem⁹ q̄ subm̄ p̄mū passiōis de quo illa passio demōstratur: debeat eē vnū vnitate vniooca. sic aut nō ē d̄ analogo subiecto. v̄bi gratia: cū ēs sit analogū: ⁊ qdā p̄petates sibi p̄mo isint: credit aliq̄s istas p̄petates p̄mo in eē sube. q̄ imediate sub ente cōtinet̄: eo q̄ ens in ip̄is nō vniooce reperit̄: suba v̄o sic. hoc ē exēplū Alberti: q̄uis vt puto ēs vt ens trāscēdenter sūptū nō pprias habeat passiōes.

¶ Aut cōtingit eē sicut i pte totū i quo mōstratur. Eis. n. q̄ sūt i parte iest qd̄ demōstratio ⁊ de oi erit: s̄z tamē nō erit huiusmodi primi v̄l demōstratio. Dico autē huiusmodi primi fm̄ q̄ ē demōstratio cū sit primi vniversalis.

¶ Tertio mō contingit errare cū aliqua passio p̄ insit superiori: ⁊ iter superiori ⁊ inferiori tāta sit cōueniētia: vt illō qd̄ p̄mo inest superiori: credat̄ p̄mo iesse inferiori. poterit igitur ista passio de subo inferiori demōstrari demōstratōe p̄ticulari: ⁊ in erit sibi de oi: nō tū ierit sibi p̄. ne qz demōstratio ē h⁹ tanq̄ p̄mi subī. dico aut demōstratōe eē h⁹ p̄mi: cū sit d̄ hoc subo fm̄ q̄ ē tale. tūc enī passio est ipsius v̄le. Exēplū hui⁹ erroris cōmunit̄

ponitur: qz angulus rectus ⁊ angulus rectilineus idem eē vident̄: q̄uis tū nō sint idē: eo q̄ angulus rectilineus cōi. or est angulo recto. iō credit aliq̄s passionē: que p̄mo competit rectilineo: p̄ cōpetere angulo recto: qd̄ tū est falsum: q̄re ⁊c. ¶ Notādū fm̄ cōiter exponētes: q̄ cū ad eē v̄le tres regratur cōditōes. s̄. dici de oi: dici per se: ⁊ fm̄ q̄ ip̄m. prim⁹ error iter istos tres errores refer̄ ad fm̄ q̄ ip̄m. s̄. cū d̄s at ad dici p̄ se. tertius v̄o ad dici de oi. ita q̄ s̄z illos tres errores cōtingit p̄tra tres particulas pdictas errare. Ego tū puto itentionē Aristo. fuisse vt oīderētur errores: q̄bus cōtingit passionē aliquā apparere: alicui s̄. o cōpetere fm̄ q̄ ip̄m: q̄uis nō ita eēt. ⁊ hoc apparet ex modo loquendi textus: ⁊ ex verbis antiquoz expositorum. Item per scdm̄ errorem nō peccamus p̄tra per se vt ipsi dicunt: eo q̄ lz passio subiecti innoiati nō primo competit suo inferiori: cōpetit tamen sibi per se: sicut etiā habere tres per se cōpetit ysocheli: q̄uis non primo. q̄re ⁊c.

¶ Si igit̄ aliq̄s demōstrabit q̄ recte qd̄ nō iter cedat̄: videbit̄ vtiqz huiusmodi eē demōstratio p̄pter id q̄ iest rectis. si at̄ ē nisi qd̄ qm̄ sic eāles sint fiat hoc mō. sed aut in quolibet eāles.

¶ Subdit exēpla pdictoz erroz. p̄ quo ad 3^m errorem. 2° quo ad p̄mū. 3° quo ad 2°. Dicit enī p̄ q̄ linee recte ⁊ linee eque distātes maximā inicē habeāt p̄mitatē apparere alicui poterit: q̄ nō cōcurrere: qd̄ est passio ppria linearū equidistantiuz: primo cōpetat lineis rectis: ⁊ cū d̄ ip̄is primo demōstret tanq̄ passio: que inest rectis s̄z q̄ recte: hoc aut nō sic. sed de lineis rectis demōstrabit fm̄ q̄ sunt eqdistātes. v̄i p̄ hūc terminū eāles. p̄hs intelligit eqdistātes: ⁊ per iteridere intelligit cōcurrere. ¶ Notādū q̄ ex hac rōne ostēdi pōt lineas parallelas non cōcurrere. qz si sic: cōcurrat igit̄ in. a. p̄cto. ⁊ cūter pono q̄ distanter ab. a. p̄cto ducat̄ alia linea recta p̄pendiculariter sup̄vtrāqz lineā. ⁊ segtur q̄ ex vtrāqz pte causabit angulos rectos. ⁊ p̄ d̄is illis lineis i. a. p̄cto angulū causantib⁹ causabit triāgulus tres habēs angulos: quoz duo erūt recti in forma: qd̄ videt̄ ip̄ole manifestū: eo q̄ triāgulus tūc tres h̄ret angulos valētes plusqz duos rectos. q̄re ⁊c.

¶ Et si triāgulus nō eēt aliq̄d q̄ ysocheles videbit̄ vtiqz huius eē demōstratio.

¶ Exēplū primi erroris: vt si de facto non inueniat̄ alia spēs triāguli q̄ ysocheles: credit aliq̄s h̄re tres: qd̄ p̄mo i est triangulo: primo inesse ysocheli: qd̄ tū nō ē v̄z: vt p̄z.

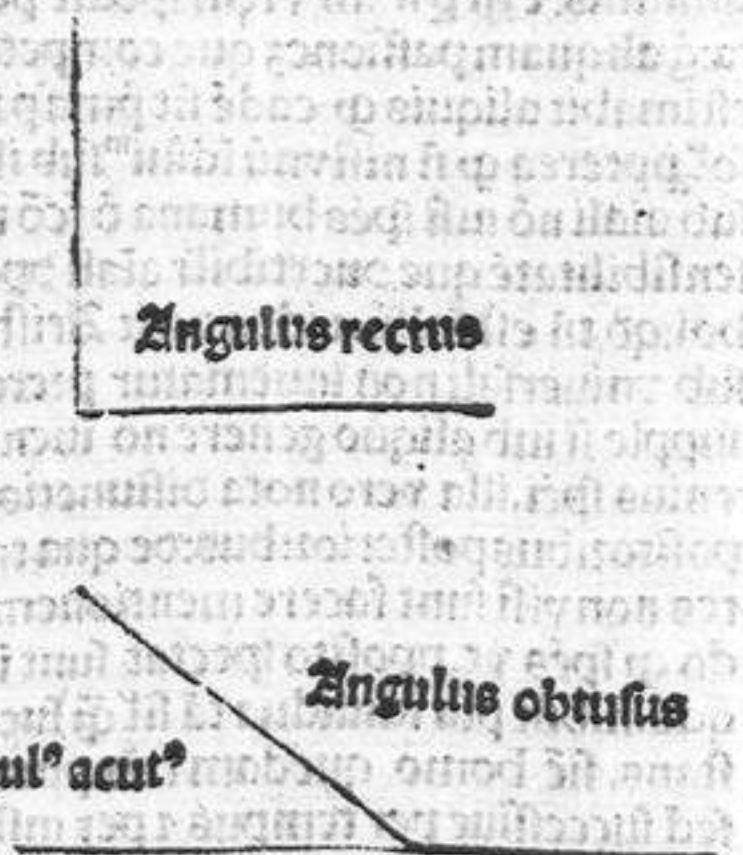
¶ Et p̄portioale qd̄ ⁊ cōmutabilī ē fm̄ q̄ numeri sunt ⁊ fm̄ q̄ linee ⁊ scdm̄ q̄ firma ⁊ fm̄ q̄ tpa sūt quēadmodū ⁊ demōstratū ē aliq̄n seoz sūz p̄tingēs eē d̄ oib⁹ vna demōstratiōe mōstrari. S̄z p̄pter id q̄ nō ē denoiatū aliq̄d scdm̄ q̄ oia hec vnū sūt nūeri: lōgitudines: tpa: firma: ⁊ spēs d̄ria. seorsum adiūicē accepta sūt. nō asit v̄le mōstratur. nō enim fm̄ q̄ linee sūt nec. n. fm̄ q̄ tempora sūt: aut s̄z q̄ numeri inerat. sed fm̄ q̄ hoc est qd̄ v̄le ponit̄ esse.

¶ Exēplificat de 3° errore: ⁊ primo facit hoc. 2° infertur correlariū. ibi. Propter hoc neqz si aliq̄s. dicit igit̄ p̄mo: q̄ hec passio cōmutabilī p̄portionari per se cōpetit nūeris: lineis: corporib⁹: ⁊ t̄pibus: de q̄bus oib⁹ pōt illa passio s̄l demōstrari: sicut etiā de quolibet illoz seorsum demōstrari potest. non tū s̄l de istis demōstratur: qz innoiatus est subm̄primū de quo tanq̄ vnioocale demōstrari deberet: in quo hec omnia vniant̄: ⁊ p̄pter qd̄ illa passio iest

Angulus rectus

Angulus obtusus

Angul⁹ acut⁹

oibus predictis. sed hec oia seorsum accipiuntur: neq3 o ali-
 quo illoz demratur tanq3 vniuersale. talis eniz passio non
 inest lineis fm q3 linee: neq3 numeris fm q3 nūeri sunt: sed
 eis insunt fm illō innotatū subm qd ponendū ē vniuersale
 eiusdem passiōis. ¶ Notandū pmo q3 cōmutabiliter ppor-
 tionari est taliter adinuicē pportionari: vt cuz due fuerint
 pportōes similes iter aliquos terminos: talis inter dñs vni-
 2 dñs alteri^o pportio repitur: q̄lis iter añs vni^o 2 añs alte-
 reri^o. vbi grā. cū talis sit pportio inter duodeci 2 octo: q̄lis
 est inter sex 2 quatuor. cōmutata pportio est q3 qualis est
 pportio duodeci ad sex: talis ē pportio octo ad quatuor. sicut
 talis est pportio. i. z. ad. 9. qualis est quatuor ad tria: 2 qualis
 ē pportio. i. z. ad. quatuor: talis est pportio nouē ad tres. Dicit
 enī cōmutata. q3 termini p̄maz pportionū siliū inuicem
 cōmutant. ¶ Ex quo p3: q3 ad cōmutatā pportionē quatuor
 termini reguntur: vel saltem tres tenētes locus quatuor ter-
 minoz. ¶ Notandū 2° q3 p̄dicta passio p̄petit lineis: nūeris:
 tēporibz: 2 corporibz. 2 dñr de his sūt demrationses seorsū
 2 diuisim: p̄pterea: q3 illa quatuor a diuersis sciētys cōsiderā-
 tur. Geometria enī de lineis cōsiderat. Arismetica de nūe-
 ris. Astronomia de tēporibz. 2 phia nālis de corporibz. si tñ
 noiatū eēt illō subm cōe oibus istis cui illa passio cōpetit p
 se: pmo possent oia illa siliū sumi. 2 de ipsis simul eadez posset
 demōstrari passio: vt inqt phs in textu. 2 hoc vltimū dupl̄
 itelligi potest. vno mō q3 illā passionē demōstrando de illo
 subiecto pmo cōsequēter eadē demōstratio ad sciam istoz
 iferioz deseruiret. Alio mō q3 post p̄dictā demōstrationē
 alia fieret demōstratio i qua illō subm cōe p medio assume-
 retur: 2 de iferioz siliū sūptis illa passio demōstraret. vter-
 q3 intellectus ē bon^o. ¶ S3 circa dicta dubitat. p q3 phs nō
 sufficiēter enumerat ea q3 p̄dicta passio cōpetit: q3 ēt sup̄fi-
 ciebz 2 motibz cōpetere potest. sicut sic arguēdo: sic se b3. a.
 sup̄ficies ad. b. sup̄ficiē. sic. c. ad. d. q̄ a cōmutata pportione
 sic se b3. a. ad. c. sic. b. ad. d. idem dico de motibz. ¶ 2° dubi-
 tatur: qm̄ phs videt sibi contradicere. p̄mo enī dicit q3 h
 passio competit lineis fm q3 linee: 2 numeris f3 q3 numeri.
 in fine vero huius partis oppositū dicit: vt p3. q̄re 2c. ¶ 3°
 videtur q3 illius passionis nullū sit subz p̄mū de quo demō-
 stratur. q3 si sic: ista demōstratio ad aliquā sciaz ptinetz vlr:
 qd pbatur eē falsū: q3 tūc ad eandē sciam ptineret pticulari-
 ter istā demōstrare de oibus p̄dictis. p3 dñā. q3 ad eandem
 sciam ptinet vlr 2 particulariter eandē passionē demōstra-
 re. sic ad geometriā ptinet demrāre h̄re tres de triangulo. 2
 dñr de ysochele 2 alijs sp̄ebz. dñs tñ ē falsū. q3 nulla ē scia
 siue pticularis siue vlr: sicut logica vel metaphysica que d
 oibz: p̄dictis cōsideret. s. lineis nūeris: t̄pibz: 2 corpibz: vt p3.
 q̄re 2c. ¶ 4° videt q3 p̄dicta passio nō sit demōstrabilis de
 mōstrationibz diuersis de predictis. q3 si sic: cum oēs ille de
 monstrationses sint pticulares: oportebit subm vlr pro me-
 dio adduci ad q̄libet illaz. p3 dñā. q3 ita requit nā demon-
 strationis pticularis. dñs tñ videt falsū: q3 tūc tale subz eēt
 nobis noiatum: qd est p̄tra predicta. ¶ 5° dubitat. q3 videt
 q3 illud subz cōe sit noiatū: qm̄ ipz ē q̄titas q̄ ecōe ad oia p̄-
 dcā. ¶ Cōfirmat. q3 vel tale subz ē cōi q̄titate vel eq̄ cōe:
 vel minus cōe: nō cōius: vt de se p3. si eque cōe hēbitur in tē-
 tum. si minus cōe cū sub se cōtineat q̄titatē p̄tinuā 2 discre-
 tam: vt p3: legtur q3 cōtinuū 2 discretū nō erunt prime dñe
 q̄titatis: siue prima ḡna subalterna ipi^o: qd videt p̄phm in
 p̄dicamentis. ¶ Ad p̄mū r̄ndet q3 Aristo. solū ea subtra h^o
 passiōis numerat: q̄ a diuersis sciētys principalr cōsiderā-
 tur. lz etiā igitur sup̄ficiēbz cōpetat hec passio: consideratio
 tamen illa de sup̄ficiēbz ad considerationē de lineis reduci-
 tur: cū linea 2 sup̄ficies ab eodē artif. ce. s. geometra cōside-
 retur. principalis tñ linea q̄ sup̄ficies. sicut lz motibz p̄dcā
 passio competere possit: cōsideratio tñ illa de motibz ad cō-
 siderationē de corporibus reducitur. corpa. n. 2 mot^o a nāli

pho cōsideratur. principalis tñ corpa q̄ mot^o. ¶ Ad 2^m
 r̄ndent moderni. q3 lz cōmutata pportio sic absolute sūpta
 nō cōpetat lineis f3 q3 h̄. neq3 numeris fm q3 h̄. illa tam
 passio ad terminatā cōsiderationē p̄tracta alic^o scie pticu-
 laris cōpetere pōt lineis fm q3 linee sūt. 2 numeris f3 q3 nu-
 meri. 2 sic de singulis. 2 sic itellerit phs i textu. Adibi tam
 apparet q3 Aristo. non absolute asserat: q3 cōmutata ppor-
 tio isit lineis 2 nūeris fm q3 talia sūt. s3 cū i p̄cedēti pte dix-
 rit: q3 vbi nō est alius triāgulus q̄ ysocheles tūc h̄re tres vi-
 deretur inesse ysocheli fm q3 ysocheles. p̄ter cōtinuando
 sermonē suū dicit 2 pportōabilr cōmutari videt: supple in-
 eē nūeris fm q3 numeri: 2 lineis fm q3 linee. 2 sic de alijs. q̄
 re vide i textu. ¶ Ad 3^m r̄ndent moderni. pmo q3 illā passi-
 onem d subo p̄mo demōstrare ad arismetica solā ptinet.
 q3 sicut pportio 2 pportionalitas p̄cipaliter ad arimetri-
 cā ptinet: ita etiā cōmutata pportio. Dicit. n. phs. io. me-
 taphysice. q3 rō mēsure p̄mo i numeris repitur. Nūerus at
 a solo arismetico p̄ncipaliter cōsiderat: vt p3: q̄re 2c. ¶ 2°
 dicūt. q3 lz sola arismetica doceat cōmutabiliter pportio-
 nari. alie tñ scie p̄nt vti cōmutata pportioe. sicut lz sola dya-
 letica doceat arguere: quelz tñ alia scia vti argumētatiōe.
 ¶ 3° dñt q3 ex predictis nō segtur q3 arismetica de lineis cor-
 poribz 2c. p̄dictā passionē demōstrare possit. p̄mo q3 com-
 mutata pportio solū in numeris repitur p̄prie. transumpti-
 ue vero in reliquis noiatis sicut ēt quadratus sup̄ficialē et
 circularē i p̄tinuatis p̄prie repitur. i numeris vō trāsumpti-
 ue. Scōo q3 linea corpus 2 t̄pus nō sūt sp̄es illi^o inoia cui
 p̄mo cōpetit cōmutabilr pportionari. dñr enim illa sub illo
 cōmuni cōtineri nō cōtinētia p̄dicationis s3 p̄tinētia dispo-
 sitionis: qua vnū ab alio certā recipit dispositionē. sic etiā
 a siliū p̄tinuitas cōpetit t̄pi rōne mot^o. 2 motui rōne magni-
 tudinis: vt p3. 4. p̄hy. t̄ps tñ 2 mot^o non sūt sp̄es magnitudi-
 nis cui p̄mo iest p̄tinuitas. 2 p̄ dñs volūt q3 nō o3 arimetri-
 cā predictā passionē demōstrare de lineis corporibz 2c. p̄ti-
 culari demōstratiōe: cū ipsa non sint sp̄es illius primi inoia
 ti subiecti. ¶ Addūt vlti^o q3 cōmutabiliter pportionari
 competit t̄pi 2 motui rōne lineē sup̄ficiēi 2 corporis. his aut
 tribz rōe nūeri. S3 primū puto falsū: nllī enī illoz p̄petit cō-
 mutata pportio: nisi put numeri fuerit sine numerabilia.
 q̄re linea vt linea siue corpus vt corpus nullā h̄nt i se ratio-
 nē: p̄ quā tēpus vel mot^o h̄ac accipiāt passionē ab eis. s3 cete-
 ra oia illā a nūero siue a nūeris accipiunt. Puto ēt dñr dici
 posse q3 oibz predictis cōsideratis: non vt talia sūt. v3. sup̄fici-
 es lineē 2c. s3 vt numeri siue numerabilia sūt: ipse sūt d cōsi-
 deratiōe arismetici. 2 dñr arismetica pticulari demōstra-
 tione de oibus illis pōt p̄dictā demōstrare passionē. Neq3
 puto vez eē q3 hoc nomē cōmutata pportio transumptiue
 lineē 2 corpa: 2 t̄pi attribuat. lz posteri^o eis attribuat q̄
 numero. Cetera vō dicta ipoz puto eē rōnabilia. ¶ Ad 4^m
 cōcedit istā passionē diuersis demrationsibz de p̄dictis sub-
 iectis demōstrari posse: siue hoc fiat per arismetica vt p̄di-
 xi: siue hoc fiat p diuersas scias. nā nālis p̄dictā passionē 2
 corporibz demrabit. Astronom^o de tēporibz. Geometra de
 lineis 2 sup̄ficiēbz. ¶ Ad rōnem i oppositū negat dñā. suffi-
 cit enī ad demōstrationē pticularē si nō potest subiectū p-
 priū passionis adduci p̄ medio: vt ei^o diffinitio p̄ medio ad-
 ducat. Nec enī erit demōstratio pticularis. ois figura pla-
 na tribz rectis lineis p̄tenta habet tres. ysocheles ē h̄. ḡ 2c.
 Similiter i proposito hec est pticularis demōstratio. ois
 numerabilia habentia similitudinē pportionū sūt cōmuta-
 ti pportionalia. s3 lineē siue t̄pa sūt h̄. ḡ 2c. ¶ Sed p̄tra.
 ois demōstratio pticularis vlr̄m presupponit. q̄re p̄dictus
 syll̄s non erit demōstratio nisi p̄ istā passio de subiecto p-
 prio fuerit demōstrata. 2 p̄ dñs ipm erit noiatū. ¶ R̄ndet
 cōmuniter negando antecedens. sed hoc solū vez est quan-
 do medium demōstrationis pticularis fuerit subm p̄puz

Posteriorū

illius passionis. Si enī demonstretur h̄re tres de ysochele p
triangulum. ista demonstratio presupponit factam eē demō
strationem d̄ triangulo. Si vero p̄ diffinitionē triāguli siue
cāz passiōis demonstretur illō nō oportet. Et addūt qdā q̄ il
la rectitudo de linea particulariter demonstrat. Ista tñ de
monstratio dem̄rationē vlem non presupponit. s̄l̄r similitas
de naso particulariter demonstrat nō p̄missa demonstratiōe
vli. s̄l̄r in p̄posito cōtingit. concedit tamen q̄ predicta par
ticularis demonstratio nō ita perfecte scire facit. sicut si de
m̄ratio vlis de p̄prio subo p̄mitteret. Et dicūt qdā q̄ sci
re faceret sophisticō mō. s̄. fm̄ māz nō s̄z formā. ¶ Ad vl
timū d̄r q̄ licet q̄ntitas sit cōmune ad p̄dicta: nō tñ cū oibus
illis s̄l̄r s̄p̄tis est p̄uertibile. qm̄ alia cōtinet q̄ p̄dicta. et licz
esset cū illis p̄uertibil̄ non segtur q̄ esset subz illius passio
nis p̄p̄riū: s̄c̄t̄ ē a s̄l̄r licet longitudo adequate insit linee su
p̄ficiēi et corpori que simul sumpta p̄uertunt̄ cum q̄ntitate
continua p̄manēte: non tamē per se primo p̄petit quātitati
continue permanenti: s̄z linee primo. et rōne linee alijs com
petit. cōmutata ergo p̄portio tanq̄ subiecto competit. non
oibus numeris: s̄z numeris q̄busdam non eo nomine nomi
natis: sub quo ista passio sibi attribuit. ¶ Et per hoc ad con
firmationē dicitur illud subiectū p̄p̄riū eē min⁹ cōe q̄ q̄nti
tas: imo min⁹ commune q̄ nūerus. Aliq̄ enī sūt nūeri in q̄
bus est commutata p̄portio: et aliq̄ i q̄bus non. Vel aliter et
melius cū nullus sit numerus finitus: q̄ sub cōmutata p̄por
tione cadere non possit: q̄ commutata p̄portio oibus nu
meris competere potest: nō absolute: s̄z p̄ q̄sto inter eos p̄
portiones equales inveniūtur. quare poterim⁹ illō subz p̄mū
hoc noīe complexo noīare. numeri adinucem habētes pro
portiones equales. Et per hoc p̄z ad rōnem in oppositū: qz
non est concedendū illud innominatū subz eē cōius q̄ntita
te p̄tina et q̄ntitate discreta. imo ē eis valde min⁹ cōe. q̄re r̄c̄.
¶ Propter hoc neqz si aliquis mōstraret vnū
quēqz triāgulū demonstratiōe aut vna: aut altera.
qd̄ duos rectos h̄z vnūquēqz ysochelē seorsū et
scalenō idest gradatū nōdū cognouit triāgulūz:
qz duos h̄z rectos: nisi sophisticō mō. neqz v̄le
triāgulū: neqz si null⁹ est p̄ter hoc triangul⁹ alter.
neqz. n. scdm̄ quod triāgulū est cognouit neqz
oēs triāgulū: s̄z aut secūdū numerū: secūdū sp̄z
autēz nō omnem: et si nullus est quē non nouit.
¶ Ex p̄dictis corrolarie inferitur: q̄ si aliquis aut vna demō
stratione aut pluribus de vnaquaqz specie trianguli demō
straret habere tres angulos duobus rectis equales: vt si de
ysochele demonstraret seorsum: et de gradato seorsū q̄ triā
gulus triū latez inequaliū: ex hoc non p̄fecte sciret triāgu
lū habere tres: sed solum sophisticō mō: neqz p̄fecte cogno
sceret v̄le triāgulū: dato ad huc q̄ nullus eēt triangulus p̄ter
predictos triāgulos: qd̄ p̄z: qz tūc n̄ cognosceret triāgulū
fm̄ q̄ triangulus. neqz cognosceret oēm triangulum i ḡne.
sed solū cognosceret oēm triangulum fm̄ numerum aut s̄z
sp̄m. dato q̄ nullus eēt triangulus quem non nouisset.
¶ Qm̄ igit̄ n̄ nouit v̄l̄r et qm̄ nouit simpl̄r māife
stus quod si idē ibereat triāgulo et ysocheli: aut
vnicuiqz: aut omnib⁹. si vero nō idē semp̄ alterz
est aut secūdū quod est triāgulus nō nouit.
¶ Consequēter p̄hs̄ interrogat qm̄ igit̄ aliq̄ cognoscit simpl̄r
siue v̄l̄ter et perfecte: et qm̄ non. R̄ndet q̄ manifestus est q̄
si idē sit eē siue eadē rō triāguli et ysochel̄ aut vnicuiqz sp̄i
triāguli aut oib⁹ simul: q̄ tūc sciendo h̄re tres de istis sciē
ēt de triāgulo fm̄ q̄ triangulus. et hoc cōtingeret vt̄ exposito
res d̄nt si eēt nomina sinonima. Si v̄o alterz est eē siue al
tero ē ratio triāgulo et ysocheli vel alijs sp̄ibus tunc non no

uit d̄ triāgulo fm̄ q̄ h̄z. q̄re r̄c̄. ¶ Notandū primo q̄ de oī
bus sp̄ibus triāguli pōt dem̄rari habere tres de triangulo
demonstratione vna. et pōt hoc fieri dem̄rationib⁹ plūb⁹ se
orsum. Exemplū primi. sicut sic arguendo. oīs figura plana
tribus rectis lineis contenta: habens angulū extrinsecū r̄c̄.
habet tres. sed ysocheles equilater⁹ et gradat⁹ sunt h̄z. q̄ r̄c̄.
Exemplum secundi: vt sic. oīs figura plana r̄c̄. habz tres. yso
cheles est h̄z: ergo r̄c̄. et idem potest de alijs speciebus exem
plificari. A simili etiam dicem⁹: q̄ commutata p̄portio pōt
de omnibus supradictis subiectis vna demonstratiōe et plū
bus demonstrationib⁹ demōstrari. sicut sic arguēdo. oīa nu
merabilia habētia adinucem similitudinē p̄portionū sūt cō
mutatiz p̄portionabilia. linea: numerus t̄ps: et corp⁹ sūt hu
iusmodi. ergo r̄c̄. ¶ Notandū 2⁹ fm̄ cōiter exponentes q̄
cognoscere triangulum per cognitionem ysochel̄ tñ aut al
terius siue sp̄i est cognoscere tam ysocheles q̄ triangulū s̄z
mām. qm̄ ysocheles est materia trianguli: sed triangulus ē
forma ysochel̄. sicut indiuiduum respectu sp̄i dicit māz.
species vero respectu ipsius dicit formam. vt patz ex modo
loquendi p̄hi in primo celi: q̄ dicit celū dicit formā: et q̄ dicit
hoc celum dicit māz et formam. sicut etiam species respectu
suigenēris est sicut materia: genus vero forma ipsi⁹. Logno
scere vero ysochelem et triangulum per rationem propriam
trianguli est vtrunqz cognoscere fm̄ formam. Nec verba
possent aliquo modo molestari: sed non est cura. Ex quibus
inferitur q̄ cognoscere triangulum per cognitionem alicu
ius siue speciei tñ est ipm̄ fm̄ quid nō autem simpl̄r cogno
scere. p̄z. qz cognoscere s̄z māz ē cognoscere s̄z qd̄: nō at̄ sim
pliciter. Ex quo inferitur q̄ tale cognoscere triangulum est
cognoscere sophisticō modo. sicut dicit philosoph⁹ ī textu.
ibi. n. videt̄ p̄mitti fallacia accētis. tu cognoscis ysocheles.
et ysocheles est triāgulus. ergo cognoscis triāgulū: sicut etiā
hic. tu cognoscis boīez: et hō est hoc. q̄ tu cognoscis hoc: quā
uis hoc nō sit cōueniēs ex̄m. vt p̄z. itelligēti. Neqz puto q̄ in
p̄ma arguitione p̄p̄rie sit fallacia accidētis: neqz Arist. dic̄
q̄ cognoscere triāgulū p̄ ysochelē sit cognoscere sophisticō
modo: s̄z dic̄ q̄ cognoscere triāgulū h̄re tres per hoc q̄ yso
cheles h̄z tres ē cognoscere sophisticō mō. ¶ Segtur v̄l̄ter
r̄ius q̄ vbi dem̄raretur h̄re tres de oibus sp̄ibus trianguli
simul sumptis nō demōstrādo de triāgulo in genere: cogno
sceret omne triangulū s̄z materiam aut numerum habere
tres. non autem scdm̄ formā: p̄z ex p̄dictis.

¶ Arrū aut̄ scdm̄ q̄ est triāgulus aut scd̄z q̄ est
ysocheles: et qm̄ scd̄z hoc q̄ est primū v̄le: cui⁹ est
d̄monstratio māifestū ē qm̄ remoto isit primū:
vt ab ysochele eneo remoto triāgulo isit duo re
cti s̄z enei eē remoto ysocheles. sed n̄ figura aut
termino sed nō primis. Cui⁹ ergo primi. Si ita
qz triāguli primo est et secūdū hoc iest et alijs et
huiusmodi vniuersaliter est demonstratio.

¶ Cōsequēter p̄hs̄ dat documentū cognoscendi subm̄ pri
mum alicuius passionis. p̄rimo igitur querit vtrū habere
tres angulos equales duobus rectis gratia exempli primo
insit triangulo aut ysocheli. et qm̄ siue cui inest fm̄ q̄ ipm̄ id
primum v̄le cuius est demonstratio. Et cōsequēter dat do
cumentum itendens q̄ illud est subiectum p̄mum alicui⁹
vniuersalis: quo posito pōitur illud v̄le: et illo remoto remo
uetur: cui cōpetit fm̄ q̄ h̄z. et alter rōne illius: propter p̄mā
p̄ticulariam habere tres angulos equales duobus rectis non
competit figure neqz termino qui ponitur in diffōne figu
re tanq̄ subiecto primo: s̄z possit concedi competere figure
p̄ se: qz nō oīz q̄ posita figura ponat̄ h̄re tres āgulos. Aliqua
enī ē figura sic q̄dratū cui h̄ passio n̄ p̄petit. Propter scd̄z
p̄ticulariā eadē passio nō est v̄le primū enei. triāguli siue yso

*Unde si quis vult scire quid sit p̄mum p̄mum illud est
et alio modo.*

ibelis. qz lz illo posito ponat habere tres: nō tñ eo remoto
remouetur. nullo enī existente eneo triāgulo: aut ysochele
adhuc aliquis triāgulus haberet tres. sicut gradatus. r ex
hoc cōcludit qz restat vt triāgulus sit subz primū. qz ista pas
sio sibi cōpetit fm qz hō: r alyz rōne illius. ¶ Notandū fm
coiter exponētes: qz ppter particulā tertiā accidit qz lōgitu
do non sit vniuersale primuz qz titatis cōtinue pmanētis. lz
eni posito illo subiecto ponat longitudo: r eo remoto remo
ueatur: non tamen ei competit hō: r alyz rōne illi.
sed potius competit linee hō: r rōne linee cōpetit alyz
subiectis. Similiter paritas p eandē cām non est vltimuz
numeri. qz licet posito numero ponatur paritas. r eo remo
to remoueat. in quolibz enī modo impari includit paritas.
tñ non cōpetit numero fm qz hō: r alyz rōne numeri. lz cō
petit binario fm qz hō: r alyz rōne binary: qre binarius
est eius subiectum primum.

S igitur est demonstratiua scientia
ex necessarijs principijs. Qd. n. scit
nō potest aliter se hē. Que at per se
sunt necessario insūt reb. Hec enim
sūt i eo qd qd est. qbusdā alia insūt i
eo qd quidem ē predicatib de ipsis: quoz alterū
oppositozum necesse est inesse. Manifestū ē qz
ex huiusmodi in quibusdā vtiqz sit demonstrati
uus syllogismus. Omne. n. aut sic est aut fm ac
cidens. Accidentia autem non necessaria sunt.

¶ Positis precedentib descriptionib de oi p se r hō: r ipz
pñr phs ostēdit ex quib r qualib eē debet demōratio: r ex
qualib eē non debet. Et pmo ostēdit ex qualib eē. 2° ex qlib
non est. ibi. Nō igit ex alio genere rē. Prima diuidit i tres.
qz pmo pbat qz demōstratio est ex necessarijs. 2° qz ē ex his
q sūt p se ibi. Accidētū aut nō p se. 3° qz est ex his q sūt hō: r
ipz ibi. Quoniā aut ex necessitate. Item primo in duas. qz
primo facit qd dictū est. 2° pbat qdam que supposuerat ibi.
Qd aut ex necessarijs. Primo igitur pbat rēlonem istā. de
mōstratio est ex necessarijs. r hoc triplici rōne. pma rō vir
tualiter duas includit rōnes. Arguit igit primo sic. scia de
mōstratiua est ex pncipijs necessarijs. qre demōstratio ē ex pñ
cipijs necessarijs. Item demōstratio est ex his q sūt per se.
ea vero q sūt p se sunt necessaria. igit rē. primū añs pbat
qz illud qd p r demōstrationē scitur nō pōt alr se hē: vt p r
ex precedentib. r p rōis scia demōstratiua est ex necessarijs
pncipijs. 2° añs quo ad primā partē videbit ifra: r aliqli
ter visum est supra. Quo ad scōdam declarat: qz ppōnes per
se q potissimā ingrediūt demōstrationē: d quāhic loqmur:
aut sūt quādo predicatū ponit i diffinitione subiecti: sic sūt
ppositiones primi modi: aut subm ponit i diffinitione pre
dicati. sicut sūt ppōnes scōdi: i quibus si predicatū componi
tur ex oppositis: necesse est alterum istoz inesse: r in oibus
illis predicatū inest necessario subiecto: vt p r. qre rē. oē enī
predicatū: aut sic p dicit: aut per accidēs. ea vō q p accēs p
dicantur nō necessaria sūt. qre rē. ¶ Notandū pmo qz Ari.
solum hic intendit de demōstratōe potissima: qua propria
passio de subiecto pprio demonstratur: dū dicit demōstra
tionē eē ex ppositionib scōdi vel primi modi. in qlibet enī
talem demōstrationē scōs ingrediēt mod quo ad conclusio
nem. primus etiam formaliter aut virtualiter rcurrit vt su
pra visum fuit. neqz ex hoc excludit quartus vt qdam cre
diderunt. ¶ Notandū 2° qz passionū q sūt accidētia ppria
suoz subiectoz qdaz noiantur vno noie simplici: neqz hnt
passiones oppositas: sicut disciplinabile r risibile. r tales ab
solute necessario insūt subiectis suis. qdam vō nō vno noie
simplici appellantur: s3 quodā noie plexo ex oppositis un

mediatis cū disiunctione: sicut rectum vel curuum: r par vel
impar. r istorum oppositoz neutrū absolute necessario iest
subiecto proprio: sed necessario inest aliquod illorum cum
disiunctione. necessario enim qlibz linea est curua vl recta.
lz nō quelibet sit recta nec quelibet curua. Similiter neces
sario qlibz nūerus ē par vl impar: lz nō qlibet sit par neqz q
libet impar. Quedā vero sunt passioēs habētes passioēs op
positas sed mediatas: vt simitas nasi cui opponitur aquili
nitas r crispitudo capilloz cui opponit capi! loz rectitudo.
r tales non insunt necio subiectis suis tam cōiuncti qz diuisi
sim. qz aliquis est passus q nec est simus nec aquilinus: qz
concedi possit: qz omnis passus aut est simus aut rectus aut
aquilinus. Et sic necessario vnum illoz trium oppositoz
inest subiecto suo. Cum igitur Aristo. dicit qz necesse est alte
rum oppositoz inesse. intelligit de oppositis immediatis: sic
rectitudo vel curuitas: par vel impar. ¶ Dubitatur primo:
qz phs in principio huius capituli pbat demōstrationem
esse ex necessarijs: quare superfluz videt hoc itez pbar.
¶ 2° dubitatur: vbi dicitur qz accidentia nō necessaria sunt:
quoniā necessario ois cignus ē albus. r necessario omne
corpus mixtum est coloratum. r tamen illa predicata sunt
accidentia cōmunia subiectozum suoz. qre rē. ¶ Ad pmo
dicitur qz superius aliqualiter probatum fuit demōstratio
nem esse ex necessarijs per rationem sumptam ex diffinitio
ne scire r demōstrationis. hic vero completi per alias ra
tiones pbat. ¶ Ad 2^m dicit vt colligitur ex vbis Al. qz Ari.
locutus est de necessitate proueniente merito essential ba
bitudinis inter predicatum r subiectum: q puenit ex nā ge
neris vel principioz speciei. hoc autem in predictis non
reperitur. quare rē.

¶ Aut igit sic dicendū aut principij ponētib qd
demōstratio necessariū sit. Et si demōstratū est
aliter se habere non posse. Ex necessarijs igitur
oportet esse syllogismus. ex veris quidem est et
non demōstratiue syllogizare. ex necessarijs at
non est. sed aut demōstratiue. hoc autē p r
demōstrationis est.

¶ Scōda rō sic format coiter: cuiu slibet demōstrationis cōclu
sio est necessaria. igit pmissis eiusdē demōstratōis sūt neces
sarie r per rōis demōstratio ē ex necessarijs. tenet rsequen
tia prima. qz necessaria rclusio nō scitur nisi ex necessarijs.
añs patet ex p dicitis: quoniā demōstratū non pōt aliter se
habere. r pñter subdit phs qz contingit aliquem nō demō
strantem syllogizare ex veris: nō tamen ex necessarijs: sed
ad demōstrantē hoc p rinet: qm pprium est demōstrato
ris ex necessarijs syllogizare. ¶ Notandū pmo qz syllogizās
r non demōstrans pōt veruz ex veris syllogizare: vt hic. oē
aīal est suba. ois homo est aīal. ergo rē. potest etiaz ex falsis
vez syllogizare vt hic. ois aīinus est animal rōnale. omnis
homo est aīinus. ergo omnis homo est animal rationale.

¶ Ideo dicit philosophus qz ex veris est siue contingit nō
demōstrantē syllogizare. r sicut dictum est de vero: ita di
catur de necessario. ¶ Notandū secundo qz non solum de
mōstrator potest necessariam inferre cōclusionem ex pro
positionibus necessarijs: sed etiam dyalecticus hoc facere
potest. sicut hic. omne aīal est coloratum. ois homo est ani
mal. ergo rē. Cum igitur dicit Aristo. qz pprium est demō
strationi syllogizare ex necessarijs: r qz non demōstrans nō
syllogizat ex necessarijs: intelligitur qz iste qui non demō
strat non semper ex necessarijs procedit. sed pprium est de
mōstrari semper ex necessarijs pcedere.

¶ Signum autē ē qz demōstratio ex necessarijs
sit. quoniā instantias ferimus sic ad opinātes
demonstrare quoniā nō sit necesse si opinamur

aut oīno contingere aliter aut rationis cāusa.

Tertio p̄b̄s arguit a signo. q̄m̄ aliquādo adducimus istā
tias contra opinantes se demonstrare dicentes: q̄ non est ne
cessarium sic esse vt ipsi assumunt: siue hoc dicamus. q̄ opi
namur aliter se posse habere. siue hoc dicamus disputatio
nis causa. quare ex hoc signo euidenter concludi potest de
monstrationē esse ex necessarijs.

Manifestū autē ex his: q̄m̄ stulti bene opinati
sunt accipere p̄cipia si probabilis sit p̄positio
et vera vt sophiste: quoniā scire scientias est ha
bere. Nō enim quod probabile est aut vey p̄cipi
ū est: sed primū in ḡne. circa q̄d demonstrat et
vnu nō omne: sed proprijs.

Contra corollarie ifert Aristot. q̄ sūt stulti q̄ opinati sunt
bene accipere p̄cipia demonstratōis: si p̄positio quā p̄ prin
cipio assumūt fuerit vera et pbabilis: sicut sophiste faciunt
rōnabiliter aut male opinantur. q̄m̄ scire ē scias h̄re: supple
p̄ demonstratōne. nō enī oē q̄d est pbabile eē vt nō eē est p̄
cipiū demonstratōis. sed istud q̄d ē primū i genere cause: quo
demonstratio fit. nō etiā oē vey ē p̄cipiū demonstratōis. s̄ oportet
vt sit vey p̄cipiū: supple generi: circa q̄d fit demonstratio. **N**o
tandū p̄mo: q̄ sicut in lib. elēco. ille appellatur sophista qui
apparet cū debita forma syllogizare. et non syllogizat siue q̄
ex his p̄cedit q̄ pbabilis apparēt: nō tñ sūt. sic in hoc libro:
ille pōt sophista appellari q̄ appareat demonstratiue pbare:
nō tñ demonstrat. Quis dialetice debite syllogizaret. vtriq̄
igif sophiste dicunt. q̄ apparetes et nō exites. s̄ p̄m̄ i q̄
tū deficit a dialetica argumētatōe. scōs at̄ i q̄tū ex argumē
tatione sua eē videt̄ sciēs: nō tñ est vere sciēs. **N**otandū
z̄ q̄ duplex est demonstratōis p̄cipiū. q̄dā ē cōe et solū vir
tualiter ad demonstratōne cōcurrēs: q̄dā at̄ est demonstratōi
appropriatū et formalit̄ cōcurrēs: de p̄cipio p̄mo nō loquitur
Aristot. hic: s̄ solū de scōo. tale igif debz eē primū nō absolu
te: s̄ i genere: circa q̄d demonstratōes fiūt. vbi gr̄a. sicut i gene
re p̄tinuoz de quibus cōsiderat geo: vel in genere discreto
rum de quibus cōsiderat arismetric: debet eē p̄cipiū ali
quod primū et eidez generi appropriatū. Hoc igif intende
bat p̄b̄s cū dicit. nō enī q̄ pbabile eē oē p̄cipiū est. s̄ p̄m̄ i
genere. circa q̄d demonstratur et vey nō oē s̄ p̄cipiū. **Q**uedā
dubia hic mouēt coiter a modernis. p̄ q̄ lunā eclipsari de
m̄atur. et tñ hoc nō est necessariū vt p̄z. z̄ q̄ Ari. infra dic̄:
q̄ aliq̄ est demonstratio eoz q̄ sūt semper et aliq̄ eoz q̄ sūt sepe.
q̄re ex contingētib̄ est demonstratio. z̄ q̄ ois demonstratio ali
quo modo procedit ex dignitatib̄ et principijs cōibus. vt in
p̄hemio dictū fuit. q̄re nō ex p̄p̄ijs procedit. Ad hec aut̄ p̄z
respōsio ex dictis i precedentib̄. de p̄mo et scōo habitū fuit
sufficiēter in q̄one illa: vtruz demonstratio sit ex necessarijs.
Ad tertium patet parum intelligenti: q̄ n̄a nō valeat.

Quod autem ex necessarijs oportet esse syllogis
mū manifestū ex his ē. Si. n. nō est h̄ns rōne p̄
q̄d exite demonstratōne nō est sciēs. Sic aut̄ vtiq̄z.
et q̄d. a. de. c. ex necessitate. b. autē mediū per q̄d
demonstratur est. s̄ nō ex necessitate non sciūt p̄pter
quid. Nō. n. est hoc p̄pter mediū: hoc autē p̄tin
git oīno nō esse conclusione aut necessariā.

Probat q̄dā q̄d superius supposuerat. p̄mo enim suppo
sūt h̄c conditionālē: si illd q̄d demonstratur est necessariū. s̄ cō
clusio: demonstratio est ex necessarijs. p̄mo igif probat illaz cō
ditionē. z̄ oñdit q̄ necessariū syllogizari pōt ex nō necys.
ibi. Cū igif cōclusio. p̄ma diuidit̄ i duas ptes s̄m̄ q̄ duas
adducit rōnes. ibi z̄. Ampli si aliqs. primo arguit sic. si cō
clusio eēt necia mediū aut ne aliqua p̄missa ex qua demon

stratio procedit nō eēt necia tūc hō per illā demonstratōne
nō eēt sciēs. n̄s videtur p̄tra diffinitionē demonstratōis. v̄z. de
monstratio est silis faciēs scire. n̄a vō pbatur: q̄ scire non
contingit nisi per cām: vt patet p̄ diffinitionē scire superius
positā. sed tale mediū aut p̄missa nō est p̄clōnis cā. s̄ z̄. mi
nor p̄bat: eo q̄ illud mediū est cōtingens vt ponit̄ p̄clō vō
necessaria. nullū aut̄ cōtingens ē cā effect̄ necy. vt p̄z. s̄ z̄.
Si igif fiat hic syls. oē. b. est. a. oē. c. ē. b. ḡ. oē. c. est. a. et ponat̄
tur istā p̄clusionē esse necessariā. oē. c. est. a. b. aut̄ mediū vel
aliquā illaz p̄missaz eē cōtingētē: tūc ex illa demonstratio
ne nō sciret̄ p̄clusio per cām ipi. q̄m̄. b. mediū nō ē cā h̄ns:
eo q̄ est p̄tingens: p̄clō vero necessaria. quare z̄. **N**otan
dū q̄ mediū p̄tingens nō pōt eē cā per se p̄clōnis necie: q̄ cā
p̄ se alicui effect̄ remota remouet̄ effect̄. remoto autē me
dio p̄tingētī nō remouet̄ p̄clō necaria: vt p̄z satis d̄ se. q̄re z̄.

Dubitarur coiter hic. q̄ vulnus siue strāgulatio ē p̄ se cau
sa mortis. et tñ mors est effect̄ necessari: cūz sit ipole aliq̄d
mortuū redire posse idē nūero. vulnus at̄ est res cōtingens
siue strāgulatio. q̄ aliqua cā cōtingēs alicui effect̄ neces
sary pōt eē p̄ se cā. z̄ q̄ p̄b̄s. z. p̄b̄y. dic̄ q̄ si p̄missē sint z̄ eē
nō ecōtra. et exemplificat de ista p̄clōne. triāgulus h̄z tres an
gulos. stabit igif s̄m̄ eū p̄clōnem istā eē verā: q̄nis significa
tū p̄missarum nō sit. et per n̄s significatū p̄missaz ē res con
tingēs. Cū igif ista cōclusio sit necessaria et demonstrata p̄ cāz
sequitur cōtingens aliq̄d esse per se cā necy effect̄ns. **A**d
primum obmissio mō respōdēdi quozūdā: dicit̄: q̄ ita mors
est effect̄ cōtingens sicut et vulnus siue strāgulatio: sicut cō
tingit fortē vulnerari: ita cōtingēs est ipm̄ mori. q̄m̄ ipē pōt
mori: et pōt nō mori. Et si arguat̄ q̄ mors est p̄petua et p̄ n̄s
est effectus necessarius. negandū est āns. mors. n. s̄z. nō ali
ud est realiter q̄ corruptio ipsius. corruptio aut̄ fortis soluz
babet esse dum s̄z. corūp̄it̄: s̄ post primū non eē ipsius nō
ampli est ista corruptio. Et per hoc p̄z: q̄ negāda ē illa n̄a.
ipossibile est nāliter corruptū redire idē numero. ergo mor
tuo s̄z. ei mors est effectus necessari. Et si arguat̄ sic. cor
rupto s̄z. p̄petuo vey erit s̄z. eē mortuū. q̄ mors s̄z. erit ef
fect̄ p̄petuus. negatur n̄a. q̄ fortē eē mortuū non ē neq̄
erit aliquis effectus. Sicut licet verum sit: adā eē mortuū.
non tamen adam esse mortuū est aliqs effectus. Et si esset
aliquis effectus nō eēt effectus positiu: de quo maxime est
p̄mo in p̄posito. dicere autem q̄ vulnus non est per se et im
mediata causa mortis: s̄ trāsmutatio elloz aut primaz q̄li
tatū ipsoz est imediata et necessaria ipsi causa: est res paruz
fūdāmētī. siue enī s̄z. moriatur morte nālī p̄ resolutionem
caloris naturalis siue accidentali. vt febre aut vulnere aut
strangulatione vel alia simili causa: contingit taz paruz i
elemētis ei vel primis qualitibus eoz fieri trāsmutatio
nem: q̄ multo maiorem s̄z. tollerare pōset sine depditiōe
vite. q̄re illa r̄nsio nulla. **A**d scōaz. omīssa etiam r̄nsione
quozūdā. dicit̄: q̄ Aristot. itentio fuit illd q̄d in logica cōi
ter dicitur. v̄z. q̄ si alicui boni silli p̄missē sint vere: conclo
etiam est vera. nō aut̄ seq̄t̄ ecōtra. Cū aut̄ exemplificat Ari.
de illa p̄clōne. triāgulus habet tres. dici pōt q̄ exēpla ponit̄
mus: nō vt ita sint: s̄ vt sentiāt qui adiscunt. Vel dicitur q̄
sufficit ad intentionem ipsius: q̄ lz sequatur si triāgulū ha
bere tres sit verum. etiā p̄missē quibus sic demonstratur
sunt vere. hoc solū seq̄t̄ d̄ mā nō aut̄ d̄ forma. quare z̄.

Amplius si aliquis nesciuit rez nūc h̄ns rōne et
saluatus ē salua re nec est oblit̄ nec prius sciuit.
corūp̄etur aut̄ vtiq̄z mediū nisi sit necessariū. q̄re
hēbit q̄dē rōne re salua. nesciuit autēz. neq̄z ergo
prius sciuit. Si vero non corruptū est: p̄tingit aut̄
corūp̄tū q̄d accidit vtiq̄z erit pole et p̄tingēs: s̄ ē i
pole sic se habentem scire.

Pōnit scōdam rōnem ad quā formā dā p̄supponit q̄ q̄tuor
 modis p̄cipue cōtingit aliquā sciam deperdi. vno mō deper
 dendo rōnem siue argumentationē p̄ quā illaz sciam aliqs
 acquirit. Alio mō p̄ corruptionē scientis. Tertio mō per cor
 ruptionē rei scite. Ultimo mō p̄pter obliuionē rei de q̄ scia
 habetur. Hoc supposito ita sit: q̄ p̄ aliq̄d mediū cōtingēs sci
 atur sc̄lo necessaria: & corrūpatur illud mediū. & sequitur q̄
 tūc non scitur sc̄lo. nō enī p̄prie scitur necessariū p̄ aliquod
 falsū. & tūc nō erit deperda ratio: neq; corrūpt⁹ erit homo
 sciēs: neq; res scita est corrūpta. neq; homo sciens tunc est
 oblitus: vt pono. ergo neq; eadē conclusio pri⁹ sciebatur p̄
 idem mediū anteq̄ eēt corrūptū. tenet om̄ia per suppositū.
 q̄ si prius scita fuisset & postea non sciretur hō eēt p̄p̄ aliquā
 istarū carū quattuor: quaz tū nulla cōtingit sic ponit i casu.
 Et si dicat q̄ mediū nō ē corrūptū licet sit contingēs. ponat
 igit̄ ipm corrūpi. ex hoc enī nullū d̄z accidere ipossibile: q̄re
 cōcludit̄ vt prius q̄ ipole est sic se habentē vere scire. q̄n̄ .s.
 mediū p̄ q̄d cōclusio scif fuerit corrūptū. Circa illā partē
 cōiter dubitat̄ q̄rū ad illas quattuor cōditiones deperdedi
 sciaz. p̄mo q̄z vbi ad eadē cōclusionē plures adducāt rōnes
 stat vnā illaz rōnū deperdi altera remanēt: & p̄ om̄s rōne d̄
 perda sciētia cōclōnis poterit remanere. C̄ 2° videt̄ q̄ nō
 corrūpat̄ scia corrūpto sciente: q̄ post mortē hoīs remanent
 spēs itelligibiles & habit⁹ rā practici q̄ speculatiui i ei⁹ itelle
 ctu. q̄ hoīe corrūpto māet scia quā pri⁹ hūit. an̄s q̄dē notū ē
 cum aīa sit locus sp̄erū p̄ p̄m tertio de aīa. C̄ 3° videtur q̄
 nō corrūpat̄ scia p̄ corruptionē rei scibilis: q̄ nulla rosa aut
 pluuia exīte habem⁹ sciaz de illis: vt p̄z. C̄ 4° videt̄ q̄ nō
 deperdat̄ scia p̄ obliuionē. q̄ fm̄ p̄m i de memoria & remi
 niscētia. reminiscētia est inuestigatio obliti p̄ memoriā: s̄z re
 manētē inuestigatiōe remanet scia. igit̄ r̄. C̄ Præterea vi
 detur: q̄ bec cōditio quarta coincidat cū prima. q̄ deficientē
 rōne seu argumentatōe. sequitur obliuio & ecōtra. C̄ Ad
 primū dixerūt q̄daz: q̄ ad sciaz potissimā alicui⁹ sc̄lonis nō
 p̄t nisi vna ratio adduci. illa. s̄. q̄ fūdatur sup̄ mediū potissi
 mo. vni⁹ aut̄ sc̄lonis solū ē vnum potissimū mediū. sicut ad
 demonstrādū triāgulū h̄re tres angulos dem̄stratōe potissi
 ma solū cōcurrūt triāgulū habere angulū extrinsecū equa
 lentem duobus intrinsecis sibi oppositis. de tali autēz scien
 tia potissima Aristō. intelligit. & per om̄s ratio non procedit.
 Contra hanc responsionem cōiter arguitur. q̄ eadem cō
 clusio potest per plures causas demonstrari essentielles & i
 mediatas. & per cōsequens plura potissima media ad eadēz
 cōclusionem adduci possent. assumptum patet de mēte Ari
 scō huius. vbi gr̄a exempli dicit: q̄ ista p̄positio. angulus q̄
 est i semicirculo est rectus. demonstrari potest per gen⁹ cāe
 formalis: & per genus cāe materialis. & huius exempli veri
 ficatio videbit̄. & hui⁹. Ibidē etiā dicit q̄ mediū diffō & cau
 sa idem sunt. sicut igit̄ eiusdem rei plures p̄nt eē cause im
 mediate i diuersis generibus causaz. & cōsequenter diuerse
 diffinitiones: sequitur q̄ eiusdem sc̄lonis plura potissima
 media esse possunt. Hoc responsio q̄uis non sit ad mentēz
 Aristō. vt puto: dicere possit: q̄ s̄z eiusdem conclusionis plu
 res cause immediate esse possunt: p̄ quas potest demōstra
 ri. sola tamen vna est potissima ratio ad istā cōclusionēz vel
 illas: que omnes per se causas aggregant illius cōclusionis.
 vel que cām includit principaliorē. & d̄ tali potissimo me
 dio diceret̄ bec responsio se intelligere. C̄ Aliter tamen r̄i
 detur cōcedendo: q̄ eadem conclusio per plura media de
 monstrationibus p̄p̄ quid demonstrari potest. nūqd̄ autem
 omnes ille demōstrationes potissime dici debēt vel nō hic
 non facio difficultatem. Et cōiter dicitur cōcedendo: q̄ cor
 rupta ratione super vno medio fundata: corrūpatur scia q̄
 per illam rōnem habetur: q̄uis scientia que per aliam ratio
 nem habetur remanere possit. Et intelligo vbi corrūpatur
 ratio non solum quo ad actum apprehendendi: sed etiā quo

ad habitum ipsius. Istud autem exemplum de ista conclu
 sione. triāgulū h̄z tres. non obstat: q̄m̄ om̄es geometrie nō
 nisi per vnū mediū siue vnū genus eē dem̄strari possunt. v̄z.
 per genus cause formalis: vt inquit cōmentator in p̄hemio
 physicozum. C̄ Ad 2^m dicunt quidam fuisse intentionem
 Aristō. vnicum esse intellectum in omnibus hominibus: in
 generabilem & incorruptibilem. & per consequens noluit
 intellectinam aīam prius informare corpus humanū: de in
 de ab eo separari: vt illa ratio p̄supponit. sed hanc respon
 sionem puto falsam vt dixi in questionib⁹ tertij de anima.
 Tenendo igit̄ opinionem veram: animam a corpore sepa
 rari post mortem ipsius: vno modo potest dici negādo an̄s.
 sicut enim corrūpantur fantasmata & sensus in corrūptio
 ne hominis. sic etiam species intelligibiles & habitus intel
 lectuales corrūpantur cum a fantasmatibus dependāt
 i esse & conseruari: quemadmodum a simili corrūpitur lu
 mē in medio existens: corrūpto corpore luminoso: a quo de
 pendet in esse & conseruari. & corrūpto colore corrūpitur
 species eiusdem coloris in aere existens. Alio modo dici po
 test q̄ quamuis post hominis mortem habitus scientifici
 in intellectu remanerēt. hoc tū non est contra intentionem
 Aristō. qui dicit q̄ corrūpto sciente principali corrūpiti
 tur scientia: sciens autem principale non est homo: sed ani
 ma intellectiua: eo q̄ ipsa prima est sciens & ratione ipsius
 homo dicitur sciens. q̄uis quidā dicant q̄ sciens principale
 est homo: sed anima intellectiua est sciens formale. conside
 rando tamen verba textus sufficiet ad intellectum Aristō.
 dicere: q̄ si homo qui est sciens conclusionem: corrūpat̄:
 ipse nō amplius remanet sciens. & hoc est manifeste verū.
 C̄ Ad tertium sufficienter dictum est in precedentib⁹. scien
 tia enim sumpta p̄prie non habetur de indiuiduis corrūpti
 bilibus sed de generibus eorum: aut speciebus. C̄ Ad quar
 tum pro nunc concessa maiori dicitur negando minorem.
 Inuestigatio enim est motus seu discursus intellectus quo
 mouetur ad alicuius notitiē acquisitionem: quare cum in
 uestigatiōe deperdite scientie non stat actualiter illa scia:
 sicut etiam cum moueri non stat terminus ad quez nec ter
 minus a quo illius motus. C̄ Ad confirmationem dicitur
 q̄ prima conditio ad premissas & ad causas conclusionis re
 fertur p̄t̄ habet respectum ad effectum. Quarta vero ad
 conclusionem tantum: & hoc sufficit ad intentionem aristo.
 quare non adinucem coincidunt ille conditiones. q̄re r̄.
 Cum igit̄ conclusio ex necessitate quidez est
 nihil prohibet medium non necessariūz esse per
 q̄d demonstratū ē. Est enī ex non necessarijs ne
 cessarium syllogizare sicut & vez ex non veris.
 Cum autem medium ex necessitate ē & cōclusio
 ex necessitate sicut ex veris verum semper. Sit
 enī. a. de. b. ex necessitate: & hoc de. c. necesse ē er
 go & .a. c. inesse. ergo eē. c. omne. a. ē necessariū:
 sed cū non necessaria est conclusio neq; mediūz
 eē necessariū possibile est. Sit enī. a. in. c. n̄ ex ne
 cessitate in. b. a. & hoc in. c. ex necessitate. a. ergo i
 c. ex necessitate erit sed nō concessum.
 Intendit duas conclusiōes. prima est ista. cōclusio necessa
 ria potest ex premissis non necessarijs debite syllogizari. pro
 batur sic. sicut se habet verum ad non verum sic se habz ne
 cessarium ad non necessarium: sed cōclusio vera debite syl
 logizari potest ex premissis non veris. ergo conclusio ne
 cessaria ex premissis nō necessarijs debite syllogizari potest.
 consequentia de se patet: et minorem relinquit notam ex
 his que habentur primo priorum. C̄ Secunda conclusio.
 ex medio necessario debite solum cōcluditur necessaria cō

clusio p3 per eandem rationem. qz ex premissis veris nō concluditur nisi conclusio vera. qre ex pmissis necessarijs solū cōcludit conclusio necessaria. Si ergo fiat iste syllogismus. omne. b. est. a. omne. c. est. b. ergo omne. c. est. a. z pmissis ambe fuerint necessarie. tunc illa conclusio. omne. c. ē. a. erit necessaria. Si vero illa conclusio non erit necessaria: nō erūt necessarie ambe premissis. qd pbatur: qz dato opposito sequitur cōtradictio. sequitur eniz. premissis sunt necessarie. ergo cōclusio est necessaria: z ex alia pte nō est necessaria. qre zc.

¶ Notandū primo cuz Aristo. dicit necessarium esse demonstratum ex non necessarijs. per demonstratum large loquendo intelligitur syllogizatum. z hoc satis declarāt verba sequentia. **¶** Notanduz scdo: qz ad positionem antecedentis boni syllogismi: sequitur positio consequentis: z nō econuerso. a destructione vero nō sequitur destructio antecedentis: sed non econuerso. z ideo bene sequitur. si premissis sunt vere. qz cōclusio est vera. z non econuerso. z si cōclusio est falsa. añs ē falsum. z nō econuerso. z hec nō inter in logica clarius ostenduntur. ibi eniz presupponitur: qz cuilibz bone nōe oppositū cōsequētis repugnat antecedenti. Si ergo ex vero sequeret cōclusio nō vera. tūc oppositū cōclusionis qd est verū: repugnet añti vero: quod est incōueniens. qm̄ oia vera sunt simul compossibilia. duo aut falsa simul repugnare possūt. z ideo non incōueniet ex falso debite inferri verū. z que dicta sunt de vero z falso. de necessario z nō necessario similiter intelligi debent. **¶** Circa dicta quedam facilia dubia moueri solent. primo sicut premissis necie z premissis contingentes inuicem opponuntur. sic cōclusio necessaria opponitur cōclusioni contingenti. ergo sicut ex premissis necijs non sequitur cōclusio contingens. sic ex contingentibus non sequitur cōclusio necessaria. **¶** z Ari. dicit: qz semper cōclusio simili est simili vni premissarum. z per cōsequens si vtraqz premissarum fuerit falsa: cōclusio est falsa. qre ex falsis non syllogizabitur verū: cuius oppositū dictū fuit. **¶** Ad p̄mum rñdetur negādo similitudinē z consequentiam. z si alleget ista regula: sicut ppositum i pposito: ita oppositum i opposito. dicatur qz illa nō est ad propositū z multiplici indiget limitatione: sic habet alibi videri. moderni dicunt qz intelligitur solū de priuatiue oppositis. **¶** Ad z^m dicitur qz Ari. ibi loquitur de qualitate propositionis: videlicet de affirmatione z negatione: quoniam si conclusio alicui boni syllogismi sit affirmatiua altera premissa imo vtraqz ē affirmatiua: z si fuerit negatiua altera ē negatiua. potest etiam illud dictūz ampliari ad quātitatem propositionis quo ad modos p̄ie figure directe concludentes. quare auctoritas illa non obstat proposito nostro.

¶ Quoniam igitur si scit demonstrare oportet demonstrationes habere: aut non sciet neqz ppter quid neqz quia necesse est illud eē. sed aut opinatur nesciens: si accipiatur tanquam necessarium nō necarium: aut neqz opinabit: sicut siue sciat qz p mediata siue ppter qd z per imediata.

¶ Ultimate philosophus concludit conclusionē principalem que est qz medium demonstrationis debet esse necessarius z pbat sic: illū qui demonstratiue scire debet: oportet habere demonstrationem: aliter autem neqz sciret quia: neqz ppter quid: ergo medium per quod scit debet eē necessarius tenet consequentia cuz demonstratio sit syllogismus ex necessarijs. si enim aliquis assumat medium nō necessarium aut opinabitur se scire: sed non sciet: z hoc si opinetur ipsum eē necessarium: aut si accipiat tanqz non necessarium neqz sciet neqz opinabitur se scire: siue dicatur aliquid scire notitia qz z per mediata: siue propter quid et imediata. **¶** Notandum qz demonstratio propter quid semp est per causas immediatas: demonstratio vero quia. quedam est ab effectu: quedam vero per causam remotas: de quibus tñ magis

infra videbit. oēs igit p mediū neciū pcedūt: vt ari. hic itēdit.

Accidentium aut non per se quomodo determinatum est per se quidem esse non est scientia demonstratiua. Non enim ex necessitate demonstrare est conclusionem. Accidens enim contingit nō iesse de tali dico accidente.

¶ Probat demonstrationem ex his q sunt per se. z p̄io facit qd dictum est. z^o mouet dubitationes z soluit ibi. Et tamen opponet fortasse aliquis. Primo igit itendit cōclusionē illaz. demōstratio solū est de accidētibz q p se insūt: accipiēdo p se eō mō quo p̄i^o determinatū ē. pbatur sic. qz si demōstratio esset de his accidētibz q nō insūt p se: tūc nō eēt ex necijs. nō ē est p̄i^o determinata. nōa vō tenet: qz accidēs qd nō p se s; accidētālī alicui iest cōtingit non in eē. de tali enī accidēte loquor iquit p̄s. **¶** Dubitat circa l̄az: qd Arist. superi^o pbauit demōstrationē eē ex necijs per hoc qz ē ex his q sūt p se. hic vō pbat qz ē ex his q sūt p se: p hoc qz est ex necijs. qre fit circularis p̄cessus: qd nō videt̄ ueniens. **¶** Ad hoc cōiter rñdet: qz Arist. superi^o pbauit demōstrationē eē ex necijs p̄cipalī ex diffinitōe scire z demōstratōis tāqz ex medio. illa vō ratio qz pbat ipsā eē ex necijs: qz sic ex his q sūt p se est ratio quo ad hōiem tñ. q magis forte crederet demōstrationē eē ex his que sūt p se: qz crederet ipsaz eē ex necijs. **¶** Alii dicit p̄t qz Ari. nō pbauit demōstrationē ex his eē q sūt p se: per hoc qz eēt ex necijs. sed illud mediū adduxit ad pbandū qz demōstratio nō est de his accidētibz q accidētālī z separabilī insūt subiectis suis. de talibz enī accidētibz itelligebat vt cōiter exponitur: z ipsemet dicit in textu.

¶ Et tamen opponet fortassis aliquis cuius cā hic oportet interrogare de his si nō necesse ē cōclusionem eē. Nihil enim differt si aliquis interrogatus cōtingere z postea dicat conclusiones.

¶ Dubitat postqz cōclusio necia nō demōstratiue infertur: ex premissis contingētibz. qre ergo ozyt opponēs iterroget rñdetes d talibz pmissis contingētibz: nūqd eas cōcedere velit vel nō. illa enī iterrogiatio videt̄ eē frustra. qz siue sic iterroget cōcedat pmissas siue nō. tñ opponēs ex hoc iferet cōclusionem quā itēdit postqz cōclusio necia nō sequitur ex premissis contingētibz.

¶ Oportet autem interrogare non tanqz necessarium esse propter interrogata: sed quod dicere necesse est illa dicenti z vere dicere si vera erunt que sunt.

¶ Rñdet p̄s: qz de premissis contingētibz iterrogetur: nō vt q necia sit p̄ istas pmissas iterrogetas: s; vt necessario cōclusio iferat̄ ex premissis. z nō cōcedere oporteat qz q sit vā si pmissis sint vere. **¶** Notandū primo qz qdā ē necitas nōis vel añtis. qdā ē necitas nōe. Exēplū p̄m: sic hic. oē aīal rōnale est risibile. oīs hō est aīal rōnale. igit̄ zc. lz ibi ēt sic necitas nōe. Itē qdā ē necitas iferēdi. nōez ex premissis. qdā vō iferēdi z eēndi. qñ. s. necitas absoluta pmissarū est cā absolute necitatis nōis. sic p̄s i exēplo z^o. de necitate nōe aut iferēdi dialetic^o cōsiderat. de necitate at̄ añtis aut nōis aut d necitate eēndi z iferēdi sil nō se itromittit. s; d illis cōsiderat demōstrator. **¶** Ad p̄p̄o^o qz demōstrator nō hz rñdentē iterroget nūqd cōcedere velit pmissas contingētēs v̄l nō. qm̄ ex illis nihil demōstratiue cōcludi pōt. qm̄ i demōstratōe p̄p̄e sumpta qz d; esse necia ex premissis necijs. z p̄ nōis frustra esset ei iterrogiatio. dialetic^o at̄ de talibz iterrogetur pōt rñdetē. qm̄ ex illis tam necia qz contingētēs demōstratiue cōcludi pōt. z sufficēi cōsiderare necessitatem nōe: ita vt concessis premissis a rñdētē cogat̄ cōcedere nōe: z hec sūt que Ari. itēdit i textu. **¶** Notanduz scdo qz a qbusdā expositoribz alī itroducit̄ illa l̄ra. Nihil. n.

differet rē. q̄ p̄ expoita fuerit. v̄z. q̄ i h̄ nihil dicit p̄misse cō
 rigētes r̄p̄misse necie qm̄ sic ex p̄missis necys iterrogatis q̄
 inferri p̄t: sic et ex cōtigētib⁹ iterrogatis p̄t aliq̄ q̄ inferri
 vterqz modus saluari potest.

Quoniam autem ex necessitate sunt circa vnū
 quodqz genus quecunqz per se sunt r̄ h̄z q̄ vnū
 quodqz ē manifestum est: quoniam de his que
 per se sunt demonstratiue sciētie ex talibus sunt.
 accidētia quidem enī non necessaria sunt. Qua-
 re non necessarium est conclusionem scire p̄pter
 quid sit. Neqz si semp̄ sit. nō per se autēz vt sunt
 per signa syllogismi. Hoc enim per se non per se
 sciet neqz p̄pter quid. p̄pter quid autē scire est
 p̄cām scire. p̄pter ip̄m ergo oportet r̄ mediū ter-
 tio r̄ primū medio inesse:

Intendit istam conclusionem. demonstratio ē de his que
 sūt p̄m q̄ ipsum: r̄ per illam particulā de his ipse notat con-
 clusionem. per illaz vero ex his notat p̄missas. ista cōclusio
 sic videtur probari in textu. Ea que sunt per se circa vnū
 quodqz genus r̄ p̄m q̄ tale genus sunt necessaria. Cum igit̄
 demonstratio sit solum ex necessarijs vt probatum ē: sequi-
 tur intentum. ea enī que sunt per accidens non sunt necessa-
 ria. r̄ consequenter p̄hs correlarie concludit q̄ licet premis-
 se essent semper vere sed non essēt per se: qualiter procedūt
 syllogismi a signo: tunc non sciretur cōclusio p̄pter quid.
 tunc enim licet conclusio esset per se nō sciretur per se neqz
 per causam. scire autē p̄pter quid est per causam scire. De-
 mum concludit q̄ oportet maiorem extremitatem inesse
 medio p̄m q̄ ipsum: r̄ mediū inesse minori extremitati p̄m
 q̄ ipsum. per primum enīz intelligit maiorem extremitatē:
 r̄ per tertium intelligit minorem extremitatem. hanc expo-
 sitionem puto ad mentem Aristotelis r̄ eam ponit linconi-
 ensis. r̄ Al. licet a posterioribus alie fuerunt posite expo-
 sitiones. **N**otandum vt colligitur in textu q̄ predicatum
 aliquod iesse potest subiecto suo semper licet nō per se: sicut
 hic. cignus est albus. Itē aliqua conclusio potest esse per se
 q̄uis nō probetur per causam r̄ per ea que sunt per se: sicut
 cōmuniter ponitur exemplum de illa. omne elementatum
 est corruptibile. vbi probaretur per illā oē antiquabile ē cor-
 ruptibile: qz tunc probaretur a signo: similiter de illa. terra
 est spherica. vbi probaret per hoc q̄ causat vmbzā spherica.
 sed hec trāseant causa exēpli.

Non ergo est ex alio genere descēde-
 rem demonstrare vt geometram in
 arithmetica.

Declarat philosophus ex qualibus non
 est demonstratio: r̄ diuiditur i tres partes.

Primo ostendit q̄ demonstratio non est
 ex extraneis. secundo q̄ nō est ex corruptibilibus: ibi. Ma-
 nifestum autē est r̄ si sint propositiones vniuersales. tertio
 q̄ non est ex principijs cōmunibus ibi. Quoniā autē manife-
 stum rē. Itē primo proponit qd̄ intendit. secundo decla-
 rat qualiter contingat demonstratores descendere r̄ qualr
 non ibi. Tria autem sunt rē. Intendit igitur hanc conclusio-
 nem non contingit demonstratozem debite demonstrando
 descendere de vno genere in aliud genus: sicut non contigit
 geometram demonstrando descendere in arithmetica: et
 per consequens concludi potest q̄ demonstratio nō est ex
 extraneis. hec conclusio ab Aristote. quasi correlarie ex pre-
 dictis infertur. nam si demonstratio fuerit ex his que sunt
 per se r̄ p̄m q̄ ipsum vt in precedentibus dictuz fuit: sequit̄
 q̄ ipsa non sit ex extraneis neqz contingit demonstratozem

descendere de genere in aliud genus. ea enim que i arime-
 trica considerant saltem aliqua se habent per accūs respec-
 ctu multoz r̄ sideratoz i geo: nō et se h̄nt adiuicē h̄z q̄ ip̄z
 vt p̄z. **N**otandū q̄ p̄ gen⁹ hic Ari. nō itendit genus p̄nci-
 pale qd̄ d̄ spēm distinguit: s̄z genus scie r̄tra aliā sciaz distin-
 cte. cū enī res plime r̄ diuersa diuersis sciētys r̄siderent: nō
 descēdet demrator de re in vna scia r̄siderata in rem pen-
 tus diuersam in alia scia cōsideratā.

Tria enim sunt in demonstratōibus: vnū quidē
 qd̄ demonstratur conclusio. Hoc autē est quod
 alicui generi iest p̄ se. vnuz autē dignitates. Digni-
 tates autem sunt ex quibus ē demonstratio. Ter-
 tium autē genus subm̄ ē cuius passionēs r̄ per se
 accidētia ostēdit demonstratio.

Primo p̄mittit diuisionem quandā. scdo exequit̄ ibi. Et
 quibus aut sit demratio rē. dicit igit̄ q̄ tria sunt q̄ ad demō-
 strationē r̄currūt: vnū ē r̄clo siue passio que iest alicui gn̄i si-
 ne subiecto p̄ se. alterū ē dignitas: dignitas at̄ est illa ex qua
 est demratio. tertiuū vō est subm̄ cui⁹ passionēs r̄ p̄ se accidē-
 tia p̄ demratiōē oīdunt. hec diuisio p̄z ex dictis i p̄hemio.
 nominauit aut passionē hoc noīe r̄clo. qz per p̄ne p̄bat pas-
 sionē iesse: dixit et dignitates eē illas ex qbus est demōstra-
 tio: qz formalr̄ aut virtualr̄ se tenēt ex pte p̄missaz inferen-
 tiū r̄clonez: dixit at̄ subm̄ demratiōis eē genus: eo q̄ genus
 qd̄dā demratiōis r̄sideratōi subm̄. **D**ubitat. qz nō videt̄
 Ari. fuisse sufficiens i enumerādo ea q̄ ad demratiōē cōcur-
 rūt. nā p̄ter dignitatis subm̄ r̄ passionē r̄currūt mediuz r̄ p̄-
 misse. q̄ rē. **A**d h̄ coīter r̄ndet̄ q̄ p̄ illa tria dedit Arist. i
 telligere alia q̄ tñ ad p̄dicta reducunt: q̄liter vō mediuz ad
 aliqd̄ p̄dictoz reducāt sunt diuersi modi loquēdi: qd̄dā dñt̄
 q̄ ad dignitates reducūt p̄pterea q̄ dignitates sunt v̄lis cā
 efficiēs demratiōis: mediū cā p̄ctlaris: cā vero p̄ctlaris ad
 v̄lez reduci h̄z: s̄z h̄ reductio i p̄posito nō ē r̄ueniēs. hic. n. lo-
 q̄tur de descēsu d̄ gn̄e i gen⁹. Ex pte vō dignitatū nō iconue-
 nit diuersas scias eisdē vti dignitatib⁹. me⁹ vō p̄ctlaris sūt
 diuersa. q̄ rē. **A**ly meli⁹ r̄ndet̄ q̄ p̄posito me⁹ ad subm̄
 r̄ passionē reducūt: sic. n. diuerse sunt passiōes r̄ diuersa s̄bta
 i diuersis sciētys: sic et media d̄bēt eē diuersa. Ari. igit̄ nomi-
 nās extrēa. s̄ passionē r̄ subm̄ d̄dit itelligere me⁹ iter illa: eo
 q̄ mediū claudīt iter extrēa. Quidā vō arguūt d̄ hūc modū
 r̄ndēdi q̄ tūc Ari. n̄ d̄bit facē mētionē d̄ subo: s̄z d̄ sola pas-
 sione: eo q̄ passio dat itelligere subm̄ cū nō possit passio itel-
 ligi nō itellecto subo: h̄ arg⁹ n̄ ē dignū r̄nsiōe. Et r̄nt̄ isti r̄-
 dēt. s̄ q̄ Ari. h̄ nūerauit ea d̄ qb⁹ ōz p̄cognitōez h̄re. h̄ aut̄ so-
 lū tria sūt. subm̄ dignitas: r̄ passio. **S**z h̄ r̄nsiō ē p̄ter itē-
 ratiōē Ari. vt p̄z p̄z itelligēt: cū hic nō de p̄cognitiōib⁹ aga-
 tur: s̄z de descēsu demratiōis actualr̄ sciaz gn̄ādo: q̄ rē. me-
 lioz ē r̄nsiō p̄cedēs: ex q̄ p̄z q̄ n̄ ōz d̄ p̄missis h̄ dubitatōz mo-
 uere cum p̄missione non sūt aliqd̄ substācialiter q̄ passio me-
 dium r̄ subiectum: quare

Ex quibus quidē igitur demonstratio sit contin-
 git eadem eē. Quodam autem genus alter ē: si-
 cut arithmetice r̄ geometrice: nō ē arithmetica
 demonstratiōē cōuenire i magnitudinib⁹ accidē-
 tia nisi magnitudiēs nūeri sint. Hoc at̄ quēadmo-
 dū r̄tingit i qbusdā posteri⁹ dicit̄: s̄z arithmetica
 d̄mōstratio sp̄ h̄z gen⁹ circa qd̄ sit d̄mōstratio r̄
 alie s̄lt. Quare autem simplr̄ necesse est idem
 esse genus aut sic se debet demonstratio descen-
 dere. aliter autem impossibile esse manifestū est.
 Ex eodem igitur genere necesse est vltima r̄

media esse. Si nāq; nō sūt per se: accidētia erunt
C Primo exequitur propositum. Secundo infert quedam
 correlaria ibi. Propter hoc nō est geometricē demonstrare.
 Intēdit igitur tres conclones. **C** Prima. ex parte dignita
 tis nō inconuenit demonstratorē descendere. patet. quia di
 uerse scientie eisdem vtuntur dignitatibus. sicut arismetri
 ca et geometria. **C** Scda cōclusio scientie diuersoz subie
 ctorum non descendunt demonstrando accidētia vni^o sub
 iecti de subiecto alterius: nisi illa subiecta sint aliquo modo
 idē. p. arismetrica. n. n. demōstrat accidētia d. magnitudinib^o
 que sunt propria subiecta geometrie: nisi forte subiectū geo
 metrie aliquo modo idem eēt cum subiecto arismetrice: vt
 magnitudines essēt quidā numeri. qualiter autē atigat sub
 iectū vnius idē eē cum subiecto alterius postorius dicitur.
C Tertia cōclusio. scie diuersoz subiectoz nō descendūt ex
 parte illoz subiectoz: sicut arismetrica subiectū habz p. pri
 um circa qd. versat. similiter et alie scie. posset ista conclusio
 limitari sicut pcedēs. s. vbi subiectum vnius non sit aliquo
 modo idē cu^o subiecto alterius. Ex his cōclusionibus Arist.
 infert qd. si demonstrator descendere debet de scia in sciam
 oz subm. vnius esse. vel simpliciter vel aliquo modo idē cu^o
 subiecto alterius. aliter autē non contigit qd. probatur. quia
 mediū et maior et miōr extremitas que appellant vltima ex
 eodē genere eē debent. nā si non eēt ex eodem genere tūc
 non inuicem per se cōpararent sed per accidēs: igitur rē. cō
 sequentia et antecedens vident per se nota. **C** Notādū pri
 mo qd. licet diuerse scie eisdē dignitatib^o vti possint illis tū
 nō in sua maxima cōitate vtunt: sed ad p. prios terminos re
 stringendo: sicut hoc pncipio. oē totū ē mai^o sua parte: vtitur
 geometra restringēdo ad q̄titatē cōtinuā. v. ois linea siue
 superficies ē maior sua pte. arismetricus autē ad numez. v. ois
 numer^o est sua pte maior. Sicut hoc pncipio. si ab equali
 b^o equalia demas remanētia sunt eq̄lia. vti arismetricus
 ad numez restringēdo. Geometra vō restringēdo ad cōtinuā
 q̄titatē. Hoc totum videbit de mēte Ari. infra. **C** Notādū
 scdo: vt ex textu colligit qd. dupl^r contingit vnū gen^o suby
 cibile esse idē alteri generi in qd. fiat descensus. v. simplici
 ter et s. quid: simpl^r si vnū sit p. se inferius ad reliquū. sic yso
 cheles ad triangulū. et sic p̄ter poterit demōstrator descende
 re p. triangulū hē tres demōstrando ysochelē hē tres s. m. qd.
 si vnū sit p. accidens inferius ad alterum: sicut linea visualis
 ad lineā absolute: et numerus sonorus ad numez: sicut etiā
 magnitudo cōsiderata vt diuisibilis est inferius ad numerū
 vt inquit linco. p. pterea dicit p̄s nisi magnitudines nume
 ri sint. et in his poterit descendere demōstrator tāq; de sciētia
 subalternante in subalternatam.

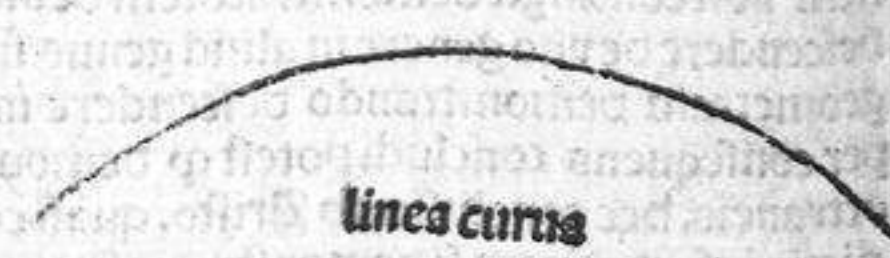
C Propter hoc ergo nō est geometre mōstrare
 qd. cōtrarioz sit eadē disciplina: sed neq; duo cu
 bi vn^o cub^o sint: neq; scie alteri^o qd. alteri^o sit. S. z
 aut quecūq; sic se habēt adiuicē et qd. sit alterum
 sub altero vt p̄spectiua ad geometricā et p̄sonā
 tia ad arismetricā. Neq; aut si aliqd. iest lineis n̄
 scdm qd. linee sūt et non iqtū ex p̄cipijs p̄p̄ijs
 sūt: vt si pulcherrima lineaz sit recta: aut si p̄tra
 rio se habeat circulari. Non. n. ē scdm qd. p̄p̄ijs
 genus ipsoz ē: sed iquātū cōe quoddam ē.

C Ex p̄dictis p̄mo infertur qd. ad geometram non p̄tinet de
 mōstrare qd. d̄ioz sit eadem disciplina: neq; qd. duo numeri
 cubi cōstituāt vnū cubū: neq; alicuius scie est demonstrare
 illud qd. ad aliā p̄tinet sciam nisi vna sub altera contineat.
 Sic p̄spectiua subalternatē geometrie et p̄sonātia. i. musica
 arismetrice subalternatē. **C** Infert z^o. qd. si aliqd. iest linee
 nō s. qd. linea neq; ex principijs p̄p̄ijs linee non p̄tinet ad

geometrā illis p̄dicatū d. linea d̄m̄fare: sic n̄ d̄m̄fabit geome
 tra qd. linea recta ē pulcherrima lineaz: neq; d̄m̄fabit qd. linea
 recta sit contraria circulari: talia enī predicata non insunt
 linee ex p̄p̄ijs principijs alicuius generis a geometra cōsi
 deratis: sed ratione cuiusdam generis alterius cōmunis.

C Notādū qd. cōsiderare eadē eē sciam cōtrarioz non
 ad aliquam spālem sciam pertinet: s. ad sciam cōm. qual
 est dialectica et metaphisica licet dyalectic^o hoc p̄babiliter
 cōsideret. metaphisicus autē magis per certitudinem. causā
 aut hui^o quidā assignant. quia cōtraria in eodē p̄dicamēto
 reponunt. et per hoc scia de vno cōsiderans debet de reliquo
 cōsiderare: sicut igitur numerum et ordinez predicamētoz
 solum dyalecticus et metaphisicus habent cōsiderare: sic
 etiā solum ad ipsos cōsiderare pertinet qd. d̄ioz eadē ē
 disciplina. Itē qz opposita fieri h̄nt circa idē subz. et p̄ d̄is cū
 idē subz d̄ioz ad vnā p̄tineat sciaz: seq̄t qd. d̄ioz eadē est
 scia. quare solū logicus et metaphisicus de tali cōsideratiōe
 se intromittūt. valeant iste rationes quātū possunt. **C** No
 tādū scdo qd. numerus cubus est q. resultat ex ductu eius
 dē numeri in seipsuz bis: sicut octo. qz bis duo bis cōstituūt
 octo. similiter vigintiseptem. quia ter tria ter cōstituūt vigi
 tiseptem. ducendo igitur vnum numeruz cubuz in aliuz cu
 buz fit terti^o numerus cubus: qd. p. primo. in his q. sūt eius
 dē denominationis. qz octies octo faciunt. 64. et iste est nu
 merus cubus: eius aut radix inuenitur ducēdo radicē vni^o
 istozum in radicez alterius: cū enī radix octonary numeri
 sit duo: ducendo duo in seipsū: vt bis duo resultat. 4. nūc at
 quater quatuor quater cōstituūt. 64. scdo patet i. bis que
 sunt diuersarū denominationum: nāz octies. z. 7. constituūt
 216. et iste est numerus cubus: cuius radix similiter inuenit
 per ductum radicez vnius illoz in radicem alterius. nāz
 bis tria cōstituūt. 6. et hec ē radix nūeri predicti: qz sexies
 sex sexies constituunt. 216. talis igitur consideratio ad aris
 metricum pertinet: qui de proportionibus numeroz con
 siderare habet: non autem ad geometrā. **C** Notādū ter
 tio qd. p̄spectiua geometrie subalternatur: propterea qd. ei^o
 subiectum sub subiecto geometrie cōtinetur: vtputa. linea
 visualis sub linea absolute: et conclusiones suas probat per
 principia aut cōclusiones geometrie. similiter musica aris
 metricē subalternatur. quoniam numerus sonorus: qui est
 principale subiectum musice sub numero absolute contine
 tur: qui est subiectum arismetrice: et cōclusiones suas ex p̄
 cipijs arismetrice aut cōclusionibus deducit. **C** Notādū
 quarto qd. pulchritudo et contrarietas sunt accidentia que
 dam: que lineam transcendunt: nam multis alijs a linea cō
 petere possunt. et per consequens hec accidentia nō demō
 strabit geometra de linea. et quidam dicunt qd. ad metaphi
 sicum solum spectat probare pulchritudinez de linea recta
 per hoc medium: quia ipsa est mensura distantie corporuz:
 et quia p. eam ens mobile mēsuratur: scilicet mot^o corporū
 elementarium: sed probare lineam rectam esse circulari cō
 trariam ad naturalem et metaphisicuz pertinet. Metaphi
 sicus enim arguet per hoc medium. linee recte mediuz nō
 discrepat ab extremis. linee vō circularis siue curue me^m dis
 crepat ab extremis. igit. liee recte aliquo^o d̄riat circularis.

C Naturalis
 lineam recta
 vō per hoc me
 dium procedit.
 ille linee con
 trariant: super
 gbus fiunt mo
 tus contrarij: li
 nea recta. et li
 nea curua sunt
 h̄s. igit. rē: D̄nt tū qd. demōstratio metaphisici ē p̄terqd. et a p̄ost.
 demonstratio vero naturalis est a posteriori: eo qd. naturalis

Similiter autem se habet et de diffinitione quā ē quidem aut demonstrationis principium diffinitio: aut demonstratio positioe differēs: id est aut conclusio quedam demonstrationis.

Intendit etiam istā. diffō non est de reb⁹ corruptibili- bus: sicut etiā demōstratio. pbat qz diffō aut est p⁹ demō- strationis: aut celo ipsius: aut est tota demōratio ab ipsa dif- ferens pōne: cum igit demōratio nō sit de reb⁹ corruptibili- bus: s; ppetuis tā quo ad pmissas qz quo ad celōne: vt pz ex pmissis: sequitur diffinitionē nō eē de reb⁹ corruptibilib⁹: sed ppetuis. qz rē. **N**otandū pmo qd eiusdem rei diuerse pnt assignari diffōnes sūpte a diuersis cāis: cāe vō inter se ordi- nē hnt. vna enī cā alteri necessitatez iponit. et ab vna sumit rō alterius: talē. n. oz alic⁹ effect⁹ eē mām: quales regit for- ma: talē etiā oz esse formā qualē agēs iducit. agēs enīz pnci- pale agit sibi sllē. finis etiā necitat cām efficientē: nā omne agēs agit ppter aliquē finem. et per dñs agit p⁹ exigentias sui finis. sicut igitur vna cā alicui⁹ rei est altera cā naturalr pōz: et eidem necessitatez imponit: sic diffō data per cām prio- rem poterit eē demōrationis p⁹ siue mediū ad demōrandū diffōne eiusdē rei datā p cāz posteriorē. vbi grā. de ira solet cōiter assignari duplex diffō. pma ira est accēssio sanguinis i corde. et hec datur per cām mālem. qz cor est mā siue subm- ipius ire. Scda ira est appetit⁹ vīdicte in dñū et hec assigna- tur p cām ipius finalē. Scda igit diffō cum sit per cām nā- liter pōzē assignata: erit pncipium siue medium demōstra- tionis: ad demōstrandū aliā diffinitionē: que per cām poste- riorē assignatur. Prima vero diffinitio simul cum diffini- to pstituit pponem que erit cōclusio demonstrationis. Si vero ambe diffōnes simul cum diffinito iūgātur. sicut hic. ira est accēssio sanguinis in corde ppter appetitum vindicte in cōtrariū: talis ppo in se: aggregās diffinitū et vtrāqz dif- finitionē virtualr est tota demōratio: qz in se aggregat medi- um demōstrationis: maiorē et minorē extremitatē: sicut pz: sic arguendo: ois appetitus vindicte in cōtrarium est accen- sio sanguinis circa cor. sed ira est hū. igitur rē. Sed illa pro- positio pōne differt a demōstratione: eo qz ptes eius non sic ordinantur in figura et mō sicut ptes demōratiois. et per hoc patet intellectus verborū Aristo. Ex quibus infertur cuz de- mōstratio sit solū de ppetuis etiā incorruptibilib⁹ qd siliter diffō est de incorruptibilibus: siue sit demōrationis pncipium siue celusio: siue virtualr tota demōratio: sic dictū fuit p⁹.

Notandū scdo qd de singularibus corruptibilibus nō est p se diffinitio sic neqz demōratio: cuius rō est. qz partes diffi- nitiois sunt forme p⁹ m. 9. metaphice. et. z. physī. quare intellectus tādiu diffinit qz diu reperit formam. Hoc autēz nō fit nisi in specie aut genere: in indiuiduo autem p⁹ qd huius- modi nō reperit formā: eo qd singulare dicit materiaz: vt pa- tet p p⁹ m primo celi: qui dicit celū dicit formam et qui dicit hoc celum dicit materiā. quare singularium non erit per se diffinitio: sed solum per accidens p qto diffinitio speciei ac- cidentalr competit indiuiduis suis.

Eorum autē que sepe fiunt demonstrationes sūt et sciētie vt lune defectus manifestū ē quidē: quā scdm qd hmoi sūt semper sūt. Inqstū aut non sp scdm partem sūt: sicut aut defectus. sllr ē in alijs

Posset aliquis dubitare qz de his que sepe sūt s; non sem- per habetur scia et demōratio: sicut de eclipsi lune et per cōse- quēs non sepe demōratio ē de rebus incorruptibilib⁹. Rñ- det p⁹ qd talium que sepe fiunt ē demōratio: non inqstū se- pe et cōtigēter fiunt: s; in quantum semper sūt. inqstū vō ipsa non sūt semper sūt particularia: et sicut dicitur de ecli- psi: de alijs sic dici debet. **N**otandū qd licet particularia multa sub aliqua specie contenta sint corruptibilia. spēs tñ

que est omnibus illis cōis: est perpetua et incorruptibilis. Et igitur habetur scia vel demōratio d aliqua specie habēte idi- uidua corruptibilia: de istis indiuiduis habetur scia ratione sue spēs: s; per accidēs: quare de ipsis non habebitur sciētia proprie in particulari: s; solum habebitur in vniuersali: et sic habebitur de re que sepe habet eē. **P**reterea multe sūt passiones a quibus proprie proueniūt operationes non sem- per s; sepe: sicut a risibilitate non semper s; frequenter pue- nit actus ridendi: sicut etiam ab eclipsabilitate lune non se- per s; sepe prouenit actus eclipsandi. predicte igitur passio- nes semper i subiectis proprijs habent eē: et propter hoc de ipsis formari possunt propositiones necessarie aptitudines denotātes. sicut ista. luna ē eclipsabilis: et sic de alijs. De tali- bus igit passioibus habetur proprie scia et demōstratio p⁹ qd i subiectis suis semper habent esse: et non p⁹ qd ab eis actu proueniūt operationes. habetur et p propositiones ap- titudinē denotātes: et hoc ē qd Aristo. intendebat i textu.

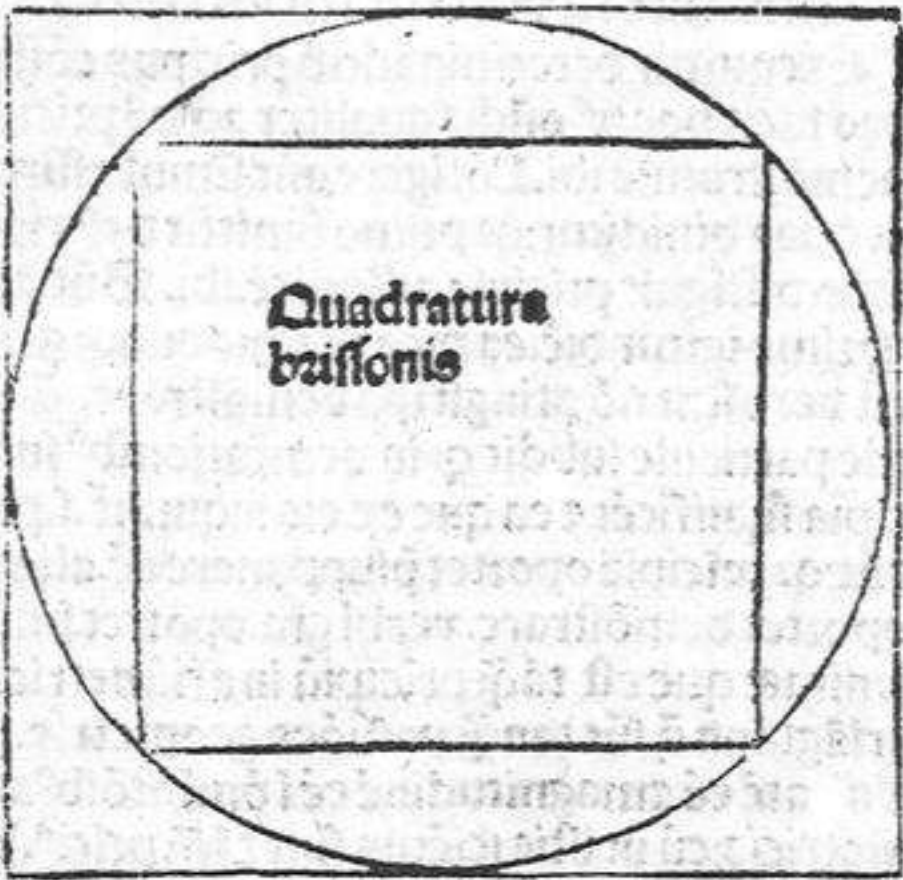

Quoniam autē manifestū est qd vnū quodqz demonstrare nō est: sed aut ex vnoquoqz pncipiorum erit id qd demonstratur sit secundū quod est: illud nō est omnino scire: hoc quidē si ex veris et indemonstrabilibus monstratur et immediatis. Est enim sic mōstrare sicut bñsso thetragonismum. i. quadrangulatum. p⁹ m cōclu- sionem enim demōstrantur rationes huiusmo- di p⁹ qd et alteri inest. vnde et in alijs conueniūt he rōnes non primis. Non itaque p⁹ qd illud ē scit s; p⁹ m accidens. Non enī cōuenit demōstra- tio et in aliud genus. vnūquodqz aut p⁹ m accidēs est cū scdm illud nō cognoscim⁹ scdōz qd ē ex p⁹ m- cipijs illius inqstū illud est: vt duobus rectis eq- les hie cui iest p se: qd dcm est ex pncipijs suis. Quare si p se et illd inest cui inest necesse est me- dium in eadē primitate esse.

Probat demonstrationem non solum esse ex cōmuni- bus pncipijs: et primo facit hoc. scdo ad euidentiam predictorū ostenditque sint pncipia communia et que sint propria. ibi. Difficile autem est rē. Item primo ostendit propositum. scdo qdam infert conclusionem ex dictis. ibi. Si autēz hoc est manifestū rē. Prima diuiditur in duas. primo facit qd dictum est. secundo excludit qdam dubitationē ibi. Si vō non: sed sicut armonica rē. **P**rimo igitur intendit conclu- sionem istam. demōstratio siue sciētia nō est solum ex ve- ris indemonstrabilibus et immediatis que pncipia commu- nia appellantur: pbatur sic. naz quodlibet indifferenter de monstratur ex quolibet: sed vnūquodqz ex p⁹ m pncipijs demonstratur. pncipia vero communia nō sunt huiusmodi. igitur rē. tenet rsequentia cum minori. maior sic probatur. cuiuslibet demonstrationis passio que demonstratur inest subiecto proprio p⁹ m qd ipsum: vt in precedentibus ostensus est. quare demonstrari debet per pncipium et causam pro- priam: p⁹ m quam cognoscit ipsam eidē inesse p⁹ m qd tale. sed illud est pncipium eius proprium. igitur rē. Et subdit p⁹ m: qd sic demonstrare per pncipia communia tantum est eo modo procedere quo processit bñsso in demonstrando qua- dratū eē eqle circulo. pcessit enī p qdā cōe pncipijs: qd al- teri iest a circulo et qdrato: vñ sue rōes alijs pueniūt et nō circulo et quadrato tāqz proximis et immediatis. Ex hoc vltterius infer- tur qd sciens per talia pncipia cōia: sicut bñsso procedebat non scit p⁹ m qd ipm: s; soluz per accidēs. qd pz. primo qz talis

processus trāst de genere i aliud genus: q̄ non conuenit de
monstrationi. secundo quia vnumquodq; dicitur fm acci
dens sciri: cum non cognoscimus passionem fm illud cui
inest ex principys proprijs illius: in quantum est illud: sicut
habere tres angulos eq̄les duob; rectis iest ei p se: cui iest ex
principys proprijs ipi. q̄re eludit: q̄ si passio q̄ dicitur ei iest
p se cui inest: necesse ē mediū p qd eidē demōstratur iesse eidē
ēē primū. 2 per dñs pñm ppiū ipi. ¶ Notandū pmo: vt
colligitur ex textu q̄ scire p principia cōia 2 idemonstrabi
lia tm̄ nō est vere scire eo q̄ vītas rei q̄ debet sciri p intelle
ctus nō est nisi adeq̄tio intellectus ad illā rē. q̄re intellectus
n̄ erit ver⁹ nisi res sit vā. tūc at res ē pfecte vā si sit res cāta
q̄n̄ adequatur suis p̄cipys: sicut verum aurum dicitur: qd
fuerit ex p̄pria mā 2 p̄pria forma auri. mō nlla res p̄cipys
cōibus adequat s; p̄pys: quare tūc intellectus erit p̄prie
verus 2 p̄prie sciēs q̄n̄ habebit notitiā rei per p̄pria ei⁹ pñm

¶ Notādū 2° q̄
briſo hac ratōe
mouebat ad de
mōstrandūz circū
q̄draturaz: vbi
cūq; ē dare ma
ius 2 min⁹ eodē
ibi ē dare eq̄le:
S; ē dare q̄dra
tum dato circū
lo min⁹. 2 ē dar
quadrātū mai⁹
eodem. igitur ē
dar sibi quale.
maioz relinquit
promāifesta: mi

nozem ipse probabat describendo vnus circulum. et intra
eius circunferentiam describat quadratum fm̄ eius an
gulos tangens circūferentiā circuli. sed extra circulū aliud
describat quadrātū fm̄ ei⁹ latera tāgēs exteri⁹ circūferē
tiā circuli eiusde;: tūc p̄ q̄dratū est min⁹ illo circulo: qz ad
intra ipm̄ p̄tinet. 2^m aut maius eo q̄ circulū cōtinet. q̄r 2c.
Dec aut rō nō erat demōstratiua: eo q̄ nō per p̄p̄a circulo 2 q̄
drato p̄cedebat: s; p̄ quedā cōia trāscendētia nām ipsoz. s.
p̄ maius minus 2 equale q̄ in alyis figuris 2 cōtinuis iueniū
tur: imo ē in numeris p̄cipalr̄ repiunt. ¶ Dubitat. qz su
peri⁹ dū diffiniretur demōstratio p̄hs ostēdit demōstrationē eē
ex principys p̄pys: quare v̄r̄ superflūū itez̄ repetere d̄mō
strationē eē ex p̄pys vel nō esse ex cōib;. ¶ 2° dubitatur.
qz v̄r̄ q̄ principia cōia non faciāt scire per acc̄ns: vt p̄hs bic
dicit q̄ principia cōia p se concurrunt ad demōstrationē: sicut
dignitates 2 alia h̄. vt in p̄hemio dcm̄ fuit. 2 p̄ dñs faciunt
scire p se. ¶ Cōfirmatur. qz p̄cipia p̄pria h̄nt depēdentiā
ex cōib;. Si ergo cōia facerēt p̄ acc̄ns scire: a fortiori 2 pro
pria facerēt scire p̄ acc̄ns: que nō faciūt scire nisi virtute il
loz. ¶ 3° dubitatur. qz vbi trāseatur de aliqua sp̄e in genus
aliq̄d cōius: vt trāscēdēdo de hoīe i subaz aut corpus: nō d̄r
fieri trāstus de ḡne in aliud gen⁹. vt p̄. igitur a fili licet fie
ret aliq̄ d̄mōstratio p̄ cōia nō p̄pterea dici d̄z d̄mōstrator trāscē
dere de ḡne in aliq̄d genus: cui⁹ oppositū dicit i textu. ¶ Ad
primūz dicit q̄ Ari. superi⁹ ip̄licite 2 breui sermone ostēdit
d̄mōstrationē eē ex p̄pys. hic aut nō p̄cipaliter intēdit eam
eē ex p̄pys: s; ex eo q̄ ē ex p̄pys infert q̄ nō sit ex cōibus
tantū: 2 illud declarat magis explicite 2 p̄lixiori sermōe q̄
superi⁹ dū iferebat ipaz eē ex p̄pys. ¶ Ad 2^m dicit cōiter
q̄ sic inferius accidit superiori suo sic quodlibet proprium
accidit suo p̄cipio communi. Cuz igitur scientia habeatur
per propria: vt p̄ proprias causas 2 p̄prias passioēs: sequitur
q̄ prin⁹ cōia faciāt scire p̄ accidēs: vel sic. qz p̄cipio cōi ac
cidit q̄ magis det hoc itelligere q̄ illud si n̄ per aliq̄d p̄p̄i

um d̄terminetur: accidiet etiā q̄ magis h̄nic q̄ illi applicet
quare faciat scire per accidēs: per istas rationes nō mouēt
rationes in oppositū. ¶ Alia est respōsio melior q̄ dupl̄r ac
cipitur per accidens. Vno mō vt opponitur ei qd est per se.
Alio mō vt opponitur ei qd est fm̄ ipm̄. in p̄posito igit acci
pit per accidēs. Sc̄do mō eo q̄ p̄cipia cōia tm̄ nō faciūt
scire fm̄ q̄ ipz. Et per hoc p̄z respōsio ad obiectiōes: neq; tm̄
intēdit p̄hs negare absolute demōstrationē eē ex cōibus: s; vo
luit ipam nō eē ex illis tm̄: aut ex illis formaliter s; virtualr̄
occurrere simul cōcurrētib; p̄cipys p̄pys formalr̄. q̄re 2c.
¶ Ad 3° dicitur q̄ aliquid esse aliq̄d genus ab alio duobus
modis intelligi pōt. Vno mō simpliciter qualiter aial aliud
gen⁹ a linea diceremus. Alio mō fm̄ quid. sicut aial aliq̄d ge
nus ab hoīe s; quid dici pōt: nō qz hō nō sit aial: s; qz aial al
teri ab hoīe idētificatur. Ad p̄p̄o igitur p̄cipiū cōe ē aliq̄d
genus a p̄pria passione nō simpliciter s; fm̄ quid: eo q̄ alyis
que genus passionis trāscēdūt attribuitur. Aliter etiā dici
pōt q̄ p̄cipiū cōmūe nō ideo appellatur extraneū siue ali
ud genus: qz bis q̄ demōstrantur nō cōueniat: s; qz nō minus i
aliud genus trāfire pōt q̄ i datū genus demōstratiōis 2 p̄pter
hoc diceret demōstrator trāfire de ḡne i extrēū genus. q̄re 2c.

¶ Si vero nō sed sicut armonica p̄ arithmetica.
huiusmodi aut demonstrant quidē s̄l̄r. sed diffe
rūt. ipsum enī qz alterius est scie. Subz enī gen⁹
alterū est: sed p̄pter qd superioris est cuius per
se passiones sunt. Quare ex his manifestū ē qd
nō sit demōstrare vñūquodq; simplr̄. sed sc̄dm̄ q̄
2 p̄p̄ys vniuscuiusq; principys est. Sed hoz
principia habēt cōmune.

¶ Posset aliquis dicere q̄ in demōstratione mediū 2 extrema
nō semper sunt sibi p̄xima: sicut cū aliq̄ scia subalternata al
sumit mediū scie subalternatis: sicut musica se h̄z respectu
arithmetice: iō r̄ndēt q̄ ē iste scie similiter in suis demōstratio
nibus p̄cedūt qz. s. p̄pys vtun̄ ē p̄cipys: 2 mediū 2 extrēa
sūt sibi p̄xima: s; i hoc differūt. nā scire qz ē scie subalterna
te: que ē altera a subalternate: eo q̄ genus subiectū ipi⁹ ē al
terū a subiecto alteri⁹: s; scire p̄pter quid est scie superioris
cui⁹ sūt per se passioēs. Deinde concludit intētum dicens q̄
maximū ē ex his que non contigit vñūquodq; simplr̄ ex vno
quodq; demōstrare: s; ex p̄pys vniuscuiusq; principys demon
strationes fiunt. p̄cipia tamen specialiū scientiarū habent
aliquid eis cōmune videlicet principia cōia. ¶ Notandum
pro intellectu textus q̄ licet scientia subalternata a superio
ri scientia accipiat principia sua. ista tamen eidem p̄pria di
cuntur. verbi gratia. perspectiuus geometre 2 nāli subordi
nat̄ cōsiderat aut p̄spectiu⁹. dū res aliq̄ videt. q̄ dextra pars
rei vise in dextram partez oculi diametraliter ip̄imit simi
litudinem suam: 2 sinistra in sinistram. In hoc autem termi
nis vtitur naturalib; 2 terminis geometricis. Impressio. n.
visi. i. impressio similitudinis: dextruz et sinistram sunt ter
mini naturales: dyametraliter aut est termin⁹ geometric⁹:
predictā igitur p̄positionem perspectiuus p̄supponit tāq̄
vñū principium ipsius proprium: qz neq; illud principiū
est proprium geometrie: cū de visione 2 similitudine rei vise
non se intromittat: neq; est proprium naturali: cum de imp̄
sione vt est diametraliter facta non se habeat itromittere.
est igitur proprium perspectiuū fm̄ q̄ vtriq; subalternatur.
de predicto igitur principio perspectiuus soluz dicit quia. 2
non propter quid: cū ipsum demonstrare non possit: vel sal
tem de principio probante ipsum: sed de ea parte que ad na
turalez pertinet naturalis dicit propter quid: vtputa: q̄ vi
sibile suā sp̄ez multiplicet vsq; ad oculū. 2 similr̄ partes ei⁹
dextra 2 sinistra: q̄ at hic linea cōcurrat q̄ diāeter appellat̄
geometra dicit p̄ quid. p̄babit ḡ licēz istā eē diametralē

qz duos causat angulos equales: sed perspectiuus non sic nude accipiet pbationem: sed eā applicat mae nali. v3. sili tudo rei i se trāsies ad oculū p modū linee i oculo duos angulos cat equales. 7 hoc p̄supponet p̄spectiuū dices solū qz. d̄ eo de quo geometra dicit pp̄ qd ad modū exp̄ssū: idē dicat̄ de musico respectu arismetri. pbabit. n. vnā vocē eē duplam ad aliā. qz bis p̄tinet eā: hec at̄ pbatio fundat̄ sup̄ vna pp̄one arismetrice. v3. oīs numer⁹ bis aliū p̄tines ē duplus ad illū. ¶ Nota tñ hic: q̄ nō de oī pp̄one de qua scia subal ternata dicit qz. subalternans dicit pp̄ qd: imo aliquñ vtraqz dicit qz. sic in p̄ti exēplo cōtingit. hec enim pp̄o. numerus aliū numez bis cōtines ē duplus ad illū. nō arismetrice p̄ bat̄. sed ibi p̄supponitur vt p3.

¶ Si aut̄ hoc manifestū est qd non ē vniuscuius qz pp̄ria p̄cipia dem̄are. erunt. n. illa oīuz p̄cipia 7 scia illoz pp̄ria oibus. Et nanqz sciuit magis itelligens ex sup̄iorib⁹ cās. Ex prioribus eni nouit cū n̄ ex cās sciat cās. Quare si magis sciuit 7 maxime 7 scia illa erit magis 7 maxime. S3 dem̄atio non p̄uenit i aliud gen⁹. sed nisi si cut dcm̄ est geometrice in mechanicas vel machinatuas aut spectatiuas: 7 arith. i armonicas

¶ Infert d̄clonē ex d̄cis dices. si vez est q̄ dem̄ationes in singulis sciētys ex cōibus nō p̄cedūt: 7 q̄ particulariū scia rū p̄cipia hnt aliqd̄ cōe qd est eis p̄us: vt nunc est dcm̄: seg tur q̄ nō est vniuscuiusqz scie pp̄ria p̄cipia dem̄are. pbat̄ sic. illa p̄cipia p̄ q̄ p̄icularia p̄cipia pbant̄: sūt oibus cōia: scia vō p̄icularis per cōia nō p̄cedit. igit̄ rē. ¶ S. scia q̄ p̄cipia cōia cōnumerat sic metaphica est illis oibus p̄cipys p̄ p̄ria: nulla vō scia vtrif̄ pp̄rys p̄cipys alterius. igitur rē. Ex hoc p̄hs ifert q̄ ille q̄ scit p̄ h̄ p̄cipia cōia i scia sup̄io ri. i. metaphica ē magis sciēs q̄ aly artifices. p3. qz nouit cā ta ex sup̄ioribus cās: tunc eni scit aliqs ex prioribus: nō qñ ex cās sciat cās: s3 e3. qñ ex cās sciat cāta. q̄re d̄cludit̄ q̄ si ex magis cās aliqs nouit ille ē magis sciēs. 7 si ex maxime cās ipse erit maxime sciēs. 7 p̄ p̄ns eius scia erit maxime scia: tal̄ aut̄ supple est metaphica q̄ p̄cipia cōia cōsiderat: vt p3. q̄re rē. ¶ Ultimate p̄hs vnam d̄clonēz repetit sup̄i⁹ positā dices: q̄ dem̄atio non trāsit de gñe in genus: nisi for te mō sup̄ius dicto. sicut geometricus trāsit i scias mecani cas 7 p̄spectinā: 7 arismetrica trāsit i musicā. ¶ Notādū q̄ geometria d̄ trāsire in artes mechanicas 7 machinatuas q̄ les sunt ars edificādi: ars faciēdi machinas seu bōbardas 7 p̄silia: eo q̄ in exequēdo finē: quē p̄dicte artes itendunt mō practico plurib⁹ vtunt̄ pp̄onibus geometrice: descēdit etiaz geometria in p̄spectiuā: que in textu ab Ari. d̄r̄ speculatiua: qz de visione 7 linea visuali p̄tractat: visio aut̄ sepe fit me diate speculo. arismetrica ē i musicā descendit q̄ ab Arist. aronica appellatur: eo q̄ de armonia siue vocum conso nantia determinat. reliqua vide in questione.

Difficile. n. est nosse si sciuit aut non difficile ē nosse si ex pp̄rys vniuscuiusqz p̄cipijs scim⁹ aut n̄ qd̄ vere ē scire. ¶ p̄iamur at̄ si habeamus ex aliquib⁹ veris syllm̄ 7 primis scire. sed hoc non ē: s3 prima oportet eē primis.

¶ Determinat de p̄cipys cōibus 7 pp̄rys: 7 primo ostendit necessitates sue determinationis. Secundo exequitur. ibi. Dico aut̄ p̄cipia. rē. ¶ Primo itendit cōclusionē istā. diffi cile est nos cognoscere an vere sciamus. pbatur. nihil vere scitur nisi ex pp̄rys ipsi⁹ p̄cipys: sed difficile ē cognoscere q̄ sint h̄ p̄cipia pp̄ria. igit̄ rē. tenet cōsequētia: 7 vtraqz

pars aūtis videt̄ nota. Ex hoc infertur q̄ falso opinatur se perfecte scire illi qui sciūt ex quibusdā veris 7 idemōstrabi libus sed nō pp̄rys. oportet. n. ad vere 7 perfecte scire q̄ p̄cipia per que scimus sint p̄cipia primis. ¶ Notandum q̄ p̄cipia pp̄ria esse p̄cipia primis dupl̄r̄ intelligi pōt. Uno mō qz sint imediata cōclusioni que primo dem̄atur. Alio modo quia sint p̄cipia particularia sed proxima. tamē cōibus que prima appellantur.

¶ Dico aut̄ p̄cipia in vnoquoqz genere illa que cū sint non contigit d̄monstrare. Quicquid igit̄ significant prima 7 q̄ ex his sunt accipiendū est. Quod aut̄ sint p̄cipia necesse est accipe. Alia vero demōstrare vt quid vnitas aut quid rectus 7 quid triāgulus. Est at̄ vnitatē accipe 7 magni tudinē. altera vero demonstrare.

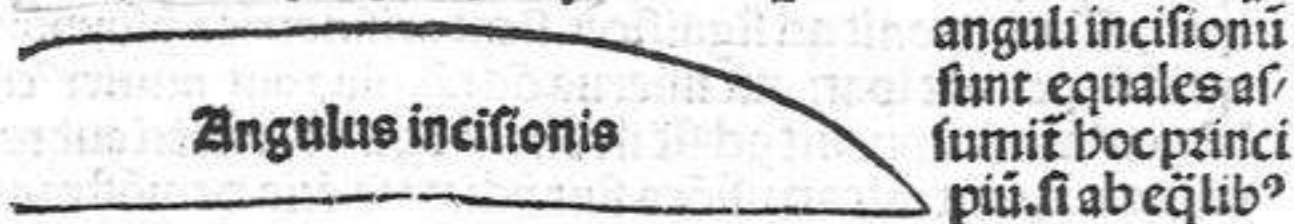
¶ Exequitur determinādo d̄ p̄cipys cōibus 7 pp̄rys: 7 primo facit hoc. 2º ostendit qualiter ad h̄ p̄cipia se habeat̄ scie demōstratiue ibi. Cōtingere aut̄ simul affirmare rē. ¶ Prima in duas diuiditur: qz primo p̄mittit descriptionē p̄cipioz. sc̄do distinguit p̄cipia adinuicē. ibi. Sūt at̄ quib⁹ vtunt̄ rē. ¶ Primo igitur dicit. ea dico eē i vnoquoqz genere p̄cipia que cū vera sint nō p̄tingit ipa demōstrare. Ad d̄clarationē vlti me particule subdit q̄ in dem̄ationib⁹ supponit̄ quid p̄cipia significēt 7 ea que ex eis sequunt̄. i. p̄cipiata: s3 differūt: qz p̄cipia oportet p̄supponere eē. alia vero que sequūt̄ oportet demōstrare. verbi gr̄a. oportet p̄supponere quid sit vnitas: que est tāqz p̄cipiū in arismetrica: 7 qd̄ rectū 7 qd̄ triāgulus q̄ sūt tanqz passiōes geometrie. o3 ē p̄supponere vnitatē eē 7 magnitudinē eē i dem̄atōib⁹ arismetricis 7 geo metricis: cū in istis sciētys sint tāqz p̄cipia. Alia vero. i. passiō nes vt rectū angulū siue triāgulū equilaterū oportet demō strare. ¶ Circa d̄scriptionē illā dubitatur. primo qz segtur q̄ p̄positiones vere p̄tingentes eēt p̄cipia alicuius scie. ¶ Sequēs ē falsū vt patet: s3 d̄sequētia pbatur. quia cū tales pp̄ones vere sint non p̄tingit eis dem̄ari cū de p̄tingentib⁹ 7 corruptibilib⁹ nō sit scia vt ex p̄cedētib⁹ p3. q̄re rē. ¶ Sorte dicitur q̄ in p̄dicta d̄scriptōe addi debet que vera 7 neces saria sint. 7 per hoc tollitur difficultas argumenti. Nec r̄sio nō obstat: qz data aliqua p̄positione necessaria que nō sit p̄ se s3 per accidēs: illa nō ē p̄cipiū dem̄ationis. 7 tñ ē vera necessaria quā dem̄are nō p̄tingit. igitur rē. Sc̄do qdam sunt p̄cipia que sūt dem̄abilia. igitur rē. Assūptū patet de isto p̄cipio geometrie. de p̄cto ad p̄ctū rectam lineā ducere p̄tingit. qd̄ tñ. 6. p̄hy. dem̄atur. q̄re rē. ¶ Tertio dubita tur qz videt̄ velle p̄hs: q̄ de p̄cipys siue dignitatibus o3 quid noīs habere p̄cognitionē cū dicit. quicquid igitur p̄ria significēt rē. Hoc aut̄ nō videt̄ sentire in p̄hemio. cū. n. nu meraret p̄cognitiones qd̄ noīs: de p̄cognitionib⁹ quid noīs subiecti 7 passiōis solū mētione fecit. n̄ at̄ dignitatis. ¶ 4º dubitat̄. qz icōueniēter videtur ponere exēpla cū dicit. op3 accipere qd̄ significet vnitas: 7 o3 accipere vnitatē 7 magni tudinē eē. cū. n. de p̄cipys scie cōplexis deberet extra po nere ostēdēdo q̄ de ipis o3 p̄supponere qd̄ significāt 7 ipsa eē vera exēplificat de incōplexis quib⁹ non cōpetit veritas neqz falsitas: 7 de quibus nō erat locutus i descriptione p̄di cta. q̄re rē. Ad hoc respondetur q̄ d̄scriptio p̄dicta sic sup pleri debet: p̄cipia sūt que cum vera sint 7 p̄ se dem̄ationi pertinētia p̄pter eoz manifestā veritatē sūt indēd̄abilia: vel simpliciter vel i ea scia in qua p̄cipaliter p̄siderantur. 7 hic restrigo diffinitū ad p̄cipia cōplexa significātia sic eē v̄ sic nō eē. Ista particula. cū sint vera. ponitur ab Arist. ad differentiā oppositoz p̄cipioz: que licet idēd̄abilia sint p̄cipia tamē dici nō debēt. p̄pter ea que sunt falsa: Ista vō particula. idēd̄abilia. ponitur ab eo ad differentiā d̄clonēz

que i scia demonstrat. addit aut illa particula. p se demonstra-
 tioni pertinentia. ppter argumētū p̄mū z confirmationē ip̄i.
 Addit ēt ista scda. vel i ea scia zc. ppter tertiū argumētū.
 Lz. n. hoc p̄ncipiū. de p̄cto ad p̄ctū rectā lineā ducere cō-
 tingit. i naturali p̄bia demonstrat. hoc tñ in geometria nō cō-
 tingit. Quidā tamē supplēt sic. vel simplr vel i ea scia i qua
 sunt p̄ncipia: sed mibi videt q̄ eēt petitio p̄ncipij: qz i diffi-
 nitione eiusdē ponere forma: z oio idē: q̄re melius est dice-
 re vt prius. Ex his igit patz r̄sio ad duo dubia p̄ma. ¶ Ad
 3^m dedit q̄ de p̄ncipijs d̄z p̄cognitio qd nois h̄ri. ¶ Ad rō-
 nem i oppositū patuit r̄sio in qōne tertia. ¶ Alr dici potest
 q̄ cū Aristo. dicit qd igit significēt p̄ma: per p̄ma n̄ itellexit
 p̄ncipia p̄plexa s̄z subta p̄ma sciaz que p̄ncipia icōplexa di-
 ci debēt. De his aut p̄cognosci d̄z qz est z qd est. vt p̄z in p̄he-
 mio. Duic expōni cōsonāt exēpla que postea subdit cū dic:
 vt quid vnitas zc. z paulo post. Est autē vnitatē z magnitu-
 dinē accipere. Dāc ēt expōnez approbat Alalaman^o volēs
 q̄ vtraqz expositio textui p̄ueniēter possit adaptari. ¶ Et
 si diceret q̄ expositio hec nō corrūdet descriptiōi p̄ri^o possi-
 te de p̄ncipijs cōplexis. P̄terea dicit p̄ma z que sunt ex
 his. i. p̄ncipiata q̄ ex p̄ncipijs sequūtur. ex solo aut p̄plexo d̄r
 aliud seq. q̄re zc. Possēt dici s̄z hāc expōnem: q̄ illa descri-
 ptio tam de complexis q̄ de incōplexis p̄ncipijs data fuit. z
 n̄r vide qualr d̄z limitari. ¶ Diceret z^o: q̄ per que sunt ex
 his itelligit passiōes q̄ ex suis subiectis h̄nt esse. q̄re nihil ob-
 stant rōnes: lz vtraqz expō cōueniēter teneri possēt: mibi tñ
 magis placet p̄ma. Et p̄ hoc patet r̄sio ad vltimū dubiū:
 tenēdo scdam expositionem. sed tenēdo p̄mā diceret q̄ p̄
 illa incōplexa q̄ Aristo. noiat itelligere. dedit complexa p̄n-
 cipia que de ipsis formari possunt. de subiectis enī p̄mis sci-
 entiaz maxime p̄ncipia per se nota formātur. sicut de vni-
 tate formari potest hoc p̄ncipiū. vnitas est p̄ncipiū nume-
 ri. z de magnitudine q̄ ipsa est diuisibilis in infinitum. z sic
 de multis alijs. quare zc.

¶ Sunt autem quibus vtimur in demonstratiuis
 sciētis: alia qdē p̄pria vniuscuiusqz scie alia ve-
 ro cōmunia. Cōmunia. n. scdm analogiam. qm̄
 vtile est q̄tuncūqz in eo q̄ sub scia est ḡne. P̄ro-
 pria p̄ncipia quidē vt lineā eē huiusmodi z re-
 ctā. Cōmunia aut vt eqlia ab eqliibus si auferas
 q̄ eqlia reliqua sūt. Sufficiēs aut ē vnumq̄qz
 istorū. qm̄ i ḡne ē. Idē enī faciet z si nō de oibus
 accipiat: sed i magnitudinibus solum: arithmeti-
 cus autem in numeris.

¶ Nūc ponit diffōnem p̄ncipioz. z p̄mo p̄ncipia p̄pria a cō-
 munib^o distiguit. z^o vō d̄riam ostēdit iter p̄ncipia p̄pria z
 coia. z ponit distinctionē p̄ncipioz p̄prioz ibi. Nō est autē
 suppositio neqz petitio. P̄ma diuidit in duas. qz p̄mo p̄re-
 mittit diuisionē p̄ncipioz. z exemplificat de mēbris ip̄s^o.
 z^o ostēdit sub quo membro p̄tinetur subiecta scientia z ibi.
 Sūt aut propria zc. Dicit igitur p̄mo: q̄ p̄ncipiozū quibus
 vtimur i demonstratiuis sciētis q̄da sūt alicui scientie propria.
 quedā vero cōia. z qz possēt aliqs dicere q̄ scie nō vtunt cō-
 munib^o p̄ncipijs: vt i p̄cedēti p̄te dcm̄ fuit: iō subdit q̄ cōia
 accipiunt in sciētis p̄m q̄daz analogiā siue p̄portionē ad il-
 las scias: qz vtile est h̄s p̄ncipia in scia aliqua accipe q̄tum
 pertinet ad genus subm qd sub illa p̄tinet. P̄ncipia p̄pria
 sunt sic lineā eē h̄s. i. aliqd tale diffinitiuē. vt puta lineā esse
 q̄tūtatē continuā q̄ solū h̄z longitudinē: z lineā eē rectāz
 vel curuā. Cōia vō sicut si ab eqliibus equalia demas rema-
 nētia sunt equalia: z alia h̄s. Unūq̄qz tamē istorū p̄ncipio-
 rum cōinz sufficiēter accipit ideterminata scia. Si accipiat

q̄tū pertinet ad genus subz illi^o scie: hoc. n. p̄ncipiū si ab eqli-
 bus eqlia auferas zc. tñ faciet i geometria si h̄bat ad ma-
 gnitudinē sic si absolute acciperet: hoc modo. si ab equali-
 bus magnitudib^o equalis magnitudies demas zc. Arisme-
 trico ēt sufficiēt q̄ restrigat ad nūeros hoc mō. si ab eqlib^o
 numeris equalis nūeros auferas zc. Cōtrahunt ergo: vt q̄
 dam expositores d̄nt: p̄ncipia cōia: z determinant p̄ subta
 p̄ticulariū sciaz: sicut mā per actionē agētis disponitur z d̄
 terminat ad certā formā p̄pter dispōnes in ip̄a ab agēte p̄-
 ductas: q̄uis in hoc sit dissilitudo qz mā igreditur p̄pōnem
 nālem. sed p̄ncipia coia nō formaliter demfatiōem ingredi-
 untur. sed hoc vltimū est falsū in p̄posito. Hoc enī p̄ncipiū.
 si ab equalib^o equalia auferas. ad magnitudines vel nume-
 ros limitatū plūmas ingreditur geometricas aut arismetri-
 cas demfationes: vt p̄z. quare zc. ¶ Circa dicta coiter dubi-
 tat ex dictis phi p̄rio p̄rio. dicit. n. q̄ ad demonstrandum q̄

anguli incisionū
 sunt equalis as-
 sumit hoc p̄ncipiū.
 si ab eqlib^o

equalia auferas zc. S̄z nō limitat ad angulos incisionū. qz
 sic eēt petitio p̄ncipij: presupponēdo q̄ intēdis p̄bare. neqz
 limitat ad alios angulos: qz sic nō eēt ad p̄positū. q̄re ōz vt
 vlr assumatur: z sic videt p̄hs sibi cōtradidere hic z loco al-
 legato. ¶ z^o dubitatur: qz hoc p̄ncipiū p̄tractū. si ab eqlib^o
 magnitudinib^o eqlies magnitudines demas zc. quo vtitur
 geometra probatur per hoc vlr sumptū si ab equalib^o eqlia
 demas zc. sed ad nullū aliū spectat illō p̄bare q̄ ad geome-
 trā: vt p̄z. q̄re geometra illud p̄ncipiū vlr assumit. Idēz ar-
 gumētū fit ad arismetricū dū assumit: tale p̄ncipiū ad nu-
 meros limitatū. ¶ Ad p̄mū r̄ndetur coiter: q̄ talia p̄ncipia
 coia a sciētis p̄ticularibus nō assumunt vlr^o subo suo: s̄z eqli
 vel minus vlr. vlr^o tamen assumi debent q̄ d̄cto. sicut pa-
 tet sic arguēdo. si ab equalib^o magnitudinib^o eqlies magnitu-
 dines demas relique magnitudies sūt equalis. s̄z anguli in-
 cisionū sūt magnitudines q̄dā. ḡ zc. vbi patet q̄ illud p̄ncipiū
 assumit eqli vlr cū magnitudie q̄ ē subm geometrie. vlr^o
 tamē q̄ anguli incisionū de qb^o fit demfatio. Possēt etiā as-
 sumi min^o vlr q̄ subm: sicut hic. si ab equalib^o lineis eqlies
 lineas demas zc. Dec r̄sio veritatē h̄z: vbi i talib^o sciētis
 fiat demfatio p̄ticularis. vbi autē fiat demfatio vlr^o nō vi-
 detur veritatem habere: qz talis ex conuertibilib^o fieri d̄z.
 q̄re mibi videt d̄m: q̄ q̄uis tale p̄ncipiū ad angulos inci-
 sionū restringeret: nō p̄pter hoc eēt petitio p̄ncipij. z n̄r di-
 ceret: q̄ Aristo. loco allegato magis est locut^o disputatiue
 q̄ determinatiue. ¶ Ad z^m dicūt moderni. q̄ ad metaphy-
 sicū spectat demonstrare hoc p̄ncipiū absolute: si ab equali-
 bus zc. Idēz dicūt de illo. oē totū est mai^o sua p̄te. z n̄ter q̄
 ex eisdē fūdamētis: quib^o istud p̄ncipiū cōe demfatur abso-
 lute sumptū: demfatur z p̄ncipiū ad certū gen^o p̄tractū. sic
 hoc. ois magnitudo est sua parte maior. qz vt ingt p̄hs p̄mo
 prioz. vna est potestas sillogismoz posse plura concludere.
 Sed salua istorum reuerētia: mibi apparet q̄ leuiter enun-
 cient. qm̄ lz iste cōes animi cōceptiōes. oē totū est mai^o sua
 parte. si ab equalibus equalia auferas zc. vt cōmuniter di-
 citur roborari aliquantū possint per p̄ncipia cōmunissima.
 sūt tamē ista manifesta: q̄ neqz a metaphysico neqz ab alio
 artifice p̄prie demonstrantur. z per n̄s. neqz ex isto prin-
 cipio vniuersaliter sumpto p̄prie demonstrari debet p̄ncipiū
 contractum ad magnitudinē vel ad numeros. lz p̄ba-
 tio q̄dā dici possit. z p̄ hoc p̄z responsio ad formā argumēti.

¶ Sunt autē p̄pria quidē z que accipiunt eē cir-
 ca que scia speculat que sunt p̄ se. vt arithmetica
 vnitates. geometria aut signa z lineas. Hec enīz

recipiūt esse et hoc esse. Posteriorū autem passiones p se quid quidem significet vnaqueq; accipiūt. vt arithmetica quidem quid par aut impar aut quadrangulus aut cubus: geometria vero quid rationale aut reflecti aut curuare. Quod aut sint demonstrat per quedā cōmunia et ex his que demonstrantur et astrologia similiter.

C Pars ista in alias partes diuiditur que successiue videbūt. Primo dicitur que propria scientiarum subiecta que eē presupponuntur: et circa que scie speculatur: accidētia que eisdē subiectis p se insunt: sunt et principia propria. vbi gratia. sicut vnitates que ab arithmetica presupponuntur: et puncta et linee que supponuntur a geometria. hec enī nō solū supponuntur eē sed etiā supponit quid sunt. passiones aut horum subiectorum que sibi p se insunt: que scia supponit quod significet. sicut arithmetica presupponit quid sit par aut impar: aut nūerus quadrangulus aut numerus cubus. geometria aut presupponit quod sit irrationale et quod sit reflecti aut curuare. que aut tales passiones sint predictę sciētie demonstrant per cōia: et ex his que per cōia demonstrant. et sic dictū est de arithmetica et geometria sic silr dicatur de astronomia. **C** Notandū: vt cōiter dicitur: que subm alicui sciētie est duplex. s. p. p. inquit et remotū. Exēplū primi. sic nūerus est subm arithmetice: et magnitudo subm geometrie. Exēplū scđi. sic vnitates subm arithmetice dici pōt: et punctus siue linea subm geometrie. hec aut subiecta remota dñr: que sūt principia suborum propriorum quorum: quoniam vnitates est principium nūeri. et punctus siue linea principium magnitudinis. Aristo. igit de subiectis remotis soluz exemplificauit. quoniam ipsa magis principia propria dici debent que subiecta propinqua: tanquam ea que a propinquis subiectis inesse presupponunt. cū hoc tñ cōcedere habem⁹ etiā propinqua subiecta principia propria appellari. de talibus ergo sciētie supponunt que sint et presupponunt esse hoc. i. quod sint. Quidā etiā hic addūt que aliud est eē subm sciētie: et aliud est eē subm in scia. nā triangulus est subm in scia geometrie: nō tñ est subm geometrie: sed hoc dictū nō puto magni pōderis: lz enī triagulus nō sit subm primū geometrie: subm tamen ipsi⁹ absolute dici pōt: quoniam principaliter siue subicitur consideratōi. **C** Notandū 2º que par et impar. nūerus quadratus et nūerus cubus sunt passiones que per se ab arithmetico considerant: improprie tñ accipiendo quadratū et cubū. hec enī proprie in cōtinuis inueniuntur. in nūeris aut transumptiue vt alias dictū fuit. rationale vero et reflexū sunt passiones magnitudinis que a geometria considerant. magnitudines enī rōnales dicuntur que sūt adinuicē cōmēsurabiles. irrationales vero que sūt incōmēsurabiles. sic diameter et costā eiusdē quadrati. **C** Dubitatur: que dicitur philosophus: que hęc passiones demonstrant per cōia. et per hęc ex cōibus principis demonstratio pcedit: cuius oppositū superius dictū fuit. **C** 3º dubitatur contra predicta. nā linea est spēs quedam magnitudinis. que principium ipsius dici nō debet. cui⁹ oppositū nūc dictū fuit.

C Ad primū p. ratio in quōne. 30º. vbi concessū est de mente Aristo. principia cōia ad demonstrationem cōcurrere: lz nō solū illa. **C** Ad 2ºm dici potest: que lz linea sit spēs magnitudinis: que tamen ab alijs speciebus presupponitur. s. superficie et corpore: hinc est que rationabiliter principium dici debet: punctus tamen magis est principium appellandum.

C Omnis enim demonstratiua scientia circa tria est et quecumque esse ponuntur. Hec autem sunt genera cuius p se passionum speculatiua est: et quecumque cōmunes dicuntur dignitates ex quibus primis demonstrant: et tertiū passiones quarum quidem significet vnaqueq; accipiat.

que ponuntur circa p̄cognita: quorum vnū est subiectus cui⁹ per se passionū ē ista scia speculatiua. 2º est p̄nº que dignitates dñr ex quibus tanquam ex primis demōstrationes fiunt. tertiū autem est passiones: quarum quod vnaqueq; significet scia demōstratiua presupponit. **C** Quidā hic dubitat. quare ar. hic nō fecit mentionem de communibus cōceptionibus quasi aristoteles velit que cōes animi cōceptiones non sunt dignitates appellande. lz hoc nō puto verū. vt videbitur in parte sequenti.

C Quasdam aut scias nihil prohibet et quedam eorum despiciere vt genus nō supponere eē si sit manifestū: quoniam est. Non enī siliter manifestum est que numerus sit et que calidū et frigidum sit: et passiones nō recipere est quid significet si sint manifeste. Sicut neque cōia nō recipere quid significant vt equalia ab equalibus demere. quoniam notū est. Sed nihil minus tria hec sūt necessaria: circa quod demonstratū est et qui demonstrant et ex quibus.

C Dicitur que nō obstantibus predictis nō est incōueniens quedam eorum eē ita manifesta omnino vt scie cōsiderantes ipsa despiciant ipsa supponere. que. s. nō curant expressam facere mentionem: aut que vt exponit linco. neque in libris p̄scribere curant: neque in principis docēdo discipulū predocere et hec expō in idēuenit. Si enim subm sit omnino manifestus quo ad esse ipius nō oportet supponere ipm esse: expressam faciendo mētōez nō ei oia sunt silr p se nota: sicut numerus: et calidū et frigidū. lz sint p se nota: nō tamē silr et equalia: et quedam sunt passiones quarum significatio sic est p se notat vt scie nō curent expressam se presupponere quod significet: sicut etiā de quibusdam principis cōibus nō curant quale est hoc: si ab equalibus equalia demas remanētia sunt equalia: nihilomin⁹ hec tria predicta i oī demōstratiōe nālī sunt. s. subz circa quod demōstratiōes fiūt: passiones que demōstrant: et dignitates ex quibus demōstrant. **C** Notandū primo circa illud exēplū. non enī silr et. Exponunt quidam que calidū et frigidum sint notiora que numerus: quia calidum et frigidum immediate sensu exteriori nobis fiunt nota: numerus aut solo intuitu aut sensu interiori nobis fit notus: cum hoc tamē sciētie considerantes predicta despiciunt de ipsis facere expressam mētōem. s. supponendo ipsa eē. Alij dicunt fuisse intentionem aristo. que scia naturalis que considerat calidum et frigidū despicit ipsa supponere: lz arithmetica que numerum cōsiderat: qui est per se notus: minus tamen que calidum et frigidum non despicit supponere ipsas eē. primam expositionem puto meliorem. **C** Notandū 2º que duplex est numerus. s. formalis et materialis: numerus materialis est idem realiter que res numerate: sicut duo hoīes vel duo equi. et iste est per se notus cui⁹ sit sensibile per se: eo que est sensibile cōmune: vt patet scđo de aīa: minus tamē ē notus: que calidū et frigidū cum sint sensibilia propria sensus exterioris: sensibilia aut propria notiora eē debet que cōia ceteris paribus: que ipsa cognoscunt a sēsu per se primo: sed sensibilia cōmunia per se non primo: et circa sensibilia propria non contingit sensus errare vt habet loco allegato: numerus vero formalis est forma quedam ex vnitatibus indiuidualibus resultans: et talis non est per se notus sed per intellectū inuestigatur. Aristoteles ergo hic loquitur de numero materiali: cū cōcedit que est per se notū que est nūerus et nō de numero formali: sicut et duplex est numerus: sic et duplex est vnitates: quedā idēz ēq; entitas: sicut etiā vnum et ens conuertuntur: et sicut per se notum est ens eē: sic per se notū est vnitates eē: et sicut metaphisic⁹ despicit supponere que ens sit: sic et despicit supponere entitatem eē. Alia ē vnitates que ē p̄nº numeri formalis: que cōiter vnitates mathēatica appellat. et hec non est passio: sed subm remotū arithmetice: quod quidem nō est per se notū: lz cognoscit discursu intellectus. Quidam cōiter hic

dubitant. nā si alique scie despiciāt supponere sua subta eē:
 7 qdam nō: segtur q ille q nō despiciūt demōstrabunt sua
 subiecta esse. qd videt falsū 7 cōtra mentes cōmentatoris. z.
 pby. cū dicit: q impole est aliqua sciam vlem aut particula
 rem demāre subiectū suū eē: siue p signum. siue p demāti
 onē simplr. Itē pmo pby. vult q pbs nālis pbare possit pnci
 pta sui subiecti eē. s. mām 7 formā. sed subm suū eē pbari.
 nō potest. s. corp^o nāle. p̄terea. qlibet pbatio ē p aliquod
 notū. nihil aut i aliqua scia est notū subō eiusdē scie. qre 7c.
 Ad hoc dubiū rñdetur negādo p̄iam p̄mā. lz enī qdā non
 despiciāt subta sua: hoc nō ē qz demōstrēt: s3 qz ipsa eē sup
 ponūt expressaz faciēdo mētionē. Et si dicat: q Aristo. p̄mo
 de anima. pbavit aiām eē vt pz in opionib^o antiquoz. Idē
 etiā videt fecisse auicēna i. 6. nālium. 7 tñ aia est subm illius
 sciētiē. Rñdetur q ista pbatio nō erat simplr ex nā illi^o
 sciē: s3 erat p̄m qd: 7 quo ad hoīem negantē istā eē. sicut etiā
 scia p̄cipia sua nec a p̄iori nec a posteriori simplr probare
 potest. pbare tñ pōt isti aut illi q ipsa negaret. Notandū
 vltimo: q illa vltima particula. nihilomin^o hec tria 7c. a q
 busdam sic exponit: q hec tria lz aliquādo despiciant: nālī
 tamē sūt in qualibet scia p̄supponēda. Linco. vero exponit
 q hec tria o3 semp eē i aia adiscētis. 7 cū eget illis i demā
 do: o3 vti illis ac si eēt p̄scripta 7 ordinata. Albertus vō ex
 ponit q natura demōstratōis hec tria regit 7c. Iste exposi
 tiones nō contradicunt.

Non est autē suppositio neq3 petitio qd neces
 se est per seipsum scilicet dignitas 7 videri neces
 se est. Non est enim ad exterius rationem: sed
 ad eam que ē in anima. qm nec syllogism^o: Sēp
 enim est instare ad exterius rationem. sed ad in
 terius rationem non semper.

Primo oñdit dñas iter dignitatē 7 suppositionē 7 petitio
 nem. Scdo distinguit p̄cipia p̄pria ibi. Que igit demābi
 lia. Tertio excludit quēdā errozē ibi. Spēs igit 7c. Intēdit
 igit p̄mo cōclusionē istā. Dignitas quā necesse est eē p se ve
 rā 7 eē p se notā nō est suppositio neq3 petitio. pbat sic. sup
 positio 7 petitio exteriori rōne pbari 7 cōfirmari pnt: digni
 tas vō nō. s3 sola rōne q ē in aia iterius fit nota. igit 7c. tenet
 p̄ia cū maiori. minor vō pbatur. p̄mo qz non adducit syls
 ad pbādū dignitates. z^o qz cōtra dignitatē nō cōtingit vere
 nec apparēter instare: s3 cōtra ea q exteriori ratione pbantur
 semp instare cōtingit. nō aut semp cōtra ea q sola iteriori ra
 tione fiūt nota. qre 7c. Notādū p̄mo q etiā alie p̄pōnes
 q̄ cōmuniissime dignitates sūt p se vere: 7 p se note dici pnt.
 sicut hec p̄positio. de p̄cto ad p̄ctū recta lineā ducere cō
 tingit est p se nota i geometria. Verūtñ maxime dignitates
 iter alia p̄cipia p qdam excellētā dñr per se vere 7 p se no
 te. alia enī p̄cipia quoquo mō p ipsas notificant. dñr autē
 p se vere: qm sicut ens vt ens nullā habet cām incōplexam:
 sic q oē ens sit vel nō sit nullā hz cām cōplexā sue vitatis. di
 cūtur etiā p se note. qm sicut ens est obm primū intellectus
 quo nihil pōt itellectui eē notū. sic nullū cōplexū pōt digni
 tatib^o eē magis notū. p̄serti qz nulluz est c^o ascensus sit v̄l eē
 possit firmior aut eque firm^o sicut ascēsus dignitatū. Inter
 dignitates tñ est ordo: qz p̄or est affirmatiua dignitas q̄ ne
 gatiua: vt alias dictū fuit. Notādū scdo: q p rōnem exte
 riorē pbs i p̄posito itelligit quācūq; argumentationē siue
 metalis fuerit siue vocalis aut scripta. p rōnem aut interio
 rem itelligit lucē lumē v̄l laminationē itellect^o agentis: per
 quaz dignitates nobis inotesūt: nulla cōcurrēte argumen
 tatione. s3 suppōnes aliqua indigent argumētatōe p sui de
 claratione: qz note fiūt per rōnem exteriorē. 7 p̄pter hoc ac
 cidit q ad suppōnes instatiē fiūt aut fieri pnt. cōtra dignita
 tes vero non instatur: quoniam eis dissentire non contin

git que solo lumine itellectus agētis nobis manifestantur.
 Quēcūq; igitur demōstrabilia accipit esse ipse
 nō demōstrās. Nec vero si pbabilia accipiat di
 scenti supponūtur nō simplr suppō: sed ad illuz
 terminū. Si vero neq3 vni^o opionis. 7 cōtrarie
 eē accipiat idē petit. 7 i hoc differūt suppō 7 qd.

Est enim questio i contrariū dicētis opinionis.
 Primo distinguit suppōnem petitōez 7 qōnem. z^o sepat
 diffōnē a suppōne ibi. Termini igit nō sūt suppōnes. p̄rio di
 cit q cū aliqs accipiat siue p̄mittat aliq; demābile p̄pōnē:
 vtatur tñ ea non demōstrās tāq; illa sit indēmābilis: si ipa
 apparuerit vera adiscēti: dicit suppositio. nō qdē simplr: s3
 ad illū discipulū tm. Si vō adiscēs neq3 fuerit vni^o opionis:
 neq3 cōtrarie cū demātoze: sic vt vel dubitet vtrāq; partem
 vel d̄ neutra parte cōsideret tūc dicit petitio. s3 si discipulus
 contrariam habuerit opinionem dicitur questio.

Aut q si aliquis demōstrabile cuz sit accipiat
 vt vtatur nō demōstrās suppō est.

Nec modica pticula a qbusdam sic introducit: q large
 accipiēdo suppōnem. ois illa p̄positio dicat suppositio: que
 cū sit demābilis: accipitur tñ a demātoze non demōstran
 te ipsam: siue fuerit pbabilis adiscēti siue nō. 7 iō Aristo. lo
 cutus est disiūctiue dicēs. Aut qdē: qsi diceret aut alio mo
 do accipit suppositio 7c. Ab alijs aut sic itroducit: q lz sup
 positio: petitio: 7 questio ab inuicē differāt. in hoc tñ cōveni
 unt: q quelibet illaz est demābilis: sed accipitur a demā
 toze: nō tñ ipsaz demōstrāte. Notandū primo: vt colligit
 in textu q quēdā est suppositio simplr: 7 quēdā s3 qd. Sup
 positio simplr: vt Linco. exponit: est p̄positio absolute inde
 monstrabilis: q tamē nō cuiibet adiscēti ē necessaria. 7 hoc
 mō cōes animi cōceptōes dicerent simplr suppōnes: vt si ab
 equalib^o equalia auferas 7c. Ponit autē ista particula que
 tum 7c. ad dñiam dignitatis stricte sūpte. suppositio vō p̄m
 qd: est illa de qua pbs loquitur in textu. 7 iō pbs subdit illā
 nō esse simplr suppōnem: s3 quo ad adiscētē tm. Notan
 dum z^o: q p̄pōnem istam q p̄m quid est suppositio esse de
 mēabile dupliciter itelligi potest. Uno mō i scia superiori
 ad eaz in qua est suppō. qualiter aliqua cōlonem geometrie
 suppōnem esse dicemus i perspectiua. 7 hoc modo exponit
 Linco. Aristo. itellexisse. Alio mō qsit demōstrabilis si
 ue in eadem siue in alia sciētia. 7 hoc modo possem^o etiā in
 telligere textū Aristo. multe enim sunt cōclones in aliq; pte
 scientie demōstrate quibus vrimur pro suppōnibus i alia
 parte eiusdem scientie: vt patet intuenti.

Termini ergo non sūt suppositiones. nihil enī
 eē aut non dicunt: sed in p̄pōibus suppositiōes.
 Terminis autez non solum itelligere oportet.
 hoc autem non ē supponere nisi 7 audire suppō
 nem aliquis dicat: s3 quozuncunq; existētium in
 eo quod illa sūt fit conclusio.

Probat q diffinitiones non sunt suppōnes duabus ratio
 nibus. scda ibi. Amplius petitio 7c. Primo arguit sic. ois
 suppositio dicit aliqd esse vel non esse. sed diffinitio non di
 cē esse vel non eē. igitur diffinitio non est suppositio. maior p
 batur. quia ois suppositio est p̄positio. quelibet autem p
 positio dicit esse vel nō esse. ergo 7c. minor pbatur. qz diffi
 nitio nō est p̄positio. sed per diffinitionē habetur simplex i
 tellectus operatio que vocatur itelligere. talis autem ope
 ratio non est suppositio: nisi aliquis dicat vocem aliquā sim
 plicē que auditu cōprehēditur esse suppōnem. qd tamen est
 falsū. quare 7c. Suppōnes autem sunt de numero p̄posi
 tionum: que cum vere fuerint ad ipas segt cōlo demādis.

Handwritten notes:
 Notandum
 Suppositio
 Simplex

Handwritten notes:
 Suppositio
 Simplex

¶ Notandū primo q̄ diffinitiones rationabiliter appellan-
tur termini. q̄ gen^o & dīa per que diffinitōes assignant sūt
termini: p̄ quos res diffinita terminat sive restringit ad in-
tra determinatā rei eētiam vel q̄ditatem. & p̄pter hoc dif-
finitiones dicuntur terminare sive limitare intellectum ad
rem diffinibile determinate itelligendū s̄m q̄ ad itra termi-
nos suos fuerit limitata. ¶ Notandū 2° q̄ supponēs sunt ī
ppositionib^o: q̄ sub ppōne cōtinentur: sic pars subiectina
sub suo toto. Nec enī est s̄uetudo Aristo. dicere aliqd esse ī
alio quādo spēs fuerit que ī ḡne cōtinetur. ¶ Notandū 3° vt
habet. 3. de aīa: q̄ operatio intellectus circa incōplexa vocat̄
intelligere qualis est apprehensio per diffinitionē. & hoc rō-
nabiliter. q̄m p̄ma opatio intellect^o est circa q̄ditatē: vt h̄r. 3.
huius: Prima vō apprehensio intellectus est intelligere. & hec
distinguit̄ p̄tra operationē cōplexā que vocat̄ cōpositio vel
diuisio. ideo dicit hic p̄hs: sed hoc solū intelligere oportet.

¶ Notandū 4° vt habet loco allegato: q̄ simplex intellect^o
apprehensio assimilāt simplici sensus apprehensio: sicut ē vi-
sio coloris aut auditio vocis. Ideo dicit p̄hs q̄ suppo nō ap-
prehēditur simplici apprehensione intellect^o: nisi etiā aliqs di-
ceret simplice vocis apprehensione eē supponēs: q̄d tamē est
falsum. quare r̄c. ¶ Dubitatur. q̄ sexto topi. dicit philoso-
phus q̄ diffinitio dicit qd est esse rei. & in. 2. hui^o diffinitōez
appellat q̄ quid erat esse. quare diffinitio dicit eē vel nō eē.
cuius oppositum hic dicit. ¶ R̄ndetur q̄ Aristo. hic voluit
diffinitionē nō dicere eē vel nō esse affirmatiue vel negati-
ue mediāte nota cōpōnis vel diuisionis. In locis aut allega-
tis intellexit diffinitionē significare qd est eē rei. i. q̄ditatē
rei diffinite. Idem enī sūt realiter eētia alicui^o rei: eē predi-
camentale ipsius. & esse quiditatuū. sed eētia dicit̄ put res
in se cōsiderat̄. esse vō predicamentale p̄ q̄to ordinē p̄ se bz
in determinato predicamento. esse autē q̄ditatuū: put p̄
diffōnez ei^o exp̄m̄t̄. & sic p̄ Aristo. non sibi p̄tradicare.

¶ Neq̄ geometra falsa supponit sicut quidā af-
firmāt dicētes q̄ non ōz falso vtī geometrā: mē-
tiri autē dicentē vnius pedis eē non vni^o pedis:
aut rectam scriptā non rectā eē: sed geometra ni-
hil concludit sed h̄c lineā quā ipse posuit: s̄ q̄
per hoc ostenduntur.

¶ Remouet dubitationē quā adducebāt quidā. dictus enī
est: q̄ quelibet suppo est propositio vera: ex qua sequit̄ con-
clusio dem̄rationis. sed hoc nō videtur semper verū. Nā ali-
quādo geometra supponit lineam in puluere descriptā esse
rectā: que tamē non est recta s̄ curua. & supponit illam esse
vnius pedis: que tamen nō erit vni^o pedis. & per cōns aliq̄
falsa supponit. quare r̄c. ¶ R̄ndent q̄ ex hoc nō ōz dicere
geometrā mētiri sive supponere falsum. nō enī demōstra-
tionē facit de lineā particulari ī puluere descripta. sed de li-
nea vniuersali: quā gratia faciliōris doctrine dat itelligere
per illā particularē. quare neq̄ suppositio erit de illa parti-
culari. sed de vli intellecta per illam particularem.

¶ Amplius aut petitio & suppo. Omnis aut sic
totū est aut sicut in pte. Termini at̄ neutri horū.

¶ Sc̄do arguit̄ sic. oīs suppositio sive petitio ē ppō vlis vel
particularis. sed diffinitio n̄ ē bz. ergo r̄c. tenet cōns. & maior
& minor de se patent. ¶ Dubitat̄. q̄ illud qd vlr de aliquo
pdicatur dici ōz vlr. sed diffinitio vlr pdicat̄ de diffinito. q̄
re diffinitio est vlr: cui^o oppositū dicit̄ hic. ¶ Cōfirmat̄ q̄
vt in precedentib^o determinatū est. vlr est qd de aliquo per
se pdicat̄ & s̄m q̄ ipsū vt superi^o patuit. igit̄ r̄c. ¶ Ad hec
respōdent qdam premittēdo: vt habetur ab Aristo. & cōmē-
tatoze. 8. meta. q̄ nomē diffiniti p̄ncipaliter denotat eētiam
& nām rei. ex cōns vō significat indiuiduū sub nām vli p̄tentū.

quare etiā diffinitio que cū diffinito conuertitur p̄ncipa-
liter significat rei essentiā. & ex cōns indiuidua ipsi^o. Cū igit̄
signum vlr distribuatur p̄ suppositis t̄m: & particulare signū
solū determinet pro indiuiduis: sequitur diffinitionē non eē
vlr neq̄ particulare. Nec r̄nsio magis cōfirmat argum^o. cui^o
enī diffinitio significet rē vlr. s. nām vel eētiam rei. sequitur
ipsam debere dici vlr. ¶ R̄ndetur q̄ vlr vt p̄posito spe-
ctat dupl̄r accipitur vno mō p̄ eo qd alteri p̄petit p̄ se & s̄ q̄
ipsum. qualiter passio cōuertibilis cū subo ē vlr subiecti. & a
simili. diffinitio cōuertibilis cū diffinito est vlr diffiniti. Alio
modo accipit̄ p̄ propōne vniuersali. & sic accipit̄ in p̄posito:
sicut etiā accipitur p̄mo periermenias. tale vō nō est diffini-
tio. & per hoc patet ad sc̄dam r̄nsionem. ¶ Ad p̄mā vero di-
ceretur. q̄ solū cōcludit diffinitionē de diffinito posse vlr p̄-
dicari. sed non sequitur vt sit propositio vniuersalis. & id̄ suf-
ficeret hec breuis responsio ad mentē Aristo. q̄ diffinitio
non est propositio vniuersalis: cum nō sit p̄positio: q̄nis cō-
cedi possit ipsam esse quid vniuersale: respectu sui diffiniti &
de ipso vniuersaliter predicari.

¶ Spēs qdē igit̄ eē aut vnum aliquid extra mul-
ta non necesse ē si demonstratio erit. eē t̄m vni^o d̄
multis verum dicere est necesse. Non enim erit
vniuersale nisi hoc sit. Si vero vlr nō sit: mediū
n̄ erit. Quare neq̄ demonstratio. Oportet ita
q̄ aliquid vni^o & idē de pluribus eē n̄ equiuocū
in demonstratione.

¶ Quia dictum est in precedentib^o dem̄rationez esse ex vli-
bus remouet errorem quorūdam dicēs: q̄ p̄pter hoc nō ōz
ponere species. i. ydeas platonicas: neq̄ aliqd vni^o vlr extra
multa singularia. ad demōstrationē t̄m concurrere ōz aliqd
vniuersale q̄ sit vnum predicabile de multis non enim cō-
tigit aliter esse vlr. Si igit̄ tale vlr non erit: nō erit aliquod
mediū demōstrationis. & si non erit mediū dem̄rationis nō
erit dem̄ratio. quare cōcludit̄ q̄ ōz in dem̄ratione eē aliqd
vni^o & idē vlr quod d̄ plurib^o nō equiuoce pdicē. ¶ No-
tandū sicut tactū fuit in expōne. p̄hemū: q̄ plato posuit vni-
uersalia eē ydeas quāsdā realr a suis singularib^o separatas:
quas dicebat necessarias esse ad sc̄iam & demōstrationez.
Aristo. aut tales ydeas reprobauit: vt p̄. 7. meta. sed voluit
q̄ vniuersale eēt vna nā cōicabilis multis indiuiduis realr
& de multis apta predicari. & ideo dicitur cōiter: q̄ est vni^o
in multis & vnum de multis. tale igitur est demōstrationi
necessariū vt hic Aristo. dicit. sed non vt posuit plo. ¶ No-
tandū 2° s̄m aliquos q̄ in omni syllogismo demōstratiuo
aliqua premissarum est vlis. hoc enī requiritur ex nām syllo-
gismi vt syls. cū igitur mediū ponat̄ in vtrac̄q̄ premissarū.
sequitur q̄ mediū in dem̄ratione qualibz sumit̄ vlr. quare nō
t̄m ex natura dem̄ratiōis vt demōstratio est: sed vt est syl-
logismus. ideo Aristo. cōcludit. q̄ si non eēt vlr non eēt me-
diū dem̄rationis. hec sunt persuasive dicta. ¶ Dubitat̄: q̄
videtur q̄ equiuocū potest ingredi demōstrationez. de ge-
neribus enī fiunt dem̄rationes. sicut de animali figura & si-
milibus. & tamen illa sunt equiuoca. eo q̄ ī genere latent eg-
nocationes vt scribitur. 7. p̄physi. ¶ R̄ndetur: q̄ vt p̄posito
spectat dupl̄citer accipitur equiuocū. Uno mō p̄p̄ie: p̄ eo
qd d̄ plurib^o pdicat̄: sed rōnibus diuersis: sicut canis. & h̄
modo accipitur ab Aristo. in predicamētis. Sc̄do modo lar-
ge p̄ eo qd pdicatur de pluribus differentibus s̄m magis
& minus perfectum. sive eadem ratione pdicē sive diuer-
sis. qualiter animal diceretur: cum vna species animalis sit
alia specie essentialiter perfectio. de tali equiuoco loquit̄
Aristo. 7. p̄physicorum. ¶ Ad p̄positum igitur dicitur q̄ eg-
uocū sc̄do modo sūptū ingredi potest demōstrationez. p̄.

cū de generibus multe demonstrantur passionibus. equiuocum vero primo modo sumptū nō ingreditur demonstratione. hoc nō solū vtz est ex natura demonstrationis vt demonstratio est. sed etiā cōpetit sibi in eo q̄ syllogismus vt cōter dicitur. etiā presertim qd̄ ingreditur tanq̄ medium. cū enī mediū bis ponat̄ i premisissis si equiuocū pprie sumptū eēt mediū: tūc syls̄ aliq̄s esset. vel esse posset ex quatuor terminis. quod repugnat nāe syllogismi. patet p̄na. quia s̄m vna significatiōe mediū accipi posset in vna premissa. et s̄z aliā in alia. et sic non esset vnus terminus sed duo termini. p̄ eandem etiā rōnem concludi posset q̄ equiuocū nō ingredi posset syllogismū tanq̄ maior aut minor extremitas. eo q̄ vtraq̄ illarum bis ponitur in syllogismo. Credo tamē Aristo. illa verba referre ad opinionē platonis. vtz q̄ mediū demōstrationis debet de pluribus nō equiuoce predicari. qualiter p̄dicaret̄ si essent p̄dec separate realiter a suis indiuiduis differētes. tunc enim homo equiuoce diceretur d̄ ydea humana et singularibus suis. et sic de alijs vniuersalibus. q̄re r̄c.

Non contingere aut simul affirmare et negare neqz vna recipit demonstratio. s̄z aut si indigeat monstrare cōclusionē sic. ostendit aut accipiētibz primū d̄ medio q̄ vtz sit affirmare: negare autem non verū: mediū aut nihil differt eē et non esse accipe. Similiter aut et tertiū. Si enī assignetur de quo homine dicitur verū esse animal quūvis nō boiem verū. S̄z si solū hominē aial eē omne s̄ animal autē nō. Erit enī verū d̄c callias et non callias eē animal. nō animal aut non. Causa aut est qd̄ primū non solū d̄ medio sed et de alio p̄pter id quod et de pluribus. Quare si neqz mediū et idem est et non idem ad conclusionem nihil differt.

Quōdit qualiter scie se hnt̄ circa p̄ncipia: et primo facit hoc quo ad p̄ncipia cōia. scōdo quo ad p̄pria ibi. Si aut idē est interrogatio syllogistica r̄c. Itēz primo ostendit qualr̄ se hnt̄ demōstrationes quo ad primas dignitates. scōdo qualr̄ se habent: scie circa p̄ncipia cōia vtz ibi. Lōicāt aut oēs scie r̄c. p̄ncipia diuidit̄ i duas: qz primo facit qd̄ dictū est quo ad demōstrationē ostēsiuā. scōdo quo ad demōstrationē ducentem ad ip̄ole: Siue s̄z alios primo quo ad hāc dignitatē negatiuā. nō p̄tingit idē sil esse et nō esse. Scōdo quo ad istā affirmatiuā. omne ens est vel nō est. et ibi. De at̄ affirmare r̄c. Primo igit̄ dicit̄ q̄ nulla demōratio supple ostēsiua s̄m vna expōnem assumit hoc p̄ncipiū. nō cōtingit idē simul eē et nō esse: nisi indigeat demōrare p̄clonem: sic q̄ qdem hoc modo fiet: qz in maiori propositione assumet̄ maiorē extremitatē vt affirmari de medio. et p̄dictoriū negatiuū ab eo remoueri. mediū aut siue simplr̄ affirmatiue accipiat̄. siue simul affirmatiue et negatiue nihil refert: et eodē mō minor extremitas. verbi gratia. si volo cōcludere q̄ callias est aial et non est non aial. arguitur sic. oīs homo est aial et nō ē nō aial. callias est homo. igitur r̄c. vbi patet q̄ maior extremitas sil sumit̄ affirmatiue et negatiue. nihil aut refert si aial de nō homine verificetur. et sequenter homo et non homo sumatur p̄ medio. quūvis enim solus homo eēt animal adhuc verū esset hominē esse animal et non eē nō animal. et s̄z verum sit calliam et nō callias eē hominem: tñ vterq̄ eoz est animal: non aial aut non. causa vero q̄ animal de non hoīe predicatur est qz maior extremitas. s̄ animal de alio q̄ de medio predicatur: qz de pluribus predicatur q̄ mediū. dicit̄. n. de alijs aialibz qd̄ homine: quare licet medium non assumeretur idē et non

idem: affirmatiue et negatiue nihil refert quo ad cōlone m sic inferendaz. Hec expositio mihi inter alias magis domestica apparet et littere cōformis: s̄z alie varie ponantur expōnes inter quas linconiēsis vnā ponit ab hac valde diuersaz quā vide ab eo. **C** Notandū p̄ q̄ licet text⁹ Ari. iaceat sic affirmatiue. cōtingere aut simul r̄c. quasi tñ ab oibz expōnit̄ negatiue: ac si diceret: non contingere aut simul r̄c. pp̄ hoc dicit alber. et lico. saluans expositionē themi. q̄ illa negatio neqz: non solū negat hoc verbū recipit. sed etiā ly contingere: vt sit sensus. neqz aliqua demōratio recipit nō contingere simul affirmare et negare. hoc tamē nō bene p̄sonat cōi logice. Lico. tamē in predicta sua expōnet tenuit textū affirmatiue vt iacet. tamē mihi apparet q̄ cōformiter ad ea q̄ infra ponit: p̄fert̄ ad exemplū suū: littera aut iacere d̄z negatiue. aut sic suppleri. **C** Notandū 2º q̄ illa lra. s̄z aut si indigeat monstrare p̄clonē. sic multipliciter expōnit̄. vno mō sic. neqz aliqua demōratio assumit non contingere r̄c. nisi indigeat demōrare p̄clonem sic. i. cū tali vnione negatione affirmatiue: cū vt si velle demōrare q̄ callias ē aial et nō ē nō aial. Lico. vero affirmatiue expōnes pōit hoc exēplū: vt si vellem⁹ ostendere id quod dicitur. et de anima. q̄ sensus cōis est aliquo modo diuisibilis et aliquo modo nō diuisibilis. Alio mō a quibusdam sic expōnit̄: q̄ demōratio predictū p̄ncipiū nō assumit vtz s̄z ipsum assumit contracte: nisi indigeat monstrare p̄clonem sic. idest malo p̄tracto: sicut in exēplo Arist. patet. et temisti⁹ ponit hoc exēplū. oēs corp⁹ est finitū et nō infinitū: sed mūdus est corpus. igitur mūdus est finit⁹ et non infinitus. Itē aliter qdam expōnūt. nisi indigeat demōrare cōclusiones sic. i. demōratione ad ip̄ole ducēte. Alij expōnūt q̄ si aliqua demōratio assumeret illud p̄ncipiū tūc indigeret: idest oporteret vt ipsuz assumeret sic. i. s̄m doctrinaz infra positaz. vtz demōstrandoz r̄c. prime due opiones mihi apparent meliores. **C** Notandum 3º vt colligitur ex lra: q̄ si demōstratio ostēsiua vteretur illa prima dignitate: hoc foret ex parte cōclusionis et q̄tum ad predicatū ipsius. sicut q̄ a. est. b. et non est nō. b. non enī videtur quo alio modo vti posset nisi illo vteret̄. et per p̄ns cum predicatū cōclusionis in prima figura directe p̄cludēte q̄ maxime deseruit demōstrationi ostēsiue. sit etiā predicatū maioris p̄pōnis: seq̄t̄ q̄ predicatū maioris: qd̄ maior extremitas dici solet: cuz eadēz cōtradictione illi⁹ p̄ncipij assumi debet. q̄ aut medium cū p̄tradictōe assumat̄ nihil facit ad talē p̄clonē inferendā. vbi gr̄a. i exēplo p̄hi. s̄z hoc mō assumereē mediū. oīs hō r̄c. nō est aial r̄c. tale cōplexum. homo et nō homo ad istā p̄clonē inferendaz. callias est aial et nō ē nō aial. nihil p̄fert. et vtz hoc tale complexū nō assumit̄ sub forma illi⁹ p̄ncipiū. sunt enī duo termini p̄dictoriū ex pte subiecti: d̄ quorū vtroqz maior extremitas predicat̄. idēz et d̄ de minori extremitate. nihil enī ad formā p̄ncipij primi deseruit assūmere hanc minorē extremitatē. callias et nō callias. et hoc ē qd̄ p̄hs intendebat. **C** Et addunt vlteri⁹ qdem esse de mēte Aristo. demōstrationē ostēsiuā nullo modo vti debere illo p̄ncipio primo: qm̄ si vteretur: hoc eē deberet ad maiorez rei declarationē: s̄z hoc nō p̄tingit vt d̄nt. cū. n. scio q̄ oīs hō est aial. equalē habeo certitudinē sicut cū scio q̄ oīs hō est aial et non est nō aial. equalē ē habeo certitudinē: cū scio q̄ callias est aial. sicut cum scio q̄ callias est aial et nō est non aial. Et addūt alij q̄ demōstratio illo p̄ncipio nō indiget pp̄ veritatē declarādā sed propter contradictionē cōcludēdā. Ex quo p̄cludunt cū de nā demōrationis sit v̄itatē declarare absolute: dici pōt demōstrationē ostēsiuā illo p̄ncipio nō indigere: sed s̄m qd̄ indiget. i. quo ad p̄tradictionē p̄cludendam. Ego tñ puto iuxta s̄miam themisty: et aliorū antiquoz q̄ illo p̄ncipio p̄tracto demōstratio ostēsiua aliquo mō vti possit. **C** Alia quedam hic dicunt̄ a quibusdā expositoribus que mihi superflua apparent.

Posteriorū

Comne autē affirmare et negare que ē ad impossibile demonstratio accipit. et hoc neq; semp vniuersaliter. sed q̄tuz sufficiens ē in genere. Sufficiens autē est in genere. Dico autē genere vt circa quod genus demonstrationes sunt sicut dictum est prius.

Intendit rēsonem istaz. demōratio ducens ad impole vti hoc coi p̄ncipio. oē ens cōtingit affirmare vel negare: vtitur tamē nō semp vlr: s; q̄tū sufficiens ē generi suo. p̄ gen? autē itelligo subm circa qd demōratōes fiūt vt pri? dicebat. Dāc rēsones relinqt p̄hs tāq; notā. in lib. enī prioz satis est notū demōratōne ad impole sumere hoc p̄ncipiū cōissimū. q̄ aut dearticulate sumat s; nāz sub: dictū ē supra i illa pte. sūt at qb? vtūtur rē. **N**otādū q̄ demōratio ad ipole ducens hoc mō vti p̄ncipio p̄. s. n. pbare velit q̄ aliqd aial nō est hō. et aduersari? cēdat d̄dictoriū ipi? ex cēssio arguet sic. oē aial est hō. s; equus est aial. ḡ equus ē homo. rēlo ē falsa. ḡ aliq̄ p̄missaz: s; nō minor. ḡ maior. et p̄ p̄ns ei? d̄dictoriū ē verū. s; aliqd aial nō est hō. tenet. oīa pillud p̄ncipiū. de quolibz d̄r eē vel nō eē. quare rē. talis aut demōratio n̄ ē vn? p̄cessus t̄m. s; aggregatū ex plibus p̄cessibus: vt p̄. **N**otandū 2? q̄ aliqua scia p̄ncipio cōissimo i sua vltate sūpto vti pōt. sic metaphica. eo q̄ illō p̄n? metas subī sui n̄ trāscēdit: qd ē es. scie vō spāles ad certā nāz ipz strabunt. sicut etiā subta sua sūt determinate stracta. et iā dicit p̄hs. s; hoc nō semp vlr.

Notandū 3? q̄ nō solū demōratio vtef hoc p̄ncipio quo ad stradictoria: sed etiā quo ad priuatiue opposita vel straria imediata. sic aliq̄ nūez geometra oīdet eē parē: per hoc q̄ non est impar: ad impole ducēdo aduersarium: si cēdat ab eo ipsam esse imparem.

Communicat autē omnes scientie scdm cōmunia: communia autem dico quibus vtuntur tanq; ex his demonstrantes: sed non de quibus demonstrantur vel demonstrant.

Ostendit scias coicare in p̄ncipys coibus. et primo facit h̄ generaliter loquēdo. 2? q̄tum ad hoc spālē facit mētionē de dyalectica et metaphica. ibi. Et dyalectica rē. Intēdit igitur rēsonem istam. scie coicant in p̄ncipys coibus. coicant aut in eis tanq; ex eis aliquid demonstrātes. et hoc est ipis vti in eo q̄ p̄ncipia sunt. nō tamē sic coicant: vt de ipis aliquid demonstrant tanq; de subiectis neq; vt ab eis demonstrantur tanq; passiones aut rēsones demōrationis. Dāc cōclusionem relinqt p̄hs tanq; manifestaz. Linco. t̄m et Al. alr exponūt istam particulā: sed nō de quib? dicētes q̄ lz scientie coicent in p̄ncipys coibus non tamē coicant in sub̄tis suis primis: de quibus demonstrant. neq; coicatio in passio nibus: que ab eis demonstrātur. prima expositio magis est cōmunis. **N**otādū primo vt colligitur ex textu: qz tripliter se potest habere aliqua scia circa p̄ncipia cōmunia. primo probando aliquid per ipsa. et in hoc omnes scientie conueniunt. multa enim probāt p̄ p̄ncipia cōmunia que ab eis assumuntur. 2? pbando aliquid de ipis. sicut q̄ p̄ncipia p̄ma n̄ demōrant: s; sunt per se nota: et hoc vt quidaz dicūt: ad metaphicā pertinet: et nō ad aliquaz sciam spālez. Ego t̄m puto saluo meliori iudicio q̄ hoc officiū magis ad dyalecticiū pertineat: qui cōsiderat quid sit demōrabile et quid per se notum sit. 3? pbando ipsa p̄ncipia coia. et hoc nulla scientia facit nisi metaphica: et vt quidam volūt dyalectica. metaphica enī primas dignitates non simplr pbat siue a priori siue a posteriori. potest tamē isti vel illi pbare qui ipsas negaret. sicut fecit Aristō. 4. meta. strā antiquos. p̄ncipia vero coia fūdāta in partib? entis. sicut omne totū est maius sua parte. et si ab equalib? equalia auferas rē. nulla specialis

sciētia pbare potest a priori vel a posteriori. metaphica t̄m vtroq; modo facere potest: vt alias dictū fuit. **N**otādū 2? q̄ sciam aliquā ex p̄ncipys coibus aliquid pbare ē duobus modis. vno modo tanq; formaliter ingredientibus demōrationē. alio modo virtualr. Item q̄ formaliter ingrediat̄ur dupliciter contingere potest. vno modo in terminis suis coibus. alio modo in terminis ad certaz materiā cōtractis. Sciētie igitur cōes sic metaphica p̄ncipys coib? vti possunt formaliter et in p̄p̄ys terminis. Speciales vero aut solum virtualiter ingredientib? demōratioem vtūtur: aut vtūtur ipis ad certā mās stris: vt superius patuit de mēte Ari.

Et dyalectica omnib? ē. et si aliqua vniuersaliter temptet monstrare communia: vt quod ē omne affirmare aut negare aut quod ē equalia ab equalibus aut quelibz talium.

Dicit q̄ dyalectica et si aliq̄ fuerit scia q̄ rē demōrare coia sic metaphica vti ipis p̄ncipys coib?: qualia sūt. qdlibz es affirmare vel negare stringit. et si ab equalib? equalia demas remanētia sūt equalia. et alia h̄. **N**otādū primo cū p̄hs dicit: vti oibus: ex hoc oīdit oīaz iter scias spāles et cōes lz enī scie spāles q̄busdā vtant p̄ncipys coib? et i ipis coicēt nō t̄m oib?: scie vero cōes sic dyalectica et metaphica oibus vtunt. q̄ rē. **2?** notandū q̄ Arist. notāter dicit. tēptet mōstrare rē. qz prima p̄hia nō simplr pbat p̄ncipia cōissima: s; aliq̄ errātes tēptauerūt ipsa demōrare. vt p̄. 4. metaphice. vel qz prim? p̄hs tēptat ea demōrare nō simplr: sed isti aut il li q̄ ipa negaret d̄dicēdo sibi p̄ ea que cēdat ab ipō. **N**otandū 3? q̄ alr dyalectica circa coia p̄ncipia vltatur: et aliter metaphica: de quo vide in qōne.

Sed dyalectica nō est sic diffinitoriū quorūdam nec generis alicuius vnus ē. non. n. iterrogaret. demōstrantē enī non est iterrogare p̄ id quod oppositorū esse non demonstrat idem. ostensuz aut hoc ē in his que de longissimo sunt.

Intendit rēsonem istā. dyalectica nō ē alic? d̄terminati ḡnis sicut alie scie: pbatur. qz dyalectica iterrogat. sed nō iterrogaret si eēt alicui? d̄terminati ḡnis: sic demōratio q̄ est alic? d̄terminati ḡnis nō iterrogat p̄pter id qd idem demōratio nō demōrat esse oppositorū. qz. s. nō habet viā ad opposita sic dyalectic? q̄ rē. Dec aut ostēsa sunt vbi d̄terminat d̄ syllo absolute. s. in p̄rio p̄rioz. p̄ro verificatione huius text? vtrij sunt modi dicēdi. de qbus vide in qōne.

Santes idē est syllogistica iterrogatio et p̄positio stradictiois. Proposiciones at sunt scōz vnāquāqz sciaz ex qbus est syllogismus. Scōz vnāquāqz erit vtiq; aliqua iterrogatio scibilis: ex quibus qui est scōdū vnāquāqz sciaz p̄prius fit syllogismus.

Oīdit q̄r scie se habeāt circa p̄n? p̄pa: et p̄ fac h̄. 2? mouet et soluit dubitatiōes. ibi. Qm̄ at sūt geo? rē. **P**ria dicit i duas. In p̄? oīdit i q̄lz scia p̄p̄ias eē iterrogatiōes. 2? q̄ i q̄libet scientia proprie fiūt responsiones et disputationes. ibi. Neq; omnem vtiq; rē. **I**tem primo facit qd dictuz est. scōo ostēdit q̄ sint ille p̄p̄ie iterrogatiōes. ibi. Manifestū ḡ est rē. Primo igitur intendit cōclusionē istaz. quelibet scientia proprias habet scibiles iterrogatiōes. i. habet iterrogatiōes ex propriis terminis illius scientie. probatur sic idē est iterrogatio syllogistica et p̄positio contradictionis: sed i vnāquāqz scientia p̄positiones sunt ex his: ex quibus fit syllogismus in eadē scientia. ergo in qualibet scientia scibiles

interrogationes sunt ex his ex quibus fit syllogismus in eadem scientia: et per consequens interrogationes scibiles sunt ex his ex quibus fit proprius syllogismus. quare conclusio principalis est vera. hec est propria declaratio textus. ¶ Notandum primum quod idem realiter esse potest interrogatio: propositio: et conclusio. de enim aliqua oratio esse interrogatio cum proponitur sub forma dubitationis: dicitur propositio pro quanto est premissa syllogismi. dicitur autem conclusio pro quanto per syllogismum concluditur. verbi gratia. si queratur utrum omnis homo sit disciplinabilis. hec oratio. omnis homo est disciplinabilis: dicitur interrogatio. cum autem ipsa probatur arguendo sic. omne animal rationale est disciplinabile. omnis homo est animal rationale. igitur omnis homo est disciplinabilis: dicitur conclusio. sed cum ulterius arguetur sic. omnis homo est disciplinabilis. fortes est homo. igitur fortes est disciplinabilis: dicitur propositio syllogismi. dicitur enim premissa esse propositio quasi pro alio positio. ¶ Notandum secundo. interrogatio syllogistica. id est interrogatio ad syllogismum pertinens: aut aliter interrogatio pertinens ad dialecticum quod de syllogismo habet determinare dialecticus enim est ille qui proprie interrogat: ut patet in precedenti parte. ¶ Notandum tertio. propositio dictionis. id est propositio que est altera pars dictionis. cuius nomen proponitur utrum homo sit disciplinabilis vel non: illa propositio. homo est disciplinabilis. dicitur propositio dictionis. ¶ Notandum quarto quod interrogatio scibilis. id est interrogatio ad scientiam siue ad demonstrationes pertinens. in plus. nomen scibilis interrogatio que interrogatio scibilis ut patet. ¶ Notandum ultimo quod tam interrogatio que propositio sunt ex his ex quibus fit syllogismus. id est sunt de numero eorum ex quibus integratur syllogismus: patet. nomen esse premissa aut conclusio syllogismi. vult igitur philosophus sicut propositio aut conclusio syllogismi est ex his ex quibus fit syllogismus: sic et interrogatio que est idem cum eis erit ex his ex quibus fit syllogismus: et per consequens interrogatio scibilis indeterminata scientia est ex his ex quibus fit syllogismus proprii in eadem scientia que queque scientia proprias habet et determinatas interrogationes. ¶ Dubitatur quod in precedenti parte philosophus dicit quod solum dialecticus interrogat et non demonstrator. hic autem dicit quod queque scientia proprias habet interrogationes. quare sibi contradicit. ¶ Secundo dubitatur. videtur enim quod ex interrogationibus non fiat syllogismus. propositio enim de qua est interrogatio fit consequenter conclusio: sed ex conclusione non dicitur fieri syllogismus: sed potest ex premissis: ut patet ex eodem modo loquendi. quare etc. ¶ Ad primum contra ab expositoribus respondetur quod licet tam dialecticus quam demonstrator interroget. duplex tamen est differentia inter eos. prima quod dialecticus tam de principiis idemonstrabilibus quam de conclusionibus demonstrandis potest interrogare. habet enim viam ad principia omnia scientiarum. demonstrator vero de conclusionibus tantum interrogare potest: sed non de principiis: aut enim principia omnino supponit tanquam per se nota aut tanquam in alia scientia probata. Secundo differunt: quod dialecticus sic interrogat ut utraqueque parte dictionis circa quam fit interrogatio probare et concludere possit. contingit enim utraqueque parte esse probabile. dialecticus vero ex probabilibus procedit. ut patet: demonstrator vero solum alteram partem concludere potest in demonstratione ostensiva. id est partem veram et necessariam alteram penitus renuendo. Aristoteles igitur cum dicit demonstratorem non interrogare intelligit quod non sic interrogat sicut dialecticus. quod de principiis interrogare possit: et utraqueque partem dictionis concludere. Licet enim Aristoteles dicit quod dialecticus sic interrogat ut utraqueque partem dubiam reliquat: et in consensu respondentis dimittat quam partem assumere velit. et contra alteram in omnino probat: demonstrator vero quantum est ex parte sui determinatam assuit partem sed interrogat a respondeo an ipsam concedere velit: quod si non consequenter istam probat alteram relinquendo: et ideo dicit quod modus querendi dialectici est iste utrumque aialia sint arbores vel non: et quicumque pars concedatur conatur probare alteram. modus vero interrogandi demonstratoris est iste. homo est animal rationale et mortale: putas ne quod ita sit: que dialecticus et demonstrator valde differunt in interrogando. ¶ Ad 2° dubium pretermissa quorundam ratione dicitur primo quod non solum ex pre-

missis: sed et ex conclusione fieri syllogismum convenienter dicitur per. illa enim propositio ex multitudine bitudine denotat cause materialis: aut partium integralium. Secundo dicitur quod etiam illa propositio que interrogatio dicitur et postea fit conclusio in una demonstratione in alia potest esse premissa. quare tollitur difficultas dubitationis.

¶ Manifestum ergo quod non omnis interrogatio geometrica erit neque medicinalis. sicut autem et in alijs. Sed ex quibus autem demonstratur aliquid de quibus geometria est aut ex eisdem demonstratur geometrica sicut in speculativa. sicut autem in alijs. Et de his quidem rationem contingit ponendam esse ex geometricis principijs et conclusionibus: sed principiorum non ponenda ratio est geometrie secundum quod est geometria. similiter autem et in alijs scientijs.

¶ Ostendit quod sunt proprie interrogationes. primo infert per modum correlari quod non quilibet interrogatio est cuiuslibet scientie indifferens: patet. quod non quilibet interrogatio est geometrica: neque quilibet est medicinalis. et sicut de alijs scientijs dicatur. sed iste sunt proprie geometrice interrogationes ex quibus aliquid demonstratur de his: de quibus geometria considerat. aut ex quibus geometrica demonstratur in scientia subalternata sic in perspectiva. Et sicut de geometria similiter de alijs intelligatur. Secundo dicitur quod etiam manifestum est quod de his interrogationibus geometricis ponenda est ratio. id est veritas ipsarum notificanda est ex principijs et conclusionibus geometrie: sed principiorum geometrie non debet a geometra ratio assignari secundum quod geometra eodem modo de alijs scientijs dicitur. ¶ Notandum primo quod illa littera. sed ex quibus. simul cum sequenti preterea introduci potest: ut sit sensus: sed ex quibus. id est propones siue premissis geometrice que proprie dicuntur ex quibus fit demonstratio sunt ille per quas aliquid in geometria demonstratur: vel per quas aliquid demonstratur in scientia subalternata geometrie: de his autem que in scientia subalternata geometrie demonstrantur ratio ponenda est ex principijs et conclusionibus geometrie. principiorum autem geometrie non est amplius ponenda ratio in geometria. Colligitur hec expositio quo ad ultimam partem ab Alberto. ¶ Notandum secundo de mente linco. quod licet diversi artifices eandem conclusionem considerare possint: que in utraqueque scientia questio vel interrogatio dici potest: hoc tamen contingit sed diversas considerationes. ubi gratia naturalis et astronomus interrogant et concludunt lunam esse sphericam et terram esse sphericam: sed naturalis hoc facit terra et luna consideratis secundum quod sunt substantie quedam corporee naturaliter mobiles. Astronomus autem secundum quod absolute magnitudines mobiles. ¶ Notandum tertio quod aliquando per aliquam propositionem geometrie aliquid demonstratur in geometria: sic per illam. triangulus habet angulum extrinsecum etc. Demonstratur triangulum habere tres etc. aliquando vero per ipsam aliquid demonstratur in scientia subalternata: que tamen diceretur propositio geometrica: quod nihil per ipsam in geometria demonstraretur. sicut illa. linea recta cadens super lineam rectam causat angulum rectilineum. concurrunt in perspectiva ad ostendendum dextram partem visibilis et sinistram ab eodem oculo simul videri: eo quod ab illis simul causantur in oculo anguli recti linei: visuales per concursum linearum visualium rectarum. Ad talez igitur demonstrationem perspectivam plus concurrere diceretur illa propositio geometrica: quam alia propositio perspectiva: eo quod causa primaria plus influit in effectum quam secundaria ut habetur in libro de causis. sicut autem geometria superior est ad perspectivam: sic geometria propositio superior est perspectiva propositione. illam et etiam propositio dicitur geometrica prout est ex terminis geometricis. diceretur et perspectiva pro quanto ad terminos perspective dicitur. ¶ Notandum ultimo quod aliquando conclusio in aliqua scientia ex principijs

Posteriorū

mediate depēdet: sicut prima ppō geometrie: aliquādo vō nō imediate ex principys: sed mediate: sicut scōa v'l tertia p positio geometrie: et tūc dicit demōstrari ex principys et hōne vel hōnibus. Propter hoc dicit Aristot. et de his rōne ponendam eē ex geometrie pncipys et conclusionibus rē. ¶ Dubitat. qz ex predictis sequit pncipia geometrie eē interrogaciones geometricas: p3 pna. qz ex pncipys geometrie aliquid i geometria demōstrat: nō tñ est falsuz: eo q de rōne interrogacionis pprie ē alicuius scientie esse ppositioez i ea scia dubitabile: et in eadē aptā dñfari. pncipia vō geometrie neq dubitabilia sūt neq dñfabilia i geometria. igr rē. ¶ Lō firmat. qz deē vltima ppō geo illa ē interrogatio geometrica cū sit dubitabil. et a geometria demōstrabilis: et tñ neq p ipam demōstratur aliqd i geometria neq i scia subalternata: vt supponit gra argumētī. qre rē. ¶ Scōo dubitat. prima ppō geometrie ex solis pncipys geometrie demōstrat: nō aut ex pncipys et hōnibus. q nō bñ dicit Ari. dicens rōnez eē ponendam ex pncipys et hōnibus rē. ¶ Ad primū dī q vltimuz ita est q ea ex quibus aliquid in geometria vel geometrice demonstratur. sunt interrogaciones geometricae et contra vltimū interrogaciones geometricae sunt ppōnes ex qb aliquid demōstratur vel i geometria vel in scia inferiori. et hoc sufficit ad intentionē Ari. l3 aliqñ atigat oppo vt argumēta pbant. Ex quo p3 primo q aliq est ppō geometrica q tñ nō est interrogatio geometrica: sic ita. de pūcto ad pūctū rectā lineā ducere atigit. que pōt esse pmissa i geometria: nō tñ a geometria demōstrat: est tñ interrogatio nālis: qm a nāli demōstrat. vt p5. 6. phycoz. Lōcedi etiā posset q est interrogatio dyalectica. qm dyalecticā tam de pncipys q de hōnibus pōt interrogare. p3 scōo q aliq ē interrogatio geometrica que tñ nō ē ppō geometrica: sic vltima ppositio geometrie p quā nihil demōstrat i geometria n3 i scia subalternata. p3 3° q oēs alie ppōnes intermedie iter pncipia et vltimā hōne siue vltimas hōnes sūt interrogatōes et ppōnes geometricae. oēs. n. tales sunt hōnes et pmissae demōstratōis: l3 i diuersis demōstratōib: tenēdo tñ scōaz expōne supi^o positā illa duo hōnē hōnt locū ¶ Ad scōm dicit q modus loquendi Arist. fuit sil^o et copulati. qz. s. de interrogacionib^o oib^o geometricis rō reddēda est ex hōnibus et pncipys geometrie. de quibsdā. n. reddīt rō ex pncipys tñ: d quibsdā ex pncipys et conclusiōe vel hōnibus: et p hoc p3 q ratio non obstat.

¶ Acq3 omnem est itaq3 scientez interrogacionem interrogare: neq3 secundū omne interrogacionem respondere vnoquoq3: sed que sunt secundū scientiam determinatam.

¶ Intendit istā conclusionem. quelibet scia proprias habet rñsiones. probat sic. quelibet scia proprias habet interrogaciones. determinate aut interrogacioni alicui^o scie determinata rñsio eiusdē scie correspondet. ergo conclusio va. maior p3 ex pcedenti conclusiōe. minor vero probat. sicut. n. nō ad aliā sciaz spectat qualibet interrogatōe interrogare: ita ad eā nō spectat ad quolibet interrogatū rñdere: s3 solū ad ipsū interrogatū qd ē fm ipam sciētiam. qre rē. Albertus dicit q non qual3 interrogacione interrogat scia: qz non de pncipys suis: ¶ Dubitat. qz videt q metaphisica: q ē scia maxie vniuersalis et alias sibi subalternas: hēat ad oīa interrogata rñdere. Rñdet q metaphisica lō dicit scia vniuersalis. qz de ente et partib^o entis pncipaliter cōsiderat: qz pncipia sua sūt vniuersalia: et qz de rerū quiditatib^o absolute cōsiderat et d cāis rez vniuersalibus et nobilissimis. sicut de deo et itelligētys. ex hoc tñ nō oportet vt ad speciales sciētiaz cōsideratōes dscēdat et cōsequēter de vnoquoq3 interrogato respōdeat. qre p3 responsio ad dubium. Quidam tñ moderni dixerūt q l3 metaphisicus nō cōsideret neq rñdeat ad illā. triāgulus h3 tres: anteq sit demōstrata: postq tñ fuerit demōstrata illā cōside

rat et habet ad illam respondere: et sic de alijs consequenter dicatur: sed hec verba tacenda erant.

¶ Si autē disputat aliquis cū geometria scōm q geometria: manifestū est quoniā et bene si ex his aliquid demonstrat: si vero non: nō bene. Ad manifestū est autē quoniā nō arguit geometriam sed aut scōm accūs: quare non vtiq3 erit in non geometricis de geometria disputādū. Latebit enī praeue disputantē. similiter autem et in alijs se h3 scientijs.

¶ Intendit istam conclusionem. quelibet scia habet proprias disputaciones: potest probari ex pcedētibus: qz disputatio aggregatur ex interrogacione et rñsione: sed quilibet scia proprias habet interrogaciones: et proprias habet responsiones: vt patuit p3. igr rē. ¶ Scōo pōt argui ex textu sic. Quicūq3 disputat cū geometria fm q geometria: si ex terminis geometricis aliqd demōstrat bene disputat. si vero nō ex terminis geometricis procedat nō bene disputat. igr geometria proprias habet disputaciones. tenet hōtia: et assumptuz p3. qz si aliq nō p proprios terminos geometrie disputaret cū geometria tūc nō posset redarguere geometriam nisi fm accidens: qre cōcludit p3 q nō erit i geometria disputādū in terminis nō geometricis. praeue. n. disputatēz latebit nūquid supra pncipia propria disputetur vel nō. sicut aut dictum ē de geometria: et similiter de omnib^o alijs sciētys dicatur. ¶ Notandum fm cōiter exponentes q geometria et vniuersaliter quel3 ars siue sciētia est regula quedā: per regulam aut cognoscitur quid bene et quid non bene. quare ad geometriam spectabit cognoscere de his que ad ipam pertinet nūqd bene se habent vel non. et p cōsequēs ad eā spectabit cognoscere nūquid aliquis bñ disputet geometricē v'l male. Quidā hic Aristot. iponunt q ipse dicat geometriā quando disputat geometricē sempuicere geometriā: et cōsequēter mouēt dubitationem cōtra ipsum. sed hoc non dicit p3. ideo signuz est q neglexerunt ipi textū. Ad laudē dei eiusq3 matris marie virginis.

¶ Quoniā autem sunt geometricae interrogaciones nonne sunt et nō geometricae. Et q scōm vnaquāq3 scientiā et que secundū ignoratiā qualibet geometrie sunt. Et vtrum secundū ignorantiam fit qui ex oppositis syllogismus aut paralogismus.

¶ Primo mouet tres questioes. Scōo soluit ibi. Scōz geometriā at rē. Pna qd cū qdā sint geometricae interrogaciones nūqd sint alie interrogatōes nō geo. Idē dubitat. de quilibet alia scia. ¶ 2^a qd. nūqd quilibz ppōes q dñt fm ignorantiam geometricae dōbet dici geometricae v'l nō. ¶ 3^a qd. vtz syllogismus fit ex his q opponunt pncipys sit dōs syllogismus h3 ignorantiam an vō paralogismus. Pna igr qd. magis ptnet ad hōnes. 2ª magis ad pmissas. 3^a vō ad syllogismos. ¶ Circa quōnē pna dubitat. i pcedēti. n. pte oīsū ē nō oēs interrogacionē eē geometricā: qf mani^m ē q aliq sūt nō geometricae interrogatōes. et p hōne illa dubitatio v'l supflua. ¶ Ad B rñdet q cū aliq sint orōnes false i terminis geometricis dō qb^o atigit aliquē dubitare. vbi gra. vtz ipole sit triāgulus hēre tres angulos cōles duob^o rectis: fuit itētio ari. qre nūqd tales ppōes dōe sint geometricae interrogatōes vel nō. et hoc rōabilr atigit dubitare vt ingt linconiciōis: p. n. tales vident^r geometricae: qz sunt ex terminis geometricis. 2° vident^r nō geometricae qm nō sunt demōstrabiles: geometricae at interrogatōes sunt demōstrabiles. et p hoc p3 q illa qd nō ē frustra. Ista rñsio colligitur a lico-

Primum

Alberto. s3 tunc illa questio videtur coincidere cum scda. lico. si facit illas duas tanq3 vna. et sic ad eas vna iducit rñsiones in textu: et forte meli3. posteriores tñ dixerunt q3 Ari. ista qstio ne mouit pp qsdã interrogatões: q3 neq3 dñrãnt i geometria neq3 i scia subalternata: s3 appet eẽ geometrice pp affinitate qdã suoz terminoz cũ termis geometrice: sicut forte sũt qdã musice interrogatões: aut arismetrice. ¶ Circa scdã qdã ne nota q3 qdã sũt ppõnes: q3 s3 sciaz geometrice appellant: qdã v3 fm ignorãtiã geometrice. s3 sciaz dñr q3 demñtões mathematicas oñsuas tanq3 pmissis ingrediunt: sic q3 anguli recti sũt eqles: et q3 linee parallele ñ dcurrũt. s3 ignorãtiã v3 dicunt ppõnes false q3 sũt oppositae pdictaz: sic anguli recti sũt eqles aut linee parallele dcurrũt. ¶ Circa tertiã nõ: q3 syllogism3 s3 ignorãtiã et paralogism3 dñt: q3 syllogism3 s3 ignorãtiã est syls assumēs propõnes falsas oppositas pmissis veris i aliq3 scia dñderatis: sic h. oēs linee palelle dcurrũt s3. a. et b. linee sũt h3. igit3 rẽ. Paralogism3 v3 ẽ syls elẽctus et peccãs i for3: sic h. ois bõ ẽ aial. ois equ3 ẽ aial. igit3 ois bõ ẽ equus. Ex quo patet q3 differunt per hoc q3 alter peccat i materia et alter in forma.

¶ Scdm geometriã at aut ex alia arte vt musica est interrogatio nõ geometrica.

¶ Solut pñctas qõnes. et pmo pñã. scdo scdãz ibi. De geometria at. tertio tertiã. ibi. In doctrinis at rẽ. ¶ Ad primã igit3 rñdendũ q3 alique sunt interrogatões oio nõ geometricae: sicut ille que sunt ex arte penitus diuersa a geo3. vbi gra. et musica. cũ. n. interrogat. vtz duo semitoni faciũt vnũ tonũ: hec est interrogatio penitus nõ geometrica. ¶ Notandũ q3 alique sunt et vident interrogatões geometricae. sic illa: sup datã lineã triangulũ eglaterũ collocare et igit. et addũt qdã q3 aliqua ẽ interrogatio geometrica q3 tñ nõ ẽ interrogatio geometrice: sicut rẽo pñctua: ipsa. n. ẽ geometrica q3 dependēs ex pñcipijs geometrice: ñ tñ ẽ interrogatio geometrice. q3 nõ dñrãt i geometria: s3 hoc est volũtarie dñm. Aliqua v3 nõ est neq3 videt interrogatio geometrica. sic oẽ graue nãr tẽdit deorsũ: oẽ leue sursũ. Aliq3 vero videt geometrica: sed nõ est: sic illa. pportio. s. ad qtuor ẽ pportio sexqũta. et sic de multis arismetricis pñib3 dñgit: q3 apparẽt geometricae multiplici dñã. pmo pp ppingtatẽ suboz arismetrice et geometrice. s. qñtatis pñtue et qñtatis discrete. scdo rõne pñcipioz cõiũ qb3 iste scie vtunt. sic oẽ totũ est mai3 sua pte: si ab eqlib3 eqlia demas rẽ: Quãuis a geometria dñãt ad qñtitatẽ pñtue: ab arismetrico v3 ad numez. 3o rõne quozũdã terminoz: qbus cõiter vtunt. s. cubũ quadratuz circularẽ et supficiale: quãuis geometria ppe: et arismetrica trãsupñtue. 4o pp doctrinã vtriusq3 scie sil traditã. sicut Euclides in eodẽ libro arismetricã sil docuit et geometriã.

¶ De geometria parallelos subire opinari geometrica quodãmodo ẽ et ñ geometrica alio m3. duplr eni est hoc sicut arithmon: quod est sine ritmo. altera quidẽ non geometrica est in non habẽdo: altera vero in pñtue habẽdo et ignorãtia huius que ex huiusmodi pñcipijs pñtaria ẽ.

¶ Solut scdãz dubitationẽ pñmittēs hãc distictionẽ: dñ duplr interrogatio ñ geometrica. vno q3 sit interrogatio ex terminis ñ geometricis: sic si ẽt interrogatio musica. Alio dñ ñ geometrica q3 ex terminis eometricis: s3 pñtue et false pñctis: sic ista. linee palelle dcurrũt. p3 hec distictio a sil sicut arithm3. i. icõsonãs duplr dñ. Vno. q3 nullã hñs pñsonãtiã. ali. q3 pñã hñs pñsonãtiã: sic cãpana fracta. ¶ Ad dubitatõz igit3 dñ q3 ppõnes fm ignorãtiã geometrice: sic ille li. palelle dcurrũt: et similes pñio m3 sũt geometricae: s3 scdo m3 sũt nõ geometricae: pñia pars p3. q3 tales pponũt ex terminis geometricis. scdo pars sil nota ẽ. q3 tales pñctões sũt false et pñ

uã hñtes pñctões. hñt v3 causat3 ex talib3 pñcipijs falsis ẽ ignorãtiã: q3 ẽ dñria scie. ¶ Notandũ q3 pñctões false i terminis geometricis: sicut illa. linee palelle dcurrũt. dñr geometrice fm mãz: q3 pponũt ex terminis geometricis. termini v3 dñr mã pñctõnis. q3 sũt partes ipsã integrãtes. dicunt aut nõ geometricae s3 formã. q3 i eis ñ ẽ ordo siue debita pñctio: q3 ẽ d3 i scia geometrice. ordo aut vlt terminoz pñctio est forma pñctõnis. termini aut geometrici aliqui debita et pñtue forma siue ordinẽ assumũt: et aliqui discõueniẽtẽ: sicut ẽt mã nãlis aliqui formã nãle cõueniẽtẽ assumit: et aliquando discõueniẽtẽ. ex quo iferĩ: cũ a mã res habeat ẽt fm quid. a forma vero simplr ẽt: q3 pdicte ppõnes licet quodãmodo geometricae dicãt et quodãmodo nõ geometricae: vt igit pñs. tñ simpliciter non geometricae: s3 fm quid geometricae dici debent.

¶ In doctrinis aut non est paralogism3. silr sic i dyalogis: eo q3 mediũ sit semp duplr: et de hoc enim omni. et hoc itez dicitur de alio omni. q3 autem pater non dicit omne.

¶ Solut tertiã dubitationẽ. et pmo oñdit q3 i sciẽtys demõstratiuis nõ sit paralogism3. scdo qsdã assignat differentias inter sciẽtias demñtatiuas et dyalecticã: siue vt exponit lico. inter mathematicas et alias tres. s. nãle dyalecticã et methaphisicã ibi. Hec aut sũt vt videre. pñs igit3 itẽdit solutõez istã q3 syllogism3 q3 ẽ ex oppositis pñcipijs alicui3 scie dici d3 syllogism3 fm ignorãtiã illi3 scie: s3 ex hoc nõ dicit paralogismus. prima pars patz. q3 talis peccat i materia assumẽdo ppõez falsã. scdo pars p3: q3 ex hoc nõ dicit peccare i forma vt p3. i doctrinis igit3. i. i sciẽtys demñtatiuis nõ sit paralogismus quẽadmodũ sit i dyalecticis. Nam i sciẽtys demñtatiuis idẽ mediũ bis sumit d quo maior extremitas vniuersaliter pdicãt et qd vltiter pdicãt de minori extremitate. pdicãtũ aut nõ assumi d3 cũ signo vniuersali. qre rẽ. ¶ Notandũ p3 s3 lico. q3 h ps sil cũ seqñtib3 vsq3 ad illã: s3 dñt q3 et pp qd scire rẽ. ñ ẽ d sba b3 scie s3 ẽ d pñctõne bõitat3 et ornat3 ipi3. iduc at lico. hãc pte et seqñtes vt arist. ibi pparet mathematicas scias dyalectice: nãli: et metaphisice: oñdẽdo q3 in mathematicis ñ sic freqñter dceptões fiũt sic in alyz trib3 noiatis: q3 mathematice semper pcedũt p syllogismũ i dñbita figura et dñbitõ m3 ordinatũ. nã mediũ bis sumitur d quo maior extremitas vniuersaliter pdicãt. mediũ v3 vniuersaliter de minori extremitate. alie v3 nõ sp syllogistice pcedũt: s3 sepe iductiue et exẽplo vtunt i qbus magis errare cõtigit. qre rẽ. ¶ Notandũ scdo q3 scie demñtatiue iõ doctrinales appellãt: q3 magis docet q3 nõ demñtatiue: s3 s3 lico. p doctrinales itellexit mathe3 q3 iõ dñr tales. q3 matie docet. dñr at docẽ maxie: q3 sine formãine docet. alie v3 cũ aliq3 li formidie: et post demñtões suas magl dubitatõz reliquũt. et h iõ cõtigit pñio: q3 entia matheãtica. s. pñtue et nuer3 sũt magis proportionata nostre imaginationi: et sequenter intellectui. nam vt scribitur in de memoria et reminiscẽtia nostra imaginatio nõ est sicut conti3 et tempore. scdo q3 in mathematicis cause sunt nobis notiores q3 effectus: cuius oppositum vt plurimum in alyz sciẽtys contingit. ¶ Notandum tertio q3 signum vlt non ponit ad predicatum: q3 hoc nõ ẽ de ordine et modo sillogistice figure. Quidã vero dñt q3 h est: q3 subiectum ẽ vt materia: pdicatum vt forma. sed forma non diuidi neq3 distribui debet per signum vniuersale. materia vero sic. quare rẽ. Hoc non multum facit ad pñctũ nostz. Vnde notata p modernos hic q3 aliq3 sils peccat i mã et in forma: aliq3 in forma tñ: aliq3 in mã tñ: et aliq3 nec i materia nec i forma. Itẽz q3 submã pñctõnis respectu pdicãti h3 rõnem materie: pdicãtũ v3 rõnem forme: s3 vtrũq3 sit tanq3 mã respectu pñctõnis. q3 est ps integralis ipi3. Item q3 gen3 respectu totius diffõnis ẽ vt mã. respectu v3

Posteriorū

diffiniti vt forma. et alia quedam que non multū pertinentia sunt proposito nostro.

Hec autē sunt vt videre est intellectu sed i rōnibus latet vtrū omnis circulus figura sit. si autē scribatur manifestū est. qđ autē sūt carmina circulus manifestū qm̄ non est.

Ponit quatuor dīas inter scias demōstratiuas et dyalecticā. 2^a ibi. Nō oīz autē in ipaz. 3^a ibi. Cōtingit autē quosdā. 4^a ibi. Si autē ipōse. Prima igit dīa est. qz res i demōstratiuis scientiis cōsiderate sūt ad intellectū manifeste qđ visu cōphēderēt. s; in dyalecticis latēt. i. nō sic manifeste sūt res ibi cōsiderate. qđ dēclarat exēplo. Si. n. i dyalectica fiat hic sylls. oīs sylls est figura. poema homeri ē circulus. igit poema homeri ē figura. Ex hac argumētatiōe dyalectica fit deceptio: qz ly circulus equoce accipit p figura et p poemate homeri. sed si circulus ad sensū describat sic i mathematicis fit hec deceptio nō ptingit. **N**otandū q linco. hāc ptem inducit comparando mathematicas meta^{ca}: nāli: et dyalectice. iō dicit ea q sunt i mathēaticis spēte se offerūt intellectui pspiciendi: et vident in intellectu. Ea vō que sunt in logicis et metaphisicis pp remotionē eoz a sensu et subtilitatem sue nāe subterfugiūt intellectū: et speculata sunt velut a lōge: et nō discernunt eoz subtiles dīe. Et pax post dicit. s; in nālib⁹ ē minor certitudo pp mutabilitatē rez naturalius. et has tres. s. logicā metaphicā et nālem vocat Aristo. rōnales: qz ppter paruitatē certitudinis cum principis subiectoz quodāmodo versant in his rōnabilr magis et pbabilr qz scientificē: s; in his sit scia et demōstratio: s; nō maxime dicta: in solis autē mathematicis est scientia et demōstratio maxime et principaliter dicta: hec linconiensis.

Non oīz autē instantiā in ipz ferre si sit ppō iductiua. sicut. n. ppō ē q non ē i pluribus. nō. n. erit i oibus. ex vlibus at est sylls. manifestū autē est qm̄ neqz instātia ē. eedē enī sūt ppōnes et instantie. quā enī ferūt instantiā. hec erit vtiqz ppō aut dyalectica aut demōstratiua.

2^a dīa. sciētus i demōstratiuis nō adducit ptra demōstratorem instantia iductiua. i. picularis: in dyalecticis at sic. pma ps dēclarat sic. eedē sunt ppōnes et instantie. nā ille que primo sunt instantie: postea fiunt vel fieri pnt ppositiones: siue fuerit instātia dyalectica siue demōstratiua: i demōstratiuis vō ppōnes nō sunt pculares: s; vles. q̄ i demōstratiuis nō sūt instantie pculares: maiorē relinqt notaz. et minorē. probat. qz sylls demōstratiuus sit ex vlibus. qre sue propōnes non solū sunt in pluribus vere: s; in oibus. et p dīs vles et vlr vere. Ex his vbis dēcluidit linco. q in mathematicis minor accidit deceptio qz in alijs sciētus: qre ipaz cōsideratio versat in pauciorib⁹ et magis certis. s. in vlibus solū: aliaz vero cōsideratio in picularib⁹ versat et in plurib⁹ et magis mutabilibus. Aristo. autē hic instantiā picularē appellat ppōnē iductiua: eo q iductio ex picularib⁹ et singularibus pcedit: sic sylls ex vlib⁹. **N**otandū vltēr⁹ q sic interrogatio et ppō sunt realr idē. s; differūt rōne. vt in pcedentibus dēclū fuit. sic ppō et instantia pnt eē realr idē s; differāt rōne: dī. n. ppō p qto pōt eē pmissa alie⁹ sylls: dī at instantia qz sumit tanqz o^m alicui⁹ pmissaz ad oīdēdū qnē nō vē iferri ex pmissis: tales at instātie sūt vles i sciētus demōstratiuis et pferri i mathematicis: qz passioes in ipis cōsiderate isunt subtris suis p se et scdm q ipm. qre nō possūt vni esse p tēto sub subo: qn isint cuilibz: nec ab vno remouēri possūt qn a qlibz remouēat. i dyalecticis at pōt eē instātia picularis: cū sue vles vltimū p iductionē pbēt et a signo: aut p ea q sūt p accis: et s; lico nicē i alijs sciētus qz mathematicis idē ptingere pōt nālis

n. plerūqz p signa pcedit: et vltimū p effect⁹ nō adequatus. i mathematicis vō sp a cā cōuertibili ad effectū fit pcedat demōstratiōe pp qd et pprie sūpta: sed vbi pcedat tali demōstratiōe pprie sūpta sicut i pposito itelligit: sic instātie erunt in naturalib⁹ vniuersales sicut i mathematicis.

Cōtingit at quosdā nō syllogistice dicere ppter hoc q accipiūt vtrūqz inherētia: vt et scenes facit q ignis i multiplicata analogia sit. et nāqz ignis cito gñatur vt dicit. et hec est analogia. Aliquan do qdē igit syllogizare non ptingit ex acceptis. ali qñ vero ptingit sed non videtur.

Ponit tertiam dīam. et primo dicit q aliqui contingit ex premissis acceptis non debite syllogistice inferri conclusio: nem: sicut quādo accipitur mediuz qđ vtrūqz inheret. i. qđ affirmatiue predicat taz de maiori qz de minori extremitate. tunc enim arguitur ex pure affirmatiuis in scda figura: q non ē debita forma syllogistica: sicut arguebat Zenes pbs arguendo sic. illud qđ generat in multiplicata proportione generatur cito: ignis generatur cito. igitur ignis generatur in multiplicata proportione. Scdo dicit q aliquādo contingit vt ex talibus premissis i scda figura nullo modo debite inferatur conclusio. aliquādo vero contingit q sic. videlicet quando arguitur in terminis cōuertibilibus: nō tñ apparet q sequatur propter indebitā formam syllogisticam. ex his igitur Aristo. tacite innuit hanc dīam q in demōstratiuis non accidit deceptio arguendo ex pure affirmatiuis i scda figura. i dyalecticis autē sepe deceptio accidere pōt. pzia ps patet: quia demōstratio proprie sūpta semper ex cōuertibilib⁹ procedit: s; in terminis cōuertibilibus debite inferatur cōclusio ex premissis arguendo ex pure affirmatiuis i secūda figura. igitur et ē. patet cōsequētia cuz maiori: et minor: patet ex premissis. cum enim maior et minor extremitas et mediū cōuertibilia fuerint nō refert qualiter adinuicē coniūgant in propositionibus pure affirmatiuis. et per cōsequēs qualiter cūqz conclusio inferi ex premissis. scda vero pars videtur de se nota: qm̄ dyalectica vltimum ex nō cōuertibilib⁹ procedit. quare et. **N**otandum circa exemplum Aristo. q illud dicitur generari i multiplicata pportione: cuius quando fuerit generatum q̄titas naturaliter est maior q̄titate corrupta: qualiter ignem ex aere generari dicimus: et aeres ex aqua. Ex vno enim pugillo elemēti inferioris decem generantur pugilli elemēti immediate superioris: vt describitur secundo de generatione.

Si autē impossibile ēt ex falsis vey monstrare facile vtiqz ēt solvere. conuenterent enī ex necessitate. sit enī conclusio. a cē. hoc autē cū sit eavtiqz sūt que noui. quoniā sunt vt. b. ex his demonstra bo quod illud est.

Quarta dīa ē. qz facilius ē resoluerē argumētatiōez a cōclusionē ad premissas in sciētus demōstratiuis qz in dyalecticis: probatur tripliciter et primo sic. in sciētus demōstratiuis non pōt ex falso demōstrari verū. i dyalecticis vero pōt ex falso syllogizari vey. ergo a cōclusionē ad premissas arguēdo faciliōr est resolutio i demōstratiuis qz in dyalecticis: minor ē de se manifesta. maior patet ex ante determinatis. cōsequētia vero tenet: supposito. r. q. a. verus sit: qđ ē cōclusio. ex b poterāt inferri premissaz. quas prius noui eē veras: que sint b. ex b. vero premissaz demōstrat. a. et hoc ideo accidit. qz ex b. premissis existentibus falsis non pōt a verum demōstrari: secus autem in dyalecticis accidere potest: eo q i ipis pōt ex falso syllogizari verum: sicut hic. omnis lapis est animal: omnis homo est lapis. igitur omnis homo ē animal.

Conuertuntur autē magis que sunt in mathe-
maticis: quā nullum accidens recipiūt: s; in hoc
differūt ab his q̄ sūt i dyalecticis s; diffinitōnes.

Secūdo arguit sic. i sciētys demonstratiuis z presertiz i ma-
tematicis premisse z cōclusio magis adinuicem conuertibi-
liter assumūt q̄ in dyalecticis. ergo facilius est in demō-
stratiuis resoluerē q̄ in dyalecticis. tenet dñā quia i querti-
bilibus facilior est resolutio q̄ in non cōuertibilib; antece-
dens declaratur. quia sciētie demonstratiue nō assumunt
propositiones per accidens: sed solum per se. tales autē vt
plurimus cōuertuntur: z in hoc differunt a dyalecticis que
sepe assumunt propositiones per accidens z non adinuicem
conuertibiles. demonstratiue vero sepe diffinitiones assu-
munt pro medio que cū suis diffinitis quertunt. q̄re zc.

Augentur autem non per media. s; in post su-
sumendo vt. a. de. b. hoc autem de. c. iterum hoc
de. d. z hoc in infinitum: z in latus vt. a. de. c.
z de. e. vt est numerus q̄tus aut infinitus aut fi-
nitus. hoc aut i quo sit. a. impar numerus q̄tus
in quo. b. impar numerus i quo sit. c. est vtiq; a.
de. e. z est par q̄tus numerus i quo sit. d. par nu-
merus in quo est. e. est ergo. a. de. e.

Tertio arguitur sic. in demonstratiuis scientys non mul-
tiplicantur demonstrationes per hoc q̄ ad eandem conclu-
sionem plura adducātur media demonstratiua: sed ad vnas
relaciones vnus tñ adducit mediū: hoc at suple n̄ dicit i dy-
laeticis. q̄re zc. tenet sequentia cuz minor: z maior patz:
quia vn̄ effect; n̄ p̄t eē nisi vna imediata cā i eodē gñe cāc.
p̄cām at imediatā sciēdemratiue pcedunt. q̄re zc. Dicit tñ
p̄bs q̄ i demratiuis sciētys augeri possunt demratiōes i post
aut i lat; assumēdo: i post assumēdo vt si passio superioris pbe-
tur d̄ inferiori. vbi grā. si h̄re tres: qd̄ iest p̄mo triāgulo: p̄bet
de ysochele z d̄nter de alio inferiori ad ysochelem si aliquid
tale iueniat. z sic i ifi^m. pcedēdo: demrabit. g. a. passio d. b. c.
.d. subis. z sic i ifinitū se per ordinē h̄ntibus s̄m sub z supra.
Multiplicant aut i lat; si eadē passio de duobus subis co-
eas demret. vbi grā. finitū vel ifinitū demrat d̄ numero. qz
vō numer; diuidit p̄ numez parē z iparē: eadē passio demra-
bit de numero pari: z de numero ipari. aristo. autē ponit q̄
illa passio sit. a. numer; vō sit. b. numerus ipar sit. c. z nume-
rus par sit. d. Uide q̄onē sup hac mā. Tot; iste text; ab illa
pre. bec at sunt vt videre. vsq; ad illā. sed qz d̄rt z pp̄ qd̄. pp̄
sui obscuritatē tot z tā varias h̄uit expōnes: quot fuerūt ari-
sto. expositores. Quidā enī voluerūt Aristo. p̄ncipalr itēde-
re q̄ i sciētys demratiuis: nō sit fallacia equocationis: neq;
fallacia d̄ntis. z d̄nt neq; alie fallacie fiunt: licet fiāt i dyale-
cticis. z p̄ hoc h̄r p̄batio ptis pcedētis q̄ n̄ s̄l̄r fit paralogis-
mus i demratiuis sic in dyalecticis. Quidā aut sic linconiē-
tis. z sequaces dicūt aristo. p̄ncipalr itēdere cōclusionē istā.
In mathematicis sciētys nō sic deceptiones fiūt sic in alyis
sciētys: z h̄c d̄nt aristo. p̄bare per rōnes in littera positas.
Aly vō d̄nt Aristo. itēdere z p̄bare: q̄ sciētie matematice
sūt alyis certiores z firmiores: s; iste modus exponēdi ē mo-
dus fratern;. Aly ēt multi exposuerūt aliter: ego vō posui
modū exponēdi q̄ mihi visus fuit posse littere Aristotelis
instius adaptari.

Ed quia differunt qz z propter quid
scire primū quidē in eadē scientia z
in hac dupliciter. Vno quidem mō.
si per non mediū sit syls. Nō enī ac-
cipit prima causa. s; que est propter
quid sciētia s̄m primam causam. Alio vero mo-

do non per media quidem sed non per causam
sed per conuertentiam z per notius. Nihil enī
prohibet eque predicantium notius eē aliquan-
do non causā. Quare per h̄c erit demōstratio.

In hoc tertio capitulo d̄termiat d̄ oīa inter demratiōes pp̄
qd̄ z demratiōes qz. et p̄ oīdit q̄l̄r differāt i eadem sciētia. z.
i diuersis ibi. Alio ēt mō zc. P̄ria diuidit i duas. nā p̄rio
p̄it duplicē oīā iter ipas. sc̄do manifestat p̄ exēpla ibi. Ut
q̄ p̄pe sint plāete. Dic̄ igr̄ p̄: q̄ scire qz z pp̄ qd̄: siue demratiō
qz z demratiō pp̄ qd̄ differūt i eadē sciētia dupl̄r. Vno mō
qz demratiō qz. aliqñ sit p̄ cāz mediātā z remotā z n̄ p̄ primā
z imediatā cām: s; demratiō pp̄ qd̄. sit p̄ cām p̄mā siue ime-
diatā. z differūt. nā aliqñ demratiō qz. n̄ sit p̄ cām media-
tā: s; sit p̄ n̄ cāz. i. per effc̄m: quertibilē tñ cū sua cā z notiozē
illa. n̄. n̄. ē icōueniēs duoz quertibilū: quoz vnū ē effect;: z
reliquū ē cā: aliqñ notiozēz nobis eē effectum. q̄re per ipsuz
poterit fieri demratiō cause.

At q̄ p̄pe sunt planete p̄pter id q̄ nō sintillāt.
sit igr̄ i quo. c. planete. i quo. b. n̄ sintillare. i quo
a. p̄pe esse. verum est. igr̄ ur. b. de. c. d̄re: plane-
te. n. nō sintillāt. s; z. a. de. b. n̄ sintillās. n. p̄pe ē
hoc at accipitur aut per inductionem aut per sen-
sum. necesse est ergo. a. ipsi. c. inesse. quare demō-
stratum est q̄ erratice prope sūt. hic igr̄ tur syllo-
gismus non est propter quid sed qz: nō enī ex eo
q̄ nō sintillant prope sunt: s; propter id q̄ prope
non sintillant.

Declarat p̄positū per exēpla. z p̄mo ponit exēpla de demō-
stratione qz: que est p̄ effectū. Sec̄do de demratiōe qz: que
est p̄ cāz remotā. ibi. Amplius i qb; zc. Itēz p̄mo facit qd̄
dictū est: sc̄do narrat q̄ ēt p̄t fieri demratiō qz p̄ effectū nō
quertibilē ibi. In qbus aut media. primo ponit vnū exēplū.
sc̄do aliud ibi. Itēz sic lunam. Primo facit hoc qd̄ d̄c̄m est.
sc̄do docet illā demratiōē qz: querti i demratiōem p̄pter
qd̄. ibi. Cōtingit aut p̄ alterū zc. Primo igr̄ dicit q̄ fiet demō-
stratiō qz. si arguat q̄ planete sunt p̄pe. qz nō sintillāt argu-
endo sic. oīs stella non sintillās est p̄pe: planete sunt b; . igr̄
planete sunt p̄pe. z vt fiat syls in terminis vlibus arguat
sic. oē. b. est. a. oē. c. est. b. g. oē. c. est. a. Ponat. n. q̄ a. sit prope
esse. b. sit stella non sintillans. z. c. sint planete. talis demra-
tiō nō erit propter quid: sed quia. eo q̄ planetas non sintilla-
re non est causa q̄ sint p̄pe. sed potius econtra. Illa vero p̄-
positio. stella non sintillans est prope. fiet manifesta per idu-
ctionem aut per sensum. Notandum primo q̄ aliquod
corpus sintillare itelligi potest duobus modis. Vno modo
vere. z alio mō solū apparēter. Exēpluz p̄mi. sicut ignis qui
v̄e sintillare d̄r. qz ab ip̄o v̄e defluūt aliq̄ sintille. Exēpluz
sc̄di: sicut stelle fixe. cū enim sint substātie inuariabiles non
possunt ab eis sintille vere defluere tanq̄ partes sue sicut
defluūt ab igne: sed apparēt ab eis defluere vt experientia
docet. Notādū sc̄do q̄ aliquod luminosū apparenter sin-
tillet dupliciter cōtingit. vno modo propter nimiaz itensio-
nē sue lucis sic vt reddat disproportionata potentie visive:
z hoc modo contingit solem apparenter sintillare. Lum. n.
spiritus visui: qui sūt de natura lucis a luce disproportiona-
ta disgregantur a centro: oculi versus circumferentiam mo-
uentur motu quodam inordinato. z propter hoc diuari-
cari cōiter dicunt. quare p̄pter motū iordinatū spiritū: z
aliquādo humoruz oculi: apparet aspicienti oīm a se sintil-
las emittere. Sec̄do vero modo contingit propter nimiam
distantiam luminosū ab oculo: Et propter hanc cām stelle
fixe sintillare d̄nt: tunc enim species ab obiecto decise non

sufficiēter figunt oculo et potentie visive. quare apparebit obiectū moveri et sintillare. et aliqui ostingit ut tali remissa fixatione facta homo mediātibus musculis ad hoc deseruientibus cōstringat partes oculi ut melius aspiciat obiectū et differentias eius discernat: ex qua cōstrictione spiritus ad extra exprimuntur motu quodam inordinato. quare ex hoc apparet obiectum sintillas quasdam emittere. planete ergo nō vident sintillare: quia neque lux aut lumē eorum ē visui disproportionatum: neque est nimia distantia ipsorum ab oculo. continget tamen ut propter nimiam debilitatem potentie visive planete apparet sintillare: sicut etiā oculo sano apparent stelle fixe sintillare. ex quibus apparet quod obiectū eē prope non est cā cōuertibilis nō sintillādi: neque non sintillare ē effectus cū illa cōuertibilis: sed exēpla ponimus: nō ut ita sit.

¶ Notādum tertio quod planete cōiter stelle erraticæ appellātur: eo quod errant a motu primi mobilis: qui est regula aliorum motuum. cum enī primum mobile moueatur ab oriēte in occidentem et tali motu secum rapiat orbēs plāetarum: illi orbēs proprijs motibus mouentur ab occidente in oriens. alia ēt subiungitur causa a quibusdam. cum enim planete quidam in eccentrico et epicyclo simul moueant: motus epicycli ipsorum aliquo modo oppositus est motui eccentrici. quia sit in oppositā partem. quare a motu eccentrici errare dicunt.

¶ Notādū vltimo quod notitia illius propositionis. oīs stella nō sintillās est prope. nō solum per sēsūm acquiri potest: sed etiam per demonstrationem mathematicā: verūtamē procedēdo p̄cesu q̄. et a notioribus nobis tantum: notitia ipsius tandem in notitiam sensus reducitur: aut per inductiones acquiritur. inducendo. s. per omnia singularia sua. quorum tamen notitia etiam per sensum acquiritur.

¶ Dubitat quod vbi ponatur. a. luminosum esse valde propinquum oculo: et sit valde modice quantitatis continget quod sintillabit nō solum per remissas esse species visibiles ipsius: sed etiam propter modicā ipsarū fixationē. quare videtur quod eē p̄pe nō erit cā nō sintillādi: cuius oppositū dicitur in textu. Respondet quod eē p̄pe et eē lōge sūt inuicem correlatiua sic magnū et parū. quare sicut idē est magnū et parū: ita idem obiectus dici poterit esse longe et esse prope. in casu ergo predicto licet illud luminosum sit prope respectu distantiarum: per quas cōmunitē visibilia cōprehēdunt: respectu tamen distantie qua cōueniēter dō visus imutare dicitur longe: et hoc contingit propter modicā eē quantitatem ipsius que simul cū luce nō ē sufficiēs cōueniēter spēs imprimere et ipas debite figere. virtuti visive.

¶ Contingit autē et per alterum alterū demonstrare et erit propter quid demonstrationem ut sit. c. erraticæ. b. in quo prope esse. a. non sintillare. ē igitur et. b. in. c. quare et in. c. a. et in. b. a. quod est non sintillare: et erit propter quid syllogism⁹. accepta enim est primo causa.

¶ Dicit quod cōtingit eōuerso demonstrationē fieri demonstrando alterum per alterum. i. demonstrando effectū qui assumebatur in premissis per cām que ponebatur in cōclusionē: et hec est demonstratio propter quid: sicut arguēdo sic. omnis stella que est prope non sintillat planete sunt prope. ergo planete non sintillant: in hoc itaq̄ syllogismo assumit prima et imediata causa. quare ē propter quid. Ordinat Arist. et syllogismum per litteras. a. b. c. d. ut pri⁹: et littera p̄.

¶ Item sic lunam demonstrant quod per incrementa circularis sit. Si quidem igitur ipsius quod factus est syllogismus. eōuerso autē posito medio ipsius propter quid syllogismus. non. n. propter augmenta circularis est. sed quia circularis est accipit augmenta huiusmodi luna sit in

quo. c. in quo. b. augmentū in quo. a. circularis.

¶ Secundum exemplum est cum demonstratur lunam esse circulem: quia augmentū luminis quod in ea recipitur circulari modo recipitur. arguēdo sic. oīs planeta circulariter recipiens augmentū luminis quod in eo per tempus augetur. est circularis. luna est huiusmodi. igitur et. potest autē eōuerso fieri demonstratio propter quid: mutādo mediū in maiore extremitatē: et eōuerso arguendo sic. oīs planeta circulari figure recipit augmentū luminis modo circulari. luna ē h. igitur et. ¶ Item. n. syllogismus est p̄ quod quā lunā vel aliū planetā recipit augmenta luminis circularia nō est cā quod sit circularis: sed potius eē ip̄ eē circularis figure: est cā quod circulariter recipiat luminis incrementū ordinat etiā Arist. syllogismus per. a. b. c. et lra p̄.

¶ Notādū ut colligit de mētē. 3. de aīa quod oīs quod in alio recipit in eo recipit sed nā recipiētis. et sed ad aliud p̄positū ibi loquat̄ cōmentator: satis tñ ad māz p̄tē referri p̄t. nam cū aliq̄d accidēs extensū adequate recipitur in aliquo subiecto extēso et figurato: necesse est ut accūs sit tāte extēnsionis p̄cise quāte est eius subm. et hoc notauit Arist. in p̄dicamētis cū dicit. quātam superficie eē dicit: tantā albedinē esse dices: oīs etiā ut idē accūs adequatū sit oīs consilis figure cū subo suo: aliter non esset adequatū: quare cū in aliquo corpore adequate recipit lumen circularē illud corpus est circularē. et sic a posteriori ostēdi poterit per circularē lumē corp⁹ quod est ei⁹ subm esse circularē. Arist. tñ non ex eo quod lumen adequate receptū sit circularē: sed ex eo quod modo circulari successiue augetur: docet ostendere corpus illuminatū eē circularē. Modum autē demonstrationis vide in astronomia.

¶ Dubitat. quod lumē receptū in foramine quadrato si est quadratū sed rotundū. ergo nō esse lumē in aliquo subo adequate receptū est eiusdem figure cū illo subo. assumptū docet experimentū. quā si vltius lumē a foramine ad parietē p̄tendat figurā spicā ostēdit et non quadratā. quare et. Ad hoc respōdetur negando antecedens. oppositum enim docet experientia: quā obstaculo posito iuxta foramen quadratum in eo recipietur lumen figure quadrate et tāte quantitatis quante est foramē vel paulo minoris. Ad experientiam in oppositū adductam dicitur quod illa est fallax. quā non in quacūq̄ distantia cōtingeret ut lumen a foramine distās reciperetur sub figura rotunda: sed in certa parte medij notabiliter ab illo foramine distante contingit. huius autem experientie quidam dicunt esse causam rotunditatem corporis a quo lumen deciditur. licet enī lumen in foramine existens retineat illius foraminis figuram. longe tamen ab eo ad naturam redit siue figuram corporis a quo deciditur. Alij vero causam dicunt esse: quā lumē cum sit qualitas specialis et valde perfecta naturaliter ad figuram sphericā tendit siue a corpore rotūdo decidatur siue nō. et cōsequenter licet prope foramē vel intra ipsum a propria forma figura impediatur: non tamē sic impediri potest lōge ab eodē. Alij vero dicunt quod hoc cōtingit: quā partes luminis exteriores et angulares tāquā debiliores virtutis deperdūtur antequā illuz terminum attingere possint: in quo sit lumen rotūdū et sic consequenter remanet lumen centrale rotunde figure cum sit virtutis fortioris. quare et. De his subtilius videntur est in perspectiua.

¶ In quibus autem media non conuertuntur et notius quod nō est causa: quia demonstratur et e non propter quid.

¶ Dicit quod etiā demōstratio fieri p̄t per effectū nō cōuertibile si effectus ille fuerit notior nobis. et hec est demōstratio quia. nō aut p̄pter quid. ¶ Notādū. quod multipl̄ cōtingere potest mediū in demōstratione non eē cōuertibile. Uno modo. quia in plus se habeat quā minor extremitas: licet cōuertibiliter cū maiori. alio modo. quia se habet in minus. Tertio modo. quia in plus

se habet q̄ causa q̄ est maior extremitas. Quarto mō qz se habet in minus. Exemplū primi p̄z i bac dem̄ratioe . omnis stella nō sintillās est ppe. venus est h̄. ergo venus est ppe. z tūc lz affirmatiue dem̄rare: vt p̄z i exēplo pposito. Exēplū sc̄di. sic si argueret sic. ois stella nō sintillās ē ppe. ois stella est h̄. ḡ. z tūc nō lz affirmatiue dem̄rare. qm̄ maior ē falsa: vt p̄z. Exemplū terty. sicut deficcatiuū est effect⁹ ignis in plus se habens q̄ eius cā. ab alia enī cā q̄ ab igne d̄ficatio puenire pōt. v̄ sic magnitudo cū frequētia pulsus ē effect⁹ febris. ab alia enī cā q̄ a febre pōt puenire: sicut ab exercitio vel alio fili. z tūc nō licet affirmatiue dem̄rare. illa enim maior eēt falsa. oē d̄ficatiuū ē ignis: s̄ forte liceret d̄m̄rare negatiue: assumēdo istā maiorē. oē qd̄ nō est deficcatiuū nō est ignis. Exēplū quarti. sicut moueri motu pgressiuo est effect⁹ aie sensituiue: z tūc licet affirmatiue dem̄rare. vt p̄z sic arguēdo. oē qd̄ pgressiue mouet̄ habet aiam sensituiuā. hō ē h̄. igitur zc. Notandū z° qz lz tam p̄ effectū p̄uertibiles q̄ nō p̄uertibile dem̄rare contingat dem̄ratione qz. minor tamē virtutis z efficacie est illa que fit per effectū non conuertibile q̄ que per effectum p̄uertibile p̄cedit: vt fati p̄z.

Ampli⁹ in quib⁹ mediū extra ponit̄ z i his. n. ipsius qz n̄ p̄pter quid demōstratio ē. nō. n. dicit̄ cā vt q̄re nō respirat paries qz n̄ est aial. si. n. hoc nō respirādī cā est oportet esse aial cāz respirādī. vt si negatio cā ē ipsius n̄ eē affirmatio est eē. sic sine mēsurā eē calida z frigida nō sanandi cā est: qz cū mēsurā esse cā est sanādī. s̄lr aut̄ si affirmatio ipsius eē negatio est n̄ eē. In his at̄ sic demōstratis qz dem̄ ē n̄ p̄tigit. n̄. n. omne aial respirat.

Ponit̄ exemplū dem̄rationis qz. per cāz remotā. z primo facit qd̄ dictum est. z° docet ordinare syllm. 3° cōparat h̄z cās remotas ad cōclūsiōes. ibi z°. Sit at̄ sylls zc. ibi 3°. Cōparant̄ aut̄ zc. Primo igit̄ dicit qz etiā dem̄rationē qz. fieri cōtingit in his in quibus mediū extra ponit̄. i. mediū fuerit cā remota z cōior effectū. nō fit aut̄ in talib⁹ d̄m̄ratio pp̄ quid: eo qz mediū in illis nō est causa. s̄. pp̄ria z imediata. v̄bi grā. si dem̄retur qz paries nō respirat p̄ hoc mediū. paries nō est aial: tūc nō cōtingit dem̄rare pp̄ qd̄ z p̄ cām pp̄riā z imediatā. qz si parietē nō eē aial: eēt cā pp̄ria qz paries nō respirat. tūc etiā ecōuerso p̄tiggeret vt aliqd̄ eē aial: eēt cā ipm̄ respirādī. n̄is est falsū. qz nō oē aial respirat. sicut p̄z de piscibus. p̄na p̄z. qz si alicui⁹ negatio fuerit cā pp̄ria negatōis alteri⁹: tūc affirmatio est pp̄ria affirmatōis cā. z ecōuerso. vt si calidū z frigidū i aialib⁹ nō eē debite cōmēsurata est cā nō sanādī. ecōuerso ipsa eē debite p̄portio data ē cā sanitatis. Notandū qz aial habere pulmonē ē pp̄inqua cā. q̄re illud aial respirat. z iō sicut segtur. aial habet pulmonē. ḡ respirat. ita segtur negatiue. si aial nō h̄z pulmonē: qz non respirat. aial v̄o cōius est aiali respirāte. qm̄ multa sūt aialia nō respirantia. sicut pisces. q̄re aial nō est cā pp̄inqua respirādī. s̄ remota. z p̄ n̄is nō dem̄ratione pp̄ qd̄: sed dem̄ratioe qz negatiue demonstrabitur qz paries v̄ aliqd̄ h̄z nō respirat: qz non est aial. Dubitat̄ p̄ coiter exponētes. qz si eēt vez dictū Ari. qz sicut affirmatio est cā affirmatōis: sic negatio est cā negationis. z ecōtra. sequeretur qz sicut posito ante alicui⁹ bone p̄ne poneret̄ n̄is. sic eo remoto n̄is remoueret̄. z sic remoto ante remouet̄ āis. sic eo posito āis poneret̄. consequens est falsum: vt communiter in logica tenetur. z° dubitatur: qz albū est imediata cā disgregatōis visus. z tñ nō albū nō est imediata cā d̄gregationis. color enī mediū valde pp̄inquis albedini. sicut color auri vel ignis nō d̄gregat: s̄ potius visgregat visum. z° dubiū. cū aliqua sit cā remota tñ nō cōior effectū: imo cum ipso conuertibilis: nunquid ex illa demōstrādo effectū fiat dem̄ratio qz. vel pp̄ quid

v̄bi gratia. cū aial rationale sit disciplinabil̄ imediata cā. risibilis vero remota. nūqd̄ p̄ aial rōnale dem̄rādo risibile fiat dem̄ratio qz. Ad primū d̄ cōcedēdo qz i cōuertibilibus arguēdo. sicut posito ante ponit̄ n̄is. sic eo remoto n̄is remouet̄. z ecōuerso. Et de talib⁹ Aristo. loquitur: vt satis p̄z in textu: in alijs aut̄ nō oportet: vt p̄z in hoc entimemate. hō currit. ergo aial currit. Ad 2° d̄: qz sicut albū ē cā disgregandī: ita non albū est causa nō disgregādī. z hoc sufficit. posset tamē hec respōsio molestari. sed de exēplis non est cura. Ad 3° dicit̄ potest qz per talē cām fit dem̄ratio qz: p̄fectior tanq̄ si nō esset conuertibilis. Aristo. tamē i textu solū videtur loqui de illa que fit per cām remotā z effectū cōiorē. Si quis tamen ampliāre velit hoc nomen demōstratio pp̄ qd̄ dicere posset istam eē demonstrationē pp̄ quid. qm̄ ista causa remota poni potest loco imediate.

Syllogismus aut̄ huiusmodi cause ē in media figura. vt sit. a. aial: i quo. b. respiret: i quo c. paries. in. b. quidē igit̄ omni est. a. oē. n. respirās aial est. i. c. aut̄ nullo. a. quare neqz. b. in. c. nullo. ē. nō igitur respirat paries.

Dicit qz predicta demonstratio ordinabitur in sc̄da figura arguēdo sic. omne respirans est aial. paries nō est aial. ergo paries non respirat. siue sic. omne. b. est. a. nullum. .c. est. a. ḡ nullū. c. ē. b. ponat̄. n. qz aial sit. a. respirās sit. b. z pies sit. c.

Cōparant̄ at̄ huiusmodi causarū dictis sc̄d̄z excellentiā: hoc aut̄ est plurimū distare mediū dicere. Sicut enī illud est anacarsidis qd̄ i scithis nō sunt sibillatores: neqz. n. vites. Sc̄dm̄ quidē igit̄ eandē sciam z sc̄dm̄ eorū positionē he d̄rie sunt ipsius qz ad eū q̄ est p̄pter qd̄ syllm.

Dicit qz h̄z cause p̄panē p̄ctoni s̄m̄ excellentiam. qz. s̄. sunt cōiores effectibus z aliqñ p̄tingit vt sint valde distates ab effectu: sicut p̄z in eo qd̄ anacarsides dixit: qui cum vellet cāz assignare q̄re i scithia nō sunt sibillatores dixit. qz ibi n̄ sunt vites. Deinde p̄hs epilogat dicēs. hec sunt d̄rie dem̄rationis: qz a dem̄ratione propter quid: que in eadem scientia fieri habent. z s̄m̄ earundez positionem. idest s̄m̄ ordinem eorundem terminorūz in eadem scia cōsideratoz. Notandū circa exēplū qz vites sunt cā vini gnātua: vinū autē iterius assumptū cā est effectina p̄fortationis sanguinis et spiritui. z p̄ter cā gaudij. gaudiū v̄o cā est vt hoies ad sibilandū icitent̄: q̄re a primo ad vltimū vites erūt cā remota valde sibillatōis: p̄pter hoc anacarsides assignauit cām remotā dicens qz in scithia nō sunt sibillatores. qz ibi nō sunt vites. nota tamē hic qz istud exēplū ponitur doctrine magis q̄ cā veritatis. qz nō oēs predicte cāe sūt pp̄rie z imediate cause: vt patet consideranti.

Alio aut̄ modo differt p̄pter qd̄ ab ipso qz. qz est per aliam sciaz v̄trūqz speculari. Huiusmodi aut̄ sunt quecūqz sic se habēt adinicem qz alterū sub altero ē: vt spectatua ad geometriā. machinatiua ad steriometriā. z armōica ad arithmetica. z apparētia ad astrologiam. Fere aut̄ vniuoce sunt h̄az sciaz quedā vt astrologia mathematica que ē z naualis z armonica: mathematica que est secundum auditum.

z° ostendit qualiter dem̄rationes qz z p̄pter qd̄ in diuersis scientijs differunt. z primo facit hoc in sciētys quaz vna alteri subalternat̄. z° in his que non se habent adinicem subalternat̄ ibi. Dulce aut̄ zc. Itē p̄mo narrat scias i q̄bus

ōria habetur inter predictas demōstrationes. 2° illam ōriam declarat ibi. Hoc enī ipsi^o rē. Primo dicit q̄ alio mō q̄ predictis dicit demōstratio qz r̄ ppter qd. qm̄ in diuersis scientijs demōstrationes p̄dicte ponūtur. quare ex diuersitate illarum scientiarū aliquā ōriam assumūt. Scie vō ī qbus hec diuersitas reperit̄ sunt ille que sic adinuicem se habent q̄ altera alteri subalternat̄: qualiter se h̄z p̄spectiua ad geometriaz. machinatiua ad steriometriā. musica ad arismetricaz. r̄ apparetia ad astronomiā. Deinde subdit q̄ quedā harum q̄si vniuoce sūt. sic astronomia mathematica: r̄ astronomia naualis. sicut etiā musica mathematica r̄ musica practica: q̄ ē fm̄ auditū. ¶ Notandū p̄ q̄ aliquā sciaz alteri subalternari dupl̄r contingit. v̄z. s̄z totū r̄ fm̄ partē. r̄ aly addūt 3^m mēbrum. v̄z. fm̄ aliquā p̄portionē tm̄. Exemplū primi. sic arismetrice musica subalternatur. Exēplū sc̄di. sicut naturalis quo ad partes q̄ est de yride subalternatur p̄spectiue: sic ab Aristō. colligitur infra. Exēplū tertij. sic cirugia quo ad illā p̄pōnem. vulnera circularia tardi^o sanant̄: ad geometriam p̄paratur. Aristō. tamē in textu sequēti. m̄l̄te aut̄ rē. dicit eas nō se subalternari habere. ¶ Notandū 2° q̄ sciaz quaz vna simpl̄r alteri subalternat̄: q̄dā sic se h̄nt q̄ subm̄ subalternate supponit̄ subosubalternatis: sicut inferius superiori. qualr̄ scia de celo scie libri physicoz subalternatur vel saltē toti sciētie naturali: cū corpus mobile ad vbi sit: sicut spēs corporis mobilis absolute. quedā vō cui^o subm̄ ad subm̄ subalternatis cōparatur: sicut m̄ale ad formale: q̄liter se habet p̄spectiua ad geometriā: eo q̄ linea visualis q̄ est eius subiectū. cōparat̄ ad lineā que est subm̄ geometrie: sicut m̄ale ad formale. quoniam supra lineā addit m̄am nālem. q̄uis etiam dici possit q̄ sibi cōparat̄ tanq̄ inferius per acc̄ns superiori suo. de tali subalternatione maxime itelligit ph̄s ī presenti. ¶ 3° notandū p̄ itellectu quozūdā terminoz: q̄ p̄ speculatiua h̄c itelligim^o p̄spectiua q̄ iō speculatiua dici pōt. qz de linea visuali r̄ visione cōsiderat. Inter oēs aut̄ sensus exteriores maxime videt̄ visus ad speculationē deseruire: cum sit magis spiritualis r̄ magis p̄cipiēs a remotis. Vel d̄r speculatiua: qz res visibiles speculādo r̄ aspiciēdo ituemur. hec aut̄ geometrie subalternatur: cū de linea visuali cōsideret. geometria vero de linea absolute. p̄ machinatiua itelligit Arist. artē faciēdi machinas fm̄ debitā suaz cōstitatū aut suozum pondēz p̄portionē. r̄ hec a linco. sciētia de ingenijs appellatur. hec igitur subalternatur steriometrie: q̄ est scia de mensuris solidoz siue corporū. sicut etiā edificij: de cuius mensura r̄ cōtitate cōsiderat machinatiua: cōtinet̄ sub corpore. de cui^o mēsurā cōsiderat steriometria. hec aut̄ steriometria a q̄busdā ponitur eē scia: que in. ii. r̄. iz. geometrie habet̄. r̄ hoc sentit Albert^o Alamanus. Quidā vero dicūt illā eē sciaz q̄sdā mediā iter geo^m r̄ machinatiua q̄ aliquāl̄ practica ē. minus tm̄ q̄ machinatiua. qm̄ vt d̄nt nō videtur bene rōnabile sciam taz abstractā r̄ speculatiua sicut geo^m imediate descēdere in tā m̄alem: sicut est machinatiua. Aly vō dixerūt ex steriometria: r̄ machinatiua fieri sciaz vnā practica: e^o tm̄ sc̄da pars prime subalternat̄: s̄z ambe simul geometrie supponūtur. armonica vero h̄c accipitur pro musica que ideo sic appellatur: qm̄ de vocum armonia siue p̄portionē de bita p̄ncipaliter cōsiderat. r̄ hec subalternatur arismetrice: cum de numero sonoro p̄ncipaliter cōsideret: qui sub numero absolute cōtinet̄: r̄ p̄cipia sua accipiat ab arismetrica. Ultimo p̄ apparentiā itelligere d̄bem^o sciaz illā practica qua naute vtūtur ī cognoscēdis v̄tis serenitatib^o r̄ tempestatib^o ex aspectu quarūdā stellaz. a qb^o cognit̄is cōter dirigunt motus nauij suaz. r̄ hec supponitur astronomie. vtraqz enī de siderū motib^o cōsiderat: r̄ a sensu ipsoz sup n̄m hemisperiū: s̄z magis m̄aliter cōsideret scia naualis: r̄ p̄ q̄dā sensibilia signa. r̄ ppter hoc ab Aristō. d̄r apparetia. astronomus vō magis cōsiderat demōstratiue. ¶ Notandū 4° vt b̄r ī

textu. q̄ iter has noiatas scias quedā subalternate q̄si vniuoce d̄r cū suis subalternantib^o. ea enī vniuoce d̄r: quozū nomē est cōe r̄ ratio sube est eadem: vt p̄z ī antepredicamentis. Sic aut̄ fere cōtingit de musica mathematica: r̄ musica practica que ab Aristō. dicit̄ musica fm̄ auditū. Primo nāqz in noie d̄ueniūt cū vtraqz dicatur musica. 2° aliquāl̄ d̄ueniūt in rōne. qz vtraqz istarum de sono r̄ melodia cōsiderat. s̄z non eodē mō. r̄ ppter hoc fere. i. diminute vniuoce dicitur. musica enī mathematica est de cōsonantia subtiliter per cās ipsius. musica vō practica q̄ est ars cantatiua vel pulsatiua est de cōsonantia mō grosso s̄z signa quedā sensibilia. v̄z. fm̄ tantam vel tantā vocū eleuationē: aut fm̄ talē vel talē applicationē man^o ad instr̄m. Idem iudiciū est de astronomia mathematica r̄ nauali. vtraqz. n. astronomia vocatur. d̄ueniūt ēt in re cōsiderata: qm̄ considerant de motibus stellarū serenitate r̄ tempestate. r̄ ppter hoc vniuoce dici pōt non simpl̄r: sed quasi vniuoce: qz non eodem modo cōsiderant. nā astronomia mathematica est de predictis r̄ simpl̄r per suas cās. sed naualis est per habitudinē ad signa quedā in aere apparentia r̄ ad finē alicuius operis. mathematicus enī de serenitate r̄ tempestate iudicabit per sit^o r̄ cursus astrorum. naualis vō astronom^o per quedā apparetia circa astra: vt qz luna facit circulum. qz mars oritur min^o rubicundus. r̄ sic de alijs. ¶ Pro quo vlteri^o notandū q̄ astronomia mathematica in duas diuiditur partes. quaz prima est theoretica cōsiderans de motib^o planetarum fm̄ p̄p̄nuitatem r̄ distantia. r̄ fm̄ q̄ in tali vel in tali domo repiunt̄: r̄ alijs h̄z. 2° est practica idez cōsiderans in ordine ad effect^o in his inferioribus p̄ducendos. vt serenitatē r̄ tempestatē r̄ h̄z. r̄ hec dicitur iudicialis. naualis igitur cū astronomia practica d̄r eē fere vniuoce magis q̄ cū theoretica. Aly vero dicunt q̄ tam astronomia cōsiderans tempestatem r̄ serenitatē p̄ mot^o stellarū q̄ cōsiderans motus ipsaz fm̄ p̄p̄nuitatē r̄ distantiaz theoretica dici debet. sed sicut naualis dicit̄ practica: qz ex cōp̄bēsis fugam precipit aut p̄secutionē. sic illa astronomia que precipit seminationē vel deambulationē tali tpe: r̄ non tali ppter tales effectus futuros: ex tali coniunctione planetarū practica dici debet. r̄ isti accipiunt practica strictius q̄ solet cōter accipi. eoz tm̄ puto dictū min^o sufficiēter positū. qm̄ astronomia mathematica nullam habet partē que precipiat seminationē aut aliquid tale. sed sicut naualis q̄dam ē sp̄alis practica astronomia pertinet̄ ad nauij gubernationem: sic dicere possum^o aliā eē ipsi^o practica: sp̄ales ad terrenā gubernanda ordinata: quaz noiare possumus agriculture astronomiā. r̄ sic de ambulatione dicat̄. r̄ de similibus. ¶ Quidam h̄c m̄am ampliātes declarant ex auctoritate ptholemei quale debet eē iudiciū astronomi. qz. i. vniuersale r̄ mediū inter necessarium r̄ contingēs. s̄z hoc est nimis remotum a proposito nostro.

¶ Hoc autē ipsū qz sensibilibus ē scire. Sed ipsuz ppter quid mathematicozū.

¶ Declarat predictā ōriaz. r̄ p̄mo facit hoc quo ad scias: qz vna alteri fm̄ totū subalternat̄. 2° ī his: qz altera s̄z p̄te alteri supponitur ibi. Dabet aut̄ se ad speculatiua rē. Pro igitur dicit q̄ scire qz. est sciarum que sūt de sensibus. sicut sūt p̄spectiua musica r̄ machinatiua. sed scire ppter qd. est sciarum mathematicaz que magis abstracte cōsiderant. v̄z. geometrie arismetrice r̄ steriometrie: qd p̄z. qz predicte sciētie demōstrationes habent causarū. Et qz posset alijs credere q̄ scies ppter quid. alicuius effectus scit ēt qz. eiusdē effect^o. iō ad remotōez hui^o dicit q̄ multoties scie superiores r̄ subalternates ignorant qz. s̄z forte sciant ppter quid. sicut etiam contingit q̄ cognoscētes v̄le aliquando quedā eius singulāria ignorāt. ppter id qd de illis singularibus nō cōsiderant. ¶ Notandū q̄ tripliciter itelligi potest sciam subalternan

rem scire ppter quid. subalternatam vero qz. Uno modo qz subalternans aliquā ppōnem demōstrat per cām: qz sciētia subalternata nō demōstratur: sed esse ipsi? cognoscit? & p̄supponitur ab ip̄o. verbi gratia. p̄spectiu? p̄supponit qz eadē linea pōt eē bass? s infinitoz triāguloz. & hāc applicat ad lineam visualē: dicens qz eadē linea visualis pōt esse bass? s infinitoz triāguloz visualiū. p̄dicte igitur ppōnes p̄spectiu? scit qz est: & nō ppter qd. geometra vō. ppter qd ipsi?. 2° mō itelligi pōt qz alicui? effectus subalternās solā cām p̄siderat: nō applicādo illā effectui. subalternata vō solū qz est effect?: nō referēdo in cām suā. sicut in hoc coi exemplo apparet. cirurgicus enī p̄siderat qz vulnera circularia tardi? sanantur q̄s angularia. & hūc effectū nō refert in cāz: qm̄ illaz penit? ignorat. geometra vō scit cām hui?: q̄ ē circulū nō h̄re angulum: effectū tñ penit? ignorat: qm̄ ad ip̄m nō descēdit ei? p̄sideratio. 3° mō itelligi pōt: qz scia subalternās dū demōstrat p̄cedit demōstratione ppter qd. subalternata vō p̄cedit demōstratione qz. & iste itellect? nō eēt vlr verus. qm̄ p̄spectiua aliquando demōstrat ppter quid? & aliqñ qz: q̄ subalternatur geometrie. prim? & scōs itellect? sunt veri. presertim scōs: qui magis ē ad mentē Aristo. vt patet p̄ vba sequētia: cū dicit: qz multoties scia superior scit ppter qd: ignorādo qz. sic aliquādo scimus vlr ignorādo singulare. sicut autē p̄dicte p̄ticula tripliciter exponitur sic corrdēter exponi pōt triplr p̄ticula sequens. Quarum expositionum prima & secunda magis est ad mentem aristotelis. presertim secunda.

Ubi enī causarum demonstratiōes habent. Et multoties nesciūt ipsū qz. sicut vlr considerātes multoties quedam singularium nesciunt propter id quod non intendunt.

Uno mō qz subalternās hz demōstrationē cause. i. p̄ cāz aliqd demōstrādo cui? esse a subalternata p̄siderat. Scōdo mō qz subalternans solum considerat cāz: cū tamen effectus a subalternata considerat. Vel aliter. Di. s. metaphice habēt demōstrationes causarum eorum q̄ assumunt tanq̄s cāe a scia inferiori. Scia enī supior demōstrat principia & cās sciētie inferioris. Hec expositio minus est ad mentes Aristo. q̄ p̄dicte. Notandū 2° de mente linco. qz nō cuiuslibz p̄siderati a sciētia inferiori superior dicit cāz. cū enī inferior sciētia quādā p̄ditionē supaddat subiecto superiori. sic p̄spectiua: cui? linea visualis est subz: supra lineā addit visualitātē respectu illi? cōditionis supaddite. & n̄r eoz que ad istaz p̄sequūtur: supior nō dicit ppter qd. vt vbi grā. geometria nō dicit ppter qd hui? p̄siderati a p̄spectiua. radi? pueniens ad corp? tersum & politū reflectit ab eodē. & i speculo cōcauo reflectit ad punctū mediū. sed taliū aliquādo p̄spectiu? p̄siderat cām: & aliquādo solū eē. Puto tñ qz silius ppōnuz cā accipiatur a p̄ho nāli: cui etiā supponit p̄spectiu?. q̄stū autēz ad istō: qd accipit inferior scia a superiori: superior pōt dicere cāz. vt cū perfectiu? lineā accipiat a geometria. poterit geo? dicere cām eoz que ad lineā pertinet fm̄ qz linea. Ideo dicit Linco. qz p̄sonis appropriate i sciētia subalternata causas ostendit scia subalternās: nō in se sed in suo vlr. Hanc eadē sciam sentire videt Al. Notandū 3° vt colligit hic i tex. & primo p̄ioz: qz pōt aliqs scire i vlr ignorādo tñ in particulari. qz scire possumus oēs mulā eē sterile? ceptu vniuersali? ignorādo tamē hanc vlr illā mulā eē sterile?. & hoc iō cōtinget. qz de illo vel illo singulari nō p̄siderabitur. sic ē qz superior scia nō descēdit ad applicādum causam ab eo cognitā effectui in sciētia inferiori considerato: poterit scita causa ignorare tamen eius effectum.

Sūt autē hec quecūqz alterū quid sit secūduz subz & vtūtur spēbus. Mathematicē enī circa species sunt. Non enim de subiecto aliquo: si. n.

de subiecto aliquo geometrica sūt: sed nō secūduz quod de subiecto sunt.

Qz dixerat subalternatas accipe a sciētijs superiorib? declarat qualiter hoc verū sit dicens. qz he sciētie subalternate sunt dñtes a sciētijs superiorib? fm̄ subm. vtūtur tamen speciebus. i. formis vel p̄cipijs formalib? quas supple accipiūt a sciētia superiori. nā mathematicē sciētie que sūt subalternates: sūt circa spēs absolutas a subiecto sensibili. & lz cōtingat entia mathematica eē i aliquo sensibili subo: nō tñ mathematicē p̄siderāt ea fm̄ qz sunt in subiecto sensibili: s; pōt? fm̄ qz abstracta. Notandū qz scie simplr mathematice. v; geometria & arismetica p̄siderāt formas abstractas a materia. vt nūerū formalr sūptū: lineā: superficiē: angulū. & alia huiusmodi. Et lz p̄dicte sine subiecto esse non possint: nō tñ p̄dicte sciētie ea considerant s; qz in subo habēt eē. sed potius abstracte. Hec autē formaliter ab Aristo. spēs dicuntur. qm̄ mō abstracto & separate p̄siderāt. Subalternate igit sciētie: q̄ sūt qd altez a subalternantib? ppter earum subz ad certā mās contractū. sicut p̄spectiua est qd alterum a geo?: qz p̄siderat de linea visuali. & musica quid alterū ab arismetica rōne subiecti: qd est nūerū cōtract? ad sonuz: vtūtur hz speciebus cōsideratis a scia superiori: & illas accipiūt ab eadē. & p̄cipia qdaz formalia sup illis fundata. qm̄ p̄spectiua accipit a geometria p̄siderationē lineę & circuli: & eozū que ad lineā vel circulū pertinet s; qz hz. s; nō accipit ab ea p̄siderationē visibilitatis. Sifr musicus lz accipiat ab arismetico p̄siderationē nūeri & p̄portionū ipsi?. nō tñ accipit ab eo p̄siderationē soni & pertinetiū ad ip̄m s; qz sonus. & hoc est totū qd Aristo. i lra itendit. Notandū 2° qz forme mathematice a mathematico p̄ itellectū abstrahuntur. p̄mo a materia sensibili. qm̄ de tali materia nō se intromittit mathematic?. & talis abstractio cōueniēter fieri potest. qm̄ mā redditur sensibilis ratione qualitātū sensibiliū. Quantitas veroqz a mathematico p̄siderat naturaliter ē prior q̄ litate: eo qz q̄stitas est primū accidēs qz inest materie: vt colligitur a cōmētatore. i. metaphy. omne autē nāliter pri? a suo posteriori absolui potest. qre q̄stitas a materia sensibili potest per intellectum absolui. Secundo abstrahuntur a mathematico forme ab eo cōsiderate a materia p̄ma: que a quibusdā dicit materia intelligibilis: illa enī nō est cōsideratione ipsius cū sit substantia quedā. hec etiā abstractio cōueniēter fieri potest. qz lz q̄stitas fm̄ rōnez accidentis considerata a substantia per intellectū absolui nō possit. qd itatiue tñ considerata sine suba intelligi potest: vt patet. mathematice tñ forme a q̄stitate nō abstrahuntur q̄ cōiter mā imaginalis appellari solet: licet improprie.

Habet at se ad speculatiuā sicut hec ad geometriā. alia ad ipsam vt id quod est de yride ipsum quidez quia: philosophi est scire. sed ppter quid speculatiui aut simpliciter aut scōz doctrinam.

Dicit qz sicut p̄spectiua se habet ad geometriā. qz tanq̄s sibi subalternata dicit qz: & geo? ppter quid. sicut alia qdaz sciētia. v; naturalis se habet ad p̄spectiua: vt patet in ea pte que est de yride. ipsius enī phie est de yride dicere qz est. p̄spectiue vero est dicere ppter qd: simplr autem fm̄ doctrinā. Notandū p̄mo qz naturalis phia nō simplr subordinatur p̄spectiue. imo videt ecōuerso dōm: qm̄ quo ad rē cōsideratā supponitur p̄spectiuus nāli: vt videt de se notuz. & colligit ab Aristo. & physi. Subalternat igit naturalis p̄spectiue quo ad aliquā partem tñ. sicut quo ad illam que ē de yride. & hoc non est quo ad rem consideratā: sed quo ad modū considerandi. naturalis autē de yride dicit: qz cōsiderans ipz talis apparentie esse. & mās in qua talis apparētia fieri habet. s. in nube aquosa aliquo mō soli opposita. p̄spe-

ctius aut dicit ppter quid cōsiderādo modū & diuersitatē reflexionis radioꝝ solariū a nube. ¶ Notandū 2° q̄ coruz que ad demōstrationē de yride cōcurrunt quedā linee visuali attribuūt s̄m q̄ linea est. & quo ad hoc p̄spectiuus accipit a geometra. q̄dam vero sibi attribuūt s̄m q̄ linea visualis. & quo ad hoc dū p̄spectiu⁹ dicit cām de yride non accipit ab alio. sed hoc facit simplr & s̄ se. & hoc est q̄d Aristo. dicit q̄ p̄spectiuus dicit ppter qd aut simplr: aut s̄m doctrinā. i. dū accipit a scia supiori que merito doctrina dici p̄t: cū sit scia superior & per cās demonstratiue p̄cedens. Et q̄bus infertur eandē partē naturalis philosophie simul subalternari geometrie & p̄spectiue. p̄. postq̄ in demōstratione de yride quedā attribuunt linee s̄m q̄ linea. quedā vero linee visuali s̄m q̄ linea visualis. quare &c.

¶ Adulte. n. & non sibijnuicē sciarū habent se sic vt ad geometriā medicina: quod eni vulnera circularia tardius sanantur medici est scire propter quid autem geometre.

¶ Nunc vltimo dicit: q̄ multe sūt sciētie nō sibi inuicē subiecte: quaz vna dicit q̄ alicui⁹ effectus: altera vero dicit p̄ quid. sicut sunt: medicina cirugia: & geometria. sicut eni medicus q̄ vulnera circularia tardius sanant vt inerb⁹ angularibus: & causas illius ignorat. & per dñs scit. solū q̄. geometria vero scit ppter qd ipsius. ¶ Notandū q̄ per sanationē vulneris hic intelligimus consolidatiōnem & vnionem partium membri vulnerati. hoc igitur fit tardius in circulari vulnere q̄ in angulari alyis partibus: cui⁹ cā est. q̄ circulus caret angulis. & cū sit capacis⁹ una figura & p̄tes eius maxie distant respectu aliarum figurarum. q̄re magis difficulter partes mēbri vulnerati vulnere circulari adinuicē vnient. in vulnere aut angulari: q̄ partes iuxta angulū sunt valde propinque: sibi poterit in angulo fieri initiū q̄daz cōsolidationis membri. & sic dñr relique partes faciliter consolidabuntur. q̄ vero circulare vulnus caret angulo: non sic faciliter fiet curatio ipsius alyis paribus. ¶ Dubitat. q̄ videtur q̄ sicut naturalis p̄spectiue subalternat: eo q̄ sibi supponitur quo ad quādam partē ipsius. sic cirugicus subalternatur geometrie quo ad illā p̄positionē que est pars cirugie. vulnera circularia tardius sanantur. cui⁹ oppositū philosophus sentit dicens: q̄ iste non sunt sibi inuicē subiecte. ¶ Quidā hic dixerūt q̄ ista p̄positio. vulnera circularia &c. non est pars cirugie cū sit q̄dam p̄ncipiū ipsius. p̄ncipia vero sciētie nō sunt partes ipsius. sicut neq̄ p̄ctus qui est p̄m⁹ linee ē pars eius. sed hoc reputo friuole dictū. ¶ Aliter igitur dicitur q̄ Aristo. in presenti illam sciaz appellauit alteri subalternatam que vel simpliciter vel s̄m aliquaz eius notabilē partem: v̄puta s̄m aliquem tractatū eidez subalternatur. sic autem non est de cirugia respectu geometrie. concedi tñ potest sine inconuenienti q̄ sibi subalternatur quo ad illaz p̄positionem. sicut etiam conceditur geometriā subyci naturali quo ad illam p̄pōnem. de puncto ad punctū rectam lineā ducere &tingit. & sic est finis capituli ad laudem dei.

Figuraruz autem magis scire faciēs maxime prima ē. mathematice & n. scientiarum per hanc fuerunt demōstrationes vt arithmetica & geometria & p̄spectiua. Et fere dicere est quecunq̄ propter quid faciunt speculationem. a ut eni omnino aut sicut frequentius & i pluribus per hanc figuram que est propter qd fit syllogismus quare & per hanc erit maxime faciēs scire propter quid speculari.

¶ Hoc est 4° & vltimū capitulū p̄mi tractatus: in quo p̄t q̄ determinauit de mā demōstratiōis dñr determinat de ip̄ forma oñdes in qua figura maxime fieri h̄z demōstratio. & diuiditur i duas p̄ncipales partes. In p̄ma p̄bat q̄ p̄ma figura ē maxime faciēs scire. & ex hoc habetur q̄ demōstratio maxime fieri debet i figura p̄ma. Scdo q̄ p̄ma figura aliquā negatiue p̄cedit: & ōz demōstrationē p̄cedere ex immediatis: ostendit quō &tingit p̄pōnem negatiuā esse imediatā ibi. Sicut at. a. esse. i. b. cōtingit &c. Prima in tres partes diuiditur s̄z q̄ tres adūcit rōnes. scda ibi. Postea ipsius q̄d quid est. tertia ibi. Amplius hec q̄dam illis &c. Primo arguitur a signo. scie mathematice que sunt alyis certiores formāt demōstrationes in p̄ma figura. ergo &c. assumptuz p̄z inductiue. Arithmetica enim geometria & p̄spectiua sunt h̄z. & q̄si vlr dicere cōtingit. q̄ quecunq̄ scia p̄cedit p̄ demōstrationē ppter quid aut semp aut frequentius format illā in p̄ma figura: quare concludit q̄ demōstratio ppter qd ē maxie faciēs scire per hanc figurā. & per dñs cū demōstratio ppter quid sit que facit vere scire. sequitur &elo p̄ncipalr itenta. Intelligēdū q̄ illud q̄d dicit de p̄ma figura itelligit de p̄mo mō p̄me figure: cuz sit enim scia potissima qua vlr passio de subo. p̄prio demōstratur oportebit in acq̄sitione talis scie passionem v̄liter de medio in maiori p̄pōne affirmatiue p̄dicari. & in minori mediū v̄liter de minori. & hoc nō fit nisi i primo modo p̄me figure. ¶ Notandū scdo q̄ p̄dicte sciētie v̄ plurimuz p̄mo p̄me figure vtunt: q̄m v̄ plurimū demōstrant passioēs p̄prias p̄cām p̄p̄riā. Aliqñ tñ vtunt scda v̄ tertia figura aut alyis modis p̄me figure sicut patet i p̄spectiua que aliquā arguit ab effectu. & aliquā per cām remotā negatiue in scda figura demonstrando. & aliquā negatiue in p̄ma. & iō dicit p̄hs aut omnino aut sicut frequenter. Lōiter exponētes mouēt hic difficultatem de certitudine sciaz cōparando mathēaticas naturalibus & metaphice. & cōparando arithmetica geometrie. s̄z de his sufficiēter visū fuit in qōne trigesimalertia.

¶ Postea ipsius quod quid est sciētiāz per hanc solam figuram venari possibile est. in media eni figura non cathegoricus syllogismus sed ipsius quod quid ē sciētia est affirmationis. in vltima fit quale sed non vniuersaliter: sed quicquid vniuersalium est. non enim quodammodo est animal bipes homo.

¶ Scdo arguit sic. illa figura magis facit scire p̄ quā solā cōcludi p̄t diffinitio iuestigāda de suo diffinito. sed p̄ma figura est h̄z. igit &c. maior p̄z. q̄ notitia diffinitiuā ē notitia sciētificā. & diffinitio est p̄ncipiū aut mediū demōstratiōis: per quō acgrit scire. minor probatur. q̄ diffinitio dum concluditur de suo diffinito concluditur vniuersaliter & affirmatiue. nā si animal bipes sit hominis diffinitio: nō p̄dicabitur quodā modo de hoīe: sed simpliciter de quolibet hoīe & affirmatiue. sed per solā primā figurā cōtingit vlr & affirmatiue cōcludere. igitur &c. p̄z notitia cū maiori. minor etiaz patet cōsideranti modos figuraruz. In scda eniz figura nō concluditur affirmatiue: sed semp negatiue. In tertia vero licet aliquando affirmatiue cōcludatur: tamen nūquaz vniuersalr cōcludit. s̄z particulariter tñ. quare &c.

¶ Amplius hec quidē illius nihil idiget. Ille aut per hanc densantur & augmentant quousq̄ vtiq̄ ad immediata veniant. Adānifestū igitur quod maxime p̄p̄riū scie p̄ma figura.

¶ Tertio arguitur sic. prima figura nō idiget alyis figuris: s̄z alie indigent ipsa. igitur maxime facit ad scire. tenet & sequētia. & assumptuz p̄z. q̄m vt habet primo p̄p̄riū. alie figure reducuntur ad primā per cōdensationē aut rarefactionē dōct

venerit ad immediata. Deinde pbs cōcludit. & lra p3. **C** Du-
bitatur qualr vez est qd alie figure reducātur ad primā per
condensationē aut rarefactionē. **C** Rūdetur qd hoc duplr ve-
rificari pōt. pmo quo ad formā sylli. 2° quo ad mās sylli ali-
quo mō generātis sciaz. Unde p primo sciēdū est: qd hic po-
nit cois dria iter pma figurā & alias. qm̄ i pma mediū p sibi
subycif deide pdicat. & i scda bis pdicat. s. i maiori & minori
ppōne. in tertia bis subycif. hoc p3 pmo pōz. **C** Ex quo se-
quitur: qd scdaz reducēdo ad primā ex pte medy de pdicato
fiet subm i ppōne maiori. s3 tertiā ad pma reducēdo d subo
fiet pdicatu i ppōne minori. **C** Sciēdū 2°: qd cū pdicatum
fit subz: fit qdā cōdēsatio nō pprie s3 silitudinarie. sicut eniz
quādo corp^o cōdēsatur ptes eius sibi sūt ppingores. sic qn̄
de pdicato fit subm id qd erat remoti^o ab ipso initio pposi-
tionis ppinquius fit. Ecōtra vero cū subm transferit in pdi-
catū fit quedam rarefactio metaphozice. qm̄ sicut in rare-
factiōe ptes corporis sūt remotiores q̄ pri^o. sic dū subz trās-
ferit i pdicatu illd qd erat ppinqui^o fit remoti^o ab initio
ppōnis. Ex quib^o p3 qd scda figura q̄tū est ex pte medy re-
ducit ad pma p cōdēsationē. s. reducēdo pdicatum in subz.
tertiā vō p rarefactionē. s. reducēdo subz i pdicatu. & p talē
reductionē deuenit ad immediata ex pte forme sylli: qm̄ re-
ducunt ad figurā pma: i qua primo repitur ratio principio-
rum & forme syllogistice: q̄ sūt dici de oī: & dici d nullo: vt p3
primo pnoz. **C** Pro scdo sciēdū qd aliqui ptingit qn̄ aliqd
notificam^o p scdam vel p tertiā figurā maiore aut minores
ppōnem esse mediatā. sic hic. oīs homo est suba. talis autē
ppō aut reducit ad immediata sp ascēdēdo ab hoīe ad subaz.
sicut hic. omne aīal est suba. oīs homo ē aīal. igit̄ rē. & sic vl-
teri^o pcedēdo. aut reducit semp descēdēdo a suba ad ho-
minē tanq̄ a superiori ad inferi^o. sicut hic. oē corp^o est suba.
omnis hō est corpus. igit̄ rē. & sic vlteri^o descēdēdo vsqz ad
mediū immediatū hoī. si primo fiat reductio fit p quādā rare-
factionē metaphozice. q̄to enī magis ascēdim^o: tanto magi
dilatam^o & augem^o. Si scdo mō fit per qdā cōdēsationem.
q̄to enī magis descēdim^o tāto magis cōstringim^o & cōden-
sam^o ad pauciora siue specialiora deueniēdo. Quidā tamen
videntur velle: qd q̄litercumqz fiat ista reductio fit p cōden-
sationē. eo qd multiplicatio medy est cōdēsatio qdā vt di-
cunt. Dec aut reductio ppositiōis mediate ad immediatam
per rarefactionē & cōdēsationem non fit nisi i prima figu-
ra. tū qz soluz in prima figura mediū sumitur iter extrema-
tum qz soluz i pma figura cōcludit vlis affirmatiua. q̄re rē.
C Alios modos narrat Al. iter quos vnū dicit eē ad mentē
Aristo. v3. qd 2° & 3° figura ad primā reducūtur quo ad sue il-
lationis euidētiā. siue hoc fiat p cōuersionē siue p trāspositi-
onē premissaz: siue per impole. & hoc modo dicūtur reduci
per cōdēsationē. qz. s. reducūtur ad figurā immediatā q̄ nullo
indiget ad inferendō. Dicūtur aut reduci per rarefactionē
quo ad reductionē suozū particulariū modozum in modos
vles prime figure. & presertim in modum primū. Alios mo-
dos exponendi vide ab eo.

C Sicut aut esse. a. in. b. ptingit i diuidualiter. sic &
non esse conceditur. Dico autē i diuidualiter esse
aut non esse eo qd non ē eozuz mediū.

C Declarat qualter contingit ppositionē negatiuā esse ime-
diatam. & pmo pponit qd itendit. 2° exequitur. dicit primo
qd sicut cōtingit ppōnem affirmatiuā eē immediatā. vbi grā.
vbi. a. i diuidualiter. i. immediate predicef de. b. sic etiā cōti-
git ppōnem negatiuā esse immediatā. sicut cū. a. i diuidualit
remouetur a. b. dico autē aliquid i diuidualiter d alio affir-
mari aut ab alio negari quando nullo modo fuerit mediuz
eoz. i. nullū fuerit mediū pbadi pdicatu de subiecto.

C Cum igitur aut. a. quidē aut. b. in toto quodaz
fit aut & ambo non contingit. a. in. b. primo non

esse. Sit enī. a. in toto. c. ergo si. b. nō ē in toto. c.
potest enī. a. esse quidē in quodā toto: sed. b. non
eē i hoc. erit syllogism^o qd nō sit. a. in. b. Si enī in
. a. quidē omni est. c. in. b. autē nullo ē. in. b. nullo
est. a. & hoc per medium. c. Similiter aut est & si.
b. in toto quodam ē vt. in. d. d. autem in omni. b.
est. a. at in nullo. b. erit per syllogismum. Eodē
autem modo demonstrabitur & si vtraqz in to-
to quodam sit.

C Exequit de intento. & primo oñdit quomodo ppositio ne-
gatiua sit mediatā. 2° qualiter sit imedita. ibi. Si vero neu-
trum rē. Item primo declarat intētum. scdo declarat quod
dam suppositum: ibi. Qd aut contingit rē. Ponitur igitur p-
mo regula trimembris. v3. quando pdicatum alicui^o ppo-
sitionis negatiue sub aliquo gñe ptingit: aut subiectū ipsius
aut vtrūqz: ppō illa nō est imedita. ita vt pdicatu pzo re-
moueat a subo. per. a. obem^o itelligere pdicatu. & p. b. sub-
iectū. Prima ps p3 de hac ppōne. nulla suba est albedo. pti-
nef. n. pdicatu sub q̄litate: subz vero. sub nūero ptingit. pote-
rit igit̄ illa ppō pbari p aliqd mediū i scda figura. sic arguē-
do. oīs albedo ē q̄litas: nulla suba ē q̄litas. q̄ nlla suba est al-
bedo. & pōt sylls formari. ex. a. b. c. vbi sit. a. albedo. & b. suba
& c. sit q̄litas. Scda ps p3. de illa ppōne. nlls hō est q̄litas.
hō enī sub suba ptingit que vocef. d. sub qua nō cōtinet pdi-
catū. Poterit igit̄ illa ppō pbari i pma figura arguēdo sic.
nulla substātia est qualitas. oīs hō est substātia. igit̄ rē. Po-
test etiā formari sylls p. a. b. c. d. & p3 de se. p3 ē tertia pars
de illa ppōne. nullus homo est albedo. q̄ in pza figura per
aliqd mediū pbari pōt arguēdo sic. nulla substātia est albe-
do. oīs hō est suba. igit̄ rē. Pōt etiā pbari in secunda figu-
ra sicut hic. oīs albedo ē qualitas. nullus homo ē qualitas.
igitur nullus homo est albedo.

C Quod autē contingit. b. nō esse in quo toto est
a. aut iterū. a. i quo est. b. manifestū ex coordinatio-
nibus est quecūqz non pmutant adiucicē. Si. n.
nihil eozū que sunt i. a. c. d. coordinatiōe d nullo
pdicatur que sunt in. b. e. f. a. autē in toto. p. sit
ordinatione existēti. manifestum qd. b. nō erit i. p.
commutarent eniz coordinatiōes. Similiter aut
est & si. b. in toto quodā est.

C Declarat qd pus supposuerat. v3. qd subz pōt eē in aliquo
gñe i quo nō est pdicatu aut ecōuerso. dicit. n. qd hoc est ma-
nifestū ex coordinatiōib^o pdicamentibus que nō iucicē pmi-
scēt: sic enī sit vna coordinatiō pdicamentalis ad. a. c. d. grā
exempli. coordinatiō pdicamenti substantie. & alia sit co-
ordinatiō. b. e. f. verbi gratia. q̄titatis. nullum exis in pri-
ma coordinatiōe pdicatur de aliquo existente in secunda.
neqz eō: quare si. a. pdicatu ponatur sub gñalissimo pme co-
ordinationis. quod vocetur. b. b. subiectū qd est alterius co-
ordinationis non erit sub illo. & idem contingit econtra. ali-
ter. aut cōmiserent coordinatiōes: qd videt̄ impole.

C Si vero neutrum sit in toto nullo. Nō ē aut. a.
in. b. necesse est i diuidualit nō eē. Si enī erit me-
diū necesse est alterū ipozū i toto quodā eē aut
eniz in prima figura aut i media erit syllogism^o.
Si igitur i pza figura. b. erit in toto quodā affir-
matiua enī ad hāc o3 fieri ppositionē. Si vero
in medio quecūqz cōtingit ad vtrūqz. n. posito pri-
uato sit syllogismus. Cū aut vtraqz negatiua sit

nō erit. manifestū igitur ē q̄ cōtingit aliud i alio non esse indiuidualiter. ⁊ quando p̄tingat ⁊ quo modo diximus.

Ostēdit qualr̄ ppō negatiua vera est immediata. ⁊ ponit hanc regulam. si sit ppō negatiua vera ⁊ tam subz q̄ p̄dicatū sub nullo genere cōtineat illa est imediata. sic ē ista. nulla suba est q̄ritas. p̄bat sic. q̄ si sit mediata tūc habebit ali quod mediū p̄ q̄d poterit p̄bari. aut igitur hoc erit i prima figura. aut in sc̄da. nā i tertia nō cludatur v̄lis affirmatiua si i prima oportebit minores esse affirmatiua: p̄sertiz si directe cludat. ⁊ per p̄ns illud mediuz de minori extremitate siue de subiecto vere affirmabitur: quare illud subiectum cōtinebit in aliquo superiori: q̄d repugnat supposito. si hoc fiat in sc̄da figura oportebit aut maiore aut minore esse affirmatiua quecūqz cōtingat: nō pōt aut vtraqz p̄missa si eē negatiua. ⁊ si maior erit affirmatiua: tūc p̄dicatū sub aliquo toto p̄tinebit: sicut i hoc exēplo. ois hō est suba. nlla qualitas ē suba. ergo nulla qualitas est homo. Si vero minor est affirmatiua subiectū sub aliquo superiori p̄tinebit. sicut h. nulla qualitas est suba. ois hō est substantia. ergo nullus hō est q̄litas. Deinde p̄hs epilogat. ⁊ lra est plana.

Ignorātia at nō sc̄dm negationez: s̄z sc̄dm dispōnem dicta est q̄dem per syllogismū facta deceptio. Hec autē in his que sunt primo aut nō primo sunt: cōtingit duplr̄. aut enī cuz simpliciter esse accipiat vel nō esse. aut cū per syllogismū accipiat opinionē.

In hoc sc̄do tractatu ostēdit Ari. in nobis ignorātia p̄duci posse p̄ syl̄z ⁊ sine syl̄o. ⁊ cōtinet vnicū capitulū: q̄d in duas diuidit partes. primo ostēdit qualr̄ per syl̄m ignorātia i nobis p̄ducitur. sc̄do qualr̄ sine syllogismo. ibi. Manifestū autem est q̄ si aliqs r̄c. Prima diuiditur in duas: qm̄ primo ostēdit qualiter per syllogismū ignorantia causat in primis ⁊ immediatis. 2° in posterioribus ⁊ mediatis ibi. In his aut que sunt nō indiuidua. Itē primo facit q̄d dictum est quo ad syl̄m affirmatiuū. sc̄do quo ad negatiuū. ibi. Que vero ipsi nō esse r̄c. Circa primū quatuor facit. primo ponit q̄sdaz distinctiones de ignorātia. sc̄do ostēdit modū quo ignorantia causat de qua itendit ibi. Simplicis quidē. Tertio assignat diuersitates circa hoc contingentes. ibi. Contingit quidem igitur r̄c. Quarto respondet tacite questioi. ibi. Ipsius quidem. igitē esse r̄c. Prima distinctio quam implicite ponit est ista. duplex est ignorātia. s̄. fm̄ negationē ⁊ s̄z dispōnem. ignorātia fm̄ negationē ē cū qs de aliqua re nihil nouit. q̄lis est ignorātia rustici q̄ nihil d̄ hoc nouit: q̄ triāgulus h̄z tres angulos equales duobus rectis. Ignorātia v̄o s̄z dispōnem dicit cū quis habet habituz p̄trariū sc̄ie: vt si aliquis opinaretur celū quiescere: hec aut ignorātia fieri pōt p̄ syl̄z. ⁊ tūc vocat deceptio. Sc̄da distinctio. ignorātia s̄z dispōnem ē duplex. q̄dam circa imediatā ppōnem. q̄dam circa mediatam. Exēplū primi: vt si aliqs credat q̄ nō oē totū ē sua pte maius. Exēplū sc̄di: vt si sor. opinet̄ triāgulū non habere tres. Tertia distinctio. adhuc mōvtraqz accipiēdo ignorātia est duplex. quedā est qua quis nominatur esse q̄d nō est. ⁊ hec est ignorātia circa p̄positionez affirmatiuam. vt si aliquis opinet̄ celum quiescere. quedaz vero per quam aliqs opinatur nō eē quod ē. ⁊ hec habetur per negatiuā p̄positionē. sicut cū aliqs opinat̄ triāgulū nō habere tres. Quarta distinctio. siue sit ignorātia circa ppōnē affirmatiuaz: siue circa negatiuā adhuc talis est duplex. q̄dā enī fit sine syl̄o: q̄dā v̄o p̄ syl̄m. Exēplū primi: vt si aliqs solo errore visus iducat̄ ad credēdū solē eē minozē terra: aut ipsum non esse maiore.

Exemplū sc̄di: vt si aliquis virtute argumētatois credat celum quiescere. aut ipm̄ non moueri. Iste distinctioes s̄z non omnes explicite: tamen implicite colliguntur ex textu. Dicet solet coiter dubitari: q̄ non videtur verum: q̄ circa ppōnes imedias cadere possit deceptio siue p̄ syl̄z: siue sine syl̄o. quia videtur p̄ se note. s̄z d̄ hoc sufficiēter dcm̄ ē i p̄cedētib̄.

Simplicis igit opinionis simplex deceptio. sed que est p̄ syllogismū plures sunt. Nō sit enim. a. i nullo. b. indiuidualiter. igit si syllogizaret. a. eē i b. mediū accipiēs. c. deceptus erit per syllogismū.

Ostendit modū quo ignorātia catur. ⁊ p̄mo p̄ponit q̄d intendit. 2° declarat ibi. Cōtingit igit. Dicit p̄mo q̄ ignorātia sine syl̄o q̄ simplex appellat̄ fit vno mō tm̄. ignorantia v̄o p̄ syl̄m multipliciter fieri pōt. Si enī sit illa negatiua imediata. nullū. b. est. a. ⁊ aliqs cludat q̄ oē. b. est. a. p. c. mediū: causabit deceptio per syl̄m: arguēdo sic. oē. c. est. a. oē. b. est. c. ḡ omne. b. est. a. q̄ igit tale mediū variari pōt multiplr̄. id deceptio p̄ syl̄m etiā multipliciter fieri pōt. Dubitat. q̄ videt̄ q̄ etiā simplex ignorātia plibus modis fieri possit. q̄dā enī fit ex errore sensus: vt cū qs opinat̄ solē eē minozem terra. q̄dā v̄o ex solo errore intellect̄ nō cōcurrēte sensu: vt si aliquis opinet̄ q̄ anguli recti sint inequales: aut suba sit qualitas. dicit q̄ sufficit ad mentē Aristo. talē ignorātia vno mō fieri. q̄. s̄. non diuersificat̄ p̄ diuersitatē rōnum quo ad illaz causandā adduci possent. sic fit de ignorātia p̄ syl̄m facta.

Contingit q̄dē igitur vtraqz p̄positiones falsas. cōtingit aut alterā tantū. Si enī nec. a. i nullo. c. erit neque. c. in nullo. b. accepta autem sunt ecōtrario vtraque vtreque erunt false.

Declarat qualiter variis modis fit ignorātia per syl̄m: p̄supposita tamen debita forma syllogistica. ⁊ primo ostēdit qualiter ignorātia fiat duabus p̄missis existētib̄ falsis. 2° qualiter fiat altera tm̄ existente falsa ibi. S̄z alterā r̄c. Itē primo facit quod dictū est: quādo ille p̄missis fuerint contrarie veris. 2° quādo fuerit p̄tradiozie earuz ibi. Pōt. n. sic se h̄re r̄c. Primo igit dicit q̄ contingit in causando ignorantiaz vtraqz p̄missas esse falsas. ⁊ p̄tingit alteraz tm̄ eē falsam. Exemplum primi ponitur ab Aristo. per. a. b. c. Sed potest exemplificari per istuz syl̄m. omnis qualitas ē suba. omnis quātitas est qualitas. ergo omnis qualitas est suba. patet enī q̄ p̄missis sunt contrarie his duab̄ veris ⁊ immediatis. nulla q̄litas est suba. ⁊ nulla q̄litas est quantitas.

Potesit at sic se habere. c. ad. a. ⁊ ad. b. ⁊ q̄. c. neqz sub. a. sit: neqz v̄liter in. b. b. q̄dez impossibile esse est in toto aliquo. Primū enī dcm̄ est i ipso b. nō esse. a. a. aut nō necesse est oib̄ que sunt. c. inesse v̄liter. quare vtreqz false sunt.

Dicit q̄ aliquando contingit mediuz sic se habere ad maiorem extremitatem vt non contineatur sub ea. ad minozē vero q̄ non vniuersaliter de ipsa predicetur. minor vero extremitas non sub aliquo genere continebitur. P̄missum enim est illam esse negatiuam immediatam in qua minor extremitas a maiori remouetur. qualis est illa. nulla quantitas est substantia. maior vero extremitas non predicetur vniuersaliter de oī p̄tento sub medio. ⁊ tūc vtraqz p̄missaz erit falsa. v̄bi gratia. arguem̄ sic. oē p̄fectū est suba. omnis quātitas est p̄fecta. ergo ois quātitas est suba. v̄bi patet q̄ maior est falsa. ⁊ eius cōtradiozia vera. non tamē contraria est vera. quoniā substātia que ē maior extremitas de aliquo p̄fecto predicat̄ ⁊ de aliquo non. similr̄ minor est falsa. ⁊ p̄tradiozia vera: sua tm̄ p̄traria non: quoniā mediū dicit̄ de aliquo p̄tento sub minori extremitate: sed non de omni

Primus

Aristo. vero loquitur de terminis suis: p. a. intelligens maiorem extremitatem: p. b. minorem: et per. c. medium terminum.

Sed altera contingit veram accipere. Non tamen quolibet continget: sed quae est. a. c. n. a. b. c. propositio semper erit falsa. propter id quod. c. i. nullo est. b. sed que est. a. c. potest: ut si. a. in. b. et in. c. individualiter est. cum enim predicatur idem primum de pluribus neutrum in neutro erit. Differt autem nihil neque si non individualiter insit.

Dicitur quod aliquando contingit talem ignorantiam. scilicet in immediatis fieri altera premissarum existente vera. scilicet maiori: et altera falsa. scilicet minori: sed minor non potest esse vera. oportet enim medium non inesse alicui cotermino sub minori extremitate: sed maior extremitas bene potest inesse medio: sicut si maior extremitas immediate inest medio et minori extremitati: sicut color immediate inest albedini et nigredini. hec enim maior esset vera. omnis albedo est color. et hec minor esset falsa. omnis nigredo est albedo. nam quando genus immediate de pluribus predicatur tunc nulla illarum specierum de altera predicatur. Deinde subdit philosophus quod nihil differt si maior extremitas non individualiter insit medio et minori extremitati. **Dubatur.** quia videtur aristoteli peccare in exemplo. nam per istas duas premissas concluditur genus de specie. ut gratia exempli. omnis nigredo est color. et per consequens non concluditur falsum neque causatur ignorantia: ut patet. **Secundo dubatur.** quia videtur quod predicta ignorantia causari possit maiori tantum existente falsa: arguendo sic. omne ens est substantia. omnis quantitas est ens: ergo omnis quantitas est substantia. **Ad primum dicitur:** quod istud exemplum non ponitur ad ostendendum qualiter causatur ignorantia: sed solum ad declarandum qualiter contingat maiorem esse veram et minorem falsam. et forte quia aristoteles vidit illud exemplum non esse omnino ad propositum suum subdit. Dicunt autem nihil recte. Conueniens autem exemplum istud est omnis intelligentia est substantia. omnis quantitas est intelligentia. ergo omnis quantitas est substantia. **Ad 2^m dicitur:** quod aristoteles intellexit ubi fieret syllogismus per terminos predicamentales tantum: sed ly ens est transcendens predicamentum. Aliter quod aristoteles intellexit ubi una premissa esset in totum vera et altera in totum falsa: sed illa maior. omne ens est quantitas. non est huiusmodi. ut patet. **Sed contra accipiat terminus conuertibilis cum quantitate.** et sit. a. tunc arguo sic. omne. a. est substantia. omnis quantitas est. a. igitur recte. maior est in totum falsa. et minor in totum vera. et fit syllogismus in terminis predicamentalibus. quare utraque responsio stare non potest. Huic dici potest quod si. a. conuertitur cum quantitate non potest esse nisi eius passio vel aliquid sibi accidentale. et tale non est per se in predicamento: de quali intelligit philosophus hic. si vero sumatur medium per se in predicamento existens necessario: minor erit falsa. quare vel erit infra quantitatem vel extra predicamentum quantitatis.

Ipsi quoque quidem igitur esse deceptio per istam figuram et sic sit solum. Non enim erit in alia figura ipsius esse syllogismus.

Possit aliquis ab aristotele requirere quod ipse similiter ostenderet has diuersitates syllogismorum ignorantie in aliis figuris sicut in prima. huic tacite questionem respondet quod talis deceptio que est circa propositiones affirmatiuas contrarias negatiue immediate solus fit in prima figura. nam talis propositio est vniuersalis affirmatiua. secunda vero figura non concludit affirmatiue. et tertia non concludit vniuersaliter. quare recte.

Que vero ipsius non est in prima et media figura est. Primum quidem igitur dicamus quot modis in prima figura et quomodo se habentibus pro-

positionibus contingit.

Determinat de ignorantia circa immediata que fit per syllogismum negatiuum. et primo facit hoc quo ad primam figuram. secundo quo ad secundam ibi. Sed in media quidem figura. recte. Prima diuiditur in duas. primo declarat propositum ambabus premissis existentibus falsis. secundo altera tantum existente falsa ibi. Contingit autem et altera. Primo ergo proponens intentionem suam dicit quod ignorantia que est circa propositionem negatiuam oppositam affirmatiue immediate fieri potest tam per syllogismum prime quam per syllogismum secunde. Dicamus autem primo quot modis fit in prima et qualiter se habentibus premissis syllogismi. **Notandum** est communiter exponentes quod de tertia figura non fecit hic aristoteles. metentes: quoniam propositio conclusiva in syllogismo ignorantie deest esse vniuersalis. tertia vero figura solum particulariter concludit. non video tamen magnam necessitatem huius. cum enim illa particularis. aliquid corpus non est suba. sit contradictoria huius immediate. omne corpus est substantia. videtur rationabile quod ita concludi possit in tertia figura sicut illa vltima in secunda. nullum corpus est substantia. nisi forte quis diceret quod syllogismus ignorantie in demonstratiuis fieri debet ac si quis intenderet demonstrare. sed demonstrando solum vniuersaliter et non particulariter procederet. quare recte. **Contingit quidem igitur utrisque falsis: ut si. a. in. c. et in. b. sit individualiter.** Si enim accipiat. a. in. c. nullo. c. autem in omni. b. false sunt utraque propositiones.

Dicitur quod ignorantia predicta primo contingere potest ambabus premissis existentibus falsis. et hoc contingit ubi maior extremitas immediate insit medio et minori extremitati. et remoueat medium a maiori extremitate et attribuat minori: ut in hoc exemplo. nulla albedo est color. omnis nigredo est albedo. ergo nulla nigredo est color. ubi patet quod conclusio est contraria huius affirmatiue immediate. omnis nigredo est color: et color de albedine et nigredine tamque de speciebus proximis immediate predicatur. Aristoteles autem ponit exemplum in terminis. a. b. c. ut prius. Quidam hic mouet dubium de propositione mediata et immediata: sed de hoc sufficit esse dictum in questione trigesima sexta.

Contingit autem et altera falsa: et hac quacumque contingente. potest enim que est. a. c. vera esse. Que vero est. c. b. falsa: sed que est. a. c. vera. quoniam non omnibus que sunt inest. a. sed que est. b. c. falsa. quoniam impossibile est esse in. b. c. in quo nullo est. a. Non enim vera erit que est. a. c. propositio. similiter autem et si sint utraque vere conclusio erit vera.

Ostendit posse fieri syllogismum negatiuum ignorantie altera tantum existente falsa. et primo quo ad maiorem. secundo quo ad minorem. dicit primo quod contingit predictum syllogismum fieri altera premissarum tantum falsa existente. et ista poterit idifferenter esse vel maior vel minor. primo namque contingit maiorem esse veram et minorem falsam: potest enim accipi maior extremitas que non de omnibus predicatur: quare maior negatiua poterit esse vera. sicut ista. nulla linea est color. et tunc minor necessario est falsa. cum enim debeat concludi negatiua opposita affirmatiue immediate: sequitur quod maior extremitas debet immediate inesse minori extremitati. sicut hec. omnis albedo est color. et consequenter debeat concludi quod nulla albedo est color. sequitur: quod medium non inest minori extremitati. et per consequens minor affirmatiua est falsa. si namque medium sibi inesset: et cum hoc maior extremitas inesset vniuersaliter minori ut supponitur: tunc sequitur in tertia figura maiorem extremitatem inesse medio saltim particulariter et per consequens maior que esset vniuersalis negatiua esset falsa: quod est contra positum. Item si minor cum maiori esset vera et ex veris non sequitur nisi verum. tunc conclusio esset vera: et sic non cau-

Posteriorū

faretur syllogismus ignorantie de quo intendimus. poterit igitur syllogismus sic formari. nulla linea est color. ois albedo est linea. ergo nulla albedo est color. Aristoteles vero exemplū in terminis solitis ponit.

C Sed que est. c. b. contingit veram esse cū altera sit falsa: vt si. b. et in. c. et in. a. erit. necesse ē. n. alterum sub altero esse. quare si accipiat. a. i. nullo. c. eē falsa erit propositio. Manifestū igitur ē quoniam et cum altera falsa sit et i. vtriusq. falsus erit syllogismus.

C Dicit q. etiā contingit e conuerso minorem esse veram maiori existente falsa. sicut si minor extremitas sit in medio et maiori extremitate: sicut pars in toto. tunc. n. est necesse medium et maiorem extremitatem sic se habere vt alterus sit sub altero. quare remouendo alterum ab altero vniuersaliter sicut fit in maiori erit propositio falsa: sicut patet arguendo sic. nulla qualitas est color. ois albedo est q. litas. ergo nulla albedo est color. concluditur ergo ex premissis q. syllogismus ignorantie negatiuus fieri pōt in prima figura: siue ambabus pmissis existentibus falsis siue altera tantū.

C S. i. media quidē figura vtrasq. ppositiones totas falsas eē nō cōtingit. Cum enim. a. i. omni sit. b. nihil est accipere qd in altero quidem oī in altero vero nullo erit. **Q** portet autē sic recipere propōnes: et q. in hoc quidem sit. in hoc autē nō sit: sunt vere erit syllogismus. si igit accipiantur sic false: manifestū est q. cōtrarie et ecōtrario se habebunt. hoc aut impossibile est. In quodaz autem nihil prohibet vtranzq. falsam esse. vt si c. in. b. et in. a. quodaz est. Si enim. c. quidem i. a. omni accipiat. esse. in. b. autem nullo esse false quidem vtranzq. ppositiones: nō tamen tote: sed in quodā. et e conuerso autē posito priuatio.

C Declarat propositū quo ad scōdaz figuraz. et primo vtranzq. premissa existente falsa. scōdo altera tantum existente falsa ibi. Alteraz autē falsaz rē. Primo igitur intēdit duas rationes: quaz prima est ista. Syllogismus ignorantie negatiuus non fit in scōda figura ambabus premissis existentibus totalr falsis. pbatur sic. naz si ambe possent esse in totū false. oportebit aliquod mediū inuenire qd vniuersaliter ab vna extremitate remoueat. et alteri extremitati vniuersalr attribuat. p. consequentia: q. mediū in scōda figura bis predicatur de altero affirmatiue. et de altero negatiue: sed hoc non est possibile in proposito: quia per syllogismū negatiuū ignorantie de quo loquimur hic cōcludi debet negatiua vniuersalis contraria vniuersali affirmatiue immediate i. qua maior extremitas vniuersaliter inest minori. Si igitur mediū ab altera extremitatū totalr remoueretur: non totaliter inest alteri extremitati. et si totaliter inest vni nō oīo ab altera remoueretur: sicut patet in illa. nulla albedo est color: et in alijs similibus. Item si ambe premissę essēt totaliter false. tunc earum contrarie essent omnino vere. hoc aut ē impossibile stantibus sic terminis: vt patet. quare rē. Secūda conclusio. predictus syllogismus fieri pōt ambabus premissis existentibus falsis fm partē. pbatur. quia pōt accipi mediū qd inest maiori et minori extremitati fm partē et nō p. totū. et tūc si in premissis accipiat. illud mediū vliter inesse maiori: et a. minori vliter remoueri: aut ecōuerso: vtreque premissę essent false fm partē. exemplū. sicut si arguat. in cesare sic: nullū aīal est masculū. ois homo ē masculus. ergo nullus hō est aīal. p. q. cōcludetur negatiua cōtraria h. c. ime

diatē. ois homo ē aīal. per pmissas falsas p. partē: sicut in ea mestres. omne aīal est masculū. nullus homo est masculus. ergo nullus homo est animal.

C Similiter autem et alteram esse falsam et quālibet contingit. q. enim i. a. omni et in. b. ē. Si igitur accipiat. in. a. quidēz toto esse. c. in. b. aut toto non esse: que quidem est. c. a. vera erit. sed q. est. c. b. falsa. Iterum quod in. b. nullo est neq. i. a. omni ierit. Si. n. et i. a. ē et in. b. s. n. erat. Si igit accipiat. c. i. toto qdē. a. inesse. b. autēz nullo b. c. ppositio vera erit. Altera autēz falsa.

C Ostēdit itentum altera premissaz tantum existēte falsa. et primo quo ad 2^m modū prime figure. scōdo quo ad primū. ibi. Sicut autem sic rē. Primo igitur intendit conclusionem istam. predictus syllogismus fieri potest altera tantum premissa existente falsa quecunq. sit illa indifferenter. pbatur. et primo vbi maior sit vera. cū enim maior extremitas per se et immediate predicetur de minori sicut supponitur. q. quid vniuersaliter dicitur de maiori extremitate vniuersaliter dicitur de minori: sicut q. quid vniuersaliter dicitur de animali vniuersaliter etiā de homine predicatur. si igitur accipiat. aliquod mediū qd vniuersaliter inest maiori extremitati et in maiori propositione eidē vniuersaliter attribuat. i. minori vero vniuersaliter remoueat. a. minori extremitate maior erit vera: minor vero falsa: sicut patet arguendo sic. omne animal est viuū. nullus homo est viuus. ergo nullus homo est animal. **C** Secūdo declaratur conclusio minori existente vera. Nā cū maior extremitas vniuersalr inest minori vt supponitur non poterit aliquid vniuersaliter a minori extremitate remoueri: qd vniuersaliter predicet de maiori: quia si sic tunc etiā vniuersaliter predicaretur de minori. si igitur assumatur medium qd vniuersaliter a minori extremitate remouetur: est maior propositio falsa. et minor vera. vt patet sic arguendo. omne animal est inanimatū. nullus hō est inanimat. ergo nullus hō ē animal.

C Similiter autem fit trāspositio priuatio. Qd enim in nullo est. a. neq. i. b. nullo erit. Si igitur accipiat. in toto quidē. a. non esse in. b. aut toto esse que quidē est. a. c. propositio vera est. altera autem falsa. Et iterū quod i. omnib. est in nullo accipere. a. nō esse falsum est. Est enī necesse si i. omni. b. et in quodā. a. esse. Si igit accipiat. in omni. b. esse. c. i. a. autem nullo: que quidē est. c. b. vera est: que autem est. c. a. falsa. Manifestū igitur q. vtriusq. falsis et altera tantū erit syllogismus deceptiuus in indiuiduis.

C Eadē cōclusionē principāl. declarat i. pmo scōde dices: q. idē accidit trāspōsita p. pōne negatiua. i. vbi maior sit negatiua q. p. pōebat affirmatiua. Nā cū maior extremitas vniuersaliter inest minori q. qd vlr remouebit a maiori: et vlr remouebit a minori. si q. sit aliqd me. qd vlr remoueat a maiori extremitate: et i. maiori p. pōe d. ipa negatiue p. dice. i. minori v. vlr attribuat minori extremitati maior ē vera et minor falsa sic hic. nullū aīal ē inanimatū. ois hō ē inanimat. g. nullus hō ē aīal. Si v. accipiat me. qd vlr inest minori extremitati n. p. vlr remoueri a maiori stantibus terminis vt p. us: et tunc formato syllogismo maior erit falsa et minor va. vt p. sic arguendo. nullus aīal ē rōnale. ois hō ē rōnalis. g. nullus hō est aīal. Deinde p. h. epilogat dices q. manifestū ē q. i. immediat. pōt fieri syllogism. ignorantie vtriusq. pmissis existentibus falsis: et similr altera tantum.

In his autem que non idividua sunt cum quidem per proprium medium fiat falsitatis syllogismus ipse utraque falsas esse propositiones sed solum que est ad maius ultimum. Dico autem proprium medium per quod fit contradictionis syllogismus. Sit enim. a. in. b. per medium. c. quoniam igitur necesse est que est. c. b. affirmativa accipi syllo facto. manifestum est quod hec sepe est vera. Non enim convertitur sed que est. a. c. falsa. **C**onversa. n. hac contrario fiet syllogismus.

C Determinat de syllogismo ignorantie in posterioribus et mediatis: et primo de affirmativo. secundo de negativo ibi. Si vero sit affirmativus. Item primo facit quod dictum est quo ad primam figuram. secundo quo ad secundam ibi. Sed per mediam figuram. Prima dividitur in tres: quia primo ostendit qualiter predictus syllogismus fit per medium proprium. secundo qualiter fit per medium non proprium: sed similitudinem habens cum medio proprio ibi. Similiter autem si ex alia. tertio qualiter per medium extraneum. ibi. Si vero non per proprium. Primo intendit conclusionem istam. Quia in prima figura ex syllo ignorantie per proprium medium inferitur propositio negativa tria proponi mediate et demonstrabili: ipse est utraque premissas simul esse falsas: sed sola maior potest esse falsa. et medium proprium inquit per hoc appello per quod fit syllo demonstrativus oppositus syllo ignorantie. Ista deo probatur sic. in syllo negativo prime figure concludente vel minor est affirmativa in qua illud medium attribuitur minori extremitati. Cum igitur sit medium proprium. sequitur quod minor non potest esse falsa: quare relinquitur maior sola esse falsa. ubi gra. arguendo sic. nulla figura habens angulum extrinsecum etc. habet tres etc. sed omnis triangulus habet angulum extrinsecum etc. ergo nullus triangulus habet tres. ubi patet quod minor est vera: quod non convertitur ab ea qualitate quam habuit in demonstrativo syllogismo: quoniam ita est affirmativa et vera sicut prima erat. maior vero a sua qualitate convertitur. Nam in demonstrativo syllogismo erat affirmativa et vera. nunc vero est negativa et falsa. ut patet arguendo sic. omnis figura habens angulum extrinsecum habet tres. triangulus est huiusmodi. igitur etc. **C** Notandum quod medium proprium quantum ad propositum philosophi hic potest esse dupliciter. uno modo predicatum essentiale medium inter subiectum et predicatum: cum enim hec sit mediata. omnis homo est substantia: ad probandum illam per medium proprium assumemus predicatum aliquod inter hominem et substantiam: sicut animal aut corpus. arguendo sic. quodlibet animal est substantia. quilibet homo est animal. igitur quilibet homo est substantia. Idem etiam medium assumi potest in syllo ignorantie arguendo sic. nullum animal est substantia. omnis homo est animal. igitur etc. Secundo modo dicitur medium proprium: quod est media causa ad demonstrandum passionem de subiecto sicut patuit in exemplo permissio de triangulo. **P**rius medium est per se in eodem predicamento cum extremitatibus. Secundo vero medium in alio predicamento. vel si est in eodem predicamento: hoc solum contingit reductivum. Possemus etiam proprium appellare medium si vellemus effectum convertibilem: quod assumitur ad demonstrandum causas in demonstratione quod quod sicut assumi potest in syllo ignorantie. Quidam vero alii addunt aliud esse medium proprium necessarium et per accidens: sicut ad ostendendum homines esse substantias assumi potest quod omne calidum est substantia. et aliud esse medium proprium et contingens. quod ad predictas propositiones syllogizandas assumi potest: quod omne album est substantia: sed hec duo sunt falsa et extra intentionem Aristotelis. ut patere potest consideranti. **C** Dubitatur. quod in concludendo istam negationem mediatam. nulla substantia est homo. in prima figura per medium proprium utraque premissa est falsa. quare conclusio aristoteli non est vera. assumptum patet arguendo sic. nullum animal est homo. quilibet substantia est animal. igitur etc. Et idem contingeret quodcumque aliud medium assumatur inter homines et substantiam. **C** Ad hoc dicunt

Quidam quod conclusio Aristoteli intelligitur de negativis habentibus predicationem directam. predicta vero propositio solum habet indirectam predicationem. **C** Aliter et melius dicitur quod predicta propositio non est tria proponi mediate et demonstrabili. hec enim non est demonstrabilis. quilibet substantia est homo. cum sit impossibilis. et de illa loquitur expresse conclusio. ut patet. de tali etiam intelligit Aristoteli. ut patet quasi per omnes expositores.

C Similiter autem est si ex alia coordinatione accipiat medium ut. d. quoniam in toto. a. sit. et de. b. predicatur omni. Necesse. n. est que est. b. d. propositionem manere: alteram autem converti. Quare hec quidem semper vera. illa autem semper falsa et fere huiusmodi deceptio eadem est ei que fit per proprium medium.

C Intendit conclusionem istam quando per medium alterius coordinationis de quo maior extremitas universaliter predicatur et ipsum predicatur universaliter de minori cum predictis conditionibus fit syllogismus ignorantie. maior propositio est falsa: et minor est vera. ut in hoc exemplo. nullum coloratum est animal. omnis homo est coloratus. igitur nullus homo est animal. patet conclusio. quod in maiori maior extremitas ab illo medio remouetur. et per consequens est falsa. in minori vero idem medium attribuitur minori extremitati. et per consequens minor est vera. remanet et eadem minor in syllogismo ignorantie et syllogismo sibi opposito. quare sicut in syllogismo sibi opposito est vera. sic etiam in syllogismo ignorantie. maior vero a propria qualitate convertitur: quoniam in syllogismo scientie erat affirmativa: sicut arguendo sic. omne coloratum est animal. omnis homo est huiusmodi. igitur etc. In hoc autem syllogismo ignorantie assumitur illa negativa. nullum coloratum est animal. et per consequens in hoc syllogismo est falsa. tale vero medium non est proprium ut vult hic philosophus: sed simile proprio. et propter hoc accidit similis deceptio siue ignorantia sicut accidit per medium proprium.

C Si vero non per proprium medium fiet syllogismus. cum d. quod em sub. a. sit medium. in. b. autem nullo est. necesse est utraque falsas esse. Recipiente enim utriusque sunt contrario que se habeant propones si debeat fieri syllo. Sic enim accepte utriusque fiunt false ut si a. quod in toto. d. est. d. aut in nullo. b. conversus enim syllogismus quod erit et propones utriusque false. Cum vero non sit sub. a. medium: ut. d. que quidem est. a. d. vera erit: que vero est. d. b. falsa. quod si esset vera et conclusio esset vera: sed erat falsa.

C Intendit hinc conclusiones. prima. si predictus syllogismus fiat per medium extraneum quod universaliter continetur sub maiori extremitate: sed de minori minime predicatur: tunc necesse est ambas premissas esse falsas. patet. quia ille premissa contrario modo assumuntur que sit ex parte rei: nam in maiori maior extremitas universaliter a medio remouetur. et tamen ponitur ipsum sub ea universaliter contineri. in minori vero illud medium universaliter attribuitur minori extremitati. eo quod in prima figura semper minor est affirmativa. et tamen ut ponitur de ipsa minime predicatur. Exemplum huius est in hoc syllogismo. nulla oliua est corpus. omnis homo est oliua. ergo nullus homo est corpus. **C** Secunda conclusio est. ubi tale medium extraneum non sit sub maiori extremitate: sed supple ab ea oino remoueat. maior propositio predicti syllogismi erit vera. minor vero falsa. patet sic arguendo. nullus lapis est vinum. omnis homo est lapis. ergo nullus homo est vinum. non tamen potest minor esse vera. quod tunc maiori existente vera conclusio esset vera: et sic tunc

Posteriorū

nō esset syllogismus, ignorantie. Itē posset argui sic. medio nullo mō uest maior extremitas: vt ponit: que tñ attribuit minori vtr: qre mediū nullo mō attribui pōt minori extremitati: et p rōis minor ppositio que ē affirmatiua est falsa.

¶ Dubitat. nunquid cōtingat p mediū extraneū fieri talē syllogismū ignorantie maiori existēte falsa: et minori vera: q nō videt tacite inuere p h̄s. q sic arguit. in isto syllogismo. nulla suba est corpus. ois hō ē suba. ergo nullus hō ē corp⁹. Suba. n. videt mediū extraneū cum nō sit ppiū mediū inter hoīem et corpus. scōo qdā arguunt sic. facto isto syllogismo. ois hō est lapis: nullus lapis est viuus. ergo nullus hō est viuus. p3. q maior ē falsa et minor vera. vt p3. quare rē.

¶ Ad primū dici pōt q substantia in p̄dicto syllogismo nō ē mediū extraneū. dicit. n. mediū extraneū qd alteri extremitati fuerit disperatū. hoc aut in pposito non cōtingit. vt p3. ¶ Alr̄ dici pōt q suba large loquendo est mediū extraneū verūtñ oīno remouet a maiori extremitate. sicut p h̄s intelligit: et iō in cōclutione addidi istam particulā: q omni no ab ea remoueat. ¶ Ad 2^m dicitur q in p̄dicto syllo fit transpositio premissarum: et q illa que p̄io loco ponitur non est vere: sed apparenter maior. sed est vere minor. scōa vero ē v̄e maior. quare argumētū nō pcedit.

¶ S3 per mediā figuram facta d̄ceptione vtrasq3 quidez non contingit falsas esse ppositiones totas. Luz eni sit. b. sub. a. nihil quidem contingit hoc quidem omni in illo vero nullo eē. sicut dictum est p̄ius. Altera vero potest esse falsa et quecūq3 cōtingit si. n. c. et in. a. et i. b. ē. si accipiat i. a. qdem esse: i. b. vero non eē. que qdez. a. c. vera erit. altera aut falsa. Iterum si quidez i. b. accipiat. c. esse. i. a. autem nullo: que quidem ē. c. b. vera erit. altera autem falsa. Si quidem igit fit priuatius syllo d̄ceptionis dictus est: quare et quando et per que erit d̄ceptio.

¶ Declarat intentū quo ad scōam figurā. et itēdit duas conclusiones. ¶ Prima est ista. p̄dictus syllo nō potest fieri i scōa figura ambabus premissis existentibus totaliter falsis. probatur. qz per talem syllogismum concluditur vniuersalis negatiua. sicut nullum. b. est. a. cuius cōtraria est mediata et vera. s. illa. omne. b. est. a. quare sequit q maior extremitas vniuersaliter inest minori. et per cōsequēs impossibile ē aliqd mediū reperiri q vniuersaliter inest alteri illoz. et vniuersaliter ab altero remoueat. s3 hoc deberet fieri. si ambe premissae sint totalit̄ false in scōa figura. qz mediū bis et vniuersaliter predicat de vno affirmatiue et d̄ altero negatiue. qre cōclusio est vera. ¶ Notandū q licet in p̄dicto syllogismo ambe premissae nō esse possint totaliter false. possunt tamen eē false fm partem: sicut patet sic arguendo. ois substantia est rationalis. nullum animal est rōnale. ergo nullū animal est substantia. ¶ Secunda cōclusio. in p̄dicto syllogismo facto in illa scōa figura. potest altera premissarum esse totaliter falsa. et illarum quecūq3 indifferenter. probatur. qz vbi mediū assumatur qd vniuersaliter uest maiori et minori extremitati: et in maiori p̄prietate affirmatiue predicetur de maiori: in minori vero negatiue predicetur de minori. maior ē vera et minor falsa: sic p3 sic arguēdo. oē corp⁹ est suba. nullus homo est suba. ergo nullus homo est corpus. et iste est syllogismus in scōo modo illius figure. si vero d̄ maiori extremitate negatiue predicetur et d̄ minori affirmatiue maior est falsa. et minor vera. vt patet. in hoc exēplo. nullum corpus est substantia. omnis homo est substantia. ergo nullus homo est corpus. et iste est syllogismus in primo mo-

do illius figure. vt patet. Deinde philosophus epilogat. et littera de se patet.

¶ Si vero sit affirmatiuus tunc per propriū mediū impossibile est vtrasq3 esse falsas. Neceesse enim est que est hic manere: si quidem erit syllogismus sicut d̄m̄ est p̄ius. Quare. a. c. semp̄ erit falsa. hec aut erit conuersa.

¶ Determinat de syllogismo ignorantie affirmatiuo in propositionibus mediatis. et primo quō fit per mediū propriū. scōo quomodo fit per mediū simile proprio ibi. Silt̄ autem rē. tertio quomodo fit per mediū extraneū ibi. Cum vero non per propriū rē. Intendit igitur primo conclusionem istam: si fiat syllogismus ignorantie affirmatiuus in propositionibus mediatis per mediū propriū: impossibile est vtrasq3 premissas esse falsas. probat qz talis syllo non potest fieri nisi in primo prime figure vniuersaliter concludente: sed tunc assumendo mediū propriū minor propositio est vera in qua mediū de minori extremitate affirmatiue predicatur: sicut patet in hoc exemplo. omnis substantia est quātitas. omnis homo est substantia. ergo omnis homo est quātitas. minor igitur manet sicut ē i syllo demonstratiuo. maior vero mutata est: vt patet.

¶ Similiter aut est et si ex alia ordinatiōe accipiat mediū: sicut d̄m̄ est in priuatiua d̄ceptione. Neceesse est eni que quidē est. d. b. manere.

¶ Dicit q etiam idem contingit si accipiat mediū alterius exordinationis non propriū: sed simile proprio: sicut etiam p̄ius dicebatur d̄ syllogismo ignorantie negatiuo. tūc enim minor erit vera non mutata ab eo qd ē in syllogismo scientifico. maior vero erit mutata: vt patet sic arguendo. omne coloratum est quātitas. omnis homo est colorat⁹. igit̄ ois hō ē quātitas. illa igit̄ d̄ceptio ē similis p̄cedēti.

¶ Luz vero sit non per propriū mediū si quidem sit. d. sub. a. nec quidem erit vera. altera aut falsa. potest eni. a. in pluribus esse que non sunt sibūnuicem. Si vero non sit. d. sub. a. hoc quidem manifestum: quoniam semper erit falsa. affirmatiuum eni accipitur: que quidem. d. b. cōtingit et verā esse et falsam. nihil enim prohibet. a. quidem. in. d. nullo esse. d. autem in omni. b. vt animal: scientia: musica. Non autem iterum neq3. a. in nullo. d. neq3. d. i nullo. b. Manifestū igitur est. quoniam cum non sit mediū sub. a. vtrē q3 possunt esse false. et quecūq3 cōtingit. Quot quidem igitur modis. et per que possunt fieri secundum syllogismum d̄ceptiones et in his que sunt sine medio et in his que sunt per demonstrationes manifestum est.

¶ Intendit duas cōclusiones. primo vbi p̄dictus syllogismus fiat per mediū extraneū qd tamen cōtinetur sub maiori extremitate. maior ē vera. et minor falsa vt patet. sic arguendo. omnis albedo est color. omnis homo est albedo. ergo omnis homo est color. possibile enim est iquit philosophus maiorem extremitatem pluribus inesse non subalter natim positis. color nāq3 uest albedini et nigredini: vt patet.

¶ Scōa conclusio. vbi p̄dictum mediū extraneū nō cōtineatur sub extremitate maiori. maior propositio erit falsa: minor vero potest esse indifferenter vera vel falsa. Exemplum primi in terminis Aristotelis est in hoc syllo-

logismo. omnis scientia est animal. omnis musica est scientia. ergo omnis musica est animal. nihil enim prohibet illud medium extraneum a maiori extremitate totaliter remoueri: et de minori extremitate predicari: sicut patet in predicto exemplo. Exemplum scilicet. omnis linea est color. omnis homo est linea. ergo omnis homo est color. contingit namque maiorem extremitatem de medio non predicari: et merito non inest minori ut in predicto exemplo. manifestum est igitur quod cum medium non continetur sub maiori extremitate utrumque premissis possunt esse falsa et quocumque contingit esse falsa. Deinde philosophus epilogat. et littera patet. ¶ Dubitatur primo: quod non videtur possibile quod medium sit extraneum et sit sub maiori extremitate. dicitur enim extraneum quia disperatum: sed genus non est disperatum speciei. nec econtra ut patet. quare etc. ¶ Secundo dubitatur contra secundam conclusionem. quod ubi arguitur per definitionem maioris extremitatis: sicut in hoc syllogismo. omnis substantia animata sensitiva est animal. omnis musica est substantia animata sensitiva. igitur omnis musica est animal. Ibi accipitur medium proprium quod non continetur sub maiori extremitate. et tamen maior non est falsa: ut patet. igitur etc. Idem confirmatur per hunc syllogismum. omne currens est asinus. omnis homo est currens. ergo omnis homo est asinus. similiter omne rudibile est asinus. omnis homo est rudibilis. igitur etc. ¶ Ad primum dicitur quod per medium proprium hic arguitur. intendit illud per quod negatiua mediata demonstratur. omne illud igitur appellari potest medium extraneum in proposito: per quod negatiua opposita affirmatiue illius syllogismi non demonstratur. Ad propositum igitur accepta illa vniuersali. omnis homo est color. eius contraria nullus homo est color: demonstrari debet ordine recto per aliquid superius ad hominem vel ad colorem: aut saltem per aliquid inuertibile. non autem per inferius ad colorem: quod albedo in proposito diceretur medium extraneum. et ideo neganda est illa conclusio. albedo non est medium dispatum respectu coloris. ergo non est medium extraneum. et propter hoc dixit Aristoteles. quod illud exemplum Aristoteles de musica: scientia et animal. non est congruum. Ibi enim adducitur scientia per medium: quod tamen non est extraneum: quoniam per illud medium demonstratur hec negatiua. nulla scientia est animal. sed de hoc non est curandum ut ipse dicit. ¶ Ad secundum probabiliter dicitur quod medium istius syllogismi non debet dici extraneum: quoniam illa negatiua. nulla musica est animal. recto ordine demonstrari potest per diffinitionem animalis. ¶ Ad confirmationem primam diceretur quod currens non est medium quod pertinet demonstratiioni cum sit contingens. et per consequens medium proprium neque extraneum pertinens demonstratiioni dici debet de quo Aristoteles intendit. ¶ Ad secundam probabiliter dicitur quod rudibile est medium proprium saltem in demonstratione quod non illa. nullus homo est asinus. potest per illud medium demonstrari. quare etc. ¶ Vel dubitatur circa totam precedentem partem. quod non solum contingit ex syllogismo ignorantia generalis. quod concludat falsam. et assumat premissas falsas vel alteram istarum. sed etiam quod peccat in forma ut patet. et tamen de tali ignorantia Aristoteles non determinat: quare fuit diminutus. ¶ Ad hoc respondetur quod ad hunc librum non pertinet de tali defectu determinare: sed ad librum electorum: presupponit enim posteriorista debitam formam. et contra ostendit quatuor in rebus necessariis contingat aliquando per tale syllogismum vere scire aliquando vero decipi. Item dum posteriorista disputat siue verum demonstrat siue falsum concludat disputat circa necessaria: et non circa probabilis: in tali vero disputatiōe non habet usus syllogismi falsi forme: sed vel syllogismi veri secundum materiam vel syllogismi veri forme tamen. quod ut scribitur primo topicorum paralogismum discipline procedit ex propriis discipline: sed non ex veris. In disputatiōe vero topica potest esse usus tamen syllogismi falsi forme quod forme materia: quod illa disputatiō est circa cōia et probabilis. quare rationabiliter hic non debuit Aristoteles determinare de ignorantia pueniente merito forme syllogismi.

Manifestum est autem quod si aliquis sensus defecerit necesse est aliquam scientiam deficere. quoniam impossibile est accipere sine sensu. Si vere discimus aut inductione aut demonstratione. Est autem demō-

stratio quidem ex vniuersalibus. Inductio autem ex hisque sunt secundum partem. Impossibile autem vltra speculari et non per inductionem. quoniam et quod ex abstractiōe dicuntur esse per inductiones nota facere que insunt in vnoquoque genere quodam: et si non separabilia sunt secundum quod vniuersalibus huiusmodi est. Inducere enim non habentes sensum impossibile est. singularium enim sensus est. Non enim contingit accipere eorum scientiam. neque enim ex vniuersalibus est sine inductione neque per inductionem sine sensu.

¶ In hac secunda parte principali determinatur de ignorantia negationis: et breuiter sine diuisione aristoteles premitit conclusiōnem istam. Si deficit nobis aliquis sensus necesse est aliquam scientiam deficere quod impossibile est nos de nouo accipere: et per consequens in nobis ex defectu sensus sit quedam ignorantia negationis. pro declaratione conclusiōnis aristoteles premitit quedam. primo quod nos adiscimus aut per inductionem aut per demonstrationem. secundo quod demonstratio ex vniuersalibus procedat. inductio vero ex singularibus: patet ex his que dicta sunt in probemio. tertio premititur quod impossibile est vniuersalium habere notitiam per demonstrationem nisi precedente singularium notitia per inductionem. probatur. quod si hoc non esset verum hoc maxime videretur in rebus abstractis: sicut in mathematicis: sed in illis probatur esse verum quod in quolibet genere abstractorum sunt quedam particularia que non sunt a materia sensibili abstracta forme quod vniuersalibus istorum est hoc. est enim assignare hanc lineam in hac materia que ut sic non est abstracta. vltimo premititur quod impossibile est carente sensu notitiam aliquid acquirere per inductionem eorum que a sensu percipiuntur: patet. quia sensus est singularium. Ex his premissis arguitur sic. deficere nobis aliquo sensu nullam possumus notitiam habere per inductionem eorum singularium que illo sensu apprehendunt. per vltimam suppositionem. et si non possumus notitiam habere per inductionem neque suorum vniuersalium notitiam habere possumus per demonstrationem: ut patet ex tertio premissis: sed nos non adiscimus nisi per inductionem: vel demonstrationem per suppositionem primam. quare reliquitur quod deficere nobis aliquo sensu necesse est nobis aliquam scientiam deficere.

St autem omnis syllogismus per tres terminos. Et hoc quidem demonstrare possibile est quoniam est. a. i. c. propter id quod est in b. et hoc i. c. Sed priuatius quidem est alteram quidem propositionem habens quoniam est aliud in alio: alteram autem quoniam non est.

¶ Iste est tertius tractatus in quo philosophus ostendit in demonstrationibus non esse processum in infinitum. et diuiditur in quatuor capitula. in primo premitit quedam necessaria et mouet questiones de hac difficultate. In secundo ostendit quod solutio quarundam istarum questionum reducit ad solutionem aliarum ibi. Quod quidem igitur non contingit etc. In tertio soluendo principales questiones probat intentum per rationes quasdam communes que accipiuntur forme predicata communiter supra ibi. Sed quod in illis logice. In quarto idem facit per rationes proprias demonstrationi que accipiuntur forme predicata per se ibi. Dialectice autem etc. Primum vero capitulum diuiditur in duas partes. quia primo premitit quedam necessaria. Secundo mouet questiones ibi. Si igitur etc. prima diuiditur in duas. quia prima premitit quedam pertinentia ad formam syllogisticam. Secundo vero magis pertinentia materie demonstrationis ibi. Manifestum autem est. primo igitur premitit quod omnis syllogismus est per tres terminos. scilicet maiorem

Posteriorū

extremitatē minorē. et mediū. p. primo prior: secundo q. forma syllogismi affirmatiui in prima figura cōcludit. a. eē in. c. per hoc q. a. est in. b. et b. est in. c. arguēdo sic. omne. b. ē a. omne. c. est. b. ergo omne. c. est. a. cōcludit ergo maiorē extremitatē eē in minori per hoc q. maior extremitas de medio affirmatiue p̄dicat. et mediū de minori. p. hoc suppositū loco allegato. ¶ 3° p̄mittit ē q. syllo cōcludente negatiue necesse est alterā p̄missā eē affirmatiuā alterā vero negatiuā. patet ibidē. ¶ Notandū fm q. colligit loco allegato q. primū sup quo fundant principalr sylli affirmatiui est. q. cūq. vni tertio sunt eadē: sunt eadē iter se: p. hoc p. infōrmatione p̄dicti sylli: primū vō ex quo principalr originant sylli negatiui. ē q. oē qd ab alio vlr remouet ab oī eo qd est idem illi remouetur. et quidā hic adducunt instantias sophisticas que alibi vidēde sunt.

¶ Manifestū igit̄ est quoniā p̄cipia et dicte suppositiones he sunt. Accipientes enī hoc necesse est sic demonstrare vt q. a. sit in. e. p. b. Iterū autē q. a. sit in. b. p. aliō mediū. et q. b. sit in. c. silr.

¶ Dic Ari. duo p̄mittit p̄rio p̄m. Scōdo 2^m. ibi. scōdo qdē igit̄ opinionē. primo dicit q. manifestus est q. he p̄pōnes ex q. bus p̄cedit in syllo dem̄stratiuo sunt p̄cipia qdam et suppōnes de qbus dem̄strat. Nobis. n. hec p̄cipia sumētibus dem̄strabimus. q. oē. c. ē. a. per. b. mediū. illā vero maiorē. oē b. ē. a. si fuerit mediata p. aliqō mediū dem̄strabimus. et eodē modo istā minorē. oē. c. ē. b. si fuerit mediata. Aliter aly istū textū itroducūt. v. manifestus est q. he due suppōnes p̄missē de forma sylli sunt p̄cipia ad p̄bandū itentum: supponētēs enī hec duo p̄cipia dem̄strabim⁹ tūc q. a. sit in. c. p. b. et q. f. tūc sciem⁹ q̄lr p̄bāda est s. qualr maior. et qualr minor. et hec videt̄ expō Alberti et forte melior.

¶ Scōm qdē igitur opinionē syllogizantibus et solū dyalectice manifestū ē q. hoc solū itendēdū sit. Si ex quib⁹ cōtingit verifilis fiat syllogismus Quare et si ē aliqd eoz i veritate que sunt. a. b. mediū. videt̄ aut̄ nō p. hoc syllogizās syllogizat⁹ dyalectice est. Ad veritatē autē ex his que sunt oportet itendere.

¶ Ostendit d̄riam inter syllogismum dyalecticū et dem̄stratiuū: dicens q. vbi fiat syllogismus dyalecticus inducens opinionem sufficit solū ad hoc itendere vt eius p̄missē sint verifimiles et opinabiles quecūq. fuerint indifferenter siue per se siue per accidēs. quare si dyalectico aliqua occurrat p̄positio in syllogizādo que fm veritatē habeat mediū sed p̄pter eius p̄babilitatem videatur per se nota: hoc sufficit dyalectico: et ex ista syllogizās sufficiēter pficiet dyalecticū syllogismum. ad demonstratorem aut̄ qui est artifex veritatis pertinet vt ex his p̄cedat q. fm veritatē sint immediata. ¶ Notandū q. vt p̄posito spectat: p̄positio dupliciter dici pōt immediata. primo fm veritatē. scōdo fm apparentiā siue p̄babilitatem. primam semper accipit demōstrator ex illa mediate vel immediate demōstrādo: scōdam vō dyalecticus accipere pōt: p̄positio fm apparentiam imediata est que vel omnibus vel pluribus apparet per se nota. cum autem dyalectico sufficiat vt opinionem inducat ex tali immediata pro cedere potest.

¶ Habet autē se sic. Quoniā aut̄ est quod ipsum quidē de alio predicatur nō s̄z accēs: dico at̄ fm accēs vt albu: aliqñ dicimus illud esse hoiez: nō siliter dicentes et hoiem album. Quod quidem enim cum non alterum aliquod sit album est. album autem est quoniam accidit homini esse al-

bum. Sunt igit̄ quedam huiusmodi que quidē secundum se predicantur.

¶ Ponit aliā d̄riam. et primo p̄mittit q. quedā predicantur per se et non per accidēs. quedam vero per accidēs predicant. et hoc dupliciter q. vel accidēs predicat de subiecto: sicut hic. hō est albus: vel subiectū d̄ accidētē sicut hic. albu est hō: et differunt isti modi: quoniam cum dicimus hominē esse album non aliquid alterū dicim⁹ esse q̄ illō subiectū: et cum dicimus album est hō: illō predicatū hō non dicit de albo nisi q. dicit de eo cui accidit esse album. sunt igit̄ aliq̄ que per se predicant et supple vltorius q. demōstrator semp vtitur his que sūt per se: dyalecticus aut̄ bis que sunt per accidēs vti pōt. ¶ Notandū q. dupliciter dici pōt p̄positio per accidēs. vno mō ratione subiecti. alio mō ratioe habitudinis predicati ad subiectū. hec igitur p̄positio. hō ē alb⁹ solū scōdo mō dicitur per accidēs: cū inter album et hoiem sit habitudo per accidēs: sed non primo modo. qm hō nō ē subiectū ratione alterius cui insit accidēs: et hoc ē qd dicit p̄hs q. album tunc non dicitur aliquid alterum et. hec vero p̄positio. album est hō. est vtroq. mō per accidēs. albu enī est subiectū per accidēs. quoniā non est subiectū respectu hominis nisi ratione sortis vel platonis de quo predicatur homo: cui accidit albedo: et quia album est concretū denominatiuum qd subiectū per se dici nō potest saltem respectu substātie. licet: vt quidā dicunt: respectu alterius creari possit eē per se subiectū: sicut hic. albu est coloratum Item aliquādo dicunt quidā: et in idem venit: q. hec. albu est homo. est per accidēs et indirecte: quoniam indirecta predicatio est substātie de accidente. hec vero. homo ē albus. ē per accidēs et directa. qualitercūq. igitur dicatur semper magis per accidēs est quādo subiectū de accidente predicatur q̄ ecōuerso: et talis p̄positio remotior ē a p̄positōe p. se.

¶ Notandū scōdo q. albertus aliter exponit illā vltimā particulā. sunt igitur quedā et. dicens q. quedā sunt predicata fm se: q. s. rationem hnt propriū predicati: sicut albu. et similiter quedam sunt subiecta per se sicut sortes color superficies et similia: que dicunt̄ subiecta ratione sui: siue talia faciunt p̄positionē per se in primo vel scōdo modo: siue non: et d̄ talibus subiectis hic itendimus: et non de subiectis per accidēs: qm ifinita talia eē possūt: sicut album musicus currens: et sic de ifinitis.

¶ Sic igitur. c. quidem huiusmodi q. ipsum quidē non sit in alio: in hoc autem. b. sit primo. et nō est aliud mediū. Iterū. i. sit in. e. Sit etiam similiter et hoc in. b. Nūquid ergo necesse est stare. aut contingit in infinitum ire?

¶ Mouet questiones. et primo in affirmatiuis. scōdo in negatiuis oñdit. q. eodē modo i negatiuis possūt moueri ibi. Silr aut̄ et in priuatiuis. tertio ostēdit q. ille questiones non hnt locū i reuertibilib⁹ ibi. S̄z in reuertibilib⁹. Prima diuiditur in duas. q. primo mouet qōnes. Scōdo oñdit ad qd p̄posito nostro ptineant. ibi. Est aut̄ hoc itendere et. Prima posset diuidi in tres fm q. tres mouet qōnes. ¶ Prima questio p̄tinens ad maiorē extremitatē est ista. nūquid cōtingat i ifinitum procedere in ascendendo: vt supposito. q. c. est spālissimum qd de nullo per se iferiori predicet̄ d. c. vero imediate p̄dicetur. b. et de ipso. b. predicetur. d. nunquid hoc modo procedendo sit ad aliquod vltimū deuenire: et ibi stare: aut cōtingat in ifinitū abire. vbi grā. si incipiamus ab hoie tanq̄ a spālissimo: deide p̄cedam⁹ ad aial: deide ab aiali ad corp⁹. et sic vltorius: nūqd hoc modo cōtingat ascendēdo p̄cedere in ifinitū vel ad aliqd deuenire: qd vlr de aly predicet̄ tā q̄ supremū: nullū aut̄ supius de ipō predicet̄.

¶ Et iterum quidem si de a. nihil predicat per se

a. autem in. e. est primo. medius autem in nullo priori. et item. c. sit i. i. et hoc i. b. Nunquid et hoc stare necesse est. an et hoc contingit in infinitum abire. Differt autem hoc a priori: quoniam hoc quod est est. Nunquid contingit incepturum ab huiusmodi quod in nullo est altero sed aliud in illo in sursum et in infinitum abire. alterumque incepturum ab huiusmodi quod ipsum quidem de alio. de illo autem nihil predicatur in deorsum intendere si contingit et in infinitum ire.

¶ Secunda questio pertinet ad maiorem extremitatem est. supposito quod a. sit aliquid summum predicatum de quo nihil aliud tanquam superius predicatur. sed ipsum immediate predicatur de. c. ita quod c. non continetur sub alio immediate quam sub. a. c. vero eodem modo se habeat respectu. i. et i. respectu. b. nunquid hoc modo descendendo sit ad aliquid ultimum et spatiosissimum devenire et ibi stare: aut contingat in infinitum abire. ubi gratia. si. a. sit substantia super quam nullum aliud est predicatum. substantia vero immediate de corpore predicatur. et sic ulterius: nunquid descendendo contingat procedere in infinitum. Et dicit philosophus quod hec quod secunda differt a prima. quia in prima incipimus ab aliquo spatiosissimo: et supponimus quod ipsum de nullo alio predicatur inferiori: saltem per se. et tunc querimus: nunquid ascendendo supra ipsum in infinitum procedere contingat. in secunda vero e contra incipimus ab aliquo summo supponendo nihil de ipso tanquam superius predicari. et sequenter querimus nunquid sub ipso descendendo contingat in infinitum abire.

¶ Amplius nunquid contingit in infinitum media determinatis terminis. Dico autem ut si. a. in. c. sit: medium autem ipsorum sit. b. ab ipso autem. b. a. alterum sed horum alia. nunquid et hoc contingit in infinitum abire. aut impossibile est.

¶ Tertia questio pertinet ad media est. utrum extremis existentibus finitis contingat media inter ipsa esse infinita. ut si. a. sit ultimum nullum aliud habens superius ad ipsum. ubi gratia. substantia. c. vero spatiosissimum nullam aliam speciem sub se continens. ubi gratia. homo. et iter. a. et c. sit medium. b. et iterum iter. a. et b. sit aliud medium vel alia media. nunquid contingat in talibus mediis in infinitum procedere: an vero media ista sint finita.

¶ Est autem hoc intendere idem esse. et si demonstrationes in infinitum veniant et si est demonstratio rei omnis aut adinvicem includatur.

¶ Dicit quod ista inquisitio an in his predicatis sit procedere in infinitum est ac si querat nunquid demonstrationes in infinitum procedant. et utrumque omnis rei sit demonstratio vel ipse demonstrationes adinvicem includatur ad intra terminos finitos. ¶ Notandum quod predicata de quibus primo formabantur quoniam sunt per se demonstrationi attributa vel tanquam maior extremitas aut minor: vel tanquam medium. et ideo si in illis oportet procedere in infinitum et in demonstrationibus oportet procedere in infinitum. et tunc consequenter contingeret: ut cuiuslibet demonstrationis seu propositionis demonstrantis conclusionem esset demonstratio. et hoc est quod dicit Aristoteles. et si est demonstratio omnis rei.

¶ Similiter autem dico. et in privativis syllogismis et propositionibus. ut si. a. non inest. b. nulli aut primo aut est aliquid infra cui priori non inest. a. ut si ipsi. c. quod sit in omni. i. et namque in his aut infinita sunt in quibus non est prioribus aut statur.

¶ Dicit quod in propositionibus et syllogismis negativis sicut quoniam formari possunt. cum enim hec negativa sit vera. nullum. b. est. a. querendum erit nunquid. a. primo et immediate remoueat a. b. aut mediante alio priori. et si mediante aliquo priori sit g. c. quod vel predicatur de. b. ite

rum querendum erit nunquid. a. remoueat a. c. mediante aliquo priori. ut si est aliquid quod vel predicatur de. c. et sic procedendo verteret in dubium nunquid in infinitum procedat: aut erit ad ultimum devenire. verbi gratia. cum ista sit vera. nullus homo est quantitas probatur per istam. nullum animal est quantitas. ab animali. n. primum quantitas remouet quod ab homine. ista. n. nullum animal est quantitas. est magis propinqua immediate quam illa. nullus homo est quantitas. tunc ergo dubitatur: nunquid hoc modo in infinitum procedat. ¶ Notandum quod quod quod bic mouet in negativis solum est pertinet medio: et non maiori: neque minori extremitati. extrema enim alicuius coordinatiōis de se inuicem affirmatiue et non negatiue predicantur. est ergo questio nunquid infinita possint esse media: quibus hec negatiue probentur. nullum. b. est. a. siue nullus homo est quantitas.

¶ Sed in convertibilibus non similiter se habet. non enim est in eque predicabilibus de quo predicatur primo aut ultimo. omnia enim sic similiter ad omnia se habent. et si sunt infinita de ipso predicata in utraque sunt predicata infinita. Nisi sicut contingat per contrarium. sed hoc quod sicut accidens illud vero sicut predicamentum.

¶ Intendit solvendi istas. Iste quoniam non habet locum in convertibilibus. probatur. In convertibilibus non est dare aliquid de quo primo aliquid predicatur aut ultimo: ita ut per primum de uno quod de alio predicatur. ergo tunc tenet contra. quia predicte quoniam non sunt nisi ascensu et descensu predicato. et assumptum per. quia omnia convertibilia similiter adinvicem se habent in predicando. quia. si. quodlibet illorum de quo libet vel predicatur. et hoc est quod philosophus dicit. quod si sint infinita convertibilia tunc ex utraque parte. scilicet. subiecti et predicati sunt infinita. nam quodammodo istorum est accidentale sicut passio. alterum vero supplet est predicatum essentialiter: sicut est diffinitio. ¶ Notandum est quod quodammodo est predicatio propria quodammodo impropria. sicut superius dictum est in capitulo de processu. predicatio est propria predicatur diffinitio de diffinito. sed e contra est impropria predicatio. sicut passio de subiecto propria predicatio predicatur. impropria vero e converso. unde ergo Aristoteles. dicit quod si infinita essent convertibilia: tunc ex utraque parte essent infinita. loquitur indifferenter de utraque predicatio. Loquendo enim solum de predicatio propria hoc non sequitur. quoniam si essent infinite hominis passiones cum eo convertibiles: non sequeretur ut essent subiecta infinita. et hec veritas in linea. ubi distinguit de predicatio directa et indirecta. ¶ Notandum 2° quod est in convertibilibus formari potest quod de processu in infinitum. cum. n. demonstratur luna esse eclipsabilis per eam casus convertibilis: possum dubitare nunquid ista causa per aliam convertibilem causam demonstrari possit. et alia per aliam. et sic in infinitum. et hoc non negat philosophus. sed intendit quod iste quoniam que sunt de processu in infinitum in ascensu vel descensu eorum que se habent secundum sub et supra: bic locum non habent. et hec videtur sententia Alberti.

¶ Quod quod igitur media non contingit infinita esse si in sursum et deorsum stent predicamenta manifestum est. Dico autem sursum quidem quod univiale magis est. deorsum autem quod particulare est. Si enim. a. predicante de. c. infinita sunt media in quibus est. b. manifestum est quod contingit utique ab. a. ad. c. in deorsum alterum de altero predicari in infinitum. antequam enim in. c. veniat infinita sunt media. et. a. c. in sursum infinita antequam in. a. veniat. Quare si. b. impossibilia sunt: et ipsi a. et c. impossibile est infinita esse media.

¶ Hoc est secundum capitulum in quo ostendit solutionem aliquarum quoniam ad aliarum solutionem reduci. et dividit in duas partes. quia primo ostendit quod questio de medio reducitur ad questionem de extremis. quia. scilicet. solutis quoniam de extremis soluta erit questio de medio. In secunda similiter ostendit questionem in ne

Posteriorū

gatiuis solui ex solutioe questionū in affirmatiuis ibi. Manifestū est autē et in priuatiua. Itē pmo facit qd dictū est. 2o remouet qdam obiectionē ibi. Neqz. n. si aliqs. Pmo igitur ponit rōnē istam. Nō cōtingit extrema esse finita in sursū pcedēdo aut in deorsū et media eē infinita inter ista extrēa. et per ire sursū inquit pbs. itelligo pcedere ad magis vlc. pcedere autē deorsū est ad min⁹ vlc. rōnē pbatur sic. qz si non sit vera. sit. g. a. vnū extremū magis vlc. c. aliud extremum spālissimū. et sint infinita media iter. a. et c. quoz qdlibet vocetur. b. sequit̄ tūc q. a. pdicatur de alio medio inferiori. cum igitur media sint infinita. sequitur q. in infinitū pcederet pdicatio i descēdendo. et p dñs descēdēdo nō possz ad extremū infimū perueniri: qd est extra positū. eodē modo arguitur: q. ascēdendo. a. c. versus. a. nūqz ad. a. posset pueniri. qm̄ infinita sūt media p que fierēt pdicatioes ascēdendo. concluditur igitur si hec sūt impossibilia. s. ambo extrema eē infinita. q. si militer impoē est media eē infinita. ¶ Notandū: q. sic eadem est via a thebis ad arhenas. et e. rōnē tñ dñt fm q. ab vno termino icipit et i altez terminat. sic etiā idē ē spaciū p qd descēdet a generalissimo ad specialissimum. et per quod ascendetur e. dñt tamē rōnē. qz put a spālissimo pcedim⁹ ad generalissimū dñt ascēsus. et e. descēsus noiat̄. si tñ per ascēsum et descēsum pcessus itelligim⁹: qbus itellec⁹ ab altero extremo ad altez pcedit: nō sūt realiter idē. sicut etiam mot⁹ ab. a. in. b. et mot⁹ e. sūt realiter distincti. ¶ Notandū 2o de mente linco. q. alia rōnē pbari pōt rōnē pdicta. qz dato q. iter. a. et c. finita eēnt media infinita: sequeret̄ aliqd pdicatioē mediū eē cōius generalissimo: qd de oibus predicatur intermedys: qd iplicat pdictionē. pbatur rōnē. qz pcedēdo a. c. ad aliqd intermediū eo magis cōe. et eodē modo ab isto medio ad aliud mediū pcedēdo. et sic in infinitū. qre tandē deueniret̄ ad aliquod cōius. a. quod ponitur eē generalissimū. et vniuersaliter de omnibus intermedys pdicari.

¶ Neqz enim si aliquis dicat q. hec quidem que sunt. a. b. c. continentia sunt adiucē. quare necesse est media eē finita. illa vero nō accipere nihil differt. quod vtiqz accipio eoz que sūt. b. erit ad a. aut ad. c. alit̄ infinita media aut non. a. aut si quoniam primo sūt infinita. siue statim siue nō statim nihil differt. q. enī sunt post hoc infinita sūt.

¶ Posset aliquis dicere q. ratio pri⁹ facta rcludat. supposito q. extrema et media. s. a. b. c. sint consequēter entia: ita vt vnū alteri sit primū: s. o. eū qui ponit infinita media iter. a. c. dicere q. ipsa non sint prima inuicē: neqz dñter entia. qre ratio nō videt̄ rcludere. ¶ Rñdet pbs q. nihil refert siue media infinita iter. a. c. sint dñter entia: siue non. si. n. accipiat̄ aliqd mediorū q. oia vocētur. b. o. ab isto medio ad. a. vlc ad. c. esse media infinita: aut fm Aristo. non esse infinita. si nāqz ab isto medio tā ad. a. qz ad. c. essent solū finita media. tunc media oia essent finita et non infinita: qlitercūqz ista media sint: siue sint statim vel nō statim. i. dñter entia vel nō. qz qualitercūqz sit per ista pcederet̄ i infinitū i pdicatioib⁹ i ascēdendo vel descēdendo. et sic tandē ad altez extremoz non erit deuenire: qd fuit pncipale intentū. ¶ Notandū pmo q. cōtingit qdam media infinita eē dñter entia: quedaz vō non. Exemplū primi. sicut infiniti nūeri adiucem se habēt. binarius. n. et trinari⁹ se adiucē dñter habēt. et quaternari⁹ cū trinari⁹. et sic in infinitū. et isti oēs medys sūt iter vnitatem et numerū infinitū. Exemplū scōi. sicut infinita puncta i linea: et infinita entia in tpe: et infinita mutata eē i motu. qbuscūqz enī duob⁹ pūctis datis i eadē linea recta: iter ea cadūt infinita pūcta. qre vnū nō erit dñter ens alteri. et eodē modo dicēdū de instanti in tēpore et de mutato eē i motu. ¶ Dubitat̄. qz data. b. linea finita cui⁹ extrema sint. a. c. iter. a. c. sunt infinita pūcta. g. nō repugnat extrema eē finita et media iter ipsa

esse infinita. cui⁹ oppositū asserit̄ in textu. Sicut iter gradū vt duo et gradū vt octo caliditatē sūt medys gradus infiniti. qre rē. nulla vō est i pposito dñia a quo pmo icipiam⁹ iter qd et altez extremoz sint media infinita: siue sint media finita. ¶ Ad hoc rñdetur cōiter: q. pūcta in linea sūt solū i potētia: cū nō sint actu separata. de talib⁹ autē medys nō loquit̄ hic Aristo. sed de medys in actu. eodem modo diceret̄ de gradib⁹ latitudinis. ¶ Alit̄ dicūt alij q. Ari. loquitur de medys q. eēntialē ordinē inter se habent: ita vt trāsirens p ista media disticta p trāsire debeat p qdlibet illoz. et sic se adiucē bñt pdicata iter generalissimū et spālissimū. nō se autē habēt sic puncta in linea. non enī essentialit̄ adiucē ordinatur: cū sint indiuidua eiusdē spēi. neqz transeuntē per lineā o. z sygillatim quēlibet pūctū p trāsire. qm̄ ad nulli⁹ pūcti ptransitū p se apponitur tempus. Eodem modo respōdetur de gradibus. inter gradum vt duo et gradum vt octo.

¶ Manifestum autem et in priuatiua demōstratione quoniam statim. Si quidem statim in predicatione statim in vtriusqz. Si ab vltimo. n. non contingens neqz in sursū ab eo i quo statim ire in infinitum. Dico autem in quo statim q. ipm quidē in alio nullo est. sed in illo aliud vt. c. Neqz a primo in id in quo statim vel vt vltimū. dico autē primum q. ipm quidē de alio. sed de illo nullum aliud. Si igitur hoc erit in negatione stabit̄.

¶ Ostendit q. si nō est pcedere in infinitū i affirmatiuis pdicationibus siue demōstrationib⁹ q. neqz i negatiuis ē pcedere in infinitū. et pmo pponit q. intendit. scōo pbat intentū ibi. Triplr enī demōstratur non esse. tertio remouet qdam cauillationē ibi. Manifestū est autē. Pōnit igitur pmo rōnē istā q. si in affirmatiuis demōstrationib⁹ est statim quo ad vtrūqz extremū: et i negatiuis ē statim: et nō pcedet̄ in infinitū. vbi gratia. si pcedendo ab vltimo i quo statim nō cōtingit sursū ascendendo pcedere i infinitum. neqz ecōtra a pmo in deorsū pcedere ad vltimū in infinitū. sed semp erit status. sicut et in negatiuis erit status. Et per vltimū in quo statim inquit pbs itelligo illud qd est in nullo inferiori in ipso vō est aliqd superi⁹. et sit tale spālissimum. illud autē appello primum qd d alio inferiori predicatur. nullum autem de ipso tanqz superius predicatur. sicut generalissimum.

¶ Triplr enī demōstrat̄ nō esse. aut. n. i quo est. c. b. o. i. est. S. in quo est. b. nulli iest. a. Ipsi⁹ q. dez igitur. b. c. Et semp alteri⁹ distātie necesse ē ire in immediata. predicatione. n. hec distātia. sed alterū manifestū q. si in alio nō ē priori vt i. d. hoc indigebit in omni. b. esse. et si iterum in aliquo ipso d. priore non fuerit illud indigebit in o. d. esse. Quare quoniā in deorsū statim et i sursū stabit̄: et erit quoddā principium in quo non erit. a.

¶ Probat intentum. primo in prima figura. 2o i scōa ibi. Iterum si. b. 3o in tertia ibi. Terti⁹ autē est rē. Pmo igitur dicit q. propositio negatiua triplr pōt demōstrari. qz. s. in tribus figuris. vno qdem modo in prima: arguēdo sic. nullum b. est. a. omne. c. est. b. ergo nullū. c. est. a. siue i terminis demōstratis. nullum corpus aiatum est q. titas. omnis homo est corpus aiatum. ergo nullus homo est quantitas. si igit̄ ista minor. omne. c. est. b. siue ois homo est corpus aiatū: fuerit mediata: q. tacunqz distātia fuerit inter subm et pdicatum: tamen ad immediata reducef̄: qz iam supponitur in affirmatiuis non esse pcessum in infinitum. et ista minor est affirmatiua. sed si ista maior. nullū corp⁹ aiatū est q. titas. nō fuerit i mediata hoc erit: qz quātitas ab alio pri⁹ remouet̄ q. a. co:

poze aiato: sit igitur illud. d. siue corpus: et tunc o. d. siue corpus affirmatiue predicari de corpore aiato et tali predicacione erit status: cum sit affirmatiua. si vero quantitas adhuc ab alio p. us remouebit q. a corpe o. illud d. corpore predicari sicut e. substantia: cum igitur sic ascendendo i. affirmatiuis pcedamus in q. bus ad aliqd. supremu. erit. deuenire et sicut in eis stat. in de. orsu: sic et stat. in sursum. sequitur q. erit ad aliqd. pmu. deueni. re a quo pmo. q. titas remouet sicut hic. nulla suba. e. q. titas. quare in negatiuis erit status.

¶ Item si. b. quide. i. o. i. a. et in. c. autem nullo. a. in. c. nullo erit. Iteru. hoc si o. monstrare manife. stu. e. quonia. aut p. sursum modu. monstrabitur aut per hunc aut per tertiu. Primus quide. igitur di. ctus est. Secundus aut demonstrabit. Sic aut utiq. demonstrabitur q. vt. d. in. b. o. i. est. in. c. at nullo: Si necesse est aliquid ee. i. b. et iteru. si hoc in. c. no. erit. Aliud vero i. d. q. i. c. no. e. Igitur qm. ee. sp. i. supiori. stat. stabit et no. ee.

¶ Probat intentu. in scda. figura. facto eni. isto syllo. i. scda. fi. gura. o. e. a. est. b. nullum. c. est. b. ergo nullum. c. e. a. siue i. ter. minis domesticis. o. i. homo e. a. i. a. l. nulla q. titas e. a. i. a. l. ergo nulla quantitas e. homo. si ista minor negatiua. nulla q. titas e. a. i. a. l. no. sit imediata: s. oporteat ea. dem. rari. aut igit. p. mo. du. supiore. dem. rari. s. p. pma. figura. aut p. scda. aut p. 3. q. ad pma. figura. e. dictu. p. i. si vero dem. ratur in scda. oportebit aliqd. accipere qd. p. dice. affirmatiue de a. i. a. l. et remouea. tur a q. titate. sicut hic. o. e. a. i. a. l. e. corpus aiatu. nulla q. titas e. corpus aiatum. g. nulla q. titas e. a. i. a. l. sit igitur corpus a. i. a. tum. d. et si hec negatiua. nulla q. titas e. corpus aiatu. indige. at p. batione: ea. p. b. abimus in scda. figura p. aliqd. superi. ad d. siue corpus aiatum. et sic ascendendo semp. accipimus p. di. cata de se inuicem affirmatiue predicatia. cu. igitur in talibus no. sit pcedere i. infinitu. sed i. ascendo. sit status. sequitur q. i. dem. rati. onib. negatiuis no. erit pcedere i. infinitu. **¶** Du. bitat. q. dem. rando i. scda. figura sic. o. i. h. o. e. a. i. a. l. n. l. l. a. linea e. a. i. a. l. ergo nulla linea e. homo. ista minor non solu. dem. rari. pot. per superiora ad predicatu. sed et per superiora ad sub. iectum. Aristo. vero solu. dat modu. demonstrandi. per supe. riora ad predicatu. q. re. e. insufficiens. **¶** R. idetur dupl. p. q. intentio p. ncipalis Aristo. erat o. ndere: q. si i. affirmatiuis non sit pcedere in infinitu. q. tum ad media. q. no. pceditur in infinitu. et ideo in pcedenti parte o. ndens in prima figu. ra reductione. alicui. negatiue ad imediata. sp. accepit supi. ad mediuz. sicut i. p. n. ti. parte docet pcedere ad imediata. p. superiora ad p. dicatu. qd. e. medium in scda. figura. sed si acci. perent. superiora ad subm. no. fieret. p. cessus q. tu. ad media. sed quo ad minore. extremitate. q. re. r. c. **¶** 2. o. r. idetur q. cus primus syl. ls. que. Aristo. format i. scdo. mo. et sic fit. o. i. homo est a. i. a. l. nulla linea est a. i. a. l. ergo nulla linea e. homo. intedi. t. q. si minor negatiua. debeat i. eode. mo. ad imediata. reduci: oportebit pcedere per superiora ad p. dicatu. data. n. ista mi. nori. nulla linea e. a. i. a. l. no. pot. fieri. p. cessus p. superiora ad li. neam: nisi i. p. ma. figura. vel i. p. mo. mo. et sic fit i. prima figura in scdo. mo. nulla q. titas est a. i. a. l. omnis linea e. q. titas. g. r. c. in p. mo. scde. sic. nullu. a. i. a. l. e. q. titas. o. i. s. linea e. q. titas. g. r. c. s. i. scdo. mo. talis p. cessus seruari. no. pot. q. tuc. oporteret su. peri. ad lineam de a. i. a. l. affirmatiue predicari i. p. pone. maio. ri. Colliguntur iste responsiones de mente Alberti.

¶ Tertius at. e. si. a. i. b. o. i. in. fit. c. vero in nullo sit b. Non in o. i. sit. c. in quo e. a. Iterum autez hoc aut p. supius dicta: aut similr. dem. strabitur. illo. t. n. mo. statur. Si vero sic e. accipiat. iteru. b. in. e. ee. in quo. c. no. in o. i. e. et hoc iteru. similr. qm. at.

concessu. est stare et deorsu. manifestu. e. q. stabit et in. c. q. non est.

¶ Probat intentu. in tertia. figura. si. na. q. forme. iste syl. ls. i. tertia. figura. nullu. b. est. c. omne. b. est. a. g. aliqd. a. no. e. c. si. ue nullu. a. i. a. l. est q. titas. omne a. i. a. l. e. corp. aiatu. g. aliqd. cor. pus aiatu. non est q. titas. et maior sit p. bada. aut igit. hoc fiet p. p. ma. figura. aut p. scda. aut 3. o. p. r. i. a. et scda. dem. e. p. r. i. si. vo. p. tertia. hoc erit p. ticlariter ipsa. cludedo. q. tertia. figu. ra no. cludit. v. l. r. hoc aut fiet accipiedo. aliqd. de quo p. dica. bit. a. i. a. l. et a. quo q. titas remouebitur: vt arguendo sic. nullus homo e. q. titas. o. i. s. h. o. est a. i. a. l. ergo aliqd. a. i. a. l. no. est q. titas. siue formado. syl. ls. i. penultimo. mo. vt magis sonat textus. aliq. h. o. non est q. titas. o. i. s. h. o. est a. i. a. l. g. r. c. et eode. mo. v. l. t. e. rius pcederet. si sub illo medio aliqd. i. ferius assignaret. cu. igit. sic. pcededo. fiat. p. cessus i. affirmatiuis p. m. descensu. et in talib. p. supponit. ee. statu. i. deorsu. sequitur et q. i. negatiuis erit stat. **¶** Dubitat. q. iste modus p. bandi. ista. maiore. ne. gatiua. no. est modus reducendi. ipsa. ad imediata. s. pot. ad magis mediata. magis eni. mediata. e. ista. p. po. nullus homo est quantitas. q. ista. nullu. a. i. a. l. est q. titas. et sic modus Ari. stote. no. est ad p. positu. suu. **¶** 2. o. dubitat. q. videt. q. no. so. lu. assumedo. i. ferius: sed etia. superi. p. b. a. r. i. possit arguendo in v. l. t. i. m. o. t. e. r. t. i. e. figure. nulla suba. est q. titas. aliq. suba. e. a. i. a. l. g. aliqd. a. i. a. l. no. est q. titas. q. re. Aristo. est diminut. **¶** 3. o. videt. q. quocunq. medio. co. cludat. ista. negatiua. i. tertia. figura. no. tam. p. batur ista. q. prius p. bada. erat. s. v. l. i. s. s. s. solu. p. ticula. ris. q. re. iste modus no. est co. uenieter. posit. **¶** 4. o. dubitat. nu. qd. ad ista. p. banda. in tertia. figura. accipe. possim. supius vel i. ferius ad predicatu. **¶** Ad hec. r. idetur p. mo. ad scda. q. l. z. ista. p. positio. particularis. aliqd. a. i. a. l. no. e. q. titas. p. tale. su. peri. p. b. a. r. i. possit. Hoc t. n. no. co. tingit i. eode. mo. t. e. r. t. i. e. figu. re: siue i. modo. t. e. r. t. i. e. figure. h. n. t. e. minore. v. l. e. m. de quo Ari. intendit. Si. n. assumere. p. medio. corp. aiatu. tuc. minor. ee. t. falsa. i. scdo. t. e. r. t. i. e. v. z. o. e. corpus aiatu. est a. i. a. l. eode. modo. si. formare. syl. ls. i. brocardo. **¶** Ad p. o. dicunt. qd. a. superio. ri. ad i. ferius. pcededo. v. s. q. ad sp. alissimu. pcedit. ad imedi. ata. eo. q. v. l. t. i. m. u. in descensu. est p. mu. i. ascensu. q. re. p. po. ista. red. det. imediata. i. qua. deuentu. est ad sp. alissimu. hec. r. isio. non placet. imo. videt. o. i. n. o. extra. itentione. Ari. **¶** Alr. r. idetur q. no. erat intentio. p. ncipalis Aristo. hic. o. ndere. q. l. i. t. e. r. in ne. gatiuis sit deuenire ad imediata. sed q. sicut i. affirmatiuis ascendo. v. l. o. scendo. no. dat. media. i. finita. p. suppositis. ex. tris: sic. et i. negatiuis no. dabunt. media. i. finita. Dec. e. r. isio. Alberti: g. v. l. t. e. r. i. u. s. addit. q. per tertia. figura. no. pot. media. ta. p. po. ad imediata. reduci. **¶** Ad 3. o. co. cedit. sicut argum. tum. p. bat. q. non est ista. met. p. positio. que. primo. assumitur et postea. co. cludit. s. s. sufficit Aristo. q. si aliquo. modo. conclu. di. potest in tertia. figura. solum. particulariter. co. cluderetur et per. processum. in tertia. figura. tandem. esset status. **¶** Ad v. l. t. i. m. u. dicitur. p. mo. q. negatiua. p. banda. in tertia. figu. ra. ex. veris. primis. concludi. non potest assumendo. i. ferius ad predicatu. pro. medio. eo. quia. tunc. oporteret. illud. predica. tum. in. maiori. p. positione. aut. v. n. i. u. e. r. s. a. l. i. t. e. r. aut. particu. lariter. a. suo. i. ferio. r. i. remoueri. vt. patet. discurreti. per. omnes. modos. negatiuos. t. e. r. t. i. e. figure. et sic. maior. esset. falsa. **¶** Di. co. 2. o. q. per. superius. ad predicatum. concludi. potest. et hoc. per. illum. modum. soluz. est. particularis. negatiua. v. z. argu. do. sic. animal. non. est. homo. a. i. a. l. est. corpus. animatu. ergo. aliquod. corpus. animatu. non. est. homo. Hoc. tamen. non. co. tingeret. de. negatiua. p. positione. in. terminis. diuer. s. o. r. u. m. predicamentorum. de. quali. maxime. Aristo. hic. intelligit. q. tuc. minor. cum. sit. maior. ee. t. falsa: vt. p. z. discurrenti.

¶ Manifestum autem est qm. et si no. vna. via. de. monstratur. sed. omnibus. aliqn. quide. ex. prima. figura. aliqn. vero. ex. scda. aut. tertia. qm. et sic. sta.

bitur. finite enī sunt vie. Finita autē finite multoti-
ens supra. finiti necesse ē oia. Qm̄ quidē igit in
p̄uatiōe siquidē ⁊ i esse stat manifestū ē.

C Potest aliquis dicere q̄ lz i demōstrationibus negatiuis
aliquando sit status vbi fiat demōratio i vna figura tm̄. vbi
tamen nunc in prima demōstretur: nūc in sc̄da: nūc in tertia
contiget in infinitū abire. hoc remouet p̄hs arguēdo sic. ex
finitis finities sumptis non resultat infinitum: sed solū fini-
tum: cum igitur finite sint figure syllogismorum. ⁊ in quali-
bet figura sint p̄cessus finiti quibus negatiue demōstratur. se-
quitur q̄ aggregatus ex oibus p̄cessibus trium figurarū
erit finitum. ⁊ vltimate concluditur: q̄ si in affirmatiuis de-
monstrationibus erit status: etiā erit status in negatiuis.

Sed q̄ in illis logice aliquid quidē
speculentur hoc manifestum sit. In
his quidē igit q̄ i eo q̄ quid ē p̄dicā-
tur patēs ē. si. n. ē diffinire aut si notū
ē q̄ qd erat eē. i finita at nō ē trāsire.

C Hoc est tertiū capitulū huius tractatus in quo Aristo. per
rōnes quas dā cōes. p̄bat in predicamētis non esse p̄cessus
in infinitum. Sc̄do premitit quedā necessaria ad p̄bandū
intentum ibi. Vlt̄ aut sic dicimus. Tertio probat vlt̄ in pre-
dicatis affirmatiuis non esse p̄cessus in infinitū ibi. Am-
plius si hoc non est. Primo ergo dicit q̄ manifestū est q̄ qd
dam per logicas rōnes speculantur in illis. s. affirmatiuis q̄
non sit p̄cessus in infinitum.

C Necesse ē ergo finiri i eo q̄ quid est predicātia.

C Et postea intendit r̄sonem istam. necesse est quiditativa
predicata esse finita. ⁊ per p̄sequens in predicatis quiditati-
uis seu diffinitiuis non contingit procedere in infinitū. pro-
batur. qz diffinitio datur causa innotescēdi. sed intellectus
cognoscere non potest infinita. igitur non contingit infinita
esse predicata diffinitina. maior de se patet. ⁊ minor silr p̄s.
qz intellectus non p̄t infinita pertransire. q̄re cōcluditur
q̄ solū sunt finita. **C** Notandum q̄ per rōnes logicas Ari-
st̄ hic intelligit rōnes ex quibusdam coibus procedētes de q̄-
bus logica cōsiderat. aut per rōnes logicas: vt Albert⁹ expo-
nit intelligere possumus eas que per modū inuentiōis p̄ce-
dunt. analetice vero d̄nr q̄ p̄cedūt via iudicij p̄cipiatum
in sua p̄ncipia resoluēdo. **C** Notandū 2º q̄ si quis p̄fecte co-
gnoscere debz diffinibile p̄ eius diffinitionē. o3 si pars diffi-
nitōis sit diffinibilis cognoscere p̄ eius diffōnem. ⁊ sic vlt̄-
rius ascendendo. cum igitur non p̄tingat intellectū i infinita
cognoscēdo pertrāsire. sequitur q̄ vlt̄ diffinibile nō poterit
cōplete diffinitiuē cognosci vel q̄ in talib⁹ predicatis diffi-
nitiuis nō sit in infinitum abire.

C Aniuersaliter autem sic dicimus. Est. n. vere
dicere album ambulare ⁊ magnum illud lignū
esse: ⁊ iterum lignum magnum esse ⁊ hominem
ambulare. Alterum igit ē d̄re sic aut illo modo.

Cum enim album quidem eē dico lignum: tūc
dico qd̄ cui accidit album eē lignum est. sed nō
quod subiectum ligno albū sit. Et nāqz neqz qd̄
album ē. neqz quod vere album aliquid factum
ē lignum quare nō ē hoc secundum se sed aut se-
cundum accidens. Cum vero lignum album eē
dico non q̄ alterum aliquid sit album. Illi autē
accidit lignum esse. Et cum musicum albū esse
dico. tunc enim quoniam homo est albus cui ac-

cidit musicum esse dico. Sed lignum est subm
quod vere factum est album non qd̄ aliud alter
qz quod vere est lignum aut lignum est aliquid
Si igitur oportet nomina ponere sit sic dicere p̄-
dicari. Sed illo modo aut nequaquam p̄dicari
aut p̄dicari quidem nō simplr est sed aut p̄m ac-
cidens predicari. Est autem tanquā albū quidē
qd̄ predicatur. sed sicut lignum est de quo p̄dica-
tur. Subijciatur igitur p̄dicatū p̄dicari sp̄ d̄ quo
p̄dicat simpliciter. sed non p̄m acc̄ns. Sic. n. de-
monstrationes demonstrantur.

C Premittit quedam vtilia p̄posito suo. Primo premitit
distinctionē predicatorū per acc̄ns a predicatis p̄m se. 2º di-
stinguit predicata p̄ se ibi. Quare aut in qd̄ qd̄ ē. Dicit igit p̄-
q̄ de vlibus ⁊ vlt̄er de omnibus predicatis oīdere possz
non eē p̄cessum in infinitū. Deinde ponit hanc distinctio-
nem. triplex est predicatio per acc̄ns. qdam in qua predica-
tur acc̄ns de accidente. sicut hic. albū ambulat. qdam i qua
substantia de accidente predicat. vt hic. illud magnū ē lignū
Tertia est in qua accidens predicat de suba. sicut in hac p̄-
positione. homo est ambulās. modi aut isti predicādi inter
se sunt alteri siue diuersi. qz quando substantia de accidente
predicat. sicut hic. albū est lignū: tunc non denotatur albus
esse sub ligno. sed q̄ illud cui accidit albū est lignū. albus. n.
ligno cōparatū non est subm cui accidat lignū. neqz etiā illd̄
quod est vere aliquid album p̄m q̄ huius est subm tran-
q̄ sit factū lignū. quare cōcludit q̄ album non est subz pro-
prie: sed solum p̄m accidens. quando aut accidens de suba p̄-
dicatur. sicut in hoc exemplo. lignū est albū. non denotatur
q̄ album sit aliquid alterū cui accidit esse lignū. sicut deno-
tatur per modū predictum in quo predicatur de illo ligno
cui accidit esse album. Quādo vero accidens de accidente p̄-
dicatur. vt cum dico musicum est albus: idem dicitur sicut
prius. per istam enī predicationē denotatur: q̄ homo cui ac-
cidit music⁹ eē ē albū. ⁊ sic musicū non est subz p̄m se sed p̄
accidens: lignū vero est vere subm. sicut in ista. lignū est al-
bum est. n. subm quod vere factum est album. Et non q̄ il-
lud qd̄ est vere lignum: aut lignum aliquid particulariter
sit positum alterum cui accidat. ⁊ postea subdit Aristote. si
igit oportet nos imponere nomina quibus proprie inten-
demus vt ista sola dicatur predicatio: que hoc modo est p̄-
prie predicatio. s. quando illud quod accipitur pro subiecto
est vere subiectū. ⁊ quod accipitur pro predicato est vere p̄-
dicatum. alio autem modo non dicatur aliquid predicari
vel si dicatur predicari. hoc non erit simpliciter sed per acci-
dens. hoc est p̄m quid ⁊ improprie. illud igitur quod vere et
proprie predicatur: est sicut album: ⁊ q̄ vere ⁊ proprie subij-
citur: est sicut lignum. presupponatur ergo q̄ in sequentib⁹
solum illud de aliquo dicatur predicari: quod de ipso simpli-
citer ⁊ proprie predicatur: ⁊ non secundum accidens: ⁊ im-
proprie. ⁊ hoc rationabiliter supponere debes. loquimur
enim hic de materia demonstratiua. demonstrationes ve-
ro solum talibus predicationibus vtuntur. **C** Notandum
primo de mente cōmuniter exponentium: q̄ licet predice
predicationes sint per accidens: aliqua est tamen plus ⁊ ali-
qua minus. nam cum accidens de accidente predicatur: vt
musicum est album: est triplex habitudo per accidens. p̄i-
mo: qz subiectum per accidens comparatur substantie que
est subiectum musice. 2º quia predicatum per accidens cō-
paratur substantie que est subiectum albedinis. vbi gratia.
sortis. 3º subiectum per accidens comparatur predicato. vt
musicus albo. quando vero substantia de accidente predica-
tur. sicut. album est lignum: duplex est habitudo per acc̄ns.

primo quia subiectum. s. album per accidens substantie comparatur. verbi gratia. sorti. subiectum predicato comparatur ad accidens: predicatum vero non accidentaliter inest alteri: vt patet. Sed quoniam accidens de substantia predicatur: ibi est sola vna habitudo per accidens. s. comparando subiectum ad predicatum. Et addunt quidam alij quod inest alia habitudo: comparando. s. predicatum substantie siue cui accidit. sed hoc mihi videtur frustra postquam per totam propositionem illud denotatur: sed licet haec vera sint. non tamen hoc Aristoteles principaliter intendebat. sed intendebat principaliter distinguere predicatos proprie sumptam ab improprie sumptam: quare tamen quilibet est per accidens: volens istam esse predicationem proprie: in qua subiectum secundum se est subiectum: et non ratione alterius essentialiter ab eo. et predicatum secundum se est predicatum: sicut hic. homo est album. id est. non homo subicitur album: quia aliquid eius individuum. vt sortis. eadem subicitur: non tamen sortis. essentialiter ab homine dicitur. rationabiliter autem predicta predicatio proprie dici dicitur. quia ratione predicationis proprie est: vt subiectum vere comparatur predicato tanquam materia: predicatum vero subiecto tanquam eius forma: sicut autem in proposito contingit: quoniam homo est materia subiectiua albedinis: album vero dicitur forma subiecto inherente: ista autem impropria appellat predicationem in qua subiectum non secundum se est subiectum: sed ratione alicuius cui accidit. aut predicatum non secundum se comparatur subiecto vt vere predicatum: qualiter accidit in alijs duabus predicationibus: vt album est homo. et album est musicus. quia neque album secundum se est subiectum: neque predicatum. s. homo vel musicus est vere predicatum respectu albi. et hoc ratioabiliter. quia album non est materia respectu hominis aut musici: aut homo vel musicus forma respectu ipsius: propter hoc Aristoteles dicit. quod ibi est simpliciter predicari. homo est album. ibi vero per accidens. album est homo. et per simpliciter predicari intelligit proprie predicari. sed per accidens accipit per improprie predicari. Et ideo dicitur linconiensis quod ibi non accipitur predicatio per se altero duorum modorum quibus dictum est superius. scilicet quando vel predicatum est de essentia subiecti. vt homo est animal rationale: vel quando predicatum egreditur a substantialibus subiecti. vt homo est risibile. sed hec dicitur predicatio per se. quia proprie sumpta. Nota tamen quod Aristoteles non dicit per se: sed dicit simpliciter. Hanc etiam predicationem sumptam proprie quidam directam appellant: sed impropriam dicunt indirectam: et hoc rationabiliter quoniam proprie sumpta rectum seruat ordinem predicationis: sed impropria non: id est quidam leuiter arguant contra hoc dicentes: quod si hec esset indirecta. album est musicus. eius conuertens scilicet. musicus est album. esset directa. sed patet per se intelligenti. quia consequentia non valet. Dubitatur circa dicta: quia hec est propria predicatio. albedo est color. et tali potest vti demonstrator. vt patet. in qua tamen accidens de accidente predicatur. ergo dicta superius non videntur vera. maior patet. cum genus de specie proprie predicatur et subiectum sit vt materia respectu predicati: predicatum vero forma. Secundo in hac propositione. linea est recta: vel curva: vel triangulus habet tres: predicatur accidens de accidente. et tamen est proprie. vt de se patet. talibus etiam vtitur maxime demonstrator: in quibus passiones de subiectis proprijs predicantur. quare et cetera. Forte dicitur quod dictum Aristoteles. intelligitur vbi accidens concretum de accidente concreto predicatur. et sic non est in predictis. Contra. quia aliquae passiones de corpore mobili predicantur de propria predicatione: id est tam subiectum quam predicatum sit concretum. Item de linea visuali et de numero sonoro concrete sumptis: que passiones concrete predicantur: que in arismetica et perspectiua considerantur. et hoc predicatione proprie. vt patet. ergo responsio nulla. Tertio arguitur sic. hec est predicatio proprie. album est coloratum. sicut etiam ista. albedo est color. vbi tamen accidens de accidente predicatur vtrisque concrete sumptis. vt patet. Ad hec respondetur. quod cum Aristoteles. hic loquitur de predicatione in qua accidens de accidente predicatur. in-

telligit de predicatione accedens quod distinguit contra predicationem specie generis: et dicitur. et proprie: sicut etiam loquitur Porphyrius in vniuersalibus suis: et talis rationabiliter dicitur predicatio per accidens. predicte autem predicationes sunt per se in primo vel secundo modo. secundo intelligit aristoteles. vt plane patet in textu de predicatione accidentis de accidente: quod secundum se non sit subiectum: sed ratione eius cui accidit: quod in predictis propositionibus non contingit. linea. n. scilicet se est subiectum rectitudinis: et albedo coloris: vt patet. et corpus mobile respectu suarum passionum. et sic de alijs. Ad vltimum dicunt quidam: quod in ista. album est coloratum. album secundum se est subiectum: quoniam. n. respectu musici non sit secundum se subiectum. respectu tamen superioris generis quale est coloratum subiectum secundum se dici potest: et ex hoc concludunt tale esse predicationem per se in primo modo. Ego vero puto quod illud non conuincit vt ista sit predicatio per se in primo vel secundo de quibus superius dicebatur: sed concedi potest ipsa esse predicationem proprie sumptam: eo quod album ratione accidentis per ipsum importati est subiectum accidentis importati per predicatum. et loquor hic de subiecto proprio propositionis. quoniam oppositum huius inherens si quis vellet probabiliter potest: quoniam album non est subiectum colorati secundum quod album: sed hoc est ratione subiecti cui accidit.

Quare autem in quod quid est aut quoniam quale aut quantum aut ad aliquid aut faciens. aut patiens. aut vbi. quoniam cum vno de vno predicabitur.

Distinguit predicata secundum se. et primo illa distinguit scilicet diuersa genera. secundo ipsorum predicatoz dicitur ostendit ibi. Amplius substantia quod dicitur. Primo igitur intendit aristoteles. quod predicatio proprie sumpta: de qua dictum est: multipliciter diuidatur scilicet diuisione predicamentorum. quedam. n. est in qua substantia predicatur. vt homo est animal. quedam in qua predicatur quantitas vt sortis. est quantitas. alia in qua qualitas predicatur. vt homo est albus. et sic dicatur de alijs predicamentis. sicut sunt ad aliquid agere: pati: vbi: quando et cetera. Notandum quod ista particula. quod vnum de vno predicatur. multipliciter recipit expositionem. quodam enim exponit quando. s. vniuocum de vniuoco predicatur: quoniam predicatio equiuoca cum non sit predicatio vna sed plures: a consideratione nostra posterioristica excludi debet: neque predicatio proprie dici meretur. et talis non est predicatio in quod vel quale vel quantum et cetera. Nec expositio multum est apparens. potest tamen aliquis instare quod aristoteles. hic diuidebat predicationem proprie sumptam secundum genera predicamentorum. scilicet predicatio equiuoca non est proprie sumpta. quare tunc frustra addidisset illam particulam. cum vnum et cetera. Secunda expositio distinguit quod proprie predicatio est aliquo decem predicamentorum quod est in qua vnum tantum de vno predicatur. et talis dicitur predicatio absolute in quid vel quale vel quantum et cetera. que vero est in qua plura diuersorum predicamentorum de vno predicantur. et talis dicitur predicatio absolute. sicut homo est animal quantum: aut animal album. et talis non dicitur predicatio in quid vel quale et cetera. sed est predicatio in quod quantum: aut in quid quale: et sic de alijs: et hoc est quod aristoteles. hic intendit.

Tertia expositio dicit quod aristoteles. per predicari vnum de vno intelligit illud quod secundum se predicatur et non gratia alterius. nam quid. s. accipiat predicari de vno. id est de eo quod secundum se subicitur et non gratia alterius cui accidit: sicut in hac propositione: sortis est albus. in ista vero album est sortis. id est album non secundum se subicitur: sed ratione substantie cui accidit. sortis. etiam non secundum se predicatur sed ratione colorati vel alicuius talis: quod accidit sortis. hec expositio non apparet multum ad mentem aristoteles. Alij vero vario modo dicebant. per ex parte predicatois: sicut. n. propositio plures non est propositio simpliciter. sic non est predicatio simpliciter quod demonstrator intendit: et videntur ibi velle quod ista sit predicatio plures. homo est animal musicus. non est verum. licet enim predicatum non sit oratio simplex: non tamen est equiuocum vt patet. secundo ex parte demonstrationis: quia demonstrator in vna demonstratione vnum tantum medium assumit et vnum subiectum et vnam predicationem tantum. vnum enim medium non

est adequata cā nisi vni. et sic oportebit in premissis et cōclu-
sione demōstrationis vnum tm̄ de vno p̄dicari. Tertio ex par-
te diffinitionis. qz soli incōplexi est diffinitio: et non comple-
xi: vt pz. 7. metaphy. quare nō diffinitur homo albus: neqz
animal musicū. sed licet ista vera sint: non multū tamen vi-
dentur ad mentes Aristo. i. hac. n. ppōne. hō est albus: dixis-
set hic Aristo. predicari vnu de vno. que tamen nullo modo
pertinens est demonstratori.

C Ampli⁹ substantiā qdē significātia q̄ vere illd̄ ē.
aut q̄ vere illd̄ aliqd̄ ē d̄ quo p̄dicāt significant.
Quęcunqz vero n̄ substantiā significāt s̄ d̄ alio
subiecto dicuntur quod nec vere est illud est: ne-
qz quod vere illud aliquid est accidentia sunt. vt
de hoie est album. non enī ē homo neqz qd̄ ve-
re album est. Neqz qd̄ vere album aliquod est.
sed aial forsq̄. quod vere enim aial est homo est.
Quęcunqz vero non substantiam significant o3
de quodam subiecto p̄dicari: et nō eē aliqd̄ albū
qd̄ non cum alterū aliquod sit album est.

C Primo ostendit d̄iam predicatorum. 2º ostendit q̄dam
obiectionem ibi. Spēs enī gaudeant r̄c. Primo igitur Ari-
stotelem distinctionē intendit. qd̄dam est predicatum subale et
quoddam accidentale. predicatū subale aut predicatur d̄ eo
qd̄ est vere illud. i. d̄ subiecto secū subaliter p̄uertibili. sicut
hic. homo est rationale: vel homo est animal rōnale. aut de
eo quod est aliqd̄ illud. i. de subo: qd̄ est aliquid predicati. qz
scz pars eius subiectiua. sicut hic. homo est animal. predica-
ta vero accidentalia sūt que nō significāt subam. sed d̄nr d̄
subiecto quodā. qd̄ enī vere et eēntialr̄ est predicatū non est
aliquid eius predicati. sicut hic. homo est albus. sed dicēdo
homo est aial. subm̄ est aliquid predicati. cū sit ei⁹ pars sub-
iectiua: et est vere aial: cū aial sit vera eēntia ipsius. his tam̄
non obstantib⁹ si ea q̄ p̄ accidens p̄dicant̄ debeāt p̄pe et sim-
pliciter predicari: o3 ne de aliquo subiecto predicētur s̄ se:
nō rōne alterius subiecti cui accidit. vt cū dicit̄. hō ē albus.
predicatur albū de hoie: nō rōne alicui⁹ alteri⁹ subiecti cui
homo accidat: vt satis pz. **C** Notandū q̄ ista particula. aut
vere illud est aut illud aliquod. a quibusdam alijs alr̄ introdu-
citur. v3 q̄ predicatū substantiale aut vere et conuertibiliter
est totū subiectū. qz. s. ei comparatur tanqz totum: sicut dif-
finitio. aut est aliquid illud. s. qz comparatur ei tanqz ps dif-
finitiuā. sicut genus et d̄ia: quoz vtrūqz respectu diffiniti se
habet. vt pars. s3 genus sit tanqz pars mālis. differentia rō
tanqz formalis. s3 iste due expōnes nō cōtradiciant: puto tm̄
primā magis cōsonare textui Aristo. **C** Sed cōtra dicta du-
bitatur: qz videtur q̄ diffinitio non sit predicatum: de quo
Aristo. hic intendit. qz Aristo. loquitur de eo qd̄ predicatur
tanqz de vno: sed diffinitio non est quid vnu: cū dicat aggre-
gatum ex genere et d̄ia. ḡ r̄c. **C** 2º videtur q̄ genus non sit
pars speciei: sed totū de mente porphyry i vlib⁹ suis. **C** Ad
primū negetur: q̄ diffinitio non sit vnum predicatū. non. n.
aggregatur ex terminis diuersorum predicamētoz: cum ge-
nus et d̄ia sint in eodem predicamento. et qz genus et d̄ia ad
inuicem iuncta se habent per modum materie et forme. q̄re
vnum predicamentum vere constituere possunt. **C** Ad 2º
dicitur. q̄ genus est totum potēntiale respectu sp̄ei. et hoc vo-
luit porphyrius. et est pars eius s̄ q̄ diffinibilis est. qz. s. sub-
stantiale ingrediens eius diffinitionem tanqz pars.

C Species enim gaudeant. monstra enim sunt
et si sint nihil ad rationem sunt. demōstrationes
.n. de huiusmodi sunt.

C Posset aliquis obycere q̄ predicatū substantiale non est

vere et essentialiter idem cum subiecto: qz predicata substā-
tialia videntur significare quasdā ydeas quas platonici po-
nebant: que non sunt idem cum indiuiduis suis: sed ab eis
penitus separate. quare non sunt vere illud de quo predicā-
tur. **C** Respondet philosophus q̄ species. i. ydee platonice
gaudere debent: qz monstra sunt. i. non vere sunt: s3 sunt fig-
mentum quoddam intellectus. et licet ydee separate essent.
nihil tamen deseruirent scientie et demōstrationi: eo q̄ scia
et demōstratio solū de his vlibus sunt que realiter idēz sūt
cum indiuiduis suis. **C** Notandum q̄ quidam verba Ari-
stotelem exponunt. gaudeāt species. i. dimittātur quiescere ydee
platonice. monstra. n. sunt. i. nullius vtilitatis: et ad nullū fi-
nem ordinate. siue qz sunt fragmenta intellectus. et sic videba-
tur Ari. irridere platonicos. **C** Alij honestiori modo expo-
suerunt: q̄. s. ydee platonice gaudere debēt: qz sūt entia val-
de nobilia: qz sunt vniuersales et imateriales. et sūt monstra
idest premonstrationes et exemplaria horum inferiorū. pri-
mam expōnem puto magis consonam precedentibus.

C Ampli⁹ si n̄ est hoc huiusmodi qualitas: et illd̄
huiusmodi. Neqz qualitas est qualitas. Im-
possibile est eque adinuicem predicari sic. Sed
verum quidē cōtingit dicere: eque autem p̄dica-
ri non contingit vere.

C Hec est tertia pars principalis huius capituli in qua vni-
uersaliter probat non esse processum in infinitum in p̄dica-
tis. et diuiditur in duas partes s̄m duos modos quibus pro-
positum ostendit. scda ibi. Unus qdē terti⁹ modus demon-
strationis. **C** Itē primo ostenditur in predicatis non eē pro-
cessum in infinitum per modum circularis. 2º q̄ non s̄m re-
ctitudinem. ibi. Sed quoniā neqz in sursum. Prima diuidi-
tur in duas. quia primo premitit quoddā. secundo probat
intentum ibi. Aut enim sic substantia. Primo igitur inten-
dit conclusionem istaz. Quando aliquid de altero proprie
predicatur. subiectum econuerso non proprie predicatur d̄
predicato. et sic non equaliter inuicēz predicantur. p̄batur.
quia predicatum est tanqz qualitas subiecti. sed quando ali-
quid est qualitas alterius. alterum econuerso non potest eē
qualitas illius. eo q̄ qualitas non est qualitas. contingit ta-
men vnum vere de altero predicari. et econuerso: sed nō e-
qualiter. sicut enim hec est vera. homo est animal. sic etiam
hec est vera. animal est homo. et sic verum est hominem eē
album. sic verum est album esse hominem. iste tamen non
sunt eque predicationes: cum aliquę illarum sint proprie et
directe. et alie improprie et indirecte. **C** Notandum q̄ qua-
litas dupliciter accipitur. vno modo stricte prout constituit
predicamentum per se. et hoc modo accipit Aristo. in predi-
camentis: cum dicit: q̄ qualitas est s̄m quam quales dicit̄
tur. Alio modo large. et sic quelibet forma: siue substantialis
siue accidentalis. et quelibet differentia qualitas dici potest
iuxta modum loquendi Aristo. in quinto metaphy. vbi
formam substantialem qualitatez appellat. et in predicamē-
tis dicit s̄stantiam scdam significare quale quid. et Por-
phyrius dicit differentiam predicari in quale. **C** Ad p̄posi-
tum igitur per qualitatem Aristo. intelligit qualitatem se-
cundo modo sumptam. predicamentum enim proprie sum-
ptum est tanqz forma respectu subiecti. et per consequens ē
tanqz qualitas siue dispositio respectu ipsius. sed non econ-
tra. quia non contingit econtra subiectum proprie predica-
ri de predicato.

C Aut enī sicut substantia predicatur vt est. aut
cum genus sit. aut differentia potest predicari.
Hec autem omnia ostensa sunt quoniā nō erūt
infinita neqz in sursum. neqz deorsum. vt homo

Primus

est bipes et homo est animal. hoc autem alterum est neque animal de homine. hoc autem de callia. hoc autem de alio in eo quod quid est. Substantiam quidem omne est diffinire huiusmodi. Infinita enim non est transire intelligentem. quare neque in sursum neque in deorsum infinita sunt. Illam enim non est diffinire de qua infinita predicantur. Si quidem igitur genera adinuicem equaliter predicantur. erit enim ipsum quod vere ipsum aliquid est. Et neque tamen de qualitate aut aliorum nullum nisi secundum accidens predicantur. omnia hec enim accidunt et de subiectis predicantur.

Probat intentum. et primo permittit hanc distinctionem. oem quod predicatur aut subalter predicantur: aut alio modo. et si subalter aut predicantur sicut genus: aut sic dicitur: omnes autem est superius quod in his non est processus in infinitum: in sursum neque in deorsum. ubi gratia. si quis diceret bipes de homine predicari tanquam genus. et animal de bipede. et aliud de animal. et sic in infinitum: in sursum autem si diceret homines de callia tanquam de inferiori predicari. et callia de alio. et sic in infinitum deorsum deest: quod omnis huiusmodi subalter media huiusmodi aliquid superius est diffinibilis. hoc autem non contingeret si supra sunt infinita huiusmodi subalter predicata. quod debite diffiniret omnes intelligendo pertransire omnia subalter predicata que sunt supra diffinitus. sed infinita non possunt pertransire. quare relinquitur quod in sursum non huiusmodi predicata infinita. et sicut ratione probaretur quod in deorsum non huiusmodi predicata relinquitur ergo si aliquo modo erat in huiusmodi predicatis processus in infinitum erit secundum circulariter. Sed arguitur quod non. quod sicut prius supponebat: gratia et species non de se inuicem equaliter predicantur. quod si sic tunc illud quod est sicut totum respectu subiecti esset ipsum aliquid. id est pars respectu ipsi. nam si animal equaliter predicaretur de homine et equo sicut homo est pars respectu animalis sic etiam esset eorum. et hoc intendit per istam litteram. Erit. n. ipsum quod quod est vere ipsum aliquid. neque potest dici quod secundum circulariter sit processus in infinitum in predicatis accidentalibus. quod qualitas et alia accidentia de subalter predicantur: omnia namque accidentia accidunt subiectis suis tanquam qualitates et dispositio ipsorum. et de ipsis proprie predicantur. non autem econtra nisi per accidens et improprie: hanc autem improprie predicacionem iam exclusimus a consideratione nostra. Notandum quod non quilibet subalter est diffinibilis. subalter. n. generalissima diffiniri non potest respectu generis defectu superioris per quod possit diffinere eius assignari. dicitur etiam subalter quocumque sit illa non recipit diffinitionem. quod cum diffinere ex genere et dicitur componatur dicitur dicitur huiusmodi. et sic est processus in infinitum. sola igitur ista subalter diffinitur que est species vel specialissima vel subalterna. et talis est directe media inter generalissimum et indiuiduum. et hoc est quod voluit philosophus cum dicit omnem huiusmodi subalter diffiniri. Dubitatur. quod vult philosophus quod ibi sit predicatio propria. homo est animal. et hic improprie. animal est homo. sed arguitur. animal est sicut materia hominis. et per huiusmodi homo sicut forma. sed cum predicatum dicat formam et subiectum materiam directio est predicatio que econuerso tenet. Secundo dubitatur. quod vult philosophus quod in predicacione propria subalter sit pars predicati. sed isto concessio sequitur quod ista non est predicatio propria. homo est animal rationale: siue homo est rationale: nam in qualibet istarum homo dicitur totum. animal autem et rationale dicuntur partes. Ad primum respondetur aliorum responsionibus quod animal absolute homini comparatum se habet per modum forme: si tamen dicitur in diffinitione comparatur est tanquam materia respectu ipsi. eo quod per istam dicitur contrahitur. et si dicitur quod genus est pars speciei. quare huiusmodi erit propria. animal est homo. quocumque alii dicant respondetur negando antecedens: sed conceditur quod genus est pars diffinitionis speciei. Ad 2^m dicitur: primo quod partes illius diffinitionis non dicuntur partem respectu subiecti: sed vtriusque dicitur totum in potentia. dicitur vero totum in actu: sed tanquam animal que ratio nale sunt partes illius diffinitionis. licet et concederet tanquam animal que rationale esse partes. tota tamen diffinitio ex istis aggregata non dicitur partem sed totum magis explicitate quam subiectum et per hoc vtriusque istarum predicacionum erit propria et directa. Secundo dicitur quod ari. ibi solum comparabat predicaciones duas adinuicem. videlicet generis de specie et speciei de illo genere: quarum primam appellat propria. quoniam predicatum est qualitas siue forma subiecti. et subiectum est pars essentialis eius: non autem econtra. ut patet. quare argumentum non procedit.

Sed quoniam neque in sursum infinita erunt. vniuersumque enim quod predicantur significat aut quale aliquid. aut ad aliquid: aut quantum aliquid. aut huiusmodi. aut que sunt in substantia. hec autem finita sunt et genera predicamentorum finita. aut enim quale. aut quantum. aut ad aliquid. aut facere. aut pati. aut ubi. aut quando predicabitur. Concessum autem est vniuersum de vno predicari. Ipsa autem de ipsis quecumque non aliquid sunt non predicari dicimus. accidentia enim sunt omnia. sed hec quod de seipso seipso. alia vero seipso alterum modum. Hec autem omnia de subiecto quodam predicari dicimus. sed accidentia autem non esse subiectum aliquid. Nihil enim talium ponimus esse quod non alterum aliquid esse dicitur quod dicitur. sed ipsum in alijs et alia quidem de altero.

Primo resumat quedam prius declarata. secundo exequitur probando intentum ibi. Neque in sursum. primo igitur dicit quod predicata in infinitum non procedunt in sursum nec in deorsum. nunc declarat et permittit per quod oem quod predicantur aut significat quod: aut quale: aut quantum: aut aliquid huiusmodi: aut et significat ea que sunt de substantia rei quoniam diffinitionem rei ingrediuntur essentialiter. hec suppositio patuit primo. secundo permittit sicut prius dictum est quod subalter predicata sunt finita et genera predicamentorum sunt finita. sunt. n. solum decem vtriusque: aut quod: aut quale: aut quantum: aut agens: aut passum: aut quoniam tenet. 3° permittit quod in simplici predicacione de que hic intelligimus solum predicatur vniuersum de vno. sed patuit superius. 4° permittit quod de accidente quod non est aliquid subsistens nihil proprie predicantur. album. n. vel aliquid tale non potest esse proprie subiectum. omnia. n. huiusmodi sunt accidentia creata que secundum se subiecti non possunt. quodam igitur sunt predicata secundum se ut quoniam vel substantiale predicatum vel accidentale de subalter predicantur. quodam vero sunt predicata secundum alterum modum. scilicet secundum accidens. scilicet quoniam de accidente vel subalter vel accidens predicantur. ut album est subalter. vel album est musicum. huiusmodi enim omnia accidentia de ratione sui huiusmodi ut de quodam dicantur subalter. sed accidentia non potest esse proprie subiectum neque aliquid de ipso potest proprie predicari. Ut. n. proprie subiectum quod secundum se subiecti. et non dicitur tale ratione alterius quod dicitur tale. sed hoc non appetit accidenti. quod accidens est alijs et alia que predicantur de eo sunt ei cui est illud accidens. ut album est musicum. illud predicatum musicum inest illi substantie cui inest albedo. Notandum quod Aristo. predictas suppones permittit propter cauillationes quas adducere aliquis posset. posset. n. quis dicere quod licet in vnoquoque predicato predicata substantialia sint finita predicata: tamen accidentalia sunt infinita ut sicut dum vniuersum de altero predicatur: ut quantitas de substantia. et qualitas de quantitate. et sic ulterius procedunt predicata in infinitum: ad hoc igitur remouendum supponit philosophus quod predicata sunt finita. scilicet decem. et hoc erat per se notum et famosum apud omnes. Secundo posset quis dicere quod licet predicacione simplici non sit procedere in infinitum. predicacione tamen composita contingit procedere in infinitum. cum enim accepte fuerint omnes simplices predicaciones quibus accidens aliquod de substantia predicantur contingit istas varis combinationibus adinuicem combinari nunc duo: nunc tria: nunc plura adinuicem coniungendo. ut homo est animal quantum: vel animal est album. vel homo est album musicum. vel est animal quantum musicum. et sic ulterius vult posse procedere in infinitum. Ad hanc igitur remouendam cauillationem dicitur philosophus quod ipse hic loquitur de simplici

Posteriorū

predicatione que proprie est predicatio. *proposita* vero non sic. propria est predicatio. Tertio cauillare potest aliquis quod saltem in predicationibus per accidens est processus in infinitum. ut si primo accidens de substantia predicatur. deinde substantia de accidente: et sic de infinitis. ut homo est album. album est homo. vel album est musicum. propterea dicit philosophus quod tales predicationes quibus substantia vel accidens de accidente predicatur non sunt hic appellande predicationes. et istas excludit in consideratione primi.

C Neque in sursum ergo unum de uno neque in deorsum esse dicitur. de quibus quidem enim dicuntur accidentia quecumque in substantia uniuscuiusque sunt. hec autem non sunt infinita. sed in sursum ipsa quoque et accidentia utraque non infinita sunt. Necessesse est ergo esse aliquid de quo primum predicatur et de hoc aliud: et hoc stare et esse aliquid quod non amplius neque de alio priori neque de alio aliquid prius predicatur.

C Nunc probat intentum et intendit conclusionem istam. In predicatione propria et simplici in qua unum de uno predicatur non est processus in infinitum in sursum nec in deorsum. et quia superius probauit de predicatione substantiali. idem nunc solum probat de accidentali dicens quod ea de quibus accidentia predicantur sunt que pertinent ad substantiam rei. ut patet ex ultimo supposito. substantialia autem subiecta siue predicata sunt infinita: sicut dicit secunda suppositio: sed tam substantialia subiecta quam accidentalia predicata neutra sunt infinita in sursum. et hoc probari potest ex premissis uniuersalibus. de substantialibus probatum est. de accidentalibus autem probatur. genera accidentium sunt finita. ut patet ex premissis: et in quolibet genere accidentis solum sunt finita predicata: eo quod in quolibet tali genere et specie reperiuntur que quidam ratione de inferioribus predicantur. quare sicut in substantialibus predicatis non proceditur in infinitum: ut iam est probatum: sic neque in accidentibus erit processus in infinitum. quare uniuersaliter concluditur: quod necesse est ad aliud deuenire: id est quo alio primo predicatur: et sic erit status in infinitum deorsum. cum autem de isto predicato aliquid predicabitur: similiter erit ad aliud deuenire: id est quod non amplius aliquid predicabitur: neque illud predicabitur de alio priori: et sic erit status in sursum. **C** Notandum quod a quibusdam hec pars introducit ut aristoteles. solum probet quod in predicatis per se secundi modi. scilicet in propriis passionibus non sit procedere in infinitum. dicit enim in textu. de quibus quidem enim dicuntur accidentia quecumque in substantia uniuscuiusque. id est in diffinitione in qua subiecta illorum accidentium ponuntur: et hoc pertinet ad proprias passionis. Hanc expositionem videtur sequi albertus. et sic exponendo erit ista particula: neque in sursum. ergo et cetera. tamquam ex parte precedentis. in ista vero sequenti particula. de quibus quidem. non et cetera. incipiet expositio predicta: et hanc istam expositionem ratio aristoteles. superius fundatur quod in diffinitionibus non est procedere in infinitum. suba vero in diffinitione accidentium ponitur: sed de hoc amplius dicetur in sequentibus et in questione.

C Unus quidem demonstrationis modus dicitur hic. Adhuc autem alius. si enim de quibus quedam priora predicantur horum quidem demonstratio erit: neque possunt habere ad ipsa que sciuntur. Neque hoc esse sine demonstratione. si autem hoc per hoc notum est. Hoc autem nescimus neque melius habemus ad ipsa que sciuntur: neque per hoc notum sciuntur.

C potest alium modum logicum probandi intendi. et primo premitit quodammodo exegitur ibi: Si ergo est aliquid sciuntur. primo igitur dicitur quod predictus modus est unum modum logicum probandi intendi. Alius autem modus est ille qui nunc dicitur: pro quo supponuntur quodammodo. primo quod

si quodammodo propositiones fuerint habentes aliquas prioras quod per ista priora demonstrat. **C** 2° supponit quod propositionem demonstrabilem non melius cognoscere possumus quam per habitum: quod dicitur sciuntur. patet. quod sola principia indemonstrabilia sunt que melius cognoscuntur quam sciendo. ut patuit in precedentibus. **C** 3° supponit quod habet demonstrabilia non possumus sciuntur nisi per demonstrationem: patet. quod demonstratio est syllogismus faciens sciuntur. **C** Ultimo supponitur quod si aliquid per alterum nobis fiat notum: et illud alterum neque sciuntur neque cognoscimus hitu meliori quam sciuntur: non etiam sciuntur illud posteriorius. et notat dicit philosophus neque melius et cetera. quod premissis demonstrabiles: per quas sciuntur conclusiones: cognoscuntur hitu qui est sciuntur quam demonstrant. Premisse vero indemonstrabiles. que principia demonstrationis nuncupantur: non proprie sciuntur: sed meliori hitu cognoscuntur quam sciuntur: quod ab aristotele in precedentibus appellatur intellectus.

C Si igitur est aliquid sciuntur per demonstrationem simpliciter et non ex aliquibus neque ex suppositione. manifestum est stare predicamentum media. si enim non steterit sed est semper acceptio in superius omnia erit demonstratio quare si infinita non contingit percurrere. quorum non est demonstratio non sciuntur per demonstrationem. si igitur neque melius habemus ad ipsa que sciuntur: non erit aliquid sciuntur per demonstrationem simpliciter sed ex suppositione. Logice quidem igitur ex his utique aliquis credet de eo quod dictum est.

C His suppositis contra philosophus probat hanc conclusionem. In predicationibus esse processus in infinitum demonstrationis est status. probatur sic. contingit aliquid sciuntur per demonstrationem simpliciter: et non solum ex processibus vel ex suppositione. ergo vera. probatur contra. quod dato opposito quod predicationes non steterit in demonstrationibus: sed quod si in superius accipere contingat: tunc iam omnium erit demonstratio. cum igitur ea infinita quorum est demonstratio non contingat pertransire: sequitur quod ista infinita non sciuntur per demonstrationem neque ipsa cognoscere possumus meliori habitu quam sciuntur: quod unum illorum est immediatum et indemonstrabile: sed quodlibet est demonstrabile: quare concludit quod conclusionem que sequitur ex illis infinitis non contingit simpliciter sciuntur: sed solum ex suppositione. quod est oppositum antea: antea tamen notum est ex determinatis in principio huiuslibet. **C** Deinde philosophus epilogat dicens quod ex his que logice dicuntur sunt potest aliquis credere quod in predicationibus non sit processus in infinitum. **C** Notandum ut philosophus tangit in textu: quod tripliciter demonstrare contingit. uno modo ex concessis ab aduersario sicut quod impossibile concessio ex illo aliquid impossibile inferunt. Secundo modo ex premissis demonstrationibus inferendo conclusionem: que tamen non demonstratur: sed supponit esse ut plerumque fit in scientiis subalternatis: in perspectiua tamen aliquam ex propositionibus geometricis demonstrat quod que ibi supponit: sed non demonstrat: et tunc perspective non dicitur sciuntur simpliciter: sed secundum quid: vel ex suppositione. de his duobus modis loquitur aristoteles. cum dicit. et non ex aliquibus neque ex suppositione et cetera. Tertio modo contingit simpliciter demonstrare quod qualiter fiat dictum est in precedentibus: inter ceteras autem conditiones ad demonstrationem simpliciter requiritur ut fiat resolutio ex his usque ad immediata. si igitur premissis ipsius sint demonstrabiles: oportebit eas demonstrari: si vero non: debet esse note per se habitu: qui non proprie dicitur scientia sed intellectus. si igitur in premissis demonstrationis procedatur in infinitum: nulle erunt premissis prime et per se note: sed omnes demonstrabiles. et per premissis de nulla ipsarum habebitur intellectus. habitus vero qui est scientia presupponit habitum qui est intellectus tantum priorum. quare de ipsis non habebitur scientia simpliciter. et presertim quia non contingit infinita pertransire: ut dicit in textu. et sic non contingit simpliciter demonstrare.

Notandum scdo cuz aristo. dicit. logice quide. vno modo z coiter exponitur logice. i. per rationes coes. alio modo quia per rationes supras a na diffinitionis z demratis q sunt de pderatoe logice. z sic expoit albertus.

Maletice aut manifestu e p hec velocius q neqz in sursum neqz i deorsu in finita pdicatia coringit ee in demratiuis scientijs de quibus intetio est.

Demrario eni est ex his quecumqz qdez ipa isunt scdm seipa reb. Scdz seipsa vero duplr. quecuqz. n. illis insunt in eo q quid e: z in quibus ipsa in eo q quid est insunt ipsis: vt in numero impar qd est quidez numero. Est at ipse numerus in rone ipsius. Et itez multitudo aut diuisibile in rone numeri est.

Hoc est quartum capitulum huius tractatus in quo per rationes pprias demratioui aristo. pbat intetu principale. z diuiditur i duas partes principales: qz primo facit qd demr est. scdo ifert correlaria ibi. Demonstratis at bis. Primo premitit intentum suu z quadam suppositionez. scdo exequit ibi. Dozu aut neutz. Primo igitur dicit q per rationes analeticas breuius z citius qz per rationes logicas manifestari pot q in scientijs demonstratiuis: de quibus maxime hic ite dimus. non atingat predicationes ire in infinituz fm sursum aut deorsu. Deinde supponit q demostratio est ex his q sut per se. z hoc dupliciter contigit: qz vel ea que sut per se sut in primo mo qn predicata sut i diffinitione subiectoz. vl i scdo modo perfectatis qn passio de subiecto predicat: qd ponit in diffinitione ipsius. Exepluz primi vt numerus est impar numerus est multitudo: aut numerus e diuisibile: qn multitudo siue diuisibile ponit i diffinitione numeri. Notand du q scia que principiata in sua principia resoluit aut resol uere docet: merito analetica. i. resolutiua siue iudicatiua dici potest. hec aut sola predicatione per se directe pderat. z i hoc differt a dyalectica que predicationem per se z pdicatioe per accidens pderat. ergo aristo. superius logice pces sit per ratios coes cu pbauerit generaliter i oi genere predicationis no ee pcessus i infinitum. hic aut analetice procedit: qz itentiu pbat solu in pdicatioibus p se. z hec est via breuior z expeditior vt inquit aristo. in littera: qz hec via soluz pderat demostratioue ppria que sut valde pauca. alia vero via coia considerat que sunt valde multa. Posset hic moueri dubitatio qre ari. nulla metionez fecit hic de tertio vel quarto modo perfectatis: sed de hoc sufficiter dictuz e in precedentibus. dixit tamen albertus q quartus modus respicit habitudinem predicati ad subiectum. nec econtra: sed respicit habitudinem cosequente. Alij dicunt q per istas alios duos itelligere dedit. Alij dicunt q d qro no loquitur: qz no assumit ppone simplr necessariam: sed fm qd.

Horum aut neutra attingit ifinita esse nec vt im perfectu numeri. Itex. n. si impari aliud insit cui inhereat exnti. Hoc at si est primuz numerus in erit his q insunt ipsi. si igit no attingit huiusmodi ifinita esse in numero neqz in sursum erunt ifinita

Probat pncipale itetu. z p ondit i vtroqz mo pdicatiois p se ee statu ta i sursum qz i doorsu. scdo cocludit q in medys no possit ee pcessus in ifinitu ibi. Si at sic est. tertio q i demostratiouis no possit pcedere i ifinitu ibi. Si vero hoc. zc. Prima diuiditur in duas. qz primo pbat itetu quo ad moduz scdz dicedi per se. scdo quo ad primum ibi. De tamen qcunqz zc. Circa pri^m duas ponit rones: p¹ t¹ dicit q in neutro modo dicedi per se: quia nec i scdo nec in primo mo

dicedi p se est pcessus in ifinitu. z primo pbat de scdo. si eni dicatur q ipar isit numero tanqz passio ipsius z aliud i sit ipari. sequitur: q ipar ponitur in diffinitione illius passiois sibi inherenti. cu igitur numerus ponatur i diffinitioe ne iparis ponet et in diffone illi^o alterius passiois: quare cu i diffinitib^o no sit abire i ifinitum: vt prius pbatum fuit: seqt q i scdo mo pseitatis no pcedent pdicatioes in ifinitu

At vero necesse est omnia icesse. Primo vt numero z in illis necesse e esse numez quare couertibilia erunt: sed non excedentia.

Scdo arguitur sic. oes h^o passiones insunt numero tanqz subiecto primo: z numerus ponetur in diffinitoe oiuz illoz. quare cu sint proprie passioes: oes cu subiecto z secu inuice ouertent: z sic nullu istoz aliez excederet neqz excederet. z per pseques licet in eis esset pcedere i ifinitu: notam hoc esset pcessus in sursum neqz in deorsum: de quo itendimus in presenti. Notandum vt colligit ab aristo. hic qz cuz ali qd ponitur i diffinitione alterius illud qd ponit i diffinitoe diffinitis potur etiā i diffinitione diffiniti: formaliter aut virtualiter. cu. n. diffiniatur ho per aial ronale: licet i ista diffinitione no formaliter ponatur corpus aiatum aut substātia. eandem tamen diffinitionez virtualiter ingreditur. vt pz: z sic i proposito atigit o numero ipari z ceteris huiusmodi.

Dubitatur. qz videtur q psequencia aristo. no valeat. oes iste passiones insunt numero. z numerus ponitur in diffinitione ipsaz. ergo adinuice conuertuntur: qz oes hois passiones insunt aiali: z animal tanqz prius ponitur i diffinitione istaz no tamen couertuntur cu animal. quare zc. Respodeet vt coiter ab aliquib^o itelligit q vbi iste passiones isunt simplr numero siue vniuersaliter. tuc eni numerus no excedit ali qua istaz passionum. z cu ponatur in diffinitione istaru no excedit ab aliqua ipsaru. quare sequit itetum.

Hec tamen quecuqz sunt in eo q qd e nec ifinita sunt. neqz. n. esset diffiniri. Quare si presentia quidem omnia per se dicunt: hec no ifinita sunt. Stabunt vtqz in sursum quare z in deorsum.

Intedit ista clusionē. In primo modo dicedi per se no e pcessus in ifinitu in sursum. pbo. qz dato opposito cu pdicatu in primo modo ponatur in diffinitione subiecti: tuc ifinita eent successiue diffinitina. sz hoc e ipossibile vt pri^o dicebat: qz tuc no atingeret aliquid diffinire: z ex his psequeter cluditur si oia predicata demratioui pertinētia sint per se. z ista no sint ifinita. tuc in predicatione demratiouis no procedit in ifinitum in sursum: z a simili neqz deorsuz.

Si aut sic est z que sunt in medio duozu terminorum semper sunt finita.

Ex pdictis cludit q i medys n e pcessus i ifi^m. pz. qz ex pre terminoz ascēdēdo vl descēdēdo n e pcessus i ifinitu. g ex pre medioz n e pcessus i ifi^m. sz psequencia ex his q dca sut a pn^o hui^o tractat^o: z assumptu patet ex pcedēti pre.

Si vero hoc e. manifestuz est iam z demratiouuz q necesse est pncipia aliqua esse z no omniu esse demratiouez: qd vero diximus quosdaz dicere iuxta principium. si eni sunt pncipia non oia sunt demrabilia. neqz in ifinitu possunt ire. Esse eni hoz qdlibet nihil aliud est q esse nullu spaciū sine medio z idiuisibile. sed oia diuisibilia Intus eni imittēdo terminu sed non assumendo demonstratur qd demonstratur. quare si hoc ifinitum contingit ire. Continget vtique duozum terminozu ifinita esse interius media. sed hoc

Posteriorū

ipossibile est si p̄dicamēta steterit i superius 7 i ferius. qđ aut stent demonstratū ē logyce prius: analetice vero nunc.

¶ Ex predictis clauditur qđ in medijs necesse ē aliqua esse p̄cipia demonstratiōnū: 7 per sequēs nō omniū ē d̄m̄ratio: sicut quidā dixerūt vt a principio hui⁹ libri dictū fuit. si igitur sūt aliqua dem̄ratiōum p̄cipia nō oīa erūt dem̄rabilia similiter hoc nihil ē aliud qđ dicere qđ nulluz est spaciū sine medio: 7 nullū est indiuisibile. i. qđ quelibet propositio ē mediata. nā cū aliqua p̄positio per mediū intus sūptuz dem̄ratur 7 nō post assumēdo. quare tūc sequeretur si d̄m̄strationes p̄cederent in infinitum: infinita esse media inter duos terminos. hoc aut est impossibile si in predicatis est status in sursum 7 deorsum. sicut prius logice: nunc autem analetice est ostensum.

¶ Demonstratis aut bis manifestū est qđ si aliquod idē duobus insit vt .a. 7 in .c. 7 i .d. nō p̄dicante altero de altero aut nullo mō: aut nō de oī qđ nō sp̄ s̄z cōe aliqd̄ ierit. vt ysocheli 7 scalenoni duobus rectis equales habere scđm cōe aliqd̄ inest. Scđm enī qđ est figura quedā 7 nō scđm alterū inest. hoc aut nō semp sic se h̄z.

¶ Infert ex predictis correlaria quedam: 7 primo infert qđ necesse est aliqs eē propositiones primas. scđo ostendit qđr̄ ipsis in dem̄stratione vti debemus ibi. Causa aut̄ idigeat. Prima diuiditur in duas: qđ primo infert qđ est ad aliquod primum deuenire quo ad subiectum. scđo qđ ad propositiones imediatas fm̄ causam est deuenire ibi. Manifestū aut̄ est. Primo proponit. scđo p̄bat̄ itentū suū ibi. Sit at̄ .b. Tertio remouet qđdam obiectum ibi. In eodez tamen genere. Dicit ergo primo qđ bis dem̄stratis que superius dicta sūt manifestū est qđ si aliqd̄ predicatū d̄ duobus predicet: sicut a. de .c. 7 .d. quoz vnuz de nullo altero dicit̄ aut saltem non de omni 7 illud predicatum insit ambobus per aliqd̄ cōe nō oportet vt iterum insit eis per aliud cōe dictū per aliud. 7 sic ī infinitum p̄cedēdo. verbi gratia. cū habere tres āgulos eq̄les duobus rectis insit ysocheli 7 scalenoni: que sunt due sp̄s̄ triāguli: 7 insit eis per aliquod cōe: qđ est figura quedā .i. sp̄s̄ figure. videlicet. triangulus nō oportet vt triāgulo ī sit per aliqd̄ cōe: 7 alteri per alteruz in infinitū. ¶ Notādus hic vt habetur in textu. aliquando predicatū de duob⁹ predicatur: quoz alterum ab altero penitus remouetur. vt cū aīal de homine 7 equo predicatur. sicut etiā patet in exēplo aristo. aliquādo vero alterum ab altero nō penitus remouetur. s̄z p̄ticulariter tātū qualr̄ aīal de hoīe 7 de masculo p̄dicat̄. d̄ vtriusqz at̄ p̄dictis verificat̄ dictū aristo.

¶ Sit autem .b. scđm quod ē .a. in .c. 7 i .d. Manifestū igit̄ ē qđ .b. in .c. d̄ s̄z cōe est: 7 illud scđm alterum. Quare duorum terminorum medijs infiniti vtiqz incidunt termini. sed hoc impossibile est. scđm igitur cōe aliquod esse non necesse est semper idem in pluribus. quare vero erūt imediata spacia.

¶ Probat̄ intētū dicēs. sit .b. illud cōe quo mediāte .a. inest .c. 7 .d. si igit̄ .a. iest .b. mediāte aliquo cōmuni. 7 iterū illi mediante altero. 7 sic ī infinitū tūc iter duos terminos finitos ī finita erūt media: qđ est ipole. vt supra oīsus fuit. q̄re cluditur qđ quādo idē predicatur de duobus non semper dicitur de illis per aliud 7 aliū cōe: s̄z est v̄e deuenire ad spacia imediata. i. ad p̄positiones siue predicatiōes imediatas.

¶ In eodē tñ gñe 7 ex eisdē atomis necesse ē ter

minos eē. si quidē his que p̄ se sūt erit cōe. nō. n. erat ex alio gñe in aliud descendentes dem̄rare.

¶ Posset aliquis dicere qđ media erūt ī finita si accipiatur ī diuersis generibus. Hāc obiectiōne remouet p̄s̄ dicēs: qđ si media que accipiuntur inter .a. c. d. sint media per se eidem attributa: oportet vt sint in eodem genere: 7 ex eisdem atomis: qđ aliter cōtingeret d̄m̄ratiozē trāscēdere d̄ genere ī gen⁹ qđ s̄ reprobatū fuit. 7 appellat atomos terios d̄m̄ratiōis: qđ sūt tāqz termī indiuisibiles: qđ sūt simplicia p̄ponētia p̄pōes ¶ Notādū: qđ loquēdo de gñe p̄ncipali p̄tigit̄ aliqñ extrēa eē eisdē gñis aliqñ diuersozū p̄dicamētoz. Ex^m p̄mi. vt si d̄m̄stret: qđ oīs hō est corp⁹ aīatū. p̄ hoc qđ ē aīal. vt si d̄m̄stret passio coloris de colore. vtrūqz. n. erit in p̄dicamēto qđ litatis. Exēplū scđi. vt si dem̄retur hoīez esse risibile. hō. n. ē de p̄dicamēto sube. risibilitas v̄o de p̄dicamēto qualitatis. nisi aliqs dicat qđ risibile ē p̄ reductionē ī p̄dicamēto sube. Sitr̄ mediū aliqñ ē in eodē gñe cū subiecto: aliqñ cū passio ne. aliqñ cū vtroqz. Exēplū p̄mi. vt si dem̄retur hoīez esse disciplinabile p̄ aīal rōnale. Exēplū scđi. vt si dem̄retur hominē eē risibilez: per hoc qđ ē disciplinabile. Exēplū tertij. vt si p̄ aīal cludat̄ hoīez eē subaz. aut p̄ diffōnē coloris passio aliq̄ de ipso dem̄retur. Aristo. tñ hic 7 in illa parte. nō ergo ex alio genere r̄c. non loquebat̄ de gñe p̄ncipali. 7 d̄ hoc vide in illa qōne: vt 7 cōtingat dem̄rationem descēdere r̄c. nisi vellemus dicere oēs passiones que de subiectis suis de mōstrant̄ eē in eodem genere p̄ncipali cum subiectis suis saltem p̄ reductionem.

¶ Manifestū aut̄ ē. 7 cū .a. i. b. sit. 7 si qđē ē aliqd̄ mediū ē dem̄rare qđ .a. in .b. sit. et elemēta huius sunt hec et tot quot media sūt. imediate. n. p̄pōnes sunt eīa. aut oēs: aut v̄les. si vero nō ē mediū nō amplius erit dem̄ratio. s̄z ī p̄cipia via hec ē.

¶ Probat̄ qđ dictū prius fuit. primo ī affirmatiuis. scđo in negatiuis ibi. Sitr̄ aut̄ 7 si .a. p̄mo igit̄ itendit̄ istā p̄nē. in affirmatiuis ē deuenire ad p̄mas 7 imediatas p̄pōes s̄z cāz. p̄bat̄ sic. si .a. iest .b. aut iest sibi p̄ aliqd̄ mediū aut nō. si sic per illd̄ mediū dem̄rabit̄ .a. iēē .b. hec .n. media sūt elemēta siue p̄ncipia dem̄rationū. 7 quot sunt media tot sunt eīa: imediate at̄ p̄pōes aut oēs aut v̄les sūt p̄cipia d̄m̄rationū. cū igit̄ nō sit p̄cessus in ī finitū. vt p̄z. ex determinatis erit deuenire ad p̄pōnes p̄mas 7 imediatas fm̄ cām. si v̄o dicit̄ qđ nullū ē mediū iter .a. b. tūc ista p̄pō. oē .b. est .a. nō dem̄rabit̄ s̄z erit prima 7 imediata. hec igit̄ est via deueniēdi in prima p̄ncipia. ¶ Circa litterā primo dubitat̄. qđ dicit̄ p̄s̄ qđ ī mediate p̄pōes sunt eīa aut oēs aut v̄les. ¶ Scđo dubitat̄. qđ nō videt̄ v̄ez qđ tot sint prin⁹ siue p̄pōnes imediate quot sunt media iter aliqua duo: qm̄ cū d̄r. oīs hō ē corpus aīatum. iter subm̄ 7 p̄dicatū nō est nisi vnū mediū: vt aīal. 7 tñ sunt due p̄pōnes p̄babiles imediate. ista. v̄z. oīs homo ē aīal. 7 omne animal est corpus aīatus. quare r̄c. ¶ Tertio dubitat̄. qđ si h̄ esset via veniēdi in p̄cipia. vt p̄s̄ dicit̄: tūc p̄ncipia dem̄rari possent: qđ est icōueniēs: qđ ad prin⁹ nō ē rō. ¶ Ad primū dupl̄ r̄nderi pōt. vno modo qđ illud dixit̄ p̄s̄ p̄pter singulares imediatas quales sūt iste. for. est hō. 7 hec. albedo ē albedo. q̄uis enī sint imediate: qđ iter sp̄m̄ 7 indiuiduū nullū cadit mediū. nō tamē pertinet̄ dem̄ratiōi qđ neqz de singularib⁹ corruptibilib⁹: neqz per ipsa pōt esse scīa vel dem̄ratio p̄prie sūpta. ¶ Scđo dici pōt qđ ibi loq̄batur de p̄ncipis ī aliqua scīa totali. quare diceret̄ qđ nō oēs imediate p̄pōnes fm̄ cāz sūt p̄cipia scīe totalis. s̄z iste que sūt valde cōes 7 ī ista scīa notissime. verbi gr̄a ē deuenire ad cāz mediata illius passiōis h̄re tres angulos eq̄les duob⁹ rectis. 7 ex ista cuz predicta passione fit p̄positio imediata: que tamen nō est p̄cipium in geometria. p̄ncipia enī geo

metric sunt magis vniuersalia: sicut de puncto ad punctum
rectam lineam contingit ducere. et sic de similibus. Alij ve-
ro ponunt alium modum respondendi qui mihi non appa-
ret ad mentem aristoteli. ¶ Ad 2^m cōiter respōdetur q̄ sufficit
ad mentem aristoteli. q̄ nō pauciora sint principia siue propo-
sitiones immediate inter subiectū et predicatū q̄ media iter
ea: quousq̄ tamē possint eē plura vt argumentū probat. Alias
responsiones ponit al. prima est q̄ media bis sūpta .s. in ma-
iori et in minori propositione sūt tot precise quot sūt elemen-
ta siue principia demōstrationis. scōda est q̄ maior et minor acci-
piuntur pro vno principio: et hoc ratione vnius medij ita q̄
adunātur: ita q̄ vna sit medij virtus in ambabus. ¶ Ad 3^m
dicitur q̄ si volebat aristoteli: vt per hāc viā probarēt p̄cipia:
s; q̄ tali viā procedēdo tādē ad p̄cipia deuenitur p̄ q̄ alia
probātur. si. n. a. propositio p̄betur p. b. et b. p. c. q̄ sit imedia-
ta p̄ hāc viā deuetū ē ad p̄cipiū demōstrationis. ex hoc tamē
antecedēte nō sequitur vt illō p̄cipiū .s. c. demōstret. et hoc ē
q̄ quidā dicere voluerūt cū dicūt: q̄ logica nō sit scia s; mo-
dus sciēdi. nō .n. p̄bat p̄cipia aliaz sciētiarū s; docet: p̄serti
i b̄ libro posteriorū modū et viā deueniēdi i p̄cipia. Ex quo
p̄ frustra positū eē illū modū soluedi dubitationē: cū dicūt
q̄ argumentū probat p̄cipia nō posse p̄bari p̄pter quid: s;
aristoteli intēdebat q̄ p̄bari possent demōstratione qz. albertus
tū aliter introduxit istā particulā: s; i p̄cipia viā hec est: vi-
delicet: hec viā que a p̄cipio a nobis habet. .s. viā i ductiōis
aut terminorum expositionis est viā in principia. et sic expo-
nēdo non insurgit difficultas.

¶ Si autē erit et si. a. in. b. nō sit. si quidē enī: aut
mediū est aut prius: cui nō inest erit demōstratio
si vero nō. nō est. s; principia et elemēta tot sunt:
quot sunt termini. et horū quidē enim propōnes
principia demōstrationis sunt. Et sicut quedā
principia demōstrationis sunt idētibilia q̄ sit
hoc illō: et q̄ sit hoc i illo: sic et q̄ nō sit hoc illō:
neqz q̄ sit hoc i illo. q̄re hoc qdē esse aliqd. alia
aut nō esse aliqd erūt principia.

¶ Intēdit q̄ similiter in negatiuis ē ad p̄mas immediatas de-
uenire: p̄bat. qz si. a. remouet. a. b. aut ergo ē aliqd mediū a
quo p̄us remouet. a. qz. b. aut nō: si sic: tūc p̄ illō mediū d̄mō-
strabit. b. nō eē. a. si vero nullū ē tale mediū nō demōstrabitur.
p̄cipia igit̄ et eia de medys tot sūt quot sūt termini interme-
dy i quib; supple vltimo statur: et ppōes ex illis p̄stitute sūt
p̄cipia demōstrationis. Ex quib; oib; ifert̄ q̄ sicut quedā sūt
p̄cipia demōstrationū affirmatiue significātia q̄ hoc ē illō vlt̄
q̄ hoc ē i illo: sic qdā erūt p̄cipia negatiua q̄ dicūt hoc nō eē
illō vel hoc nō eē i illo: et p̄ sequēs: sic quedā sūt p̄cipia ad
demōstrandū affirmatiua: sic quedā erūt ad demōstrandū nega-
tiua. ¶ Notādū vt colligit̄ i textu: q̄ qdā p̄dicatio affirma-
tiua dicit̄ hō eē illō. et illa ē iter eēntialia. vt hō ē aial. vlt̄ albe-
do ē color. qdā vero dicit̄ hoc eē i subiecto isto: et hec ē p̄dica-
tio accidētalis de subiecto. vt hō ē risibilis: et iter ista repiū-
tur imediata. hec enī ē imediata. hō ē aial. vel hō ē risibile.
hec etiā ē imediata: linea ē lōga. si lōgitudō sit passio linee.
eodē mō i negatiuis dicit̄. h. n. ē imediata dicit̄ hō nō eē illō
.s. nullū aial rationale ē irrationale: et sicut dabilis ē immedi-
ata dicens hoc non esse in illo. loquitur aut̄ hic aristoteli. large
de demōstratione. hec enī. hō est corp; aiatū: nō est p̄prie demō-
strabilis: quā tū hic diceret eē demōstrabilez. ¶ Notāda sunt
vlt̄eri; vba linco. cū dicit̄. Ex his manifestū est q̄ multo plā
sunt p̄cipia q̄ p̄nes: s; famosuz sit d̄riū. .s. q̄ pauca sunt p̄n^a
respectu d̄clonū: sed sciēdū q̄ p̄cipia cōia scōz analogiam
pauca sunt respectu d̄clonū. p̄cipia aut̄ p̄prie et appropia-
ta tot sunt quot dicit̄ est. .s. multo plā q̄ media ad omnē cō-
clusionē. ¶ Posset hic dubitari q̄liter v̄ez ē q̄ tot sunt eia

quot termini p̄ponēs ppōnes: sed solutio patuit in p̄te p̄-
cedenti. Dixit tū h̄ albert; q̄ termini p̄ponēs ppōnes im-
mediatas sunt ipsaz eia: ppōnes immediate sunt eia media-
ta: et ppōnes mediate sunt eia demōstrationis.

¶ Cum autē indigeat monstrare aliquid accipien-
dum est q̄ de. b. primum predicetur. Sit enī. c.
de hoc sicut. a. et sic semper vadens nequaquā ex-
tra p̄positio cadet. neqz ipsius. a. esse accipiatur
vt demonstretur. sed semper medium densetur
quousqz indiuisibilia fiant et vnum. Est autem
vnum cum immediatū fiat. et vna propositio sim-
plex ē imediata.

¶ Ostēdit q̄liter ppōnib; p̄mis in demōstratione vti debem;
et p̄mo i affirmatiuis. scōdo in negatiuis ibi. S; in priuatiuis.
quidē et. Prima diuidit̄ i duas. qz p̄mo ostēdit quō sumere
oz ppōnes p̄mas et immediatas in demōstrabilib;. Scōdo qualr
h; ppōnes se habeāt ad demōstrationē. ibi. Et quēadmoduz.
dicit̄ q̄ primo q̄ cū fuerit aliq; ppō mediata demōstrabilis. sic
oē. b. est. a. siue ois homo est suba. accipi d; medium qd̄ ime-
diate p̄dicet̄ de subiecto: de quo tū p̄dicet̄. a. s. p̄dicatus. vbi
grā. c. et sic semp̄ p̄cedere debem; vt nulla accipiat̄ ppō eē
p̄dictos terminos. .s. a. et b. vt p̄ ipam aliquid demōstretur: s; sp̄
densare debem; mediū versus. a. quousqz fiat̄ indiuisibilia
spacia et spaciū vnū: est aut̄ vnū cū fiat̄ ppō imediata et vna
ppō simplex. ¶ Notādū p̄mo q̄ si eēnt aliq; corpa inices oz
dinata iter q̄ tū aer iterponeret̄ cōiter appellaret̄ rara. vbi
vō iter ea alia corpa eiusdē rōnis dicerent̄ densari: ad sili-
tudinē h; dicit̄ p̄hs de medys. iter. a. et b. verbi grā. si p̄bare
voluero hāc mediata. ois hō est suba. accipiam illō qd̄ ime-
diate p̄dicat̄: de hoīe: de quo tū suba predicatur. .s. aial. argu-
endo sic. oē aial ē suba. ois hō est aial. q̄ et. vlt̄eri; et cū inter
aial et substantiā cadat̄ p̄dicatū mediū: accipiam illud mediū
p̄bādo. oē aial eē substantiā sic p̄cedendo cōdensamus qm̄
sp̄ iterponim; mediū iter extrema quousqz veniamus ad
imediata. ¶ Notādū scōdo q̄ cū iter subm̄ et p̄dicatū non
fuerit mediū appellat̄ Aristoteli. spaciū iter ea eē vnū et indiuisi-
bile. qz. .s. p̄ nullū mediū diuidi possit. ¶ Notādū 3°. q̄ i p̄-
posito ppō dupl̄r pōt̄ dici vna. primo mō vna i actu. 2° mō
vna i potētia. Propō mediata d̄r in potētia vna. sic ista. ois
hō est corp; aiatū. eo q̄ ipa est potētia p̄les rōne medij qd̄ i-
terponit̄: virtute cui; plures icludit ppōnes: p̄ quas p̄bari
pōt̄: sicut ēt linea d̄r vna i potētia rōne p̄cti medij iter me-
diates i quas tota linea diuidi pōt̄. ppō vero imediata d̄r
vna actu cuz nullū hēat mediū rōne cuius sit plures: quare
ipa est simpliciter vna. et hoc est qd̄ p̄hs intendit cum dicit̄
Et vna p̄positio simplex.

¶ Et quēadmodū in alijs ē principium simplex.
hoc autem nō idē vbiqz ē: sed in graui quidem
vncia. i melodia aut̄ sonns. i mēbris aut̄ diuisio.
aliud aut̄ in alio. sic ē i syllogismo vna propositio
imediata. In demōstratione aut̄ et sciētia itellec;
in demōstratiuis igitur syllogismis eius quod
est nihil cadet extra.

¶ Dicit q̄ quēadmodū in alijs rebus illud qd̄ est in aliquo
gūe p̄n^o ē simplex: sic ēt est i demōstratione et syllo. nō tū idē est
vbiqz p̄cipiū. i ponderib;. n. p̄n^m est vncia. in melodys ē tō-
nus: i mēbris vō primuz et simplex ē diuisio. i. iūctura q̄ ca-
dit iter mēbrū et mēbrū. sicut cartilago. et sic aliud est in alio
gūe p̄nū. i syllo igit̄ p̄cipiū ē ppō imediata in demōstratione
vō et scia que p̄ istā acgrit̄ primū et simplex est bitus qui ap-
pellat̄ itellec;. Deide epilogat̄ dicit̄. i syllo igit̄ affirmatiue
demōstrationis patet q̄ mediū non cadit inter extrema.

¶ Notandum primo q̄ dū aristo. dicit vnciā eē simplex i pō-
deribus: et tonum in melodys: et in membris iuncturam: illō
non est verum simpliciter. vnciā. n. et q̄libet aliud pondus
graue cum sit gradus est in infinitum diuisibilis i gradus gra-
uitatis. tonus etiā cum sit aliquis sonus intentionis in infini-
tum diuidi pōt in gradus vocis: et iunctura est in infinitum
diuisibilis cum sit q̄dam q̄tum: sed predicta appellantur
simplicia et indiuisibilia s̄m quandam hominum institutio-
nem. in genere. n. ponderum ex quadam gentium institutio-
ne ad aliq̄d tante paruitatis deuenitur: q̄ de minori non est
apud eos cura: sicut est apud aromatarios pondus grani.
Aristo. aut̄ exemplificat de vnciā quo tamen minori vti-
mur: sed exemplorū nō queritur veritas. ¶ Notandū sc̄do q̄ bi-
tus principiorum qui dicitur intellectus vt supra visus fuit
ita est principiu in hitibus q̄ per dem̄rationē acgruntur: sic
etiā propositio immediata est p̄cipiu syllogismi vel de-
mōstrationis aut cōclusionū que p̄ demōstrationē cōcludū-
tur. et hoc est q̄d dicit Aristo. in textu.

¶ S̄z in priuatiuis hoc q̄dez nihil q̄d ōz eē extra
hoc cadit. vt si. a. est in. b. p. c. nō est. Si enī in. b.
quidē omni est. c. in nullo aut. c. est. a. itez si indi-
geat q̄d in. c. a. nullo sit mediū accipiendū est ipsi-
us. a. et. c. et sic semper p̄cedet. Si vero idigeat
monstrare q̄d. e. in. d. non sit in eo q̄ est. e. in. d.
quidē omni est. in. e. autem nullo. Aut non in
omni nunquam extra. e. cadit. Hoc autēz est cui
non oportet inesse. In tertio at̄ modo: neque a
quo ōz: neque q̄d op̄z priuari nequa q̄z extra ibit

¶ Ostēdit qualiter vtēdū sit p̄positione immediata in syl-
logismis negatiuis. et primo facit hoc quo ad primā figurā
sc̄do quo ad sc̄dam. tertio quo ad tertiā. itendit igit̄ cōclonē
istā. In syllogismis negatiuis reducēdo mediā p̄pōnez ad ime-
diatā mediū q̄d assumit̄ non cadit ex̄ extrema. p̄bat̄ et p̄rio
i prima figura. si. n. forme ē hec dem̄ratio. nullū. c. est. a. omne
. b. est. c. ergo nullū. b. est. a. siue sic. nullū aīal est q̄ntitas. oīs
hō est aīal. ergo et̄. et oportet iterū p̄bare maiorē ipsam ad
immediatā reducēdo. oportebit accipere aliq̄d superi⁹ ad subz:
et sic vltim⁹ p̄cedere ad aliud superius donec ad vltimū dene-
niat̄ vt ad subz: p̄z aut̄ q̄ sic p̄cedēdo nō accipiunt̄ media
et̄ gen⁹ terminorū in p̄pōnib⁹ affirmatiuis q̄ ad syllogismū nega-
tiuū cōcurrūt. ¶ Sc̄do declarat̄ quo ad sc̄dā figurā. quia
formato tali syllo. oē. d. est. a. nullū. c. est. a. ergo nullū. c. ē. d.
siue sic. oīs hō est suba. nulla linea ē suba. ergo nulla linea ē
hō. et itez p̄bare oporteret minorē: accipiet̄ mediū q̄d non
caderet ex̄. d. c. extrema arguēdo sic. nulla suba est q̄ntitas cō-
tinua. oīs linea est q̄ntitas cōtinua. q̄ et̄. et sicut v̄z est v̄r de
mōstrando: sic et̄ v̄z est i dem̄ratione p̄culari. vt si argue-
ret̄ sic. oīs hō est suba. aliqua linea nō ē suba. ergo aliqua li-
nea nō est hō. sp̄ igit̄ mediū erit iter terminos. negatiue p̄pō-
nis in sc̄da figura: sic in p̄ma sp̄ accipit̄ mediū iter terminos
affir̄. ¶ Ultio ostēdit quo ad tertiā figurā dicēs: q̄ vbi ta-
lis reductio fiat i tertiā figurā mediū q̄d assumetur neqz ca-
det extra p̄dicatū q̄d negat̄ neqz extra subiectū a quo nega-
tur p̄dicatū. et hoc ē vt quidā dicūt: qz mediū i tertiā figu-
ra subicitur vtriqz. ¶ Notandū. vt proposito spectat: qz du-
plex est mediū quo p̄positio mediata ad immediatā reducit̄:
videlicet simpliciter et̄ s̄z quid. mediū simpliciter ē illō q̄d
est vere mediū inter vtrāqz extremitatē: qz. s. est superi⁹ ad
minorē: et inferius ad maiorē. et hoc requiritur in p̄pōnib⁹ et syl-
logismis affirmatiuis. vt si hec p̄pō. oīs homo ē substantia.
ad immediatā reduci ōz: reduceēt̄ p̄ ea que sunt vere media i-
ter hoīem et substantiā. mediū sc̄dōz quid est quo propositio
negatiua p̄bat̄. vt si hec negatiua. nullus hō ē q̄ntitas. p̄bet̄
per aīal arguēdo sic. nullū aīal est q̄ntitas. oīs homo ē aīal.

ergo et̄. et tale nō est mediū simpliciter: cū non vere mediet iter
maiorē et minorē extremitatē: sed appellatur mediū s̄m ne-
gationē. qz mediāte ipō p̄dicatus a subiecto vere remouet̄.
d̄r etiā mediū illationis. qz per ip̄z infertur p̄positio media-
ta. et mediū dicitur qm̄ p̄positio mediata ista ad immediatāz
reducit̄ mediāte illo. Mediū igit̄ tale in p̄ma figura nō ca-
dit extra maiorē et minorē extremitatē: qm̄ ē superi⁹ ad mi-
norē: neqz in sc̄da figura qz est superius ad maiorēz. vt patet
ex p̄missis. et s̄m expōnē positā in 3^a figura nō cadit extra
maiorē nec extra minorē: quoniam est inferius ad alteram il-
larum. et ideo accipietur tanquam de genere alterius illaz.
Alij vero aliter intellexerūt textū dicēs q̄ aristo. intelli-
git mediū in tertiā figura non cadere extra maiorē nec
minorē extremitatē: qz. s. nō est superius ad aliquā illarūz: s̄z
inferius. quare caderet infra et non supra siue extra: et sic vt
dicūt aristo. intendit q̄ per tertiā figurā nō peruenimus ad
immediatā: et iō dixerūt q̄ ipsa tripliciter est inutilis in propo-
sito. primo qz si negatiua vniuersalis fuerit mediata nō pōt
per hāc figurā ad immediatā reduci: eo q̄ particulariter con-
cludit tantū. sc̄do qz mediū semp̄ assumitur infra vtrāqz ex-
tremitatē et non supra nec itra. tertio qz ad probādū p̄missā
aliquā mediatā procedimus per magis immediatā: et nō pos-
sum⁹ per hāc figurā ad hec immediatā deuenire: sicut si pro-
betur hec propositio. aliq̄d aīal nō ē q̄ntitas. arguet̄ sic. nul-
lus hō est q̄ntitas. oīs hō est aīal. ergo et̄. Tertio verificatur
vbi ambe p̄missē v̄r assumantur. vbi vero vna particula
riter assumat̄ nō oportet. sicut hic. nulla substantia ē q̄ntitas.
aliqua suba ē aīal. q̄ aliq̄d aīal nō est q̄ntitas.

¶ Tam aut̄ sit demonstratio alia p̄ciu-
laris: alia vero v̄lis: et hec quidez ca-
thegorica: illa priuatiua: dubitatur
qualis potior sit. s̄m aut̄ et de ea que
demonstrare dicit̄. et deducenti ad
impossibile demonstratione. Primū igitur itē
dimus de vniuersali et particulari. ostendentes
enim hoc et de ea que demonstrare dicitur et que
est ad impossibile dicemus.

¶ Iste est vltim⁹ tractatus hui⁹ libri. i quo Ari. parat spēs
demonstrationū adiucē ostēdens q̄ illaz sit potior: qz sciētia
ex dem̄ratōe causat̄. d̄r parat scias iter se. et s̄z hoc diuidit̄
tractatus iste in duo capitula. 2^m ibi. Scia autē certior. Pri-
mū capitulū diuidit̄ in tres partes. qz primo parat v̄lez de
mōstrationē p̄culari. 2° affirmatiuā negatiue ibi. Oē at̄ dem̄ra-
tiua priuatiua et̄. Tertio ostensiuā parat ducēti ad impos-
sibile t̄bi. Oē at̄ cathegorica priuatiua dignior et̄. Primo p̄-
ponit intentum et ostendit ordinem dictorū. Sc̄do exequit̄
ibi. Videt̄ quidem igit̄ et̄. Primo igitur dicit q̄ cū aliqua
sit dem̄ratio vniuersalis et aliqua particularis. Itē aliqua
affirmatiua et aliqua negatiua: dubitandū est que illaz sit
potior. Idem etiāz videndūz erit de dem̄ratione ostensiuā
et de ducēte ad impossibile. primo tamē itēdēdūz est de vni-
uersali et particulari. postea vero d̄ affirmatiua et negatiua:
de ostensiuā et ad impossibile ducēte. ¶ Notandū primo: q̄
dem̄rationē vniuersaliter dupliciter intelligere possumus.
vno modo dem̄rationē cōcludētē cōclusionēz vniuersa-
lem et cō particularē dem̄rationē cōcludētē cōclusionē p̄-
cularēz: et de tali nō ē sermo in proposito. sc̄do modo magis
stricte per dem̄rationē vniuersalē intelligimus illā qua pas-
sio aliqua negatiue et affirmatiue demonstratur de subiecto
secū conuertibili et per mediū cōuertibile. sicut hic. oē aīal
rationale est disciplinabile. omnis hō ē huiusmodi. ergo et̄.
per particularē aut̄ intelligimus illā qua passio affirmatiue
dem̄ratur de subiecto inferiori ad subiectum propriū: v̄r sal-
tē de subiecto nō conuertibili vt de subto inferiori. siue cōclu-

datum conclusio particularis siue vltis. sicut omnis triangulus habet tres. sed omnis ysocheles est triangulus. ergo omnis ysocheles habet tres. et de tali hic Aristoteles. intendit que sit potior. per affirmatiua vero demonstratione quas Ari. appellat cathe^{om} intelligere debem⁹ illa p qua infertur xlo affirmatiua. et eotra p negatiua: p qua negatiua concluiditur. demratio vo onstua dicit q veru ex veris concludit. sed ducēs ad manifestu impossibile ex alio impossibili min⁹ manifesto demrat. et de his dubitat Aristo. que sit potior sigillatim procededo. ¶ Notandū 2° q qdaz harum dīaz accidunt demrationi fm q ipsa ē sylls. s. affirmatiua et negatiua vltis et particularis: pmo mō accipiēdo yle et particulare. qdaz vero sibi accidunt fm q demratio: sicut esse yle et particulare scōo modo accepta. similiter onstuum et ad impossibile ducens. sicut etiaz demratio qz et ppter qd. qdam vero alie dīe sibi accidunt rōne rez pōsideratarū: vt inge linco. sicut esse de abstractis aut concretis: aut de reb⁹ simplicibus vel compositis. ¶ Notandū tertio de mēte linco. q melius et perfecti⁹ in diuersis generibus accipitur penes vltimatam opationē: sicut homo est pfectior equo et melior. qz vltimata ei⁹ operatio ē pfectior vltima opatione equi. i. eodē aut gñe illō pfecti⁹ aut meli⁹ dī qd meli⁹ et pfecti⁹ vltimā ei⁹ opatōz attingit. et sic i pposito demratio melior diceret q melius et pfecti⁹ scire facit: qd est vltim⁹ finis demratōis. similiter digni⁹ i diuersis generib⁹ dicitur: qd rei nobiliori vel excellentiori attribuit. i. eodē aut gñe qd alicui excellentiori mō congruit. et sic loquit⁹ hic Aristo. dū qrit que illaz sit dignior. certitudo aut demratōis sumit⁹ i relatōe ad intellectū humanū que linco. appellat oclz mētis. et hoc multipliciter sumitur i relatōe ad intellectū: vt infra videbitur. dicit tamē linco. q de rebus illis maiorem habem⁹ certitudinē que magis sūt lucis spūalis receptiue et plus de illa participant: que qualr intelligenda sunt infra videbitur.

¶ Videt⁹ qdē igitur fortassis vtiqz quibusdaz sic intendētibz particularis eē dignior. Si enī p3 quā marie scimus demonstrationē potior est demratio. Hec enī virtus demratōis ē. Magis autē scimus vnūquodqz: cū ipsuz cognoscimus scōz ipm qz scōm aliud: vt musicū choriscuz qñ choriscuz musicus est qz cū hō musicus sit. similit⁹ aut et in alijs. sed vltis qm aliud nō quoniaz ipsum ptingit demonstrat: vt qm est equitibiaz. nō qm est equitibiaz s3 qm est triagulus. s3 particularis qm ipm. Si ergo potior quidem que est scōz ipsum huiusmodi aut est particularis vlti magis et potior vtiqz demratio scōm prem erit.

¶ Exegitur intentū. et primo adducit rōnes psuadētes demratōez particularē eē potiorē vlti. 2° soluit ibi. Aut p^o mūm quidem. 3° adducit rōnes pbantes vlem demratōez esse potiorē ibi. Ampli⁹ demratio. Prima diuidit⁹ i tres p3 nūm triū rōnum. dicit ergo pmo q ex rōnibus infra ponendis videbitur alicui particularē demratōē esse potiorē: primo arguit sic. illa demratio ē potior q magis facit scire. particularis est h3. qz rē. maior videt⁹ manifesta. qz scire est virtus et demratōis finis. minor pbatur. illa demratio q facit aliqd scire p3 q ipz: magis scire facit illa q facit scire p3 aliqd. particularis facit scire p3 seipz. vltis vo fm aliqd. qz rē. maior p3. pfecti⁹ enī ē cognoscere coruscū musicuz fm q ē coruscus music⁹: qz fm q hō music⁹. mior vo pbat. nā si vlti demostretur triagulu hē tres. tūc de triagulo eglatero sciaz acquirimus: nō fm q eglaterus: s3 fm q triagulus. si vo particulari

ter demretur de triangulo eglatero: qd h3 tres per illas demonstrationē cognoscimus triagulum eglaterū p3 q talis. quare rē. ¶ Notandū pmo circa maiorē: q vltimū i qd est potens agens aliquod dicitur ei⁹ virtus. i. vltima vis illud aut i genere pfecti⁹ dicit⁹ q magis et pfecti⁹ p^o p^o virtutem attingit. vt p3. 7. p^o p^o. et sic ista demratio q attingit magis sci re pfectior dicitur. ¶ Notandū 2° circa minorē q aliquid esse fm se est cā essendi fm aliud et nāliter illo p^o vt colligitur. 8. p^o p^o. et per dñs cognoscere aliqd fm se ipm p^o et perfectius est qz cognoscere ipsum fm aliud. et hoc ē quod hic Aristoteles dicit.

¶ Amplius si yle qdē non est aliqd scōm rē pter singularia. Demratio opinionē p^o ficit eē hoc aliquid scōm q demostat. et quādā naturā esse hanc sine his que sūt. vt trianguli preter quosdā et figure preter aliquas. et numeri preter quosdā numeros. Potior aut est que ē de eē qz de nō eē. Et ppter quā nō errabit qz pp quā errabitur. Est at vniuersalis hmōi. pcedētes. n. demostat de eo qd est pportionale: qd et analogum qd neqz linea: neqz numerus neqz solidum. neqz planū ē. s3 pter hoc aliqd. Si igit vltis qdem magis hoc ē. De eo at q ē min⁹ qz particularis. et facit opinionē falsā idignior vtiqz erit vltis particulari.

¶ P^o h3 cōfundit tertiā rōnem cum scōa. et p^o mittit primo q yle non ē realr aliud a singularib⁹. scōo q demratio vltis ex mō suo pcedendi opinari facit yle eē naturā quandā realr a suis singularibus distinctā: sicut qñ vlti de numero aliqua passio demostat: nulla facta mētionē particulari. ¶ Itēz cū demrat de triagulo vel figura nullū particularē triangulū aut figurā exprimēdo. Ex his arguit primo sic. illa demratio q ē de ente est potior illa q ē de nō ente. s3 demratio particularis ē de ente: et vltis de nō ente. qz rē. maior de se p3. et prima pars minoris. scōa vo pbatur: qz passio vltis demostat de subo vlti tanqz de reali distincto a suis singularib⁹ sicut demrantes pportionaliter cōmutari demostat de quodā subo analogo: qd neqz ē numer⁹: neqz linea: neqz planus. i. superficies. neqz solidū. i. corp⁹. nullū aut ē yle realiter a singularib⁹ distinctū per primū suppositū. q demratio vltis de non ente magis demrat: minus aut de ente: cū yle aut sit nō ens aut minus ens qz particulare. ¶ Scōo arguitur sic. illa demratio que non facit errare vel que minus errare facit est ea potior que magis facit errare. particularis vo errare nō facit vel saltē minus qz vltis. ergo rē. maior de se patz. et minor etiā de se patet ex scōo p^o m^o sso. demratio enim vltis opinionē inducit yle realr a singularib⁹ distigui: qd non facit singularis. ¶ Notandū q plato opinatus est quiditates rerum sensibiliū realiter ab ipsis sensibilibus distingui. et vltia a singularib⁹ que appellat ydeas. voluit enim q qditatib⁹ talis correspondet modus essendi: quali modo ab intellectu humano cōprehenduntur. quia igitur ab intellectu nostro cōprehenduntur tanqz a singularib⁹ et sensibilib⁹ separate: dixit eas esse ab ipsis realiter separate. Hec autē opinio est falsa. et hanc improbat Aristo. 7. metaphysice. qz quis enī dulcedo et albedo sint simul in lacte cōiuncte. vtranqz tamen per se ab alia distincte cognoscere possum: vt p3. Aristoteles igitur hic iplicite tetigit hanc opinionem arguens: q demratio vniuersalis facit credere vniuersale esse a singularibus separatim rē. Quid autem sit commutata proportio et quibus competat: et quid sit subiectum eius primū in precedentibus sufficienter dictum fuit.

Posterioꝝ

CAut primū qdē nihil magis vli q̄ in particula
ri rō ē. Si. n. q̄ duob⁹ rectis iest nō scdm q̄ ē eq
tibiaꝝ. sed fm q̄ triāgulus ē cognoscens. qm̄ mi
n⁹ cognoscit iquātū ipm̄ ē q̄ cognoscet. qm̄ triā
gulus ē. z oio si n̄ sit qdē h̄z q̄ ē triāgulus postea
dem̄iat. n̄ erit dem̄atio. Si vero sit cognoscēs
vnūq̄q̄ fm̄ q̄ vnūq̄q̄ ē magis cognoscit. Si
igit̄ triāgulus i plus est z rō eadē est z nō fm̄ eq
uocatōem triāgulus est. z iest oī triāglo q̄ ē duo
bus rectis n̄ vtrique z triāgulus fm̄ q̄ est eqtibia
rum. sed fm̄ q̄ est triāgulus h̄z huiusmodi angu
los. quare vlr̄ sciens magis cognoscit h̄z q̄ est q̄
fm̄ partem. potior itaq̄ est vlis q̄ particularis.

CSoluit rōnes dictas. z primo primam. scdo scdam. tertio
terciam. Primo igitur dicit q̄ prima ratio nō magis obstat
dem̄atōi vli q̄ particulari imo poti⁹ ecōtra. **C**Ad formas
argumenti negat q̄ particularis magis faciat scire h̄z seipz:
vli v̄o magis h̄z aliud. naz cū h̄re tres angulos eq̄les duo
bus rectis cōpetat triāgulo fm̄ q̄ triangulus: nō aut̄ fm̄ q̄
equilaterū. tūc sciēs p̄ dem̄ationē particulare eqlateꝝ h̄re
tres min⁹ cognoscit h̄z q̄ ipm̄: q̄ cognoscēs triāgulū habere
tres p̄ dem̄ationē vlem̄. z vlr̄ cum aliqua passio insit trian
gulo nō fm̄ q̄ triāgulus: z dem̄etur de triāgulo nō erit de
monstratio: supple pprie z stricte supra. si vero insit triāgu
lo: vt sic tūc cognoscēs istā passionē de triāgulo fm̄ q̄ trian
gulus: z vlr̄ vnūq̄q̄ fm̄ q̄ tale perfecti⁹ cognoscitur q̄ co
gnoscēdo nō fm̄ q̄ tale. Ex his dñr̄ concludit: q̄ si triangu
lus est quid cuius triangulo eqlatero: z predicetur de ipso z
alys sp̄ibus fm̄ eandē rōnez z non equiuoce: z habere tres
insit cuilibz triangulo: tūc triāgulus inq̄tū equilater⁹ nō h̄z
tres. sed equilaterus inq̄tūz triangulus habet tres. z p̄ n̄is
cognoscēs triangulū habere tres magis cognoscit h̄z q̄ ipz:
q̄ cognoscēs eqlateꝝ habere tres. z sic potior est demon
stratio vlis q̄ particularis. **C**Notandū q̄ notāter due par
ticule prime ponūtur. qm̄ si triāgulus nō se haberet in plus
q̄ equilaterus: aut equiuoce de ipso predicaretur: tūc nō se
haberet ad eqlateꝝ: sicut genus ad sp̄em. z sic nō oportet
ret eqlateꝝ i eo q̄ triāgulus est habere tres. Tertia etiāz
conditio est necessaria. qz si habere tres non inesset omni
triāgulo: nō competeret eqlatero in eo q̄ triangulus. sed
in eo q̄ aliquis particularis triāgulus. **C**Notandū tamen
q̄ alie tres cōditiones nō sufficiēter arguūt: q̄ habere tres
cōpetat triāgulo fm̄ q̄ ipm̄: siue q̄ primo sibi cōpetat. starz
enī cū illis cōditionib⁹: q̄ illa passio cōpeteret alteri q̄ triā
gulo: z i plus se h̄ret q̄ triāgul⁹: sic a sibi lz ita sit. hō ē i plus
q̄ soz. z d̄ d̄ ipso z alys indiuiduis h̄z vnā rōnē z n̄ equoce.
z sensitiuū iest cuilibet hoi. tñ sensitiuū nō iest p̄mo homini
siue fm̄ q̄ ipm̄: s̄z inest aiali fm̄ q̄ ipm̄. oz igit̄ ad illū cōclu
dendū addere quartā cōditionē q̄ talis passio solū insit tali
subo. vt q̄ habere tres insit cuilibet tali triāgulo: z soli trian
gulo insit. Ari. tñ solū posuit illas tres: qz sufficiebat sibi or̄
dere q̄ habere tres insit ysocheli p̄ triangulū: z non ecōtra. z
p̄nter q̄ non pōt p̄fecte sciri ysochelem habere tres. nisi pri
us sciatur triangulum habere tres: z sic demonstratio par
ticularis nō facit sciam sine vniuersali. **C**Notandum scdo
q̄ illa particula solet dupliciter exponi. nam si ista dictio sit
scribit sine. c. ueniēs ē expositio pus posita: z h̄ac sequūt
lico. z alij expositores antiq̄. si v̄o scribit cū. c. sic exponitur:
z oino siue penitus dicat̄: q̄ si dem̄ator nōscit habere tres
de triāgulo fm̄ q̄ triāgulus de vli formet syl̄lm̄ pticularez
arguēdo sic. ois triāgulus habet tres. ysocheles est triangu
lus. ḡ ysocheles h̄z tres. iste syl̄ls nō erit dem̄atio. imo opz

particularē dem̄ationē si sit actu dem̄atio i vlem̄ resolue
re que ab ea p̄supponitur. Hanc expōnem sequūtur posteri
ores quidaz: z forte littera sic debet iacere.

CAmplius si quidem sit quedam ratio vna z n̄
equiuoca. vniuersale erit vtiq̄z nihil minus qui
busdam secundū partē. sed magis est q̄sto icor
ruptibilia sunt illis. que vero secundū partē corru
ptibilia magis.

CSoluit scdam rōnem dicens: q̄ vlc qd̄ de suis inferioribus
fm̄ vnā rōnem: z non equiuoce d̄r̄ nō ē min⁹ ens suis par
ticularib⁹: imo magis. nā vlia sūt particularia icorruptibilia.
z particularia sūt corruptibilia. Ex hoc igit̄ p̄z ad formā rō
nis: q̄ negāda ē scda pars minoris: q̄ dem̄atio vlis sit de n̄
ente. neq̄ oportet q̄ demonstratio vniuersalis dem̄ret ali
qd̄ de vli tanq̄ de realiter distincto a singularibus suis.

CAmpli⁹ neq̄z vna necessitas ē opinari aliquid
ē hoc preter hoc: quoniam vnum ostēdūt nihil
magis q̄ in alijs quecūq̄z n̄ aliquid significāt. s̄z
aut q̄le: aut ad aliquid: aut facere. sic ergo nō de
monstratio causa est sed male audiens.

CSoluit tertiā rōnē dicens: q̄ quis demōstratio vlis acci
piat vlc tāq̄ vnū. ex hoc nō oz op̄ari vlc ēē aliqd̄ p̄ter singu
laria. sic etiā i his q̄ nō sūt hō. i. suba: s̄z accūtia quedā. sic q̄li
tas: relatio: aut actio ɔtingit vt itelligatur accidēs abstracte
a substātia: q̄uis nō possit ēē sine suba: neq̄z opinemur ipm̄
ēē a substātia sepatū. pōt. n. color a nobis abstracte intelli
gi non itellecto subiecto. lz nō opinemur colorē esse sine subo.
Ex quo ifer̄: q̄ plata dem̄atōe vli: q̄uis ɔrigat audiētē istā
demonstrationē apprehēdere vlc tanq̄ a singularib⁹ separa
tū. dem̄atio nō ē cā h̄ erroris. s̄z male audiēs. i. male medi
ante auditu itelligēs ē cā. z p̄ hoc p̄z ad formā rōnis: q̄ negā
dum est illud assūptum. q̄ dem̄atio vlis facit errare.

CAmplius si demōstratio est syllogism⁹ demō
stratiuus cause z propter quid. vniuersale aut̄
magis est causa. cui enīz per se inest aliquid hoc
idem ipsius causa est. vniuersale autem ē primū
cui inest per se causa. ergo vniuersale ē quare z
demonstratio dignior est. magis enī causa est z
quod propter quid est.

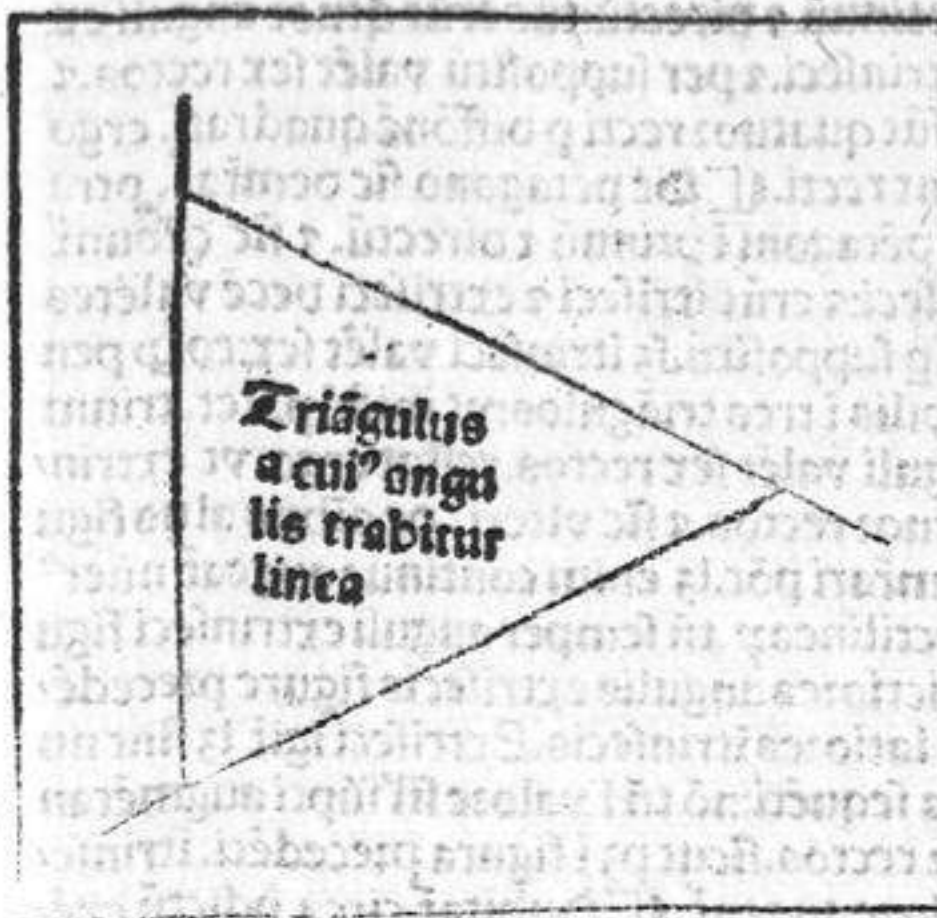
CAdducit rōnes veras ad pbādū dem̄ationē vlez ēē poti
orem. z diuidi pōt i septē partes: fm̄ q̄ septē adducūt rō
nes. z p̄mo arguit sic. dem̄atio ē syl̄ls assumēscāz q̄ ē p̄pter
quid ipi⁹ effect⁹. s̄z vlc magis ē cā: supple passiois: q̄ pticula
re. ḡ dem̄atio vlis ē potior pticulari. maior p̄z. z minor p̄ba
tur: qz illud cui passio inest p̄ se ē cā illi⁹ passionis. vlc autez
ē h̄z: cū sit primū subiectū cui p̄mo passio iheret. q̄re vlc ma
gis ē cā passiois q̄ pticulare. **C**Notādū q̄ p̄ vlc itelligere
debem⁹ subiectū adequatū alicui passioi. z cui p̄ se p̄mo iest
illa passio. vt i precedētib⁹ dictū ē d̄ vli. tale aut̄ assumit de
m̄atio vlis. pticularis v̄o subiectū aliqd̄ assumit nō adequatū:
vt cū dem̄at̄ ysochelē h̄re tres: aut aial esse risibile. zc. tale
aut̄ nō ē cā saltē imediata: aut min⁹ causa q̄ subiectū vlc: vt
patet. **C**Dubitāt. nā v̄r̄ Ari. isufficiēter p̄bare intētū. i ma
iori. n. ppōne cū d̄r̄. dem̄atio ē syl̄ls: itelligit̄ d̄ cā q̄ ē mediū i
dem̄atione. dū aut̄ p̄batur vlc magis esse cāz: qz passio sibi
inest p̄ se p̄mo. illud vlc nō ē mediū: s̄z minor extremitas in
dem̄atione. quare nō sufficiēter p̄cedit. imo illa rō potius
videretur p̄bare oppositū. qm̄ i dem̄atione pticulari assu
mitur pro medio subiectū adequatū quod Aristo. dicit esse
magis cām. z sic particularis dem̄atio p̄ magis cām tanq̄
p̄ mediū p̄cedit. **C**Ad hoc dupl̄r̄ r̄nderi pōt. p̄mo vt coiter

quidā rident qd mediū i demōstratiōe potissima dicēs cāz p rōis nō dicit cāz ei absolute: s3 dicit cāz ipsi p qto bz esse i tali subiecto. cū igit subiectū adequatuz alicui passio nis cām ipsi i se rineat: pōt illō subiectū dici cāle respectu ipsius. demōstratio igit vli itēdens de subiecto adequato pas sioem demonstrare cām assumit ppriam r imediatam pas sionis i illo subiecto iclusam. qd qdē non faciet particularis stendens de subo pticulari pōne i ferri posse. 2o rīderi pōt i relligēdo vba texti sic iacet: qd demōstratio ē sylls demōstratiu cāe ei. i. rclōnis i q rcludit cā adeqta passioi. v3. sub3 ade qtu. hoc aut fit i demōstratiōe vli r nō i pticulari: vt patz. r fm hāc rñsionē pbatio mioris rīdebit maiori. s3 tūc alia pone tur expō qz pri posita fuit. Ad ar i oppositū p3 fm pma rñsionē qd dōm. Ad rfirmationē dī: q l3 pticularis de mōstratio p medio subm adequatū assumat. iter sub3 tam rpassionē mediat cā quā cognoscere nō dat demōstratio pticu laris s3 vli. Sed penes scōbz rñsionē dicere q ista maior nō d3 itelligi de medio: s3 d subo demōstratiōis qd ponit i pōne isti. per hoc itelligitur tota vis dubitationis.

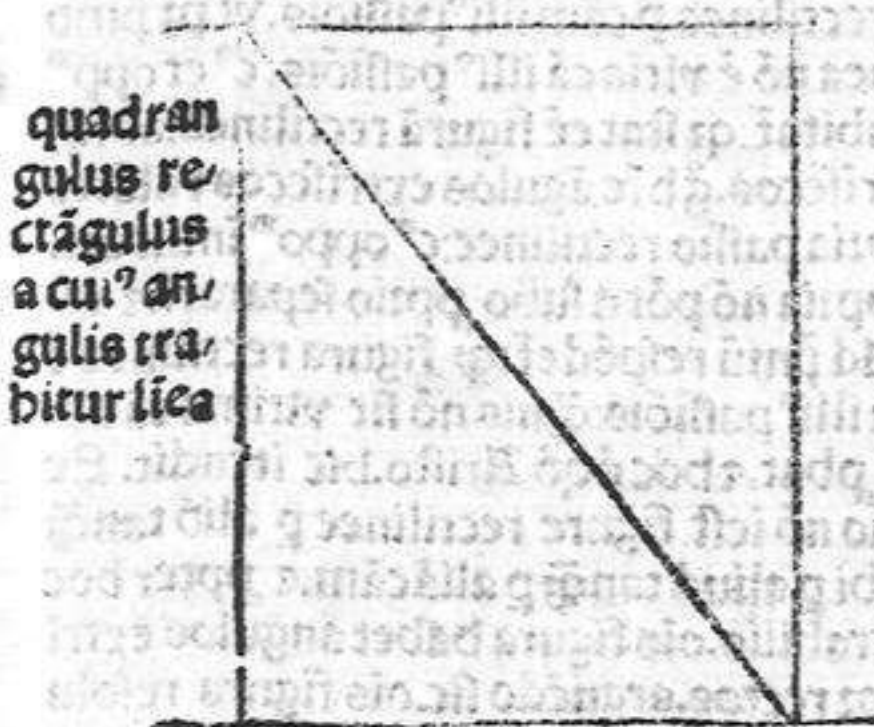
Ampli vscz ad hoc qrim ppter qd. r tūc opi namur scire cū nō sit aliqd aliō ppter qd sciamus qz hoc aut q fiat aut q fit. Finis. n. vltim r ter minus iā sic ē. vt cuius cā vēit: vt accipiat argētū hoc at est vt reddat cui dōbit. hoc at est vt nō i iuste agat. r sic pcedētes cū nō sit amplius pp aliō neqz alterius causa ppter hoc sic ppter finē dici m vēire r fieri r eē. r tē cognoscere magis pro pter qd vēit. Si igit sili se habet i alijs causis r que sūt ppter qd. In his at quecūqz cause sic sūt sic qē cuius cā. sic scimus marie r i alijs igit sic marie scim cū nō amplius sit hoc qm aliō ē. Cū igit cognoscim qdē q qtuoz q sūt extra eqles sūt qm eqtibiarū adhuc dēst ppter qd qz triāgulū. r hoc qz ē figura rectilicis. si at hoc nō amplius pro pter qd aliō. tūc marie scimus r vniuersale: tūc vniuersalis vtique portioz est.

2o arguit sic. sic ē i cāis finalib: sic ē i subiectis r cāis de mōstratiōis fieri cōtigit. s3 i cāis finalib nūqz cessam querere nec pfecte scim: nec opinamur pfecte scire nisi qm ad istam cāz deuentū fuerit: vltra quā nō ē aliō ppter qd effect aut beat eē aut fieri. tūc. n. vltim termin r ver finis assignat erit. qā sili i subiectis r cāis demōstratiōis nō cessam querere neqz pfecte scim: nisi qm ad vltimā cāz deuentū fuerit vltra quā nō ē aliq cā effect d quo format d mōstratio. p3 rñā cū ma iori. mior vō exēplariter dclarat. nā si qrat qre solz. huc vēit rīdebit: vt recipiat argētū. r si qrat qre itendit recipe argē tū: rīdebit: vt reddat debitozi. r qre itendit debitozi redde re: vt non iuste agat. r hoc mō pcedentes qm deuenint ad cāz finalē q nō fit ppter aliū finē. nec sit alia cā ppter quā solz huc veniret: tūc dicim euenire finē: siue qtu ad eē: siue qtu ad fieri. r tūc dicim marie cognoscere cāz pp quā vēit.

Ex rñte vlteri arguit sic. si i subiectis vlc cāis medys non cessam qrerere: neqz vere scim: nisi qm ad vltimā cām deue nerim demōstratiōis. s3 ista ē sudm vlc passiois: qd ponit in de mōstratiōe vli. q per demōstratiōē vlez marie r vere scim. r ma gis qz p particularē. r sic vli demōstratio potioz erit. r3 rñā. r minor exēplariter dclarat. Nā si de aliquo singulari trian gulo qrit. qre anguli. ei extrinseci valēt qtuoz rectos. rīde bit: qz ē ysocheles. r qre ysocheles h3 angulos extrinsecos equalētes qtuoz rectis: qz ē triāgulū. r qre triāgulū h3 an gulos rē. qz ē figura rectilinea. r tūc cessabit qd. qz deuentū ē ad vltimā subm cui iest illa passio: r nō ppter aliō. r sic ma

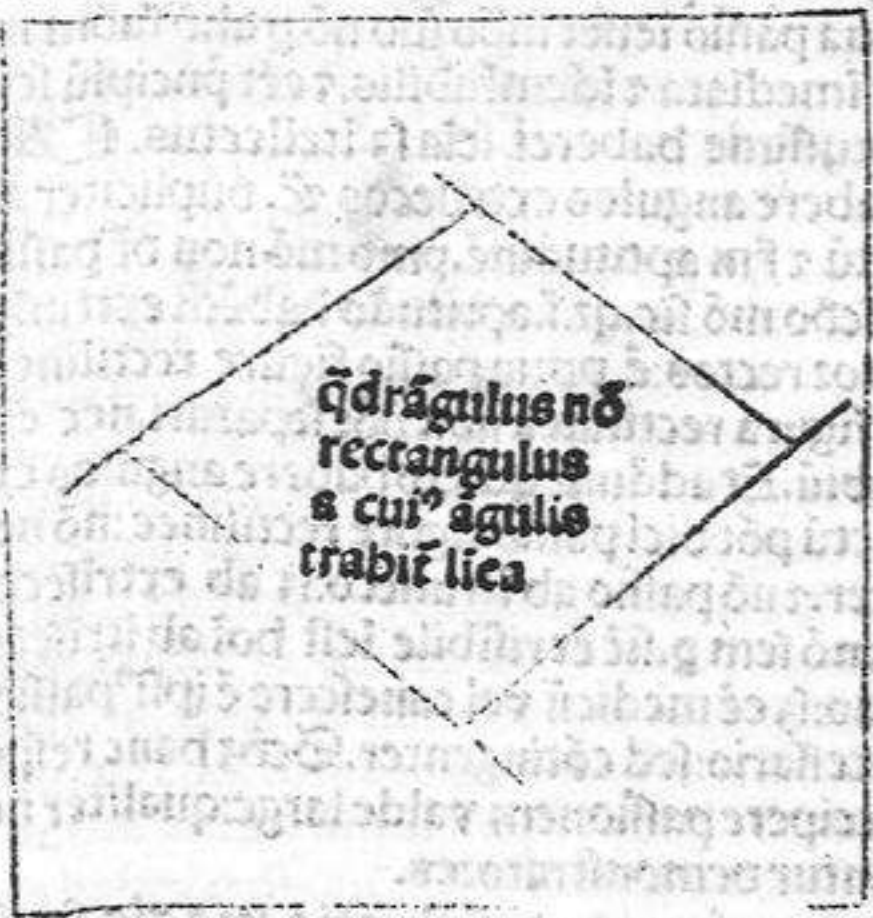

rie scimus. Notādū p q aliqui cā finalē cā i fieri. sic for ma dī finis gnatōis. ali qm vō in eē siue i scō eē. sic sciam di cim eē cāz finalem de mōstratiōis. Dāc distin ctionē innu it Aristo. cū

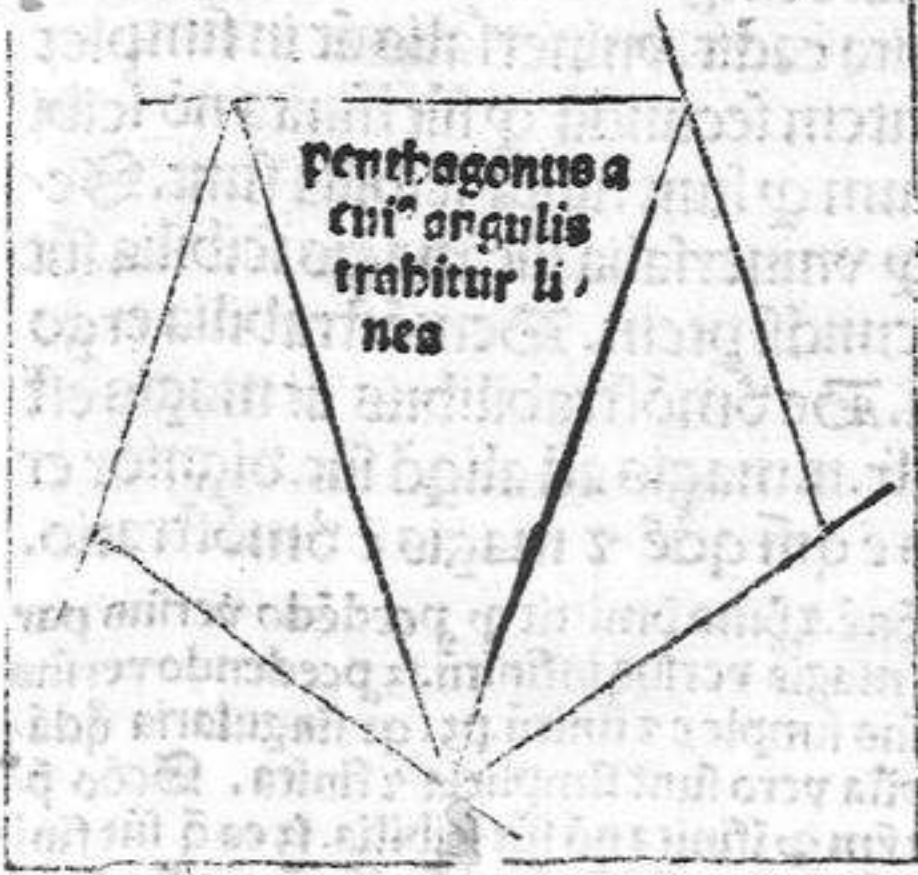

dicant qd fiat aut qd sit. r pa rum post cū di cit. sic ppter fi nez dicim ve nire: r eē rñē.

Notādum scōo circa exē plū. q sic habe re tres āgulos intrinsecos eq les duobus re ctis ē passio tri anguli. ita hre angulos extri secos valentes qtuoz rectos ē

passio cuiusli bz figure recti linee. r hoc to tū pōt oñdi ex zz pōne geo metric. pmo q dem de triāgu lo p supponēdo q ex cursu liee recte sup aliāz rectā duo cau sant āguli: aut recti aut equa lentes duobus rectis. tūc acce pto triāgulo p trahātur in di rectū ei latera exteri: r cānt tres anguli ex trinseci. r tunc erūt sex angu li: tres intrinseci triāgulo. r tres extrinseci: q per suppo valent sex rectos. sed intrinseci valēt soluz duos: sex extrinseci valēt quatuor. De q drato ē sic oñ di. p trahant

dicant qd fiat aut qd sit. r pa rum post cū di cit. sic ppter fi nez dicim ve nire: r eē rñē. Notādum scōo circa exē plū. q sic habe re tres āgulos intrinsecos eq les duobus re ctis ē passio tri anguli. ita hre angulos extri secos valentes qtuoz rectos ē passio cuiusli bz figure recti linee. r hoc to tū pōt oñdi ex zz pōne geo metric. pmo q dem de triāgu lo p supponēdo q ex cursu liee recte sup aliāz rectā duo cau sant āguli: aut recti aut equa lentes duobus rectis. tūc acce pto triāgulo p trahātur in di rectū ei latera exteri: r cānt tres anguli ex trinseci. r tunc erūt sex angu li: tres intrinseci triāgulo. r tres extrinseci: q per suppo valent sex rectos. sed intrinseci valēt soluz duos: sex extrinseci valēt quatuor. De q drato ē sic oñ di. p trahant

latera quadrati i continū & directū: tūc erūt q̄tuor anguli extrinseci & quatuor intrinseci. & per suppositū valēt sex rectos. & quatuor intrinseci sūt quatuor recti p̄ diffōnē quadrati. ergo q̄tuor extrinseci sunt recti. ¶ De p̄tagono sic dem̄rat. p̄tra hanc q̄nq; latera p̄tagoni i continū & directū. & sic cābunt q̄nq; anguli extrinseci: & erūt intrinseci & extrinseci decē valētes decē rectos: vt p̄ p̄ suppositū. s; intrinseci valēt sex: eo q̄ p̄tagonus ē resoluibilis i tres triāgulos: vt ibidē patet. trium aut triāguloꝝ anguli valēt sex rectos. restat ergo vt extrinseci valeant quatuor rectos. & sic vlti^o de oibus alijs figuris rectilineis dem̄rari p̄t. s; enim continue augeat nūer^o anguli figuraz rectilineaz. tñ semper anguli extrinseci figure sequētis sūt strictiores angulis extrinsecis figure precedētis. & intrinseci sūt latiores intrinsecis. Extrinseci igit̄ s; sint numero p̄tes i figura sequēti: nō tñ i valore sūt sūpti augmētantur: s; valēt q̄tuor rectos. sicut p̄ i figura precedēti. intrinseci vō i nūero & valore augent̄. ¶ Dubitat̄ circa p̄dictū exēplū. quia habere angulos extrinsecos valētes q̄tuor rectos dem̄ratur de figura rectilinea p̄ cām illi^o passiōis. vt p̄ p̄mo geo^o. q̄ figura rectilinea nō ē vltia cā illi^o passiōis. c^o ēt opp^m inuit̄ i textu. ¶ 2° dubitat̄: q; stat eē figurā rectilineā: absq; b̄ q̄ h̄eat āgulos extrinsecos. q̄ h̄re āgulos extrinsecos valētes q̄tuor rectos: nō ē p̄pria passio rectilinee: c^o opp^m inuit̄ ari. tenet oīa. q; passio p̄pria nō p̄t a subo p̄prio separari. & assumptū de se p̄. ¶ Ad p̄mū respōdet̄: q; figura rectilinea ē vltima cā subiectiua illi^o passiōis: q̄uis nō sit vltima cā absolute: vt argumētū p̄bat. & hoc ē qd̄ Aristo. hic itendit. Ex quo ifert̄: q; ista passio nō iest figure rectilinee p̄ aliō tanq̄ p̄ subm̄ inest tamē sibi p̄ aliud tanq̄ p̄ aliā cām. & p̄pter hoc ista p̄pō est demonstrabilis. oīs figura habet angulos extrinsecos valētes quatuor rectos. arguēdo sic. oīs figura resoluibilis i tot triāgulos quot angulos h̄z dem̄ptis duob^o h̄z angulos extrinsecos valētes quatuor rectos. s; oīs figura ē h̄z. igitur &c. si tñ aliqua passio iesset subo suo nō p̄ aliō subm̄ n̄z p̄ aliā cām: ista eēt imediata & idem̄rabilis. & eēt p̄ncipiū sciētie. & de ip̄a nō p̄p̄issime habere scia s; intellectus. ¶ Ad scdm̄ dicitur: q; habere angulos extrinsecos &c. dupliciter accipi p̄t. v; s; p̄m̄ actū & p̄m̄ aptitudinē. p̄mo mō nō d̄r passio figure rectilinee. scdo mō sic. q; s; aptitudo habēdi extrinsecos valētes quatuor rectos: ē p̄pria passio figure rectilinee. & talis aptitudo a figura rectilinea non p̄t separari. nec eē. Et p̄ hoc p̄ ad dubiū. Et addunt qd̄a: q; habere angulos extrinsecos &c. s; p̄m̄ actū p̄t dici passio figure rectilinee: nō necessario s; cōtigēter. & nō passio ab intrinsecis: s; ab extrinsecis. & q; cōpetit soli: s; nō sem p̄. sic ēt risibile iest hōi ab intrinsecis necessario & p̄petuo: s; eē medicū vel canescere ē ipsi^o passio: nō p̄petuo nec necessario: sed cōtingenter. Scdm̄ hanc respōsionem oportet accipere passionem valde large: qualiter nō cōmuniter loquuntur demonstratores.

¶ Amplius quātoeūq; demōstratio magis secūdū p̄tes ē infinita cadit. vniuersalis at̄ in simplex & finēz. Est autem secundū q; sūt infinita nō scibilia: sed secundum q; sunt finita scibilia sunt. Secundū itaq; q; vniuersalia sūt: magis scibilia sūt q̄ que sunt secundū p̄tem. Demōstrabilia ergo magis sūt vltia. De d̄mōstrabilibus at̄ magis est d̄mōstratio. s; n. magis ad aliqd̄ sūt. dignior ergo vniuersalis ē qm̄ qdē & magis ē d̄mōstratio.

¶ Ponit̄ tertiā rōnē. & p̄mo p̄mittit q; p̄cedēdo versus particularia p̄cedit̄ magis versus infinitū. s; p̄cedēdo versus vltia p̄cedit̄ versus simplex & finitū. p̄. q; singularia qd̄a mō sūt infinita. vltia vero sunt simplicia & finita. Scdo p̄mittit̄ q; infinita p̄m̄ q; infinita nō sūt scibilia. s; ea q; sūt finita sciri p̄t p̄m̄ q; sūt finita. ¶ Ex p̄missis ifert̄: q; vltia sunt

magis scibilia q̄ particularia. s; magis scibilia sūt magis de monstrabilia. ergo vltia sūt magis dem̄rabilia particularib^o. quare vltis dem̄ratio erit magis & potior dem̄ratio q̄ particularis. tenet oīa. q; sicut ex dem̄rabilibus fit dem̄ratio ita ex magis dem̄rabilib^o fit magis & potior dem̄ratio ita dem̄ratio & demōstrabile adinuicē relatiue d̄r. ¶ 115. q; causa p̄pter quā i indiuiduis sube materialis est vel p̄t eē in infinitū p̄cessus: ita vt non repugnet infinita esse indiuidua sub aliqua specie est. q; multiplicatio illorum indiuiduorum ē per multiplicationem materie & diuisionē ipsius. infinitas vero sumitur ex parte materie. vt habetur tertio phisicorum tractatu de infinito. cū at̄ vlt sit forma. forma vero ē finis & terminus materie: vt patet loco allato. id ad vltē p̄cedendo fit processus ad rem finitā: & non ad infinitum.

¶ Amplius si magis p̄ponenda scdm̄ quā hoc & aliō scdm̄ hoc solū cognoscit. Ale at̄ h̄ns cognoscit et particulare. hoc at̄ vltē non sciuit et sic magis p̄ponenda erit vniuersalis.

¶ Quarto arguitur sic. illa est dem̄ratio potior que vtrūq; diuersorum cognoscere facit: q̄ illa que cognoscere facit alterum tñ alijs paribus. sed demōstratio vltis tā vniuersale q̄ particulare cognoscere facit. particularis vero solum particulare. ergo demōstratio vltis potior est dem̄ratione particulari. minor p̄. q; vltē cognitum per dem̄rationē vniuersalem inducit in cognitionē particularis. non autem econtra. vt si cognosco hanc mulā esse sterilem. & si dem̄ratiue scio omnē triangulum habere tres. aliquid scio ysochelem habere tres. sed non oportet: q; si scio ysochele habere tres: q; sciam omnem triangulū habere tres. ¶ 116. 2° q; habentem notitiaz vltis cognoscere particulare dupliciter itelligi potest. vno modo in potētia: siue in vniuersali. & sic exponit linco. Alio modo q; ex ista notitia cū notitia qua vltē actu cōparatur particulari actualiter & in propria forma acquiritur notitia particularis. & sic videtur exposuisse beatus Thomas. De hoc vide plenius in questione.

¶ Amplius at̄ et sic. vltē. n. magis d̄mōstrare est quod ē per medium dem̄rare cum p̄pinquius sit medium p̄ncipio. p̄ime at̄ imediatuz ē. hoc aut̄ ē p̄ncipium. si igit̄ que ex p̄ncipio ē ea que non ē ex p̄ncipio magis ē ex p̄ncipio ea que minus ē certior dem̄ratio. Est autem huiusmodi vltis magis dignior itaq; vltis magis erit vt si opus dem̄rare. a. de. d. media sint i quibus. ē. b. .c. magis at̄ sursum sit. b. q̄re si per. b. vltē magis ē sed eoz que dicta sunt quedā logica sunt.

¶ Quito arguit̄ sic. sic ista d̄m̄ratio q; ē ex p̄ncipio imediato: est potior ea que non est ex p̄ncipio immediato. sic ista p̄pō seu demōstratio que est ex p̄pinquioribus p̄ncipio immediato est potior ea que constat ex remotioribus. sed demōstratio vniuersalis est ex p̄pinquioribus q̄ particularis. q; vltis potior est particulari. maior est de se nota. & minor p̄batur. q; illud quod est p̄mū p̄ncipio est p̄pō imediata: imo & ipsamet imediata p̄pō dicitur p̄ncipium. illud autē mediū per quod vltis dem̄ratio procedit p̄pinquius est p̄ncipio imediato q̄ medium particularis dem̄rationis. quod declaratur in terminis hoc modo. si enim vellem^o demonstrare. d. de. a. & duo sint media. b. c. & b. sit magis sursum. i. p̄pinquius p̄ncipio dem̄ratiois. si vltis erit per. b. & particularis erit per. c. vltis erit potior particulari. verbi gr̄a. sit. d. ysocheles. a. sit habere tres. b. sit habere angulū extrinsecū &c. c. sit triāgulus. q; igitur habere angulū extrinsecū ē mediū vltis dem̄ratiois: & ē p̄pinquius immediato p̄ncipio: q̄ triāgulus q; est mediū particularis dem̄rationis. sequitur intentum. Deinde

subdit q̄ hāz q̄nq; rōnum q̄dam sunt magis logice. **C** Du-
bitat primo qz dicit p̄hs qz primū p̄ncipio est immediatū: in-
fragz subdit qz immediatū est ip̄m p̄ncipiu. sed hec nō vidē-
tur stare s̄t. qz idē diceret̄ s̄bimet̄ p̄ximū qd̄ videtur absur-
dū. **C** Sc̄do dubitat. nā videt̄ qz nō solū h̄re tres d̄ ysoche-
le dem̄strat̄ per triāgulū: imo et̄ dem̄strari p̄t per h̄re angulū
extrinsecū tanqz per mediū. z sic mediū dem̄stratiōis p̄ticula-
ris nō erit remotū a p̄ncipio immediato. **C** Ad p̄mū r̄ndent
q̄dam posteriores qz p̄pō d̄r dupl̄r̄ immediata. vno mō imme-
diatione subī. Alio mō imediatione cāe. Exēplum p̄rimi. vt
triāgulus h̄z tres. qz iter triāgulū z h̄re tres non mediat ali-
qd̄ subm: z ista d̄r p̄xima p̄ncipio mediāte mediatione subī
qualis est ista. ysocheles h̄z tres. Exēplū sc̄oi. vt oē h̄ns an-
gulū extrinsecū h̄z tres. nā inter subm z p̄dicatū nō mediat
alia cā. z hoc dicit̄ p̄ncipiu dem̄strationis: z hoc modo dicunt
aristo. itellexisse. z sic tollit̄ apparēs d̄dictio illi⁹ text⁹. aliter
dici p̄t z forte meli⁹ qz per immediatū itellexit̄ immediatā p̄-
positōem imediatione dem̄strationis: z cōsequenter dicit̄ lin-
co. cōcedēdo qz idē ē s̄bimet̄ p̄ximū. vel forte vtebatur
p̄hs hoc modo loquēdi: immediatū ē p̄ximū p̄ncipio: imo est
ip̄sū p̄ncipiu: z consonat̄ cōi mō loquendi. vt cū dicim⁹. isti
homines sūt p̄pe decē imo sūt decē zc. **C** Ad sc̄dm dicitur
qz licet ita cōtigat: sicut dicit̄ i argumento. t̄m magis p̄p̄rius
mediū dem̄stratiōis particularis est triāgulus: z habere
tres nō p̄t de triāgulo d̄m̄strari: nisi per mediū superius.
videlz habere angulū extrinsecū zc. qd̄ ē ip̄sū p̄ncipio p̄pin-
qui⁹: s̄z de ysochele p̄t p̄ triāgulū dem̄strari. quare zc. **C** Du-
bitat̄ vltimo q̄ sūt rationes quas aristo. magis appellat̄ logi-
cas: z quare sic dicunt̄. **C** Respōdet̄ qz tertia z quarta dicit̄
tur magis logice. alie vero magis p̄p̄rie huic sc̄ie: z cā ē qz il-
le due p̄ quedā cōia p̄cedūt q̄ huic sc̄ie nō appropriant̄. fun-
dat̄. n. tertia sup̄ simplex z īfinitū: z quarta sup̄ multitudinē
z paucitatē sc̄ibiliū q̄ sunt valde cōia: z d̄sideratōez hui⁹ sc̄ie
excedūt: vt p̄z. prima vero arguit dem̄strationē eē potissimaz
q̄ magis ē ex cā. sc̄da aut̄ arguit illā eē potiorē q̄ ē ex cā vlti-
ma. quinta vero arguit illā digniorē eē q̄ ē ex immediatis aut
p̄p̄riozib⁹ immediatis: z iste sunt considerationes huius
sc̄ie p̄p̄rie: vt de se patet.

C Maxime aut̄ māifestū est qz v̄lis magis p̄p̄ria
sit qz p̄p̄onem hāc quidē habentes. p̄riorē sc̄im⁹
quodāmodo z posteriorē potētia. vt si aliqs co-
gnouit qz oīs triāgulus h̄z tres angulos ēq̄les
duob⁹ rectis: sciuit quodāmodo z qz ēq̄tibiaz qz
duob⁹ rectis potētia sit. Est si n̄ cognouit qz triā-
gulus sit: hanc aut̄ h̄ns p̄p̄onēz v̄lez nullo modo
cognouit neqz potētia neqz actu.

C Sexto arguit̄ sic. quicūqz p̄ dem̄strationem vniuersalē sc̄it
p̄positōem p̄ozē. videlz vniuersalē q̄ ē p̄oz p̄ticulari: sc̄it etiā
p̄positionē posteriorē. i. p̄ticularē saltē i potētia. sc̄iēs autēz
p̄ticularē p̄ dem̄strationē p̄ticularē n̄ sc̄it vniuersalē actu nec
potētia. igit̄ vniuersalis dem̄stratiō ē potior. tenet̄ d̄sequētia.
z assumptū d̄clarat̄ exēplo. nā si aliqs sciuerit qz oīs triāgulus
h̄z tres angulos duob⁹ rectis equales: quodāmodo videlz i po-
tētia sc̄it qz ēqlater⁹ h̄z tres zc. q̄uis adhuc n̄ nouit qz ēqlate-
rus ē triāgulus. si qz vero sciuerit hāc p̄ticularē. ēqlaterus ē
triāgulus. nō p̄pter hoc sc̄it istā vniuersalē p̄positionēz. oīs
triāgulus h̄z tres potētia nec actu. **C** Dubitat̄. nā hec ratio
videt̄ coincidere cū q̄rta. z p̄ d̄ns Ari. fuit sup̄flu⁹. dicebat̄. n.
i q̄rta rōe qz v̄lis d̄m̄stratiō potior ē qz cognoscere facit v̄le z
p̄ticulare. p̄ticularis v̄o p̄ticulare t̄m cognoscē fac. z hoc idē
h̄ rō dicit̄: z ex hoc p̄nter arguit̄ hāc rōez eē logica: sic q̄rta
dicebat̄ eē logica: cui⁹ oppo^m v̄r Ari. inuere. **C** Ad hoc d̄m̄-
r̄ndēt̄ antiqz qz rō quarta loq̄t̄ de p̄clonibus d̄m̄stratiōis v̄lis

z p̄ticularis: hec autē de p̄missis. sepi⁹. n. Ari. p̄ p̄p̄onēz p̄mis-
sas itelligit. vt p̄z ituenti verba ip̄i⁹. z sic rōnes iste nō coici-
dunt. h̄ r̄nsio licet sit apparēs nō t̄m soluit̄ d̄firmationēz du-
bitationis. nā sic videt̄ hec rō esse logica sicut q̄rta: quam
sic r̄ndentes asserunt eē logicā. Alij dicūt qz cōclusio v̄lis p̄
dem̄stratiōez v̄lez d̄clusa duplicē h̄z p̄rogatiuā supra p̄ticula-
rez que p̄ dem̄stratiōez p̄ticularē d̄cluditur. p̄ma ē p̄rogatiua
cōitatis. qz in v̄li ponit̄ terminus cōioz. z cū signo v̄li i cōio-
ri at̄ minus cōe icludit̄. z nō ecōtra. vt in oī aiali est oīs h̄o.
z p̄pter hoc sequit̄. oē aial est. ergo oīs h̄o est. z non eō. z s̄l̄r
oīs triāgulus ē. igit̄ oīs ysocheles est. z nō eō. z p̄pter hoc qz
sc̄it oēs triāgulū h̄re tres aliquo mō sc̄it ysochelē h̄re tres
rōne d̄tinētie ysochelē i triāgulo. z nō eō. z sup̄ hoc fundat̄
rō q̄rta. z qz hec d̄sideratiō sit logica: cum super cōitate ter-
mini cū v̄litate signi sit fūdata: que sunt cōia quedā ad logi-
cū spectātia. ideo illa rō logica dicebat̄. Sc̄da est p̄rogatiua
cālitate. subm. n. d̄clonē v̄lis in se cām passionis icludit: vt
triāgulus cām icludit h̄re tres: subz v̄o p̄ticularis vt sic istā
cām non icludit vel saltē eius dem̄stratiō istam non explicat:
sicut v̄lis. z qz in cā d̄tinetur effect⁹ actu vel potentia. ideo
sc̄iēs v̄lem aliquo modo saltē in potētia sc̄it particularē: nō
aut̄ econtra. Sup̄ hoc rō fundat̄. z qz hec d̄sideratiō ē huic
sc̄iētie p̄p̄ria: qm̄ p̄p̄rium est huic sc̄ie d̄siderare d̄m̄strationē
per cām aut sine causa p̄cedere: ideo hec ratio non dicit̄ lo-
gica sicut quarta. Ex q̄bus etiāz p̄z qz iste rōnes non penit⁹
coincidūt. z sic p̄z r̄nsio ad dubium. Et ad d̄firmationem.

C Aliter dici potest sicut p̄ri⁹ dicebat̄ qz quarta ratio fūda-
tur super multitudine z paucitate sc̄ibiliū. vt qz illa ē potior
que p̄la facit sc̄ire qz que pauciora facit sc̄ire: z hec est d̄side-
ratiō quedā cois z logica. ista vero ratio fundat̄ super cālita-
te sicut dictum fuit. z hec speculatio est huic sc̄ie p̄p̄ria. et
p̄pter hoc quarta d̄r logica: hec vero non. z sic rationes iste
non adiuicē penitus coicidunt.

C Et v̄lis quidē itelligibilis est sed particularis i
sensu p̄ficiit. Qd̄ igitur v̄lis dignior sit particu-
laritot modis dicta sunt.

C Ultimo arguitur sic. hec dem̄stratiō est potior que ad oīm
itelligibile terminat̄ qz illa q̄ terminat̄ ad oīs sc̄ibile. v̄lis
ad oīm itelligibile terminat̄: z p̄ticularis ad sc̄ibile. qz
maior de se p̄z. cū itellect⁹ sit potior sc̄su. minor declarat̄. qz
v̄lis terminat̄ ad oīs v̄le sicut ad triāgulū. grā exēpli. qd̄ so-
lo itellectu d̄phendi p̄t. p̄ticularis aut̄ ad singulare. qd̄ sc̄su
cōprehēdit̄. quare zc. Ultimo epilogat̄ z l̄ra p̄z. **C** Notādū
primo qz hec rō nō ē v̄lis de q̄lz singulari dem̄stratiōe. p̄ ali-
quā. n. d̄m̄stratiōez p̄ticularē d̄cludit̄ passio d̄ specie sui sc̄i: vt
q̄n̄ d̄cludit̄ ysochelē habere tres: z ista nō terminat̄ in aliq̄d
sc̄ibile. possēt et̄ fieri p̄ticularis dem̄stratiō d̄ aliquo singu-
lari nō cadēte sub sc̄su: sicut de hac itelligētia: de hoc p̄ucto:
de hac linea: z similib⁹. restrigit̄ ḡ ad d̄m̄stratiōez p̄ticularē
d̄cludētē passionē aliquā d̄ singulari mālī: z sc̄sato. vt omnis
triāgulus h̄z tres. a. ē triāgulus. ergo zc. **C** Notādū sc̄do qz
v̄le ad qd̄ terminat̄ dem̄stratiō v̄lis magis p̄tinet ad sc̄ire:
eo qz de v̄lib⁹ per se ē sc̄ia. de singularib⁹ vero per accidens
vt i p̄cedētib⁹ dictū fuit: z p̄pter hoc dem̄stratiō v̄lis potior
ē cū sit ad sc̄ire magis p̄tinēs: z hoc ē qd̄ dixit̄ linco. cū iquit.
z vniuersale magis ē appropiūquās luci sp̄uali: per quā fit v̄-
sio certa mētis. ergo v̄lis d̄m̄stratiō magis facit sc̄ire: qz fa-
cit sc̄ire illd̄ qd̄ ab oculo mētis ē visibile. **C** Tertio notādū
est de mēte linco. qz iste due vltime rōnes sūt dem̄stratiōez:
eo qz cōcludunt per cās z d̄finitiones ei⁹ qd̄ ē magis faciēs
sc̄ire. prima. n. arguit qz vniuersalis magis facit sc̄ire. qz sc̄ire
facit illud qd̄ ē maioris potētie: quo sc̄ito sc̄iunt̄ potētialiter
plura. sc̄da vero arguit qz ipsa magis facit sc̄ire: quia sc̄ire
facit id qd̄ ab aspectu mentis ē visibile.

Quod autem demonstratiua priuatiua hic manifestū sit. sit enīz demonstratio dignior alijs existibus eisdē. aut que est ex minoribus questionibus aut suppositionibus aut pponibus.

Si. n. note sūt similiter cognoscere veloci⁹ p hoc ē hoc autem appetibilius est.

Consequenter cōparat philosoph⁹ demōstrationē affirmatiuā negatiuē. ⁊ diuidit in partes quinqz: s̄m q̄ quinqz rōnes adducit ad pbandū affirmatiuā demōstrationē eē potiorē. Primo premitit vnū suppositū. 2º pbat intentum ibi. Utreqz per tres terminos. Prima diuiditur in duas s̄m q̄ duplex pbat intentū. Primo igitur dicit q̄ affirmatiua demōratio potior est negatiua ex dōis sit manifestū. ⁊ p̄supponitur istā demōrationē eē alijs parib⁹ alia potiorē q̄ fuerit ex paucioribus pponibus: aut supponibus: aut petitiōib⁹. p̄batur. qz si cetera sint paria: tūc p̄pōnes illaz duaz erūt eque note. s̄ illis existibus eā notis citi⁹ ⁊ veloci⁹ p pauciores cognoscitur x̄lo q̄ p plures. Cognoscere aut citi⁹ ē appetibili⁹ ab intellectu. q̄re ista demōratio ē potior q̄ fuerit ex paucioribus pponib⁹ ⁊c. Nō. p̄mo q̄ p demōratiuā itelligit demōrationem affirmatiuāz. per puatiuāz vero negatiuā. affirmare. n. aliqd̄ qd̄dā demōstrare videt̄. negare vero est puare subm a predicato. Nō. 2º vt in precedētib⁹ habitū fuit: q̄ p̄pōnes: suppones: ⁊ petitiones seu qōnes in hoc d̄rūt. qm̄ p̄pōnes idifferēter d̄rūt p̄misse demōratiōis siue p se note siue nō. suppones d̄rūt p̄misse non per se note ab adiscente siue ab aduersario x̄esse. petitiones vero per se note q̄ ab aduersario dubitant̄: vel contrariāz ip̄is habet opinionē. vult ergo philosophus: q̄ si aliqs p̄cessus demōratiu⁹ ex paucioribus fuerit b̄ p̄misse siue p̄pōnes fuerit siue suppones: seu petitiones: potior ē isto p̄cessu q̄ ex plurib⁹ constat. Nō. 3º q̄ vbi alia non fuerit paria contigit demōrationē ex plibus p̄missis esse potiorē. vbi videlicet p̄misse pauciores fuerint valde minus note q̄ p̄misse que fuerint plures. ⁊ hoc ē qd̄ dicit p̄hs alijs existentibus eisdē. i. ceteris existib⁹ paribus.

Nō. 4º p pauciora media citi⁹ alijs paribus acgritur notitia x̄lonis: eo q̄ intellectus human⁹ citi⁹ alijs paribus pauciora pertransire potest q̄ plā. ⁊ citius potest eius discursus terminari. ⁊ hoc p̄hs intendit cū dicit: per hoc tamē ē velocius cognoscere. Nō. 5º q̄ sicut grauiā ⁊ leuiā nāliter inclinantur moueri ad sua loca nālīa tanq̄ in p̄fectionem sui per lineas breuissimas ⁊ magis q̄ p lineas lōgiores. sic ē intellect⁹ human⁹ nāliter i scire inclināf p quā pauciora me fieri potest. ⁊ magis inclināf per pauciora q̄ p plura. iō dicit Aristō. ⁊ hoc ē appetibilius. s. ab intellectu. Nō. vltimus d̄ mente linco. q̄ hec suppositio fundatur sup medio tā meta physico q̄ nālī ⁊ morali. v̄z. q̄ illud absolute dōm ē optimū q̄ nullo indiget sicut de⁹. ⁊ in vnoquoqz genere illud optimū illi⁹ generis dicitur q̄ nullo illius generis indiget. illud autem in genere aliquo melius dicitur si non fuerit optimū quod paucioribus indiget. ⁊ sic in proposito de demōstrationibus cōtingit. Ex predictis infertur. primo q̄ demōstratio prime passionis alicuius subiecti est potior demōstratione secunde: ⁊ sic deinceps. patet. qz demōstratio secunde p̄supponit media per que prima demonstratur. et non ecōtra. Infertur 2º q̄ demōstrationes scientiarū subalternantium potiores sunt demōstrationibus scientiarum subalternatarum sibi correspondētib⁹. sicut demōstrationes geometrie q̄ perspective sibi correspondētes. ⁊ arismetice q̄ musice. ⁊ metaphysice q̄ naturales aut mathematice. p̄ncipia enī metaphysice ab alijs p̄supponunt̄. ⁊ cū hoc alie qd̄dā h̄nt sp̄alia p̄ncipia sup qb⁹ fundant̄: vt p̄z.

Rō autē p̄positionis q̄ melior sit ex minorib⁹

vlis sic est. Si enī similiter contiget cognita esse media: priora autē notiora sūt. sit igitur p media demōstratio eorum que sunt. b. c. d. q̄. a. in. e. sit. Altera vero p. b. c. q̄. a. in. d. sit. similiter igit̄ hoc se h̄z q̄. a. in. d. sit q̄. a. in. e. sit. Sed q̄. a. i. d. sit pri⁹ ē ⁊ cognoscibili⁹ q̄z q̄. a. i. e. p hoc. n. illd̄ demonstratur. Credibilius autē ē q̄ ē per quid ⁊ que itaqz per minima est demōstratio: melior est alijs eisdem existentibus.

Adducit aliam rationem dicēs: q̄ ratio vniuersalis ad pbandum intentum adduci potest: vbi media plura ⁊ media pauciora similiter: siue correspondenter: siue eque nota. media vero priora absolute notiora dicuntur. Demonstrat̄ igit̄ a. de. c. per media. b. c. d. verbi gratia. substantia de homine per corpus: corpus animatum ⁊ animal. altera vō sit demōstratio qua demonstratur. a. de. d. per. b. c. media. v̄z. substantia de animali per corpus ⁊ corpus animatū. tunc. a. esse in. d. ⁊ a. esse in. c. se similiter habent. veruntamen q̄. a. sit in. d. prius ⁊ notius est q̄z q̄. a. sit in. c. sicut prius ⁊ notius est animal esse substantiam q̄z hominem esse substantiam. sc̄z enim per primum demonstratur. illud autēz per quod alterum demonstratur est eo credibilius ⁊ notius. quare cōcluditur q̄ ista demōstratio que est per pauciora media alijs paribus est potior. cum per ipsam concludatur illud quod ē prius ⁊ notius. Nota q̄ ista littera. si enī similiter ⁊c. dupliciter exponi potest. vno modo vt expositum fuit. Alio modo. si enī similiter erit. i. si contiget media esse eiusdē coordinationis que dicuntur similiter cognita. ⁊ priora in illa coordinatione sunt notiora ⁊c. v̄trāqz expositio est conueniens. Nota sc̄o q̄ ista littera. similiter igitur se habz hoc q̄. i. a. sit in. d. ⁊ q̄. a. i. e. sit dupliciter potest itelligi. vno modo q̄ media q̄bus probatur. d. esse. a. ⁊ qb⁹ p̄bat̄. e. eē. a. sūt eiusdē coordinatiōis. p̄bam⁹. n. aial esse subaz ⁊ hoiez eē subaz p me⁹ eiusdē ord̄is seu licee p̄dicamētal. ⁊ sic exponūt qd̄dā posteriores. Alij vero exponunt q̄ ista p̄positio. oē. d. ē a. est equaliter nota in prima demōstratione: sicut ista. om. ne. e. est. a. in secunda: licet prima sit absolute prior ⁊ notior secunda. Credo q̄ per equaliter itelligunt eque proportio naliter. ⁊ propter hoc non dicunt absolute primam esse eque liter notam cum secunda: sed dicunt istam esse eque notam in prima demōstratione sicut alia in secunda.

Atreqz quidē igitur per tres terminos ⁊ p̄positiones duas demōstratur: sed hec quidem eē accipit aliquid: illa vero esse ⁊ nō eē aliquid: p plura itaqz accipit: quare indignior est.

Probat intentum principale. ⁊ potest ratio sic formari: illa demōstratio que est per pauciora media alijs paribus est potior per suppositus: sed affirmatiua est huiusmodi. ergo ⁊c. minor probatur. quia licet tam demōstratio affirmatiua q̄ negatiua sint per tres terminos. videlicet. maiores minorem extremitatem ⁊ medium terminum. ⁊ per duas propositiones. videlicet. maiorem ⁊ minorem: tamen affirmatiua demōstratio soluz affirmatiuas accipit p̄missas que dicūt aliqd̄ eē. negatiua vō affirmatiuā ⁊ negatiuā p̄missas icludit q̄ dicūt aliqd̄ eē: ⁊ aliqd̄ nō eē. q̄re ⁊c. Nō q̄ p h̄c rōnē p̄hs nō intendit q̄ negatiua demōratiō plā accipiat me⁹ s̄z nūez. ⁊ p̄ hoc dicit q̄ v̄trāqz demōratiōes sūt per tres terminos ⁊ duas p̄pōnes. s̄z vult q̄ plā icludat me⁹ s̄m q̄litate p̄pōnū. qm̄ affirmatiuā ⁊ negatiuā icludit. affirmatiua vō solū affirmatiuas. Sub alijs v̄bis aliq̄ d̄nt q̄ negatiua plura icludit media s̄m speciem: nō aut̄ plura s̄m numez. Sed dubitat̄. qz ista ratio tūc non correspondet supponi p̄misse. que expresse loquitur de pluralitate medioz aut p

Primum

pōnum s̄m numerū. ¶ S. sic itelligendo non sufficienter
p̄baret intentū: quia n. negatiua demonstratio alteraz ac-
cipiat p̄missam affirmatiuaz ⁊ alterā negatiuā cum p̄sup-
ponatur media esse eque nota in vna sicut in alia: tamen ex
hoc non sequitur q̄ citius affirmatiua d̄m̄ratio scire faciat
q̄ negatiua. ⁊ per consequens q̄ sit potior. ¶ Ad hoc vide in
questione qualiter sit dicendū. ¶ Notandū sc̄do: q̄ negati-
uam esse per p̄la media s̄m numerum verificatur in diuer-
sis predicamentis: ⁊ in eodem predicamento. ⁊ videntur qui-
dam velle q̄ semp̄ ita p̄tingat. Exemplū primi. vt acceptis
his duabus. ois homo est iuba. nullus homo est quantitas.
quarum prima cōcluditur per affirmatiuam demonstratio-
nem: altera per negatiuaz. ad probandum enim primā tria
sunt media. videlicet animal: corpus animatum. ⁊ corpus.
Ad probandū vero negatiuā sunt ista tria media. ⁊ aliud q̄r-
tum. v̄z. substantia. vt patet cōsideranti. Idem patet de his
duabus. ois homo est corpus animatū. nullus color est cor-
pus aiatū. Exemplū sc̄di est: vt hec p̄p̄. bō nō ē lapis. p̄la
media d̄m̄rat. q̄ ista lapis est corp⁹ inaiatū: quaz vtraq̄
videt̄ illi negatiue cōr̄ndere: de hoc amplius in q̄stione.

¶ Amplius qm̄ oisum ē impole eē p̄vtraq̄z pri-
uatiuaz p̄positionū fieri syl̄l̄z: sed vn̄a quidē op̄z
huiusmodi eē. aliam vero quoniam est.

¶ Sc̄do arguit̄ sic. ex solis p̄missis negatiuis nō pōt aliquid
d̄m̄rari neq̄ syllogizari. ex solis aut̄ affirmatiuis illud fie-
ri pōt. patet: naz in syllogismo negatiuo ōz alterā p̄missa-
rum esse negatiuā ⁊ alterā affirmatiuam. ergo p̄positio af-
firmatiua est efficacior i d̄m̄rando vel syllogizando q̄ ne-
gatiua. ⁊ p̄ p̄ns potior ē d̄m̄ratio affirmatiua q̄ negatiua.

¶ Ampli⁹ iuxta hoc ōz accipere predicatiuas. q̄
dem enim augmentata demonstratiōe necesse ē
fieri plures. priuatiuas at̄ impossibile est plures
vna in omni syllogismo eē. Sit enim i nullo esse
a. i quibus ē. b. i. e. aut̄ sit omni. b. Si igit̄ opus
est iterum augere vtraq̄z p̄positiones ē mediuz
inueniendū. Huiusmodi quidē. a. b. sit mediū. d. s̄z
b. c. sit. e. c. quidē manifestū est. predicatiuū eē. s̄z
d. de. b. p̄dicatiuū quidē. ad. a. aut̄ tāquā priuati-
uum. ponitur. d. quidem enim de omni. b. s̄z. a. i
nullo oportet eē. d. sint igit̄ vna priuatiua p̄posi-
tio que est. a. d. idem aut̄ modus est ⁊ i alijs syllo-
gismis. semper enim medium p̄dicatiuoz termi-
norum predicatiuum in vtraq̄z ē. sed priuatiui
alterum priuatiuum necesse est esse. quare hec
vna huiusmodi sit p̄positio. alie vero priuatiue.
Si igitur notius per quod demonstratur ⁊ cre-
dibilius est: demonstratur autem priuatiua per
p̄dicatiuā: p̄dicatiua at̄ p̄ illā nō d̄m̄rat. prior er-
go ⁊ notior ⁊ credibilior cū sit melior vtiq̄z erit.

¶ Ponit̄ tertia rō ⁊ primo p̄supponit̄ q̄ quando d̄m̄ratio-
nes augentur resoluēdo p̄missas ad idemrabilia plures in
illa resolutione occurrunt p̄pōnes affirmatiue: solum autēz
vna negatiua. hoc p̄z in terminis: si enim fiat ista d̄m̄stra-
tio. nullum. b. est. a. omne. c. est. b. ergo nullū. c. est. a. ⁊ oportet
vtraq̄z p̄missam d̄m̄strari. sit ergo. d. mediū ad de-
monstrandum maiorem. ⁊. c. sit mediuz ad demonstrandū
minorem. tunc. d. mediū in altera p̄missarum sumetur
affirmatiue ⁊ in altera negatiue. ex puris eniz negatiuis ni-
hil syllogistice sequitur seu concluditur. ¶ Ad probanduz
vō minore. c. mediū i vtraq̄z p̄missa sumet̄ affirmatiue. ⁊ sic
erūt tres affirmatiue p̄pōnes: ⁊ vna sola negatiua ad resoluē-

dū istas p̄missas ad immediata. ⁊ eadē rō v̄t in alijs syl̄l̄z: s̄z
n. ad syllogizandū affirmatiuā ambe p̄missis occurrūt affirma-
tiue. ad syllogizandū vō negatiuā: nō pōt ambe eē negatiue
sed ōz alterā esse affirmatiuā. q̄re i resolutione d̄m̄ratiois ad
idemrabilia plures occurrunt affirmatiue q̄ negatiue: q̄z tres
eēt affirmatiue p̄pōnes: ⁊ solū eēt negatiua vna. ¶ Ex ista sup-
pōne inferit̄ q̄ p̄pō affirmatiua alijs parib⁹ prior ⁊ credibili-
or est propositione negatiua. patet: q̄z negatiua per affirma-
tiuam syllogizatur: non aut̄ ecōtra. illud aut̄ est alio notius
⁊ credibilius: per q̄d aliud probatur ⁊ non ecōtra. quare ⁊c.

¶ Ex quibus vltimo concluditur q̄ d̄m̄ratio affirmatiua
est potior negatiua. patet ex eodē fundamento quo p̄posi-
tio affirmatiua est prior ⁊ potior negatiua. ⁊ sic habet inten-
tū. ¶ Notandum q̄ demonstrationem augeri dicimus qm̄
eius p̄missis v̄t aliqua ipsarum cū nō fuerit per se note v̄t-
teri⁹ d̄m̄rant. ⁊ B̄ itelligit̄ p̄hs cū dic̄. augmentata d̄m̄ratioe ⁊c.

¶ Dubitatur. primo quia videtur hec ratio esse cōtraria ra-
tioni prime. in prima. n. arguitur affirmatiuaz esse potiorē:
quia sit ex paucioribus medijs aut propositionibus. hic aut̄
arguitur ipsam esse potiozem: quia in resoluendo ad imedi-
ata plures cōcurrunt propositiones affirmatiue: ⁊ sic ad de-
monstrationem affirmatiuam plures cōcurrunt p̄posi-
tioes q̄z ad negatiuam. cuius oppositum dicitur i ratione pri-
ma. ¶ Sc̄do dubitatur. nam videtur hec ratio coincidere
cum precedenti. in precedenti. n. ratione arguitur affirmati-
uam esse potiozem: quia ad demonstrandum negatiuam
necessario concurrat affirmatiua. ad affirmatiuam vero de-
monstrandam nulla concurrat negatiua: sed solum affirma-
tiua. ⁊ hoc idem in sc̄ia videtur hec ratio dicere. quare ⁊c.

¶ Ad primum dicitur nullam esse contradictionem inter
hanc rationem ⁊ primam. hec stant simul q̄ d̄atis duabus
demonstrationibus. a. negatiua ⁊. b. affirmatiua. plura me-
dia siue plures propositiones cōcurrant ad demonstrandū
conclusionem. a. d̄m̄ratiois que sunt ista que requirū-
tur ad notificandum conclusionem. b. ⁊ tamen inter eas p̄-
positiones que requiruntur ad demonstrandum conclusio-
nem. a. plures sint affirmatiue q̄ negatiue. Ex quo patet q̄
dubium hoc super quo quidam laborant exilem habent
apparentiaz. ¶ Ad secundū dubium dicitur q̄ ratio prece-
dens loquitur de p̄missis ingredientibus demonstratio-
nem affirmatiuam ⁊ negatiuam q̄ sine affirmatiua non po-
test aliquid concludere negatiua: ⁊ non ecōtra. hec vero ra-
tio loquitur de p̄missis que v̄terius multiplicatur ad de-
monstrandum p̄missas negatiue demonstrationis taz af-
firmatiuam q̄ negatiuam: q̄ quia inter illas p̄missas syl-
logizantes plures sunt affirmatiue q̄ negatiue: potior est af-
firmatiua q̄ negatiua: ⁊ sic rōnes iste sūt adiucē differētes.

¶ Amplius si principium syllogismi p̄positio
vniuersalis immediata est. Est autem in d̄mō-
stratiua affirmatiua. in priuatiua autem ⁊ nega-
tiua v̄lis. p̄positio autēz affirmatiua negatiua
prior ⁊ notior nota p̄ affirmatiuā enī negatiua ē.
⁊ prior affirmatio est. sicut esse prius est non
esse. quare potius principium d̄m̄stratiue est
q̄ priuatiue. digniorib⁹ at̄ p̄cipijs v̄t dignior

¶ Quarto arguitur sic. illa demonstratio est dignior: cui di-
gnius correspondet principium. sed affirmatiua ē huiusmo-
di. ergo ⁊c. maior est de se nota. minor probatur. nam cuius-
libet syllogismi demonstratiui p̄cipium est p̄positio vni-
uersalis ⁊ immediata: vt in precedentibus habitum est: ⁊ in
affirmatiuis ista p̄positio immediata est affirmatiua. ne-
gatiuis vero correspondēt negatiua: sed p̄positio immedi-
ata affirmatiua potior et dignior est negatiua. igitur princi-
pium correspondēs demonstrationi affirmatiue est potius
⁊ digni⁹ q̄ correspondēs negatiue. maior de se patet ⁊ minor

probatur. quia per propositionem affirmatiuam probatur negatiua: et per contrarium est notior illa. Item est notior prius est quod non est. ergo affirmatiua demonstratio: seu propositio que dicitur esse prior naturaliter est quod negatiua. cum igitur affirmatiua sit notior et prior sequitur quod sit potior siue dignior negatiua. **¶** Notari potest quod cum demonstratio sit ex primis et immediatis. ut patet per definitionem demonstrationis nunquam demonstratio aliqua scire facit nisi eius conclusio resoluatutur aut resoluta sit ad propositionem aliquam primam et immediatam et per se notam. et talis est duplex: affirmatiua. scilicet et negatiua. affirmatiua demonstrationibus correspondet affirmatiuis: et negatiua negatiuis. inter omnia autem principia demonstrationis duo sunt communissima: alterum affirmatiuum et alterum negatiuum. videlicet de quolibet dicitur esse vel non esse: et non contingit idem simul esse et non esse. affirmatiuum est notius quia per ipsum aliquo modo notificatur negatiuum. Item est prius: eo quod affirmatio alyis paribus prior est negatione. **¶** Notandum secundo quod quemadmodum se habet actus ad potentiam et contra: ita se habet esse ad non esse et contra: scilicet sicut scribitur. 9. metaphysice. respectu eiusdem rei generabilis aut corruptibilis potentia precedit actum: sicut potentia for. ad esse precedit actualem existentiam ipsius: et potentia ad operari actualem precedit operationem ipsius. absolute tamen actus quolibet potentiam precedit: sicut actus primus non admixtus potentie: qui est ante omne ens potentiale et causa ipsius. ens autem potentiale non reducitur ad actum nisi per aliquem actum. quare vel oportet ad aliquem primum actum deuenire: ante quem non est aliqua potentia: vel oportet in actibus esse processum in infinitum: vel ens potentiale ad actum reduci non potest: sed hec duo vltima sunt absurda. ergo eodem modo non esse indiuidui generabilis et corruptibilis precedit esse ipsius. absolute tamen esse rei precedit non esse: sicut esse prime cause est quolibet non esse prius: ut patet de mente omnium phantasmatum: et spiritualiter sensu lico. in hac parte. et hoc modo hic aristoteles intellexit. **¶** Notandum tertio quod potentia ad actum aut non esse ad esse est potentia temporis aut generatiois prius. n. tpe et via generationis for. fuit in potentia quam actu. sicut prius fuit non esse quam esse ipsi. sed est potentia cause finalis et efficietis operatiue. et sequenter potentia perfectiois. actus. n. primum est finis cuiuslibet actus: et causa ipsi operatiua: et perfectior isto: et eodem modo se habet esse absolute ad non esse. **¶** Notandum tertio quod propositio affirmatiua dicitur multipliciter prior negatiua. primo via apprehensionis. intellectus. n. negatiuum intellectum affirmatiuum presupponit: et non est. non enim intelligere possumus nullum hominem esse asinum nisi prius tpe vltima intelligamus hominem esse asinum. et hoc sensu aristoteles. primo elen. cum dicit: quod in non facere intelligit facere: et non est. Secundo via illationis: quoniam ex affirmatiua sequitur pure negatiua formaliter et non est. sequitur. n. for. est albus. ergo non est niger: et non est et hoc sensu aristoteles in parte predicamenti cum dicit quod negatiua propositio nota est per affirmatiua. et prior affirmatio est. tertio quia si affirmatiua est pars negatiue. prius autem prior est suo toto. affirmatiua est dicitur notior negatiua. quia notificat ipsam. et non est. et ideo dicit lico. propositio. n. affirmatiua prior est et notior negatiua. prior. n. est quia est pars negatiue et notior est: quia per affirmatiua fit negatio nota: ut patet in eodem: et non conuertitur. et hoc intelligi debet de notificatione per syllogismum.

¶ Adhuc principalior est: sine enim demonstratiua non est priuatiua.

¶ Ultimo arguitur sic. demonstratio negatiua non potest esse sine affirmatiua: sed affirmatiua potest esse sine negatiua. ergo negatiua ab affirmatiua dependet. et non est. et per contrarium principalior et potior est affirmatiua quam negatiua. contra et aius per se. **¶** Dubitatur: nam hec ratio videtur eadem cum ratione secunda supra posita. illic enim arguebatur affirmatiua demonstrationem esse potiorē. quia sine propositio affirmatiua demonstrari non potest negatiua: sed affirmatiua sine negatiua demonstrari potest. et hoc asseritur in hac ratione. ergo ratio. **¶** Ad hoc respondetur: dicitur contra quod aliud est esse efficacius. et aliud esse principalius. agens enim illud efficacius dicitur quod alyis paribus plus siue potentius agit vel agere potest. vel quod alyis paribus ad plura se potest extendere. dicitur autem principalius sine quo aliud agere non potest. et non est. ad propositio ergo demonstratio aut propositio affirmatiua non solum est in demonstrando efficacior: imo est principalior. ratio igitur secunda argue-

bat affirmatiua esse efficaciorē: quia plus potest vel ad plura se extendere quam negatiua: huius vero ratio arguit quod ipsa sit principalior. quia sine ipsa non potest negatiua. sed non contra. et sic rationes non coincidunt. **¶** Aliter dici potest quod secunda ratio solum arguebat ex hoc affirmatiua esse potiorē: quia si propositio affirmatiua ingressus habet tanquam premissa tam in demonstratione affirmatiua quam negatiua: propositio vero negatiua solum in negatiua demonstratione ingressum habet: hec vero arguit quod affirmatiua sit potior: quia absolute affirmatiua negatiue comparando si nulla esset neque esset posset affirmatiua: nulla esset neque esset posset negatiua. et non est. et per hoc principalior et contrarium potior est affirmatiua quam negatiua.

¶ Quod quidem cathegorica priuatiua sit dignior manifestum est: et ad impossibile ducente. **¶** Porro autem scire que sit differentia ipsarum.

¶ Nunc comparat demonstrationem ostensiuam demonstratiui ducenti ad impossibile. et primo proponit quod intendit: et permittit necessaria quedam. Secundo exequitur iterum ibi. Nam autem prior. et. Priora diuidit in tres. priora proponit quod iterum docet in terminis formare demonstrationem negatiuam et demonstratiue ducenti ad impossibile ibi. Si igitur. a. Tertio proponit operationem istam in terminis ibi. Termini quidem ergo. et. Prior ergo dicit quod ex predictis per demonstratiue affirmatiua potiorē esse negatiua. et sic sequenter erit notum ipsa esse potiorē demonstratiue ducenti ad impossibile. oportet autem prius scire duas iterum ipsas.

¶ Si igitur. a. in nullo. b. in. c. autem omni. b. necesse est in nullo. c. esse. a. sic igitur acceptis demonstratiua priuatiua erit demonstratio: quoniam. a. i. c. non erit. Que vero est per impossibile sic se habet si opus est demonstrare quod. a. in. b. non sit accipendus est affirmatiue. a. c. in. b. et. i. b. c. quare accidit et. a. in. c. esse. hoc autem sit notum et certum quod impossibile est ipsum esse.

¶ Docet formare in terminis dicens sit ita quod nullum. b. sit. a. et quod omne. c. sit. b. tunc necesse est nullum. c. esse. a. sic igitur hoc modo demonstrato. Nullum. b. est. a. omne. c. est. b. ergo nullum. c. est. a. erit demonstratio negatiua ostensiuam concludens nullum. c. esse. a. Demonstratio vero ad impossibile ducens hoc modo fiet si erit opus probare nullum. b. esse. a. accipietur oppositum eius. videlicet omne. b. est. a. et cum eo accipietur ista affirmatiua vera. omne. c. est. b. et tunc syllogistice concludetur. omne. c. esse. a. arguendo sic. omne. b. est. a. omne. c. est. b. ergo omne. c. est. a. et tunc arguetur. quia notum est conclusionem esse impossibilem: consequenter quod non est possibile. b. esse. a. **¶** Notandum primo: quod absolute non sequitur. conclusio huius syllogismi est impossibilis. ergo maior est impossibilis: sicut philosophus videtur arguere sic. sed sequitur conclusio est impossibilis. et minor est necessaria. ergo maior est impossibilis. et ideo si omne. c. esse. a. est impossibile. et omne. c. esse. b. sit necessarium ut supponitur. sequitur quod omne. b. esse. a. sit impossibile. et hoc modo Aristoteles intelligit in textu. **¶** Notandum secundo: quod arguendo ostensiuam non solum negatiue immo sepius affirmatiue demonstrare contingit: similiter demonstrando ex impossibili non solum affirmatiue arguere contingit. imo etiam negatiue: immo hoc non negaret philosophus. verum tamen exemplificando de demonstratione ad impossibile. solum exemplum ponit de processu affirmatiuo: eo quod in affirmatiuis magis est manifesta impossibilitas conclusionis alyis paribus quam in negatiuis. nulla enim negatiua impossibilis implicat contradictionem. hec enim non implicat contradictionem. nullus deus est que inter negatiuas est maxime impossibilis: affirmatiue vero impossibiles plurime implicent contradictionem. sicut tu differs a te. homo est asinus. tu es non homo. for. est non for. et sic de infinitis.

¶ Termini quidem igitur sicut ordinantur. Differt autem

quo qualis sit notior priuatiua ppositio. **T**ertius igitur q. a. b. non inest. aut q. a. c. n̄ iest. Cū igitur est cōclusio notior qm̄ nō ē. a. i. b. q. est ad ipole sit demonstratio. Cum autem in syllogismo sit demonstratiua est.

Ponit convenientiam et vtiā inter predictas demōstrationes. et primo dicit q. termini in ipsis similiter ordinantur: et per hoc cōueniunt. differunt autē quia si contingat istam maiore ēē notiozem conclusione. s. nullus. b. est. a. esse notiozem ista. nullum. c. est. a. tunc fiet demōstratio ostēsiua. si vero econtra contingat tūc illa omne. c. est. a. erit notior i falsitate ista. oē. b. est. a. et per consequēs ex ista. oē. b. est. a. arguendo q. oē. c. est. a. fiet demōstratio ducēs ad impossibile. in demōstratione. n. ducente ad impossibile cōclusio debet esse notior in falsitate q̄ illa pmissa quā intēdimus pbare ēē falsam. **N**otandum primo cum dicitur q. termini similiter ordinant qdaz intelligunt q. vtrobiq. idē est mediū. s. b. eadem ē vtrobiq. est maior extremitas et similiter minor. Alij exponūt q. ambe demōstrationes sunt ex eisde terminis in modo et in figura debite regulatis. prima expositio melior est. **N**otanduz scdo q. sicut in demōstratione ostēsiua ex primis notiozibus procedimus ad cōclusionem minus notam: eo q. ex notitia veritatis pmissarum acquirere intendimus notitiā veritatis cōclusionis: sic ecōtra in demōstratione ducēte ad iposibile procedimus ab iposibili minus noto ad cōclusionem iposibilem cui iposibilitas est notior. intēdimus. n. ex notitia iposibilitatis cōsequētis. cōsequēter cognoscere iposibilitatē antecedētis. et hoc ē qd aristo. itēdit i textu.

Natura at prioz est q. est q. a. i. b. non sit q. a. in. c. prioz enim cōclusioe sūt ex quibus est cōclusio. Est autē q. a. quidē in. c. non ē cōclusio. a. autē in. b. ex quibus est conclusio.

Requiritur intentū: et primo declarat mediuz quo probat intentum. scdo pbat ibi. Si igitur ex notiozibus. Item prioz facit qd dictum est. scdo remouet cauillationē ibi. Nō. n. si cōtigit. Primo igitur premitit q. ista ppositio. nullū. b. ē. a. natura prioz est ista. nullum. c. est. a. pbatur. q. illa ē pmissa demōstrationis ostēsiue: et sic nō est cōclusio: s. pmissa i demōstratione ostēsiua sūt naturaliter piores cōclusionē. g. rē.

Notandum q. ista littera duplicem pōt habere intellectū. vno modo vt est expositū. et sic exponit lico. et tūc ly natura determinat illū terminū prioz. a. verūtamen oportebit limitari ad demōstrationem ostēsiuam a prioz. in demōstratione enim ab effectu pmissa non sunt naturaliter piores conclusionē: sed potius econtra. secundo potest intelligi q. ly natura determinet solum hoc verbum est: et sit sensus q. ordine quodam naturali pmissa debent esse piores conclusionē: siue sint piores quo ad nos: siue quo ad naturam: et sic ponūt quidā posteriores: et hec expositio non indiget limitatione predicta vt patet.

Non enim contingit remoueri aliqd hoc cōclusio est. illa aut sūt ex quibus s. hoc qdē ex quo syllogismus est. qd vtriq. sic se hz: quare aut vt totuz ad ptē: aut ps ad totum se hz. s. q. sūt. a. c. et a. b. ppositiones non sic se habent adinuicem.

Posset aliquis dicere q. licet in primo pcessu quo arguit ex iposibili. vt omne. b. est. a. omne. c. est. b. ergo omne. c. est. a. ista conclusio est notior in falsitate q̄ ista. omne. b. est. a. tamen in scdo pcessu quando. s. arguitur ex opposito conclusionis ad oppositū alterius pmissa proceditur a pmissa notiori ad conclusionem minus notam: quia sicut omne. c. ē. a. notius est in falsitate: q̄ omne. b. esse. a. ita ecōtra nul-

lum. c. esse. a. notius est i veritate q̄ nullus. b. esse. a. Tūc ta cite questioni philosophus respondet et introducitur hec littera diuersimode a diuersis. vno modo sic: q. licet ex opposito conclusionis arguatur ad oppositum maioris: ex hoc n̄ est dicendum: q. illud qd prius erat pmissa efficiatur conclusio: et ecōuerso simplr et p. naturā: licet quo ad aliquid cōcludi posset. illud enī qd est naturaliter pmissa syllogismi se habet ad conclusionē sicut totū ad partē: s. ista. nullus. c. est. a. non se habet ad istam. nullum. b. est. a. sicut totum ad partem: s. potius sicut pars ad totum. quare ista. nullum. b. est. a. naturaliter est pmissa. altera vero naturaliter est cōclusio. et per hoc patet ad dubium: q. demōstratio ad iposibile ducens non facit fidē per prioz siue potioza fm naturam. sicut demōstratio ostēsiua. Alio modo a quibusdaz sic introducitur. q. licet ex interemptione consequētis inferatur interemptio alterius pmissa non ex hoc arguenduz est oppositū conclusionis fieri pmissa i syllogismo: et econtra oppo^m pmissa fieri p̄nem. Pmissa. n. sylli se oz h̄re ad p̄nē sicut totū ad partē: aut sicut pars ad totū: sed sic non se habēt adinuicē oppositū cōclusionis et oppo^m alterius pmissa. cum. n. arguitur sic. concludi? sylli est falsa. ergo altera pmissaruz est falsa. et non minor. ergo maior. patet: q. ibi nō seruetur ordo nec forma syllogistica. et ideo vna illaz pprie nō est pmissa: nec altera pprie cōclusio. et per consequēs cum demōstratio ducens ad impossibile non sit nisi processus syllogisticus: dicere non possumus q. ipa procedat ex primis notiozibus p̄ne sed poti^r ecōtra. vt prius dicebat. **N**otādū primo iux modū primū exponēdi q. tūc dicim^r pmissaz ali quā ēē sicut totū respctū cōclusionis: qm̄ cōclusio sumit sub ista pmissa: quia. s. subiectū cōclusionis sumitur sub subiecto pmissa. et sic dicūt fieri i exēplo aristo. cū arguitur ostēsiue. nullū. b. est. a. omne. c. est. b. ergo nullū. c. ē. a. et hoc est qd Ari. hic dic. vt ipi dicūt. **N**otādū secundo iuxta modū scdo exponēdi q. medius terminus in syllo quandoq. se habet vt totuz respectu maioris vel minoris extremitatis: quādoq. vt ps. cum. n. predicatum dicat formā: et subiectū materiā. et pdicatum dicat totū: subiectū vero partē: medius vero terminus in scda figura sp se hz vt totū. et q. in tertia vtrobiq. subyicitur: in eadē se hz sicut ps ad totum: in p̄ma vō figura. q. i maiori subyicit: se hz ibi sicut ps. et in minori pdicatur et cōter se hz in illa sicut totū. et hoc itendebat p̄s cū dicit: illd ex quo est sylli. i. medius terminus aut ē vt pars ad totū: aut vt totū ad partē. sed hoc nō fit in scdo pcessu: cuz ibi nō seruet ordo syllogisticus vt prius dicebat.

Si igitur ex notiozibus sit et credibilioribus dignior ē. sunt enim vtręq. ex non esse credibiles. sed hoc quidē ex prioz. illa vero ex posteriori potior simpliciter vtrique erit ea que ē impossibilis demōstratio priuatiua. Quare et hac dignior predicatiua. manifestum est etiam q. et ea que ē impossibilis potior est.

Probat istam cōclusionem. demōstratio on̄siua negatiua potior est demōstratione ducente ad ipole. arguendo sic. illa demōstratio est potior que est ex notiozibus et credibilioribus: negatiua ostēsiua est huiusmodi. ergo rē. minor pbat. q. vtręq. istaz facit fidem ex non esse: sed ostēsiua negatiua facit fidē ex nō esse prioz: ducens vō ad ipole ex nō ēē posteriori. qre rē. **E**x cōclusionē correlarie inferi demōstrationem ostēsiuā affirmatiuam digniores esse demōstratione ducente ad ipole. demōstratio enim ostēsiua affirmatiua potior est negatiua on̄siua: vt in pcedentibus est ostensum: et negatiua on̄siua potior est ducēte ad iposibile. vt nunc probatū est. g. rē. t. z. p̄na. q. qdqd est digni^r digniori est dignius minus digno. **N**otādū primo q. vtręq. demōstrationē facere

fidem ex non esse dupliciter solet exponi. Uno modo quia utraq; demonstratio fidem facit ex propōne negatiua. vbi gratia. in exemplo philosophi in demonstracione potissima ostensiuā negatiua. per istam. nullum. b. est. a. fit nota ista conclusio. nullum. c. est. a. in demonstracione vero ducente ad impossibile cum arguitur. oē. b. est. a. oē. c. est. b. ergo oē. c. est. a. postea arguitur econtra. q̄ si nullum. c. est. a. vel impossibile est esse. a. sequitur q̄ nullū. b. sit. a. et sic ex negatiua facit fidem. ¶ Sed contra hoc argui pot. qz vbi fiat demōstratio ex impossibili cōclusionem aducente negatiua. et postea econtra arguatur ex opposito nōtis. ad oppositū aūtis nō arguetur ex negatiua faciendo fidē de cōclōne: sed poti⁹ ex affirmatiua. vt pz. ¶ Ad h̄ b̄rent isti rīdere vt credo q̄ itelligūt d̄ demōstratiōe ad ipole cōrīdente demōstratiōi oīsīue negatiue: sicut etiā aristo. itelligit vtputa accipiēdo oppositum illius maioris nulluz. b. est. a. scilicet omne. b. est. a. et ex illo inferendo. q̄ omne. c. est. a. et tunc arguendo ex opposito consequentis fit fides ex propōne negatiua. vt patet. ¶ Aliter alij exponūt q̄ quārcunq; fiat demōstratio ex impossibili semp in scōdo p̄cessu arguitur ex iteremptione cōclusionis ad iteremptionē alicuius p̄missis. iteremptio vero cōclusionis dicitur nō eē veritatis ipsius. quare vniuersaliter demōstratio ad impossibile dicitur facere fidē ex nō esse. ¶ Utrū dicunt q̄ vel in primo p̄cessu vel in scōdo demonstratio ad ipole ducens ex negatiua p̄pōne p̄cedit. et per oīs quelibet talis p̄cedit ex nō eē. et hoc sufficit ad mētes Aristo. ¶ Notandū scōdo: q̄ demōstratiōē ostēsiuā negatiuā ex priorib⁹ p̄cedere: demōstratiōē vero ex ipole ex posteriori dupl̄r exponitur. vno mō. qz demōstratio ostēsiuā negatiua p̄cedat faciēdo fidē ex nātr̄ p̄oribus. s; demōstratio ex ipole qdē facit ex nātr̄ posterioribus: lz quo ad nos essent priora siue notiora. Nec expō restringi debet vt p̄us ad demōstratiōē negatiuā a priori et ad demōstratiōē ducētē ad ipole sibi cōrīdētē. sic in exemplo phi sepi⁹ adducto. ¶ Altr̄ expōit a q̄busdā alijs q̄ demōstratio negatiua p̄cedit ex nō eē priori. i. ex negatiua p̄pōne que nobis pri⁹ est nota q̄ s; siue quo ad naturā siue quo ad nos dicat̄ prius nota. demōstratiōē ad ipole ducēs p̄cedit ex non eē posteriori s̄m ordinē syllogisticū. qz. s. p̄cedit ex negatiōe p̄nis que posterior est in ordine sylli.

Certior autem et prior est scia quecūq; ipsi⁹ qz et p̄pter qd eadem est. sed nō est ipsius extra eē que est p̄p̄ qd. ¶ Hoc est 2^m capitulū b^o tractat⁹ in q̄ post q̄ Ari. i. p̄cedētī determinauit de demōstratiōe p̄paratiue: n̄ter determinādū est d̄ scire qd ē effectus demōstratiōis p̄paratiue p̄parādo. s. vnū scire ad aliud vel ad alios hitus. siue vnam scientiā ad alias. et primo comparat scias iter se. 2° scientiā opinionī. et alijs habitibus. ibi. Scibile autē et scia. Itē p̄mo p̄parat scias adinuicēz in certitudine. Scōdo de vnitāte et earum alteritate determinat ibi. Una autem scientia est. Prima diuiditur in tres s̄m q̄ tres pōit cōclōnes. ¶ Prima s; est ista. illa scia q̄ simul eiusdē rei considerat qz. et p̄pter qd. certior est illa que soluz cōsiderat qz: separatū a p̄pter quid. hec conclusio non p̄batur in textu. sed a linconiese p̄batur sic. illa scia que facit cognoscere de eadem re hoc et illud certior est illa que facit cognoscere alterum t̄m. ergo rē. ¶ Item cognoscere p̄pter quid tantū perfectius est q̄ cognoscere qz t̄m. vt patuit in p̄cedentib⁹. ergo cognoscere qz. et p̄pter quid. p̄fecti⁹ est q̄ cognoscere qz. t̄m. et per cōsequens cōclusio vera. Possent hic aliqua notari et dubitari de quibus videat̄ in questione.

¶ Et que non est ex subiecto illa que est de subiecto. vt arithmetica armonica.

¶ Secunda cōclusio. scientia magis abstracta certior est et prior scientia minus abstracta: sicut arithmetica certior est

et prior q̄ musica: hec conclusio. probatur a linconiese sic. scientia magis abstracta est de rebus secundum naturam prioribus et absolute certioribus. ergo rē. consequētia et antecedens patet: geometria namq; propter hanc causam est certior perspectiua. et arithmetica certior musica. et sic de alijs. ¶ Secundo potest argui sic. sciētia minus abstracta vtitur principijs scientie abstractioris. vt perspectiua vtitur principijs geometrie. et per consequens sciētia magis abstracta est prior. Item scientia magis abstracta magis separatur considerationem suam a transitu mutabilitatis materie. que magna videtur incertitudinis causa. per consequens ergo est certior. ¶ Notandū primo cum dicitur q̄ ista que non est de subiecto certior est rē. per subiectum intelligere debemus materiam transmutationis. et p̄sertim materiā sensibilem: vt sit sensus: q̄ ista scientia que non est de subiecto. idest que considerationem suam abstrahit a materia transmutationis sensibili certior est rē. ¶ Notandum secūdo circa exemplū philosophi q̄ arithmetica considerat de numero abstracto non ad certam materiam applicato. musica vero considerat de numero ad certā materiam applicato. videlicet sonoro. et per consequens: arithmetica abstractior est a materia siue a subiecto sensibili q̄ musica. ¶ Dubitatur. quia hec conclusio videtur in sententia eadem cū precedenti. nam illa scia que cōsiderat quia. et propter quid. eiusdem rei abstractior est illa que solum considerat quia. qualiter geometria et arithmetica se habent ad perspectiuā et musicā. quare iste rationes nō differūt. ¶ Ad hoc primo dicitur q̄ nō ē vniuersaliter verum omnē sciam cōsideratē quia. et p̄pter quid. abstractiorē esse sciam solum cōsideratē quia. nālis. n. p̄hs de multis considerat p̄pter quid de q̄bus perspectiuus solū cōsiderat quia. et tamē perspectiua abstractior ē naturali philosophia. Quidā etiā dicunt q̄ cū aristo. hic p̄paret sciam subalternantem ad subalternatam nō o; q̄ omnis scia abstractior sit subalternās et minus abstracta sit subalternata. geometria enī abstractior ē naturali phiā q̄uis naturalis phiā non sibi subalternetur. ¶ Scōdo dicit q̄ q̄uis cōcederet istas cōclusiones esse materialiter idē. formaliter tamē valde sūt diuerse: quoniā diuersis fūdant̄ fundamentis. fundatur. n. prima super habitudine cause ad effectū. notitia. n. alicuius rei habita per cām certior q̄ notitia ipsius per effectum. effectus. n. per causam fit nobis certius: s; propter quid vnumq̄q; tale et illud magis. ergo rē. Scōda vero fundatur super habitudinem forme ad mām. forma. n. est notior materia: neq; cognoscitur materia nisi per analogiam ad formas: vt habetur primo physicoz. q̄re scia formalior erit certior et prior. talis autē ē scia magis abstracta. quanto. n. magis elongat considerationem suam a mām tāto formalior v̄. quare ē absolute certior et prior.

¶ Et que est ex minoribus ea que est ex appositione vt geometria et arithmetica. Dico autē ex additione vt vnitā suba est sine positione. Pūctus autē substātia posita. hoc autē est ex appōne.

¶ Tertia conclusio. scia que est ex paucioribus certior est illa que est ex additiōe: sicut arithmetica certior ē geometria. probatur a linco. sic. ista que est ex paucioribus est de rebus simplicioribus. tales autē sunt natura priorēs. ergo rē. Deinde declarat p̄hs quid intelligat per esse ex additione dicens: q̄ pūctus se habet per quandā additiōē ad vnitatem. nā vnitās absolute est substātia rei. non dicēs positionēz in continuo. pūctus vero ē substātia posita sine habēs positionem ī continuo. quare pūctus aliquid superaddit vnitati. cū igitur arithmetica principaliter sit de vnitāte: et geometria de puncto. videtur geometriam ad arithmeticam se habere secundum quandam positionem. quare est certior et prior. ¶ Notandum q̄ scientiam esse ex paucioribus intelligim⁹

esse de his que minus se habent fm quandam additionem huius ad alterum. ecōtra vero intelligimus sciētā aliquas eē ex additōe. q̄r p̄ct^o se hz ad vnitatē. ¶ Dubitat^r p̄^o cir ca exēplū p̄hⁱ: qz vnitās ē p̄n^m q̄tītatis discrete: r p̄ sequēs non est substantia: cuius oppositum dicitur in textu. similr p̄ctus est principium q̄tītatis ctinue. quare nō est substan tia sicut p̄h^s dicit. ¶ Ad hec dupliciter responderi pōt. vno mō q̄ aristo. locutus est fm opinionem platonis: sicut ple riqz facit presertī in libris logice. r hoc p̄vīā exēpli. pla to enī posuit vnitatē que est principium numeri eē de substā tia cuiuslibet rei. nō enim distinguebat inter vnum qd̄ con uertitur cū ente: r vnū qd̄ est principium numeri. sicut igi^r vnū auertibile cū ente est de substātia cuiuslibet rei que ad modum ens: sic fm eū vnitās que est principium numeri est de substātia. cuiuslibet rei. p̄sequēter numeri sunt d̄ substā tia rerum. consequēter dixit plato q̄ vnū recipiens positio nem in continuo habet rationē puncti: r est punctus. vnde diffinitive dixit q̄ vnū est s̄ba nō habēs positionē: r p̄ctus est substātia habens positionē. r sic p̄ctus supra vnitatem addit positionem in cōtinuo. sic ergo ex vno causantur oēs cōtinue q̄tītates. nā p̄ctus motus facit lineas. linea mota facit superficiem. superficies mota facit corpus. r qz nō di stinguebat inter corpus de predicamento substātie: r corp^o de predicamēto q̄tītatis: cōcessit oē corpus ctinū cōponi substantialiter ex p̄ctis: r per cōsequēs punctum eē de sub stantia ipsius. iō appellat punctum substātiā: r p̄pter hoc dicebat certiorē eē geometria: sicut ēt aristo. hic dicit. nam q̄tītates cōtinue: de quibus cōsiderat geometra: se habent p̄ q̄dā appositionez ad numeros: de quibus ē arismetica. dicebant. n. platonici numeros eē formas magnitudinū: vt puta vnitatem eē formam p̄cti. binarium formā lineę: euz ad duo extrema terminetur: trinarium formā superficiē cū p̄ma superficies angularis trib^o anglis cōcludat. q̄ternariū vero ponebāt formā corporis: eo q̄ prima figura corporea ē piramis triāgularis que q̄tuor habet angulos corporales equales. Aliter respōderi potest fm vnā opinionem aristo. q̄ substātia multipliciter accipitur vt habetur. 5. metaphy. vno modo put distiguit^r tra accidēs. alio mō p̄ eētia rei. tertio p̄ eo qd̄ alicuius diffinitionē igreditur. r p̄sertī eētia les. quarto p̄ eo sine quo res eē nō p̄t. ¶ Ad p̄positum igi^r dico q̄ vnitās que ē p̄cipium numeri non ē s̄ba. p̄io mō cū sit accidēs. ē tñ s̄ba sc̄do tertio r quarto modo. p̄z. qz vni tas ē de eētia nūeri r ps̄ integrali p̄i^o. Itē vnitās diffinitio nē numeri igredit^r eētiale: r sine vnitate numerus eē nō p̄t. Aristo. aut presertī itellexit sc̄do vl̄ tertio mō. de p̄cto vero dicit ip̄z nō eē s̄bam p̄io mō: cū sit accidēs. ē tñ s̄ba q̄ti tatis ctinue: nō sc̄do: s̄z tertio vl̄ q̄rto mō. p̄z. qz q̄tītās ctina nō cōponit^r ex p̄ctis. p̄ctus tñ igredit^r diffinitionē lineę: r sine p̄ctis nō pōt eē illa q̄tītās ctinua. Verūtñ p̄ct^o addit supra vnitatē positōem i cōtinuo. quilibz. n. p̄ct^o ē vnū r i diuisibile: p̄tes cōtinui sibi inuicē ctinuatās seu situatās cō iūgēs. Arist. igi^r itellexit p̄ctū eē s̄baz. tertio mō. qz. s. diffi nitōez igrediēs q̄tītati ctinue: r p̄ s̄ p̄z p̄pleta r̄sio ad du^o. ¶ Sc̄do dubitat^r. nā videt^r tertiā r sc̄daz r̄clonē adinuicē cōcidere. qm̄ idē est aliquā sciaz magis eē abstractā r ip̄az esse ex paucioribus siue ex simplicioribus sicut themistius r linconiesis exponit. r sic altera istaz videt^r superflue po sita. ¶ Ad hoc cōiter responde^r. p̄mo r̄cedēdo q̄ iste cōclu siones magnā habent iter se r̄formitatē eo q̄ vtraqz itelli git q̄ scia formalr certior ē r p̄ior. verūtamen d̄nt. qz sc̄da r̄clō respectū hz ad mām sensibile: vt illa scia certior dicat^r que magis abstrahit a mām sensibili: qualiter se hnt̄ geome tria r p̄spectiua: cum p̄spectiua materiā sensibiles r̄sideret geometria vero non. Tertia vō s̄. solū hz respectū ad mām imaginabile. vt. s̄ iter scias abstractas a mām sensibili ista cer

tior dicatur q̄ in r̄siderando mām imaginabiles formalior r̄ abstractior existit: sic se hnt̄ arismetica r̄ geo^o. vtraqz. n. de mām imaginabili r̄siderat. v̄z q̄tītate ctinua vl̄ abstracta neqz ab illa abstrahē p̄nt. nō. n. posset mathematic^o de itel ligētys r̄siderare. verūtñ arismetica formalior ē geo^o eo q̄ p̄ctus: d̄ quo p̄ncipalr̄ geo^o r̄siderat. i eius itellectu sitū aut positionē i cōtinuo icludit. vnitās vō de q̄ arismetica con siderat: q̄uis cōcederet nō posse eē sine cōtinuo: vt quidaz dicūt. i ei^o tñ itellectu illd̄ nō icludit: s̄z p̄ itellectū ab oī situ r̄ pōne abstrahit. Et hec est itentio linconiesis sup hoc passū cū dicit. q̄ Ari. hāc itelligit q̄nem de duab^o sciētys que eri gunt^r super res abstractas: illa ē certior q̄ erigit^r sup res sim pliciores q̄ ea que erigit^r super res r̄positiores. r sic ē finis.

Ma autem scientia est que ē vnus gn̄is q̄cunque ex primis r̄ponitur. r partes aut passioēs haz sunt per se.

¶ Determinat de vnitate r̄ alteritate sciaz r̄ primo oñdit vnitatē r̄ diuersitatē eaz p̄ncipalr̄ sumēdā eē ex p̄te suboz r̄ p̄ncipioz. sc̄do p̄seq̄ de subis sepando ea q̄ scia nō r̄siderat: r de prin cipys r̄bi. Eius aut qd̄ est a fortuna. Itē primo d̄rminat d̄ vnitate. r̄ de diuersitate sciaz r̄bi. Altera at scia. In prima ḡ p̄te inuit istā r̄clonē. Ad vnitatē scie q̄tuor regrunt^r r̄diti ones. p̄ia q̄ ip̄a sit s̄bi vni^o. sc̄da q̄ p̄ quedā p̄in^o prima p̄ cedat. 3° q̄ r̄sideret p̄tes p̄ se illius s̄bi. 4° q̄ r̄sideret passi ones p̄ se s̄bi r̄ suaz p̄tū. ¶ Notādū p̄: q̄ p̄ sciaz vni^o gn̄is itelligit p̄h^s eē vni^o s̄bi: regrit^r. n. s̄bim eē vnū r̄ non equo cū. nāz sup equocū nō erigit^r scia vna: p̄ hoc cōiter distigui tur q̄ duplex ē genus: p̄dicabile qd̄ per se i p̄dicamēto repo nitur: qd̄dā genus subycibile: ad hoc autē q̄ scia vna hēat s̄bim vnum nō regritur q̄ sit s̄bim vnū genus predicabile quoniam ens est s̄bim metaphysice r̄ tamen non est vnum genus predicabile. est tamen vnum genus subycibile r̄ ana logum. r̄ propter hoc potest esse subiectum scientie. quāuis enim analogia tollat rationem generis predicamentalis: n̄ tamen tollit rationez generis subycibilis in aliqua scientia. equiuocario autem aufert vtriusqz rationem. dicunt ergo communiter q̄ per vnus generis philosophus itelligit sub iectum vnum fm̄ genus secundo modo sumptum: sed non oportet vt sit vnum genere primo mō. ¶ Notādū sc̄do per p̄ncipia prima philosophus hic non itelligit p̄ncipia ab solute prima: sed p̄ncipia que in ista scientia sint prima et per se nota: cum autem dicit scientiam componi ex illis est impropria locutio: sed itelligitur q̄ in p̄cessibus suis scien tia p̄ncipaliter vtitur illis p̄ncipys. ¶ Notandum tertio q̄ partes alicui^o s̄bi quedā sunt subiectiue. v̄z. spēs sub illo genere r̄tente: sicut ysocheles est pars subiectiua trianguli: quedam essentielles: sicut materia r̄ forma partes sunt cor poris mobilis: qdaz itegrales sic membra hominis p̄tes dici m^o corpis humani: d̄ quo p̄ncipalr̄ cōsiderat medicina. ¶ Ad p̄positū igi^r hic p̄h^s p̄ p̄tes s̄bi itelligit p̄tes s̄biectiuas cū ali q̄ scia r̄sideret eētiales p̄tes vt nāl p̄h^s: et aliq̄ itegrales vt medicina. r̄ iō quo ad istas v̄ficari p̄t text^o aristo. d̄ p̄tib^o eētialib^o r̄ d̄ itegralib^o. n̄ tñ q̄lz illd̄ fac. geo^o. n. r̄ arismetri cus n̄ r̄siderāt p̄tes lineę vl̄ numeri eētiales r̄ reales. neqz metaphysica p̄tes entī itegrales. s̄z vl̄ cuiuslibz scie s̄bim cō tinet s̄b se spēs vl̄ aliq̄ se hnt̄ia p̄ mo^m spēs q̄ p̄tes s̄biectiue di ci solēt. ¶ Notādū 4° q̄ p̄ p̄tes p̄ accūs eē iferi^o ad s̄bim itelligere d̄bem^o qd̄ p̄ accūs cōparat^r cōsiderationi scie: sic linea alba vel nigra partes subiectiue per accidēs lineę vi cuntur: similiter figura turpis r̄ figura pulchra sunt partes per accidēs figure. album enim r̄ nigrum: turpe r̄ pulchrū non sūt de r̄sideratōe geo^o: s̄z sibi p̄ accidēs cōparat^r. n̄ tñ oī vt oē illud qd̄ iferius per accidēs cōiter i logica appellatur

Posteriorū

fit pars subiectina p accidens. linea. n. recta aut linea curua
fm sophistas dicitur inferi⁹ per accidens ad lineam: que tñ re-
spectu considerationis geometrie diceretur pars subiectina p
se: et sicut dicitur aliqua pars per accidens subiecti: sic et ali-
qua passio per accidens ipsius hoīs dici pot. Aristo. igit^r cū
dicit et partes et passiones per se excludit partes et passiones
per accidens vt cōiter dicunt. verūtamen i textu aristo. nullaz
mētionem facit de partibus aut passionibus p accidens: s3
solū itendit qd ad vnitatem scie requiritur considerare partes
subiecti et passiones: partes at attribuunt^r ipsi per se in pmo
mō pseitatis. passiones aut subiecto et partibus suis attribu-
untur per se in scdo mō pseitatis.

C Altera aut scia est ab altera quorūcunq3 pnci-
pia neq3 ex eisdē neq3 ex alterutris sūt. Huius at
signū ē cū idemōstrabilia veniāt. opoteret. n. ipa
in eodē gñe eē bis q demōstratur.

C Determinat de diuersitate sciarū: et primo pponit intētū
scdo declarat per signū. Primo igit^r intendit cōclusionem
istam. vna scia est altera ab alia scia: quaz pncipia nō sunt
ex eisdē. neq3 sunt ex alterutris: ita. s. q pncipia vnus nō ē
ex pncipys alterius. hec dclō pot sic pbari. ad vnitatē sciaz
requiritur vnitatis pncipioz. ergo ille scie sūt altere quarū
pncipia sunt altera. tenet psequētia et asūptū patet ex pre-
cedēti dclō. **C** Notādum q quedā scie partiales hnt
dependentia pncipia ex eisdē pncipys: sicut pars illa me-
taphysice in qua determinatur de substātia: et pars i qua d-
terminatur de accidente hnt pncipia cōplexa que depēdēt
ex pncipys fundatis super ente: qualia sūt. de quolibet d-
eē vel non eē. quēcūq3 sūt eadē vni tertio sūt eadē inter se.
Alij exemplificant de pncipys incōplexis dicentes: q pnci-
cipia substātie sunt materia et forma. alia et sūt pncipia ac-
cidentis et depēdēt ex actu et potētia: que ipsi dicūt eē pnci-
pia entis: sed puto eē meli⁹ dicere vt pu⁹. Cum igitur partes
ille metaphysice: i quib⁹ agitur de substātia et accidente: sint
ex eisdē pncipys et nō sint scie penitus altere: similr pars
illa in qua agitur de substātia: et pars illa i qua agit de ente
nō sunt altere: eo q pncipia vnus sunt ex pncipys alterius:
et idē dicitur de parte in qua de accidente consideratur: et hoc ē
qd intelligit pbs cū dicit quarum pncipia nec ex eisdē nec
ex alteris sunt. Et forte meli⁹ textus debz dicere alterutris:
ita q pncipia illaz sciarum nō inuicē depēdēt. Iste est mo-
dus cōis exponēdi. S3 linconiensis alr videt expōere dicēs:
q scie ille sunt altere. i. scie ille sūt penitus diuerse nec eedē
nec subalternate: quarū pncipia nō sūt vnificata in natura
vnus gñis subti: nec in subtiis quoz alterū sit sub reliquo. et
sic per ly eisdē et alteris itelligit subta sciaz. et nō pncipia:
sicut itelligit primus modus exponēdi.

C Signum autem huius est cum indemonstra-
bilia per se ipa in eodē genere sunt et proxima.

C Primo declarat intētum a signo. scdo remouet dubium
tacitum ibi. Plures aut demōstratiōes. Littera ista duplr
introducūt. qdaz enim introducūt qd alteritatē scientiaz esse
ex alteritate pncipioz cōprehendemus quando resoluent^r
ad idemōstrabilia. o3. n. ipa eē in eodē gñe cū bis q demōstrā-
tur: cui⁹ signū est: qz ista que demōstrantur p ipa idemōstrabi-
lia prima illis demōstratis sūt i eodē gñe. quasi dicat pbs.
q quādo deuentū erit ad idemōstrabilia si ipa fuerit eadem:
scie non erunt altere: si vero fuerint altera: sciētie erūt alte-
re: ppter ea q indemōstrabilia pncipia sunt in eodē genere cū
bis que demōstrant. **C** Aliter introducitur fm linconiensē. v3
q signū q ille quatuor noiate dditiones requirūtur ad vni-
tatem scie est quādo scia resoluta fuerit ad imediata. si enī
pncipia fuerit vnificata in genere vno et proxima cū partib⁹
demōstratis et accidentib⁹ per se demōstratis erit scia vna et c.

Iste expositiones parum differunt in s3la.

C Plures aut demōstratiōes eē eiusdē possibile
est: nō solū ex eodem ordine accipiēt^r si cōtinuū
mediū. vt eoz q sūt. a. b. c. et d. et 3. s3 ex altero
vt sit. a. trāsmutari. i quo aut. d. moueri. sed. b. le-
tari. et itez. i. quiescere. vtz ē. g. a. et d. de. b. et a. d
d. p̄dicari. letās enī mouet: et qd mouet: trāsmu-
tat. itez et a. de. i. et i. d. b. verū ē p̄dicari. ois. n.
letās quiescit et quiescens trāsmutat. qre per altera
media et nō ex eodē gñe syllogismus ē. qre ē neu-
trū de neutro dici medioz. necesse enī est idē ali-
cui vtrūq3 iesse. itendere. aut ē et p alias figuras
quot modis p̄tigat fieri eiusdē syllogism.

C Ex his que dicta sūt de alteritate sciarum posset aliquis
credere q eadē conclusio nō posset per plura media demō-
strari. nā media sunt pncipia demōstrationis. ad hoc ergo
remouendū pbs ponit hanc cōclusionē. plures demonstra-
tiones ad eadē cōclusionē adduci possūt: siue assumatur
mediū non cōtinuū et eiusdē ordinis: siue assumantur media
alteri⁹ et alteri⁹ ordinis. hec dclō solū declarat exēplariter.
Nā conclusio qua cōcluditur. b. eē demōstrari poterit per
c. d. i. et 3. que sunt media eiusdē ordinis. poterit et demō-
strari per media diuersoz ordinū. vt sit. a. trāsmutari. d. sit mo-
ueri. letās vero sit. b. quiescere sit. c. tūc poterit argui sic. oē
d. est. a. oē. b. est. d. ergo omne. b. est. a. i. oē qd mouetur trā-
smutatur. oē letans mouetur. ergo oē letans trāsmutatur.
poterit et argui sic. omne. c. ē. a. omne. b. est. c. ergo oē. b. ē. a.
i. oē qd quiescit trāsmutatur. omne letans quiescit. ergo oē
letans trāsmutatur. sicut ergo he due demōstrationes p me-
dia nō eiusdē ordinis. et iō vnu illoz medioz de reliquo pre-
dicari nō pot. tamē necesse ē vtrūq3 mediū iē eadē tertio. s.
minori extremitati. deinde subdit pbs q nō solū in prima si-
gura: s3 et i alijs istō p̄tigat vt ad eadē gñe p̄la adducāt me⁹.

C Notandū pmo circa textū q ad eandē dclōnez adduci
pnt p̄la media se hntia fm quedā ordinē. et h duplr. s. aut s3
ordinē cāe et cāt: aut superioris et inferioris. Exēpluz pmi. vt si
ab homine pmo fluat passio disciplinabile. et post disciplina-
bile risibile. et sic deinceps: poterit risibile de hoie demō-
strari p aīal rōnale. et p disciplinabile tanq3 per medium demō-
strationis. Exēplū scdi. sic hnt tres pot de isto triāgulo demō-
strari p triāgulū et p ysochelē: que se habent fm supius et inferi⁹. Di-
cit aut mediū alicui extremitati nō cōtinuū qñ iter ipz istā
extremitatē iterponitur medium aliquod fm eundem or-
dinem. vt si per aīal rōnale risibile de hoie demōstrat: licz
mediū eēt cōtinuū minori extremitati: nō tñ esset cōtinuum
maiori. et si non p disciplinabile demōstraretur esset cōtinuum
maiori. et discōtinuū minori extremitati. sicut p̄tigere posset
vt mediū esset vtrūq3 discōtinuū: s3 pbs solū itēdat. vt pu-
to: de discōtinuitate medij cū maiori extremitate. Similr
si de hoc singulari triāgulo demōstraretur habere tres p angu-
lum hnt extrinsecū: aut per triāgulū tanq3 p medium: tūc
mediū non erit cōtinuū maiori extremitati. et per idē p̄tigi-
re posset vt demōstrat per medium discōtinuū minori aut
vtrūq3. **C** Notandum scdo fm aliquos q hec dclō est in-
troducitur ab Ari. vt ostenderet q diuersitas demōstrationū
ad eandē dclōnez qñq3 ad eandē sciam pertinet: vt qñ
media fuerint eiusdē coordinationis: quādoq3 vero ad di-
uersas scias: vt quādo media nō fuerint eiusdem ordinis: si-
cut terram esse rotundam ab astronomo demōstrat p eclī-
psim solis et lune. et a nāli per motū grauiū ad centrū. et hec
sunt media non eiusdem ordinis. vt p3. **C** Dubitatur pmo
circa exēplū. qz videt pbs dcedere q letans mouet et quie-
scit. sed hec implicat contradictionē. vt patet. **C** Cōfirmatur.

quia contraria non possunt esse causa eiusdem effectus: sed mo-
ueri et quiescere sunt contraria, ergo non possunt esse causa quae le-
tas transmutetur. **S**ecundo dubitatur quia in prima dem-
onstratio videtur esse negatio: quoniam moueri et transmutari oio idem
importat. **T**ertio dubitatur quia dicitur philosophus quod moueri et transmutari neu-
trum de altero predicatur: et postea subdit quod necesse est ista eadem
esse: sed hoc implicat contradictionem, nam quaecumque sunt
vni tertio eadem: sunt eadem inter se: et per consequens alterius
illoz de altero predicabitur. **A**d primum varie dan-
tur responsiones. **P**rimo quod letas dum est in fieri siue in acqui-
rendo letitiam mouet: sed in facto eadem est acquisita quie-
scit, et sic idem letans mouetur et quiescit: sed in temporibus di-
uersis. **S**ecundo quod letas dum est in acquirendo letitia partim
habet de termino ad quem et partim est acquirendum, sub eo: quod
est acquisitum dicitur quiescere, ad illud autem quod est acquirendum
dicitur moueri, et sic procedendum est ipsum simul moueri et quie-
scere: scilicet respectu diuersorum terminorum. **T**ertio dicitur quod
quod duplex est delectatio, scilicet sensibilis et intellectualis, illa igitur
propositio, omne letans mouetur, vera est de delectatione sen-
situa loquendo: que continue in motu existit, qui, nisi sensibiliter
delectatur sepe anhelat ad aliquid ulterius habendum: et de
ista loquebatur plato, illa vero, omne letans quiescit, verificatur
de delectatione intellectuali presertim cum fuerit simplex et
optima. **H**ec responsio pati posset instantiam: quia equiuoce ac-
cipit minorem extremitatem: et sic non esset eadem conclusio
in utraque demonstratione. **E**t ideo quidam alij posteriores di-
cunt utraque illarum propositionum verificari de delectatione
sensibili: quoniam qui sensibiliter delectatur, non perfecte delectatur
et semper anhelat ad aliquid ulterius habendum: ratione igitur
habiti quiescit, ratione vero habendi mouetur, scilicet ad appetendum.
Quarto respondet lico, quod per transmutari subitam transmuta-
tionem intelligere debemus, per moueri autem motum successiuum,
per letitiam autem philosophus illum intelligit: qui in fine mo-
tus quo inclinabatur ad rem appetitam iam incipit letari:
ante ergo quam letas ad illum finem perueniat virtus appetitiua
anhelat ad consequendum obiectum quod appetitur: et eius inclinatio
vocatur appetitus, species vero obiecti mouet ad illud
prosequendum. **C**um autem letas ad illum peruenit finem: eius
appetitus conuertitur in amorem, adheret enim rei: quam conse-
cutus est amare, et optinet quam prius appetebat: et spes in le-
titiam conuertitur: quia, scilicet per speciem istam non amplius moue-
tur, sed potius letatur. **D**icit ergo ulterius lico, quod letans tali
acquisito sine simul mouetur et quiescit, quiescit, nisi in adheren-
do obiecto prius appetito et modo obtento, mouetur autem
quia tali obtento obiecto: et acquisita letitia anima diffundit
spiritum et sanguinem ad exteriora, et istud moueri non oppo-
nitur quieti predictae. **I**dem etiam letans dicitur subito trans-
mutari, primo quia subito in quietem sub re obtenta trans-
mutatur, omnis enim finis vnus subita mutatio esse vide-
tur, secundo quia in nouum motum subito mutatur, videli-
cet expansionem sanguinis et spirituum, hoc etiam modo ut ipse dicit
omne quod mouetur, et omne quod quiescit subito transmutatur, per mouentes
intelligendo incipientem moueri, et per quiescentem incipientem quiesce-
re sub finali termino motus. **Q**uinto potest aliter et facilius rati-
onari quod per moueri quiescere et transmutari philosophus intelligit aptitu-
dinem: ita ut sit sensus quod omne letans ut sic est aptus moueri et
quiescere, et per omnes transmutari, sic, nisi in philosophia solemus has propo-
siones concedere: id quod mouetur quiescit, et quod quiescit mouetur: terra
extra locum suum posita mouetur, et in loco suo posita quiescit, quia, scilicet
illi cui de natura sua competit moueri etiam de natura sua quiescere compe-
tit, ut terre cui competit moueri competit et quiescere, et contra
sicut quod ipsa fuerit in loco suo vel extra locum suum, et hoc intelligit de
corporibus in hoc mundo inferiori. **A**d confirmationem primo
dici potest quod moueri est causa transmutari: quiescere vero est eius effe-
ctus. **S**ecundo dici potest iuxta rationes precedentes quod moue-
ri ante finem motus et quiescere in fine motus: aut moueri ad ali-

quod acquirendum, et quiescere sub adquisito non variantur. **T**ertio
sicut ratione linconiensis precedentem diceret quod moueri et quiesce-
re ex quibus sequitur letans transmutari non variantur cum sint pe-
nitus generum diuersorum, ut patet ex precedentibus sicut ipse. **U**ltimo
dici potest ut dicit et linconiensis quod sicut eadem res naturalis
ex duobus ponitur sic non inconuenit casus diuersus eiusdem effectus
naturalis esse casus, et per omnes demonstrationes in naturalibus ex contra-
riis medijs procedere ad eandem finem: ille tamen non erunt potissi-
me demonstrationes: scilicet vel neutra istarum est potissima: vel saltem al-
tera. **U**ltimo dici potest sicut multum ratione precedentem quod ap-
titudine ad motum et aptitudine ad quietem et respectu eiusdem obiecti
non variantur: per moueri autem et quiescere a se, aptitudine itel-
lexit, ut in precedentibus dictum fuit. **E**x qua ratione patet quod aliter
hec est vera, omne quod mouetur quiescit: neque alie rationes videntur pos-
se illam saluare. **A**d 2° dubium potest primo dici quod scilicet moueri
et transmutari conuerterentur: non tamen sunt penitus sinoia, risibile
et animal rationale conuertuntur et tamen alterum per alterum dem-
onstratur. **S**ecundo et securi^o responderi potest sicut ratione linconiensis negan-
do quod moueri et transmutari inuicem conuertantur sicut quod hic acci-
piuntur, videlicet moueri per motum successiuum, et transmutari per subita
transmutationem. **A**d ultimum dici potest quod moueri et quiescere
actu respectu eiusdem obiecti non de se inuicem predicantur scilicet
eadem subo inesse possunt, sed in temporibus diuersis. **E**x quo
non sequitur quod inter se sint idem. **A**lii dici potest quod moue-
ri et quiescere siue respectu eiusdem termini siue respectu di-
uersorum non de se inuicem predicantur, nunquam enim hec est
vera, moueri est quiescere, et tamen simul eidem inesse pos-
sunt, idem enim simul mouetur et quiescit respectu diuerso-
rum terminorum: sicut etiam albedo et nigredo non de se in-
uicem predicantur: et tamen eidem subiecto actualiter insunt saltem
in gradibus remissis. **A**lii et forte melius dicitur quod in-
tentio Aristotelis fuit, ut neutrum illorum de altero predi-
cetur predicatione propria, videlicet tanquam superius
de suo inferiori. **E**t ex hoc respondere volebat quod ista non
sunt media eiusdem ordinis: cum quo tamen stat quod ista
duo simul eidem inesse possunt secundum aliquem de mo-
dis predictis. **E**t sic est finis.

Sed eius quod est a fortuna non est
scilicet per demonstrationes, neque enim
sicut necium est neque sic frequenter quod est
a fortuna, scilicet quod extra hoc fit, scilicet dem-
onstratio alteri^o bonum est. **D**is, nisi syllo-
gism^o aut per necessarias aut per eas que sunt tanquam fre-
quenter propositiones, et si necesse quidem sint propo-
siones et conclusio necessaria est, si vero sunt sicut
frequenter conclusio huiusmodi est, quare si id
quod est a fortuna non est sicut frequenter neque est
sicut necium non vtrique erit ipsius demonstratio.
Primo separat quedam consideratione scientiarum, secu-
do determinat de principijs scientiarum ibi. **E**adem autem
principia etc. **P**rima diuiditur in duas sicut quod duas probat co-
clusiones. **S**ecunda ibi. **N**eque per sensum etc. **P**rima co-
clusio est ista, de effectu eueniente a fortuna non est scientia
per demonstrationem: probatur sic, omne illud de quo est
scientia per demonstrationem: aut est necessarium: aut fre-
quenter verum: sed illud quod euenit a fortuna neque est
necessarium neque frequenter verum, ergo conclusio vera,
minor patet per definitionem fortune, secundo philosophorum
vbi dicitur quod fortuna est causa per accidens in his que fiunt
a proposito et extra semper et frequenter, maior probatur, quia cuiuslibet
syllogismi demonstratiui premissae aut sunt necessarie aut frequenter
verae: si frequenter vere conclusio est frequenter vera, quare etc.

Posteriorū

C Primū dubium. de casu et fortuna habetur sciētia tanq̄ de causis effectū casualiū aut fortuitoꝝ. ergo de effectib⁹ fortuitis pōt haberi scia per demonstrationē. cuius oppositū hic dī. tenet p̄na. et assumptū patet. et p̄hycōꝝ in tractatu d̄ casu et fortuna. ibi etiā dicit p̄h̄s q̄ philosophus nālis qui h̄z cōsiderare cās p se habet etiā cōsiderare cās per accidēs de multis effectib⁹ fortuitis. **C** Scdm̄ dubium. q̄libet demōstratio est ex necessarijs. q̄ nulla est ex frequēter contingētib⁹ ut dī in textu: assumptū p̄mo p̄z. per diffōnē demōstrationis. et scire. p̄z scdo de mēte boety in arismetica. vbi dicit. scia est eoz q̄ imutabilē subaz sortiunt. **C** Tertiuū dubiū. illa p̄na nō videt̄ valere q̄ ponit̄ in textu. p̄missē sūt frequēter vere q̄ d̄clo est frequēter vā. sicut enī ex falsis pōt sequi vere. et ex raro contingenti necessarijs ut cōiter in logica patet. sic vel a fortiori ex frequēter cōtingentibus pōt sequi necessarijs. **C** Ad p̄mū multa dici et notari possent magis videnda z̄ p̄hycōꝝ. sed breuiter transeundo remissa supfluitate vborum q̄ cōmunit̄ adducunt: r̄ndetur q̄ scdo p̄hycōꝝ de fortuna et fortuitis h̄z scia. s. cognoscēdo quid sit cā et fortuna. et effectus casualis et fortuitus. et qualr̄ ista p̄ueniāt aut differāt: et hoc fit p̄ terminos gnāles licet aliq̄n per terminos singulares declarent̄ via exēpli ad maiore vel meliore impressionē i aīa disciplinabili: in istis tamē alijs modus repitur p̄seitatis: fortuna. n. per se ut cōiter dicitur fortuna est causa per accidēs et hoc tamē nō obstatē dico q̄ per cām fortuitā: aut casualē ut sic siue i vniuersali siue i particulari sūptā: nō demonstrat̄ effectus casualis ut sic. verbi gratia. nunq̄ demōstrat̄ demōstrabit receptionē pecunie tanq̄ efficiē ex ambulatōe ad for̄ tanq̄ ex cā: siue sumat̄ ambulatio in vniuersali siue ambulatio for̄. i particulari: neq̄ fractiōem capitis demōstrabit ex d̄scensu lapidis siue v̄lter siue p̄ticulārīter sumatur. et hoc ideo contingit: quia effectus fortuit⁹ a cā fortuita p̄ueniēs per accidēs p̄uenit et p̄ter eius itentōez: ab ea ē raro et cōtingenter p̄uenit. de talibus aut̄ ut sic: n̄ habet̄ scia per demonstrationē: et hoc ē qd̄ aristo. hic intendit. **C** Ad scdo dubiū: ut cōiter dicitur. nota p̄io q̄ quādoq̄ causa necessario p̄ducit effectum suum. aliquando vero non. exemplum primi sicut i mathematicis et diuinis. necessario. n. posita equalitate anguli extrinseci duobus intrinsecis sibi oppositis ponitur equalitas triū angulorū duob⁹ rectis. similiter in diuinis. necessario posito tali motu orbis celestiuū sequitur talis effectus aspectus oppositio et coniunctio: et sic de alijs etiā de intelligētis dicatur. exēpluz scdi. sicut in naturalib⁹: licet semen oliue sit causa ipsius effect⁹ aut materialis nō tamen necessario posito semine generat̄ oliua: sed frequēter ex isto generatur. ex quibus patet a p̄io arguendo i rebus naturalibus optime sequitur cā ex effectū. nam si est aut generatur oliua semen eius necessario est aut fuit: a p̄io vero nō sequitur formaliter vniuersaliter a causa ad effectū. i mathematicis aut̄ et diuinis ex causa s̄m actū optime sequit̄ a p̄io arguēdo effectus s̄m actū. **C** Notandū scdo q̄ licet ita sit: si tamē accipiat̄ cā naturalis. et per se s̄m aptitudinē ex isto necessario: sequitur effectus s̄m aptitudinē ut si semē oliue est aptū esse ex isto apta ē oliua gnārī. et sic de alijs. et in hoc differt cā naturalis per se a cā fortuita vel casuali que de se nullam dicit aptitudinē ad effectū casualē aut fortuitū. Ex quo p̄z s̄m aptitudinem demōstrando poterit nālis a p̄io demōstrare absolute ex necessarijs p̄cedēdo: lz̄ p̄missē. et cōclusio s̄m actū non sunt necessarie: sed frequēter vere. **C** Ad argumentū igitur p̄ncipale cōcedit̄ q̄libet demōstrationē esse ex necessarijs. demōstratōes .n. nāles vt plurimū fiunt ex p̄missis et s̄nem aptitudinē de notantibus que ut sic sunt necessaria. cū quo stat q̄ vbi dicerent actum soluz sunt frequēter vere. et hoc est qd̄ philosophus intendit. quedam enī sunt naturalia frequēter contingētia: que t̄n eo modo quo demōstrationē ingrediuntur ne-

cessitatem quādā important. **C** Aliter et facilliter soluit̄ linconiensis: distinguens q̄ quedaz est demōstratio p̄prie dicta. et quedaz cōiter dicta. demōstratio p̄prie dicta solū est ex necessarijs. et hoc p̄bant auctoritates adducte. demōstratio vero cōiter dicta potest esse per frequēter contingētia. et hoc aristo. intelligit in predicamentis. **C** Ad tertium dubium cōceditur: q̄ ex frequēter nō sequitur necessarium. sed omne necessariū est frequēter verum et non econtra. sufficit tamen ad intentum aristote. q̄ si p̄missē alicuius boni syllogismi fuerint frequēter vere: conclusio ad min⁹ erit frequēter vera: lz̄ et possit esse necessaria.

C Neq̄ per sensum est scire: si enim est sensus talis q̄ huius et non huius alicuius: sed tamen sentire necesse est hoc aliquid et vbi. et nunc. vniuersale aut̄ et in omnibus impossibile est sentire: nō enim hoc ē neq̄ nunc. non. n. et v̄lter: qd̄. n. sp̄ et vbiq̄ ē v̄lter dicimus eē: quoniā igit̄ demōstrationes v̄ltes sunt. has aut̄ non est sentire. manifestū est q̄ neq̄ scire per sensum est.

C Ponit̄ scdam conclusionē. et p̄io p̄bat eā. scdo ostēdit eaz eē honorabiliorē cognitioē sensitīua. tertio ostēdit cognitioē sensitīua quādoq̄ multū p̄ficere ad sciaz. ibi scda. vniuersale aut̄ honorabile ē et c. ibi tertia. Sūt t̄n quedā et c. Itē p̄mo p̄bat conclusionē. scdo remouet errorem quorūdā ibi. Sed manifestū est et c. Cōclusio est ista. scia nō est de rebus sēsibilib⁹. vel sub alijs verbis scia nō cōsistit i cognitione sēsitiua. p̄batur sic. scia solū ē de vniuersalib⁹. sed vniuersalia nō sūt sēsibilia. ergo cōclusio vera. maior patet. quia demōstratio solū ē de vniuersalibus. ut i p̄cedētib⁹ patuit. d̄re cū scia per demōstrationē acquiratur scia est solū cū est de vniuersalibus. minor p̄batur sic. quilibet sensus ē alicuius qualitatis que ē huius singularis obiecti. et per cōsequēs nō cōtingit sentire nisi singulare obiectū: qd̄ ē hic et nūc. vniuersale aut̄ nō est hic et nunc. sed semper et vbiq̄. alias enim nō esset vniuersale. ergo vniuersale nō cōtingit sentire. **C** Notandū p̄ intellectu text⁹ q̄ cuilibet sēsui exteriori aliqua qualitas cōrespōdet tāq̄ obiectum p̄prium ipsius: sicut visui color cōrespōdet: auditui sonus: et odor olfatui. hoc at̄ a p̄io eius sēsui percipi non pōt nisi fuerit in aliquo singulari subiecto p̄pter mālitate sensus: et hoc est qd̄ p̄h̄s itendit cū dicit. Si enī est sensus talis. i si sēsus est alicui⁹ obiecti q̄lis: sicut colorati calidi vel frigidi: qd̄ obiectus habet esse in aliquo singulari subiecto. Quidā tamē litteram itroducunt dicētes q̄ aristo. intelligit sēsui esse vniuersalis: sed sentire est particularis: et ideo exponūt sic litteram. Si enim est sēsui talis qd̄ est h̄z. i. si sēsus est rei vniuersalis: et nō h̄z alicuius. i. rei particularis et c. sed s̄m p̄cedētē expositionē exponetur sic: si sensus est talis obiecti qd̄ est alicuius et nō h̄z: qd̄ est alicuius singularis subiecti et nō alterius et c. et hoc magis cōsonat expositioni linco. **C** Dubitatur quia dicit̄ in textu q̄ v̄lter ē vbiq̄ et sēper: deinde dicitur q̄ nō est hic et nūc. sed hec implicat cōtradictionē. ut patz. p̄terea sunt multa vniuersalia que non sunt semper neq̄ vbiq̄. non enim semper c. species est: neq̄ vbiq̄ est rosa aut alia: sed i determinatis regionibus. ut patet. Item si vniuersalia essent vbiq̄ tunc in eodem loco essent omnia vniuersalia. et sic simul essēt. homo asinus et oliua: et sic de alijs quod videt̄ absurdum. Ad hoc varie sūt r̄siones. prima respōsio antiq̄ dicit q̄ v̄lter ē semper et vbiq̄. non intelligēdū est positīue: sed p̄uatiue vniuersale. n. nō per se ē i loco nec i tēpore: sed per intellectū ab oī loco et tēpore abstrahitur. et addunt quidā q̄ sicut materia prima nullā sibi determinat formā. quelibet t̄n succē sine recipit et ad quālibet est idifferēs: sic et vniuersale nullū locū aut tēpus d̄ se sibi limitat et ad quelibet est idifferēs:

Primus

nō. n. ē. in loco neq; i tēpore nisi ratione suoz singularium. & ideo priuatiue abstractiue intellectus dī eē semp & vbiq;. **¶** Scōda est rñsio linconiensis dicens qd vñe est vbiq; qz est in quolibet suoz singulariū. vñe. n. esse vbiq; est ipm esse in quolibet suoz loco. sed singularia sunt loca suozum vñis non tamen vñe est hic neq; nunc qz. s. nunc ita est in hoc singulari qd non in illo. **¶** Tertia responsio. eiusdem linconensis dicit qd vniuersale ē vbiq; quia est in intellectu. intellectus aut dicitur esse vbiq; eo qd omnia itelligere pōt. intellectus aut illic est vbi ē illud qd itelligitur: sicut etiā anima amans est vbi est res amata: sed hoc puto metaphozice dictū. addit linco. qd si diceremus vniuersalia eē ydeas in mēte diuina. aut ydeas situatas in copozibus celestibus: aliter eēt dicēdū: vñe est hic neq; nunc qz. s. nunc ita est in hoc singulari qd non in illo. **¶** Quarta respōsio quozūdā posterioruz dicit qd aristo. hic nō loquitur de vniuersali simplici & absolute: s; d vniuersali cōplexo: videlicet d subiecto in relatione ad passiōē & cām ipsius. & ecōtra. verbi gratia. lunā eē eclipsabilē est semper & vbiq; qz vbiq; & qñcūq; dyametrāl' iterpōitur terra iter solē & lunā luna eclipsatur. nō tñ ē hic & nūc: qd. s. aliquo loco vel tēpore dyametrāl' ista iterpositio eclipsis lune causet: & non alio. Primā rñsio. nē puto magis ppriam & magis ad mentē aristo. Ex quib; ad dubiū patet primo: qd fm oēs respōsiones illa nō implicat vniuersale ē vbiq;: & nō est h neq; nūc. **¶** Ad cōfirmationē p; s; rñsionē p; mā. Scōm linconiensē diceret qd nulla rosa particulari exñte sufficit spēm rose s; aptitudinē esse i quolibet suozum singularium. Et si dicatur qd saltez nō est semper: responderi potest qd ipsa semper est secundum essentiā suā: quia sēper nō fit actu fm eē suozum singulariū. **¶** Ad scōdam cōfirmationē p; s; fm oēs respōsiones.

¶ Sed manifestū qm & si eēt sentire triāgulū qd duobus rectis cōles haberet angulos: qrerem; vñis demōstrationē: & nō sicut qdā fatentē sciremus. Neceffe. n. qdē ē sentire singulariter. Scia aut est in cognoscēdo vniuersale. An & si i luna eēmus viderem; obiectā terrā: n vñis sciremus cāz defectus. sentiremus. n. qm deficeret nūc s; nō ppter qd oīo. Nō enī esset vniuersalis sēsus. Sed ex cōsideratiōe multoties accidēte vniuersalē demōstrationem habemus. Ex singularibus enī pluribus vniuersale ē manifestū.

¶ Quidā dicebāt intellectū & sensū idē esse. & p rñs nullā eē cognitionē nisi sensitiuā. & sic fm ipsos scientia q in intellectu fundatur idēz est quod sentire quod fundatur in sensu. **¶** Ad hunc errorem remouendū dicit philosophus qd quāuis visū cōphenderemus triangulum habere tres angulos equales duobus rectis nō ppter hoc sciam haberemus de illa passiōe: sicut quidāz dicūt: sed adhuc causam & demōstrationē quererem;: qre triāgulū h; tres: nā sentire solū ptingit singulariter: scia aut fundatur i cognitione vñis tñ. Itē si essemus in luna: aut supra ipam: & viderem; lumen i ipsa deficere ppter obiectuz terre: tunc viderem; lunam eclipsari. nō tamē ex hoc sciremus cām. & ppter qd vñr. cognitio. n. sensus que est hic & nunc nō esset cognitio vñis. verūtāmē ex frequenti cōsideratione facta super singulari inquirētes vñe tandem sciam & demōstrationē habemus de vñi ex pluribus. n. singularib; infertur & cognoscit vñe.

¶ Ale at honorabili; ē qm ostēdit cām: qre de hñōi vñi scia honorabili; ē sensibus: & cognitio ne quozūcunq; causa ē. s; de primis alia ratio ē. Manifestū igitur sit qd ipossibile ē sentiēdo scire aliquid demōstratoruz: nisi aliquis sentire hoc di-

cat sciam vere p demōstrationē.

¶ Aristo. intendit istam conclusionem. cognitio scientifica vñis honorabili; est & pfectior q; cognitio sensitiva. pba; qz vñis cognitio est de vñi qd cām rei ostendit. & vltimus est honorabili; cognitione eozū quoz est causa. i. cognitione habita per effectū. & subdit qd de primis pncipijs alia est rō. Deinde cōcludit qd manifestuz est: qd impolē est aliquid de demōstratiue scire per sensum nisi aliquis equiuoce loquēdo diceret qd habere sciam p demōstrationem sit sentire. **¶** Nota. qd ppter notitiā sensitivā notitia intellectiva vt pposito spectat est triplex: quedā est pmo; pncipio;: qdā ē notitia effectus habita per cām. alia est notitia rei que per effectum habetur. Notitia ergo effectus per cām cū h vltiter & demōstratiue honorabili; est notitia sensitiva. vt h pbs dicit. est etiā honorabili; notitia rei habita p effectū alijs paribus. & hoc videt; itelligere pbs cum dicit. Et cognitio ne quozūcunq; est causa: quāuis linconiensis aliter istam particulāz exponat. nō tñ vt cōiter dicitur: est honorabili; notitia pncipio;: & hoc dicit aristo. itendere cū dicit. S; de primis alia est ratio. mibi tamen videtur qd ex illo textu nō habemus hoc concludere. sed de ista mā perfectionis. notitie pncipio; & cōclusionis dixi in pcedentibus.

¶ Sunt tamē qdam reducta ad sensū ppter defectus in ppositis: qdam enim si nō videremus nō qreremus nō tanq; sciētes in vidēdo: s; tanq; habētes vñe ex eo qd videremus: vt si vitru; pforatum videremus & lumen ptransiens: manifestuz vñis erit & propter quid: et pp id qd videremus seorsū in vtroq; itelligere aut sil est: qm in oibus sic est.

¶ Quāuis scia nō cōsistat in cognitione sensitiva. sūt tamen quedā i ppositis problematibus que dubitamus & eozū dubitatio reducitur in defectu sensus. de quibusdā enī dubitationem habemus: de quibus nō dubitādo qreremus si causā possemus videre: nō quia scire illa sit videre: s; quia ex singulari qd videtur tādem vniuersaliter acquirim; de quo scientiā habemus. verbi gratia. si videremus vitrum perforatū & lumen trāsiens foramina vitri nō dubitabim; quare vitrū trāsparet: quia tunc causa nobis eēt manifesta. verūtāmē nō scimus qz videamus: cū illud videre nō sit scire. per visū enī cōprehēdimus i vnoquoq; singulari seorsum & per se. per notitiā aut scientificā simul oia cōprehēdimus singularia. & q in oibus sic est: sicut in isto. **¶** Primus dubius circa exemplū pbi: dato qd vitrū nō esset porosuz: adhuc lumē posset pvisuz multiplicari cuz sit puius & dyaphanū. ē enī de natura aeris aut aque vel vtriusq;. quare foramina illa nō sūt necessaria causa transitus luminis per vitru;: sic inuitur in textu. **¶** Secundū dubiū ptra pncipalem cōclusionē. videt; qd d sensibilibus sit scia: quia de sole luna & stellis est scientia tā astronomia q; naturalis. Item de pluuia: gradine: tonitruo: terremotu: & alijs ipressionib; metheozologicis est scientia naturalis. vt patet in li. metheo. que tamē omnia sunt sensibilia. itez de singulari triāgulo demonstratur habere tres. & omnis demōstratio scientiam generat. ergo & minor de se patet: & maior colligitur de mente aristo. i. pbeio: & i pncipio tractat; d demōstratiōē vñi & particulari. **¶** Ad primum dicitur aristo. locutū esse causa exempli fm opinionē antiquoz. dicebant enim quidam antiqui: vt habetur. z. de anima. qd lumen est corpus. cuz igitur querebat; ab eis: quare lumen pertransit vitrum respondebat; qd hoc contigit. quia vitrū est valde porosū & per eius porositates lumen penetrat. verūtāmē quia porositates ille sunt minutissime non percipiuntur a nobis per visum. sed si illas videre possemus nō dubitarem; quare lumē vitrū pertransit. Linconiensis tamē excusans aristo. dicit qd per porositates

Posteriorū

Vitri intelligit aristo. vacillatē a terrestreitate tenebrosa. naz cū vitru sit valde nature aquee z acree parū participat de natura terrestri z opaca: z per consequēs valde redditur peruiū in trāsitu luminis per ipsū. ¶ Ad 2^m dicitur q̄ luna sol z stelle sūt visu sensibiles. de illis tamē vt singularia sensibilia sūt: non habetur scia proprie sūpta: sed habetur d̄ vniuersalibus ipsoz que sensu cōprehendi non possunt. Idē ē dicitur ad cōfirmationē d̄ pluuia grādine z similib⁹. ¶ Ad aliam cōfirmationē de triangulo particulari dicit: q̄ sicut demōstratio particularis non est pprie demōstratio. sic d̄ cōclusione ipi⁹ non habetur scia pprie de qua hic loquitur. ¶ Sub alijs verbis rident moderni ad dubiū q̄ si singularia sensibilia absolute cōsiderentur: sic de illis nō est scia: qz illis fm huiusmodi non cōpetit passio aliqua d̄m̄rabilis. si vero relatiue cōsiderētur fm applicationē ad sua vniuersalia sic de illis est scia: quia tūc aliqua passio de illis demōstratur ratione vniuersalis in quo cōueniūt. sicut. n. habere tres non demōstratur de triangulo particulari nisi pri⁹ demōstratum fuerit de triangulo: sic nō scitur illuz triagulū habere tres: nisi p⁹ sciatur triangulū absolute habere tres.

¶ Eadem autem esse principia omnium syllogismorum impossibile est. primum quidem logice speculatibus. hi quidem enim veri sūt syllogismi: alij autem falsi.

¶ Aristo. principaliter pbare intendit q̄ nō eadez sūt principia omnium syllogismoz. z primo logice pbat intentum. scdo per rationes magis proprias ibi. Si vero aliter zc. p̄ria vero pars diuiditur in tres fm q̄ tripliciter probat intentum. Secūda ibi. Postea n̄z false. Tertia ibi. Neqz. n. oīuz vōz zc. Itē primo pbat intentū. scdo q̄dam cauillationē excludit. ibi. Et si nanqz zc. In p̄ma igif pte ponit ista cōclusio. nō eadem sunt p̄ncipia oīum syllogismoz que nobis p̄mo pcedētibus p̄ rōnes logicas. pbatur sic. quidā sunt sylli veri: qdā sunt sylli falsi: sylloz veroz principia sunt vera. z falsoz sūt falsa: s̄z principia vera z principia falsa nō sunt eadem. ergo zc. ¶ Notādū primo q̄ hec rō cū duabus primis sequētibus ab Ari. d̄r logice. qz sunt per cōia quedā trāscendentia speculationē hui⁹ libri. cōsideratio. n. sylli veri aut falsi. z qualr ex veris nō seqtur nisi v̄z. z cōclusio falsa nō seqtur nisi ex falso: magis pertinent ad librum prioroz. ¶ Notanduz scdo q̄ per sylm verū p̄hs intelligit syllyz concludentē cōsonem veraz: z per falsum concludentem falsā: z dicunt quidam q̄ tūc dicit māliter verus aut falsus: formalr vero verus. aut syllogismus d̄r fm q̄ debite vel idebite in modo z in figura fuerit regulatus.

¶ Et si nāqz sit verū ex falsis syllogizare. s̄z semel hoc fit: aut si. a. de. c. verū sit mediu at. b. falsū: neqz. n. a. i. b. est neqz. b. in. c. Sed si hāz media accipiūt p̄positionū falsa erūt. eo q̄ oīs cōclusio falsa ex falsis est: z vera autem ex veris: altere autem sunt vere z false.

¶ Posset aliquis dicere: q̄ ēt syllogismoz veroz sunt principia falsa: qm̄ cōtingit ex falsis syllogizare veruz. vt patet i logica. Hoc remouet philosophus dicens: q̄ q̄uis cōtingit verum ex falsis syllogizare. hoc ramen continget vna vice tantum. nam si premissa false huius syllogismi postea probentur non syllogizari conuenienter poterunt nisi per p̄missas veras. verbi gratia. si fiat hic syllogismus. omne. b. est. a. omne. c. est. b. ergo omne. c. est. a. z cōclusio sit vera z premissa false. tunc ambe premissa syllogizari nō poterunt nisi ex falsis: quoniam conclusio falsa non cōcluditur nisi ex falsis. vera autem ex solis veris concludi pōt: sed altere sunt premissa vere: z altere sunt premissa false. quare sequitur. con-

clusio principaliter intenta. ¶ Dubitatur quia non solum semel sed etiam pluries contingit verum ex falsis cōcludere. verbi gratia. omnis lapis est animal. omnis homo est lapis. ergo omnis homo est animal. z iteruz arguendo sic. oīs nigredo est color. omnis albedo est nigredo. ergo omnis albedo est color. ¶ Confirmatur magis ad mentem aristo. contingit verum syllogizari ex premissis. quaruz altera sit vera z altera falsa: sicut patet in scdo syllogismo premissis: z si tunc voluero probare vtranz: potero ex falsis illas syllogizare. et sic non semel tantum syllogizabitur v̄z ex falso. ¶ Confirmatur secundo. quia stat p̄missas immediate esse falsas. z non esse v̄terius pbabiles: quare fundamentum Aristo. nullum. assumptum patet. in hoc syllogismo: omnis quantitas est qualitas. oīs substantia est quātitas. ergo omnis substantia est qualitas. ¶ Secundo dubitatur. p̄ncipaliter contra primam rōnem Aristo. supponit enī q̄ falsoz principia sunt falsa. sed hoc non videtur verum: quia propositio falsa potest ex duabus syllogizari: quaruz altera est vera z altera est falsa. ¶ Ad primū. concedatur illud qd̄ probat argumentū: sed hoc non est contra intentionem Aristo. qui loquitur de syllogismis se per ordinem habentibus: ita vt premissa vnus per alterum probentur. z sic v̄tra per ordinem. ¶ Ad primam confirmationem dicitur q̄ argumentum pbat verum. sed Aristo. in eius ratione supponit p̄missas esse similes z vniiformes: sic vt vel v̄traque sit vera vel v̄traque falsa. z hoc supponit aristo. tanqz suppositum ab aduersario. nam si premissa sint difformes tunc magis habebitur intentum. premissa enim vera z premissa falsa non sunt eadem principia sed distincta. quare non omnium syllogismorum eadem sunt principia. ¶ Ad secundam confirmationem conceditur q̄ stat premissas falsas non v̄terius esse probabiles: sed sufficit ad intentū aristo. q̄ si v̄terius istas syllogizari tantuz semel contingeret: verum ex falsis syllogistice concluderetur. ¶ Ad secundum dubium dicitur q̄ cum ambe premissa simul sumpte sint vna copulatiua. aristo. istas accipit pro vno principio: z sic licet vna illaruz eēt vera z altera falsa. tamē tota copulatiua esset falsa. z per cōsequens conclusio falsa pbaretur ex principio falso.

¶ Postea neqz false ex eisdez sunt. Est. n. falsas adiucē z cōtrarias z ipossibiles s̄l esse: vt iustitiam eē iniustitiā aut timorem: aut hominē equū aut bouem: aut equale mai⁹ aut min⁹. expositis autem sic est.

¶ Secundo arguitur sic. non eadem sunt principia omnium syllogismorum falsozum. ergo conclusio vera. patet consequencia. z assumptuz probatur. quia multe sunt cōclusiones false inuicēz contrarie: z non inuicēz cōpossibiles: sicut ista duo. iustitia est iniustitia: et iustitia est timor. et homo est equus. et homo est bos: equale alteri est illo maius: et equale alteri est illo minus. que non sequuntur nisi ex principis cōtrariis z incōpossibilibus. z ideo dicit expositis autēz sic est. i. sicut conclusiones sunt incōpossibiles sic contingit illas expositis p̄missis cōtrariis z incōpossibilibus inferre: sed principia incōpossibilia non sunt eadez. q̄re zc.

¶ Neqz enī oīum veroz principia sūt eadē. altera enī multoz genere principia sunt: neqz pueniunt vt vnitates punctis nō cōueniūt. De quidē enīz nō habent positionē. illa autē habēt.

¶ Tertio arguitur sic. non omnium syllogismorum veroz eadem sunt principia. ergo zc. assumptum probatur multipliciter. primo sic. diuersorum fm genus altera sunt principia. vnitates enim que sunt principia numerorū altere sunt a punctis: que sunt principia magnitudinuz. quia puncta ha-

Primum

bent positionem in continuo: unitates vero non. ergo &c.

CDubitatur hic communiter. nam videtur quod punctus non solum est principium quantitatis continue: sed etiam numeri quia punctus est principium continui. continuum autem est per unitatem cum subest ipsi: et per sui diuisiones est principium numeri. cum numerus causetur ex diuisione continui. quare a puncto ad ultimum est principium numeri.

CAd hoc respondet moderni procedendo quod punctus est principium extrinsecum numero: et non intrinsecum. et per hoc est principium per actus: et non per se. sic. non concedi potest quod est principium temporis et motus: eo quod est principium continui: et magnitudo continua est vtriusque illorum principium. arist. autem hic loquitur de principijs rerum intrinsecis et per se.

CPotest etiam aliter et multis modis responderi sicut in precedentibus visus fuit.

CNecessesse est autem in media conuenire: aut in sursum aut in deorsum aut interius habere hos: illos autem exterius terminorum.

CSecundo arguitur sic. si principia omnium verorum syllogismorum adinuicem conuenirent etiam tunc oporteret quod conuenirent in medio. ut scilicet. medius assumeretur eis conueniret enim inter maiorem et minorem extremitatem vel exterius. et si primo modo: hoc dupliciter contingere posset scilicet ascendente medio versus maiorem extremitatem: vel descendente versus minorem: si secundo modo: hoc iterum dupliciter esse potest: scilicet vel assumendo medius supra maiorem extremitatem: vel assumendo infra minorem. sed supple omnia de quibus syllogismi fiunt: aut demonstrationes taliter ordinari possunt. ergo non omnium syllogismorum verorum eadem sunt principia.

CNotandum pro intellectu littere: quod facta tali syllogismo. omne animal est corpus. omnis homo est animal. ergo omnis homo est corpus. maior cum sit mediata posset dupliciter probari. vno modo per medium iter corpus et homines. Alio modo per medium extrinsecum ab utroque. si primo modo aut illud medium erit appropinquatio corpori: et tunc fiet ascendendo: aut appropinquatio homini: et tunc fiet descendendo. si secundo modo aut medium assumitur supra corpus: aut infra homines. et hoc est quod philosophus in breuibus intendit: cum ergo non omnia de quibus intendunt seu fiunt syllogismi sint huiusmodi: sequitur intentus. Hoc idem exemplificari potest de passionibus eiusdem subiecti se per ordinem habentibus. ut si ab eodem subiecto fluant. a. b. c. d. passiones poterit medium assumi intra vel extra. et sic consequenter ut prius. Nec ratio verificatur de syllogismis affirmatiuis veris. in quibus concluditur propositio per se in primo aut secundo modo.

CSed neque communium principiorum possunt esse aliqua ex quibus omnia demonstrabuntur. Dico autem communia. ut omne aut affirmare aut negare. genera enim eorum que sunt altera sunt et alia quidem in quantitatibus: alia vero in qualitatibus sunt solum de quibus demonstratur per conuenientiam.

CTertio arguitur sic. si eadem essent omnium syllogismorum verorum principia maxime viderentur principia communia: si cut omne ens contingit affirmare vel negare &c. sed quod hoc sit falsum arguitur. quia ad demonstrandum aliquid vel syllogizandum non sufficiunt principia conuenientia: sed requiruntur propria: principia vero propria sunt diuersa. et quod etiam genera predicamentorum sunt distincta. secundum enim quod quantitas et qualitas sunt genera distincta. sic principia quantitatum et qualitatum distinguuntur. ex quibus sicut cum principijs communibus fiunt demonstrationes. quare &c. Licet tamen aliter exponit quod genera sunt distincta. nam principia communia cum in demonstratione venient restringentur secundum naturam rerum demonstrabilium: et sic non erunt simpliciter eadem principia communia omnium demonstrationum verarum.

CNotandum ut communiter moderni dicunt: quod principia predicamenti subiecti sunt ut materia et forma. propria principia

quantitatis sunt punctus et unitas. propria qualitatis sunt angulus et triangulus.

CSed dubitatur. quare principia substantie sunt substantie. principia tamen predicamenti quantitatis non sunt quantitatis neque principia predicamenti qualitatis sunt qualitates.

CRespondent quod substantia est duplex. quodammodo non est substantia analogica: et ista de deo predicatur et materia prima: et de omnibus subiectis que sunt per se in predicamento: quodammodo vniuoca et ista solum predicatur de substantia predicamenti tali disposita ex actu et potentia: et non predicatur de deo cum sit actus purus. neque de materia prima cum sit potentia pura. et sic secundo modo accipiendo substantiam: neque deus neque materia prima est substantia. quare patet ad dubium solutio.

CAmplius principia non multum minora sunt conclusionibus principia quidem non. propositiones. propositiones autem assumpti termini aut immissi sunt.

CQuarto arguitur sic. principia syllogismorum non sunt multo pauciora conclusionibus. sed non sunt eadem conclusiones omnium syllogismorum verorum. ergo non eadem sunt ipsarum principia. minor est nota. maior declaratur. principia enim sunt propositiones. id est. premissae syllogismi. propositiones autem sunt assumpti termini vel interius missi. ergo &c.

CNota pro intellectu littere: si plura secundum ordinem accipiantur. ut homo: animal: corpus: animatum: corpus: et substantia. quod media in tali coordinatione sunt tria. videlicet. animal: corpus animatum: et corpus. propositiones vero que sic sunt premissae: quod non sunt conclusiones sunt quatuor. videlicet. homo est animal. animal est corpus animatum. corpus animatum est corpus. et corpus est substantia. Conclusiones vero que inter tales terminos formari possunt: sunt sex. videlicet. homo est corpus animatum. homo est corpus. homo est substantia. animal est corpus. animal est substantia. et corpus animatum est substantia. et sic principia non sunt multo pauciora conclusionibus. ibi enim principia intelligimus premissas indemonstrabiles. ille autem premissae constituuntur ex terminis aut exterius assumptis. scilicet. supra maiorem extremitatem: aut infra minorem: aut ex terminis in medio positis iter utranque. et hoc est quod philosophus intendit: cum dicit. principia enim propositiones sunt. et hec est expositio linco. id est. quidam alij posteriores alij habebant modum declarandi: quem minus puto ad mentem aristoteli: et forte minus verum.

CSed contra. cuiuslibet conclusionis due premissae sunt: ergo in triangulo plures sunt premissae conclusionibus. et per consequens in duplo plura principia cuius oppositum dicitur in textu.

CAd hoc respondetur negando secundam consequentiam. non enim quelibet premissa est principium: sed solum indemonstrabilis: ut arist. hic intendit. et licet concederetur qualibet premissam esse principium. tamen si sit demonstrabilis etiam erit conclusio. et ideo ex parte ipsius erit paritas. quare ponderande erunt premissae: que non sunt conclusiones: cum conclusionibus: que non sunt premissae. et tandem habetur plures esse conclusiones: sed non multo plures ut prius dicebatur.

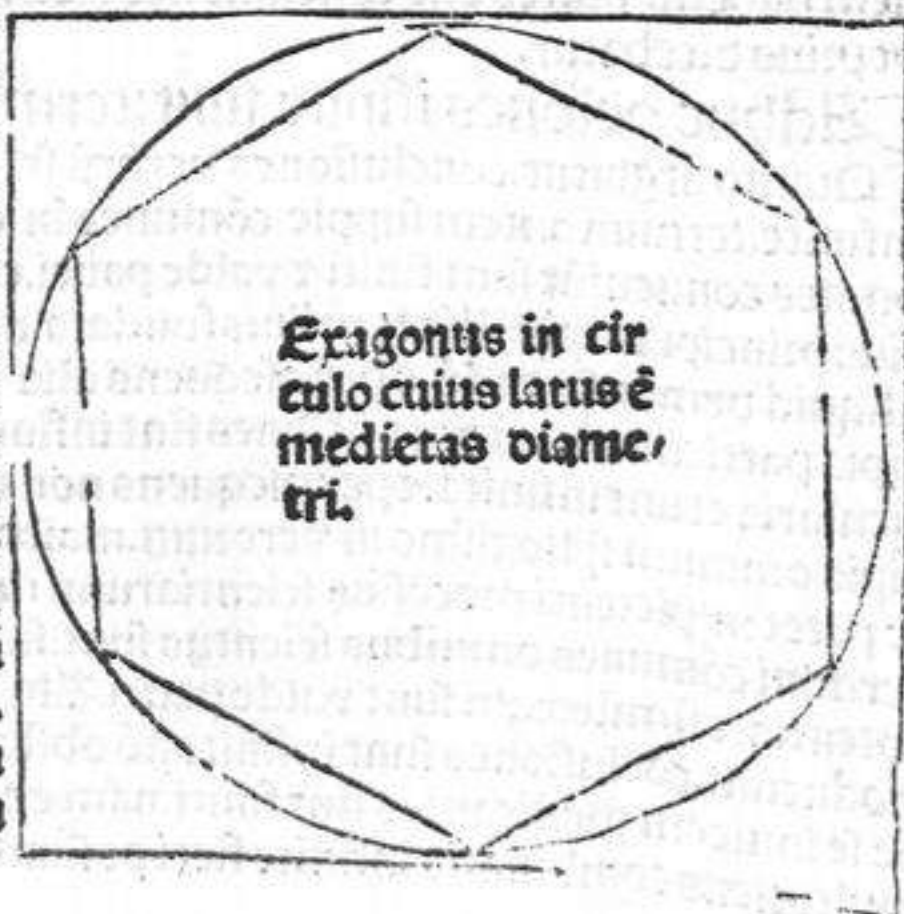
CAdbuc conclusiones infinite sunt: termini autem finiti.

CQuinto arguitur. conclusiones verorum syllogismorum sunt infinite. termini autem supple communes in quibus scientie omnes conueniunt sunt finiti et valde pauci. ergo termini illi siue principia super illis terminis fundata non sufficiunt ad aliquid demonstrandum. et per consequens alia requiruntur principia particularia: cum ergo conclusiones sint infinite. principia particularia erunt infinita. et per consequens non eadem sunt principia omnium syllogismorum verorum. maior principalis de se patet in spicienti processus scientiarum. minor etiam patet. termini communes omnibus scientijs sunt. sicut ens: actus. et potentia: et similes: qui sunt valde pauci. Alij sic litteram introducunt. conclusiones sunt infinite non obstante. quod termini de se inuicem predicantes sint finiti. nam ex finitis terminis multotiens combinatis infinite fieri possunt combinationes.

Posteriorū

et per consequens infinite conclusiones: tam loquendo de predicationibus per accidens quam per se. cum igitur principia non sint multo pauciora conclusionibus. sequitur principia esse infinita. et sic habetur intentus. ¶ Dubitatur. si conclusiones fuerint infinite. sicut Aristoteles. hic dicit. tunc in predicatis per se est infinitus procedere: quod est contra superius determinata. et sic videtur apprensus contradictio inter textus philosophi. ¶ Ad hoc varie dari solent responsiones. Prima dicit quod non fuit intentio Aristoteles. conclusiones actu esse infinitas. sed quod sunt in tanto seu tam copioso numero: ut a nobis eorum numerus comprehendere non possit. et hoc non repugnat determinatis superius. hanc puto ad mentem Aristoteles. quibus non sit negandum conclusiones aliquo modo posse in infinitum abire. ¶ Secunda responsio dicit: quod Aristoteles. hic loquitur de conclusionibus veris seu per accidens seu per se. arguit enim quod non eadem sunt principia omnium syllogismorum verorum indifferenter. in precedentibus autem probavit in predicatis per se non esse processum in infinitum. et sic tollitur apprensus contradictio. hec tamen responsio non videtur bene consona intellectui Aristoteles. illo capitulo. de statu predicatorum. ubi concludit: quod sicut in predicatis per se non abire in infinitum in sursum vel deorsum: sic etiam nec in predicatis per accidens. ¶ Tertia responsio dicit. quod sicut quibus littere sint finite: ipse tamen infinitis modis adinvicem causaliter combinari possunt ut fiant dictiones infinite. sic etiam littere termini predicativi de quibus loquitur Aristoteles. loco allegato sint finiti: toties tamen et tam variis modis combinari possunt: ut fiant conclusiones infinite. hec responsio videtur repugnare dictis Aristoteles. capi. allegato. ubi dicit quod si genera sunt finita et species eorum finite. et si termini sunt finiti. combinationes ex eis facte vel aliquibus eorum necessario sunt finite: quibus plures sint combinationes quam termini. Item non est omnino simile de combinationibus litterarum: et combinationibus terminorum. eadem enim littera secunda vice addita variat dictionem. idem tamen predicatum bis sumptus non variat predicationem. per eodem enim habetur iste predicationes: homo est album musicum. et homo est albus musicus albus. ¶ Quarta responsio. absolute conceditur conclusiones esse infinitas: vel saltem non repugnat siue per se siue per accidens. in finite enim sunt vel esse possunt species numerorum et figurarum: cuiuslibet autem speciei numeri vel figure sua proprietas correspondet de ipsa predicabilis: et de eadem demonstrabilis. sicut triangulo inest habere tres: et quadrato habere latera opposita equalia: et angulos equales. et sic de alijs. sed hoc non obstante cum aliqua illarum conclusionum reducitur ad principia sua: non abitur in infinitum. littere enim infinite sunt figurarum species. et sequens ordinem nature a precedenti dependeat et sic in infinitum. quando tamen illa passio de aliqua illarum demonstratur non oportet ut ad immediata resoluatur per precedentes figuras declaratur. verbi gratia. de hexagono demonstratur: quod si in circulo collocatus fuerit: uniuscuiusque lateris est medietas diametri circuli. igitur hexagonus ordine nature figuras precedentes presupponat. videlicet triangulum: quadratum et pentagonum. si tamen ista demonstratio ad immediata

exagono demonstratur: quod si in circulo collocatus fuerit: uniuscuiusque lateris est medietas diametri circuli. igitur hexagonus ordine nature figuras precedentes presupponat. videlicet triangulum: quadratum et pentagonum. si tamen ista demonstratio ad immediata

resoluatur: non oportet de aliqua figurarum precedentium facere mentionem. quare concluditur: quod littere essent infinite conclusiones: ut Aristoteles. hic dicit: sicut et sunt infinite numerorum aut figurarum species et passionis: non tamen demonstrabilia ad immediata principia reducendo procedit in infinitum: sicut Aristoteles. intendit loco allegato. et sic tollitur contradictio textuum Aristoteles.

¶ Amplius principia hec quidem ex necessitate. illa autem contingentia sunt. Si igitur in intentione huius impossibile est eadem esse. Necessesse est ergo esse alia aut finita: aut cum infinite sint conclusiones.

¶ Ultimo arguitur sic. quodam principia syllogismorum verorum sunt necessaria: quedam vero contingentia. sed in ista non potest esse eadem: ut patet. ergo et maior pars primo priorum. concluditur ergo intentione habitis. id est secundum rationes premissas: quod non eadem sunt principia omnium syllogismorum: cum principia omnia sint finita: etiam si conclusiones sint infinite.

¶ Si vero aliter quodammodo dicat aliquis quod hec quidem geometrie: alie vero syllogismorum: alie vero medicine. quod utique erit aliud quod dicitur nisi quod sunt principia scientiarum: sed eadem dicere derisio est: quoniam eadem eisdem eadem essent: omnia namque sic erunt eadem.

¶ Nunc per rationes proprias probat principalem conclusionem et adducit tres rationes que potius videntur rationes quedam remote fundamentorum dicentium oppositum. primo igitur dicit: si forte aliquis dicat quod alie sunt conclusiones geometrice alie syllogismorum. id est dialectice. et alie medicine. hoc nihil aliud est dicere: nisi quod omnes iste scientie habent principia diversa. quod si dicatur principia istarum scientiarum esse eadem. igitur conclusiones erunt eadem inter se. pars consequentia. quod quecumque sunt eadem unum tertio: inter se sunt eadem. sed principia que concluduntur ex suis principibus aliquo modo identificatur cum illis. igitur et. Quidam expositores: et quasi omnes exponendo textum dicunt sic. si forte aliquis dicat: quod aliqua sint principia geometrice: alia dialectice et. quod expono grammatice non consonat. et ideo primo modo linco. exponit.

¶ At vero neque quod est ex omnibus demonstrare quodlibet horum: hoc. non est querere omnium eadem esse principia. Adultum. non insipiens est. Neque. non in manifestis hoc fit doctrinis: neque in resolutione possibile est. Immediate. non propones principia sunt: altera autem conclusio fit accepta propositione immediata.

¶ Et arguitur. si eadem essent principia et. tunc ex eisdem principibus demonstrarentur omnia principia. pars prima de se. et tamen non videtur absurdum et stultum. non enim possibile est hoc fieri in doctrinis manifestis. neque in resolutivis. nam principia demonstrativa sunt propositiones immediate. altera vera existente conclusione altera est propositio immediata ex qua demonstratur. ¶ Nota quod per doctrinas manifestas secundum aliquos Aristoteles. intelligit doctrinas ex quibusdam sensibilibus procedentes per se notis ad sensum aut experientiam. per resolutivas autem doctrinas resolventes effectus in causas suas. Sed alios vero per doctrinas manifestas intelligit doctrinas immediate ex per se notis procedentes. sicut cum demonstratur prima propositio geometrie. per resolutivas vero eas que premissas assumunt non per se notas. sed per resolutiones ad per se notas reducibiles. sicut quando demonstratur triangulum habere tres: aut alia huiusmodi. qualitercumque aut intelligatur certum est quod neque in doctrinis manifestis neque in resolutivis contingit ut ex eisdem principibus omnia demonstrarentur principia.

¶ Si autem dicat aliquis primas propones immediate esse principia: unum in unoquoque genere est.

¶ Remouet cavillationem. si forte aliquis diceret propones primas immediate esse principia demonstrationum. et per consequens

eadem sunt principia osum. hoc non sufficit. quia preter principia coia que dicitur propones immediate. prime in unoquoque genere. unum requiritur per se. proprium illius generis. talia vero principia propria non sunt eadem in omnibus. quare etc. Nota quod propones immediate sunt duplices: quedam prime: et quedam posteriores. Exemplum primi. sicut de quolibet dicitur esse vel non esse que immediate super ente fundatur. quoniam sunt eadem unum tertio sunt eadem inter se: que fundantur super passione entis. et omne totum est maius sua parte: que immediate redititur super toto et parte. et tales principia quedam coia et remota dici solent. linco. tamen per primas et immediatas intelligit propositiones compositas ex primo subiecto scientie et prima eius passione. sicut exemplificat de istis. numerus est collectio unitatum. et numerus est augmentabilis in infinitum: quod sunt prime in arithmetica. Exemplum secundi. sicut triangulus est figura. et homo est animal rationale. et ista principia particularia et propria appellantur. non negaret igitur philosophus hanc propositionem. eadem sunt principia omnium conclusionum. quoniam cum sit indefinita verificari potest de principis coibus et remotis. sed intendit quod propones immediate prime non sufficiant in demonstrando conclusiones cum sint principia remota demonstrationes virtualiter ingredientia. sed ultra eas particularia principia requiruntur: et propria forma demonstrationis ingredientia. que non sunt eadem in omnibus conclusionibus demonstrandis ut patet.

Sivero neque ex omnibus ut opinio est demonstrari quodlibet neque sic ex altera quere erunt uniuscuiusque scie altera. Relinquitur igitur si prima sunt principia omnium: sed ex his quidem hec: ex illis autem illa.

Ex dictis concludit intentum dicens. si vero non ex quolibet demonstratur quodlibet: eo modo quo est opus aliquid demonstrari. sequitur a simili: quod nec ex principio alterius generis demonstratur conclusio altera. quere uniuscuiusque scientie sunt altera principia. id est diversarum scientiarum diversa sunt principia. relinquitur ergo si propria sunt principia quod conclusiones demonstrantur non omnium esse principia eadem. sed ex his hec demonstrantur: ex illis autem illa.

Manifestum autem et hoc est quoniam non contingit. monstratum est enim quod altera principia genere sunt differentius genere. Principia enim duplicia sunt: ex quibus: et circa que. ex quibus quidem igitur communia sunt. Que autem sunt circa que propria sunt: ut numerus et magnitudo.

Arguitur sic. diversorum generum diversa sunt principia. sed diverse scientie de diversis generibus considerant. ergo diversarum scientiarum distincta sunt principia. deinde distinguit quod duplicia sunt principia. quedam enim sunt ex quibus aliquid demonstratur. et sunt principia coia quedam vero circa que est consideratio scientie: et illa sunt principia propria: sicut numerus et magnitudo: propria sunt principia arithmetice et geometrie. quasi velit philosophus concludere: quod principia coia non sufficiunt in demonstratione rei. sed ulterius oportet ipsa principia particularibus applicari. cum igitur illa sint in diversis generibus aut diversis scientiis distincta. sequitur non eadem omnia principia syllogismorum esse. Nota quod per principia coia coiter expositores intelligunt coia pluribus scientiis. sicut de quolibet dicitur esse vel non esse. omne totum est maius sua parte et similia. per propria vero principia complexa particularia. sicut de puncto ad punctum rectam lineam ducere contingit. et similes. Linco. vero per coia principia intelligit complexa prima in aliqua scientia quecumque sint ista. ideo dicit philosophus. ex quibus demonstrat etc. per principia vero propria intelligit subiecta scientiarum incompleta et eorum primas passionem. et illa sunt circa que scientia considerat: ut dicit philoso-

phus. et ideo Aristoteles exemplificat de magnitudine et numero: tanquam de principis incomplexis arithmetice et geometrie. et sic est finis huius partis.

Libile autem et scia differunt ab opinabili et opinione: quoniam scia utilis et necessaria est. Necessarium autem non contingit aliter se habere. Manifestum igitur est quod circa hoc scia non est. Esset enim impossibilia utique aliter se habere possibilia aliter se habere.

Postquam philosophus in precedentibus comparavit scientias inter se: sequenter comparat scientiam aliis habitibus. et primo comparat ipsam opinioni. 2o vero aliis habitibus intellectibus ibi. Reliqua vero etc. In primo facit quod dictum est. scilicet remouet dubitationem ibi. Qualiter igitur est idem etc. Prima diuiditur in tres. quia primo ponit conclusionem. 2o ostendit circa que versatur opinio: ut consequenter declararet intentum. 3o ibi. Quoniam scientia etc. 3a ibi. Sunt autem vera. Proponit igitur per istam conclusionem. Scientia differt ab opinione. et scibile quod est obiectum scientie differt ab opinabili quod est obiectum opinionis. Quoniam scientia etc. Dicit quod scientia est rei uniuersalis: et per necessaria preedit. dicit autem necessarium: quod non contingit aliter se habere.

At vero neque intellectus. dico autem intellectus principium scie: neque scientia est idem demonstrabilis: hec autem est acceptio immediate propositionis. Verus enim est intellectus et scientia et opinio et quod per hoc dicitur. Quare relinquitur opiniones esse circa verum aut quidem falsum: sed contingens est aliter se habere. Hec autem est acceptio immediate propositionis et non necessarie. Et certum est sic apparentibus. opinio enim incertum est ut natura huiusmodi est. Adhuc autem nullus opinatur probare cum opinetur impossibile esse aliter se habere sed scire. Sed aliquando quidem esse sic. sed tamen aliter nihil prohibet tunc probare tanquam huiusmodi opinionem quidem esse sed necessarij scientia. Qualiter ergo est idem opinari et scire quere non erit opinio scientia. Si aliquis posuerit esse aut nihil contingere opinari. Consequenter enim hic quidem sciens. ille vero opinans per media quousque ad immediata veniat. Quare si quidem ille sciuit et opinans sciuit. Sicut enim et quia est opinari et propter quod autem medium est. Aut si quidem sic arbitratur non contingentia aliter se habere: sicut et habet definitiones per quas sunt demonstrationes non opinabili sed sciet. Si autem vera quidem esse non tamen hoc ipsis inesse secundum substantiam sed secundum speciem opinabitur et non sciet vere. Et quia et propter quod si quidem per immediata opinabit. si non per immediata solum ipsum quia opinabit. Eiusdem autem opinio et scientia non penitus est: sed sicut falsa opinio et vera eiusdem quodammodo est. sic et scia et opinio eiusdem. Et enim opinionem et veram et falsam sicut dicunt quidem eiusdem inesse inconuenientia accidit appetere alia quam et non opinari quod opinia

Posteriorū

rar falso. Quā autem multipliciter idem dicitur est sicut cōtingit. Est autem sicut nō cōmensurātinū enī eē diametrū vere opinari incōueniēs est. sed qz diametros circa quam sunt opiniōes idē sic eiusdes est: sed quod aliqd erat esse vnicuiqz secundum rōnē nō idē ē. Similiter autē z scientia et opinio eiusdē est. hoc quidem enim sic animalis est qz non est contingere non esse aial. sed illa quidem qz est contingere: vt si hoc quidē qz vere hominis est: illa vero hoīs quidem non at veri hominis. idē. n. est quia homo hoc aut non sicut idem. Manifestū autē ex his ē qz neqz opinari sū idem z scire ptingit. Sil. n. vtiqz hīe opinioez alr hīdi z nō alr habēdi idem esse qz vere nō cōtingit. In alio qdē. n. vnūqz qz cē ptingit eiusdes sicut dictū ē: s; i eodē nihil sic pōt eē: hīet enī opi onē sū: vt qz hō eēt z qz vere ē aial. hoc enīz erat s; cōtingere nō esse aial. hoc enīz sic ptingit sic cōtin gere. Reliqua at quomodo oportet distribuere i rationem z in intellectum z scientiā et artes et prudentiam et sapientiā. hec quidē. n. physice: illa vero ethice speculatiōis sū magis. Solertia autē est subtilitas quedā in non p̄specto tēpore mediū: vt si aliquis videns qz splēdo rem sēmp habet luna a sole statiz intelligit ppter quid hoc sit: quia propter id qz illustratur a sole: aut dispu tantem cum diuite: cognouit quoniam accōmo datum est: aut propter id qz quidem amici sunt qz inimici eiusdē sū. Omnis enī causas medias videns cognouit z vltimas. splendidum eē ad solem sit i quo. a. lucere a sole. b. lunā. c. inest at lune quidem. c. qd ipsi inest. b. quod est. lucere a sole. ipsi aut. b. a. quod est ad hoc esse splēdiduz a quo splēdor. quare z ipsi. c. a. per. b.

¶ Finis primi libri posteriorum.

*Ael illud argum. qm di g
si de dresabrit q est p p p
in infinitu respodet q de d m m
hr sup alia d m r p p p p p p
f m t b illo co*

Acutissimi doctoris Apollinaris Cremonensis qones sup
pmu libz posteriorz analeticoz Ari. cu dei auxilio icipiut.
Alia naqz qz sut pri opiar nece e. alia vero qd
e qd d i telligere oz. qda ar ytraqz zc. Qo .I.

Rimo qrit. vtz omra: sit subz li. poste.
Ad ptez ne am ar. p sic. de omra
toe n h scia. igr zc. t3 2. qz scia i aliq li. tradi
ta pncipalr e scia subi z ptiu suaz. ans ar. sic.
qz scia acgrif p dmratoez. si igr d omra e et
scia. t3 d omra e et dmo. z pi roe d alia omra
toe a fieret dmo. qf i dmratoib e et pcessus
in ifi. qd videt ipole. C 2o arg. sic. de subo scie p supponit
qd est. sed demonstratone hic non presupponitur quid est.
igr zc. maior e ari. i p hemo libri poste. minor pz. cu ari. du
as dmratiois igrat dffones p h. circa pn tractat. C 3o si
dmratio e et h subm tuc de ipa p supponeret. qz e. p ari. i phe
mio h li. qz nis sit falsu ar. qz no posset p supponi demom
ee nisi suppoeretur scire ee vl salt e ee posse. sz h n suppoitur
ab Ari. i isto li. imo pbatur ab eode vt pz in p hemo. igr zc.
C 4o. oe subz scie dz ee vnu vnitae speci vl gnica. si no sit
trascedes. demratio n e h. igitur zc. maior vt ee ari. circa si
ne pmi h. mioz pbatur. dmratio cu sit silis n e vnu ens ve.
sz evnu qd da p aggregatoez. talib aut aggregatis nulla vna
spes aut vnu gen corndet. igr zc. t3 nra cu miozi. mai o pz
siue accipiat dmo in ceptu siue i voce siue i scripto. C 5o
firmatur. na dmratio metat e aggregatu ex ceptib. vocal
eryocib. scripta vo e subay ex subys aggregatu. sed nulla
spes neq gen qlitati z sube corndet vt pz. igr dmratio no
pot ee gen nec spes ad oes dmratoes. qre zc. C 5o. subi scie
aliq dbet ee ppetates q de ipo dmrantur. sz dmratiois nlls
snt passioes. igr zc. maior e ari. circa fine pmi h. mioz pz cu
dmratio n sit ve spes nec gen. C 6o. i isto li. no min docet
ari. arte diffiniedi q dmrandi. g n min diff e h subm qz de
mostratio. assuptu pz. z. poste. C 7o. liber iste coiter ititula
tur liber poste. analeticoz. i. resolutioz. quare resolutio
siue mod resoluedi poti dz hui libri esse subm.

In oppositum vfi cois snia auctoz. pserti liconie
sis i pn expnis h li. cu inqt iten
tio Ari. i B li. e iuestrigare z manifestare eentialia demost
rationis. qz ppter i scia tradita in isto li. e demratio gen subz
C In ista qone erut. 3. articuli. pmo ponentur quedam pam
bula. scdo clusioes. tertio tractabit ma pmi arg. pncipal.

Quantum ad p scie p. qz subz multis modis ac
cipi possit. f. p subo ibesiois. pdicatiois. z
attributois: h fit metio d subo scie. tertio mo. z n p. nec scdo
mo. Df at subz attributois alicui scie qd pncipalius in scia.
illa d siderat. z nnt ptes z passioes ipi. z de qbuscuqz in illa
scia e p se d sideratio d siderat p attributoz ad ipz. qlr cozp
mobile subz dicim nal phie. z magnitudin siue linea subz
geo. huic aut subo ppetut d d i ridoes que ab Ari. ponunt cir
ca fine pmi hui. de qb deo dante videbit. C Scda distin
ctio. iste termin scia in pposito duplr accipi pot. vno mo p
bitu vno sciético tm. sic bitu p que scis triagulu h ere tres
sciam appellam. scdo mo p aggregato ex sciéticois hitib
dbitu hitib ordine z onexione iter se cu dbita hitudie eoz
ad aliqd vnu p d sideratu. qlr doctrina tradita i li. d aia vel
alya h sciaz dicerem. In pposito maxime fit metio d scia
scdo mo. C 3a distinctio scia p mo mltrplr accipi prvt collr
d mete liconie sis i pn. tractat b libri. p valde large p scia
d rigitu. qz qda raro vl idrnter pueniut. qda vovt plimū.
Scdo p scia nechioz. q sciutur ta pn qz clones p dmratio
ne cluse. tertio p scia clones q p dmratioe acgrif. p rici
min ppe sciri dnr. clones vero maxime ppe. Iste modus
vltim magis e pposito nro prinēs. C No. 4. qz scia clo
nis p dmratioe sciuse ppe solu attribuat passioni q d aliq
subo pdicat qd sit vnu spe vl gnev vt pz ex mo loqndi auctoz
trasuptiue tu vl min ppe attribui pot subo z passioni q no

sint ve vnu. C Numer. n. sonoz d q e scia musice vt sic no
e subz ve z simplr vnu. d q tn pbaf pra q ipi passioes dnr. lz
trasu. id e pz d lineavifualis p spec. z sic duerter d ipis scia
min ppe h. qz se hnt p modu gnīs p se d siderati i ordie ad
certas spes z passiones q debita onexione adinuice hre pnt.
C Ex qb ifert q sic scia min ppe sibi attribuit sic demo
eisdē attribuit iprope vl trasu. C No 5. qz lz qz ars q coir
mod sciēdi appellat large loqndo possit scia dici. accipiēdo
sciaz p aggregato zc. stricte tn mod sciēdi i B a scia dnt. qz e
ars direc vlus rois siue p qua docemur modū q aptitudie
vl apphēsiōe rois vti dbem. quō grāmaticā rhetoricā z lo
gicā modū sciēdi coiter appellam. Sciavo d modū sciēdi
disticta n talē regulat modū. sz absolute docet iheretiā pas
sionū ad suba sua: q dz ab ite dphēdi. C Ex q ifert q sic tal
ars min ppe scia dnt. sic pcessus i eadē arte min ppe dmrā
tioes dnr. duerentiā. n. z ppingtatē magnā hnt cu dmratioe.

Quatum ad arti. z sit p. sumedo sciaz p bitu vno
tm d omra ii h scia stricte supra. pbaf sic.
scia stricte supra solu attribuit subo z passioi q sint ve z ppe
vnu: dmratio n e h. g zc. maior pz ex arti. pcedēti. mioz pz
ex. 4. argu. pncipali z dfirmatōe ipi. C 2o. lz ita sit. de d
mratioe tn large h scia tali mo supra. pz. qz dmratio quis n
sit ppe gen. se tn hz p modū gnīs r qrudā iferioz. Sibi
et qda attribuit ptā q p modū passionū se hnt. z d ipa dcla
rari pnt p nob notioza. Considerat et a nob i opatione ad d
terminatū finē z p modū vni. f. sz q fuerit istz vnu ite ad
notitiā sciéticoā acgrēdā. qre zc. C 3o. sumedo sciaz p ag
gregato ex hitib zc. lz de dmratioe n stricte scia hēat. large
tn d ipa h. p vtraqz pte vt nō. ex vltio nobili. Scia. n. q d
dmratioe h e ars qda docēs iuēire z formare dmratioe vt
sit sz d bitū ite istz q notitiā sciéticoā acgrē itēdit. C Tal
at ars mod sciēdi z nō scia stricte dici dz. lz large scia possit
noiari. qre zc. C Pria ps eiusdē dclonis et pbari possit ex
p dclone. scia. n. supra p aggregato. zc. z q ppe sumit. aggre
gari dz ex hitib sciéticois ppe supl. qre zc. C 4o. dmo
e subz attributois scie li. poste. pz. qz i eode li. pncipali dside
rat gen spes ipi. vt dmo qz. z pp qd. a. ne. vlis. p rictarl.
onfiua. z ad ipole ducēs. ite ppetates ipi vt pz d sideranti.
qcuqz et ibi d siderant p hitudinē ad ipsā d siderant. lz. n. in
scdo de arte diffiniēdi metio fiat. hoc tn fit p qto diffinitio
est demratioi nečia z pncipiū ipi. vt videbit ibidē. qre zc.

Quantum ad 3o arti sciēdū q vary sūt modi rñdē
di. qda absolute dcedūt dclone q vltio in
ferē. f. q i demratioib pot ee pcessus i ifini. z p isto credūt
fuisse metē Auic. q dic q i coceptib aie i ifi pcedere d rigit
nā si p a. itelletoez hōlez itelligis. d rigit te itelligē. a. itelle
ctionē mediāte alia. q sit b. z sic b. itelliges mediāte c. z sic i
ifi. C Dec rñtio p n duerter assumit auctē Auic. qz lz ipe
dcessisset i hō simplicib itelletoib n repugnare pcedere
i ifi. qd vt satis pbabile: quis d scō nō sit pole. n tn dixisset
i dmratioib ee pcessū i ifi. qm dmratioes circa vlia vlsant. i
qb n d rigit i ifi pceder. Nisi forte aliqs diceret q formata
a. dmratioe p itelle d rigit p eudē ite formari. b. q sit oio
silis a. z itez c. q sit silis b. z sic i ifi. Sz h n obstat. qz lz nō
repugnet sic i ifi pcedere. n tn oz i eentialr ordinatis. neqz
p vna demra. d alia demra tāqz de re scita no am hrem.
C 2o rñsi ar. sic. tal pcess dmrōuz i ifi aut e i accntalr
aut i eentialr ordiat. si p mo. tē p nullā illaz d alia hēbit
scia. qd e d opionē. Si z. cu i ifinitis n sit ad vlti duēire i q
stet resolutio itellēs. seqz q p hō dmratioes n d rigit aliqd sci
re. C Lōfirmat. qz itellēs nūqz pfecte aliqd scit nisi qn scit
se scir vt patebit ifra. sz dato tali pcessu itellect n poterit sci
re se scire. cu n sit ad vltimā dmrā puenire p qua se scire
cogscere possit. qf zc. C 3o si vtz e et q sic pcedere dberem
in ifinitū. Ari. hūc modū nobis posuisset. qd tn non videt
fecisse. qre zc. C Scds modus rñdendi e mālīs. d. q quis
p vna demrationē alia demostret nō seqt pcessus i ifinitū.

Questio I.

sic lz mediāte vno martello fiat a^o martell^o nō seq^r pcessus
 nisi^o martell. qz faber mediāte vno martello oēs alios cōfi
 cere p^t q ab ipō fabricant. ¶ Dec rñsio ē insufficientis. qz si cō
 ueniēs sit exēplū oz silr vna eē dñm^ratiōez p quā d ceteris oi
 bus dem^ratiōib^o hēat scia. sit igr illa dñm^ratio. a. z q^rif vtz
 d a. hī scia vel n. si nō. hī itentū. ¶ P. nō v^r posse rō diuersi
 tatis assignari. Si sic. q^rif nūqd p se ipaz. v^r p aliā. nō per se
 ipaz. qz nō v^r idē. posse seipz notificare. si p aliā sic arguit d
 alia. z sic stat difficultas argumēti pncipal. ¶ Itē qdā argu
 unt q illa silr nō ē sufficientis. qz faber mediāte vno martel
 lo nō effi^c oēs martellū. tūc. n. idē efficeret. se ipz. i B aut li.
 tradit ars q qlibz dñm^ratio cognoscit. si igr B fieret p dñm^ra
 tiōē. tūc eadē dñm^ra se ipaz dñm^raret seu notificaret. ¶ 3°
 mod^o rñdēdi p^rmittit aliq. p q qlibet dñm^ratio debite pce
 dēs ē ex p^ris pncipis ei^o qd dñm^rat. p^r p ari. p b^o. z p^rmit
 tit q dyalectic^o cū sit artifex cōis pcedit p qdā cōia dclara
 do itētū ad nihil spāle dscēdēdo iquātū logic^o ē. nisi forte cā
 exēpli. p^r cōiter. 3° p^rmittit q p^rriū cuiuslibz dñm^ronis ē ef
 ficere sciam. vt colligif p b^o. 4° p^rmittit q ars lo^c nō scia. lz
 mod^o sciēdi dici d^r d mēte Aristo. z^o me^c. Ultio sup^rdit q
 syls ē p^rriū istrūm logici. p^r cōiter. ¶ Dis suppositis pōit p
 dclonē istā. d dñm^ratiōē non hī scia p dñm^ratiōē. pbat sic. si
 oppo^o dclonis foret verū cū scia de dñm^ra tradat a logico
 p^r poste. tūc logic^o tradēdo sciaz suā dñm^rare posset. lz q^r nō
 sit falsū arguit. nā qlibz dem^ra ē ex p^ris pncipis. lz logi
 cus p qdā cōia pcedit ad nihil spāle p se dscēdēs. igr rē. assū
 ptū p^r ex p^r z^o sup^rdit. ¶ 2° sic ar. cuiuslz dñm^ratiōis p^rriū
 ē efficere sciaz. vt p^r ex 3° sup^rdit. lz p pcessū logici nō gñat
 scia. lz mod^o sciēdi. vt seq^r ex 4° sup^rdit. igr logic^o dclara
 do itentū suū nō dem^rat. z p^r nō cū tradit notitiā d dem^ra
 tiōē B nō fac p dem^ratiōē. ¶ 3° ar. sic. qlibz artifex pcedit
 mediāte p^rio istrū. lz dñm^ra nō ē istrū. p^rriū logici. q logic^o
 docēdo dem^rare nō pcedit p dem^ratiōem. maior de se p^r. z
 mior seq^r ex vlti^o sup^rdit. ¶ 2° de dem^ratiōē hī scia p
 pcessū syllogisticū nō dñm^ratiū. z p regulas qsdā cōes. p^r p^r
 ps. cū syls simplr sūpt^r sit p^rriū ei^o istrū. z^o ps p^r. cū logi
 cus q tradit artē dem^randi sit artifex cōis. ¶ Si iste mod^o
 rñdēdi itelligat dclonē p^rma d scia p^rie dicta put distignit
 d modū sciēdi. z sic nō de dem^ra stricte sūpta vā ē^o ipi^o.
 vt i pcedētib^o ar. p^r. nō tñ negare pōt qn de dem^ratiōē scia z
 dem^ratio largo mō hēat. qre d tali dñm^ratiōē z scia loquēdo
 adhuc stabit difficultas argumēti nisi aliū dicat. ¶ Itēz nō
 rō p^r p^rbas dclonē p^rma eēt ueniēs seq^ret metaphicu nihil
 dem^rare posse. nōs vidēt absurdū. pbat nō. qz nō min^o p
 cōia meta^o. pcedit q^r logic^o eo q^r ē artifex cōis. cū igr p
 cedere p cōia repugnet nāe dem^ratiōis vt ille mod^o dic^r seq^r
 itētū. ¶ 3° ar. argu^o met isti^o opiniōis. forme^r iste syls. ois
 syls pcedēs ex p^ris vis imediatis p^rozib^o notiozib^o qz cōis
 cōclusiōis ē syls faciēs scire. qz dem^ratio ē hō. igr qlibet
 dem^ratio ē syls faciēs scire. i dclonē h^o syls. pbat facere sci
 re q ē passio dem^ratiōis d ipa dñm^ratiōē p dbitū me^o. qre
 syls iste erit dem^ratio p quā tñ hī scia de dem^ratiōē. vt p^r. q
 re rē. ¶ Rñdēt q syls ille nō ē dñm^ratio eo q p qdā cōia p
 cedit. nā p^r vā z imediata rē. in qlibz scia iueniūt. lz d^r dici
 syls absolute. ¶ Dec rñsio nō obstat. qz lz p^r vā z imediata
 sint oib^o sciētis cōia. ista tñ sil aggregata dclonē q ad itē
 tiōē scōaz appropānt tā subo illi^o dclonis qz p^rdicato. qre p
 dictus syls pcedit ex his q sunt p^ria tā subo qz p^rdicato. q nō
 obstat qn dem^ratio dbeat dici. ¶ P. cū ille syls nō sit elē
 cus. lz d^rbita forma dcludēs. z dcludit vez ex vis. aut igr ē
 topic^o sine p^rabil. aut dem^ratiū. lz nō ē topic^o. igr rē. minor
 pbat. qz pcedit p eēntialia. f. p ea sine qb^o dñm^ratio eē nō pōt
 z ipsi^o dñm^ratiōē igrēdiūt. pcedit ēt p gnālia p^ria dñm^ratiōē de
 clarādo d diffinito. qre rē. ¶ Ulti^o qdā arguūt sic. Sic me
 taphic^o d ente reali aliquā passionē dñm^rare pōt. sic z logic^o
 d ente rōnis. v^r ēt q logic^o hāc passionē vez vel falsū possit
 dñm^rare d p^rone. Sic arismet^ric^o par z ipar d nūero dñm^ro

strat: vt ipsi dicūt. ¶ Alr rñdeo ad p^rdictā difficultatē p q pa
 nit h^o dñm^ratio. de aliq aliq^o passionē dñm^rari dupl^r rigit vt
 p^ro spectat. vno p se. Alio p accūs. ex^o si p aliquē dñm^rat
 uū pcessū dñm^rat hōiez eē risibilē. rē d hōie dñm^rat rñs^o p se.
 d^roz. vō p accūs. sic ēt d ipō hī scia p accūs p^rto hōi accidit
 q^r s^r eo. s^roz. r^rineat. ¶ Cōn^r pono. z. p^rnes. p^r ē ista. Sumē
 do sciaz p hitu vno sciētifico de dñm^ratiōē habet scia p dñm^ra
 tiōē. pbat. qz d dem^ratiōē dcludit dñm^ro ipi^o p aliā dñm^ratiōē
 cōuertibilē cū ipa. igr rē. lz nō. z assūptū patuit in p syllo.
 ois syls pcedēs rē. siue vt alij voluerūt i syllo e^o formato
 i q pbat dñm^ro māl dem^ratiōis p dñm^ratiōē datā a cā finali.
 h^o tñ accipio sciaz z dñm^ratiōēz large vt p^rus dicebat. ¶ 2°
 p^r. accipiēdo sciaz p aggregato rē. d dñm^ratiōē nō hī scia p
 dem^ratiōēz tñ. lz per aggregatū ex mltis z varis pcessū
 bus spē dñm^ratiōis. p^r dclō. qz scia d dem^ratiōē illo mō sūpta nō
 ē nisi ars dem^ratiōis q tradit p r scōo poste. tal aut a nobis
 acgrif p pcessus mltos. qz aliq sūt dñm^ratiōis. aliq dem^rati
 ui a posteriori v^r a p^ro. qdā diuisiui. alij d^rpositiui. z alij exē
 plozū d^rpositiui. vt p^rz ipiciēti pcessū illi^o libri. ¶ Ex his p^rz nō
 sio ad dubitationē pncipalē. dcludit. n. q de dñm^ratiōē est
 scia p dñm^ratiōēz. ex q tñ nō seq^r pcessus i dñm^ratiōibus
 i infinitū. qz dcludit p. a. dñm^ratiōēz haberi sciaz d dñm^ratiōē
 cōiter sūpta p se p. z nō de a. dñm^ratiōē z qlibz alia singla
 ri p accūs haberi sciaz p eadē tanq^o de singularib^o d^rctis s^r
 aliq vli. Et si ar. q saltē seq^r idē dem^rare se ipm. Rñdēt
 qdā dclūdēdo. Sz B puto leue dictū vt videbit^r stati. Alr q
 rñdēt negādo nōaz. i. lz. n. qd p^r p se dem^rari d^r est dclō.
 nō vō z trāsūptiue dicit passio siue p^rdicatū significās passi
 onē dem^rari. subz vō iuxta cōez locutōez doctoz neq^o p
 p^rie neq^o ip^roze dñm^rari dicit. lz dicim^o d ipō aliq dñm^r
 strari. f. passionē ipi^o. cū q. a. dñm^ratiōē scia acgratur p ipaz
 met. a. dem^ratiōēz tāq^o d subo. lz p accūs nō seq^r. a. dem^r
 strationē p se v^r p accūs se ipaz dem^rare. Ex q p^rz cōcedēdū
 dū eē q a. dem^ratio p se dclūdē ad sciaz. a. dem^ratiōis p
 accūs. silr dclūdē p se ad dñm^randū de se ipa p accūs. ¶ Sz
 dñm^ratiōē dubitat. qz adhuc vidēt seq^r q idē notificat seipz
 z p^r nōs idē eēt se ipō noti^o. qd iplicat. nōaz. lz. postq^o p. a. dñm^r
 strationē acgrif notitia. a. dñm^ratiōis. ¶ Ad h^o rñdēt qdā
 dclūdēdo dclonē. dicit. n. nō eē icōueniēs i his q p se ipa pbat
 tur. z nō p alia sic sūt p^r p^rma. sic ēt cū a. dem^ratiōē i se dñ
 neat p^r cōia cuiuslz dñm^ratiōis poterit se ipaz notificare.
 Tāc rñsionē nō puto sufficiētē. p qz adhuc stat icōueniēs illa
 tū. scōo qz lz p^r sint p se nota. nō seq^r vt notificēt se ipa. qre
 rō h^o rñsiois vidēt nulla. ¶ Alr igr rñdēt. q aliq d alterū
 notificare ē dupl^r vt p^rposito spectat. p sic vt p notitiā ipius
 tāq^o notiois i notitiā alteri^o veniam^o. scōo sic vt p ipm tāq^o
 p istrū notitia alteri^o nob acgrat. p mō oz notificās eē noti^o
 notificato. scōo vō mō nō oz. imo stat ipz notificās nob nō
 eē notū. sic geometra nihil d syllo dñm^rat dñm^rabit triā
 gulū habere tres tāq^o p istrū. ¶ Ad p^ro igr p. a. dñm^ratiōē
 acgrif notitia. a. dñm^ratiōis z cuiuslibet alteri^o nō p
 sed scōo mō. qre rē. ¶ Et nota modū soluēdi. qz per ipz sol
 ues dubitātes multas. ¶ Ad rōnes aut terty modi rñdēt
 di dicitur. ¶ Ad p^rimā q lz ea qbus vtitur logicus i dem^r
 strādo sint alij sciētis cōia. sunt tñ logico p^ria. cū sit arti
 fex cōis. sunt ēt p^ria passioni et subo que ponunt in dclonē
 ipi^o. Itē illa cōia cōsiderata quo ad itentionē scōaz sic logi
 co appropānt q vt sic nō sunt alij cōmunia. lz. n. quelibz
 scientia cōsideret ea q sunt p^rma z imediata in eadē scia. nō
 tamē quelibet sic cōsiderat ea rōne qua p^rma z imediata d
 cūnt sicut logicus facit. quare rē. ¶ Ad secūdā rationēz
 dicitur q concludit de demonstratione. z alij rebus in lo
 gica dñm^ratiōis nō hī sciaz p^rie dñm^ratiōē d modū sciēdi. z
 nō repugnat dicitis. ¶ Ad vltimū d^r p negādo maiorē. nō
 scie oēs reales pcedūt pbatō p dem^ratiōēz. q tñ nulli illa
 rum ē p^rium istrū. lz oib^o cōe. ¶ 2° d^r q sils dñm^rat^r vt
 istrū nō est logico p^rriū. qz ēt oēs alie scie sillogizāt. lz dñm^ro

Questio II

rat^o tãq̃ aliqd cui^o notitia nobis tradit^r est logico p̃p̃riũ. qz nullus ali^o nobis tradit notitiã silli p̃ter logicũ. s; B mō etiã p̃cedẽdũ e dem̃ratiõez eẽ logico p̃p̃riã. ¶ Circa mãm dubitãt. q̃re nõ ita t̃rigit in artib^o m̃alib^o vt mediãte vno instro fiãt oĩa eiũsdẽ sp̃ei. vbi grã. per vnũ martelluz fiãt oēs martelli. sic mediãte eadẽ dem̃ratiõẽ numero tanq̃ istro de q̃libet dem̃ratiõẽ scia acq̃rit. ¶ Ad hoc dubiũ qd a q̃busdam mouet possit aliqs se breuiter expediẽs dicere. q̃ nulla dem̃ratiõẽ alias efficit dem̃ratiõẽ. nec se ipãz. sic martelluz efficit martellos. q̃re nulla e rō dubitatiõis. ¶ Alr placide rñ. deĩ q̃ cã est. qz in actõib^o mere m̃alibus idẽ nõ est supra se ipm̃ ouerũũ. 7 p̃ oñs idẽ nõ poterit efficere se ipãz. in actiõibus aut sp̃ualib^o idẽ supra se ipãz ouerti p̃t. qm̃ intellectus se ipm̃ itelligit. vt p̃z 3° de aia. 7 per oñs act^o 7 scia vel istra rō nis sunt supra se reflexiui. dem̃ratiõẽ aut e intellect^o istrm̃. q̃re supra se sic reflecti p̃t vt paliquã dem̃ratiõẽ de se ipã no-
ticia acq̃rat. sic eẽ de sillo absolute t̃tingit. ex qb^o iferẽ. q̃ lz i m̃alib^o actõib^o istrz. 7 illõ supra qd ouertit illõ instrz realr d̃rant. si tñ sic oĩ i istro intellect^o. s; suffic̃ ea rōne differre.

Ad rōnes p̃ncipales. ¶ Ad p̃mã p̃z in vltimo articulo. ¶ Ad scdãz negatur m̃ior. ¶ Ad p̃bati onẽ dicit p̃t. p̃ q̃ de dem̃ratiõẽ qd nois p̃supponit. Ari. aut̃ iuestigat qd rei ipius. ¶ Alr d̃r q̃ illas descriptiões p̃hs nõ p̃bat. s; p̃supponit tãquã notas. vel saltẽ alterã illaz. lz alteraper ipm̃ demonstratur vt quidã voluerunt. ¶ Ad tertiã p̃ceditur d̃cto. 7 sic consequenter p̃ceditur. q̃ in B libro supponi debet possibilitas sciendi.

Ad rationem in oppo^o d̃r q̃ Ari. ibi nõ p̃bauit q̃ sit pole scire tãq̃ huic scie per se necessariuz. qm̃ a posteriori ista suppõit d̃z. s; p̃ accñs B fecit. ne ex errorib^o antiq̃z q̃sq̃ in alienã viã deducere. ¶ Alr dicit p̃t. iux̃ modũ loquẽdi liconiẽsis. q̃ Ari. h̃ ñ p̃bauit poli-
tatẽ ipi^o scie. qz vt ipẽ dicit nulli^o scie e stabilire subz suũ. nec illõ q̃ est añ subz suũ. s; voluit declarare modũ q̃ scire cõtingit. vt remouerent opiniões antiq̃z. ¶ Ad q̃rtã cũ cõfirmatiõẽ ipi^o. 7 q̃ntã p̃z in articulo p̃ 7 z^o. ¶ Ad sextã d̃r q̃ cõsideratiõẽ d̃ diffõne q̃ ponit scdõ poste. ordinãt p̃ se i cõsideratiõẽ dem̃ratiõis. sic eẽ diffõ in dem̃ratiõẽz ordinatur cũ sit p̃m̃ ipi^o formalr aut vtualr ingrediẽs ipãz. q̃re rō nõ p̃cedit. ¶ Ad vltimũ negat̃ oñã. dictus e. n. syls dem̃ratiũ eẽ resolutiũ qm̃ p̃ ipãz resoluit effect^o in p̃nciã p̃ se nota. q̃ de alijs syls nõ sic t̃rigit resoluerẽ. igr̃ vsq̃ ad p̃ se nota est dem̃rabilis vel dem̃ratiõis passio. q̃re tale non potuit eẽ hui^o scie subm̃. 7 sic sit finis q̃stionis.

Omnis doctrina 7 ois disciplina intellectiua exp̃existẽti fit cognitione. 7 c. Questio II.

Meritur z^o. vtz ois doctrina 7 ois disciplina intellectiua fit ex p̃x̃nti cognitõẽ. q̃rit p̃. q̃ nõ fit ex ipsa tanq̃ ex cã m̃ali. vt p̃z. nec formalr. vt p̃z. nec tãq̃ efficiẽte. qd p̃bat. qz dato opposito seq̃ret p̃x̃ntẽ cognitõẽz eẽ intellectu poli p̃fectiõẽz oñs e absurdũ. oñã p̃bat. oẽ p̃ se actiue occurrens ad p̃fectissimã alicui^o opatõẽz. qd solũ passiuẽ cõcurrit ad illã e illo p̃fecti^o. s; p̃ aduersariũ p̃x̃ntis cognitio actiẽ cõcurrit ad p̃ductionẽ doctrine vel discipline q̃ e effect^o p̃fectiõz quẽ intellect^o h̃re possit. 7 ad illã solũ passiuẽ occurrit intellectus. igr̃ zc. ¶ z^o si doctrina 7 disciplina fit zc. aut g̃ illa p̃x̃ntis cognitio d̃ se suffic̃ ad iductõẽz doctrine. vel aliqd aliõ req̃rit. si p̃. seq̃tur q̃ stati hita notitia p̃ncipioz in aliq̃ scia sci r̃etur oēs d̃clones eiũsdẽ scie. oñs falsuz. vt p̃z. 7 nota e oñã d̃ se. si vero aliõ req̃rit. maxime vt discurrere vt discursus. ¶ Sz d̃. discursus intellect^o fit subito. q̃re seq̃t q̃ stati post p̃nt̃ itellẽs adiscet oēs d̃clones. ¶ z^o data p̃e affirmatiã da ret p̃cessus i infinitũ. oñã p̃bat. qz p̃x̃ntis cognitio saltẽ itelle-
ctiua e doctrina vt disciplina. 7 p̃ oñs fit ex alia p̃x̃nti cog-
nitiõẽ. 7 sic i infinitũ p̃cedere. ¶ Cõfirmãt. nulla e p̃ p̃cognitiõẽ itellectiua. igr̃ i p̃cognitiõib^o p̃cedit i istm̃. assũptũ p̃bat. q̃cũq̃ p̃cognitiõẽ itellectiua data ipã est aliq̃te itẽfidiõis. 7 p̃ oñs nõ e dare p̃ gradũ illi^o i intellectu acq̃sitũ. q̃re nulla erit p̃cognitiõẽ absolute p̃. ¶ 4° arguit sic. doctrina 7 disciplina itelligẽtiã nõ fit ex p̃x̃nti cognitõẽ. q̃ zc. añs p̃z. qz si discurrũt. ¶ 5° solũ artes fiũt ex p̃x̃nti cognitõẽ. q̃ ñ q̃libz doctrina vel disciplina fit ex p̃x̃nti cognitõẽ. 7 zc. añã. qz scia nõ est ars. vt p̃z. 6. ethi. cũ tñ q̃libet sit doctrina 7 disciplina. assũptũ p̃bat. nã ari. iprobãdo iductiue p̃ponem illã se diuertit ad p̃bãdũ q̃tũ ad artes tñ. dicit. n. q̃ ma^o 7 vnaq̃q̃ aliaz artiu^o Itẽ dyalectica 7 rhetorica p̃ hũc modũ p̃cedũt. q̃re zc. ¶ 6° q̃ rõẽ doctrina itellectiua fieret ex p̃x̃nti cognitõẽ. eadẽ rõẽ s̃sitiua brutoz siue hoĩuz. q̃re frustra ponit. illa p̃ticta itellectiua. assũptũ p̃z. qz doctrina s̃sitiua i vtute iteriori fũdat. cui^o cognitio a cognitõẽ s̃sus exterioris dep̃det. ¶ Itẽ ex p̃iẽtia videm^o bruta filios docere ex p̃x̃nti cognitõẽ. vt cũ aues volare docet natos eaz. p̃ ex nidis exeuntes.

Ad oppositũ est Ari. in p̃hemio libri poste. ¶ In ista q̃õne p̃mo determinabit̃ q̃situz secũdo tãgetur difficultas quinti articuli.

Quãtum ad p̃m̃ p̃mittẽt̃ p̃ qdã. z^o ponẽtur d̃clones. p̃ distictio. doctrina vt disciplina duplr accipi p̃t. s. large 7 stricte. large ñ solũ itellectiue. s; eẽ s̃sitiue notitiẽ attribuit. iux̃ modũ loq̃ndi Ari. i p̃hẽio meta. vbi voluit aialia h̃ntia m̃eoriã eẽ prudẽtia. 7 h̃ntia auditũ eẽ disciplinabilia. Stricte ṽo solũ itellectiue notitiẽ attribuit d̃z. q̃ sic d̃ scribi p̃t vt dicebat̃ exponẽdo textũ. Doctrina itellectiua e h̃nt̃ sciẽtific^o. vt aggregatũ ex hitib^o i m̃te alicui^o p̃ductis a doctore vt a seipõ tenẽte locũ doctoris. Disciplina vero e h̃nt̃us sciẽtific^o i m̃te discipli recept^o. vel a doctore extriseco. vel itriseco p̃ductus. D̃r nõnter vel itriseco. qz vbi aliqs solo studio aliq̃ d̃clonẽ adiscat. hitũ ipi^o acq̃rit ex vtute itelle-
ct^o agẽtis q̃ doctor itrisec^o dici p̃t. imo dicit liconiẽsis. q̃ neq̃ mag̃ voce sonãs. neq̃ scriptura p̃p̃e docet. s; ver^o doctor e q̃ iteri^o m̃te illuminat. 7 vitatẽ oñdit. 7 log̃ iibi de intellectu agẽte. ¶ Ex his d̃scriptõib^o iferẽ q̃ idẽ realr e doctrina 7 disciplina: lz d̃rant rōne. qz idẽ hit^o a doctore p̃duct^o e i m̃te discipuli recept^o. s; put a doctore pueniẽs doctrina dici d̃z. vel put deseruiens discipulo ad aliũ docendũ. put aut̃ i discipulo recept^o d̃r disciplina. ¶ Seq̃tur scdõ illõ qd a q̃busdã d̃r p̃ ṽificatione d̃clonis Ari. ñ eẽ ad m̃te ipi^o. lz i se verũ sit. v; q̃ ois itellectiua notitia h̃ũana fit ex p̃x̃nti cognitõẽ qz fit ex s̃sitiua. 7 p̃ oñs ois doctrina zc. Cũ. n. doctrina 7 discipliã sint hit^o sciẽtific^o necio aliũ hitũ p̃supponẽs eo porẽ. erit itẽrio ari. quẽlz talẽ hitũ fieri ex aliq̃ itellectiua cognitõẽ nãlr p̃ori illo. ¶ Seq̃t ṽlteri^o notitiã p̃ncipioz p̃mõz ñ debere doctrinã neq̃ disciplinã dici. p̃z ex p̃missis. p̃z eẽ d̃ m̃te liconiẽsis. ¶ Seq̃t ṽlteri^o d̃ q̃sdã modernos q̃ notitiã itelligẽtiã nõ e doctrina neq̃ disciplina. neq̃ vna itelligẽtia aliã docet. vt ab alia adiscit. ad adiscẽt. n. req̃rit d̃ potẽtia aliẽ notĩ ad actũ d̃duci. vt exp̃sse s̃erit liconiẽsis. cũ dicit ñ docemur vt adiscim^o nisi illõ qd p̃cipim^o eẽ nobis du^o vt appet nob falsũ. 7 post dubitatõẽz ṽl d̃riã opinionẽ m̃ifestat nob ṽitas ei^o. B at̃ itelligẽtus op̃ter ñ p̃t. eo q̃ nũq̃ sunt in potentia. sed sp̃ in actu itelligẽdi. h̃nt etiã itellectiõẽs eternas n; ad nouas itellectiõẽs i ipis p̃ducẽdas moueri p̃nt. q̃ zc. Et non sequitur. itelligẽtia iferior itelligit p̃ itelligentiam supiozem tanq̃ p̃ cãm sue intellectiõis. ergo adiscit ab illa ¶ z^o distictio. cũ illa p̃p̃õ ex dicat circũstãtiã cãe. doctrinã 7 disciplinã fieri ex p̃x̃nti cognitõẽ m̃luplr itelligi p̃t. s. vt ex ipã tãq̃ ex cã m̃ali. vt tanq̃ formalr. vt tãq̃ efficiẽte. ¶ Itẽ p̃t dici ex ipsa fieri tãq̃ ex p̃te. vel tãquã ex termino a q̃. vel tãquã ex p̃ dispõne. s; isti. 3. modi ad m̃õz cãe m̃al̃ reducũt vt p̃z. z. phy. ¶ z^o distictio. notitiã aliq̃ fieri ex p̃x̃nti cognitõẽ ad huc duplr itelligi p̃t. vno m̃õ sic vt illa p̃existẽs co-

gnitio sit ps ipsi⁹ gradualis. q̄lr notitiā itēfaz vt q̄tuoz fieri
dicim⁹ ex notitia intensa vt duo. Alio mō sic vt sit penit⁹ ab
illa differēs fm totū r ptes ei⁹. q̄lr notitiā passionis acgrī di
cinus ex notitia subi. vel sue diffōnis. ¶ Ex q̄ iferē q̄ pce/
dere in ifinitū i p̄cognitiōib⁹ duplr imaginari possum⁹. vl sic
vt vna sit pars alteri⁹. r altera ps illi⁹. r sic in ifinitū. vel sic
vt totalr abiuicē distiguan^t. ¶ Ultimo p̄mitto q̄ lz itelle/
ctus de se sit apt⁹ subito discurrere. qz tñ vtutes sensitue or
ganice sibi defuiūt q̄ cū successione q̄dā notitiā acgrunt. iō
itellec⁹ vt plimū rez notitiā successiue acgrit. r lz alicuius
rei simplicē itellectionē subito acgreret. staret tñ vt ei⁹ cre
dulitas nō subito acgreret. s; successiue. qz rōnip quā fides
acgrī dz nō stati adhereret. aut pp̄ hā opionē. aut qz dōbilr
figeret. vel alia p̄sili cā. de hac mā plenius dixi in. 3. de aīa.
¶ Prima d̄clo. doctria r disciplina nō fuit ex p̄xiti cog
nitione tāq; ex forma. nec tanq; ex mā pp̄rie sumpta. Prima
ps hui⁹ d̄clonis p̄bat. eo qz doctria cū sit habit⁹ itellec⁹ ē
forma q̄dā accñtalis. forme autez pp̄rie nō ē forma. q̄re rē.
z^o ps cū habitus ille non sit p̄positū subale. nō ēt fundat in
p̄cognitiōe tāq; in subo. ¶ Scōaz d̄clonē ponūt qdā. q̄libz
doctria vl disciplina fit ex p̄xiti cogñitiōe tāq; ex pte d̄sti
tutina. r tāq; ex termino a q̄. r tāq; ex cā efficiētē. Prima ps
p̄bat. qz notitiā q̄ d̄ p̄ne h̄r ex simplicib⁹ notitijs maioris
extrēitatis r minoris itegrat. sic ēt p̄ponit d̄clo ex maiori r
miori extrēitate. z^a ps p̄bat. qz sic dies fit ex nocte. r habit⁹
ex p̄uatōe tanq; ex termino a q̄. sic ex notitia p̄ncipioz vliū
nō formalr dem̄rationē ingredientiu sit notitiā d̄clonis. z^a
ps ps de mēte linconiēsis q̄ dicit. qz notitiā p̄missaz gignit
notitiā d̄clonis. Dāc d̄clonē dixerunt eē de mēte Aristo. z^a
ps vt manifeste falsa. qz terminus a q̄ nō remanet in aduē/
tu illi⁹ qd fit ex ip̄o. vt h̄r p̄mo r q̄nto p̄hycōz. r ps. in exem
plis istoz. s; in aduētu doctrine r discipline remanet p̄xns
cognitio ex q̄ acgrit. q̄ rē. minor de se ps. imo si nō remane
ret p̄xns cognitio nō ēt remaneret doctria. vel disciplina
q̄ per ip̄am acgrebat. neq; sufficit ad hoc vt aliq̄ p̄cognitio
dicat termin⁹ a q̄ qz nō formalr igrediat dem̄rationē sicut
isti assumunt p̄ fundamento. z^a ēt ps vt ēt valde dubia pp̄
d̄rias opiones. p̄babilior. n. appet opio q̄ t; p̄xntē cogñiti
ones non actiue s; dispositiue tñ cōcurrere ad notitiā d̄clo
nis. q̄ illa que t; qz actiue d̄currat vt videre potes sup 3° de
aīa. ¶ Ad liconiēsez vō diceret hec opio vel qz ipse fuit illi⁹
opinionis. vel qz itellexit qz p̄ notitiā p̄missaz tāq; dispōnē
p̄mā vl p̄uā gignit notitiā d̄clonis ab itellecū agēte. ¶ Pri
mā vero pte illi⁹ d̄clonis videt fuisse ex mēte Ari. vt patere
pōt d̄siderāti. licet forte in se vā eēt. imo puto nullā illarum
partiū fuisse ad mēte ip̄i. ¶ 3^a d̄clo p̄ itētoe Ari. sit ista. do
ctria et disciplina fiūt ex p̄xistēti cogñitiōe tāq; ex dispōnē
p̄mā vel p̄uā ad illā acgrendā. ps. qz ad doctria acgredaz
cū ipsa sit habit⁹ sciētific⁹. vt p̄us dictū fuit: regrit habit⁹ si
ue cognitio p̄ncipioz in illā p̄ se ordinatus. p̄ talē aut cogñi
tionē disponit r habilitat itellec⁹ ad doctrine acq̄sitionē.
sic etiā mā habilitat ad formā subalē acgrendā per p̄mas
dispōnes in ipsā ab agēte p̄ductas. ¶ Ex d̄clonē iferē qz sic
modus cālitatis q̄ a dispōnē p̄mā vel p̄uā dependet forma
subalis. ad cāz mālē reducitur. sic mod⁹ q̄ a p̄xistēti cogñi
tione doctria vel disciplina dependet ad eandē cāz reduci
bz. ¶ 4^a d̄clo lz ex aliq̄ p̄xistēti cogñitiōe fiat doctria vel
disciplina tāq; ex pte ip̄ius gradualis. nec iō tñ fit ex aliq̄ que
q̄ ab ea distiguit scōm oēs ptes ei⁹. p̄mā pars ps. cuz oīs do
ctria sit h̄r aliq̄lr itēsus. cui⁹ aliq̄ ptes sūt p̄us tpe vel nā
acq̄sitate q̄ totū. scōa ps p̄bat. eo qz q̄libz bitus sciētificus ex
notitiā p̄ncipioz depēdet. q̄ totalr ab ip̄a doctria distiguit
tur vt ps. ¶ Ex d̄clonē iferē qz sicut in diuisione otinui nō
iconuenit in ifinitū p̄cedere actu vel potentia. vt habet. 3.
p̄hycōz. sic in p̄cognitiōib⁹ qz vna est pars alteri⁹ nō icōue
nit p̄cedere in ifinitū. stat. n. qz a. doctria sit p̄ptē ante ptes

acq̄sita. sic vt eius medietas prius acq̄sita sit q̄ totum.
r prius quarta q̄ medietas. r sic in ifinitum. ¶ Sequitur
scōo qz in p̄cognitionibus aliq; doctrinā p̄cedētibus totalr
abiuicē distictis. r ad se iuicē debite ordinatis non p̄tigit in
ifinitū p̄cedere. ps qz ille sunt eēntialr ordinate. in eēntialr
aut ordinatis nō p̄tigit in ifinitū p̄cedere. ¶ Oēs p̄cedētes
d̄clones ponūtur de doctria r disciplina pp̄rie sūpta. q̄ in
itellecū solū repit. ¶ 5^a d̄clo rōnale est doctria r discipli
nā sensitua siue in hoīe siue in brutis iueniat ex p̄xiti fieri
cogñitiōe. ps sicut de itellecū. ad h. n. vt bruta ex assuefa
ctiōe iclinent ad talr uel sic operandū regrit in eis vna vel
plures p̄fuisse actuales app̄rehensiones eisdem a parenti
bus infixas. vel ab aliquo h̄. aliter non esset doctria. r sic
etiā in homine videtur. quare rē.

Quantum ad scōm articulū sit hec p̄ma distinctio q̄
ars duplr accipit. large. r stricte. large q̄libet scia q̄tūcūq;
speculatiua ars dici pōt iux modū loquēdi Ari. in p̄hemio
meta. vbi voluit qz ars speculatiua magis ē sapia q̄ practi
ca. cōiter ēt dicim⁹ artes liberales esse septē. geometria. arif
metica. rē. q̄ tñ sunt scie magis speculatiue. sic etiā logē ari.
in p̄posito n̄fo cū dic. r aliaz vnaqueq; artiu. Stricte vō d̄
ars de bitu itellec⁹. siue de aggregato ex habitib⁹ d̄bite or
dinatis. qz nō p̄ncipalr i scire. s; in opus extrisecū finalr ordi
nat. r hoc mō accipit Ari. artē. 6. ethycōz. vbi dic qz ars est
recta rō factibiliuz. i. habit⁹ itellecūalis recta rōne factiu⁹.
¶ 2^a distinctio. sumēdo artē scōo mō ad huc duplr accipit. p̄
p̄ habitu. vel aggregato rē. Siue sit p̄ dem̄rationē. siue per
expimētū. aut assuefactionē acq̄situs. et sic locut⁹ ē Aristo.
loco allegato. scōo mō magis stricte p̄ habitu rē. nō dem̄ra
tiōe. s; solū expimēto. vel expiētys aut assuefactiōe acq̄sita.
q̄lr sūpsit eustachi⁹ artē p̄mo ethycōz cū dicit. qz ars est col
lectio ex adiuētis d̄phēsiōib⁹. r exercitariis. r p̄batis ad ali
quē finē eoz bonoz q̄ sunt in vita. Et p̄ meta. h̄r. qz acgritur
ars ex mltis expimētalis⁹ notitijs. r sit vna vlis rō de p̄sili
bus p̄ceptib⁹. iux quem modū moralis p̄hīa r medicina scie
tificē acq̄sita nō eēt artes appellāde. s; mecanice artes p̄
p̄rie artes appellare. ¶ 3^a distinctio. accidēdo. sciaz p̄ bitu
vel aggregato ex bitib⁹ p̄ dem̄rationē acq̄sita ad huc duplr
accipi pōt. vno mō p̄ bitu sciētifico. siue aggregato ex habi
tib⁹ d̄bitā h̄ntib⁹ iuicē cōnexionē r bitudinē ad vnū tertiū. i
scire r nō i opari ordinato. z^o mō p̄ bitu sciētifico rē. vel in
scire. vel opari p̄ncipalr ordinato. ¶ Ex bistres iferūt d̄clo
nes. p̄ accipiēdo artē vt accipit i scōo mēbro scōe distictōis
sic ars distiguit d̄ sciaz qualrcūq; sūptā. ps. qz de rōne scie
vt h̄ accipit ē p̄ dem̄rationē acgrī s; de rōne artis talr sūpte
ē nō p̄ dem̄rationē. s; assuefactiōe vel expimēto acgrī. q̄ rē.
¶ 2^a d̄clo. scia sumpta vt sumit in p̄ mēbro tertiē distictōis di
stiguit d̄ artē q̄lr cūq; sumptā. i. z^a distictōe. ps. qz d̄ rōne artē
p̄ vel z^o mō. ē in opationē r nō in scire p̄ncipalr ordinari. de
rōne vō scie talr sumpte ē in scire tñ ordinari. q̄re rē. ¶ 3^a
d̄clo. ars accepta p̄ mō. r scia z^o mō sumpta i idē coicidere
pōt. ps. moralis. n. p̄hīa. silr r medicina p̄ncipalr. i opari ordi
nat. r p̄ dem̄rationē acgrī p̄nt. s. vl a posteriori. vl a p̄ori. Itē
expimēto r assuefactiōe. q̄re rē. ¶ S; hic dubitat. nūqd
d̄yalectica scia pp̄rie vl ars dici dz. qz nō sit ars arḡ. qz n̄ in
opari. s; i scire tñ ordiat. ¶ Qz sic arḡ. qz ordinaē i forma
tiōes sylloz r aliaz h̄ opationū q̄ i p̄tate n̄ra exnt. ¶ Ad
idē vt albert⁹ aleman⁹ i vlib⁹ suis. ¶ Itē. cōis mod⁹ loq̄ndi
qz d̄yalecticā grāmaticā r rhetoricā artes noīauit. ¶ Ad h̄
rūderi pōt. qz d̄yalectica n̄ ē ars aliq̄ mō se distictōis. s; lar
gissime sumēdo artē posset dici qz sic. qualr ēt metaphicā ar
tē eē dicerem⁹. vt ex p̄ma distictōe ps. ¶ Ad rōnes in oppo
situm diceretur. qz lz d̄yalectica i h̄ oppatōes ordinetur.
non tamē extrinsece sed intrinsece sunt. qd requiritur ad esse
artis. vt in p̄missis dicebat. ¶ Ad albertū r cōez modū lo

hoc yr ad 2°.

3° p̄ h̄c

hoc qz ad 2° ar. et
p̄ h̄c mō.

Questio III.

quendi dicere. qd accipiunt arte valde large. quod quilibet scia
 dr ars. **C** Alr 2 meli^o dr ad dubius qd dyalectica est ars. qz
 .i. in operari pncipalr ordinaf. **C** Ad ronez in oppositu. ne
 gat ams. Dico. n. pmo qd dyalectica no tm in operatōes intrin
 secas. sed etiā extrinsecas finalr ordinaf. qz no solū mēte. sed
 et voce docemur syllogismos formare. **C** Dico scdo qd etiā
 rone operationū intrinsecaz. in qz pficiendas nos dyalectica
 dirigit. merito ars dz noiari. 2 iste fuit itellec^o alberti. 2 sic
 ad eē artis in pmo mēbro scde distinctionis sufficit dicere qd
 in opus in ptate nra exns finalr ordinaf siue intrinsecū. siue
 extrinsecū fuerit. **C** Sed tra hoc vltimū arguit. qz illo da
 to segtur notitiā pncipioz scie simplr speculatiue. sic meta
 pbice. vel alteri^o debere dici arte. qd videf manifeste falsū.
 2 tra pdicta. nra pbat. qz notitia illoz pncipioz finalr or
 dinaf in cognitionē dclonū eiusdē scie. vt pz. talis aut cogni
 tio intellectus ē operatio quedā i potestate nra exns. vt pz.
 qf. rē. **C** Ad h dicit pmo. qd lz formare sillum vel aliam
 bō opationē sit opatio in nra ptate exns. cognitio tm dclonū
 alicui^o scie. que illarū includit credulitatē non in potestate
 nra existit. nō. n. cōiter diceremus qd scire vel credere triā
 gulū habere tres angulos duobus rectis equales sit i ptate
 nra. ppterea qd ad illud credēdū oz itellecū aliqua rōe mo
 ueri. de tali aut cognitionem logmur qm dicimus vnius co
 gnitionē i alterius cognitionē ordinari. i. notitiā pncipioz
 in notitiā dclonis. **C** 2 dico qd aliquid finalr ordinari i ali
 quā operationē itellecū duplr intelligi pōt. vno mō sic vt
 per ipsū tāqz pma vel pncipiā dispositionē illa operatio acq
 rat. 2 hoc mō notitiā pmissaz in notitiā dclonis ordinari di
 ximus. tale vero ordinari i operationē nō arguit habitū ali
 quē debere dici arte. Alio mō sic vt p ipsū regulef intelle
 ctus ad operationē illam formādam. 2 hoc mō hitus dyale
 ctice i opationē intrinsecā ordinaf. Ex tali at ordinafōe i opa
 tionē sufficiēter arguit aliquē hitū noiandū eē arte. Ars. n.
 qbusdā reglis 2 pceptis dclonū. vt hī p ethycoz. 2 p hoc patz
 respōsio ad dubitationem.

Ad argumēta pncipalia. **C** Ad p^o pz i articulo p.
C Ad 2^m dr qd pter pncipiā cogni
 tionem regit discursus 2 alia mltā. **C** Ad rone in opposi
 tū pz. ex vltimo nobili. **C** Ad 3^m cū ei^o affirmatōe. pz ex 4
 dclonē pmi articli. cū correlario ipi^o. Cū tm dr qd pncognitio
 ē doctrina. illō ē negādū pprie loquēdo. **C** Ad 4^m. 2 5^m pz
 i qōne. **C** Ad vltimū. pz ex vltia dclonē pmi articli. 2 cūz
 dr qd frustra dr doctrina itellecū. h negat. qz sic ē dcm in
 expōne text^o. ari. illā pncipiā posuit ppter opinionē platōis
 Et sic est finis questionis.

**Dupliciter aut necessarium est precognosce
 re. Alia nāqz quia sunt prius opinari necesse ē
 rē.**

Questio III.

Veritur 3°. vtrū d dignitate oporteat
 pncognoscere solū. qz ē. **C** Ad
 ptem negatiuā argf sic. cognitio qz ē digni
 tatis necio psuppōit cogitōez qd ē ipi^o. igif
 nō tm ē necia pncognitio qz ē. assūptū pbat.
 nō. n. possum^o ore dignitatē eē verā nisi ter
 minos itelligam^o ipaz pponētes. lz h est pco
 gnoscere qd ē ipi^o. qre rē. **C** 2°. dclō qd nō imediate dmfat
 ex pncipys p se notis. sic illa. triāgulū hz tres. nī regit pco
 gnitōez. qz ē dignitatis. g rē. 2 assūptū pz. cū ei^o no
 titia sufficiēter acgrat p notitiā suaz pmissaz. in qb^o nō iclu
 dit dignitas. **C** Dr forte qd lz illa pncognitio. qz ē. nō imedia
 te regitur ad declarādū dclonē. regit saltē mediate. eo qd
 notitia suaz pmissaz i p se nota reduci dz. **C** 3° h rñsio nō
 tollit difficultatē. qz lz notitia pdicte dclonis i notitiā aliāz
 pncipioz resoluaf. vt grā exēpli. i h pnc^o. de pūcto ad pūctū
 dngit rectā lineā ducere. 2 i diffōne ipi^o triāguli. nō tm vī mo

duz qd pdcā pnc^o i hāc dignitatē resoluant. de qz eē vī nō cē.
C Cōfirmat. qz nulla scia spāl hz dclonē dignitates. g i
 demōstratōib^o suis nō psuppōere dz qz ē ipaz. 2 nra. 2 ams est
 ari. p poste. **C** 3° qz pncognitio est via p quā p se dz acgrī do
 ctrina vī disciplina. lz notitia. qz ē dignitatis nī ē hō. igif rē. ma
 ior ē ari. i h pncipio. minor pbat. qz notitia dignitatū cū sit
 vltima nō pōt nos ducere i dclonē alicui^o spāl dclonis
 cogitōez. nō. n. ē d se magl apta i vnu qz i aliō ducere. qf rē.
C 4° si ps affirmatiua eēt va. pari rone notitia pmissaz. pnci
 pioz pncipalr. 2 medy demōstratiui pncognitio dici dz. patz
 nra. qz cuiuslibet illoz notitia regit ad acgrēdam doctri
 nā. sic ē notitia dignitatis. nō tm est falsū. eo qd tūc multo
 plēs eēt pncognitōes qz q sūt ab ari. numerate. **C** 5° dngit
 hoiez errare circa dignitates. sic antiq negātes illā. qdlibet
 est vel nō ē. 2 tm dclonē assentire. qd p pmissas ei^o declararef.
 sic grā exēpli. pncipio dclonē geometrie. qre rē. **C** Sexto mltē
 sūt demōstratōes negatiue aut ducētes ad ipole qb^o digni
 tates nihil vidētur defuere. vt pz. qre rē.

Ad oppositum ē ari. in pncipio libri poste. Et oēs
 eius expositores. **C** In ista qōne
 erūt duo articuli in p determinabit qstio. 2 i scdo videbūtur
 varū modi rñdēdi ad difficultatē pmi argumēti pncipalis.

Quātus ad p^o sit h p^o distinctio. iste termin^o pncognitio
 duplr accipi pōt. p large. 2 sic accipit p quilibet
 cogitōe qd aliā cogitōez pcedit ad ipi^o pductōez dcurrēs.
 2 sic accipit d vīte fmōis. scdo mō stricte. qd sic dclonē pōt.
 pncognitio ē itellecū cogitōe. nō p pcessū pprie sciētificū
 acqfibilē ad acgrēdā doctrinā p se ordiata. an totalē pcessūz
 p acqfītōe eiusdē doctrie regitū. qf notitiā pncipioz pncipio
 rū 2 cogitōez subī de q passio pbat qd ad eē ipi^o pncognitōez
 dicerem^o. Sic cogitōez qd nois passiois 2 subī. Jux quez
 itellecū vt cōiter asserit ari. accepit pncognitōez. i pncipio
 pmi poste. Dr notāter itellecū. qz lz cogitōe scētificū necio
 pcedat doctrinā i nob acgrēdā nō tm ad mēte ari. pncognitio
 dici dz. Dr scdo. nō p pcessū sciētificū acqfibilis. pp qdam
 dmfabilia pnc^o nō pma qz cogitōes nō pncognitōes stricte
 dici debent. **Ultimo dr.** an totalē pcessū. ad dclonē pmissaz
 demōstrabiliū 2 medy demōstratiui nō p se noti. lz. n. ad notitiā
 dclonis tales pmissae ordinarur 2 cogfci dbeāt tpe vel nā p^o.
 nō tm oz eaz cogitōez eē pncognitōez. Idē dico d medio de
 mōstratiuo nō p se noto. Ex qb^o iferf qd alicui^o pncipio formalr
 igrediētis dmfationē cogitōe ē pncognitio appellāda. qd ē d
 qsdā modernos. pz. sic i geo^o. d cogitōe illius pncipio. qd cūqz
 sūt eqlia vni 3° sunt eqlia iter se. sic ē in nāli pncipio de cogi
 tiōe illi^o pncipio multa sūt corpa mobilia. **Seq^o scdo.** qd dclonē
 gēs ē alicui^o dmfatōis vni^o pmissae vel abaz cogitōne eē
 stricte pncognitōe. pz vt pus. i aliq. n. demōstratōe mathema
 tica adducit illa ppō p vna pmissa. qd cūqz sūt eqlia vni 3°. sūt
 eqlia iter se. vt pz i ppōne p^o geo^o. **Seq^o tertio qd dclonē est**
 mediū demōstratiuū stricte eē pncognitū. pz vbi sit diffō oino p
 se nota. vī aliqd hō. **C** 2° distinctio. pncognitio duplr i ei^o ptes
 distigui pōt. pmo māl. 2° mō formalr. māl qd ad ea circa q
 tal pncognitio vīat: q sūt sic dignitas passio. 2 subz. 2 videbit
 magl ifra. formalr vō distiguit i qd ē. 2 qz ē. dr aut pncognitio
 qd ē p quā cogfci qd p nom significat: lz qz ē distiguit. nāz
 qdā ē p quā rē eē apphēdim^o simplr. Quedā vō ē p quā sic
 vel sic eē cōplexē cogfci. **C** 3° distinctio. dignitas duplr ac
 cipi pōt. vno mō stricte p pncipys oio pncipis. qlia sūt illa duo.
 qd lz ē vel nō ē. d nullo sil dngit eē 2 nō eē. 2° vō accipit ma
 gis large p qz pncipio p se nō 2 idemrabili absolute. 2 h mō
 dicerem^o ppōnes illas eē dignitates. qd cūqz sūt eqlia vni. 3.
 sūt eqlia iter se. pūct^o ē cui^o nō ē ps. 2 sic vī ari. accipe digni
 tatem p poste. i^o ca. dico at pnc^o. i i^o parte. ois. n. dmfatiua scia
 rē. **C** Ad ppo^o igf ari. in h pncipio accipit dignitatē large.
 2 nō stricte. qd ē tra quosdā modernos. 2 hoc videf rōnabi
 le. non. n. vī simile est per precognitionez quia est dignitatis

solam intellexisse precognitionem illius propōnis. de quo
libet dici esse vel nō eē. ¶ **S.** geometria p̄supponit q̄ q̄cū
q̄ sunt eōlia vni tertio sunt eōlia iter se. et per oīs de illa p̄
pōne h̄r p̄cognitio. q̄ est. cū sit absolute p̄ se nota et idem̄ra/
bilis. aut igr̄ illa est p̄cognitio dignitatis. aut nō. si sic h̄r iten
tum. si nō. seq̄tur q̄ Ari. fuit isufficiēs in enumerādo p̄co/
gnitiōes. q̄ nō est dicēdū. ¶ **Quarta** distinctio. h̄r eō aliquo
p̄ncipio p̄cognitiōez q̄ est dupl̄r itelligi p̄t. vno mō in actu
alio mō in habitu. exēplū p̄mi. vt si actu scia q̄ q̄cūq̄ sunt
eōlia vni tertio et. exēplū sc̄di. vt si aliq̄n actu cōsideraueri
sup̄ p̄dicta p̄pōne. et nūc in me reseruat̄ sit habit̄ per quē lz
non actualr̄ cōsiderē. si mihi t̄n p̄ponere ē statī sibi assentirē.
¶ **Prima** cōclō. ad quācūq̄ p̄p̄riā doctrinā acq̄rendā ne/
cesse est de aliq̄ dignitate p̄cognoscere. q̄ est. p̄bat. q̄ doctri
na p̄p̄rie solū h̄r de cōclusiōe de q̄ h̄r scia. vt ex p̄cedentibus
p̄z. q̄libet aut talis resolui d̄z in aliq̄ p̄ se nota et idem̄rabilia.
alr̄ eēt p̄cessus in ifinitū. q̄re ōz ad quācūq̄ doctrinā habē
dam fieri resolutionē ad idem̄strabilia. aut igr̄ illa cogno
scunt eē vera. aut nō. si nō. tūc cōter non habebit̄ doctrina
eo q̄ ignoratis p̄oib̄ ignorant̄ posteriora. si sic tūc eoz co/
gnitio erit p̄cognitio appellāda. vt p̄z ex descriptiōe p̄missa.
cum igr̄ illa sint dignitates. vt p̄z ex 3° notato. seq̄r itentum
¶ **Sc̄da** cōclō. lz ita sit. nō t̄n ōz semp̄ ante doctrinā acq̄ren
dam actualē h̄r p̄cognitionē. q̄ est dignitatis. lz ōz actualē
h̄r vel habitualē. Sc̄da p̄z cōclōnis. p̄z ex p̄cedēti. p̄ma p̄z p̄z
ex sc̄do articulo p̄ncipali. ad actualr̄. n. sciendū q̄ triangulus
habet tres sufficit actualr̄ scire triangulū h̄r angulū extri
secum et. cū habituali cognitiōe p̄pōnuz p̄cedentiū et vlti
mate p̄ncipioz idem̄rabiliū a q̄b̄ depēdet notitia illi cōclu
sionis. p̄z et. ¶ **Tertia** cōclō. de dignitate p̄plexa cōsiderata
nō h̄r p̄cognitio qd nois. itelligēdo p̄ p̄cognitionē quid no/
minis ipsi descriptionē. p̄z. q̄ p̄plexoz p̄fectoz nō est diffi
nitio qd nois nec qd rei.

Quantum ad sc̄m articulū. Sciendū q̄ vary inue
niūt modi r̄ndēdi. qdā d̄nt cōcedēdo q̄ d̄
singularib̄ terminis dignitatē cōponētibus ōz h̄r p̄cogni
tionem. sed non tanq̄ eā qua vtatur demonstrator. de tali
vero loḡt ari. ¶ **Contra** vel dignitas ingredit̄ formaliter
demonstrationē vel nō. si sic. sicut ōz h̄r p̄cognitionez q̄ est
actualē ipsi dignitatis qua vtatur demonstrator. sic eēt opoz
tebit actualē h̄r p̄cognitionē quid nois terminoz ipsaz cō
ponentiū: qua etiā demonstrans vtetur. Si vero d̄r q̄ non
sequit̄ q̄ sicut nō vtetur demonstrator actuali p̄cognitiōe
qd nois terminoz simpliciū dignitatis. sic nō vt̄ ōz p̄cogni
tione q̄ est ipsius. et sicut erit necessaria habitualis p̄cognitio
q̄ est ipsius. sic etiā habitualis p̄cognitio terminoz cōponētū
ipsa. q̄re r̄nsio nulla. ¶ **Alij** dicūt cōcedēdo q̄ ōz p̄cognitio
nē h̄r qd nois terminoz simpliciū dignitatis. ari. t̄n d̄ ipsa
nō facit mentionez. q̄ illa p̄supponitur a p̄cognitiōe quia ē
ipsius. ¶ **Contra** a filii nō fienda erat mētio de p̄cognitiōe
qd nois subī eo q̄ ipsa p̄suppōit̄ a p̄cognitiōe q̄ est ipsi. q̄re
r̄nsio nō est sufficiens. ¶ **3te** suffecisset ponere p̄missaz p̄
cognitionez eo q̄ ipsaz cognitio omnes alias p̄cognitiōes
p̄supponit. ¶ **Alij** dicūt q̄ nō ōz talē p̄cognitionē qd nois
h̄r: eo q̄ stat aliq̄n intellectū taliter eē dispositū. q̄ si p̄o
neretur ei ista dignitas de quolibet d̄r esse vel nō eē v̄l aliq̄
h̄r. si terminos itelligeret statim assentiret. et p̄ oīs h̄bit
precognitionē q̄ est ipsi. et t̄n cū hoc stat q̄ termini isti di
gnitatis ab eo nō itelligantur. et sic cōter nō h̄at ipsozuz
qd nois precognitionem. ¶ **Contra** a simili seq̄tur q̄ i scia
h̄ra p̄ intuetiōnē nō ōz h̄r precognitionē qd nois subī nec
passionis. oīs v̄l falsum et 3° mētē ari. vt p̄z. oīs vero et 3^a
simili. dato enim q̄ alijs non itelligeret illos terminos
luna vel eclipsis. adhuc t̄n inuestigare posset intra se cām
eclipsis lune. et p̄ illā itra se cōcludere effectū. ¶ **Diceretur**
forte q̄ q̄uis nō h̄ret precognitionē qd nois quo ad termi

nos vocales vel scriptos. h̄ret t̄n quo ad terminos mētales
eo q̄ p̄ illos cōceptus lune et eclipsis lunā apprebenderet et
eclipsis. et h̄ cognitio s̄l̄r d̄r qd nois ipsoz. ¶ **S³** ōtra. a filii
seq̄r q̄ lz nō itelligeret terminos vocales vel scriptos dignita
tē cōponētes. d̄ reb̄ t̄n p̄ ipos significatis requit̄ notitia sim
plex actualr̄ vel habitualis. et hec s̄l̄r dicef̄ p̄cognitio qd no/
minis ipoz. q̄re et. ¶ **Alia** r̄nsio dicit q̄ de terminis digni
tatē cōponētib̄ nō h̄r p̄cognitio qd nois. eo q̄ sunt termini
cōmissi nō h̄ntes diffōnez quid nominis. neq̄ qd rei. de dignita
te etiā nō habet. eo q̄ ē cōplexū cōplexiōe verbalī. cui n̄z diffō
qd nois neq̄ qd rei cōpetere p̄t. ¶ **Sed** ōtra. per qd nois
p̄cognitiōez cōter oēs itelligūt cognitionē q̄ scit̄ qd p̄ nomē
significat̄. S³ talis cognitio de cōmissis haberi p̄t. q̄re r̄nsio
nulla. minor p̄z. lz. n. ens descriptiōez qd nois h̄re non possit.
stat t̄n aliq̄n itelligere qd per hūc terminum ens. significa
tur. s̄l̄r p̄ hūc terminū totū et p̄z. et talē p̄cognitio qd nois vt
p̄z. p̄ s̄l̄e arguit̄ de ipa dignitate cōplexa. possuz. n. scire qd vel
q̄l̄iter p̄ talē p̄pōnē significat̄. qdlibz est v̄l nō est. et talis erit
cognitio qd nois. vt p̄z. q̄ et. ¶ **S.** fm̄ veritatē alie sunt di
cēde dignitates p̄ter dignitates p̄mas. sic oē totū ē sua p̄te
mai⁹. et taliū p̄nt h̄ri descriptiōes qd nois q̄ ad terminos ipsa
igrediētes. totū. n. et p̄z d̄scribi p̄t. q̄re r̄nsio videf̄ nulla.
¶ **Alia** r̄nsio facit̄ ē cōcedēdo q̄ de p̄dictis h̄r p̄cognitio qd
ē. v̄z t̄n Aristo. illā tacuit. S³ nobis eā itelligere d̄dit per p̄
cognitionē qd nois subī et passiōis. per illā eēt dedit itellige
re p̄cognitiōez qd nois medū demonstratiui. q̄ ita necessaria
v̄l sicut qd nois subī et passiōis. ¶ **Alia** r̄nsio p̄t eē ista. q̄ p̄
p̄cognitionē qd nois. itellexit̄ p̄cognitionē actualē t̄m. p̄ p̄co
gnitionē v̄o q̄ est actualē vel habitualē idifferēter itellexit̄.
talis aut̄ qd nois lz de subō et passiōe d̄beat h̄ri. nō t̄n hoc ōz
de dignitate. vt satis p̄z.

Ad rationes p̄ncipales. ¶ **Ad** p̄mā p̄z ex articulo.
sc̄do. ¶ **Ad** sc̄daz negat̄ ari. ¶ **Ad** p̄
bationē d̄r q̄ v̄ltra p̄missaz cognitionē requit̄ alicui⁹ digni
tatis actualis p̄cognitio vel habitual. vt dictū fuit in prima
et sc̄da cōclōne. ¶ **Ad** cōfirmationē d̄r p̄ negādo assūptū p̄ di
gnitates itelligēdo p̄n⁴ q̄cūq̄ idem̄rabilia vt p̄us dicebat̄.
¶ **2°** dico q̄ p̄ dignitates itelligēdo solū dignitates p̄mas q̄
libz scia sp̄alis vt̄ dignitatib̄. nō in sui maxima cōitate sū
ptis S³ q̄tū sufficiens ē ḡni: circa qd versat̄. vt p̄z de mētē ari.
p̄mo poste. in illo. c. Lōicant aut̄ oēs scie fm̄ cōia et. v̄bi ḡra
geometria dicit q̄ nō cōtingit eandē lineā eē et nō eē. siue n̄
cōtingit idē eē lineā et nō lineā. ¶ **Aliq̄** v̄o dicūt q̄ q̄libet scia
habitualem cognitionē p̄maz dignitatū p̄supponit. eo q̄ q̄li
bet docēdus talr̄ fm̄ intellectū debet esse dispositus q̄ p̄n
cipus p̄mis debite itellectis discutere nō possit. et d̄ tali p̄c
ognitione q̄ est dignitatis dicunt ari. intellexisse. Ego ve
ro magis puto ad mētē ipsius qd p̄us dicebat̄. ¶ **Ad** 3° di
cit̄ p̄cedens mō q̄ ar⁹ satis p̄bat q̄ in demonstratiōe nō re
gritur dignitatū p̄cognitio actualis. S³ h̄ nō obstāre requit̄
habitualet. ¶ **Dec** mō non tollit difficultatez. quia cognitio
dignitatū habitualis necessario acq̄sita est ex cognitione vna
actuali vel pl̄ib̄. eo q̄ quilibet hitus ex frequentatis acti
bus ḡnatur. vt p̄z. 6. ethi. sicut igitur actualis nō est via du
cēdi in determinate cōclōnis cognitionē. sic nec habitualis. q̄
stat difficultas argumēti. ¶ **Alr̄** igitur dicitur q̄ p̄ dignita
tē itelligēdo dignitatē p̄. lz aliq̄n cōtingat dignitatē p̄ se solā
nō ducere posse in determinataz passionis cognitionē ipsa
tamen alijs cōiuncta illud facere p̄t. Accipiēdo etiā digni
tatem large quedam sunt p̄ncipia in scia que ad certam rei
cognitionē ducere p̄nt. vt p̄z. ¶ **Ad** 4° patet ex descriptio
ne p̄cognitionis cū correlis suis. ¶ **Ad** aliud dicit̄ q̄ hoc n̄
est possibile ipsis ex̄n̄tib̄ debite itellectis. vt p̄z d̄ mētē
cōmētatoris tertio de aia. cōmētō 36. de hoc t̄n infra dicitur
meli⁹. ¶ **Ad** vltimū negāda est minor. i. negatiuis. n. et oīs
uis dem̄ratiōib̄ illud requit̄. vt satis p̄z. in ducētib̄ etiā ad

impose regit. qm tales demonstratiões nō faciūt sciaz nisi facto scōo pcessu. ecōuerso ab opposito cōlonis ad oppositū pmissaz vel alterius ipsaz. in quo deseruit alicui digni tatis p̄cognitio. vt pz. 7 sic ē finis qōnis.

Alia vero quid est qd̄ dicitur intelligere oportet. qdam autem vtraqz. 7 c̄. **Q̄o III.**

Queritur quarto. Nūquid de subo opz p̄cognitiões h̄re qz ē et qd̄ est. de passiōe vō solū qd̄ est. **C** Ad p̄ez negati uaz. p̄mo quo ad subm arguit sic. de multis scia acgritur dem̄atiua tanq̄ de subis q̄uz nullū est in rez nā. ergo de talib⁹ nō o3 p̄supponere. qz est. t3 c̄na. 7 assumptū patz de pluuiā. grādine. tonitruo. fulgure. terremotu. 7 silib⁹ de qb⁹ oī tpe scia acgrī pōt hoīe cōsiderāte in his q̄ scribunt 7 me theozoz. n̄ tñ ista sunt semp. vt pz itueti. Idē argumētū cōi ter fit de rosa. de q̄ sciri pōt q̄ est pulcherrimus floz. vel ali qd̄ silē. q̄uis nulla rosa sit actu. **C** Scōo de qbusdaz subis h̄ scia. q̄ tñ eē nō p̄nt. iḡ 7 c̄. t3 c̄na. 7 assumptū pz d̄ vacuo. 7 ifinito. de qbus scia h̄ dem̄atiua q̄rto 7 tertio p̄hycoz. 7 tñ ipole ē. tā vacuū q̄ ifinitū eē. vt ibidem pz. **C** 3° de subo h̄ qō si est. qz q̄rimus nūquid ipz sit vel nō. ergo de ipō non est p̄cognitio qz est h̄nda. tenet c̄na. qz p̄cognoscere qz est ipi⁹ est p̄cognoscere ipm eē. nō pōt aut idē scōm idē p̄cognosci 7 dubitari. aīs pz in p̄ncipio scōi hui⁹. **C** Dicit forte q̄ q̄stio si est est qō passiōis 7 nō subī. **C** Cōtra. qz p̄hs exēplifican do de qōne si est dicit. vt si ē vel nō est de⁹ vel cētaurus. vel aliqd̄ h̄. q̄ tñ ponunt ab eo tanq̄ suba: 7 nō passiōes. vt pz. q̄re n̄sio nulla. **C** Cōfirmat. qz i dem̄atiōib⁹ qbus rē esse simplr dem̄at. de subo pbat eē. sic pz. s. p̄hycoz. vbi demō strā subas sepatas eē. q̄re de ipis non p̄cognoscit qz est. **C** 4° arguit. q̄ de subo nō p̄supponit qd̄ est. qz de ipō q̄rit qd̄ est. t3 c̄na. vt pus. 7 assūptuz h̄. scōo hui⁹. **C** Cōfirmat. qz vplimū diffō subī. iuestigat p̄cessu sciētifico. vt pz p do c̄trinā ari. ibidē. 7 per c̄ns nō o3 illā p̄cognosci. **C** Cōfir matur scōo. qz in scia hita p̄ inuentionē non o3 de subo p̄co gnoscere quid est. p̄te. n. est forte p̄ceptus mētales inue stigare cām q̄ luna eclipsat. licet nō intelligat hūc rerminū luna. q̄re 7 c̄. **C** Quītopncipalr arguit. qz d̄ passiōe sit h̄nda p̄cognitio. qz ē. 7 nō solū qd̄ est. nā in aliqua p̄missaz de monstratiōis p̄ quā c̄cludit passiō d̄ subo p̄dicat illa passiō de medio demōstratiōis. tanq̄ maior extremas. sed hoc eē non potest remanente ordine doctrine. nisi p̄cognitio illā passiōe esse. q̄ 7 c̄. maior 7 minor de se patēt. grā exēpli si fiat hec demonstratio. oē aial rōnale ē disciplinabile. oīs hō ē h̄. ergo 7 c̄. **C** Cōfirmat. illō p̄cognoscendū est eē cui⁹ cāz q̄rimus per dem̄atiōe. s3 per dem̄atiōe q̄rim⁹ cāz p̄ pter quā passiō iheret subo suo. ergo passiōez eē a nobis p̄co gnosci o3. maior pz. qz frustra q̄rerem⁹ p̄pter quā cāz passiō subī iheret. nisi illā eē p̄supponere. quare 7 c̄. **C** Cōfirmat scōo. qz p̄mi p̄hi cōprehēdentes lune eclipsim p̄ sensum ex admiratiōe cāz iquisiuerūt. 7 hoc nō fecissēt. nisi pus cogni ta illa passiōe. q̄tuz ad eē ipius. q̄re 7 c̄. **C** Cōfirmat tertio. qz in dem̄atiōe ab effectu ad cāz. in q̄ ex passiōis notitia p̄ cedit ad notitiā cāe. p̄cognoscere o3 illā passiōe eē. iḡ 7 c̄. t3 c̄na. 7 assūptū videt d̄ se notū. **C** Cōfirmat q̄rto. qz si B nō foret vey. maxime cōtingeret pp̄ rōne q̄ cōmuniter assi gnari solet. qz. s. passiōe eē est illā iesse. cū sit acc̄ns. sed pas siōne iesse c̄cludit per demōstratiōez. q̄re p̄cognosci nō o3. **C** Sed hec rō nō c̄cludit. l3 enī p̄mo p̄hi p̄ sensū p̄cipere lune eclipsim. 7 cōiter notitiā haberēt qz ē ipi⁹. cām tñ iue stigauerunt qua c̄cluderēt ipsam inesse subo suo. 7 p̄ illā de monstrauerūt ipsam inesse. q̄re 7 c̄. **C** Ultimo arguit q̄ non semp̄ aī p̄cessuz demōstratiū o3 de passiōe aliqua h̄re p̄cognitiōe. nā cū demonstratur diffō de suo diffinito p̄

aliā diffōne. vel aliqd̄ h̄. nō o3 de passiōe aliquid p̄cogno scere. cū in tali demōstratiōe nulla passiō cōcurrat. Idem pz. in demōstratiōe. qua per vnū genus cause aliud demō stratur. vt per gen⁹ cause finalis cām efficientē demōstran do. vel ecōtra. Itē in demōstrationibus qbus demōstra tur simplr eē rei. sicut cū. s. p̄hy. demōstrat eē subaz sepa taz. nulla enī passiō ibi p̄ demōstratiōe c̄cluditur de qua oporteat aliquā habere p̄cognitiōe. q̄re. 7 c̄.

Ad oppositum est p̄hs p̄mo posterior. i p̄ncipio. 7 cōiter oēs expositores. **C** In ista qōne erūt tres articuli. In p̄ p̄mittētur qdā distictiōes. In scōo ponētur c̄clones. In tertio dubitatiōes.

Quantū ad p̄mū sit p̄ma distictio. p̄cognoscere qd̄ est subī vel passiōis duob⁹ modis itelligi p̄t. vno mō. qz p̄cognoscatur quid noīs significat. Alio modo qz cognoscatur per ipsius diffinitionem. Exēplū p̄mi vt. si itelligā istū terminū hō. qz p̄ ipz hoīez app̄hendā. Exēpluz scōi vt si hoīem app̄hendā p̄ sui diffōne qd̄ noīs aut qd̄ rei Ex quo pz q̄ nō oē scire qd̄ est. ē scire p̄ diffōne qd̄ noīs aut qd̄ rei. **C** Scōa distictio. scire qd̄ est p̄ diffōne duplr cōtinge re pōt. sic etiā duplex ē diffō. qdā. n. est qd̄ rei. qdā vō qd̄ no minis. Diffō qd̄ noīs est per quaz referē nomē in suū signi ficatum. declarat enim quid nomē significat. Diffinitio ve ro qd̄ rei est q̄ rei nām aliquo mō declarat. Cōiter autē in ter illas aliq̄ d̄rie assignari solēt. **C** p̄ri⁹ d̄ria. diffō qd̄ no minis entib⁹ 7 nō entib⁹ cōpetere pōt. pz qz diffinit̄ ifinituz qd̄ est q̄tū nō terminatū. silr vacuū q̄ loc⁹ ē corpe puatus. cū tñ vtrūqz illoz eē nō possit. s3 vtraqz illaz diffōnū ē qd̄ noīs tñ. Diffō vō qd̄ rei soluz entib⁹ cōpetere pōt. **C** Scōa d̄ria. qz diffō qd̄ noīs silr cōplexis cōpetere pōt: 7 incōplexis sic pz per Ari. scōo hui⁹. q̄ voluit q̄ ylias siue historia troia na diffōne qd̄ noīs diffiniri pōt. Diffō vō qd̄ rei solū cōpetit incōplexis **C** 3° d̄ria ponūt qdā. qz p̄ diffōne qd̄ noīs solū referē nomē in suū significatū. p̄ diffōne vō qd̄ rei referetur nomē in p̄n⁹ sui significati. hoc tñ nō puto vlr vey. qz diffō data a posteriori p̄ passiōe. aut aliqd̄ h̄. sic diffiniedo ho minē p̄sibile. ē qd̄ rei. 7 tñ non referē diffinitum. siue no men ipius. in p̄ncipia diffiniti. s3 pot⁹ i effectū ipi⁹. **C** Sed illō dictū vificat solū de diffinitione qd̄ rei dicta a priori. **C** Quartā d̄riam ponūt qz diffō quid rei solum est subaz. diffō vero qd̄ noīs subaz 7 acc̄ntiū eē pōt. 7 hoc videtur d̄ intentōe. ari. 7. meta. vbi dicit q̄ soli⁹ sube ē diffō. **C** Dec aut d̄ria nō est vera. nisi limitef. vt qdam limitauerūt po sterioroz. v3. qz diffō qd̄ rei simplr solis cōpetit subys. sicut enī suba sola h3 eē simplr: ita sibi soli diffō quid rei simplr cōpetere pōt. Acc̄nti vero l3 diffinitio qd̄ rei cōpetere pos sit. illa tñ diffō fm qd̄ dici o3. sicut etiā acc̄ns habet eē fm qd̄. acc̄ntis enī eē est in esse. vt pz. q̄re 7 c̄. **C** Diffō vero qd̄ rei diuidi pōt. quedā enī assignatur p̄ pure qd̄itativa. s. p̄ge nus 7 d̄riam eēntialr sicut cā exēpli homo ē aial rationale. Quedā vero p̄ aliquā p̄ se cām diffiniti. quedā vero a poste riori. p̄ passiōe aut aliū ei⁹ effectū. **C** Scōo notandū qz l3 passiō p̄pe dicatur d̄ p̄petate insequēte p̄ncipia sp̄i. q̄lr ri sibilitatē dicim⁹ hoīs passiōe āplificādo tñ vocabuli signi ficationē. oē illud aliquo⁹ passiō dici pōt q̄ i demōstratiōe c̄cludit p̄ aliqd̄ qd̄ nāl̄ sit eo pus. q̄lr diffō posterior de dif finito c̄cludit p̄ diffōne p̄ore. 7 cā posterior p̄ p̄ore p̄batur. **C** Tertio notādū qz l3 iste terminus demōstratio iuxta modū loquēdi. ari. 7 expositoz large sumendo dicat tā de p̄ncipali q̄ de vli. de negatiua 7 de affirmatiua. de ducēte ad impose. 7 de oīsina: 7 de demōstratiōe qua simplr p̄bat esse alicuius rei. p̄prie tñ dicitur soluz de demōstratione qua affirmatiue p̄ cām imediatā aliqua passiō de subiecto ipius p̄prio dem̄at. 7 de hoc potissime loq̄tur Ari. in p̄nti cū vlr nečas eē p̄dictas p̄cognitiōes. **C** Quarto notādū qz sicut terminoz significantiū subm. aut passiōe quidā sūt

ceptus mentales. qdā vero signa extrinseca illis conceptibus
corridētia. sicut vocalia. vel scripta. sic et p̄cognitio. qd est
subi vel passionis. quedā est simplex rei apphētio p̄ceptū
illā significantē. qdā vero est cognitio q̄ scitur referri signū
aliq̄ extrinsecū vocale. vel scriptū. vel aliq̄ h̄ in ei⁹ signifi
catum. et hec ē qd sub alijs verbis antiqui dixerūt. v3. q̄ ē
duplex qd nois. qdā est qd est qd dī. qdā est qd est qd
sentit. Per qd ē quod sentit intellexerūt p̄cognitionem
quid nois primo mō. per qd est qd dicit p̄cognitionē qd
nominis secundo modo.

Quantum ad 2° sit prima conclusio. nō o3 ante to
talē p̄cessuz demonstratiū p̄cognoscere
quid rei ipsius subi aut passionis. probat sic. aliq̄ qd rei taz
subi q̄ passionis p̄cessu sciētifico iuestigatur ante q̄ passio
de subo demonstratur. igitur cōclusio va. tenet p̄sequentia. et
assūptū p3. aliter. n. aristo. nō dedisset sc̄do huius doctrinā
inuestigādi diffinitionē et medium demonstrationis. ¶ Se
cunda cōclusio. i quacunq̄ demonstratiōe siue stricte siue
large sūpra de subo o3 habere p̄cognitionē quid nominis.
p̄batur. nā in qualibet demonstratiōe aliqd ponitur sub3 v̄
rationē subi h̄is. qd formalr ingreditur demonstrationem.
de tali aut o3 scire qd nominis. aliq̄ nō itelligerētur ter
mini demonstrationis. et sic frustra demonstratio adduce
retur. igit̄ r̄c. maior p3 inductiue tā in demonstratione nega
tiua q̄ affirmatiua. tā ducēte ad ipolē. q̄ ostensiuā. itē i de
mōstratione q̄ p̄batur aliqd simplr esse. ¶ 3° conclusio. Et
si ante demonstratiōē large sūptā non oporteat de passione
quid nominis p̄cognoscere. tñ an quālibet demonstratiōē
oñsiuā et affirmatiuā p̄cognosci debet qd nominis passio
nis large vel stricte sūpte. ¶ Prima p̄ huius conclusio
nis p3 vbi spēs vni⁹ p̄dicamēti ab altera remoueat. sicut
p̄bando q̄ linea nō ē albedo. ibi. n. nō ingreditur pa⁹ cuius
oporteat h̄re quid nominis p̄cognem. et tñ illa ē demon
stratio. vt patebit infra. Idē etiam p3 de demonstratiōe ad
impossibile ducēte. vt si ex illa. linea ē albedo. p̄betur q̄ti
tatē eē qualitātē. ¶ Sc̄da p̄ p̄batur inductiue. vbi enī i
demonstratiōe affirmatiua et oñsiua p̄bat passio p̄p̄e sūpra
de subo. vel diffō d̄ diffinito. vel vni⁹ gen⁹ cause p̄ aliud oñ
dat. p3 p̄ supi⁹ oca q̄ i ipa occurrit passio p̄p̄e v̄ large sūpra.
cui⁹ o3 qd nois h̄re p̄cognitionē. aliter aut nō itelligerēt
termini formaliter demonstratiōē ingrediētes. Itē i de
mōstratiōe qua simpliciter p̄batur p̄maz cām eē. vt h̄r. s.
p̄by. necessario ponitur aliq̄ p̄me cāe effect⁹. s. motus eter
nus. p̄ quē tanq̄ per passionem p̄batur illā eē. quare illius
passionis oportebit quid nominis habere p̄cognitionē. et
sic videtur de similibus dicendū. esse enim rei non demō
strari ueniēter poterit nisi p̄ aliq̄ ipsi⁹ p̄p̄rium effectū.
¶ 4^a conclusio sit ad mentē ari. in qualibet demonstratiōe
qua p̄pria passio de subo p̄prio p̄pter qd demonstratur p̄p̄e.
vere oportet tā subi q̄ passionis qd nois h̄re p̄cognitiones
vel qd dī vel qd sentitur. p3 ex p̄dictis. et hec conclusio suffice
re pōt ad textū ari. verificandū. Notanter dicitur. qd dī.
vel qd sentitur. qz nō o3 in demonstratiōe que fit inuenien
do per discursum iteriorē tñ terminos intelligere vocales
aut scriptos passionē et subm significantes vt p̄us argueba
tur. sed o3 per mentales cōceptus ambo simpliciter appre
hendere. ¶ 5ª conclusio. nō ante quālibet demonstratiōē
large vel stricte sūptam o3 p̄cognoscere qz ē de subo. p3 p̄
quedā adducta superius. p̄sertim qz vbi demonstratur sub
stātiā sepatas esse nō presupponitur sed p̄batur esse subi.
¶ 6^a conclusio ad mentem aristo. ante quālibet demonstra
tiōē qua propria passio demonstratur de subo p̄p̄ quid. de
subo p̄cognosci debet qz ē. p3. qz aliter frustra itēderem⁹
demonstrare passionē illi subo inesse nisi supponeremus ip
sā esse. ¶ 7ª conclusio. non in qualibet demōstratione siue lar
ge siue stricte sūpta o3 supponere qz ē passiois. p̄batur. qz

aliq̄ per demonstratiōē oñsiuā. p̄batur passio d̄ subo. quā
tñ discipulus credere pōt non posse eē i rez nā. anq̄ p̄ de
monstratiōē sit cōclusa. sic. vbi gr̄a. credat aliq̄ q̄ eē liras
triū anguloz duobus rectis sit impossibilis donec p̄ media
propria sibi i demonstratiōe cōcludatur. et idē v̄ a fortiori i
alijs ḡnib⁹ demonstratiōe cōcludatur. et idē v̄ a fortiori i
in aliq̄ demonstratiōe oñsiua o3 p̄cognoscere qz ē passiois.
p3 in demonstratiōe qua ab effectu proceditur ad cāz. sicut
p̄bi p̄mi ex p̄prehensione eclipsis lunaris per sensū i p̄pre
hensionē cāe deuenerūt. et sic an notitiā illi⁹ cāe p̄cognoue
runt eclipsis esse. q̄re r̄c. ista conclusio nō est q̄ intentōez ari.
qm̄ ip̄e solū eas p̄cognitiōes numerauit. que i oī demōstratiōe
regrūtur. quā propria passio de subo proprio p̄pter qd de
monstratur. in illa enī conclusiōe nō accipio p̄cognitiones
stricte fm q̄ superius diffiniuit.

Quantum ad tertiū circa dicta primo dubitatur. qz
sicut dicebatur in articulo p̄mo de mul
tis fit demonstratiō affirmatiua et oñsiua que tñ actualiter
nō sunt. sicut de rosa. pluuia. tonitruo. et similib⁹. q̄ videt̄
sextā conclusiōē nō v̄r esse verā. Confirmat. qz ari. 4. p̄by.
p̄bat locū esse. similiter et tps esse. que tñ videntur suba de
mōstratiōis. quare r̄c. ¶ Ad hoc multiplr̄ respōderi solet
quidā enī dicūt qz o3 p̄cognoscere subm eē vel in se. vel
in suis causis. sed nō o3 p̄cognoscere ip̄z habere eē actuale.
cū ergo de rosa et de pluuia h̄r sc̄ia siue demonstratiō. tunc
in suis causis h̄nt eē siue in potēti. lz nō h̄ant eē actuale.
¶ Dec r̄nsio nō est sufficiens. qz vel ipsa loquitur de eē rei
fm nām individualē. vel fm nām ḡnicam aut specificā. si
p̄mo mō tā esse i suis causis q̄ esse actuale nihil p̄ se defuit
demonstratiōi. vt videbitur infra in p̄ hui⁹. cū singulariū nō
fit demonstratiō. quare illa d̄ria videtur nulla. Si secūdo
mō tale semp̄ est actu. sic etiā ḡna et spēs sunt eternā et
icorruptibilia. ita videt̄ ipoz esse. siue qditatē noiare velimus
siue essentiā. incorruptibile eē. quare oportebit p̄cognosce
re subm esse actu. et nō potētiā tñ. Alij dicūt qz o3 p̄cogno
sci sub3 eē aliquod ens. cui nō repugnat existere. lz nō oport
teat ip̄m cognoscere actualiter eē. ¶ Dec r̄nsio deficit sic
p̄cedēs. vt p3. quare r̄c. ¶ Aliter dicūt qdā moderni. qz o3
p̄cognoscere subm eē aliqd de quo aliqua passio ē demon
strabilis. nulla ergo rosa exite rosa tamen est aliqd d̄ quo
aliqua passio est demonstrabilis. et sic de ipsa p̄cognosci po
terit. quia est. ¶ Dec responsio non videtur segura. cū enī
queritur quale esse debeat de subo p̄cognosci ad hoc vt de
ip̄o aliqua passio demonstratur. si respōdetur qz o3 p̄cogno
sci ipsum esse tale qz de ip̄o sit aliqua passio demonstabi
lis. est r̄ndere circulariter assignādo. s. idē per idē. ¶ P̄. po
test alicui discipulo demonstrari p̄ma p̄p̄o geometrie q̄uis
non consideret relationē qua refertur passio ad subm suū.
vel ecōtra sub intētiōe sc̄da. q̄uis etiā n̄ cōsideret sillogismū
demonstratiū q̄ formatur sibi a magistro suo ea rōne q̄ sillo
gismus demonstratiū. imo nihil penitus cōsideret sub rōne
demōstrabilis aut demōstratiōis. et tñ lineā rectā eē. d̄ q̄ ipa passio
demonstratur sufficienter p̄cognoscet quantum sufficiet
et ad habendam notitiā demonstratiuam conclusionis.
vt patet intuenti. quare videtur responsio falsa. ¶ Item
si de subo oportet p̄cognoscere ipsum esse tale. qz de ip̄o ali
qua passio sit demonstrabilis. q̄rendum erit quale siue q̄l
esse o3 p̄cognoscere subm. ad hoc vt de ip̄o ea passio demō
strari possit. nunq̄ sit esse actu. vel potētiā. vel aliqd h̄r. et
sic stat difficultas argumēti. ¶ Itē hec cōnā valet. de subo
o3 p̄cognoscere ipsum esse tale qz de ip̄o aliqua sit passio
demonstrabilis. ergo o3 p̄cognoscere passionē eius eē talē
qz de illo subo demonstrari possit. et per cōns ita oportebit de
passione p̄cognitiōez h̄re. qz est. sicut de subo qd tamen est d̄
p̄tentionē aristo. ¶ R̄ndetur igitur aliter et facilliter. v3. qz
de subo quo p̄mo passio demonstratur. o3 p̄cognoscere

Questio III.

5.

ipsi acti et vere esse. tale vero subm non est aliqđ particulare sed esse cuius est sine quiditas vel eentia e eterna. et p hoc pz ad rōnem. s; eni nulla sit rosa particularis actu. spēs tñ rose e actu cū sit icorruptibilis p se. de rosa vero vli pmo fit dmo/stratio. nō aut de rosa particulari nisi p accidens. ¶ Idē vide tur dōz de pluuia trōnituo et cōsilibz quibz hec nomina to/ nitruuz pluuia grādo rē. magis videantur aliquid significa re p modū puationis: qz p moduz subi vt pz consideranti. ¶ Nec rñsio tamē intelligatur esse vā loquendo de demō stratione vli affirmatiua et ostēsiua qua ppria passio de sub iecto determinantur. ¶ Ex hac rñsione pz eos bñ dixisse q dñt q oz precognoscere quia est subi quo ad esse pñtale per pñtale esse specificum vel genericiū itelligēdo. ¶ S; con tra rñsionez dubitat. qz de his que nō semp sūt scie fiunt et demōstrationes. vt pz de mēte ari. scđo huius. qre de illis nō oportebit precognoscere qz est sine i vli. siue i particulari. ¶ Ad hoc pmo dī q auctoritas ari. ibi nō loqur de subie ctis s; de passionibus que aliquādo sūt actu in subiectis p prys et aliquando nō. sicut eclipsis lune. Ad hūc intellectum q ab aptitudine illa eclipsadi aliquādo puenit actus et ali quādo non. qñ illa auctoritas pposito nō obstat. ¶ Secū do dico q licet hō passionēs aliqñ sint in actu et aliquando non ad intellectū expressum. de ipsis tamē scia et demōstra tio hñi pōt. s; m q aptitudinē hñt ad hō operationes pduce das. et sic semper et vlr i subis proprijs habēt eē. quare rō h non obstat. ¶ Ad cōfirmationē dubitatiois pncipalis pmo dī q locus et tēpus ab ari. eē phantur non tāqz suba s; tāqz passionēs corporis mobilis. ¶ Scđo dicitur q s; ita esset non tñ esset d conclusionē sextā que dicit añ qlibet demō strationē q locū ppria passio rē. ¶ Pōt etiā dici q locū eē nō pbatur ex ordine doctrine. s; quo ad hoīem. s. ppter an tiquos ipm esse negātes. et huic rñsioni rsonāt verba cōmē tatoris cōmēto pmo. 4. phy. cū dicit q locū eē est p se notū et non inquiritur ratione demonstratiua. sed dyalectica. ¶ Scđa dubitatio d rclōnez pma. vel diffinitio passiois e mediū in potissima demōstratione. vel diffinitio subi. si p mō. segtur q precognitio qd rei passiois est demōstratiōi necia. Si scđo mō. segt q necia erit precognitio subi qd rei. imo vlti riuus precognitio passionis. nā illa ppō i qua passio d subiecti diffōne pdicatur erit mediata ad imediatā reducibilis per diffōnem passionis. vt pz in hoc sillo. oē aīal rōnale e disci plinabile. oīs hō est hō. ergo rē. ¶ Confirmatur. bñs sciaz p demonstrationē pfecte cognoscit passionis quiditatē. s; hoc nō acquiritur p demōstrationē. ergo talis notitia pfuit añ demōstrationē. minor pz. scđo huius. maior pbatur. qz ha bita demōstratiōe cognoscitur ppter quid passionis. sed i oibus idē e qd. et ppter qd vt pz scđo poste. circa pñ. qua re rē. ¶ Confirmatur scđo. qz d nullo pfecte cognosci pōt si e nisi etiā cognoscatur qd e ipsius. sed p demōstratiōem acquiritur cognitio si est ipsius passionis. ergo oz ēt ipsi qd est rei cognitionē hñe. que vñ necessaria añ demōstratiōez. maior pz scđo poste. c. tertio. minor pz fm linconiensēz scđo poste. circa pncipiū. vbi dicit q demōstratio facit scire si est. qz est et ppter quid e ipsius passiois. ¶ Ad hec rñdetur q argumēta nō plus pbāt nisi q añ cōpletā sciam passionis que p demōstrationē vltimate acquiri. prius tpe vel nā notitia hñ qditatiua subi. vel passionis vel vtriusqz. ex hoc tñ nō sequitur vt ipsa sit precognitio noīanda. qz nō oz vt to talē scientificū pcessum pcedat. inuestigatur eni illa diffō vt plurimū p artē diffōnes inuestigadi positā scđo huius. et pñter ad demōstrationē passionis pceditur de subo suo. non haberē tñ p incōueniēti vt aliqñ hō diffōnis cognitio pre cognitio dici deberet. qñ. s. ppō ex illa diffōne et diffinito cō posita eēt oīo p se nota. et p cōis de ipsa hñetur precognitio quia est tan qz precognitio dignitatis. vt dictum fuit i qōne pcedēti. ¶ Quid aut sit mediū i demōstratione potissima an

subi diffō. vel passiois. videbitur deo dāte scđo b. ¶ Ter tio dubitatur nūqd i demōstratiōe ad impossibile ducēte opoz teat d subo precognoscere qz est. Idē dubitatur de demōstra tiōe negatiua. ¶ Ad hec dicitur q nō. sicut exēplo declara ri pōt. si eni fiat demōstratio ari. 4. phy. que ad impossibile ducit. v; si datur vacuū. tūc mobile in ipso positū monebi tur in finita velocitate: aut monebitur in nō tpe. pz. qz ibi nō p supponere oz aliqđ eē. ¶ Ita. n. argui pōt d chimera. sicut d quocūqz alio mobili. q in finita velocitate mouere tur. ¶ S; si fiat hec negatiua demōstratio in pmo mō scđe figure. nullū vacuū est suba vel accñs. oē ens e suba vel accñs. ergo nullū vacuū est ens. pz q nō oz p suppone re vacuū eē. qd est subm rclusionis. rceditur tñ q vt pluri mū i demōstratiōe negatiua precognoscit. qz e subi sic pz i ista. nul la qñtitas e qlitas. qlibz linea e qñtitas q nulla liea e qlitas. Idē ēt aliqñ contingit in demōstratione ducēte ad ipōe. ¶ Quarto pncipaliter dubitatur d scđam et tertiā rclusio nē. qz ari. de vacuo. 4. phy. ingrit qd sit vacuū. et certuz est q illa qō est qd noīs. et nō quid rei. ¶ Rēspōdēt quidaz q de his que nō sūt. quoz qd noīs eēt qd rei si eēt. nō icōue nit fieri qōnē qd noīs q est ac si esset qd qd rei. ¶ Alr dici pōt. q qō illa qd noīs quā fecit ari. in tractatu d vacuo est qō quo ad hoīez. s. ppter antiquos male opinātes. sed non fuit ex ordine doctrine pñ se demōstratiōi pponēda.

Ad argumenta pncipalla. ¶ Ad pñm pz rñsio i articulo vltimo. ¶ Ad scđm pz in articulo scđo. ¶ Dicitur tamē q istitermini vacuū et in finitū poti significant significatū suū p moduz passionis. qz per modū subi. nā si vacuū eēt. tūc eēt passio loci. et si i fi nitū eēt. foret passio corpis. vt pz. ¶ Propter hoc dixerūt quidā et satis rōnabilr. q cū ista. nullū vacuum e. equaleat huic. nullū locus est puat corpe. cognoscēdo locū esse precog scitur subm demōstratiōis qua demōstratur vacuū nō eē. ¶ Ad tertiū rñdent quidā moderni. q nō e oīo idē eē qd de subo precognoscitur. et d quo formatur dubitatio. nam de subo precognoscim. qz est. ipm apphēdēdo absolute eē. siue sub rōne entis. de subo vero formatur qō quo ad ipsius eē determinatū et distinctū. que vocatur qō si est. et huius qdez cognitio acquiritur p demōstrationē. qñ. s. iā sciuerim qd i tatē subi. aut quale e illud subm. quo ad inherentiā passio nis eiusdē. ¶ Nec rñsio videtur insufficiēs. p. qz fm ipsam nō videtur differētia iter precognitionē mētalē qd nominis subi. et qz est ipsi. pz rñs. qz ad mentalē qd noīs subi precog nitionem requiritur ipsum subiectum mentaliter appze hendere sub ratione entis. et hoc est habere ipsius quia est precognitionem scđm responsionem. quare rē. ¶ Secun do ex eadem responsione segtur q qñtio si est non differt a qōne qd est vel qz est. rñs est falsū. vt pz scđo huius. hec rñs sic pbāt. tūc terminatur qñtio si est. qñ sciuerim qd sit aut qle sit subz. vt pz scđz illā rñsionē. s; tūc etiā terminat qō qd est vel qz est. vt pz. qre rē. ¶ Alr igit ad dubitatioz duplr rñderi pōt. vno mō sicut dicebatur arguēdo q oēs qōnes numerate scđo pōz ponūtur tan qz qōnes passionis. precogni tio vō q cogitit aliqđ eē e solū subi. ¶ Ad rōnē i oppositū dici pōt q ari. locut est cā exēpli. ¶ Scđo rcedi pōt q ali quādo de subo querit si e quando nō fuerit notuz illud eē. sicut qrim de deo nūquid sit. vel nūquid aliq suba separa sit. et tūc vep est d subo nō haberī precognitiōez. qz e. s; acqrit cognitio eē ipsi p demōstrationē q rcluditur simplr illud eē. cū hoc tñ stat q añ demōstrationē. qua ppter qd rcluditur ppria passio de subo vlr et affirmatiē hñda est subi precog nitione. qz est. ¶ Nec omnia iā dicta sūt in gnta et sexta cō clonib. ¶ Et p hec pz ad rfirmationē huius articuli pncipa lis. ¶ Ad quartū cū ei prima rfirmatiōe dicit q rcludit q de subo nō oz precognoscere qd rei. et h rcessū fuit i prima rclusionē. ¶ Ad scđam confirmationem. patet ex vltimo

notabili. et quarta delone. in demonstrationibus enim hitis inueniendō tñ p discursum intellectus requiritur p̄cognitio qd nois. que est simplex rei apphensio p cōceptū illā re presentatē. i. demōstrationib⁹ vero vocalib⁹ et scriptis vltra p̄dictā apphēsiōnē requiritur cognitio qd nois. qua intellect⁹ terminū vocalē aut scriptū i propriū debite referat significatū. ¶ Ad 5° dicit q̄ solū pbat añ p̄pletā notitiā delonis qua passio d̄ subo demonstratur: cognosci debere passionē eē. eo q̄ illā eē sc̄cluditur i premissis. p̄misse vero p̄us tpe vel nā cognosci debēt q̄s delo: talis tñ cognitio nō est p̄cognitio appellāda ad mentē ari. vt patuit ex p̄dictis. ¶ Ad p̄mā cōfirmationē negatur maior. ¶ Attingit enī vt discipulus simul de nouo adiscat passionē esse. et illā subo suo in eē. qñ .s. fuerit passio dubia vel quam credat non posse esse i rez nā. ¶ Ad sc̄dam et tertiā cōfirmationē. p̄z ex vltia delone. ¶ Ad aliā cōfirmatōez dicitur. q̄ pbat q̄ nō i q̄libet demōstratione qua passio de subo p̄p̄o demonstratur regatur p̄ cognitio qz est passiois. nō tñ icōuenit añ demōstratiū p̄ cessum scire passionē subo suo in eē licet post demōstratōez qua cognitio passionis p̄ cām acq̄ritur: p̄fectius cognoscat illā eidē subo inesse. ¶ Ad vltimū p̄z ex sc̄do notabili. et 3° delone. et sic est finis q̄onis.

Dupliciter autem necessarium est p̄cognoscere. et c.

Questio V.

Veritur 5° vtruz p̄cognitiōes añ de demōstrationē necie sint due tñ. ¶ Ad p̄tem negatiuā arguitur. p̄ sic. p̄ cognitōes distinguūtur abinuicē fm̄ distictionē obiectoz p̄cognitoz. sed obiecta p̄cognita sūt tria. v3. dignitas. passio. et subm̄ igitur tres ad min⁹ erūt p̄cognitiōes. maior p̄z. qz opationes distinguūtur p̄ oba vt h̄r in sc̄do de aia. ¶ Confirmatur. qz subiecta et passiones que d̄ ipsis demōstrantur sunt quasi infinita sc̄dm sp̄em sumpta. quare et c. ¶ Sc̄do arguitur sic. quattuor sūt q̄ones. igitur q̄tuoꝝ et nō tñ due sunt p̄cognitiōes. t3. n̄a. qz cuilibet q̄oni sua d3 p̄cognitio cōr̄idere. ¶ Itē quot mōis d̄ r̄vñū oppositoz tot mōis d̄ reliquū. p̄cognitio vero et q̄o inuicē opponūtur vt p̄z. assūptū vero patet i p̄ncipio fi hui⁹. ¶ Tertio ar. q̄ nulle sūt p̄cognitiōes. qz si sic viderentur eē. qz ē et qd ē. s3 b̄ nō videtur vez. qz qd est et qz ē sūt q̄ones. vt p̄z loco allegato. ¶ Quarto p̄ter p̄cognitiones ab ari. nūeratas. o3 de p̄missis et medio demōstratōis aliquā habere p̄cognitiōez añ sciam delonis. igitur et c. t3. n̄a. et assūptū videtur manifestū. ¶ Confirmatur ex verbis p̄bi in hoc p̄hemio q̄ voluit maiorē sciri aliquā p̄ tpe q̄s delo. q̄re et c. ¶ Quinto p̄cognitio qz ē subī. et qz ē dignitatis i nulla cōicāt p̄cognitiōe. igitur p̄les q̄s due sūt b̄ p̄cognitiōes. tenet n̄a. qz si sic eēt oporteret oēs p̄cognitiōes qz ē i aliā vniuoco d̄uēire. assūptū p̄batur. eo q̄ p̄cognitio qz ē subī ē incōplexa q̄ p̄cognoscitur subm̄ absolute eē. p̄cognitio vero. qz ē dignitatis ē notitia p̄plexa qua sic vel sic eē cognoscim⁹. h̄s aut notitie in nullo vniuoco d̄uenientiā h̄nt vt p̄z. q̄re et c. ¶ Sexto si sic eēt. deberent ille p̄cognitiōes aliquē ordinem inter se habere cū vna eēt altera prior. qz vt cōiter v̄f. p̄cognitio qd est p̄cedit p̄cognitiōnē qz est. Sed q̄ hoc sit falsum arguitur in sciētys p̄ inuentionē acq̄sitis. videtur. n. q̄ p̄us notitia habetur qua lunā esse vel aliq̄d h̄s subm̄ p̄cognoscitur q̄s sciatur qd significaretur hoc nomine luna. vel saltem sic esse potest. quare et c.

Ad oppositum est ari. in hoc p̄hemio. ¶ In ista q̄one primo ponētur p̄ambula quedam. Secūdo conclusiones.

Quantum Ad p̄mū p̄mittēda sūt quedā habita i p̄cedētib⁹. et p̄mo descriptio p̄cogni

tionis posita superius in q̄one tertia. ¶ Secūdo p̄mittēda dū ē q̄ per demōstrationē hic maxime itelligimus illā i q̄ propria passio de subo p̄prio v̄l et affirmatiue demōstratur. ¶ P̄mittēdū tertio q̄ p̄cognitiōes vno mō māliter distinguui possūt. .s. in cōparatione ad oba circa que v̄santur dicuntur. n. obiecta p̄cognitionum esse māi p̄faz qz circa ip̄a v̄santur. Secūdo modo formāl̄. .s. quo ad modos p̄ cognoscendi. ¶ P̄mittēdū q̄rto q̄ aliud est scire quid nominis et aliud est scire qd rei. p̄z ex p̄cedentib⁹. ¶ P̄mittēdū quinto q̄ scire qz est duobus modis cōtingit. vno mō scire q̄ res est absolute. et hec vocat̄ cōmuniter cognitio simplex. alio mō scire q̄ hoc ē illd. et h̄ cōmuniter cognitio cōplexa appellatur. Nō tamen qz est ab ari. ponit tanq̄ qd̄ circa cōplexum tñ. qua queritur nunquid hoc sit illud. vt nūquid luna sit eclipsabilis. De esse vero absolute posuit q̄onē si est et non qz ē. sed de nominibus non est cura cum intendamus rerū magis q̄ nominū notitiā h̄re. ¶ Vltio p̄mittitur q̄ l3 p̄cognitio qua p̄cognoscitur hoīem esse vel aliquod h̄s subm̄ cōmuniter dicat̄ cognitio simplex: eo q̄ per ipsā simpliciter apprehendit̄ hominē esse. et nō ipsum eē quid tale vel tale. talis tñ p̄cognitio habet̄ mediāte cōplexo verbali vtputa mediante isto cōplexo bō ē. p̄z hec suppositio de se.

Prima Conclō. in qualibet demōstratione: qua propria passio de subo p̄prio demonstratur opz de dignitate p̄cognoscere qz ē de passioe quid nominis. d̄ subiecto vero vtrāq̄ habere p̄cognitiōnē. prima ps huius conclusionis patuit in q̄one 3^a. 2^a vero et 3^a patent in q̄one p̄cedēti. ¶ 2^a conclusio. i. qualibet demōstratione o3 de medio demōstratiuo h̄re quid nominis p̄cognitiōnē. p̄z. qz al̄ non itelligerētur termini formaliter demōstrationē ingredientes. ¶ Eadē conclusio p̄habilit̄ poni pōt de terminis simplicibus dignitatē aliq̄s cōponētibus de p̄cognitiōne actuali vel hituali loquēdo vt patuit in p̄cedentibus. ¶ Et conclusione infertur cōtra quosdā modernos q̄ distiguēdo p̄cognitiōes penes oba sua nō sunt tantū tres. nec rātū quattuor secūdū gen⁹. v3. p̄cognitio dignitatis. passionis: et subī. qd̄ duob⁹ modis p̄cognoscit̄. p̄z. qz p̄ter illā est p̄cognitio qd̄ nois alioz terminoz formāl̄ demōstrationē ingredientiu et terminoz sim^m dignitatis. ¶ Seq̄ v̄lterius q̄ p̄dicto modo specificē distiguēdo p̄cognitiōnes sunt nobis sub incerto numero cōphēse. p̄z. sicut etiā suba oia et passioes sub incerto nobis nūero d̄phēdūt. ¶ 3ª delo. l3 aliqui d̄tingat alterā p̄missam vel ambas demōstrationis s̄l̄r et mediū p̄cognosci p̄cognitiōe. qz ē. nō tñ i q̄l3 demōstratiōe illud d̄tingit. sed valde raro. p̄ma ps p̄z ex q̄one tertia. d̄tingit enī vt aliqua dignitas sit p̄missa. sicut p̄z in p̄bōne p̄me delonis geometrie. vbi ponitur tanq̄ p̄missa. q̄ quecūq̄ sunt equalia vni tertio sunt eqlia iter se. Idē etiā de medio d̄tingeret vbi p̄p̄o cōposita ex medio et subo demōstrationis eēt oīno p̄ se nota. ¶ Sc̄da pars delonis patet. qz vt plurimū p̄missa demōstratōis sūt demōstrabiles. aut alio p̄cessu sciētifico inuestigabiles. Idē ē dicitur de medio demōstratiuo. vt p̄z. ¶ Et si arguitur d̄ p̄mam p̄tem q̄ ari. tūc nō sufficiēter numerasset p̄cognitiōes. qz est. Dicitur q̄ vbi contingat p̄missam aut p̄missas. vel mediū p̄cognosci qz ē: talis p̄cognitio non est alia q̄ p̄cognitio dignitatis. tūc enim p̄missa sic p̄cognoscitur. qñ erit dignitas. tūc ē mediū sic p̄cognoscitur qñ erit ps dignitatis. quare talis p̄cognitio ē per se p̄cognitio dignitatis appellāda. De p̄ accis vero et d̄tingēter p̄cognitio p̄missa. vel medy d̄m̄fatiui. ¶ 4ª conclusio. p̄ter supradictas p̄cognitiōes. v3. p̄cognitiōnē qd̄ nois oīum terminoz simpliciū deseruiētū p̄ se demōstratiōi. p̄cognitiōem qz ē subī et qz ē dignitatis nō o3 i potissima demōstratiōe aliā habere p̄cognitiōnem. p̄obatur sic. nam si de alio alia

esset necessaria precognitio. hoc esset vel de premissis. vel medio demonstratiuo. vel pncipys z tribus demonstratio nis. sed nullius istoz necia est precognitio i qualibet potissima demonstratõe. vt ex pcedẽtib⁹ patet. vt plimũ. n. eoz notitia inuestigatur vel p artẽ diffiniendi vel a posteriori. vel alio hõ scientifico pcessu. quare zc. ¶ Quia xlo. precognitiões formalr distinguẽdo. oēs p̄cognitiões ad duo p̄ cognitionũ gña reducũtur. s. qd nois. z qz est. probatur sic. omnis intellectiua cognitio. aut est simplex rei apphensio aut cognitio rei diffiniitiua qua cognoscitur quid res e; aut apprehensio qua cognoscit rẽ eẽ absolute. aut notitia q̄ cognoscitur B eẽ illud. aut qua scitur ppter quid hoc e illud. Scda nõ est necessaria precognitio. vt ex pcedẽtib⁹ pz. vltima etiã nõ est precognitio. cũ ipsa per demonstrationẽ acqrat. Circa primã v̄o p̄t eẽ precognitio q̄ qd nois appellat. vt pz. Circa tertiã z quartã etiã precognitio eẽ p̄t. q̄ qz est dici dz. z distinguitur in qz est subĩ. z qz est dignitatis. qz est subĩ tertie cognitõĩ corrdet. s. z quarte corrdet. qz e dignitatis. quare inductiue videt xlo vera. ¶ Sed 3 xclones istari p̄t p arg⁹ gntũ pncipale supius adductũ. ¶ Ad qd rident qdã negãdo assũptũ. ¶ Ad p̄bationẽ vno mō dnt qz. qz est subĩ sit p̄cognitio incõplexi. z qz e dignitatis sit p̄cognitio p̄plexi. qz tñ i hoc zueniũt subz z dignitas. q̄ itellect⁹ sine discursu ferĩ in cõplexã notitiã dignitatis. z sine discursu stati ferĩ i notitiã simplicẽ subĩ. q̄ ipz apphẽdit eẽ. ideo ille due precognitiões in vnã reducunt. In qua vniuo catur tanqz in genere cõmuni. ¶ Secũdo dnt qz qz e subĩ non est precognoscere subm esse absolute. sed precognoscere ipz eẽ aliqd tale. de quo pprietates vel passioes iferri possunt. z tale precognoscere quia est satis zuenit cum precognitione. quia est dignitatis. vt satis pz. ¶ Prima rñsio videtur deficere. quia cognitio quia est qua ppter conclusionem demonstratã cognoscitur hoc esse illud. z cognitio quia est. dignitatis inuicem in eodem genere cõmunicant cognitiõis. si igitur cognitio quia est dignitatum cuz cognitiõne quia est subĩ in aliquo cõmuni conueniunt. sequitur cognitionem quia est conclusionis cũ eisdem vel eodez cõuenire. patet zsequentia. quia quecunqz duo vni tertio i genere conueniunt inter se debent in genere cõuenire. consequens tamen videtur contra predictam responsionẽ. cum enim inter xclones z subm demonstrationis nõ sit ista affinitas quo ad apprehensionem intellectus. que est inter dignitatẽ z subm. videtur fm opinionẽ nullaz assignari posse rõnem. qua ille cognitiones in aliquo cõmuni vniuoarentur. antecedẽs aut patet. cum tã cognitio cõclusionis qz dignitatis sit cõplexi cognitio vna vera. quã per intellectum apprehenditur sic hoc esse illud. quare zc. ¶ Secũda vero rñsio sufficiẽter remouetur per ea. que dicta sunt in tertio articulo qõnis precedentis. ¶ Ideo aliter respondetur. qz lz precognitio. qz est subĩ sit p̄cognitio rei incõplexi. illa tñ nõ habetur nisi per aliquod cõplexum. s. per propõnem de scõo adiacente. qua scitur hoc esse. quare cum ipsa cõplexa sit cũ precognitione quia est dignitatis aliquo mō cõicabit z lz cõcederetur alicui qz e subĩ eẽ simplicẽ omnino precognitionẽ adhuc qz e dignitatis secũ cõicaret. cuz eni scio qz omne totũ est maius sua parte. scio qz ita est ex parte rei demonstrando significatum illius p̄põnis. sicut etiã sciendo hominẽ esse. scio ipsum fore ex pte rei. quare illa precognitio p̄plexa ad quandã simplicẽ reduceretur qualis est cognitio subĩ. iõ zc. ¶ Sextã xclonem ponunt quidam. lz i scia per auditũ a doctore acquirenda. precognitio qd nois p̄cedat precognitionem quia est. In scientia tamen acquirenda per solam inuentionem precognitio quia e p̄cedit qd est. ¶ Prima pars patet. eo qz vbi aliquis debeat a doctore doceri. prius saltem natura intelligere debet terminos a doctore prolatos qz scire hominem esse vel aliqd hõ subm.

Secũda ps p̄batur. quia vbi quis a se ipso causam inuestiget qua luna eclipsatur. scit lunam esse prius qz sciat quid significatur nomine lune aut noie eclipsis. qre zc. ¶ Cõtra secũdã partẽ huius conclusionis arguitur. in scientia que p inuentionẽ acquiritur p̄us cognoscit discipulus subm simplici apprehẽsione qz sciat ipz esse. vt causa exẽpli prius lunã apprehẽdit simplici ipsius conceptu qz sciat lunam eẽ. s. apprehẽsio lune vel alterius subĩ simplici cõceptu ipsius e p̄cognitio quid nominis vt pz ex p̄dictis. z istimet zfitetur. ergo i scia habita p inuentionẽ quid e subĩ p̄cedit. qz e ipi⁹. tenet zñã cũ minori. maior pz. cũ notitia complexa icomplexã p̄supponat z sit naturalr posterior illa. ¶ Sorte dicit qz ista conclusio itelligitur de qd est nominis qd dicitur cuz ante talẽ cognitionẽ intellectiua p̄cedat cognitio qua scitur subm eẽ. ¶ Sed hoc nihil e. qz in scia q̄ per inuentionẽ acquiritur nõ oportet aliquã esse p̄cognitionẽ quid nominis: qd dicitur. sed vbi aliq talis esse habeatur cognitio hoc erit p accidẽs. qz qz illa sequatur qz e cognitionẽ. nõ erit ex ordine doctrine. ¶ Sit ḡ ista septima cõclo. licet tã i scia habita p auditũ. qz i scia per inuentionẽ acgrenda. aliq precognitio qz e ordine doctrine precognitionẽ qd nominis. taz subĩ. qz passionis p̄cedere debeat. in vtraqz tamẽ quid nominis subĩ z passionis. qz e subĩ naturaliter p̄cedere dz. ¶ Prima ps huius conclusionis p̄batur. qz precognitio qz est dignitatis: cũ sit vltissima cognitio: nõ p̄cedere dz spales notitias. qles sũt quid nominis subĩ z passiois. qre zc. ¶ Secunda vero patet p rõnẽ adductã. ¶ Notãter dixi ordine doctrine. qz oppositũ esset contingẽs. licet nõ secũdũ ordinẽ doctrine. vt patere p̄t zsiderãti.

Ad rationes pncipales. ¶ Ad p̄mã patet: z confirmationẽ i articulo secũdo. ¶ Ad secũdã rñdetur negãdo cõsequentia. intelligẽdo. s. de precognitionibus formaliter distinctis secũdũ genus ipsarum. ¶ Ad p̄bationẽ dicũt qdã. qz licet q̄tuor sint qõnes. due tamẽ ipsaz ad alias duas reducũtur. nã qz est z ppter qd e. ad si e zqd e reduci habent. vt patet secũdo posteriorz. i pncipio. qz p̄portionabilr due erũt precognitiones secũdũ genus. ¶ Sed hec responsio. nihil est. ex ipsa enim sequit oēs precognitiones eẽ vnã p̄cognitionẽ zsequẽs est falsũ. zñã p̄bat p̄ sillem rõnẽ qz omnes qõnes ad vnã reducuntur. vz. ad qõnẽ medy. vt pz loco allegato. ḡ p̄portionabiliter tñ vnã erit p̄cognitio. tenet zsequẽtia p rõnẽ illoz. ¶ P̄. non silis e habitudo p̄cognitionũ ad p̄cognita qlis est qõnum ad q̄sita. qre non oz qz lz qõnes ad duas reducunt qz similiter de p̄cognitionib⁹ esse debeat. tenet consequentia. z assũptũ videbit statim. z ipsimet zfitetur. quare zc. ¶ Aliter ḡ responderetur qz nulla est rõ pp quã si qõnes sunt quatuor qz tot esse debeãt p̄cognitiones. nã oz cuilibet questionĩ suam corrdere precognitionez. quia precognitiones non sũt terminantes questionem. ante enim precognitionẽ quia est dignitatis nulla p̄cedit questio quia est ipsius. similiter qd nominis precognitionẽ nulla quid nominis questio p̄cedit vt patet. imo tunc non essent precognitiones: neqz precognitio z questio proprie ad inuicẽ opponuntur cuz non sint circa eadem oba. ¶ Nam questio quid est querit de rei q̄ditate. p̄cognitio quid est quid nominis tantum cognoscere facit. qd quia est: est questio qua queritur de passionis iherentia subo suo. precognitio qz est: est cognitio qua scitur subm esse vel qua scitur dignitatem esse v^{am} vt patet. quare. zc. ¶ Ad tertiã neganda est illa consequentia. qz est z quid est sunt questiones igitur nulle sũt precognitiones. qz est z quid est. argumẽtum enim ex equinoco p̄cedit vt pz. ¶ Quidam tamen has duas indefinitas concederent qz e z quid est sunt precognitiones. z qz est z quid est non sũt p̄cognitiones. ¶ Ad quartã. gntaz. z sextã. pz in questione. z sic est finis questionis.

Questio VI.

Est alit cognoscere. Alia quidē prius cognoscētem: quorūdam autem simul accipere notitiam vt quecunq; contingunt esse sub vniuersalibus. Questio VI.

Veritur ^{6. vtz maior prius tempore cognoscatur in demonstratione q̄ d̄clo. minor vō simul tēpore cū conclusiōe. Negatiue. ar. p̄ sic. i aliqua demonstratione ambe premissae sūt eq̄lr note. igitur r̄c. tenet n̄a. r̄ assūptū patet de demonstratione in qua ambe p̄missae fuerit per se note ita vt non regratur mora tēporis ad veritatē vtriusq; cognoscendū. ¶ 2° si sic. vel hoc foret vlr vey. vel aliqñ sic: r̄ aliquando non. Nō p̄ mō. qm̄ aliqñ cōtingit minorē alicuius demonstrationis dudū alicui fuisse notam añq̄ formetur fillus r̄ d̄clo ex illa inferatur. si sc̄do mō tūc n̄ magis dicere debuit p̄hs q̄ maior prius tēpore sciat r̄ minor sil tēpore q̄ eō. q̄re r̄c. ¶ Tertio vbi p̄missae trāspōnāt vtex maior i fiat minor r̄ eō nō videtur maiorē prius tēpore sciri sed potius ecōtra. igit̄ r̄c. ¶ Ad hoc alig r̄ndent q̄ lz i voce vel i scripto p̄missae trāspōnāt. intellect^o tñ vñū format fillm̄ in quo premissae recto ordine apprehenduntur. r̄ sic p̄nter maior prius tēpore cognoscitur. S; hoc nihil ē. qz sicut premissae successiue p̄ferunt p̄ferēdo maiorē postea minorē. ita posse ē vt intellectus successiue premissas formet. quare maiorē post minorē formabit v̄l formare poterit. qd̄ eō r̄nsiō nē. imo nec possemus fillum aliquē vocalē tanq̄ sub indirecto ordine positū itelligere. nisi similit̄ formaremus mētalē. ¶ Itē sequeretur sillogismū vocalem directo ordine formatū r̄ sillogismū ex eisdē p̄pōnib^o sub indirecto ordine cōstitutū eidē mētali directi ordinis subordinari. p̄z n̄a p̄z r̄nsiōnē. n̄s tñ est falsus. qz intellectus non ponere sciret differētiā iter illos vocales nisi ēt diuersos haberet mētales cōceptus per quos cōprehēderet illos abiuicē differre. ¶ Quarto ar. sic. vel mediū demonstratione potissima ē difinitio subi. vel passiōis. vel aggregatū ex his. vel passio p̄cedēs. qua fit demonstratio sequēs. fm̄ diuersas opiniōes. Si p̄ mō. tūc prius ordie doctrine intellectus applicare d̄z mediū subo qd̄ fit minori. q̄ mediū passiōi qd̄ fit i maiori. vt patet. p̄i^o. n. applicare debet aial rōnale boi. q̄ disciplinabili. vel q̄ alicui tali passiōi. q̄re prius scietur minor q̄ maior. Si sc̄do modo cū illa cōiter ponatur diffō causalis passiōis. sequitur q̄ sicut tam subm. q̄ illa cālis diffō. sūt n̄alr ipsa passiōe priores. sic intellectus illā diffōnē ordie doctrine prius applicare d̄z subo. q̄ passiōi. quare minor p̄i^o cognoscetur. Idē ar^o fiat si aggregatū ex vtracq; diffinitione ponatur eē mediū. Si vero dicitur vltio mō. tunc prius p̄ma passio applicatur subo q̄ sc̄de passiōi. sic prius ordine doctrine sciri debz q̄ ois hō est disciplinabilis q̄ q̄ oē disciplinabile est risibile. quare minor prius tēpore scietur. ¶ Quinto non prius scitur aliqua p̄pō q̄ ipa hēat eē. sed d̄clo habet eē per aliq̄ tps post minorē. igitur scitur posterius tēpore ipsa minori. quare non simul tēpore scietur. maior patet. r̄ minor videtur nota saltē in demonstratione vocali. ¶ Sexto si cognita minori statī habet cognitio cōclusionis p̄cedente cognitione maioris. tūc qñq; quis haberet maioris r̄ minoris cognitionē añq̄ h̄ret notitiā cōclusionis. r̄ sic sequeretur q̄ statī cognitio principys geo^o. sciretur p̄ma p̄pō in geo^o demonstrata. s. sup datā lineā r̄c. r̄ p̄ n̄s cū sc̄da ex p̄ma inferatur curretib^o etiam geometrie p̄ncipys: scitis p̄mis statī scirent sc̄da. Idē arg. d̄ tertia r̄ sic deinceps. qd̄ nō ē rōnabile. ¶ Cōfirmat cognita sufficienter minori r̄ maiori pōt aliqs merito dubitare. nunqd̄ cōclusio ex illis premissis sufficienter inferatur. q̄re tūc n̄ oportebit scire cōclones. ¶ Confirmatur sc̄do. qz si intellect^o sil}

sciret minorē r̄ cōclusionē tūc simul posset plura scire. n̄s tñ cōiter falsū reputatur. dicente pho. is. meta. q̄ vñū non intelligit nihil itelligit. ¶ Septimo. cōclusio prius cognoscitur q̄ maior vel minor: ergo r̄c. añs patet in aliquo nuper adiscēte geometriam. prius. n. demonstrans p̄ponit p̄pōnē quā demonstrāre intēdit. verbi gr̄a. p̄pōnē illam. sup datā lineā r̄tingit triangulū eglaterū collocare. r̄ p̄nt̄ illam per suas premissas demonstrat. quare adiscēs prius illā apprehendit q̄ p̄missas. sc̄dm q̄ etiaz p̄ponit a magistro. ¶ Cōfirmat. qz añ premissaz cognitionē p̄cedit p̄cognitio qd̄ nois subi r̄ passiōis. r̄ qz est subi. sed ille sūt cōclonis cognitiones cū conclusio ex subo r̄ passiōe itegretur. vt p̄z. q̄re r̄c. ¶ Ultimo maior r̄ minor adiuicē relatiue d̄nt̄. igitur non pōt cognosci maior qn̄ cognoscatur minor. r̄ eō. q̄re r̄c. n̄a r̄z. qz correlatiua simul h̄nt cognosci. vt patet per ari. in p̄dicamētis. r̄ añs de se patet.

Ad oppositum ^{ē p̄hs i p̄hemio. In ista qōe p̄ponēnt̄ p̄cābula qd̄a. r̄ cōclones.}

Quantum ^{ad primū sit bec p̄ma distinctio. duplex est demonstratio. quedam v̄lis q̄ passio v̄lis d̄ subo proprio v̄l demonstratur. sicut cū demonstratur omnē boiem eē risibile. quedam vero particularis q̄ passio aliqua de subo inferiori ad subm̄ p̄p̄iū demonstratur. r̄ bec est duplex. qz vel demonstratur illa passio de sp̄e inferiori vel d̄ indiuiduo. exemplū primi. sic arguendo sic. omnis triangulus habet tres. ois ysocheles est triangulus. igitur r̄c. exemplū sc̄di. ois triangulus habet tres. a. ē triangulus igitur r̄c. q̄nis sc̄da demonstratio multo minus p̄p̄ie de mōstratio dicatur q̄ prima. ¶ Sc̄da distinctio. demonstrationis particularis qñq; minor est mediata. videlz qñ habuerit mediū per qd̄ p̄bari pōt. sicut hic. omne corpus est mobile. aial est corpus. igit̄ et̄. inter animal. n. et corpus cadit corpus animatū: quo illa minor p̄bari pōt. aliquando vero imediata. vel qz inter sp̄em et eius genus nullū fuerit mediū. sicut hic. ois triagulus h̄z tres. ysocheles ē h̄z. igit̄ r̄c. siue qz ad sensū sunt p̄ se nota. sicut ē illa minor. hic triangulus ē h̄z. g. et̄. ¶ 3° distinctio. qñq; premissae demonstrationis sūt p̄ se note v̄l saltē altera ipsaz. qñq; vō abe vel altera sūt demonstrabiles. r̄ licet eēnt per se note cōtingit vt vna illaz sit itēstori gradu per se nota q̄ alia vt satis patet. ¶ Quarta distinctio. duplex notitia vt p̄posito spectat de cōclusionē demonstrationis h̄ri pōt. quedā est per quam distincte r̄ i p̄p̄ia forma cognoscitur. vt sciēdo hūc triagulū h̄re tres per conceptū ipsius p̄p̄iū: precedente tamē notitia suaruz p̄missaz r̄ bec cōmuniter notitia distincta dici solet. qñq; vero non per conceptū propuz. sed conceptū quedā cōem aut remotū habetur notitia ipsius. sciēdo. n. omnē mulā eē sterilem notitia quedā habetur huius cōclusionis. bec mula ē sterile. que quidē ē diminuta vel imperfecta. r̄ cōmuniter cōfusa appellatur. d̄r etiā tunc i potētia cognosci. siue notitia remota. sed tūc non distincte cognoscitur. ideo dictū est ab Arist. 2° priorū q̄ postū scire in v̄li. ignorādo tamē in particulari. vt scire omnē mulā esse sterilem ignorando tamē hāc mulā esse sterilem. Ad p̄positū igit̄ hic de notitia premissaz et cōclusionis fit mentio primo mō. non aut̄ secundo mō. ¶ Quinta distinctio. cū dici mus maiorē aut minorē. vel cōclusionē cognosci dupliciter itelligi pōt. Uno mō qz p̄ ipsaz itelligatur sic eē. vel sic. Alio mō qz per ipsam sciat sic eē vel sic: sicut per ipsā principalr̄ signat̄. In p̄posito fit mētio de cognitione premissarū r̄ cōclusionis tertio mō. ¶ Ultimo premitto. q̄ licet ad sciēdū cōclusionē aliq̄ et premissis suis nō solū sufficiat illas premissas scire: sed plures alie conditiones requiruntur in logica vidende. v̄z. q̄ intellectus sufficienter applicet premissas cōclusioni. q̄ non dubitet: sed firmiter credat cōclusionē sequi ex p̄missis q̄ sciat ex v̄is non seq̄ nisi v̄m. r̄ sic de alyz. que coiter addi}

solent. in pposito tamen. hic oēs supponuntur cū dicitur q̄
statim minoz cognita scitur d̄clo.
ad sc̄dm. sit hec d̄clo p̄ma. Contingit taz
QUANTUM demonstratōis v̄lis q̄ p̄ricularis maiorē
p̄us tpe sciri q̄ minorē. s̄l̄r ecōtra. 2̄tingit etiā d̄clonē prius
tēpore sciri q̄ aliquā ipsaz. p̄batur sic. qz 2̄tingit vt discipu
lus p̄us p̄ longū tps a magistro adiscat hāc ppōnez. oē aial
rōnale est disciplinabile. q̄ illā. oīs hō est aial rōnale. 2̄tingit
etiā eō vt satis pz. Idē patet in demonstratōe p̄riculari. pos
sum. n. dudū sciuisse triāgulū habere tres. et nūc p̄mo scire
qz ysocheles est triāgulus. possum. n. ecōtra dudū sciuisse
ysochelē triāguli eē spēs. et nūc de nouo dem̄fatiue adisce
re qz oīs triāgulus hz tres. vltima ppō p̄batur. qz possum
dudū sciuisse lunā eē eclipsabile. p̄ri⁹ q̄ minor aut maior a
me note fuerint: p̄ quas ostenditur cā illi⁹ d̄clonē. Itē vbi
aliqua d̄clo p̄ media plura p̄bari possit. sicut ista. terra est
spica. p̄t̄ mibi lōgo tpe demōstrata fuisse p̄. a. mediū. 2̄ vbi
nūc p̄mo per. b. mediū mibi demōstretur. d̄clo erit longo
tēpore prius nota q̄ p̄missē. b. mediū includētes. vt patet.
quare r̄c. ¶ 2^a d̄clo. vbi ambe p̄missē fuerint p̄ se note. nō
oz qz ordine doctrine maior sciat p̄us tpe minoz. n̄z eō. pz.
qz p̄t̄ esse eql̄iter p̄ se note. vt non regratur mora tēporis
ad aliquā illaz sciendū. ¶ 3^a d̄clo. cuiuslibet demōstratio
nis v̄lis. et p̄pter qd. q̄ pp̄ria passio de pp̄rio subo demon
strat̄. minor ordine doctrine debet eē prius tēpore vel nā
nota q̄ maior. vbi maior non fuerit per se nota. pz p̄ q̄rtaz
rōnē ad partē negatiuā. Idē ē p̄to dicendū in demonstra
tione qz. vbi per passionē mediū ostenditur inesse subo. s̄c̄
hic. oē disciplinabile est aial rōnale. oīs hō est h̄. ḡ r̄c. v̄. n.
qz notitia qz. et imperfecta p̄cedēdo prius ordine doctrine
sciri d̄z. qz oīs hō ē disciplinabilis. q̄ disciplinabile sue cāe
applicat̄. sciēdo qz disciplinabile ē rōnale. Et si arguit̄ d̄clo
nē per d̄clonē precedentē. vbi. n. p̄missē essent per se note
nō videretur d̄clo vera. R̄ndetur qz iō notāter d̄clm̄ ē p̄us
tēpore vel nā. Dico sc̄do qz stare p̄missas eē per se notas n̄
t̄n̄ eql̄iter. 2̄ sic cōter alterā ordine doctrine prius tpe sciri
et hoc nō repugnat d̄clusioni p̄cedēti. ¶ 4^a d̄clusio. p̄babi
liter ponitur cuiuslibet demōstratōis p̄ricularis q̄ p̄pa pas
sio de subo inferiori demonstratur ordine doctrine maior
prius sciri d̄z q̄ minor. vbi minor nō sit oīo p̄ se nota. p̄bat̄
sic. Sicut se habet in toto scientie p̄cessu in qua p̄ceditur
a magis v̄li ad min⁹ v̄le. ita p̄portionabiliter se hz in demō
stratōe p̄riculari. sed in p̄cessu prius sciūtur passiones v̄les
subi. q̄ descendatur ad spēs eiusdē subi. ḡ ita d̄z eē i demon
stratōe p̄riculari. maior pz a simili. minor vero patere p̄t̄
inspiciētī p̄cessū ari. qz prius notitiā tradit passionum v̄liuz
corpis mobilis. q̄ ad spēs eius descēderet. et ex cōtri argui
tur cū in maiori demōstratōis p̄ricularis p̄dicetur passio d̄
p̄po subo. et in minoz illō subm̄ de suo inferiori qz prius tē
pore vel nā maior sciri d̄z q̄ minor. ¶ 5^a d̄clusionē in
statur. sc̄o isto sillo. oīs triāgulus hz tres. ysocheles ē triāgu
lus. igitur r̄c. maior nō est p̄ se nota. s̄z demōstrabilis. vt pz.
minor v̄o est imediata. cū iter spēm et suū gen⁹ p̄ximū nul
lū cadat mediū. q̄ p̄bari possit. et d̄ h̄ ab ari. ifra. q̄re mi
noz p̄ri⁹ sciri d̄z q̄ maior. qd̄ ē d̄clusionē. Idē ar⁹ fieret vbi
p̄betur qz iste triāgulus dem̄rat⁹ hz tres. illa enī minor ē p̄
se nota ad sensū. iste triāgulus ē triāgul⁹. et sic v̄r argui pos
se q̄si d̄ q̄lz dem̄ratōe p̄riculari. ¶ Ad hoc d̄r qz lz spēs im
mediate sub aliq̄ ḡne cōtēta nullū hēat mediū p̄ qd̄ possit a
p̄ori d̄m̄rari illō ḡeidē spēi iēē. qz t̄n̄ v̄t̄plimū 2̄tingit aliquē
igrā v̄l dubitare. nūqd̄ illa spēs sub illo ḡne 2̄tieat. iō pote
rit ab effectu v̄l alio⁹ a posteriori p̄bari minoz ista dem̄ratōis
ita vt nō sit p̄ se nota. s̄z imediata dici possit. posset t̄n̄ aliq̄s
si vellet q̄tū ad h̄ tenere op⁹ d̄clusiōis. ¶ 5^a cū v̄lteri⁹ ar
guit̄ de ista singulari. ille triāgulus ē triāgulus. d̄r qz lz illa
sit p̄ se nota ad sēsū. nulla t̄n̄ ē tal⁹ d̄eteriata singularis cui⁹

notitia p̄cedere deat ordine doctrine notitiā illius v̄lis. oīs
triāgul⁹ hz tres. s̄z v̄liū notitia ex singularib⁹ acgrā. ¶ 5^a
s̄ ab aliq̄b⁹ ponit̄. qz vbi alicui⁹ p̄ricularis dem̄ratōis minor
fuerit mediata. tūc ip̄a p̄us tpe scitur q̄ d̄clusio. p̄bat̄ sic. qz
tūc minor p̄bāda erit p̄ ei⁹ mediū. s̄c̄ ista. aial ē corp⁹. p̄bari
debet p̄ corp⁹ aiatū. 2̄ hoc secundū eos nō fit nisi i tpe. q̄re vi
detur d̄clo vera. ¶ Sed d̄clo isto. et rō p̄bans eā vident̄
fallaces. s̄z. n. minor que ponitur mediata certo discursu. in
tēpore fieret nota. nō seq̄t̄ qn̄ statiz habita sufficiēte notitia
minoris. simul cum notitia maioris. q̄ ante illā supponeba
tur habeatur notitia cōclusionis. vt satis pz. ¶ Et si dicat̄
qz Arist. hoc videtur asserere i textu: cū dicit. Quorundam
.n. hoc mō disciplina est et nō p̄ medium v̄lrimū cognoscit̄.
Dicitur p̄ sequendo vnam expositiōez qz illa auctoritas nō
est ad p̄positū. ibi. n. dicere voluit qz quozūdā habetur noti
tia non per mediū qz sit causa passionis. sicut cū scitur hūc
triāgulū h̄re tres. nō adducitur ad hoc p̄bandū cā illi⁹ pas
sionis. sed solū ponitur subm̄ v̄le p̄ medio illius demōstra
tionis. ¶ Sc̄dm̄ aliā expōnē diceret̄. qz Arist. ostendere
voluit in q̄ maxime 2̄tingit minoz simul tempore sciri cū
conclusionē. nō tamē negaret illud cōtingere posse i demō
stratione p̄riculari. cuius minor eēt mediata. ¶ Ex q̄b⁹ pz
qz ad itentionē Arist. sufficeret hec d̄clusio. Cōtingens est
in aliq̄ demōstratione ordine doctrine p̄us tēpore sciri ma
iorē. minorē vero simul tempore cū conclusionē. pz sicut i
demōstratione p̄riculari de q̄ exēplificatur i textu. ¶ Qui
dā vero sic limitāt̄ itellectū Ari. qz ad hoc vt minoz simul tē
pore cognoscat̄ cū conclusionē requirit̄ p̄mo qz ista sub ma
iori cōtineatur. 2° qz sciat̄ eam sic cōtineri. 3° qz sit ppō ime
diata. ¶ S̄z hoc mibi nō appet̄ valde rōnabile. qz vel ip̄s
loquūtur. de cognitione minoris et conclusionis q̄ accidere
d̄bet s̄z ordinē doctrine. vel de ea q̄ idifferēter 2̄tingere p̄t̄.
Si p̄mo mō. siue minor mediata fuerit. siue imediata. siue
sciatur eā sub maiori cōtineri siue nō ordine doctrine. aliq̄n̄
simul tempore scit̄ cū conclusionē vt ex precedentib⁹ patet.
Si vero secundo mō. tūc maiorē sciri simul cū conclusionē
accidere p̄t̄. sine aliqua illaz conditionū fuerit. siue nulla.
quare r̄c. ¶ Ultima conclusio. i quacunqz demōstratione
ambe p̄missē prius natura. cognoscuntur ipsa conclusionē.
p̄batur sic. Cuiuslibet demōstrationis p̄missaz cognitio
nes sunt cause cognitionis conclusionis. sed quelibet causa
natura prior est causato suo. ergo r̄c. tenet consequentia. 2̄
minor est linconiensis. qui dicit qz notitia p̄missarum gi
gnit notitiā conclusionis. est etiam Arist. vt ifra. videbi
tur. ¶ Sed cōtra conclusionem instatur. vbi fiat. demon
stratio ab effectu ad cām. sicut p̄ eclipsiz lune demōstrando
interpositionē terre diametralē iter solem et lunā. p̄missē
non p̄ natura sciūtur conclusionē. ḡ conclusio falsa. assum
ptū p̄batur. qz dato opposito cū in illis p̄missis cōtineatur
effectus. 2̄ i cōclusionē cā. sequeretur effectū nā eē notioez
causa qd̄ v̄r absurdum. et cōtra cōmuniter philosophantes.
¶ Ad hoc respondetur. qz aliquid prius nā cognosci. q̄ al
terū dupliciter itelligi p̄t̄. vno⁹ sic qz eius cognitio nā p̄oz ē
alterius cognitione. Alio mō. qz ipsum sit prius cognoscibi
le cognitione nature. primo mō intelligitur hic. et sic v̄r hz
conclusio veritatem. 2° vero modo non. et sic cōmuniter
p̄hi loquūtur dicentes cās prius naturalr̄ cognosci. ¶ S̄z
cōtra. adhuc p̄mo⁹ loquendo videt̄ qz causa prius nā cogno
scatur q̄ effectus eo qz vbi econtra ex interpositione terre
demonstretur lune eclipsis. cognitio cause erit cā notitie effe
ctus. quare illo⁹ primo non prius natura cognoscetur effe
ctus. ¶ R̄ndetur cōcesso ante negando consequentiā. st̄t
enim ista simul. qz cognitio a. effectus. sit cognitōe. b. cause
natura p̄oz. 2̄ eō ista. b. cause cognitio est a. effectus cognitōe
nā p̄oz. nō. n. ex sola cause cognitione p̄ effect⁹ cognitionez
acq̄sita p̄cedim⁹ ad effect⁹ cognitionē demōstratione pp̄ qd̄
bb

opinio

Questio VII.

sed ex alia pfectiori. **C** De hoc magis infra videbitur. vbi tractabitur de demonstratione circulari.

Ad rationes Principales. **C** Ad primam p3 i qone. **C** Ad 2^{am} filr p3. **C** Ad 3^{am} or q lo/ qndo de fillo formato i 3° p. sic loqmur hic qstuciqz pmissis trasponant. vniuersalis tñ ppō p maiori accipi d3. 7 pticularis p miozi. vt rect^o ordo seruet filli q suari d3. que posterior ista p̄suppōit. **C** Et B est qd qdā dixerūt poristice q lo/ quēdo p^a pmissa maior dici d3. siue pticularis fuerit siue vlis. s3 posterioristice vlis d3 dici maior. pticularis vō mioz qd qdē dictū restringi d3 ad mōs pticulares p̄me figure. et p̄fertī ad 3° p̄me. **C** Ad 4° p3 ex 3° dclōne. **C** Ad 5° dixe rūt qdā negādo minorē. Dicūt enī q l3 i voce vel i scripto p certū tps cōlusio forme post formatōz minoris. tñ qz i intellectus ē agēs sine resistētia 7 subito potēs pducere effe ctū. sic ēt luminosū subito lumē pducit. iō maiori 7 minorē formata statim ex illis sine mora tps formabit dclōnē. **C** Nec r̄sio ē insufficientis. qz l3 intellect^o posset vel saltē sibi nō repugnet subito ppōnem aliquā formare. v̄r tñ satis cō tingere posse. q sic hoīe pferēte successiue aliquē fillm. ma ior. mioz. et d^o successiue pferūt. ita intellect^o successiue illas ppōnes formet. ponat. n. q n̄ formabit mētalē nisi audita vocali. qd v̄r satis pole. 7 tūc d illo fiat ar^o vt p̄us. **C** Cōfir ma. sit ita q for. p horā hūerit hāc dñaz i mēte. ois triāgu lus h3 tres. 7 iste ē triāgulus. nullā ex illis iferēdo dclōnē. vel saltē hūerit istas cathegoricās n̄ adiuicē diūctas. 7 nūc p̄ ex illa iferat dclōnē. p3 q d^o posteri^o erit tpe qz minor. ca sus satl ē polis. vt p3 d̄siderātī. p̄t. n. intellect^o d̄siderās sup d̄simili dñā scripta aliā formare mētalē: cui illa scripta sub ordinetur. l3 nullā inferat dclōnē. **C** Aliter iḡ r̄ndetur q siue statī post minorē dclōsio formetur. siue p tps post. pole est fillz aliquē demōstratiuū dudū eē formatū. cuius nō sciatur maior. neqz minor. nec dclōsio. sed qz cito scita iā maiori. aliqs incepit scire minorē illis p̄missis debite dclō sioni applicatis. cū alyz circūstātys i logica videndis. q hic p̄supponūtur. tā cito sciet dclōnē. 7 hoc sufficit intentōi ari. **C** Ex quo segtur q conclusionē subito vel successiue post p̄missas in intellectu formari aut in voce. vel in scripto ipertinēs ē itentioni eius 7 p̄posito n̄o. **C** Ad 6° d̄ q ar gumētum satis pbat q nō semper sufficit notitia maioris et minoris ad notitiā cōclusionis h̄ndā. sed o3 debitā fieri illaz applicationē adiuicē. cū alyz circūstātys. r̄c. Ex q nō o3 dcedere q statim scitis geometrie oib^o p̄ncipys. scianē oēs geometrie cōclusiones. Lōceditur tñ q vbi debita iūcē p̄ intellectū fieret applicatio oīuz dclōnū 7 ca3 p̄ncipys suis cū circūstātys supradictis scirētur oēs cōclusiones ille. sed hoc eēt intellectui difficillimū. 7 valde laboriosū. **C** Ex gbus p3 ad cōfirmationē p̄mā **C** Ad scōdaz cōcedit dclōsio **C** Ad autem in op^o allegata3. vide que dixi in 3° de aīa. **C** Ad 7^{am} d̄. q l3 q3 p̄ actuali itelligeret illā ppōnē. sup datā lineā r̄c. qz p̄n^o ex qb^o dem̄atur. nō segtur vt p̄us sciret illā. in p̄posito aut p cognitionē cōclōnis p̄missaz notitiāz intelligim^o sciētificam ipsaz. **C** Ad cōfirmationē d̄ q illa notitia conclusionis est valde remota. que confusa dici d3 7 in potentia notitia. d̄ tali vero conceditur ipsam p̄cedere posse notitiā p̄missaz distinctā. sed de illa nō loqmur. cum dicimus ipsam sequi notitiā maioris aut minoris. vt patet in quarta distinctione. **C** Ad vltimū dicitur q licet intel lectus nō scire possit aliquā p̄missam eē maiorē sub ratiōe maioris nisi ad minorē referendo. filr ecōtra. tamē signi ficatum maioris scire poterit non sciendo significatū eius que minor appellat. aut e3. Et hoc sufficit p̄posito nostro. 7 sic est finis questionis.

C Si vero nō memnonis ambiguitas p̄tigit. aut enim nihil discet aut que nouit r̄c. **Qd VII.**

Verit^o. 7°. vtrū possibile sit aliqd a no bis de nouo sciri. **C** Ad partē negatiuā arguit. p̄ sic. Impole ē aliqd a nob sciri. iḡ r̄c. An̄s pbatur. qz impossibile ē de aliq re nos certā h̄re notitiā sine formidie ad op^o tā p̄ sēsū qz p̄ intellectū. iḡ r̄c. 73 dñā p̄ qd noīs ipi^o scire. assūptū probat̄ iductiue primo q ad sensū tactus. naz quātūcūqz organū tactus sit bñ dispositū 7 mediū tā intrinsecū qz extrinsecū sit bñ dispo sitū. tñ in iudicādo hoc vel hoc eē calidū. vel frigidū erroz p̄tigere p̄t. vbi. n. obm minus calidū qz sit neruus p̄sentē iudicabit̄ a tactu frigidū. vt p3. **C** Cōfirmat̄. qz nunqz ex tactu distinguet aliqs i q p̄portōe vñ sit alio calidius. aut frigidū. nō ēt p̄ ipm gradū poterit qualitātū distiguere. sic gradū sūmū a medio. aut mediū a remissiori. qre r̄c. **C** 2° arguit̄ quo ad gustū. qz febricitātes rē aliquā iudicāt ama rā q tñ ē dulcis. Itē p̄gnates rez aliquā p̄ gustū suauē iudi cāt 7 dulce q tñ horribilis ē 7 amara. Et qz aliqs dicere pos set q hoc non incōuenit de gustu male disposito. a q scia nō depēdet itellectiua. arguit̄ de gustu bñ disposito. qz cardo nes aut fenū gustui asini bñ disposito suaues appent. 7 dul ces. q tñ gustui hoīs tēpato apparent amari. vt p3. o3 igitur vt alter eoz decipiatur. dubiū aut ē nobis q3 eoz sit dece ptus. quare r̄c. **C** P̄. qñcūqz aliqd gustas tibi dubiū eē d3 an organum gustus sit bene vel male dispositus. cum non sis corpus temperatum. nec forte vnqz fuit tale corp^o. et p dñs sp̄ tibi du^o eē d3 an bñ vel male iudicas p̄ gustū. **C** 3° ar. de olfatu. nā qdā odores apparēt suaues 7 dulces vultu ribus 7 tigris: q tñ odoratui hoīs amari 7 horribiles ap parēt. sicut p3 d̄ odoribus cadaueris. quare o3 altez odora tuū eē deceptū. sed nō ē visibile vt ille sit odorat^o vulturis: cū in eis ille sensus sit p̄fectissim^o. in hoīe at̄ ip̄fectissim^o. vt h3 videri i 2° d̄ aīa. qre r̄c. **C** Deinde arg. de visu. qm̄ visus bñ disposit^o qdratū a lōge visū iudicat spicū. Itē baculū in aq̄ ex̄ntē fractū iudicat q nō ē fract^o. sol ēt d̄ mane rubeus appet 7 i meridie alb^o. Joculatores ēt multiplr̄ visū nostrū d̄cipiūt. qre r̄c. **C** Deide ar. d̄ ite^o. oīs ite^o notitia ex sen^o d̄ p̄dētīā h3. vt h̄r 3° de aīa. cū iḡ p̄ sēsitiuā notitiā nullā pos sim^o h̄re certitudinē firmā. segt̄ q p̄ intellectū n̄ p̄tigit aliqd scire p̄fecte. **C** Cōfirmat̄. qz itellectiua cognitio dclōsionū ex notitia p̄ncipioz dependet. notitia vō p̄ncipioz p̄ expiē tiā acqritur. cū igitur experientia sit valde incerta. qz sup i sensatōib^o fundatur. q fallaces eē p̄nt. segtur itellectiua co gnitionē nō eē oīno firmā q̄cūqz sit illa. **C** Scōdo p̄ncipalr̄ arguitur. q l3 scire p̄tingat. nō tñ p̄tingit scire d̄ nouo. p̄ per rōnes platonis. data. b. dclōne q. nūc adiscatur a forte. qro nunqd an̄ hoc. b. dclō scribatur ab eo. vel nō. si sic. iḡ nō d̄ nouo ipam adiscit. sed solū reminiscit̄ ipsi^o. si nō. segt̄ q nō poterit moueri aut inclinari ad ipam adiscēdū. qre ipaz n̄ adiscet. 73 dñā. sic i fili. Si q3 p̄ familias aliquē hūisset ser uū fugitiuū ab eo incognitū 7 vellet ipm repire frustra ipm inseq̄ret. qm̄ nō cognosceret ipm. 7 per dñs nō ipm apphē dere posset. **C** Itē si alicui ipito p̄ponat̄ p̄n^o geo^o. statī ipē dcederet illa. si post illa p̄n^o p̄ponat̄ ppō p̄ statī illā conce deret. 7 sic vltra per ordinē. qd n̄ p̄tiggeret. nisi illas ppōes 7 p̄ncipia sciuisset. qre r̄c. Itē due rōnes attribuūt̄ platonī **C** Itē adduci p̄t rō posita i textu que ēt attribuitur eidē Itē nō oēs terioz significatōes q3 significare scim^o d̄ nouo didicim^o. ḡ nec aliā d̄ nouo adiscūtur. 73 dñā a fili. assūptū pbat̄. qz p̄ vni^o termī significatōz duenim^o i cognitōz signi ficatōis alteri^o termini. cū iḡ i talib^o n̄ sit p̄cedere i ifinitū deuenire erit ad significatōz vni^o termini. i cui^o notitiā non deuenim^o p̄ alterius termini significatōnē. vt p3 p̄ ipsius/ met termini significatōnē. qz idē nō declarat seipm. q̄ o3 illā p̄ nobis fuisse notā. qre r̄c. **C** Itē aīa humana a deo im mediate creat̄. cū ipa sine scia sit valde ip̄fecta nō v̄r visibile

Questio VII.

ipam sine scia a supremo deo i principio creari. qre ipa creat sciens. r p nris no postea aliqd de nouo adiscit. ¶ Itē si sic segtur q aia intellectiua ē alterabilis. qd ē d phm. 7° pbyco rū. p3 nra. postq ipa pōt moueri de ignozantia in scientiam vel econuerso. quare rē.

Ad oppositum Est phs i illa pte. an at qz sit inducere rē. ¶ In ista qōne erūt duo articuli. In p̄io videbit̄ difficultas p̄imi argumēt i p̄ncipiālis. In 2° difficultas secundi.

Quantum Ad p̄mūz. notandū p q l3 scire multis accipiat̄ modis. vt videbit̄ infra. tñ q̄litercū q̄ sumat̄ semper firmā alicuius oplexi credulitatē icludit nulli gradui formidinis p̄mixtā. p3 hec cōiter. hec igitur qd querit̄ de scire q̄litercūq̄ sūptō. ¶ P̄ima sup̄pō. Intellectus humanus nāliter ē iclinatus ad rei v̄itates sciendam. p3 experiētia. p3 ēt de mente Aristo. in p̄hemio meta. cū d̄f oēs hoies nā scire desiderāt. ¶ P̄resupponit̄ 2° q nāle de siderius qd inest alicibus a tota sp̄e. non debet oio frustrari. p3 de mente Aristo. 2° celi. ¶ 3° sup̄pō. alicue sūt p̄positio nes ita euidentis veritatis: q̄ ipsi debite intellectis: huma nus intellect⁹ ē nāliter apt⁹ statī assentire. r nullo⁹ dissentire eis. p3 experiētia. sicut de p̄pōnib⁹ istis. qd libet ē. vel nō ē. oē totū q̄titatiuū ē mai⁹ sua pte q̄titatiua. q̄cūq̄ sūt eqlia vni 3° sūt eqlia inter se. p3 etiam de mēte cōmētatoris 3° de aia. cōmēto trigesimo sexto. s̄l̄r alic sūt modi arguēdi. q̄rū illationi intellectus nō ē apt⁹ dissentire. p3 sicut de sillo expo sitorio debite regulato. sic arguēdo b̄ ē q̄titas. r b̄ ē sup̄fici es. q̄ sup̄ficies ē q̄titas. Item de sillo i barbara. sicut sic ar guēdo. oē aial ē suba. ois hō ē aial. q̄ ois hō ē suba. ¶ 4° sup̄ ponit̄. q̄ q̄ dā ē euidentia sūma. quedā aut̄ nālis r remissa. Exēplū p̄mi. sic euidentia qua assentiit̄ huic oplexo. qd dā ē vel nō ē. exēplū sc̄di. sic euidentia q̄ assentiit̄ huic oplexo. gra ue nālr deorsū mouet̄. fundat̄. n. illi⁹ p̄positionis v̄itas et ipius euidentia sup̄ re mutabili. p̄pter cui⁹ mutabilitatez. nobis du⁹ eē pōt an accidere pōt error circa ipam. p̄ appellatur sūma. qm̄ intellect⁹ p̄ sui nām cogit̄ illi p̄positioni assen tire r nullo⁹ dissentire potest p̄ aliq̄ rōnem adductā. 2° vō nālis et remissa d̄f. qz p̄ aliq̄ apparētē r nāle rōnē adductā l3 nō verā intellect⁹ ē apt⁹ illi p̄positioni dissentire. ¶ Ul timo supponit̄ q l3 intellectiua app̄hēsiō aliq̄ mō ex sensiti ua depēdētia hēat sicut de nulla re notitiam inte^m habe re possemus nisi iā p̄cessisset notitia sensitua. nō tñ o3 vt af sensus q̄ habet̄ ab intellectu circa aliq̄d cōplexū ex aliq̄ assen su sensus iterioris aut exteriori dependeat circa illud ople xū. p3. qz intellectus assentiēdo huic cōplexo. qd libz eyl nō est. nullū regrit assensū alicui⁹ sensus siue exterioris siue i terioris circa idez cōplexū. ¶ Dis p̄missis sit p̄ d̄clo. pole est intellectū humanū aliqd scire. p̄bat̄. intellect⁹ hūanus ad scire nālr iclinat̄. s3 aptitudo q̄ a tota sp̄e inest oio frustrari nō pōt. q̄ rē. maior r minor patēt. ex p̄ r 2^a suppone. ¶ 2^a cōclusio. nobis euidēs est et certū intellectū humanū qdam p̄ncipia sine vlla formidine scire. p3 de p̄ncipys oino per se notis. vt d̄f i 3^a suppositione. ¶ 3^a cōclusio. aliquas d̄clones intellect⁹ human⁹ pōt vere sine formidine scire. p̄batur. qz vbi aliqua cōclusio imediate ex p̄ncipys p̄ se notis iferat̄ p̄ aliq̄ modū arguēdi p̄ se notū. sicut in barbara vel quis alio mō sciatur illa d̄clo v̄l sciri poterit. sic ēt p̄misse scientē qre rē. ¶ 4^a d̄clo. l3 d̄clonibus nālib⁹ possit aliqs eā firmi ter assentire. sic geometricis vel alyz h̄z. nāles tñ d̄clones minus de nā sui hūt vt eisdem firmus p̄beatur assensus q̄ cetero d̄clones potissime demōstrate. sic mate^{ca} vel aliq̄ ta les. p̄ma ps d̄clonis p3. tā firmā enī credulitatē. r tā itēsam pōt aliqs adhibere huic p̄pōni. graue nālr deorsū mouet̄. sicut isti. triāgulus h3 tres. sc̄da p̄bat̄. qz d̄clones nāles v̄ita tez hūt ex reb⁹ motui r variatōi subis. ex qb⁹ varias dubita tōes r rōes otingit̄ intellectū subiferri. qre rē. r b̄ d̄ p̄ articulo

Quantum ad sc̄dm. sciendū est q̄ sicut tāgī i textu varie antigt⁹ fuerūt opiniōes. p̄ fuit era cliti. q̄ ēt socrati attribuit̄. q̄ non otingat aliqd scire. altera platonis. q̄ otingat scire. sed nostrū scire nō est d̄ nouo. sed tñ reminisci. p̄ma opio v̄l sufficienter remoueri p̄ articulū p̄cedētē. ¶ Sed d̄ sc̄dam instat̄. p̄ sic. si deus p̄ aiam huma nā crearet q̄cūq̄ scia p̄fectā. q̄ tñ subito illā depderet. i hūa no corpe. hoc a deo pp̄ aliq̄ aut hois aut aie finē videret̄ eē factū. nullus aut̄ appet̄ finis. pp̄ quē illō otingere debeat vt p3. q̄ opio falsa. ¶ Cōfirmat̄. qz ordo nāe ē de ip̄fectiori ad p̄fectius trāsire ab ip̄so ip̄fectiori incipiendo. non aut̄ ipsius ordo est trāsire d̄. si tñ otingeret. vt plato dicit. tē nā incipet a p̄fectiori trāsēudo ad ip̄fecti⁹. dū aia intellectiua p̄ q̄libet scia p̄fecta oēm eius notitiā in corpe hūano dep dit. qre opio falsa. ¶ 2° arguitur sic. cū i eodē instāri. aia in corpe infundatur. i quo ipsa creat̄. q̄ro nūqd i illo. instāti aia hūana oēm eius notitiā retinet. aut nullā. si nullā seq̄ q̄ sil ei⁹ notitiā h3 r nō h3. r3 nra. qz nūq̄ aī aliq̄ hūit co gnitōez. sed nūc p̄ h3 illā. r fm̄ opionē. in eodē instāti subito illā depdet. Si vero dicat̄ q̄ retinet ipaz. segtur q̄ nō re pugnat aie intellectiue corp⁹ informare. r tñ oēs eius sciaz retinere. s3 qd alicui p̄ aliq̄ instāti nō repugnat eidē nō d3 p̄ tps repugnare. qre poterit aia intellectiua p̄ tps sui retinere cognitionē postq̄ informauerit corpus humanū. ¶ Con firmatur. qz i illo instāti p̄ corp⁹ humanū est minime a sup̄ fluitatib⁹ depuratū. si igitur tūc retinebit. a fortiori i q̄libz instāti sequēti poterit retinere. Dicereť forte q̄ aia intellecti ua per tempus manet creata. et nō infusa. et in eo tempore oēm noticiā scientificā retinet. s3 cū p̄ infunditur deperdit illā. ¶ Contra. qz non videtur rō quare magis per horam stet sic creata et nō infusa. q̄ p̄ duas. vel diem vel mensem quare vel nullo tpe sic stabit. vel tpe infinito stabit creata sine infusione in corpus humanū. qd tñ est d̄ opinionē. Dice retur forte q̄ in instāti aia intellectiua creabitur. s3 imediate post istud instās in corp⁹ infūdetur. qre p̄ istās tñ remāebit omni scientia repleta. sed imediate post istud instans subito obliuiscet̄. S3 hoc videtur ridiculū. frustra enim videretur deus illā sciaz in aia creare. si p̄ istās tñ p̄manere deberet ¶ Itē ex opione segtur q̄ hō nō posset aliq̄ artē meca nicā de nouo adiscere. p3 nra eadez rōne. sicut de scientys speculatiuis. r p̄ nris aia intellectiua a p̄nō sue creatōis suffi eienter informata fuit arte sutoria. arte fabrili. r sic d̄ oib⁹ alyz artib⁹. qd v̄l ridiculū. Idē ēt ar. d̄ oib⁹ actib⁹ prudētie. sic d̄ artib⁹ mecanicis. ¶ Itē qdā arguūt q̄ ex opione seq̄ ret̄. q̄ hoies a p̄nō sue puericie essent eqli r sapientes. r3 nra qz aia vni⁹ in p̄ncipio creatōis eēt eā p̄fecta cū aia alteri⁹ lo q̄ndo d̄ p̄fectōe acc̄ntali. ¶ Seq̄ret̄ sc̄do q̄ hērem⁹ sciaz. r nos lateret h̄re illā. postq̄ aia nra eēt oblita. ¶ Seq̄ret̄ 3° q̄ pueri a p̄nō n̄ eēt igrātes. ¶ Itē q̄ nālr appetit⁹ hois ad sciē^{ca} eēt frustra eo q̄ frustra appetit̄ illō qd actu h̄. ¶ Itē q̄ ceci a natiuitate. sciam aliq̄ h̄rent d̄ colorib⁹. cū aia in p̄nō creatōis hūerit sciaz de ipsis. s3 iste rōnes modicā hūt euidentia d̄ opionem. p̄supponūt. n. p̄lonē dicere. q̄ cū aia fuerit corpi infusa. eandē h3 sciam quā p̄us. r p̄ nris hō ean dē sciaz habeat. cui⁹ op⁹ sensit̄ p̄lo. ¶ Nūc vō p̄ opione ari. p̄supponit̄ p̄. sicut tāgī cōmētator tertio de aia. q̄ sicut se h3 mā p̄ma in ḡne formaz nāliū. sic se h3 intellect⁹ hūanus in ḡne formaz speculatiuaz. quēadmodū. n. mā p̄ma est i potētia pura. nullā de se h̄is formā. s3 quālibet talē recipit ab agente nāli tanq̄ p̄fectionē suā dicente p̄ho. p̄ p̄hy. q̄ materia appetit formā. sicut turpe bonū. r femina marem. ita humanus intellectus fm̄ p̄hm. tertio de anima. est tāq̄ tabula rasa in qua nihil est pictū idest nullā de se propriam h̄is speculatiuā formā. s3 quālibet talē ab obo intelligibili recipit virtute intellect⁹ agētis tanq̄ p̄fectionē suā. ad quā nālr inclinatur. sicut graue deorsū. r leue sursum. iuxta illud

Questio VII.

Ari. oēs homines nā scire desiderāt. ¶ Scōdo supponitur, q̄ reductio intellectus polis de potentia ad actū sub aliq̄ forma speculatiua fit a sensib⁹. virtute tñ intellectus agentis. p̄. de mente ari. tertio de aia. necesse ē intelligentē fantasimata speculari. Itē in de sensu. omne q̄d fit in intellectu p̄us fuit in sensu. quō at hoc fiat vide in tertio de aia. Sedē suppones fieri possunt de p̄itu scientifico. nullū. n. tales h̄z intellectus tanq̄ sibi p̄p̄riū. 2 ad quēlz talē reductur d̄ potentia ad actū aliquo mō. a reb⁹ sensibilib⁹. Ex quo inferē 5 opinionē. que ascribitur Auicēne. q̄ ista reductio non fit ab intelligentia vltima imediate. quā ipse vocat datorē formaz. patet ex supposito. p̄. ex alio. q̄ vnaqueq̄ spēs est obi p̄p̄riū representatiua. a quo deciditur. sed species lapidis a datore formaz infusa. nō ab aliquo lapide decidit. s̄ ab ipsa itelligētia. ergo illa spēs nō lapides. sed potius itelligētiā reprēsētabit. q̄d videt̄ absurdus. Segtur scōdo. q̄ sicut mā reductur de potētia ad actū mediāte aliqua transmutatiōe cū de nouo recipit aliquā formā subalē sic ē intellectus mediāte trāsmutatōe spūali formā recipit speculatiua. siue illa transmutatio subito fiat siue successiue. 2 hāc transmutatiōez quidā dicūt vlr̄ eē argumentatiōez. sed hoc nō est necessariū. simplex. n. notitia rei nō p̄ argumentatiōez. sed sola alteratiōe intellectus a sensu acq̄ri pōt. 2 currente tñ intellectu agente. sed vez est q̄ argumentatiōe est trāsmutatio. q̄ acq̄rit̄ quelz scia que i ipso de nouo gnātur. hoc at aliq̄n 2tingit ex pura p̄uatōe ad actū deueniēdo. sicut i pueris. q̄ p̄ doctrinatur. nullā p̄us h̄tes sciētificā notitiā. aliq̄n vero ex hitu 2rio in aliū 2riū hitū sicut 2tingit i male habitatis in aliqua scia. qui postea ad rectū hitū deducuntur. Et addūt q̄dā. q̄ lz argumentatiō successiue intellectui acq̄ratur. scia tñ subito acq̄ratur. 2 nō successiue. q̄d p̄ p̄m 7° p̄by. q̄ dicit q̄ ad sciam nō est p̄ se motus. dñt scōdo q̄ sicut gnātiō ē transmutatio qua reductur in mā forma subalis. 2 alteratio est transmutatio qua iducitur forma accūtalit. sic demfatio vel sillogizatio ē argumentatiō q̄ 2cludit̄ 2clo eēntialr̄ scita. inductio v̄o qua cōcludit̄ 2clo accūtalr̄ scita. dñt aut̄ 2clo demfatiōis eēntialr̄ scita. q̄ illi statim intellectus assentit cognitis p̄missis q̄ sūt illi⁹ p̄ se cause. 2 hoc dictum ipsoz restringi d̄z ad demonstratiōē propter quid. conclusio vero inductionis dicitur accidētaliter scita. tum quia intellectus illi nō statim assentit sufficiēter cognitis omnib⁹ ei⁹ singularib⁹. tñ q̄ nec oia singularia sūt p̄ se cā illi⁹ v̄lis. p̄mū aut̄ istoz dictū puto min⁹ rōnabiliter positū eē. p̄. q̄ cū a sensitiua notitia ois itellectiua depēdeat v̄ tā sciam quā argumentatiōe fieri posse successiue. 2 q̄ itellect⁹ de se magis ē aptus argumentatiōem aliq̄ subito recipere q̄ sciam. nā scia ē hit⁹ v̄t p̄mū ex multis frequētatis actib⁹ p̄duct⁹ quare v̄t p̄mū i tpe generat̄ nō sic aut̄ v̄ de argumentatiōe. imo stāte maiori 2 minori p̄missa i intellectu. 2 illis adiuicē debite copulatis v̄ itellect⁹ formare posse notā illatiōnis cū ei⁹ cōclusionē. 2 aut̄ istoz dictū tolerari pōt. lz non sit multi fundamēti. ¶ Dis suppositis p̄ opione Arist. p̄nat̄ 2 r̄nsiua. pole ē itellectū humanū adiscere de nouo p̄bat̄ sic. itellect⁹ human⁹ i p̄n⁹ sue creationis ē i pura p̄o ad formas speculatiuas. 2 ad hitū sciētificū. s̄ i p̄cessu illas formas h̄z actu sil̄ cū hitu speculatiuo. q̄ aliq̄n illas formas et illū habitū de nouo acq̄rit. q̄re r̄c. lz 2na. et assūptū p̄. ex p̄missis. ¶ 2° sciētificus hit⁹ i intellectu gnāt̄ necessario p̄cedētib⁹ notitijs sensitiuis notitiē v̄o sensū d̄ nouo gnāt̄. v̄t satis p̄. q̄ r̄c. lz 2na 2 et añs ex p̄missis.

Ad rationes Principales. ¶ Ad p̄mā negat̄ assūptuz. Ad p̄batiōē silr̄ negat̄ añs. Ad p̄batiōē dicit̄ p̄ cū iductiue p̄bat̄ de sensu. q̄ sicut sensus quēlibet exteriorē errare 2tingit v̄t cōcedit̄ fm̄ cōem doctrinā. ita et quēlz sensū rectū cōtingit h̄re iudiciū de p̄p̄o ipi⁹ obo. a iudicio aut̄ falso sensus nō depēdet scia itellect⁹ s̄ so-

lū a v̄o. ¶ Dñ 2°. q̄ sensus se inuicē iuuant. v̄t vnus corrigat alteri⁹ errorē sic tactus corrigat errorē visus p̄cipiētis baculū i aq̄ tanq̄ fractū. et visus corrigat errorē tactus d̄toz digitorū cāzelatoz p̄cipiētū vnū baculū tanq̄ duos. Idē ē a fortiori facit itellect⁹ corrigens errores oium sensū exterioroz. ¶ Ex q̄b⁹ inferē. q̄ d̄ reb⁹ q̄ imediate sensu exteriori p̄cipiunt. certā possū euidētiā h̄re. cōcedit̄ tñ q̄ illa nō pōt eē euidētissima. et sūma. v̄t p̄. ex q̄rta suppone. b⁹ cā ē mutabilitas multa que accidere pōt circa sensus 2 res sensibiles. q̄ ab eis p̄cipiūtur. ¶ Dñ 3°. q̄ lz cōtingeret sensus circa sensibilia sp̄ errare. aliq̄ tñ ab itellectu 2phēdūtur. quoz assensus nullo mō ab assensu vel iudicio sensus depēdētiā h̄z. v̄t p̄. ex notabili vltio. q̄re de illis itellectus notitiā poterit h̄re sciētificā: nō obstāte errore sensus. ¶ Quātū ad mām argumētōz q̄ adducta sunt de sensib⁹ exteriorib⁹: vide i 2° de aia. ¶ Ad illō q̄d arguit̄ d̄ itellectu. lz negāda eē minor v̄t ex p̄dictis p̄. 2cesso tñ ante grā argumēti negāda ē 2na. q̄ lz ois a p̄ncipio intellectus ex aliq̄ apphēsiōe sensus aliq̄ mō depēdētiā habeat: nō tamē ois assensus intellectus ex assensu depēdet ipius sensus. nec ois rō q̄ itellect⁹ ad assentiēdū mouet̄ a sensu depēdet. q̄ ad sic vel talr̄ iudicādum. ¶ Ad 2firmatiōē dñ q̄ lz notitia itellectiua p̄ncipioz que ē apphensio. absolute depēdeat ab experientia aliquo mō v̄la notitia sensitiua. n̄ tamē notitia scientifica p̄ncipiorū necessario p̄ experientiā acq̄rit̄. ad hūc itellectū q̄ assensus 2 firmitas eius que regruntur ad notitiā sciētificā. non necessario p̄ experientiā acq̄runtur. huic. n. p̄ncipio. q̄olibet est vel nō est. aut oē totū ē maius sua pte. 2sentit itellect⁹. 2 de ipso credulitatē firmā habet q̄ tamē p̄ nullā acq̄ritur experientiā. v̄t p̄. ¶ Ad 2m rōnē p̄ncipalē respondēt negando assūptū. ¶ Ad p̄mā rōnē platonis dicitur. q̄. b. cōclusio que nūc adiscit̄: nō ante b̄ distīcte sciebatur a sorte. 2cederet tamē Ari. q̄ ante b̄ sciebatur i potētia vel diminute. et nō ē simile de patrefamilias nullā habēte notitiā sui fugitiui. 2 de illo q̄ de nouo adiscere d̄z. eo q̄ 2clusionē aliquaz adiscēs iā habet p̄ncipioz notitiā. ex q̄bus cōclusionis notitia aliquo modo depēdet. quare aliqualem 2 imperfectam ipius notitiā habet quam perfecte adiscere intendit. ¶ Ad scōdam rōnē platonis dicitur q̄ nō statim scitis p̄ncipys geo. hō impitius 2cedit̄ p̄mā p̄ponē geo 2 scōdam. 2 sic de alyz. hui⁹ aut̄ causa est. q̄ p̄ncipia sūt p̄ se nota. nec indigemus studio ad illoz notitiā p̄fectā h̄ndam. lz statim illis assentimus. cū se offerūt lumini intellectus agētis. v̄t verbi grā. scito q̄d importatur noie toti⁹ 2 noie pris. statim 2cedimus p̄ lumē intellectus agētis nobis inditū. q̄ oē totū est mai⁹ sua pte. p̄pterea dñ p̄ posterioroz. q̄ statim p̄ncipys assentimus cū terminos cognoscim⁹. et. 6. ethicoz q̄ ad p̄ncipia nō ē rō. 2clones v̄o geo n̄ tñ ex p̄ncipys sequūtur. sed ēt ex p̄missis formalr̄ demfatiōē igrediētib⁹. hō aut̄ impitius. lz forte p̄n⁹ geo sibi p̄posita statim 2cederet. non tñ p̄missas 2cederet. nec statim omnes p̄missas 2 p̄ncipia cōclusionum ipsis cōclonibus applicaret. vnū ex alio inferendo. sed hoc fit longo studio et labore. nō tñ habere p̄ inconueniēti si reperiretur itellectus tā p̄spicax. v̄t statim intellectis terminis. oia illa simul applicare posset. 2 sufficiēter ista inuicē discutere. v̄t statim oēs geo 2clones adisceret. non tñ seq̄retur ex hoc. v̄t illas p̄us i p̄p̄a forma sciuisset. ¶ Ad alias rōnem platonis que ponitur in textu. r̄ndet p̄bus. q̄ tu scis hanc dualitatē eē parē scōm qd. s. i. potentia. siue diminute. et tamē simpliciter de nouo adiscis hanc dualitatē eē parē. q̄. s. notitia p̄fecta 2 i prop̄a forma. ¶ S̄z logice respondēdo negata cōclusionē 2nter negaretur illa 2sequentia. tu scis oēm dualitatē esse parē. sed hec ē dualitas. q̄ r̄c. arguit̄ enī ab vna de sensu cōposito cū minori de iēē ad 2clusionē de sensu cōposito. q̄ 2na nō valet. v̄t i logica p̄. si tñ assumitur maior de sensu diuiso hoc mō. oēm dualitatē scis eē pa-

rem. s; hec est dualitas. ergo hac scis eē parē. Rūdent qdā negādo maiorē. qm̄ stricte loquūtur de notitia scientifica. que. s; habet in ppa forma. ¶ Alij vero adherentes mō loquēdi ari. ccedūt eā de notitia cōfusa loquendo. q̄uis d̄ notitia distincta non esset vera. et sic cōrūdent ad cōclonem. ¶ Ad aliā rōnem dicitur negādo ari. Ad pbationē dicit̄ q̄ est deuenire ad p̄mū terminū: quē puer alijs de nouo dicit sic. vel taliter significare. sed in notitiā significatiōis illius termini nō deuenit p̄ ipsi⁹ met termini significatiōez ab eo cognitā. neq; p̄ significatiōem alteri⁹ termini. que ab eo prius cognita eēt. q; sic oporteret pcedere in infinitū. s; p̄ nutus et signa: qualiter filij a p̄rib⁹ et matribus doceri solent. vt experientia notat. ¶ Ad aliā rōnē dicitur. q; aia hūana in p̄ncipio sue creatōis est eēntialiter eā p̄fecta. sicut cū sit hūitibus sciētificis repleta. verūtū accidētālī aut nulli⁹ est. aut modice p̄fectōis. sed i p̄cessu fit vel fieri pōt accidētālīter valde p̄fecta. et hoc sufficit. ¶ Ad vltimā ccedit̄ q; aia ē alterabilis alteratiōe p̄fectiua et large sūpta. aliquā. s; sciam acgrendo. nō tñ est alterabilis alteratiōe corruptiua. et p̄prie sūpta. qualis ē calefactio. vel frigefactio. vel aliqd h̄. et hoc intēdit ari. loco allegato. et sic est finis.

¶ Scire aut oppinamur simplr vnūq; q; sed nō sophystico mō qd̄ est secundū accidēs cuz cām arbitramur cognoscere ppter quā res est et qm̄ illi⁹ ē cā et nō est contingere hoc aliter se h̄re et c.

¶ Dicimus autem scire et non demonstrationē itelligere et c.

Questio VIII.

Veritur Octauo vtz diffinitiones sci re posite ab Ari. i lra sint bñ posite. s; scire simpliciter ē rē p causā cognoscere. et qm̄ illius ē cā. et non uringit alr se habere. Silr scire ē p demonstrationē itelligere. Ad partē ne^{am} arguitur p sic. scia nō ē cognitio. q; scire nō ē cognoscere. et c. p locū coniugatis. assūptū pbat. scia ē habit⁹ ex multis frequentatis actibus pductus. vt p; sexto ethycor. talis aut hūitus nō est cognitio actualis: sed cognitionē actualē fuisse p̄supponēs. vt p; qre et c. ¶ Cōfirmat. q; stat q; facta demonstratiōe aliquis p̄missas et cōclonē cognosceret: siue apphēderet effectū et cās et illa adiucē cōparet. et apphēderet nō posse alr se h̄re. n̄ tñ firmiter adberēdo p̄missis. nec cōcloni. aut q; n̄ p̄sideraret vtz sic eēt. aut forte q; dissentiret. et p̄ns tunc nō sciret. qre videt̄ diffinitio nō esse cōueniēs. ¶ Scdo arguit sic. uringit p effectū scire cāz. igitur nō oē scire ē p cāz cognoscere. assūptū pbat. nā i demonstratiōe q; pōt cā per effectū demonstrari vt videbitur infra. sed quelz demonstratio facit scire. vt p; hic p Ari. i textu. qre et c. ¶ Idē ar⁹ fieri p̄t de demonstratiōe a signo. ¶ Cōfirmatur. q; p̄ma ppositio geo⁹. s; sup datā lineā cōtingit triāgulū eglaterū collocare. scitur p̄ itersēcationē duoz circuloz. sed talis itersēcatio nō ē cā illius cōclusiōis. q; et c. maior p; p campanū demonstratē illaz p̄positionē. minor de se p; posset tñ esse illa itersēcatio. q̄uis nullus esset triangulus eglatetrus. posset etiā esse triū. Idē ar⁹ fieri pōt de illa p̄positione. triāgulū habet tres que demonstratur per h̄re angulū extrinsecū. et tñ h̄re āgulū extrinsecū nō ē cā q; triāgul⁹ h̄et tres. q; lz nul⁹ eēt āgulū extrinsecus adhuc triāgulū h̄eret tres āgulos equales duobus rectis. vt patz de se. ¶ Cōfirmatur. q; si omne scire est p cām cognoscere. segtur q; nō habētia cās sciri nō p̄nt. patet n̄a de se. n̄a tñ ē falsū. p. q; deus nō h̄z cām. de quo tñ scia haberi pōt. eo q; est maxie rvere scibile vt habetur scdo meta. scdo. quia p̄n⁴ p̄ma non h̄nt cās. q; tñ sciūtur. vt voluit ari. infra. cū dicit q; p̄ncipia magis sciūtur ip̄as cōclonib⁹. 3° si sic. segtur q; scire qd̄ acgritur in demon

stratiōe q; p cāz remotā eēt scire simplr. n̄a videt̄ cōiter exponētes. n̄a p̄batur. q; tale scire est cognoscere rē p cāz lz remotā. qm̄ est cā illi⁹ effect⁹. et nō uringit alr se h̄re. vt p; quare et c. 4° pole est q; alijs p̄fecte sciat p̄mā p̄pōnē geo⁹ p̄missas suas. illa adiucē debite p̄pando. lz nō cognoscat hoc eē cām illius. nec aliqd cōsideret sub rōne cause. aut sub rōne cāti. ergo nō bñ dicitur. qm̄ illi⁹ est cā. et c. n̄a. et assūptū videt̄ notū. ¶ Cōfirmatur. q; nō simul querere debem⁹ sciam et modū sciēdi. vt h̄ scdo me⁹. Si aut ad scire requiratur hoc esse cāz illius. tūc ad scire q̄rerem⁹ modū sciēdi vt p; q; et c. ¶ Quinto multa sciuntur uringētia. q; tñ alr se habere p̄nt. q; vltimā p̄ticula nō est bene posita. assūptū p; dicim⁹ enī te scire papā eē rome. aut sortē sedere vel aliqd h̄. ¶ Cōfirmatur. q; de rebus mobilib⁹ corruptibilibus et contingentib⁹ alr se h̄re ē scia nālis. qre et c. ¶ Ultio ar. 3° scdam diffōnem. q; stare aliquē p̄ demonstrationē itelligere. lz nō assentiret et per n̄a tale itelligere non esset scire ¶ Cōfirmat. q; ex diffinitione sequeret̄ q; scire p̄ demonstratiōe ab effectu. vel a signo eēt scire simplr. n̄a ē falsū et p; q; sibi cōpetit predicta diffinitio.

In oppositum Est Ari. i textu. ¶ In ista qōne p̄ d̄terminabit̄ q̄sitū. scdo remouebūtur quedam dubia.

Quantum Ad p̄mū p̄mittēde sūt qdā distinctiones posite circa textū. ¶ Prima distinctio ē linconiēs. q; scire q̄drupl^r accipit. large. p̄pe. magi. p̄pe. et maxie p̄pe. p̄ mō tā contingētia q; necessaria sciri possūt. siue fuerit frequēter uringētia siue raro. Scdo mō. tātū necessaria vel frequēter uringētia sciūtur. tertio^o solū sciūtur necessaria siue demonstrabilia siue n̄. q̄rto mō solū sciūtur ea necessaria quoz notitia p cām ipoz p̄p̄ia et imediatā ē acq̄sita. et solū d̄ tali loq̄batur ari. qd̄ ip̄e vocat simplr scire. ¶ 2^a distinctio duplex est scire. v; scire p se. et p acciēs. scire p se. ē scire p p̄pōnes p se. Scire p acciēs ē scire p p̄pōnes p acciēs. ¶ 3^a distinctio. scire p se qdā ē simplr. qdā fm̄ qd. simplr ē p cām neciā tā i eēndo q; i cāndo p̄p̄ia et imediatā. scire fm̄ qd ē scire p effectū v̄l cām remotā. vel a sig. et d̄ hoc scire simplr loq̄tur Ari. alios mōs p nūc p̄mittēdo. vt volūt oēs expositores. eo q; ē magis p̄pe scire. et magis p̄tinēs dem̄ratiōi. ¶ P̄mittendum 4°. q; quocūq; accipiat scire sp̄ tñ ad scire regitur actualr assensus nulli graui formidini admixtus. p; de se. ¶ P̄mitto q̄nto q; cū scire actualr duo p̄supponat. s; apphensionē. et assensū circa aliqd cōplexū h̄ nomē scire alre illoz p̄ncipalr significare pōt. alre v̄o cōnotatiue. v̄bi grā. actu scire hoiez eē risibile p̄ p̄supponit actu apphendere hoiez eē risibile. p tale cōplexum. h̄o est risibilis. 2° p̄suppōit assensū firmū eidē cōplexo nulli formidini admixtū. pōt at̄ hic termin⁹ scire p̄mū significare p̄ncipalr cōnotando. 2° pōt et c. vt placet disputatorib⁹. Ari. aut v̄r velle q; p̄ncipalr significet p̄. lz cōiter et logice loquētes videant̄ velle q; p̄ncipalr significet 2° cum d̄r describēdo scire large sūptū. q; est credere firmiter sine hesitatione. cū hoc q; ita sit ex pte rei.

Quantum Ad 2°. sit p̄ 2°. diffi⁹ Aristo. de scire simplr ē bñ posita sic supplēdo. scire simplr ē rē cū firmo itellectus assensu v̄l r cōplexe cognoscere p̄ p̄p̄ia eēntialē et imediatā ip̄i⁹ cām. et qm̄ illius ē cā. et nō uringit alr se h̄re. pbat sic. p̄dicta diffi⁹ cōpetit cuiq; scire simplr et p̄ ipam scire simplr a q̄lib; alio distignitur. q; et c. n̄a. et p̄ 4° ps aut p; discurredo. 2° v̄o declaraf̄ p̄ p̄ illā p̄ticulā. cū firmo itellectus assensu. d̄r ab opione. qm̄ lz q; cognosceret effectū p cāz. posset tñ d̄ vtroq; nō firmā h̄re notitiā sed tñ cū qdā formidine opinari. p̄ illā v̄o p̄ticulā v̄l r sepa⁹ a scire alicui⁹ singulari effectus necessary a cā singulari necessaria depēdētis sicut hic. motus celi. ab hac itelligētia depēdet. singulariū aut nō ē p se et p̄pe scia vt infra videbitur. d̄

4° negat assumptū. dico tñ q̄ p̄ illaz particulā. qm̄ illi^o est causa. nō dat̄ itelligi. vt ad scire simplr regratur cognoscere fillm. quo cā r̄ causatū adiucē p̄panē. s̄ q̄ o3 cāz r̄ causatū talr̄ adinuicem p̄parare vt cognoscat̄ hec ab illo depēdere. r̄ p̄ hoc p̄ ad p̄firmationē. ¶ Ad 5° dī. q̄ de p̄tingētib^o nō h̄r̄ scire simplr sumptū. q̄liter hic diffiniē. ¶ Ad p̄firmationē dī. q̄ de reb^o corruptibilib^o scōm̄ idiuuū cōsideratis r̄ fm̄ q̄ p̄tingētes fuerit nō h̄r̄ scia nālis. s̄ de p̄dictis cōsideratis in gñe. vel sp̄e poterit scia naturalis h̄ri. vt sic nō sunt p̄tingētes. ¶ Ad vltimū. r̄ p̄firmatiōez ip̄i^o p̄z. p̄ limitationes scōe diffōnis. r̄ sic ē finis q̄ōnis. Ad laudē dei Amē.

¶ Demōstrationē aut̄ dico fillz apodiricon idest facientē scire r̄ c̄. **Questio. IX.**

Quaeritur 9°. vtz diffō p̄ma d̄m̄ratiōis sit h̄r̄ data. cū dī d̄m̄ratiō est sylls faciēs scire. Negatiue ar. p̄mo sic. nulla diffinitio ē sylls. s̄ aliq̄ diffō est d̄m̄ratiō. q̄ aliq̄ d̄m̄ratiō nō est fillus. r̄ per consequens diffinitio p̄dicta nō competit cuilibz d̄m̄ratiōni. maior de se p̄z. minor p̄bat̄. ex aucte Ari sto. ifra. q̄ ponit. q̄ diffō dicēs qz. r̄ p̄ qd. est tota dem̄ratiō p̄sitiōe differēs. ¶ 2°. si d̄m̄stratiō faceret scire. tūc ipsa eēt nobilior̄ itellectu. n̄s est falsū. vt p̄z. oīa p̄bat̄. qz ip̄a actiue p̄curreret ad sciaz. q̄ est vltima p̄fectio itellectus: ad quā itellect^o solū cōcurrit passiue. q̄ r̄ c̄. ¶ 3°. formetur iste fillus in mēte fortis. oē aīal rōnale ē disciplinabile. oīs hō ē aīal rōnale. igitur r̄ c̄. for. tñ nō assentiat d̄cloni. nec p̄missis qd̄ v̄r̄ satis pole. tūc p̄dictus sylls est d̄m̄stratiō. r̄ tamē nō est faciēs scire vt ponit̄ in casu. q̄re r̄ c̄. ¶ Itē possit fieri argumentū d̄ d̄m̄stratiōe vocali. vel scripta. ad quā nullus aduertat. ¶ Itē p̄cessus sillogistic^o: q̄ mediū aliq̄d cōcluditur p̄ qd̄ passio tanq̄ per cām ei^o p̄oziam r̄ eēntialē d̄m̄rari debet. est faciēs scire. eo q̄ etiā effectiue cōcurrit. s̄z remote. ad sciaz eiusdē passionis. r̄ tamen nō est dem̄ratiō. vt vi debetur scōo hui^o. q̄re r̄ c̄. ¶ Ultimo arguitur sic. scire diffinitur p̄ demōstrationē. ergo demōstratiō nō o3 diffiniri per ip̄m scire. aīis patuit p̄ri^o. r̄ cōsequētia declaraf. qz alr̄ seq̄ retur idē nāliter esse notius r̄ ignotius respectu eiusdēz. qz oē diffiniēs in q̄stum tale nāliter est notius diffinito.

In oppositū ē p̄hs i textu. ¶ In ista q̄ōe. p̄ breuiter p̄mittent̄ qdā. 2° r̄ndebit̄ ad q̄situm.

Quantus Ad p̄mittit̄ p̄. q̄ p̄ scire itelligere d̄bem^o scire simplr sumptū d̄ q̄ dictū ē in q̄ōne p̄cedenti. ¶ Notandū 2° fm̄ quosdam modernos. q̄ fillus diuidit̄. qdāz. n. est dyalecticus. qdā falsigraph^o. qdāz topicus. r̄ qdā dem̄ratiū^o. Dyalectic^o dī q̄ ē debite p̄cedēs a p̄missis ad d̄clonē in mō. r̄ figura. vt oīs hō ē aīal. for. ē hō. q̄ r̄ c̄. ¶ Falsigraphus ē fillus aut in figura nō d̄bite p̄cedēs aut i mō. s̄z ap̄ parēter p̄cedat. sic hic. oīs hō est aīal. oīs asin^o est aīal. q̄ hō est asinus. ¶ Topicus est fillus ex p̄babilib^o p̄cedēs tñ. d̄bite tñ in forma regular^o. sicut hic. oīs pater diligit filiū. for. ē p̄r ergo r̄ c̄. Demōstratiū^o vero est p̄cedēs p̄ cām aut p̄ effectū vt ip̄si dicūt. In alio aut̄ loco ponūt sillem diuisionē q̄drim̄ b̄r̄. r̄ loco sillogismi dialerici ponūt sillogismū entimemati cū. Sed p̄dicte diuisiōes salua reuerētia ponētū ipsas sūt aliquatr̄ inartificiales. p̄. n. sillogismus falsigraphus nō cōtinetur sub sillogismo absolute cū ab eo distiguat̄ tāq̄ defectus ip̄si^o. sic ēt statua appens hō ab hoīe distiguat̄. Scōo sillogismus entimematicus distiguat̄ a sillo. sicut ip̄fectus a perfecto. vt apparuit in p̄hemio. q̄re sub sillo p̄prie sūpto nō cōtinetur. s̄z fillus ip̄fectus dici possit. 3° fillus p̄babilis et demōstratiū^o solū inter se d̄riam h̄nt quo ad nām ip̄ozuz. cū alteri^o mā sit necia. alterius vō p̄babilis tñ. fillus vero dialereticus r̄ falsigraphus rōne debite vel indebite forme abin nicē distiguūtur. q̄re multipliciter fuerūt ille diuisiōes nō

ōbito artificio fūdate. Error aut̄ istoz p̄uenit. sic in multis alijs. qz numero q̄ternario valde affecti fuerūt. r̄ p̄ter q̄ cunqz dixerunt ad q̄tuoz conati sunt reducere. licet multo tiēs valde icōpetenter. ¶ 3° notandū fm̄ ip̄os. q̄ q̄tuoz assignari possūt cāe demōstratiōis. s̄z diuersa genera cāz. naz causa efficiēs ip̄i^o p̄pinq̄ r̄ imediata sūt p̄ticularia p̄n^o. siue p̄misse dem̄ratiōis. r̄ remota p̄n^o v̄lia. cā vero mālis ē subm̄ de q̄ passio demōstratur. r̄ passio ē formal̄ ip̄ius cā. final̄ aut̄ est scire. S̄z isti multipl̄r deficiūt. p̄. qz s̄z p̄cederet q̄ p̄n^o taz v̄lia. q̄ p̄ticularia ad scie p̄ductionē effectiue p̄currant: nō segtur. vt sint cā efficiēs d̄m̄strationis. imo p̄n^o p̄ticularia formal̄ ingrediētia d̄m̄strationē. poti^o mā ip̄ius dici debent. cū sint p̄res ip̄ius. ¶ 2° nō est v̄z. q̄ subm̄ sit mā dem̄ratiōis in q̄. de q̄ ip̄si vidētur exp̄sse loq̄. licet v̄z sit: q̄ subiectū sit mā passiois. ¶ 3° passio nō est for^o demōstratiōnis sed subiecti in quo ipsa fundaf. vt satis p̄z. ¶ Aliter igit̄ dicere^o. q̄ efficiēs cā demōstratiōis est itellectus agēs q̄ ēt ceteros discursus itellectus p̄ducit. mālis vero ex q̄ sūt subiectū passio r̄ mediū. r̄ v̄r̄ q̄cūqz ip̄am formal̄ ingrediūtur sed mālis in q̄ est possibilis itellect^o. cā vero formalis d̄m̄stratiōis cōsiderate s̄z q̄ sylls absolute ē debita suoz terminoz h̄itudo i mō r̄ figura. sed ipsius cōsiderate vt sylls d̄m̄stratiōis est debita bitudo necessitatis r̄ p̄sētatis iter subiectū. passioez. r̄ mediū. finalis vero cā. ē scire. vt sup̄ius dictū fuit. ¶ P̄remittēdū q̄rto. q̄ s̄z demōstratiō multipl̄r distingui p̄t. vt videbit̄ ifra. hic tñ sit mētio de ea q̄ p̄ncipalr̄ est demōstratiō. v̄z. de demōstratiōe p̄p̄ qd. sicut ēt hic solus sit mētio de scire p̄ncipalr̄ sūpto. ¶ P̄rima cōclusio. s̄z itellect^o agēs ad quācūqz sciaz acgrēdā p̄ncipalr̄ effectiue p̄currat. p̄cedi tñ p̄t q̄ ad eādē demōstratiō aliquo mō cōcurrat effectiue. p̄ria ps hui^o cōclusiōis p̄z ex 3° de aīa. qm̄ itellect^o agēs ad oēs app̄hēsiōes itellect^o effectiue cōcurrit. ex app̄hēsiōib^o aut̄ itellectiuis hitus sciētific^o p̄ se generaf. q̄re r̄ c̄. ¶ 2^a ps arguit̄. qz sylls demōstratiū^o ē instr̄m̄ itellectus ad sciam acgrēdā p̄ se p̄currēs. instr̄m̄ vero agētis p̄ncipalis ad eundē effectū instr̄aliter effectiue p̄currat ad quē p̄ncipalr̄ p̄currat agēs p̄ncipale. q̄re r̄ c̄. ¶ Oppositū tñ hui^o cōclusiōis quo ad scōam p̄tē. nō min^o p̄babiliter teneri p̄t. r̄ tenui i 3° de aīa. qz s̄z caliditas agētis. gr̄a exēpli. ad for mā p̄ducēdā actiue p̄currat. caliditas tñ i mā p̄ducta. non actiue. sed solū dispositiue cōcurrit. q̄re silr̄ dicēdū erit de intētiōib^o ip̄sius itellect^o. ex qb^o aggregat̄ sylls demōstratiūis. et sic p̄r̄ cū cōiter dī d̄m̄ratiōne facere scire. B̄ o3 itelligi dispositiue. qz. s̄. demōstratiō est dispositio p̄reua et necessaria ad sciam acquirēdā. ¶ 2ª cōclusio. quīs ad quālibet demōstratiōem oīisuiam sit aptū seq̄ scire aliquo modo sūptū. ad solam tñ demōstrationē p̄pter qd̄ seq̄ vel aptum est sequi scire simpliciter sumptuz. p̄rima pars p̄z de mente oīuz exp̄stoz. ¶ 2^a vō ps p̄z ex q̄ōne p̄cedēti. cū scire simpliciter sūptū sit p̄ cām p̄ximaz. et immediatam. et p̄ talē sola demōstratiō p̄p̄ qd̄ p̄cedit. ¶ 3ª cōclusio. diffinitio Ari. est ueniēter assignata. ip̄az sic supplēdo. demōstratiō est sylls. fm̄ quē in h̄ndo ip̄m imediate scimus actu. vel aptitudine. cōclusio p̄z cōsiderati. cū igitur Aristo. exponens se ip̄m dicat. q̄ p̄ syllm̄ scialem itelligit fm̄ quē in h̄ndo ip̄z scim^o. p̄z q̄ s̄z dem̄ratiō n̄ actiue p̄currat ad sciaz cōclusiōis. adhuc tñ diffinitio sic suppleta. r̄ declarata. fm̄ q̄ p̄hs declarat cōueniēter ponit̄. in p̄dicta aut̄ diffōne ponit̄ sylls. tanq̄ gen^o. reliquū vō se r̄z ex p̄te d̄rie. p̄ scire itelligo scire simplr sumptū. r̄ per dem̄ratiōne dem̄ratiōne p̄p̄ qd. vt sup̄i^o dictū fuit.

Ad rōnes p̄ncipales. ¶ Ad p̄mā negatur minor. ad auctē Ari. dī q̄ aggregatū ex diffōne dicēte qz. r̄ diffōne dicēte p̄pter qd̄ nō est formaliter dem̄ratiō. sed virtualr̄ tñ. eo q̄ tale aggregatū i se icludit mediū. maiorē extremitatē. r̄ aliq̄ mō minorē. r̄ ista sunt oīa q̄ sunt de eēntia dem̄ratiōis. cū fuerint adinuicē d̄bite ordinata. s̄z d̄

B videbitur infra. **C** Ad 2^{am} dicitur primo quod Ari. se ipsum declaravit quod intelligat per se ipsum facientem scire. Secundo accessio ante gratia argumenti negatur. Ad probationem dicitur quod argumentum concluderet si demonstratio principaliter actiue succurreret ad sciendam acquirendam. nunc autem solum instrumentaliter succurrit. et intellectus agens eundem effectum principaliter producit. quare etc. **C** Ad tertiam. per limitationem prius positam. sufficit. non intentioni Ari. quod per ipsam demonstrationem tanquam instrumentum intellectus per se concurrentem. intellectus est aptus ad sciendum. posset tamen aliquis rationabiliter dicere quod in casu predicto. ille scilicet non est demonstratio. sed ad hoc ut proprie demonstratio dicatur. requiritur quod ad ipsum firmus sequatur vel securus fuerit assensus. **C** Ad penultimam. per rationem per illam particulam. immediate. quod prius addebatur. **C** Ad ultimam negatur ratio. **C** Ad probationem dicitur quod scire diffinitur per demonstrationem. tanquam per sui causam effectivam. ut coniter dicitur. demonstratio vero diffinitur per scire tanquam per causam eius finale. sic ergo non inconuenit idem esse causam et effectum respectu eiusdem. in diuersis tamen generibus causarum. ut et ponit Ari. 2. phisicorum. sic non inconueniens erit idem esse altero notius notitia dependente a certo genere cause. et ignotius eodem notitia dependente ab alio genere cause. Et sic est finis questionis.

Si igitur est scire ut posuimus necesse est demonstratiua sciam esse ex veris et primis et immediatis et notioribus et prioribus causis et conclusionibus etc. **Q. X.**

Queritur. **io.** utrum secunda diffinitio demonstrationis sit bene posita. scilicet demonstratio est ex primis et immediatis notioribus et prioribus causis et conclusionibus. quod non arguitur sic. **C** Aliqua demonstratio est ex falsis. igitur etc. 2. ratio. et assumptum patet de demonstratione ad impossibile ducere. **C** Secundo. si quilibet demonstratio esset ex primis sequeretur quod nulla per se positio geometrica propter primam esset demonstrata. ratio videtur falsum. ratio vero 2. quod nulla est proprietas geometrie. cuius demonstratio sit ex primis. et indemonstrabilibus nisi prima. ut patet aspicienti ibidem. **C** Tertio. videtur quod in predicta diffinitione frustra ponitur illa particula. immediate. eo quod prima et immediata per eodem accipiuntur. ut patet per Ari. parum infra. quare illa diffinitio erit nugatoria. per idem arguitur. videtur quod frustra dicitur. prioribus. scilicet non demonstratio est ex primis ipsa est ex prioribus. quare etc. **C** Quarto. illa particula. notioribus. arguitur. quod vel intelligitur ex notioribus nobis. vel ex notioribus nature. non primo modo. eo quod omnis demonstratio est ex causis loquendo de demonstratione simpliciter. quod hic diffinitur. cause vero non sunt nobis notiores. sed effectus. ut patet in phisicorum libro primo. quod etc. non est secundo modo. quod tunc demonstratio non faceret scire. patet. cum ipsa procederet ex notioribus nature. quod sunt minus nota nobis. ex minus autem notis nobis. non potest aliquid nobis declarari. ut satis patet. quare etc. **C** Quinto aliqua demonstratio non est a causa. sed ab effectu. igitur non bene ponitur illa particula. ex causis. 2. ratio. et assumptum est Ari. in isto primo **C** Confirmatur. quod quilibet demonstratio a causa procedens. per unam causam tamen procedit. ergo non procedit ex causis. 2. ratio. et assumptum patet. quia quilibet una demonstratio dicitur una ab unitate. medij. subiecti. et passionis. pluribus experimentibus medij siue causis non erit demonstratio una. vel si hoc negaretur: saltem dabilis est aliqua demonstratio. quod per solam causam et non per causas procedit. imo ita ut plurimum contingit. quare videtur stare difficultas argumenti. **C** Sexto illa diffinitio competit alteri diffinitioni igitur etc. assumptum probatur. per quod premissa demonstrationis idem demonstrabiles et per se note sunt ex primis veris et immediatis etc. tanquam ex partibus suis. ut patet. **C** Secundo quod conclusio demonstrationis est ex primis veris etc. tanquam ex his per quod illa conclusio notificatur. **C** Septimo nullius complexi est diffinitio. demonstratio est bene. igitur etc. minor patet. et maior est Ari. 7. metaphisicorum. **C** Confirmatur. quod in predicta diffinitione non ponitur aliquid generis. nec differentia ipsius demonstrationis. quare non est conuenienter assignata.

In oppositum est Ari. in textu. **C** In ista questione per premissa ponitur quodammodo 2. ponitur conclusiones.

Quantum ad primum. sit hec distinctio prima. duplex ducens. omnia que ex veris verum demonstrat. ad impossibile ducens. que ex uno impossibili aliud manifestius impossibile concludit. **C** 2^a distinctio. demonstrationum omnium. quodammodo est a causa. et quodammodo ab effectu. illa que est ab effectu dicitur demonstratio quod. siue demonstratio a posteriori. a causa vero quodammodo est a causa propinqua et essentiali. et illa vocatur per quod. quodammodo a causa remota. et illa vocatur quod. sed a priori. iste distinctio colligitur de mente Ari. infra. **C** Ad propositionem igitur Ari. b. solum intendit de demonstratione per quod. que est proprie demonstratio. alias demonstrationes per nunc pretermittendo. **C** Alia distinctio. quodammodo est diffinitio quod rei. quodammodo vero quod nois tamen. que potius descriptio dicitur dicitur. **C** 3^a distinctio quod rei. quodammodo est pure quoditativa per essentialia solum assignata. scilicet per genus immediatum. et essentialia. et per diuersam inuertibile et essentialia. quodammodo non pure quoditativa. quod vel data per aliquod accensum proprium. vel conueniens. vel per causam. vel per causas reales diffinita. **C** Alia distinctio. demonstrationem aliquam esse ex primis. dupliciter intelligi potest. uno modo quod sit ex illis immediate. tanquam ex premissis conclusionem inferentibus. alio modo quod sit ex ipsis mediate. siue virtualiter. quod. scilicet premissa illius demonstrationis ad prima et immediata resoluatur. **C** Notandum est ulterius per intellectu terminorum predicta diffinitionis quod per prima et immediata idem intelligere debemus. ut videtur licentis assentire. sed ratione distinguatur. debemus. non intelligere propositiones per se notas. ex quibus mediate vel immediate conclusio dependet. dicitur tamen prime. quod non habent principium prius. vel absolute. vel in ea scia in qua prime dicitur. sed immediate appellatur. quod non habent medium per quod demonstrari possunt vel absolute. vel saltem in eadem scia. illa vero particula notioribus et prioribus causis. ponitur ad ostendendum ex quibus integrari debet premissa demonstrationis. quod. scilicet ex causa. vel causis prioribus in eadem quod effectus. et notioribus non solum quo ad nos. sed etiam simpliciter siue quo ad naturam ut vult phisicus in textu. **C** Prima conclusio sit ista. demonstratio non diffinitur per diffinitionem pure quoditativa. probatur. quod non est aliquod vere unum habens genus et diuersas essentialia. igitur etc. 2. ratio. per distinctioes premissas. assumptum vero patet. cum demonstratio quilibet sit scilicet. scilicet autem est quod aggregatum. ex conceptibus vel vocibus. aut scriptis. quod non est unum nisi per aggregationem. sicut est populus. vel exercitus dicitur unum per aggregationem. **C** 2^a conclusio. diffinitio large supra demonstratio diffinitur potest. tanquam diffinitio quod rei. tanquam diffinitio quod nois. probatur per quod diffinitio quod nois videtur per se notum. quod aut diffinitio quod rei declaratur. quod 2. demonstratio non sit quod vere unum. habet tamen modum cuiusdam generis per se in scia considerati. cuius species. et passionis 2. improprie super in eadem scia consideratur. scilicet in libro poste. considerata etiam ad determinatum finem. et finem quod est instrumentum intellectus. habet se per modum unius. quare poterit aliqua habere diffinitioes quid rei. **C** 3^a conclusio. predicta diffinitio non competit demonstrationi ab effectu. nec demonstrationi ducenti ad impossibile. patet per argumentis ad partem negatiuam. Ex quo inferitur quod solum competit demonstrationi per causam. **C** 4^a conclusio. licet non quilibet demonstratio per quod sit ex primis et immediatis tanquam ex partibus ipsam integrantibus. quilibet tamen talis est ex ipsis formaliter. vel virtualiter. prima per se de demonstratione que demonstratur 2. passio per primam. aut 3^a per 2^{am}. 2^a per declaratur. quod 2. demonstratio qua demonstratur aliqua passio posterior per procedente. non immediate ex primis et immediatis componatur. premissa tamen ipsius non erunt nobis note nisi vel in prima et immediata resoluantur. aut alias fuerint resolute. quare etc. **C** 5^a conclusio. diffinitio Ari. est conuenienter assignata sic supplendo. demonstratio est scilicet 2. tanquam ex primis. veris. et immediatis. prioribus. et notioribus. causis conclusio nis necessary. per se. et primis conclusio. patet. quod competit cuiuslibet demonstrationi propter quod. et solum tali de qua Aristoteles hic solum intendit. illa vero particula sillogismus. cum sit genus ipsius demonstrationis. additur per sextum arguitur et confirmationem ipsius. sed relique particule ponuntur tanquam dicitur predicta

diffinitionis. q̄ aut̄ ille p̄ticle sint nec̄ie vide d̄clarationē. in textu ab Ari. addit̄ illa p̄ticle. p̄ximis. alias. n. illa d̄ffō p̄peteret dem̄ratiōi q̄z. que fit per cām remotā. quare nō soli p̄peteret dem̄ratiōi p̄pter quid. sicut p̄ius dicebatur. p̄ia p̄z. data. n. dem̄ratiōe p̄ cāz remotā in eēndo. c̄ p̄missē ad idēfabilia resoluāf: illa d̄m̄ratiō ē ex p̄mis z imēdiatis. Itē ex p̄ioribus causis z notioribus sicut ponit̄ in casu. q̄re zc. ¶ Quidā t̄n dicūt moderni. q̄ p̄ imēdiatis nō itellegit idēfabilia. sed cās p̄ximas z imēdiatas d̄cloni. h̄ r̄n̄sio nō d̄sonat textui in d̄claratōe illaz p̄ticularz. nō etiā d̄sonat l̄nconiēsi vt apparere poterit̄ inspicienti. ¶ Alij dicūt q̄ p̄ p̄ores cās siue p̄mas itellegit cās p̄ximas d̄cloni. Itēz h̄ r̄n̄sio nō d̄sonat textui. vt p̄z d̄siderātī. ¶ Addit̄ ēt illa p̄ticle nec̄arys. z p̄ se. q̄z alr̄ illa d̄ffō syllo d̄yalectico siue topico p̄peterere posset. quoz neuter ē dem̄ratiō. p̄t. n. aliqs talis fieri syllo ex his. q̄ sūt d̄yalectice siue topice p̄ se nota. z p̄ d̄ns p̄ma. z imēdiata z per p̄ores z notiores cās d̄clonis. vt p̄z. z hoc colligit̄ ex snia alberti. Si t̄n dicerem̄ illa v̄ba nō fuisse ab Aristō. posita p̄ modū d̄ffōnis. s̄z soluz vt ex p̄dicā iserret quādaz d̄clonē nō idigerem̄ limitationib̄ p̄dictis.

Ad rōnes p̄ncipales. ¶ Ad p̄maz. patet ex 3^a d̄clone. ¶ Ad sc̄dam p̄z ex d̄clone q̄rta. ¶ Ad 3^{am} d̄ffō l̄z ly p̄mis z imēdiatis. p̄ eodem accipiant̄. vt v̄r velle Ari. z l̄coniēsis t̄n rōne distiguunt̄. vt dictuz fuit̄ i articulo p̄. ¶ Ad d̄firmationē. d̄ffō ly p̄orib̄ refer̄t ad p̄missas q̄ t̄n v̄t plurimū nō sunt p̄me z imēdiata. ¶ Ad 4^{am}. d̄ffō itelligitur ex notiorib̄ nob̄ z n̄ae. cū aut̄ d̄ffō cāe q̄ sunt n̄ae notiores nō sunt nob̄ notiores. s̄z pot̄ effect̄. r̄ndetur q̄ l̄z absolute loquēdo effect̄ sint nob̄ p̄us notī. z notitia d̄fusa notiores. in d̄m̄ratiōe t̄n p̄pter qd̄ qua p̄cedit̄ a cā ad effectū cāe sunt nob̄ notitia disticta notiores. alr̄. n. nō eēt nob̄ dem̄ratiō. z p̄ hoc p̄z ad totū. ¶ Ad 5^{am} p̄z ex 3^a d̄clone. ¶ Ad d̄firmationē. d̄ffō p̄ q̄ vna dem̄ratiō ex pl̄ib̄ ḡnibus causaz p̄cedere pot̄. sic etiā vna d̄ffō ex pl̄ib̄ cāis pot̄ d̄stare. z t̄n t̄n dicere v̄nū eē mediū illi dem̄ratiōis. s̄. d̄ffōnē ex illis cāis aggregatā. ¶ Sc̄do d̄ffō l̄z in medio dem̄ratiōis soluz v̄nū gen̄ cause icluderef. adhuc saluari posset de v̄tute sermōnis p̄dicta d̄ffō. cū. n. in p̄missis ponat̄ subm̄. z mediū in v̄trocq̄ illoz sit cā passid̄is seḡ q̄ dem̄ratiō talis erit ex cāis. ¶ Ad 6^{am}. p̄z ex 5^a d̄clone. ¶ Ad v̄ltimā. d̄ffō q̄ nulli d̄plexi ē d̄ffō pure q̄ditatiua. dico t̄n q̄ licet iste termin̄ dem̄ratiō significet rē d̄plexaz. de se t̄n ē termin̄ incōplex̄. q̄re l̄z h̄ret d̄ffōnē pure q̄ditatiuā. hoc t̄n nō eēt d̄ Ari. loco allato. ¶ Ad d̄firmatōz. p̄z ex v̄ltima d̄clone. Et sic ē finis q̄ōnis.

¶ Ex qd̄e igit̄ ōz esse q̄m̄q̄d nō est: nō ē scire. vt q̄ d̄yamos sit simetros zc. Questio. XI.

¶ Quid sit .ii. v̄t d̄ nō ente possit eē scia. affir^m arg. p̄ sic. de vacuo h̄ scia. 4. p̄hy. qd̄ t̄n n̄ ē n̄ eē p̄t. vt p̄z ibidē. ¶ Itē. d̄ infinito h̄ scia. 3. p̄hy. coz. ipole t̄n est eē coz p̄ ifi. vt ibidē p̄bat Ari. q̄re zc. Tercio de tonitruo z fulgure. z silib̄ imp̄ssionibus h̄ scia. z. metheo. q̄n t̄n nullū illoz est. q̄re zc.

¶ Quarto d̄ rosa. z silib̄ pot̄ h̄ri scia. sciēdo q̄ ē pulcherrimus floz. q̄uis t̄n nulla rosa sit. vt p̄z. q̄re zc. ¶ Quinto de ente h̄ scia p̄ se. cū sit subm̄ me^c. s̄z oppositoz eadē est disciplina. z nō ens opponit̄ enti. igit̄ d̄ nō ente h̄ scia. ¶ Cōfirmat̄. q̄z ibidē sic in. 4. me^c d̄siderat̄ q̄ nō ens opponit̄ enti. h̄ aut̄ d̄sideratiō ē cognitio sciētifica. vt p̄z. igitur zc.

In opposituz ē Ari. i textu. cū dic̄. qd̄ nō est nō cōtigit sciri. vt q̄ d̄yamos sit simetros. ¶ In ista q̄ōne. p̄ ponent̄ qd̄ modi r̄ndēdi. z arguet̄ d̄ ipos. sc̄do r̄ndebo ad q̄sitū. s̄z q̄ mihi videbit̄ r̄ndēdū.

Quantum Ad p̄mū. ¶ Primus mod̄ r̄ndēdi. p̄mit tit h̄c d̄stinctōez. triplr̄ d̄ aliqd̄ h̄re eē.

v̄z. in se. in suis causis. z apud intellectū. d̄ffō h̄re esse in se. q̄n actualiter h̄z eē. sicut sortes. in suis causis t̄n cū actualiter nō sit. s̄z sue cause actualiter sūt. ex q̄bus est aptū p̄duci. q̄lter rosam generādā in suis causis eē diceremus. d̄ffō aut̄ h̄re esse apud intellectū t̄n. cū nō sit nec esse possit. sed app̄bēdi possit ab intellectu. sicut vacuū. z chimera. t̄n d̄nter dicunt q̄ de ente p̄ vel sc̄do mō s̄p̄ro h̄ scia. et p̄ d̄ns de rosa. pluuiā. z silibus pot̄ haberi scia. q̄uis nō sint actu. de ente vero tertio mō nō h̄ scia. ¶ Cōtra istū modū r̄ndēdi arg. p̄. d̄ singularib̄ z corruptibilib̄ nō h̄ scia saltē p̄ se. vt p̄z de mente Ari. in isto primo. s̄z rosa vel pluuiā d̄ h̄z eē actuale est singulare z corruptibile. igitur de ipsis nō h̄etur scia quo ad eē actuale. p̄z d̄ns. cū esse actuale sit esse indiuiduale in actu. vt colligitur ex verbis hui⁹ modi r̄ndēdi. ¶ Sc̄do. p̄ causas ex q̄b̄ res h̄z eē. aut itelligūt cās p̄ticulares a q̄b̄ indiuiduū p̄ducitur i actu. aut v̄les causas ex q̄bus spēs cōponitur. s̄. genus z d̄riam. si p̄mo mō sic de indiuiduo actu existente n̄ h̄etur scia p̄ se. vt p̄batū est p̄ius. sicut ēt de illis causis nō h̄etur scia p̄ se. nec de illo effectū sc̄oz q̄ ab illis causis depēdentiā h̄z. si sc̄do mō seḡtur q̄ sicut ille cause tanq̄ incorruptibiles p̄petuo h̄nt eē. sic etiā eaz effectus. s̄. spēs p̄petuo h̄z eē actu. q̄re nūq̄ de re h̄bitur scia habēte solū eē in suis causis. ¶ Tertio. q̄z vt arguebat̄ p̄ius de vacuo z infinito h̄etur scia d̄mōstratiua. z t̄n solū h̄nt eē apud intellectū. vt d̄cederet ille modus r̄ndēdi. q̄re zc. ¶ Quidā aut̄ arguūt cōtra h̄c modū. p̄. q̄z sequeret̄ q̄ vbi de. b. rosa fiat demonstratio p̄ticularis. deinde corrupat̄. nō ampli⁹ de ipsa habebit̄ scia. q̄z nec in se nec in suis causis h̄bit eē. hoc aut̄ v̄t incōueniens. vt ipsi d̄nt. ¶ Sc̄do ponat̄ q̄ corrupatur rosa. z oēs cāe ip̄i. deinde post ānos. io. regenerētur rosa z cause ipsius. in isto casu nō dep̄detur s̄z remanebit scia rose. q̄uis t̄n p̄ annos. io. nō h̄bit eē i se nec in causis suis. hec motiua sūt pauce efficacie possz. n. dici. ar. p̄. d̄cedēdo d̄clonē. q̄m̄ de. b. rosa nō h̄etur scia p̄prie s̄p̄ta p̄ se. s̄z solū p̄ acc̄is. q̄r̄ n̄ incōuenit illā nō remanere. cū nec remaneat. b. rosa. ¶ Ad 2° dici posset p̄ casuz eē valde ip̄ossible. cū deus z intelligētie sint cause rose. q̄s ē ip̄ossible cor̄rūpi. tā sup̄nāliter q̄ s̄z nām. Sc̄do q̄ sc̄da ps casuz repugnat prime. si. n. post. io. an. p̄ducēt̄ rosa z cāe ipsius. hoc erit ab alijs cāis ip̄az. q̄re ille cause a q̄bus p̄ducētur nō erūt corrupte. qd̄ repugnat p̄me p̄ti casuz. ¶ 3°. loquēdo de rosa p̄ticulari. z cā ipsius p̄ticulari nō incōueniret q̄ de. b. rosa post. io. an. h̄retur scia. z t̄n ante. q̄re rō nulla. ¶ Sc̄dos modus r̄ndēdi fuit egidy dicētis q̄ duplex res h̄z eē. s̄. actuale. z p̄dicamentale. p̄ eē actuale intelligit̄ eē actu indiuiduatōis. p̄ eē p̄dicamentale intelligit̄ esse specificū siue genericū. vt cōprehēdit̄ ex suo mō loq̄ndi: tale aut̄ d̄ffō esse i potētia ad eē actuale. sicut ēt spēs et genera ad sua indiuidua in potētia dicūtur. z d̄nter dicit̄ q̄ ad h̄ vt de aliquo scia h̄atur nō requirit̄ ip̄z h̄re esse actuale. vt p̄z p̄ argum̄ta sup̄ius adducta. sed requirit̄ ip̄m habere eē p̄dicamentale: cum s̄z tale esse p̄prie de re scia h̄atur. ¶ Iste modus ē valde rōnabilis. s̄z nō cōplete soluat difficultates. q̄m̄ de vacuo z infinito scia h̄etur. q̄ neutro mō h̄nt esse. vt satis p̄z. ¶ Quidā aut̄ moderni inepte ip̄m molestāt. p̄mo. posito q̄ deus anichilaret oīa p̄dicamenta accidētū. remanēte t̄n in intellectu tuo habitus sciētifico. p̄ quē scis triangulū habere tres. p̄z q̄ triāgulus nō h̄z esse actuale. nec p̄dicamentale. z t̄n de ip̄o h̄etur scia sicut ponit̄ i casu. ¶ 2° arguūt cōtra diuisionē p̄dictaz. q̄z Ari. z. p̄hy. coz. diuidit̄ ens i ens actu. z ens potētia. ens aut̄ in actu in. io. p̄dicamenta. quare ens potētia nō est ens p̄dicamentale. Posset igitur istis p̄dici. q̄ casuz positus ip̄licat cōtradictionē. naz si remaneat habitus sciētificus. cū ille habitus sit q̄litas quedā. sequit̄ q̄ aliqd̄ acc̄is remāet. q̄re nō oīa accidētū p̄dicam̄ta erūt corrupta. si v̄o ponat̄ casuz sub for̄ ista. q̄ oīa acc̄ia cor̄rūpatur p̄ter bituz illū. admitti posset sc̄om potētia sup̄ nālem

Questio

et consequenter. gratia argumenti admissio casu. diceretur
 quod habitus ille. quod prius scientia dicebat. non amplius est scia.
 cum sibi non contradicat ob id secundum tale esse quod le requirit ad hoc ut hi
 tus scientificus dicatur. videlicet secundum esse genericum vel specificum. et hoc loquitur
 de scia proprie supra. **C** Ad 2°. per dicere potest iste modus respondendi
 quod illa diuisio entis in actu in. id est predicamenta. non ibi ponitur ab
 Aristotele. tanquam inuertibilis cum diuisio. cum etiam alibi velit quod aliquod
 ens in potentia reponatur in predicamento. **C** Secundo dicitur potest. quod aliter
 illic accipitur ens in potentia. et aliter hic. quod hic accipitur per esse generi-
 co vel specifico. quod ut sic ad esse actuale indiuidui dicitur esse in poten-
 tia. illic vero ut contra exponetes voluit accipitur per eo quod non
 est tale. sed esse potest. sicut potentia albi non est actu albi. **C** Tertio
 modus respondendi. dicitur quod ens tripliciter accipitur. vno modo trans-
 scendenter. ut est obiectum primum intellectus. et sic omnino intelligibili-
 le est ens. Secundo pro eo quod existere non repugnat. Tertio pro
 eo quod est in effectu. De ente solum primo modo non est scia. sed omnia
 quod aliquid sit ens secundo vel tertio modo ad hoc quod de ipso scia ha-
 beat. **C** Iste modus per non videtur inueniendus in eo quod dedit omnino in-
 telligibile esse ens. tunc enim. deditur habet illas proprietates. chimera
 est ens. adhaerens est ens. animalis est ens. quod tamen proprie loquendo sunt ab-
 surde. non obstante quod apta fronte quodammodo moderni eas dixerunt
 nulla tamen necessitate coacti. et non habentes respectum ad proprie-
 tatem secundum se. Secundo videtur quod illud esse potentiale 2° modo supra. non
 sufficit ad sciam proprie supra. de qua loquitur hic. cum illud sit po-
 tentiale esse indiuidui. de indiuiduis autem non per se. sed solum per accens
 habet scia. **C** Quarto modus respondendi est modernorum. quod supponit
 primo. quod ens diuiditur in ens potentia. et ens actu. ex quo infer-
 tur. cum diuisum predicari debeat de diuidentibus suis. quod tamen ens in
 potentia quod ens in actu est ens. Ex quo inferitur quod nulla rosa exi-
 tate adhuc dederet quod rosa est ens. et hoc verificat secundum eos tam
 de rosa corrupta quam generata. eo quod utraque est ens in potentia.
 idem etiam de triangulo dicitur. dato quod nullus triangulus est actu.
 et sic contra de omnibus predictis potest esse scia quod quis non sint actu.
 Cum igitur Aristoteles dicit quod de eo quod non est. non est scia. dicitur quod
 Aristoteles intellexit de eo quod non est ens non esse scias. Et si aliquis argue-
 ret de eos sic. rosa corrupta est ens. quod rosa corrupta est. dicitur ne-
 gando notam. quod ly ens ampliat in ante hoc verbum est. quod tamen non
 ampliat in ante. Et si arguatur quod rosa corrupta non est ens in poten-
 tia. quod non amplius potest esse. negat notam. sufficit enim. ad hoc quod dicatur
 ens in potentia. quod possit. vel potuit. vel poterit esse. alia quedam
 dicitur de quod non est cura. **C** Iste modus iudicio meo mino-
 ris est fundamenti. quam modi praecedentes. nulla enim est ratio. nisi volunta-
 rie loquatur. quod cogat eos deditur proprietates illas. que false
 sunt. proprie loquendo. ut a. rosa generata est ens. b. rosa corrupta
 est ens. nec est textus Aristoteles. cum dicitur quod non est non contingit sciri. de
 eos inducere ad illas deditur. cum ille textus. et intentio Aristoteles.
 sit alienus ab intentione illorum. ut videbitur infra. non est videtur quod
 hoc argumentum non valz. b. rosa est ens generata. b. rosa est. cum ly ens non sit
 terminus ampliativus. ut ex coniectura logica patet. **C** Per 2° scias eos non
 erit deditur. vacuū est ens. et tamen de vacuo habetur scia. ut prius
 arguebat. quod re. **C** Ad rationes principales huiusmodi respondendi. dicitur quod
 diuisus predicari de suis diuidentibus mediante aliquo verbo. si
 tamen omnia quod semper mediante hoc verbo est. sufficit enim. quod ens in poten-
 tia possit esse ens. si tamen esset diuisio realis. videlicet eo quod actu et rea-
 liter sunt. diuisus de suis diuidentibus mediante hoc verbo est pre-
 dicari deberet. quod re. et hoc de primo articulo.

Quantum Ad secundum mittendum per quod ly scire multis
 modis accipi possit. ut videtur fuit prius. hic so-
 lum Aristoteles intendit de scire per demonstrationem acquisito. **C** Pre-
 mittendum secundo. quod scire per demonstrationem multipliciter potest esse
 secundum etiam quod multiplex est demonstratio. Quedam est propriissima
 supra. videlicet demonstratio per quod. quod fit per causam proximam
 et immediatam. quod propria passio videtur et per se de subiecto proprio affirma-
 tiue demonstrat. Quedam vero minus proprie supra. sicut omnino
 stratio negatiua. vel ad impossibile ducens. vel particularis.
C Tertio permitto. quod de particularibus non habetur scia proprie

XII.

supra per se. sed solum per accens. patet de mente Aristoteles in isto per. Ex quo infer-
 tur. quod ea de quibus propriissime scientia habetur sunt genera
 et species. et eorum passiones. quod omnia habent esse perpetuum. et non per se mutabi-
 le. **C** Per 2° dicitur de his quod non sunt. nec esse potest esse scia demon-
 stratiua. patet. quod de vacuo et infinito potest haberi scia per demonstrationem
 negatiua. vel ducere ad impossibile. quod re. **C** 2° dicitur. scia per demon-
 strationem omniuius affirmatiua et videtur acquisita solum est de his quod actu
 sunt. patet. quod talis solum habet de generibus vel speciebus vel eorum passioibus.
 quod omnia sunt eterna. quod re. **C** 3° dicitur. vbi contingeret fieri demonstratio-
 nem particulari de futuro. vel praeterito. contingeret demonstratiue aliquid
 sciri. quod non est. si enim habet esse demonstratio. omnis habet esse risibile. animalis
 erit habet. igitur animalis erit risibile. patet quod ante christum scia demonstra-
 tiua habet. quod tamen non est. quod re. **C** Nota tamen. quod omnes conclusiones
 iste posite sunt per ea quod hic contra scribuntur. nulla tamen illarum de-
 clarat intentionem Aristoteles in parte ista. **C** Sit igitur 4° dicitur ad men-
 tem Aristoteles. non contingit sciri sic esse. vel sic. vbi ita non sit ex parte rei.
 patet de se. et hoc Aristoteles intellexit cum dicitur quod non est non contingit sciri. sicut
 patet in exemplo quod subdit. ut quod diametros sit simetros.
 non contingit sciri.

Ad rationes principales. **C** Ad primam. et 2^{am} patet. per
 primam conclusionem. **C** Ad 3^{am} dicitur. quod illa notia
 fulgur. et tonitruum. denotant quaedam passiones exaltationis. habet igitur
 scia per se de exaltatione per species. et considerata de illa aptitudine qua
 habet ad tonitruum. et fulgurum. quod ambe sunt necesse. et eterne. contingit
 autem ut per accens de aliquo singulari scia habeatur. et si hoc erit per
 propositionem affirmatiua de praeterito. oportebit illud esse actu. **C** Ad
 4^{am} dicitur. quod ly nulla rosa particularis sit actu. de specie tamen rose. et pas-
 sione ipsius propria. quod sunt eterne. scia propriissime haberi potest. et tunc habet
 de eo quod est. non autem de eo quod non est. **C** Ad vltimum. dicitur quod acci-
 piendo illum terminum. non ens. putat opponitur enti transcendenter
 supra. sicut non possit intelligere non ens. neque non ens potest intelligi.
 ut dictum fuit in quodam tertio de anima. sic est de non ente non potest haberi
 scia. **C** Ad rationem in oppositum. deditur per nunc absolute. quod opposi-
 to eadem est discipulus. et negat illa minor. non ens opponitur en-
 ti. sed videtur sit illos terminos dicitur opponi ens et non ens.
C Ad confirmationem dicitur quod per non ens opponi enti loco. allato i-
 telligit illos terminos adinuicem opponi ens et non ens. non tamen
 ille terminus non ens significat aliquid non esse oppositum enti. sed signi-
 ficat ens neque oppositum non enti. quare re. Et sic est finis quodis.
C Dico autem priora et notiora ad nos prima sen-
 sui. Simpliciter autem priora et notiora quam longius sunt
 Sunt autem longiora quidem vniuersalia. ma-
 xime autem proxima singularia re. **Q. XII.**

Veritas videtur particularia sint nobis no-
 tiora quam vniuersalia. **C** In oppositum arguitur
 aucte philosophi in prohemio libri philosophorum. cum ingit
 vniuersum ex vniuersis in singularia praecedere omnia. **C** Secundo
 aucte eiusdem per philosophorum illo capitulo. omnes igitur
 notia proprie faciunt circa finem. cum ingit. hi quod notia
 notiora sunt rationibus. illi autem sunt sensus. videlicet quod sunt ratio-
 nes notum est. singulare vero sunt sensus. vniuersum enim est. sensus autem parti-
 cularis. **C** 3° aucte eiusdem in 3. de anima. illo capitulo quoniam autem aliud
 magni aliud magnitudinis est. vbi secundum contra exponetes voluit
 videtur intelligi directe. singulare vero indirecte. et per omnia videtur prius app-
 hendi. **C** Quarto aucte commentatoris in exponere eiusdem prius
 cum ingit. videtur quod intelligit secundum se. singulare vero mediante sensu.
C In oppositum est Aristoteles in textu. **C** In ista questione per tangen-
 tur quodam modo respondendi. Secundo tangit
 modus quod mihi appet magis aristoteles. sonus.

Quantum ad primum recitatio modos magis rationales. per
 mus modus respondendi per ponit hanc conclusionem.
 quando singulare videtur absolute singulare est nobis notum. patet. quia
 singulare a nobis cognoscitur non sensitua. si autem videtur quod solum app-
 hendi per intellectum. sed notitia sensitua in nobis potest esse quod intel-
 eo quod a sensitua omnia intellectua dependet. ut patet tertio de

anima. quare absolute loquendo notus siue prius notum est nobis singulare q̄ vniuersale. et hoc voluit ph̄s i hoc li bro. ¶ Sc̄da cōclusio. cōparando v̄lia suis minus v̄libus magis vniuersalia sūt nobis notiora. p̄batur. intellectus p̄cedere debens de pura ignorantia ad notitiam distinctam minus vniuersalis procedit de extremo ad extremum cuz p̄mo sit simpliciter in potētia. postea vero simpliciter in actu. q̄ prius per medium procedere debet ad minus vniuersalis notitiam per se ordinatam. talis autem est notitia magis v̄lis. illa. n. est cōfusa et indistincta notitia. sic notitia aīalis respectu notitie hoīs disticta. et p̄ n̄is imp̄fectior. et via gn̄ationis p̄or. q̄re notitia min⁹ v̄lis p̄cedere d̄z. h̄ac cōclonē dīc voluisse Ari. p̄ p̄hy. Et sic v̄r sublata d̄dictio iter v̄ba ip̄ius. ¶ Iste mod⁹ valde ē rōnalis q̄uis forte nō c̄plet⁹. Quidā t̄n arguūt d̄ hūc modū sic. si 2⁹ z⁹ eēt v̄a seq̄ret q̄ ad cognitionē hoīs p̄fectā oporteret oīa supiora gn̄a ad ip̄m cognoscere. p̄z d̄na. qz cuiusl̄z supioris gn̄is cognitio. ē mediū iter purā ignorantia et cognitōez hoīs p̄fectā. d̄ns t̄n est falsuz. qz innumerabilia sūt q̄si gn̄a inter aīal et hoīez media. q̄ ab intellectu humano c̄phendi nō p̄nt. aliō. n. est gen⁹ in quo d̄uenit hō cū equo t̄m. et aliō in q̄ cōuenit cū asino t̄m. et sic de alijs. q̄re zc. ¶ 2⁹ ex cōclusiōe seq̄ret. q̄ si mā deberet trāsmutari d̄ forma terre ad formā ignis. p̄us recipe d̄beret formas aq̄ et aeris. d̄ns est falsū. vt p̄z sc̄do de gn̄atiōe. t̄z d̄na. qz ille forme sunt p̄fectiōalr̄ medie iter formā terre. et formam ignis. q̄re zc. ¶ Seq̄ret v̄lteri⁹ q̄ corp⁹ a nigredie ad albedinē trāscendēdo: oēs colores medios p̄us recipe d̄beret. d̄ns ē falsum. et p̄z d̄na. vt p̄us. ¶ Defendēdo istū modū r̄ndendi. dīcere ad p̄mū negādo q̄ iteraīal et hoīez aliō cadat gen⁹ mediū. imo aīal est cuius sp̄s aīaliū imediatū. si. n. ita eēt. seq̄retur q̄ sub certo gn̄e pl̄a eēt gn̄a subalterna. q̄ sp̄s sp̄alissimē. p̄z d̄na. acceptis. 4. sp̄eb⁹ sub aīali. ex eis fieri p̄nt sex cōbinatiōes. cū iḡr cuiusl̄z cōbinatiōi v̄nū gen⁹ cōr̄ndet. vt isti volunt. seq̄tur itentū. et q̄to plures sub aīali sunt sp̄es. tanto v̄rior erit cōclo. ¶ Seq̄ret v̄lteri⁹ hoīez p̄ gen⁹ imediatū diffiniri nō posse. p̄z d̄na. qz nō p̄ β gen⁹ aīal. cū nō sit imediatū. neqz magis p̄ gen⁹ in q̄ d̄uenit cū eq̄: q̄ i q̄ cōuenit cū asino. q̄re zc. ¶ Dec t̄n rō ita euidentia h̄z d̄ formātes ip̄az. sic d̄ hūc modū r̄ndendi. ¶ Ad 2⁹ negat d̄na. forma. n. subalis ip̄fecta nō est mediū per se in forme p̄fecte acq̄sitiōnē ordinatū. sufficit. n. q̄litatiua dispō p̄us in mā recipiēda. ¶ Ad cōfirmatōez. s̄l̄r negāda est d̄na. v̄r t̄n apparēter itētio ph̄i. p̄mo p̄hycoz esse d̄ istū modū. Aristō. n. ibidē p̄bans q̄ v̄lia sunt notiora p̄bauit p̄ exēplū de puero. qz. s. pueri p̄ oēs viros patres appellāt. v̄r. n. q̄ ibi cōparet notitiā v̄lem singulari. et n̄ min⁹ v̄li. q̄re zc. ¶ Sc̄ds mod⁹ paz differēs a p̄. d. q̄ cōparādo notitiā sēnsitiua intellectiue singulare p̄us cognoscit. sic ēt sēnsitiua notitia p̄or ē intellectiua. in eodē t̄n gn̄e notitie p̄us app̄hendit cōfusū. siue v̄le. qz sensus p̄us p̄cipit hūchoiem p̄m q̄ hoc corp⁹. deide p̄m q̄ hoc aīal. deinde p̄m q̄ hic hō. ¶ Tenētes istū modū conati sūt aliqd̄ addere mō p̄cedēti. et forte deteri⁹. qz h̄z eos videt̄ seq̄ q̄ sensus aliquo mō c̄phēdat v̄le. vel separatū. vel singulari cōiunctū. d̄ns t̄n est falsū vt p̄z. et p̄z d̄na h̄z eos. Alius modus p̄mittit h̄ac distictionē. duplex ē notitia intellect⁹. vt p̄posito spectat. s. cōfusa. et distincta. p̄z d̄ se. Cōn̄r duas pōit cōcloes. ¶ Pri⁹. notitia cōfusa singulari notius ē intellectui humano q̄ v̄le. ¶ 2⁹. magis v̄lia notitia disticta nob̄ sūt notiora q̄ minus v̄lia. vel singularia. p̄bat. qz ad distinctā singulariū. vel min⁹ vniuersaliūz notitiā req̄ritur q̄ intellectus ea resoluerē sciat in sua supiora. q̄ i eis eētialr̄ icludūtur. s̄z h̄z facere nō pōt intellect⁹ nisi habita illoz supioz cognitōe. ergo ad distictā min⁹ vniuersalis notitiā. aut singularis req̄ritur cognitio magis v̄liū. q̄re zc. p̄mā cōclusiōnē dīc eē de mēte Ari. hic. 2⁹ aut de mēte ip̄ius p̄ p̄hycoz. ¶ Contra istū modū istari posset pl̄ibus medys q̄ alibi adduxi. sed q̄dā ex eis hic sufficiēt. p̄mo sic. magis v̄lia

in eo gn̄e notitie sunt nob̄ notiora. in quo gn̄e p̄ p̄cedēdū est a ph̄o n̄ali. S̄z n̄alis p̄cessus icipit a gn̄e notitie cōfusa. iḡr vniuersalia nob̄ notiora sūt notitia cōfusa. q̄d v̄r d̄ 2⁹ cōclutionē. maior colligitur in p̄hemio p̄hy. minor p̄z. qz n̄alis sp̄ icipit a posteriori. ¶ Cōfirmat. qz vt colligit̄ aucte cōmē. cōmēto 4⁹. p̄mi p̄hy. n̄alis icipe d̄z tradere cognitōez p̄ncipiorū in v̄li p̄fect⁹ v̄lissimos. talis aut̄ p̄cessus ē qz. p̄ quē notitia q̄dā cōfusa acq̄rit̄ et imp̄fecta. q̄re magis v̄lia nob̄ notiora sūt notitia cōfusa. ¶ 2⁹. cognitio inferioris p̄ cōceptū supioris t̄m ē cōfusa. q̄ t̄m notitia supius ē magis notū. ḡ zc. t̄z d̄na et v̄traqz p̄s aītis p̄z. cū p̄ cōceptū aīalis t̄m cōfusā h̄eo hoīs cognitōez. ¶ Itē d̄ fundamētū sue cōclusiōis ar. de aliq̄ re n̄ali h̄ri pōt notitia disticta p̄ aliquā ei⁹ p̄pria et cōuertibilē cāz. ad quā nō necio req̄rit̄ suoꝝ supioꝝ cognitio. ḡ zc. assūptū. patet. qz de hoīe notitiā h̄re possuz p̄ ei⁹ cām efficientē seu per felicitatem que est finis eius. aut per aīam intellecti uam que est forma sibi p̄pria. vel per oīa simul. nō tamen ad illā h̄ndā scire oꝝ hoīem resoluerē in oīa eius supiora q̄re zc. ¶ Cōfirmatur qz stat aliquā re n̄alē eē in sp̄e nobis notā cui⁹ genus imediatū nobis penitus ē ignotū. q̄ t̄m p̄ aliq̄ ei⁹ cāz disticta cognosci pōt. t̄z d̄na. et assūptum de rebus multis mineralib⁹ et mixtis alijs p̄fectis. p̄z. ¶ Cōfirmat̄ sc̄do. qz si ad distictā hoīs notitiā req̄reretur aīal cognitio et alioꝝ p̄ se supioꝝ. h̄ potissime eēt. qz oīa supiora i hoīe iclusa eēt ip̄i⁹ cāe eētiales. vt dīc ille mod⁹ r̄ndēdi. d̄ns t̄m videtur v̄ez. p̄. qz genus et d̄ra nō sūt vere p̄tes sp̄ei. sed sunt p̄tes p̄m imaginationē de mēte cōmentatoris. p̄ p̄hy. cōmento 5⁹. ¶ Sc̄do. qz nō videt̄ rōnabile id q̄d est alteri idē esse ip̄ius p̄te aut cām eētialē. ¶ Aliū modū posuerūt quidā moderni. ponētes h̄ac distictionē. v̄le duplex habet esse. v̄z. formale. et māle. esse formale v̄lis est eē sepatū ab oī conditione mālitatis. et idiuiduatiōis. eē autē māle eiusdē est eē cōiunctū cōditionib⁹ mālib⁹. et idiuiduatiōibus. Cōsequenter d̄nt q̄ vniuersale māle p̄ cōcipit sensus. q̄ suū singulare. et h̄ mō loquitur Ari. in p̄hemio p̄hycoz. sed v̄le formale cū sit remoti⁹ a sensu ē min⁹ nobis notū q̄ singulare. et h̄ itellexit ph̄s hic. ¶ Iste mod⁹ i sūma nō d̄rt a mō 2⁹ p̄ recitator. si h̄n cōsideret. s̄z ex mutatione v̄boꝝ ponētes ip̄z appareāt aliqd̄ noui dicere. et eadē rō adduci pōt d̄ ip̄z q̄ ad ducta fuit d̄ modū 2⁹. s̄z gr̄a breuitatis transeo.

Quantus Ad articulū 2⁹. sit p̄ h̄c distictio. duplex est notitia intellectiua quedam est simplex siue intuitiua. q̄dā v̄o c̄plexa. notitia simplex ē simplex rei app̄hē sio per simplicē cōceptū. q̄l̄r app̄hēsiōnē hoīs p̄ hūc cōceptū hō. et app̄hēsiōnē aīalis p̄ hūc cōceptū aīal simplicē appella m⁹. et h̄c notitia ab Ari. tertio de aīa dicitur simpliciū itel ligētia. a cōmētatore v̄o dicit̄ formatio. notitia vero cōple xa est per varios cōceptus disticta. quedam enim est cōple xa sed non cōplexione verbali qualis ē notitia hita p̄ hanc diffinitionem aīal rationale. alia est complexa cōplexione verbali. sic illa que h̄r per hanc p̄positionez. hō est risibilis. et hanc vocat Aristō. tertio de aīa simpliciūz cōpositionem. cōmentator vero fidē. alia vero est cōplexa notitia que p̄ter cōplexionem verbalez cōplexionē discursiua icludit. sic notitia hita per discursū syllogisticū aut inductiū. ¶ 2⁹ distictio. notitia cōplexa est duplex. quedā est sciētifica. q̄dā vero nō proprie sciētifica. q̄uis ip̄am p̄cedere possit via generationis. notitiā sciētificā pro nūc indifferenter appello notitiā cōclusiōis demōstrate. notitiā p̄missaz. p̄ncipioꝝz cōmuniū vel p̄prioꝝz. que omnia p̄mo ad doctrinam de monstratiua cōcurrunt. ¶ Notitia vero non sciētifica est sicut singularium cognitio per quā discurrere potest intelle ctus ad vniuersalis cognitionē que quidem proprie sciētifica non debet appellari. cum non per se veniat ad doctrī naz demonstratiuam. illam tamē p̄cedit via generatiōis. vt colligitur ex verbis cōmētatoris p̄mo p̄hy. cōmēto q̄nto.

Questio XII.

Cum inquit. Individuum. n. oppositum lz nō sit pncipiū in doctri-
na dōmōstratiua. tñ est pñ^m inq̄sitiōis v̄lis qd̄ ē pñ^m doctrine
dōmōstratiue. ¶ 3° distinctio. notitia intellectiua siue p̄plexa siue
icōplexa alia ē cōfusa. alia ē distincta. et ille notitie ī varijs va-
rijs d̄istiguunt̄. ¶ Pri^o p̄pando notitiā effect^o absolute noti-
tie ip̄i p̄ cāz. s̄z qd̄ ē illi^o cā. t̄c. n. p̄^o dicim^o cōfusa. 2° v̄o d̄isti-
ctā. qz p̄ 2° resoluit intellect^o effectū in suā cāz. vtrūqz d̄isti-
cte cognoscēdo. per p̄mā v̄o hoc facere nō p̄t. ¶ 2° d̄istiguū-
tur p̄pando notitiā d̄ifinitī notitie que h̄r per d̄iffōnem suā
que de illo d̄ifinito p̄dicat̄. qz 2° est d̄isticta. p̄ma v̄o cōfusa.
quia per fecundaz scit intellectus d̄ifinituz in sua p̄ncipia
resoluerē qd̄itatiua. et nō p̄ p̄mā. ¶ 3° v̄o d̄istiguunt̄ magis
v̄le p̄parādo minus v̄li. notitia. n. min^o v̄lis q̄ p̄ solū cōceptū
p̄p̄riū magis v̄lis h̄r cōfusa ē respectu notitie q̄ de ip̄o p̄ cō-
ceptū p̄p̄riū acq̄ritur. hoīez. n. per solū cōceptū aīal cognoscen-
do cōfusus cognosco q̄ ip̄m app̄hendendo p̄ cōceptū p̄p̄riū
ip̄ius. colligit̄ hoc de mēte p̄hī. et d̄mētatoris p̄ p̄hycōz cō-
mento q̄rto. dicētis qd̄ sic id̄ividuū oppositū notū est ap̄d sen-
sum q̄ sue p̄tes. ita v̄le ap̄d intellectū notius ē q̄ p̄p̄riuz. illa
vero s̄ilitudo tenere n̄ p̄t. nisi d̄ notitia cōfusa loq̄tur. vt p̄z
intuētī. ¶ 4° distinctio. aliqd̄ alio eē notū q̄ d̄upl̄r̄ itelligi
p̄t iux̄ varios modos loquēdi doctoz. Uno mō qz p̄us no-
tum tpe vel nā. sic m̄ez tuā pri^o tpe cognoscis q̄ p̄rem. et ho-
minē p̄us nā q̄ risibile. Sc̄do mō. qz itensius notū. qualr̄ oē
totū cōtinuū esse mai^o sua p̄te q̄titatiua dico enīz nobis esse
notū q̄ celū eē eternū. Tertio mō. qz illi intellect^o magis af-
sentit. sic in p̄missio exemplo contingit. Quarto. qz facili^o ab
intellectu app̄hendit̄: siue qz intellect^o maiorē h̄z aptitudinez
ad illud app̄hendendū. q̄liter subas māles nobis notiozes
diceremuz q̄ imāles. et isto v̄ltimo mō p̄ncipalr̄ itelligim^o
in p̄posito n̄ro. Quibus aut̄ istis q̄tuor modis d̄upl̄r̄ cōtinge-
ret aliqz nob̄ esse notū. s̄. vel notitia cōfusa. vel notitia d̄istin-
cta. ¶ Dis p̄missis d̄istictionibus. supponat̄ qd̄ ab intellectu
humano necio prius tpe vel nā app̄hendit̄ singulare q̄ v̄le.
p̄z ex dictis in 3° de aīa. et p̄ media ibidē adducta p̄bari p̄t.
¶ Supponitur v̄lteri^o qd̄ intellect^o human^o p̄us acc̄ns app̄hē-
dit q̄ subam. p̄z ex d̄eterminatis ibidē. ¶ Pri^o cōclo. absolu-
te loquēdo magis v̄lia sunt intellectui humano. quarto mō
magis nota. Probatur p̄mo sic. intellect^o humanus facili^o et
habili^o est magis v̄lia de se aptus cōphendere q̄ minus v̄lia.
ergo et̄. t̄z cōia ex q̄rta d̄istictiōe p̄missa. et assumptū arguit̄:
magis v̄lia sunt singularib^o p̄pingora. que p̄ intellectū p̄mo
app̄hendunt̄. q̄ et̄. t̄z cōia. cū necio intellectus humanus p̄us
singulare app̄hendat q̄ v̄le. vt p̄z ex p̄ma sup̄pōne p̄missa.
assumptū arguit̄. cū. n. intellectus ic̄ipit aliqd̄ singulare app̄-
hendere. vt aliq̄e hoīez cā exēpli. p̄us ip̄z app̄hendit p̄ mo-
dum hui^o entis aut huius corpis q̄ per modū huius hoīs. ta-
li aut̄ singulari talr̄ app̄henso p̄pingora sunt magis v̄lia. er-
go et̄. t̄z cōia cū minoz. maior aut̄ patere p̄t experientia in
pueris. cūz eoz v̄tutes sensitue vigorant̄. ¶ Sc̄do arguit̄
sic. intellectus p̄us necio app̄hēdit acc̄ns q̄ subam. s̄z accidē-
tia que intellectū ducunt in cognitionē sube magis v̄lis. sunt
p̄us apta ducere in cognitionē ip̄ius q̄ acc̄ntia q̄ ip̄m ducūt
in sube minus v̄lis cognitionē. ergo sube magis v̄les sunt i-
tellectui notiozes. et a s̄ili. idē dicendū erit de accidētib^o ma-
gis v̄libus. maior p̄z ex sc̄da sup̄pōne. minoz patere p̄t bene
discurrētī. figura. n. color. mot^o. qualitates tāgibiles. et q̄lita-
tes alioz s̄p̄um sunt de acc̄ntibus q̄ p̄mo ab intellectu app̄hē-
dunt̄. et in cōcreto. hec aut̄ cū nulli app̄p̄entur inq̄tuz h̄o
sunt. id̄ducere p̄us apta sunt intellectū in cognitionez magis
v̄lium subaz. q̄re et̄. ¶ 3° arguit̄ argumēto quozūdā. itelle-
ctus est v̄tus absoluta. q̄ quāto aliqd̄ fuerit magis absolutū
tāto erit ab intellectu magis aptuz app̄hendī. tali vero sunt
magis v̄lia. vt p̄z. ergo et̄. ¶ Cōfirmatur. obz p̄mū intellect^o
et ei maxime notū est ens: in sua maxima cōitate sumptū. s̄z
magis v̄lia sunt illi entī p̄pingora. q̄ et̄. ¶ Quarto arguitur

sic. cognitio rei in v̄li imp̄fectior ē et id̄istinctior q̄ cognitio
ip̄i magis sp̄alis. s̄z ordine nāe itellect^o magis ē aptus in im-
perfectiorē cognitōez p̄duci q̄ p̄fectiorē. q̄ et̄. maior patz. et
mior s̄ilr. cū ip̄fectiora ordie nāe sint p̄ora. q̄re et̄. ¶ No-
tānter d̄r in cōclusionē de se apt^o cōphendere et̄. cōtingere enī
posset qd̄ intellectus iā ex frequētatis actib^o habituatis faci-
lius ad minus v̄le itelligendū iclinaret̄ q̄ magis v̄le. sic ēt
cōtingit multos sciētuz speculariuz assuefactos facilius res
speculabiles q̄ res p̄cticas cōphendete. que tñ s̄z se sunt re-
bus p̄cticis difficili^o apte cōphendi. hoc iḡr nō accidit itel-
lectui s̄m se. sed extriseca. s̄. assuefactōe. ¶ Ex illa cōclusiōe
ifertur. qd̄ magis v̄lia sunt intellectui notioza p̄ mō. p̄z. qz saltē
nā p̄us sunt apta ab intellectu cōphendi q̄ minus v̄lia. ¶ In-
fert^o 2° qd̄ absolute magis v̄lia intellectui humano p̄us sunt no-
ta notitia cōfusa q̄ min^o v̄lia. p̄z. qz cū intellect^o de nouo dispo-
nit̄ siue hituatur post p̄ncipiū sue p̄ductōis. ei^o notitia cōfusa
et imp̄fecta ē appellāda respectu ei^o quā ī p̄cessu t̄pis acq̄rit.
q̄re et̄. ¶ Sc̄da cōclusio. quīs ita sit. nō tñ oz qd̄libet magis
v̄le quolz minus v̄li esse intellectui humano magis notuz. si
ne cōparetur magis v̄le suo minus v̄li. siue nō. cōclusio patet.
multa. n. sunt v̄lia ī p̄dicamētis acc̄ntiū sic in p̄dicamēto re-
latiōis. aut vbi. aut q̄n. q̄ a nobis nō nisi valde difficulter cō-
prehēdi p̄nt. et min^o nota existūt q̄ asinus aut equus. q̄ sunt
sp̄es sp̄alissime. multa etiaz gnā subarū incorporeaz minus
nobis nota s̄iūt q̄ sp̄es humana. q̄re et̄. Idē p̄batur cōparā-
do magis v̄le suo minus v̄li. nā multe sunt sp̄es subarū aut
acc̄ntium nobis note quaz gnā penitus sunt nobis ignota.
vel nō nisi difficulter a nobis app̄hendī p̄nt. ergo et̄. t̄z cōia.
et assumptū p̄z. de mineralib^o multis. et alijs mixtis p̄fectis.
q̄re et̄. Iste cōclōnes p̄ncipalr̄ v̄ficatur de notitia simplici. et
ituitiua. quāuis etiā d̄ alijs verificari possint. ¶ 3° cōclō. quāuis
notitia cōplexa cōplexiōe v̄bali magis v̄lia vt plurimū sint ī
tēsius nota: oppositū tñ cōtingere p̄t. p̄ma ps p̄z. qm̄ p̄ncipia
maxime cōia. vt de q̄libz d̄r esse vel nō esse. totuz est sua p̄te
maius. vt plurimū s̄nt valde itense nota. 2° ps p̄z. qz pole est
tā frequētes et multas factas eē cōsideratōes sup̄ hoc cōplexo
ois ignis ē calidus. vt ex oibus illis actibus factus sit circa
idē cōplexū firmior et itēsius habit^o q̄ circa aliqd̄ magis v̄le.
q̄re et̄. ¶ 4° cōclō. intellect^o humanus de se magis est aptus affē-
tire magis v̄lib^o cōplexis v̄is q̄ minus v̄libus. alijs parib^o.
p̄batur p̄ sic. facili^o d̄ se iclinat̄ intellect^o ad magis v̄lia app̄hē-
dendū. q̄ illis adiucē cōbinatis ī p̄pōne v̄a alijs parib^o facili^o
assentiet. t̄z cōia. et assumptū patuit ī cōclusiōe p̄^o. ¶ Itē magis
v̄lib^o multo paucioza accidūt q̄ minus v̄lib^o. et cōr̄ circa ea
multo pauciozes cōtingit fieri diuersitates. q̄re intellect^o min^o
de ip̄is ē apt^o hesitare. et p̄ cōis facilius cōsentire. q̄re et̄. p̄cel-
lus d̄ se manifestus ē. assumptū p̄ncipale p̄bat. qz q̄cūqz p̄ se
accidūt magis v̄lib^o accidūt suis inferiorib^o. et nō econuerso.
¶ Pro eadē cōclōne v̄r̄ eē cōmētator cōmētō. 5° terty de aīa.
vbi voluit p̄n^o p̄ma eē intellectui coeterna. et hoc nō ē nisi p̄
ip̄ius maximā iclinationē ad illis cōsentendū. p̄ncipia aut̄ p̄
ma sunt v̄lissima. sic d̄ quolz d̄r eē vel nō eē. et alia h̄o. videt̄
ē esse cōis mod^o loq̄ndi doctoz q̄ dicūt. p̄n^o oīno p̄ma nota
fieri intellectui statī solo lumie itellect^o agētis. et sine disc̄-
su. cetera vero sibi nota fieri mediāte aliq̄ p̄ceptibili v̄l ip̄er-
ceptibili disc̄rsu. certū est qd̄ loquuntur de notitia q̄ fit cūz
assensu vt patere p̄t itelligētī. ¶ 5° cōclusio. in q̄libet sc̄ia to-
tali in q̄ cāz et effectū tam magis q̄ minus v̄niuersaliū cō-
gnitio h̄r: tā effect^o q̄ cāe pri^o cognosci d̄bent sc̄dm rōnē ma-
gis v̄niuersalē q̄ minus v̄lem. 2° p̄z ex p̄missis cōclusiōibus.
sunt. n. tā effect^o q̄ cāe magis v̄niuersales facili^o apte ab in-
tellectu s̄m se cōphendi. et per cōis cū ordo doctrinādi sumē-
tus sit s̄m maiorē aut minorē aptitudinē vel facilitatez in-
tellectus ad aliqd̄ app̄hendendū. segtur itēru. ¶ Itē vel ī p̄-
cessu illius sc̄ie ic̄hoādū est a min^o v̄libus effectib^o et causis.
aut a magis v̄niuersalibus. si 2° modo sic habet̄ itentū. Si

primo modo sequitur quod iterum oportebit sciam illam reuerti ad declaraciones suorum principiorum. Quis videtur irrationabile. Cōsequētia t3. q2 i⁴ minus vltia pp sui cognitionē pfectā neōio p̄supponūt magis vltiū cognitionē. q̄re rē. ¶ Pro eadē dōlo ne vī sentētia cōmētatoris p̄ phycorū cōmēto quarto. cū inquit. et o3 icipere i ordine doctrine a cognitione cāru3 vltiūm et accidentiū vltiū. rē. ¶ Itē vī modus. quē suat Ari. in phia nāli. p̄fertī in libro phycorū. ¶ Ex cōclusionē iferē correlariē q̄ magis vltia nobis sūt notioza. tā i genere notitice cōfufe. q̄ i genere notitice disticte sciētifice pcedēdo. p3 in pposito. q2 vel talis scia pcedit ex effectibus ad cās vel ecōuerso. si p̄ mō tūc cāe r effectus magis vltis fiunt nobis notiozes. vt p3 ex cōclusionē. et hoc erit i genere notitice cōfufe. vt p3 ex tertia distinctione. si econuerso tunc cāe magis vltis. et cōsequēter effectus magis vltis nobis erunt magis notī. et hoc erit in genere notitice disticte p eadē distinctio nē. ergo rē. ¶ 6° dōlo. q̄uis ita sit nō tamē oportet in quol3 pcessu scientifico magis vniuersalia nobis esse notioza aut minus nota. siue notitia cōfusa siue distincta. p3 ex quodaz ar^o. superius adducto. quia stat aliquem fieri pcessum sciētificū ex cōuertibilitibus tm̄. per que3 tamē ex notitia magis vniuersalis non acgritur notitia minus vltis neq3 ecōuerso ḡ rē. ¶ 7° dōlo. l3 5° dōlo vera sit. vltiū tamē complexorum que i aliq̄ scientia cōsiderātur vt plurimū notitia originalr acgrit̄ per iductionē ex simplicib^o p̄us p̄phensis tpevel nā. p3. q2 vltia q̄ sūt p̄cipia in scia ex q̄bus alia declarātur. nobis nota fiunt vt plurimū exp̄ientia. et multoz singulariū cognitione. vt colligitur ex mō loquēdi expositozū. verūt̄n̄ ex hoc dici non d3 sciaz aliq̄ a singularibus icipere pcessū suū cū i⁴ singulariū nō nō sit sciētifica appellāda. de mēte cōmētatoris p̄ phycorū cōmēto p^o allegato.

Ad argumenta p̄cipalia p3 ex dictis in qōne. r tu vide. et bene considera rē.

¶ Priora aut r notioza duplr sunt. nō. n. idē ē prius natura r ad nos prius. neq3 notius natura r nobis notius rē

Veritas 13°. Utz alia sint nobis notioza r alia notioza nāe. ¶ Ad partes negatiuam arg. sic. nā nihil cognoscit. ḡ rē. assūptū p3. accipiēdo nām p̄ agēte mere nā li vt cōiter accipi solet.

Ad oppositum ¶ Uī p̄hs i plerisq3 locis vt in B p̄mo posterior. vbi voluit idē nō eē nob r simplr. i. nāe notius. ¶ Itē p̄ phycorū in p̄cipio. cū dicit. inata ē nobis via rē. ¶ Itē 2° met^o. vbi voluit manifestissima i nā a nobis difficiliter coḡsci. ¶ In ista qōne tres erūt articuli. In p̄ videbūtur qdā mōi r̄ndendi coēs ad qōnē. In 2° ponam modū quē puto eē vey r ad mētē Ari. In tertio ponētur difficultates.

Quantum ¶ Ad primū voluit p̄mus modus r̄ndendi q̄ ea dicūtur notioza nature q̄ scdm se siue fm̄ nām suam magis cognoscibilia sunt. et i⁴ sunt entia maioris et perfectioris entitatis. Nobis autem econuerso contigit. Hoc vidē colligi ex auctoritate Ari. scdo met^o prius allegata. Ex quo consequēter infertur minus vltia eē nature notioza. et magi vltia nobis. p3. q2 min^o vltē pfectius est suo magis vlti cū ipi^o pfectionē icludat et aliqd vltra. et hāc dic̄ fuisse Ari. itentōem i p̄hemio phycorū. ¶ Cōtra istū modū ar. sic. p̄ q2 sequeretur cās eēntiales rei nālis nō eē i⁴ re nāli notiozes quo ad nām. Quis vī cōem sniaz phozū qui volūt cās eē nāe notiozes. ¶ Effectus nāles sensibiles nob sūt notiozes q̄ sue cāe. ḡ cāe sūt nature notiozes. ¶ Idem vī cō sniam cōmētatoris exp̄sse in p̄hemio phycorū. Cōsequētia vero pbaf sic. mā rei nālis ē suo cōposito valde ip̄fectior igif rē. t3 nāa fm̄ opionē. r assūptū p3 d se. ¶ Idē ar. d for

ma q2 saltē forma nō videtur maioris perfectionis q̄ p̄po situm. eo q̄ oēm pfectionem forme p̄po^o includit. q̄re rē. ¶ Scdo ex opione seq̄ p̄cessū ari. quo p̄cessit i libro phy. inuestigādo p̄n^o rez nāliū ex effectib^o illoz p̄ncipioz non fuisse ex notiozib^o nobis r ignotiozib^o nāe. Cōsequēs vī cō sniaz eiusdē r cōmētatoris i probemio eiusdē libri. Quā vero t3 p3 opionē. q2 effect^o. s. p̄posita nālia maioris sūt pfectōis. q̄ sua p̄n^o. s. mā vel for^o. vel saltez q̄ mā. q̄re rē. ¶ 3° vī bec opio eē cō sniam ari. i p̄ libro poste. vbi voluit vltia eē simplr siue nāe notioza. p̄ticulariavero nobis. Cuius op^o bec opio sensit. ¶ Sorte diceref sic h opio r̄ndet. q̄ p̄mo poste. Ari. p̄pauit vltia p̄ticularib^o indiuiduis. sed p̄pando magis vltē minus vlti sicut fecit p̄ phy. cōcedenduz est minus vltia esse nāe notioza. ¶ Dec r̄nsio nō obstat. nā sicut minus vltia sūt nāe notioza q̄ magis vltia. eo q̄ sūt entitatis pfectioris ita vī q̄ singulare vt for. d3 eē nāe notius q̄ aial. eo q̄ oēs pfectionē aialis includit r aliqd vltra. qd̄ tm̄ repugnat snie ari. loco allegato. q̄re rē. ¶ Scds mod^o r̄ndēdi p̄mittit hāc distinctionē aliqd eē nāe notius q̄ duplr itelligi p̄t. ¶ Uno mō. q2 fm̄ nām suā sit magis cognoscibile. r hoc mō entia pfectioris entitatis dicūtur eē nature notioza. q2 vniū qd̄ q3 ens q̄tm̄ h3 de entitate tm̄ h3 d̄ cognoscibilitate. Dūc moduz sentit ari. scdo meta. vbi dicit q̄ intellectus n̄r se h3 ad ea q̄ sūt manifestissima nāe siue in nā sic oculus noctue ad lucē diei. p̄ manifestissima aut in nā itelligit subas sepatas q̄ sūt entia pfectissima. ¶ Scdo mō d̄ aliqd notio^o nāe. q2 prius intētū a nā quō spēm d̄nt eē nāe notiozē q̄ indiuiduū aut genus. eo q̄ nā p̄us spēm intēdit. Dūc modū sūpserūt ex verbis auic. primo sue phy. c. p̄. vbi vult q̄ nā prius itelligit spēm q̄ indiuiduū aut genus. Ex quo iferūt spēm esse nature notiozē. ¶ Tertio. q2 sine aliquo cognosci possit. r nō ecōuerso. sic aial cognosci pōt nō cognito hoie. nō aut pōt hō coḡsci nō cognito aiali. Dūc modū sūpserūt ex v̄bis ari. s. meta. c. de priori vbi voluit aial eē pri^o hoie. q2 aial eē pōt sine hoie. r nō ecōuerso. Et sic a fili inferūt q̄ aial hoc mō d3 dici notio^o hoie ¶ 4° mō nāe notio^o aliqd est appellā dū. q2 sit illud a quo nā icipit opari. r sic p̄ nāz nāle agens itelligūt distictū agēs cognitiuū. Ex q̄ p3 cās h^o eē nāe notiozes q̄ effectus. p3. q2 a cās nā incipit opari per eas p̄ ducēdo effect^o. Sumit̄ iste mō^o ex v̄bis cōmētatoris cōnto 3° primi phy: vbi dicit cās rez nāliū notiozes eē apud nāz q̄ res nāles. q2 nā fac p̄posita ex causis. h mō dicūt Ari. itelle xisse p̄ phy. de notiozibus nature. ¶ Et si ar. d̄ istos. q̄ nā nihil cognoscit. ergo rē. R̄ndent q̄ illud cōe dictū cōditio naliter itelligi d3. v3. si nā cognosceret p̄us coḡsceret cās q̄ effectus. et sic de alijs que notioza dicūtur. Et hoc ē vey eo q̄ cāe sūt agēti nāli p̄pigozes et ab eis nā icipit opari. ¶ Item a fili. sicut artifex res artificiales p̄ducendo p̄us cās cognoscit q̄ effectus. Ita r̄tingeret de agēte nāli si cognoscere possit. ¶ Contra istū moduz r̄ndendi nō instatur q̄tm̄ ad p^o tria mēbra distictōis. q2 iuxta illa nō cōiter dici tur nō eadē esse nobis r nature notioza. S3 istaf d̄ vltimū mēbz sic cōditionalr itellectū. Et p̄ sic. si nā coḡsceret. aut cognosceret sic itelligētice cognoscūt. aut sicut nos cognoscim^o. vī sicut bruta. a sufficienti diuisione. Si p̄ mō. seq̄ q̄ nō p̄us cās cognosceret q̄ effectus. tūc. n. apphenderet nō discurredo. Si scdo^o tūc eadē eēnt notioza nobis r nature. Si tertio mō. rē nō pri^o coḡsceret cās q̄ effect^o: sic nec bruta. ¶ Confirmaf. si nāle agēs coḡsceret. aut coḡsceret p̄ spēs inatas vī ab extriseco p̄ductas. Si p̄ mō. tūc cognosceret sicut itelligētia. r tūc fiat ar^o vt pri^o. Si scdo mō. aut coḡnitōe sensitua tm̄. aut itellectua. Si sensitua tm̄ tē cāe nō eēnt ei notiozes. sicut nec brutis. Si itellectua. aut igf sue itellectōi deseruiret opatio sensitua. aut nō. Si p̄ mō tūc apphenderet sic nos apphendam^o. Si scdo mō. h vī ir rōnabile. q̄re rē. ¶ Cōfirmaf scdo. si nā coḡsceret ip̄fecti^o

Questio XIII.

cognosceret q̄ nos, sed nobis pp̄ ip̄fectum modū coḡscēdi notiores sūt effect⁹ q̄ cāe. ergo a fortiori effectus eēt nāe notiores q̄ cāe. t̄z n̄a cū minori. maior affirmat. q̄z nā ē nobis ip̄fectior. t̄z p̄ n̄is si coḡsceret: ip̄fectiorē h̄ret modū coḡscēdi q̄ nos. imo q̄ aialia bruta. ¶ Sc̄do p̄ncipalr ar. v̄lia fm̄ hūc modū d̄nr nāe notiora q̄ p̄ticlaria. t̄z magis v̄lia q̄ min⁹ v̄lia. s̄z a magis v̄lib⁹ nō incipit nā opari. ḡ r̄c. minor p̄z. eo q̄ nāe agēs p̄ticulares p̄duc̄ effect⁹ mediātib⁹ p̄ticulari b⁹ cāis vniuersalia vero trāsmutatōi subiecta nō p̄nt eē eo q̄ actiones sunt suppositoꝝ. vt colligitur p̄ de anima. ¶ 3⁹ ex opione seq̄ret formā q̄ ē ps̄ eēntialis p̄positi nālis nō eē nāe notiorē p̄posito. Consequēs repugnat huic opioni. v̄t eēt eē mētē ari. i. p̄hemio p̄hy. n̄a v̄o t̄z. eo q̄ nāe agēs non incipit a forma effectū p̄ducēdo nāle. imo i eodē instāti s̄l v̄trūq̄ p̄ducit. ¶ Cōfirmat. q̄z seq̄ret m̄z absolue notiorē eē q̄ for⁹. n̄is v̄t cōez scholā p̄hoz. v̄t eēt h̄ac opionē. n̄a v̄o t̄z. q̄z nāe agēs p̄ a m̄a incipit suā efficere opationez p̄ quā v̄ltiate formā p̄ducit. q̄re r̄c. Per idē p̄barē dispōnes m̄ae q̄litatiuas t̄z ip̄am trāsmutatōez eē nāe notiores q̄ forma. ¶ Cōfirmat sc̄do. q̄z seq̄ret cāz finalē q̄libet alia cā eē nāe min⁹ notā. n̄is v̄t cōez modū loquendi auctoꝝ i hac m̄a. cōiter. n. cedūt q̄ q̄to aliq̄d gen⁹ cāe ē p̄fecti⁹ tāto nāe est not⁹. cā v̄o finalis ē nobilissimū gen⁹ cāz. ḡ r̄c. Cōsequētia vero t̄z. q̄z in opando alie cause pri⁹ nāli agēti occurrunt q̄ causa finalis. ergo r̄c. ¶ Cōfirmatur et quero nunquid natura prius cām agētem cognoscat q̄ m̄z. aut econuerso Si sc̄do mō hoc nō v̄t p̄sonū. q̄z cā efficiēs ē fm̄ nāz p̄ior māli. q̄re nāe d̄z eē notior. Si p̄ mō. n̄. ab agēte n̄ incipit opari nā. ḡ r̄c. t̄z n̄a fm̄ opionē. t̄z assūptū p̄z. q̄z nemo sani capitis diceret q̄ aliq̄d agens incipiat a se p̄ducere suā opōnem. tūc. n. idē sibi i sua opatione eēt subm. q̄d v̄t absurdū. ¶ 4⁹ p̄ncipalr ar. sic. i. multis opōnib⁹ hō mere nāl̄r agit p̄ cās p̄ducēdo effectus. t̄z n̄i sibi nō sūt cāe notiores. ḡ a s̄li. si nāle agens cognosceret nō oporteret ip̄m p̄us cās cognoscere q̄ effectus. t̄z n̄a t̄z assūptū p̄z d̄ opōnib⁹. nutritiue. digestiue. t̄z sic de alyz h̄z. Quare effect⁹ sūt nobis notiores q̄ sue cāe. ¶ Cōfirmat. q̄z mediāte aia intellectu poli t̄z intellectu agēte p̄ducim⁹ intellectionē. t̄z n̄i mediāte intellectionē hec oia sūt nobis nota. ergo r̄c. Sicut ar. de nobis. ita argui pōt d̄ brutis aialib⁹ q̄stū ad opōnes eoz nāles t̄z s̄sitiuas. ¶ 5⁹ p̄ncipaliter ar. sic. artificii p̄ducēti rē aliquā artificialē notior est illa res artificialis q̄ sue cāe. ergo nāli agenti notiores sūt effectus q̄ sue cāe. t̄z n̄a. ex his q̄ d̄nr ab opione. t̄z assūptū arguitur. q̄z p̄mū in intentōe artificis est finis quē intēdit. n̄i vero ordinata ad finem app̄hendere. vt colligitur de mente Aristo.

Quantum Ad 2^m p̄mitto p̄mo. apud modū loquēdi Aristo. idem ē aliqd̄ simplr esse notius et nāe. p̄z. ex mō loquēdi ip̄ius p̄ p̄hycoꝝ. et p̄mo posteriorum. ¶ P̄mitto 2° q̄ simplr notiora dicuntur ea q̄ a sensibus sūt remotiora. sic v̄lia resp̄cū singulariū. q̄uis singlaria sint magis nobis nota. p̄z. p̄ huius. ¶ P̄mitto 3°. q̄ v̄lia singularibus opata notiora fm̄ ite^o dici debēt. p̄ticulariav̄o notiora s̄z sensū. p̄z hoc p̄ p̄hycoꝝ. circa finē illi^o capli oēs iḡr̄oria p̄n^o faciūt r̄c. ¶ Ex his inferē v̄le eē simplr not⁹. nāe not⁹. et notius fm̄ ite^m q̄ p̄ticulare. cū at hoc verificari nō possit d̄ ite^m fm̄ q̄ natus ē nō posse recipe cognitionē nisi mediāte sensū. eo q̄ indiuiduū p̄us app̄hēdit ab intellectu isto^o. relato q̄ v̄le: seq̄tur q̄ hoc verificari d̄z de intellectu sc̄dm se. et absolute cōsiderato. ita. s. q̄ si p̄ pole n̄i intellectus manēs eiusdē p̄fectionis eēntialis cui^o nūc ē posset sine ministratiōe sensū itelligere. p̄ app̄hēderet v̄le q̄ p̄ticulare. et h̄ ē rōnabile vt appet ex p̄cedēti q̄de. ¶ Dicem⁹ iḡr̄ ea d̄bere dici nāe siue simplr notiora. q̄ magis ē apr^o intellectus app̄hendere sc̄dm se cōsideratus non i relatione ad sensus. siue que p̄us tēpore vel nā ab intellectu app̄hēderētur. si p̄ se itelligere posset

sine sensuum ministratiōe. ¶ Juxta hūc modū quē puto ad mētē Ari. cederet ea que alyz cōparata rōnē h̄nt depēdentie et rōnē absolute posterioris eē nāe minus nota. t̄z cōsequenter diceret ens eē notissimū nature. deinde mag^o vniuersalia. t̄z sic p̄sequēter vsq̄ ad indiuidua. ¶ Cōcederet 2° ad cognitiones specificas et p̄ticulares descēdēdo deū esse quolibz alio ente inferiori nāe notiorē. et sic cōsequenter ad hec inferiora descēdēdo. ¶ 3° cōcedēdū eēt mām et formas suo cōposito nāli eē nāe notiores cū ab illis p̄ se depēdeat. s̄l r̄ formā eē m̄a notiorē. l̄z. n. m̄a a forma et forma a m̄a aliquo mō depēdere dicatur. q̄z tamē absolute p̄or ē forma q̄ m̄a d̄z forma p̄ nota esse nāe q̄ m̄a. Idem diceret de substantia compata accidēti et vno accidēti p̄ori comparato posteriori t̄z sic de ceteris h̄z. Et oia hec cedēda sunt. q̄z sicut res se haberet ad eē ita se haberet ad cognosci. ¶ P̄. q̄z nō quā tūc h̄ret intellectus eēt s̄lis illi quā nūc vocam⁹ notitiā ipsius p̄fectā. sed notitiā p̄fecta intellectus p̄ cōphēditur q̄d absolute ē p̄ minus habēs depēdentie rōnem. quare r̄c. ¶ Itē notitiā q̄ tūc app̄hēderet intellectus ē. sicut notitiā qua app̄hēderet intellectus adeptus si dari posset. s̄z itellctus adeptus p̄ cognosceret ea q̄ min⁹ h̄nt depēdentie rōnē. ḡ s̄l r̄ i p̄posito dicēdū eēt. maior app̄z. q̄z fm̄ cōmētatorē si intellectus eēt adeptus vniremur intellectui agēti q̄ ad itellectionē. t̄z p̄ n̄is ita sine ministratiōe sensū itelligere possemus sicut intellectus agens. minor v̄o de se p̄z. ¶ S̄z aliq̄ forte istaret d̄ p̄dicta. si intellectus humanus p̄ se itelligere posset nulla cōcurrēte sensū administratiōe. tūc itelligeret sic itelligētie app̄hēdūt. s̄z itelligētie talē nō h̄nt modū app̄hēdēdi vnū p̄ aliū coḡscēdo. ḡ r̄c. maior p̄z. itellct^o h̄uan^o p̄nit ifimū i ḡne itelligētiar. ¶ Ad h̄ p̄babilr r̄ndēt negando maiorē. q̄z adhuc itellct^o h̄uan^o discurredo app̄hēderet. q̄d itelligētys p̄petere nō pōt. nō. n. discursus intellectuibus nō t̄n rōne sensū p̄petit. q̄n eēt ex nā p̄p̄a ip̄i. cū eēntialr sit alyz itelligētys ip̄fectior. ¶ Pōt eēt p̄babilr negari minor. l̄z. n. itelligētie nō vnū p̄ t̄pe q̄ aliez cōphēdāt. p̄ t̄n nā cōphēdere possūt. q̄re r̄c. ¶ Ex p̄dicti inferri p̄nt d̄el ones r̄s̄siue q̄s̄to. ¶ P̄ri^o 2°. vt p̄li^o i nālib⁹ notiora nāe sūt nobis ignotiora. et econuerso. p̄z q̄z v̄t p̄li^m effect⁹ i nālib⁹ sūt cāis suis nobis notiores. cāe v̄o nāe notiores q̄ effect⁹. ḡ r̄c. maior d̄ se p̄z. q̄m effect⁹ sūt s̄sib⁹ p̄ximiores. minor ex p̄cedētib⁹ p̄z. Eadē d̄clo videt de mētē Ari. i p̄be^o libri p̄hy. d̄ mētē eēt cōmētatoris ibidē cōmētō 3°. Dico notāter v̄t p̄li^m. q̄z n̄i cōuenit certā cām nāle suo effectū eē nob notiorē tāq̄ sensib⁹ n̄ris p̄pingorē. cātis. n. tā digestionis q̄ putrefactōis pōt eē cā nālis. q̄ t̄n v̄traq̄z illaz notior ē nobis. color eēt notior est nobis q̄ sp̄s coloris q̄ est ei^o effect⁹. q̄re r̄c. D̄r eēt notāter i nālib⁹. nā i mathematici oppositū cōtingit. vt p̄z de mētē cōmētatoris. p̄ p̄hy. ¶ 2° d̄clo. l̄z ita sit. i q̄libz t̄n demonstratiōe q̄ p̄cedit a cā simplr p̄ori ad effectū suū idē ē not⁹ nob t̄ nature. p̄z. q̄z cā q̄ ponit i p̄missis ē nobis notior. alr p̄ eā nō demonstraret effectus. verūt̄n effectus absolute notiores d̄nr. q̄z ad ipsos cōphēdēdū maiorē h̄em^o aptitudinē t̄z facilitatē. hoc aut rōne sensuum contingit qui sunt ministri intellectus. quare r̄c.

Quantum ad tertiū. sit p̄ difficultas. si min⁹ v̄lia sūt nobis t̄ nāe minus nota. vt seq̄tur ex p̄us determinatis. seq̄tur q̄ a nobis p̄us min⁹ v̄lia app̄hēdi deberent. q̄d est d̄ p̄dcā. n̄a p̄batur. q̄z a nobis prius acq̄ritur doctrine gradus remissior q̄ intensior. sed min⁹ v̄lia remissiori gradu sunt nobis nota. eo q̄ sūt nobis min⁹ nota. ḡ r̄c. ¶ 2° difficultas. sint he cāe p̄ ordinē eēntialr t̄mediate se h̄ntes. s. a. b. c. d. f. t̄ seq̄tur q̄. c. eo q̄ ē cā. notior est nāe q̄ nobis. t̄ q̄ effect⁹ notior ē nobis q̄ nature. q̄d ip̄licat d̄dictiōnē. ¶ Itē in eodē casu sit q̄. a. cā sit nature nota vt q̄ttuor. t̄ sc̄da in duplo minus. tertia in duplo minus sc̄da. t̄ sic per ordinē. Econuerso vero. f. cā nobis nota sit vt q̄ttuor. d. i. d̄

plomin^o. et. c. i. duplo min^o d. et sic vltra. tunc ex casu seq^r. c. cam nobis et nature eqliter esse nota. na seqtur illa vtrisque esse nota vtynū. Quare aliqua erūt nobis z nāe eqliter nota. Si d^r nō admittēdo casuz. q^ritur nūqd notitia. c. quā habemus sit intēsiōz ea quā hz nā de ipsa vel remissioz. Si intensioz. sic h^r maius icōueniēs. Si remissioz ponat notitiā nāe remitti ad eqlitatē. vel n^ram intēdi. z sic hēbitur intēti. In eodē et casu v^r q^r nō oīs cā sit nāe notioz effectū. sint enī iste cāe i g^rie cāe efficiētis. tūc. f. est cā finalis aliāz q^r tū est minus nota nāe. igitur zc. C³o difficultas sit ad pbādū q^r quocūqz effectū dato ille est vel eē pōt nāe notioz q^r nobis. Similr eque notus. qz si nō sit. igr. a. effectus nobis notioz q^r nāe. z ponat notitiā nostrā remitti ad nō gradū. stāte notitia nature. tūc legtur q^r notitia n^ra aliqū erit eqlis. z aliqū remissioz notitia nāe circa eūdē effectū. q^rre zc. Per simile argumētū pbaret q^r qlibet cā nobis est v^r eē pōt eā notavel notioz q^r nāe. C⁴o v^r q^r sic duplex ē notitia nostra respectu eiusdē rei. v^rz. notitia qz. z notitia ppter qd. ita duplex est notitia nāe. quo cōcesso. seqtur illud qd ē nāe ppter qd notius. ē et nobis i eodē g^rie notitie magis notū. p^riformiter dicēdū erit de notitia qz. q^rre iter nostrū modū cogitēdi z nāe nō erit d^ria ponēda. C⁵o ad primā r^ridē p^r ex bis q^r i qōne pcedēti dca sūt. q^r nō iō magis v^ria nob notioz d^rir. qz sint intēsius nota. q^ruis hoc attingere possit. sed qm magis z facilius ē apt^o itellec^o apphēdere illa. Scdo dico cōcessa minozi g^ra argumēti q^r lz remissioz gradus notitie respectu eiusdē rei sit ab itellec^o prius acgrēdus q^r intensioz. respectu tū diuersoz hoc nō oz. C⁶o ad scōdam z sequētes pōt vna r^risione dici q^r rōnes ille mltā supponūt p^rter ppositū n^rz. P^rio enī imaginat^o aduersari^o nām eē rē aliqū cognoscentiū ab itellec^o nostro realiter distinctā. q^r modū hz intelligēdi diuersū ab itellec^o nostro. hec aut imaginatio qualr vera sit. p^rz ex determinatis. Scdo imaginat^o q^r hic p^retur notitia n^ra ad notitiā nāe respectu eiusdē obi q^r tū p^ratio ē oīo ipertinēs p^rposito. cū. n. dicim^o. a. effectū nobis esse. b. cā notiozē. z. b. eē notiozē nāe. nō itelligim^o. a. eē nob notiozē q^r nāe. neqz. b. esse notiozē nāe. q^r nobis. cū h^r sit oīo impertinens. 3° credit aduersari^o ea nobis vel nāe sp^r dici notioz q^r sūt intēsius nota. sed hoc nō est v^rz. vt ex p^rdcis p^rz. Ex qbus p^rz. g^ra argumēti dicēdū eē ad casū de. a. b. c. d. f. causis. c. effectū nobis eē. b. cā notiozē. z eandē. c. cām eē. d. effectū nature notiozē. C⁷o ad cōfirmatiōes d^r q^r siue cōcedatur siue negetur. c. nobis z nature esse equalr notam nō est ad p^rpositū nostrū. C⁸o ad aliam cōfirmatiōem dicere^r vt cōiter d^r. q^r cū. f. sit effectus ab alyz causis pueniēs i g^rie cāe efficiētis nō ē finis p^rmaris. sed scōarius. neqz finis g^ra cuius. sed finis quo. De tali aut nō incōuenit ipz eē nāe min^o notū. cū sit absolute prius posterius i nā appellādū. C⁹o ad tertiā p^rz q^r siue ita sit siue nō sicut illa rō pbat illud est ipertinēs p^rposito n^ro. C¹⁰o ad vltimā negetur similitudo. cuius cā satis p^rz ex declaratis in articulo scdo. C¹¹o ad rationes pncipales. pater qd dicendum.

ctus ē magis finitus. C¹²o Secūdo quo ad cām efficientē nō seqtur. tu es calidus ppter solē. g^r sol est magis calidus. cū. n. sol sit de suba corporis celestis nō est p^rpe alterabilis. et per d^ris non ē calidus nec frigidus appe llādus. C¹³o Itē non seq^r. a. est calz ppter. b. g^r. b. ē calidi^o. vbi enī. b. assimilauerit sibi a. est antecedēs verū et consequēs falsū. C¹⁴o Similiter non seqtur tu es calidus ppter motū. g^r motus ē calidior. C¹⁵o Itē tu es ebrius propter vinū g^r vinū est magis ebriū. C¹⁶o Itē non seqtur. soz. est rōnalis propter plonē. ergo plato magis ē rōnalis. psequēs. n. est falsū. cum rōnale non suscipiat magis nec minus. a^ris autez est verum. vbi plato sit pater soz. C¹⁷o Tertio quo ad cām mālē arguitur. soz. ē p^rpositus propter materiaz. nō tamē mā est magis p^rposita. vt patet. imo potius seqtur oppositū. C¹⁸o Similiter nō seqtur. soz. est corruptibilis p^r mām g^r mā est magis corruptibilis. C¹⁹o 4° celuz mouet^r ppter deū tāquā propter cām eius finalē. et tamen deus non magis mouetur. cū deus sit penitus immobilis. C²⁰o Itē et vltimo videtur q^r exēplū Ari. nō sit ad p^rpositū suū cū dicit. q^r si quē diligimus propter alium q^r aliū magis diligimus. illud .n. est exēplū i genere cāe finalis. cōclusio vero nō scitur propter p^rmissas tāquā propter finē. sed tāquā propter cām efficientem. vt cōiter d^r. imo notitia cōclusionis videtur eē finis notitie p^rmissaz: q^r si cōueniēs esset exēplū. seqtur potius q^r d^rlū. nō magis sciatur q^r p^rmissa. q^rre. zc.

Ad oppositum Est Ari. i. textu. C²¹o In ista qōne p^r recitabo quosdā modos r^ridēdi. et istabo d^r ipos. Scdo ponā aliū modū r^ridēdi.

Quantum Ad primū p^rtermisiss qbusdā alyz modis antiqz. posuerūt moderni aliqz cōclusiōnes. C²²o Quaz p^rma est ista. Illa p^ro non t^rz in causis formalibus. p^rz p^r primū argumētū et cōfirmationes eius. C²³o 2^a p^rdicta p^rpositio nō t^rz in causis mālibus. p^rz p^r tertiū argumētū. C²⁴o Tertia cōclusio. illa p^rpositio nō ē vera i causis finalibus p^rz. qz soz. est ābulans p^r sanitare tāqz p^r cām finalē. non tamē sanitas est magis ambulās. C²⁵o 4^a cōclusio. ipa nō tenet in causis efficiētib^o istrumentalib^o aut nō eēntialiter ordiatis. P^rimum p^rz. qz aliqz ē calidus propter motū tāqz istrumentalē cām effectiuā. non tamē motus est calidior. Secūdum probatur. qz a. ignis generatus a b. igne est calid^o propter. b. non tamē. b. est calidior. a. cū sibi ipm assimilauerit. a. vero. z. b. cū sint indiuidua eiusdē spēi. nō inuicē essentialiter ordinātur. C²⁶o 5^a cōclusio. p^rdicta p^ro locū hz in causis efficiētib^o pncipalib^o z essentialiter ordinatis formaliter aut virtualr. Ideo dicūt. bⁿ sequitur. tu es calidus p^r ignē. igitur ignis est calidior te formaliter aut virtualiter. Similiter seqtur tu es calidus ppter solē. g^r sol est calidior te formaliter aut virtualiter. Et hoc verum est pro secūda parte. lz. n. sol non sit formalr calidus. est tū caliditatis p^rductiu^o merito cui^o d^r virtualiter calidior. C²⁷o Ex p^rmissis seq^r q^r qdā p^rmissa formaliter magis sciūtur q^r d^ro. i. p^rmissa demōstrabiles. ipis enī formaliter p^rpetit denoiatio scie. qdā vero virtualr magis sciūtur. v^rz. p^rmissa indemonstrabiles. ipse enī nō dicūtur formaliter scite accipiēdo p^rpryissime sciam. vt visum est superius. sed earuz habitus vocatur intellectus. vt videbitur infra. sed dicuntur virtualiter scite. quia virtutē habēt scientie productiuā. dicūtur etiam virtualiter magis scite. qz virtutē habēt excellētiōzē faciēdi scire qz conclusiones. C²⁸o 3° iste modus sit subtilis et bene ordinatus. istari tamē pōt d^r ipfuz. p. qz Ari. i. probando intentū suū adduxit exēplū pertinēs ad cām finalē. v^rz. si soz. diligit platonē propter ciceronē: q^r magis diligit ciceronē qz platonē. q^r illa p^ro maxie videtur p^r m ari. tenere in cāis finalibus. C²⁹o 2° dilectio ciceronis z dilectio platonis nō sunt inuicē eēntialr ordinate. ergo p^rz intētiōne ari. illa p^rpositio videtur tenere nō solū in eēntialiter. sed et i accidentalr ordiatis. assūptū p^rz. qz ille due dilectiōes sūt eiusdē spēi. C³⁰o Itē p^r acciōs est q^r alter p^r

Semper. n. ppter qd vnumq^oqz est illud magis est. z c

Veritur 14°. Utz illa p^rpositio sit v^ra. i. p^r qd vnumq^oqz ē tale z illō magis. arguit^r q^r non. p^r quo ad cām formalē qz soz. est albus p^r albedinē. nō tamē albedo est magis alba. vt vult Ari. p^r topicoz dicēs. q^r nō bene d^r albedinē colocari. C³¹o Item si sic eēt albedo eēt alba per albedinē sibi inberentē. et illa p^r aliam. z sic in ifinitū: qd videt^r absurdū. C³²o Si militer tu es calidus p^r caliditatē. nō tamē caliditas ē calidior. C³³o Itē tu es aiatus ppter aiā tuā. non tamē aiā tuā ē magis aiata. C³⁴o Itē li^o est finita ppter pūctū. nō tamen pun

alter diligatur. q̄re r̄c. ¶ R̄ndēāt huic argumēto negādo q̄ dilectio ciceronis et platonis sint eiusdē sp̄ei. lz. n. plato et cicerō sint eiusdē sp̄ei. tñ cicerō dilect^o pp se. et plato pp aliū dilect^o sūt oba formaliter distincta. q̄re sue dilectōes ex hoc poterūt sp̄e distingui. ¶ Sed hoc non obstat. qz lz pp hoc sp̄e acc̄ntali distinguerēt. tñ ille dilectōes in eadē sp̄e q̄litate eēntialiter reponunt. ¶ P̄. q̄litercūqz sit adhuc stat q̄d p̄ d̄f. v3. q̄ valde acc̄ntale est vt alter p̄pter alter diligat vt p3. quare r̄c. ¶ 3° arguit p̄ncipalr. d̄ceditur p̄n^o magis sciri q̄ d̄clones ex virtute p̄cedētis p̄pōnis. p̄ncipia vero nō sūt cā effectiua notitiē d̄clonis. sed intellectus. ergo ille mod^o nō est ad mentē ari. t3 d̄na cū maiori. minor aut v̄r manifestā. ex 3° d̄ aia. ¶ Sorte d̄r q̄ notitiā p̄ncipioz efficit notitiā d̄clonis. et hoc sufficit p̄posito n̄ro. ¶ Sed hoc p̄ nō obstat. cuz hic adinuicēz d̄pēntur duo extrema in hac denotatiōe que est sciri. notitiā vero p̄ncipioz vel d̄clonis non d̄r sciri. sed p̄ncipia et d̄clō sciri d̄nr. ergo si vera erit d̄p̄tio in ḡne cause efficientis. oportebit q̄ p̄ncipia sint cā efficiēs notitiē d̄clonis. ¶ P̄. lz d̄cederet q̄ p̄n^o sint cā effectiua notitiē d̄clōnis. nō tñ erūt cā p̄ncipalis. q̄re ille modus nō erit cōformis dictis ari. affūptū p3. Lū cā p̄ncipalis sit intellectus etiā qz nulli^o opōnis vel effect^o cā p̄ncipalis pōt eē acc̄ns v̄t p3 ex cōi p̄hia. p̄ncipia vero et eoz notitiā sūt acc̄na q̄dā. ergo nō erūt cā p̄ncipalis notitiē d̄clonis. quare r̄c. ¶ Ad B̄ r̄ndent negādo maiorē. d̄nr. n. q̄ calitas ē p̄ncipale agēs in calefaciendo manū. et leuitas vaporis est p̄ncipale agēs in mouēdo vaporē sursum. et sic d̄nr q̄ lz hoc i actōib^o n̄alib^o v̄ez eēt. nō tñ v̄ez est v̄lr i actōibus sp̄ialib^o. eo q̄ color ē p̄ncipale agēs in multitudinē sp̄ei sue. et sic i p̄posito dicendū v̄r. ¶ S3 p̄n^o dictū v̄r d̄ cōez p̄hia3. Scōm aut lz tene ri posset et d̄cedi q̄ vna sp̄es aliā p̄ducatur tāq̄ p̄ncipale agēs. tñ multo v̄isimili^o apparet i p̄posito n̄ro q̄ p̄ncipia sint solū instrāl̄r d̄currētia ad notitiā d̄clonis. itellec^o at p̄ncipaliter ad illā d̄currūt. q̄ dicere p̄ncipale agēs eē p̄n^o. q̄re r̄c. ¶ 4° sic iste mod^o r̄ndēdi cū illa p̄ticula formalr vel v̄tualr saluat illā p̄pōnem in cāis efficientib^o p̄ncipalib^o et eēntialr ordinatis. ita v̄r i aly3 ḡnib^o cāz cū eadē p̄ticula posse saluare. lz enī albedo vel caliditas nō sit formalr magis alba vel calida. tñ v̄r q̄ v̄tualr magis ē talis. p̄pterea q̄ ip̄a ē cā r̄tus talis denotatiōis. ¶ Idem dico de aia tua q̄ pōt dici v̄tualr magis aiata. qz est cā p̄ncipalis p̄ quā tu es aiatus ¶ Itē de cā māli v̄r q̄ q̄uis mā nō sit formalr d̄posita nec corruptibilis. ip̄a tñ v̄tualr magis cōposita vel corruptibilis dici pōt. p̄ q̄to est p̄ se cā d̄pōnis et corruptōis. ¶ Itē in cāis efficientib^o instrāl̄ibus v̄r nō min^o verificari posse. lz enī vinū nō sit formalr ebriū. v̄r tñ q̄ sit v̄tualr magis ebriū. propterea q̄ est ebrietatis productiuū. sicut sol ē caliditatis p̄ductiu^o. ¶ Idē dico de motu q̄ nō est formalr calidus. sed caliditatis p̄ductiu^o. q̄re d̄clones p̄cedētes vidētur frustra posite ab illo mō r̄ndēdi. ¶ Scōs modus r̄ndēdi dicit q̄ quattuor d̄ditōes requirunt ad veritatez p̄dicte p̄pōis. P̄mo q̄ illud i quo sit d̄p̄tio insit v̄triqz extremorū. et p̄pter hoc nō o3 si tu es calid^o pp solē q̄ sol sit calidior ¶ Scōdo requir̄ q̄ illud p̄dicatū v̄triqz insit. vel inesse possit p̄m magis et min^o. ex defectu huius d̄ditōis nō o3 si sol. est rōnalis pp platonē. vt p̄lo sit magis rōnalis. qm̄ rōnale neutri illoz attribuit̄ p3 magis et min^o. ¶ 3° requir̄ q̄ alter ex extremoz sit cā p̄p quā alter ē tale. et pp B̄ nō seq̄r dom^o ē propter edificatorē et ip̄a est alba. ḡ edificator est magis albus. ¶ 4° requir̄ q̄ illud p̄pter q̄d alter est tale sit total^o cā p̄pter quā d̄r tale et defectu huius particule. vbi sol. diligere p̄pter platonē ciceronē et albertū. stare vt sol. magis diligere ē q̄ ali3 illoz p̄ se. lz oēs simul sūpti plus diligerentur q̄ sol. ¶ L3 iste modus sit satl subtilis. istat tñ d̄ ip̄3. ¶ P̄mo qz. a. ignis generat^o a. b. igne est calidus pp. b. tñ nō o3 vt b. sit calidior. a. cū sint eq̄ itēsi. sicut pono. et tñ ibi sūt noiare

cōditiones. q̄ r̄c. ¶ Cōfirmat v̄bia. calidū vt octo assimilet sibi oio. b. passū. b. ē tūc calidū pp. a. et de v̄troqz p̄dicatur eē calidū. et p̄dicat̄ scōm magis et min^o. et. a. ē cā q̄. b. sit tale et ē cā totalis ad mētē illoz. et tñ. a. non ē calidius. b. ḡ. r̄c. ¶ Itē nō segtur. tu es long^o pp q̄ritatē tuā. ḡ q̄ritas tua magis ē longa. d̄ns. n. ē ipole. qz tūc aliq̄ ps tue q̄ritatis eēt sine subv̄l i alio subo q̄ i te. et tñ sūt ibi oēs q̄tuor noiare d̄ditōnes. q̄ r̄c. ¶ Tertio v̄r q̄ tertia cōditio sit supflua. illud. n. inuit̄ i assūpto p̄ncipali cū d̄r. pp. a. b. ē cal3. vel albū vel aliq̄d tale. q̄ r̄c. ¶ Nec ille modus arguēdi recte fundat̄ in p̄dicta p̄pōne. a. dom^o ē pp edificatorē et. a. dom^o ē alba. igiē edificator magis ē alb^o. Sed sic arguendo b̄n videre f̄ funri. a. domus est alba pp edificatorē. ḡ r̄c. ¶ P̄ vbi edificator alb^o domū edificaret et ip̄az dealbaret bec esset vera. domus ē alba pp edificatorē. et eē albū v̄triqz competit scōm magis et min^o. edificator ēt esset totalis cā hui^o dealbationis ad itellecū h̄s respondēdi. nō tñ o3 edificatorē magis eē albū qm̄ stare oppo^o. vt p3. ¶ Idē ēt p3 vbi a. sol. albo plato alb^o generef. q̄ tñ sit albior sol. ¶ Itē nō v̄r necessaria 4ª cōditio. qz notitiā p̄ncipioz est cā notitiē d̄clonis. et scōm Aristo. seq̄r ex B̄ p̄ncipia magis eē scita. nō tñ p̄ncipia sūt cā totalis notitiē d̄clonis. sed cū B̄ regrit̄ itellecū agēs. discursus itellecū. ad hēsio ip̄ius. et alia h̄s. ¶ Idē ēt p3 i exēplo Aristo. nō. n. sola dilectio ciceronis ē cā dilectionis p̄lonis. lz alia multa regrunf. sicut aia illā p̄ducēs aut p̄cipiēs et p̄que imediate p̄duc. et alia h̄s multa. q̄ r̄c.

Quantum Ad scōm articulū scōm q̄ cōsiderare p̄positionis aliq̄ regranf cōditiones. verbi gr̄a. cōparando. b. ad a. p̄mo requir̄ q̄. a. esse tale sit pp. b. eē tale. ¶ 2° requir̄ q̄ eē tale v̄triqz extremoz iesse possit scōm magis et minus. ¶ 3° q̄. a. esse tale i esse et fieri depēdeat. a. b. esse tale. ¶ 4° cōcludetur. q̄. b. sit magis tale q̄ a. quo ad illud esse tale ip̄i^o a. q̄d depēdet ab eē tali ip̄i^o. b. ¶ Dico p̄ notāter q̄. a. eē tale sit p̄pter b. eē tale. et nō dico absolute sit p̄pter. b. pp exēplū positū de edificatore albo. lz enī domus sit alba pp edificatorē. nō tamen ē alba p̄pter edificatorē esse albū. ¶ Idē dico de sol. albo generef. platonē albū. q̄uis ēt per 3^{am} particulam bec duo exēpla a p̄posito remoueri possint. ¶ 2° ponit̄ secunda particula. qz p̄lo ḡnatus a. sol. ē rōnalis p̄pter sol. et p̄pter sortē esse rōnale. Hoc ēt separaf per tertiā. nō tñ est magis rōnalis. qm̄ rōnale nō cōpetit eis scōz magis et minus. ¶ 3° i particula tertia d̄r scōz eē. pp exēplū d̄ igne ḡnante et igne ḡnato. verū. n. ē q̄. a. calidū eē p̄ductū est p̄pter. b. eē calidū nō tñ a. eē calim i eē depēdet. a. b. calo. qz a. remanere pōt corrupto. b. ¶ Idē dicēdū v̄r de. a. calo af similitate sibi. b. q̄uis d̄ virtute f̄mōis dici p̄t. q̄ p̄ p̄mā p̄ticulā bec duo sepant̄. ¶ D̄r 2° i eadē p̄ticula i fieri. qz lz te eē lōgū sit pp q̄ritatē tuā eē lōgā. Et v̄triqz extremoz isit eē lōgū scōm magis et min^o. et te eē lōgū i eē depēdeat a q̄ritatez eē lōgā. nō tñ i fieri depēdet ad istū itellecū. q̄ lōgitudō q̄ritatis non est neqz fuit cā p̄ducens te eē lōgū. ¶ 4° ponit̄ 4^a p̄ticla siue v̄ltia. qz vbi a. d̄ p̄ duo diuersa ḡna cāz demōstret. f. b. c. nō o3 vt. b. magis sciat q̄ a. q̄uis ibi sint alie tres d̄ditōes. ¶ Lū. n. ali3 grad^o notitiē a. acgraf p. b. et ali3 p. c. stat notitiā a. maiorē eē q̄ aliq̄ aliaz p̄ se. vt p3. sed sufficit p̄posito n̄ro. b. magis sciri q̄ a. quo ad illā notitiā a. q̄ ex. b. fuit acq̄sita. similit̄ dico de. c.

Ad rōnes p̄ncipales. ¶ Ad p̄mā d̄r q̄ ibi deficit cōditio p̄. nō. n. sol. ē alb^o p̄pter albedinē eē alba3. ¶ Silr dico ad alias de cā formalr. ¶ Silr ad p̄mā de cā efficiēte. ¶ S3 ad scōam d̄r q̄ ibi deficit tertia cōditio vt visū ē p̄. ¶ Ad alia vero duo d̄r q̄ deficit p̄ma. Sed ad v̄ltimū d̄r q̄ deficit scōa. ¶ Ad argumta d̄ cā māli d̄r q̄ deficit p̄. silr d̄r. ad ar^o de cā finali. ¶ Ad v̄ltimā rōz p̄ dici pōt. q̄ q̄uis illd̄ exē^o eēt i ḡne cāe finalis. tñ ita sibi d̄ueniunt nō

minate aditioes sic i pposito nro. Sic n. sciri dclones e pp sciri pncipioz. r ta pncipys qz dcloni opetie sciri fm magis r min. r no dclonis depedet in ee r fieri a notitia pncipio ru. ex qz dnr oz qz pn magis sint scita qz dclon. q ad illa sciam q p eade pn acgrif. Sicut et diligi platonē e pp diligi ciceronē. Et vterqz opetere pot dilectio fm magis r min. r platonem diligi hac dilectione depedet iesse r fieri ab eo qd est diligi ciceronē. quare dcludi pot q dilectio qua diligit ciceronē maior illa qua diligit plo pueniēs ex dilectōe cicerōis. quare rē. ¶ Alio dici pot q illd ex pta ē i gñe cāe efficiētis sic et ex d pncipys r pnc. eo q dilectio cicerōis sil cūbñficio qd plo ifert cicerōi ē cā efficiēs qz for. diligit cicerōz. Si n. illd ex pta ē cā finali. oporteret qz for. diligeret plonē i hūc finē ordiaref. vt ipe diligeret ciceronē. qd tñ ē falsū. qre rē.

Quare si quidē scimus per prima r credim. illaqdē scim r credimus magis rē. Qd XV.

Veritur is. Utz principia magis sciā tur qz cōclusiones. negatiue ar. p sic. de pncipys nō ē scia. g. rē. assūptū pz de mēte Ari. ifra. q vult qz hit pncipioz nō debet dici scia. sed intellect. Idē pz demente linconiēs. ¶ 2o de dclonib demonstratis maxime pprie hētur. scia. nō at de pncipys. sed min pprie. g dclones magis sciūtur qz pn. r3 dña. et añs patuit supi d mēte linconiēs. ¶ Cōfirmat. qz dclonū nō magis ē pfecta qz notitia pncipioz. g pfectius sciūtur dclones. et p dñs magis sciūtur. assūptū pbat. qz si nō dclonis demōstrate nō eēt magis pfecta. tē eēt aliqua r pfecta. qñ n eēt maxie ppe scita qd vñ d liconiēs. ¶ 3o. aliqui dclō dmo stratōis pot eē scita eius pncipys oīo exñtib ignotis. g rē. assūptū pz. possū. n. ad sensū scire lunā eclipsari ve eclipsa bilē eē. qzuis pn aqb nō dclonis depedet sint oīo ignota. vt pz. qñ rē. ¶ 4o. si pn magis scirētur qz dclones. tūc nō dclonis eēt nō pncipiozū remissioz. pz dña de se. dñs tñ vñ falsū. qz oē remissū vñ eē remissū p admixtiōem sui dny. vt pz de mēte ari. p pby. vbi voluit qz min albu vel calidū diceref pp admixtiōē sui dny. sed nō sciētifica cōclonē nō est remissa p admixtiōē sui dny. g rē. minor pbat. qz si cū notitia sciētifica dclonē dñiū misceref. illud nō videref eē nisi error. aut formido. s3 b ē ipole. quotiēscūqz. n. cū aliqua credulitate aliqs grad miscef formidinis. aut erroris de eo qd credit nō hñ scia. nedū ppe. sed neqz large sūpta. qd l3. n. scire ē firmiter r sine hesitatōe credere cū b qz ita sit ex pte rei. vt cōir pz. qre rē. ¶ 5o. vbi. a. dclō d mref p. b. c. pmissas. r sit notitia illaz itensa vt. 3. dclonē notitia vt. z. pono q notitia dclonē intēdaē ad duplū stāre notitia pmissaz. qd vñ satis pole. tūc seqtur vt notitia dclonē erit maior vel itē sioz notitia suoz pncipioz. ¶ Cōfirmat. qz stāte pdicta notitia dclonē demref eadē. a. d. p. c. pmissas in alio gñe. r. c. pmissas sint note. vt. 3. r pducāt notitiā dclonē vt. z. qd satis vñ pole. r tūc seqtur notitiā totā. a. dclonē eē vt. 4. notitiāz vo. b. vel. c. pncipioz solū eē. vt. 3. qre magis scietur dclō qz sua pn. ¶ 6o. d pncipys nō hñ notitia. g rē. assūptū pbat. qz si sic. vel illa notitia eēt nobis inata. vel p doctrinā acqfita. nō p mō. qz tūc intellect nñ nō eēt tāqz tabula rasa. cui op dñ i tertio d aīa. neqz z. qz rē notitia pncipioz fieret ex ali q pexistēti cognitione. vt pz i lra. et sic pn nō eēt nobis p nota. qd vñ falsū. ¶ Ultio ar. sic. notitia pncipioz r notitia dclonē sūt abiūicē spē distincte. g nō ad iūicē cōpari pñt. et p dñs pn nō magis sciūtur. r3 dña. r assūptū pz p ari. ifra. cū notitia dclonē sit scia. notitia vero pncipiozū nō scientia. s3 intellectus dici debet. quare rē.

Ad oppositū est ari. i textu. p hui. i illa pre. qm at oz credere. rē. ¶ In ista qōne erūt tres articuli. In p pmitteretur qdaz. In z. ponētur dclones.

in tertio dubitationes.

Quantum ad pñū sit p dclō. pncipioz demon strationis. qdā sūt demōstrabilia. qdā vō idemōstrabilia. ex pmi. sic pmissas pbātes qz triāgul hēt tres. vel sicut hoc pncipium. de pūcio ad pūctū rectā lineaz dicere cōringit. qd qzuis i geo nō pberur. demōstratur tñ. 6. pby. ex p scōi. quecūqz sūt eqliavni tertio. iter se sūt eqlia de vtrifqz pot fieri mentio in pposito. ¶ 2o distinctio. scire multiplr accipitur. vt patuit supi. scire pprie sūptū pnci pys r dcloni attribui pot. Scire vero maxie pprie solū dclō nib. nō at pncipys idemfabilib attribuit. ¶ Ex qb ifert dū distinguitur scia d hitū pncipioz q vocatur intellect qz ibi loqtur d scia maxie pprie sūpta. ¶ 3o distinctio. Aliquā ppōne alia ppōne magis eē scitā duob mōis itelligi pñ. cū enī scire dicat credere firmiter cū hoc qz ita sit ex pte rei. in telligi pot qz sit magis scita. qz magis vera vel maioris cre dulitatis. ¶ 4o distinctio. aliquā eē ppōne maioris crudeli tatis duob mōis itelligi pñ. vno mō qz intellect illi magis ac tualr assentit. scōo qz d se intellect magis iclinat ē adherere pp manifestiozē. r magis ineuitabilē eē ipi veritatē. ¶ 5o distinctio. credulitas actualis duplr dici pñ maior. vno mō qz itē sioz. alio mō qz fixioz intellectui. ¶ 6o distinctio. aliqui dclō de q hñ notitia pbat p sua pn. aliqui vero nō. ex pmi. cū pbat triāgulū hñ tres. p hoc qz h3 angulū extrifecū. ex p scōi. sicut cū scit lunā eclipsari p sensū. nulla hita cognitiōe suoz pncipioz p q demref. ¶ Ultia distinctio. cū pparam pñ dclonib q ad sciri magis vel min hoc pot fieri absolu te. vel singula singulis referēdo. qz. s. vñūqz qz pn magis scit qz dclō qz ipaz declaraf vñ eē. ¶ Pria suppo. intellect human nālē h3 inclinationē ad assentiēdū veritati. pz. qz nālē h3 inclinationē ad scire. vt pz in pñemio meta. qre rē. ¶ 2o suppo. cū qdā sint manifestioz r magis ieuitabilis veritatis. qdā vero min. intellect magis ē apt pmiss assenti re qz scōis. pz ex p. ¶ 3o suppo. cū intellect sit apt vni medi ante alio assentire: ē ad aliq pñū vel ad aliq p deuenire cui intellect ē apt p assentire. pz. qz alr eēt pcessus i finitū in his qz assensus vni reqreref ad alteri assensū. talia vero sūt pplexa manifestissime et maxie ieuitabilis veritatis sic de qz dñ eē vñū eē. nō ptingit idē sil eē r nō eē. r post illa sūt. qz cūqz sūt eqlia vni3 inter se sūt eqlia. s3 ab equalibus equalia auferas remanētia sūt eqlia. oē totū ē mai sua pte. r sic de alyz. et de his loqtur cōmētator tertio de aīa. cōmento. 36. qz ipa sūt nāliter intellecta. qd nō dicit. qz eozum cognitio sit actu isita intellectui. tūc. n. intellect nō eēt tāqz tabula ra sa i pncipio sui. s3 est p rāto. qz nāliter ē apt immediate eis assē tire absqz alio discursu cui assensus deducat ipz in assē sū eoz. ¶ Ex qb ifertur qz cū ex assē sū vni deducitur intel lect i assē sū alteri. fm rectū ordinē sue nālīs iclinationis. sicut ex assē sū. a. i assē sū. b. tūc est magis apt assentire. a. qz b. pz. qz assē sū. b. i fieri. et eē dpedet ab assē sū. a. Dico notā ter scōm rectū ordinē. rē. qz cōtingit intellectū ordine non re cto assē tire pōzib ppter posteriora. sicut multis cāis pnci pys ppter assē sū suoz effectū. vbi tñ nō oz cōcedere itē dese magis aptū eē assē tire posteriorib. r b ē qz illud non cōtingit h3 rectū ordinē sue nālīs iclinationis. sed hoc forte ptinget pp notitiā sensitiuā a qua intellectiua depedet vel ali qua consimili causa.

Quantum ad 2m. sit hec p dclō. Cōparādo absolute oīa pncipia cōclusionib intellect magis ē apt adherere oīb pncipys aut quibusdā qz dclonibus. hoc pz de mēte ari. i textu cū dicit nō pot aut credere rē. p batur et rōne sic. intellect nat ē cuilibz veritati assē tire vt pz p suppoē pñā. magis aut ē apt assē tire his q sūt māife stioz et magis ieuitabilis veritatis. vt pz p scōam. talia vō sūt pncipia saltē oīo idemōstrabilia. vel p sicut de quolibz dicitur esse vel nō esse. omne totum est sua parte maius. qz

cūqz sūt eidē tertio eqliā rē. ¶ 2° arguit sic. illis intellect^o est aptus magis adherere qb^o natus ē p^o assentire. talia vero sunt pncipia saltē p^oia. g^o rē. minor p^o per tertiā supponem. maior ar. qz si alicui intellect^o nat^o ē p^o assentire. illi assentit nō rōne alteri^o cui p^o assentiat. alyz aut assentit rōne illi^o. qre magis illi d^o assentire: r piformiter sicut pncipys oīno primis magis assentit. qz p^o assentit. sic ēt pncipys q^o magis p^o pncipia sūt pncipys primis. p eadē cāz magis adherere d^o qz d^o clusiōib^o d^o m^o ratis. D^o at notāter i d^o clōne oīb^o. aut qbus dā. p. qz d^o tigit eadē p^o pōne eē pncipiū r d^o clōne. n^o cōtigit at idē eē seipō absolute noti^o. scōdo qz d^o tigit aliq^o p^o pncipia respectu. a. cōclōnis ab intellectu min^o eē credible. b. cōclōne multū differēte ab. a. stare. n. b. eē ppingorē pncipys p^o mis q^o. a. qre rē. ¶ 3° cōclō. cōpādo pncipia corrūdetur ad suas d^o clōnes. itat d^o clōne eē scitā pncipys ex^o t^o b^o ignotis. p^o per 3° ar^o pncipale. ¶ 4° d^o clō. stat p. a. b. pmissas dem^o rari. c. cō clusiōne. r t^o c. eē notiorē. a. r. b. pmissis. p^o p cōfirmationē qnti pncipalis. ¶ 5° d^o clō. vbi p aliq^o pmissas aliq^o cōclō d^o mōstret. nulla aliūde acq^o sita notitia eiusdē cōclōnis. qz per illas pmissas. aut pncipia a qb^o ille pmissas depēdet. intellect^o adiscēs magis adheret pmissis qz d^o clōni. p^o qz adhesionē quā h^o erga d^o clōne depēdet ab adhesionē pmissaz i eē r fieri. r a nullo alio depēdet cui p^o adhereat nisi ab his a qb^o depē det assensus pmissaz. sed ppter qd^o vnūq^oqz tale: r illud ma gis. vt p^o qre rē. Et p idē fūdamtū q^o cōcedit d^o pmissis ipis ex^o t^o b^o dem^o rabilib^o: sicut cōcedēdū erit de pncipys a qbus ille pmissas depēdet. ¶ Ex qb^o infer^o. qz l^o pmissas n^o mag^o eēnt vere qz cōclō. dicerētur t^o magis scite. propterea q^o magis credite. ¶ Seq^o vlt^o r^o q^o p^o dictaz pmissaz cognitio iten sior notitia dici deberet. p^o postq^o intellect^o eis intēsi^o adhe ret ceteris parib^o. posset ēt fixior dici notitia cōclōnis. eo q^o illa notitia siue hitus p illas pmissas acq^o situs nō remanere pōt nisi notitia siue hitus illaz pmissaz remoneret. ¶ 5° cōclūsiō. ex qb^o scūqz pncipys nātr pncipib^o aliq^o conclusio dem^o rē: intellect^o magis ē apt^o assentire eis dē pncipys. qz cō clusiōi. q^o ad illā notitiā q^o p eadē pncipia ē acq^o sita. ista p^o si cut pcedēs. Ex quo infer^o q^o talia pncipia tūc magis sciunt. ista d^o clūsiō cū ei^o correlario r cōclūsiō pncipia pnt eē ad mētē ari. ¶ 6° d^o clūsiō. nō obstātib^o pcedētib^o d^o clūsiōnib^o. d^o cedi tū pōt q^o d^o clūsiō magis pncipie sci^o qz pncipia idem^o rabilia. ad istū intellectū. q^o scia d^o clōnis ē magis pncipie sūpta. qz scia indem^o rabiliū pncipioz. p^o ex his q^o alias dicta sunt.

Quantum Ad tertiū. circa p^o dicta cōsequēter dubita tur. qz si cōclō minus sciatur qz eius p^o mis se sit. i^o g^o a. cōclūsiō. r ex eadē demōstretur. b. tūc segtur q^o . b. min^o sciatur qz. a. et itez si ex. b. demōstretur. c. min^o scie tur. c. qz. b. et sic tādē gradatī descēdēdo ad notitiā d^o clūsiō nis demōstrate deueniet. q^o erit remissior et iperfectior no titia cōclūsiōnis alie dyaelctici silli. qd^o v^o icōueniēs. ¶ 2° dubitat. qz si notitia pmissaz itēsi^o ē siue euidētior notitia cōclūsiōnis. sit i^o g^o notitia pmissaz itēsi^o vt. 3. et d^o clōnis vt . 2. et remittatur abe vniformiter ad nō gradū. et segtur q^o aliq^o erit notitia pmissaz qn^o nō erit aliq^o notitia d^o clōnis. stare tū debita aduertētia. et debita cōpatione d^o clōnis ad p missas. qd^o tū v^o falsū. ¶ Cōfirmatur. nā si notitia pmissaz sit itēsi^o. cū iter itēsi^o et remissius necessario sit dare medi um. tūc iter notitiā pmissaz imediatarū d^o clōni. et notitiā d^o clōnis dabitur notitia media qd^o tū v^o falsū. sic ēt iter illas pmissas et d^o clōne nullū datur mediū. qre rē. ¶ Tertio du bitatur. qz d^o clō ex aliq^o pmissis demōstrata. p ples euiden tias cognoscitur qz ille pmissas. g^o magis certa ē. et magis sci tur qz ille pmissas. qd^o ē d^o determinata. assūptū p^o qz d^o clō sci tur per oēs euidētias per q^o sciuntur pmissas. et vltra sciatur p ipas pmissas. qre rē. ¶ Quarto dubitatur d^o correlaria qre te d^o clōnis. qz tā d^o clōnis. qz pmissaz demōstrationis sūmus h^o gradus credulitatis. g^o nō magis neqz itensius credūtur

siue sciuntur pmissas qz d^o clō. assūptū p^o batur sic. qz vtrobiqz credulitas ē ipermixta formidini ad oppositā partē. g^o rē. 13 d^o seqntia. qz sicut a sili tūc caliditas ē sūma cū nulli gradui frigiditatis sit permixta. assūptū v^o p^o aliter. n. nō hēretur scia de aliq^o ipaz. vt p^o per cōez d^o ffōne scire largissime sum pti. ¶ Ad hec rūdetur. ¶ Ad p^o mū q^o p notitias sciētificas descēdēdo gradatī nō possum^o vsqz ad nō gradū descēde re remanēte notitia sciētifica. eo q^o ad quālibz talē regritur firmus assēsus. sed ad firmū assēsus nō sufficit qlibet grad^o quantūcūqz remissus. qre rē. ¶ Ex quo d^o r^o cōcluditur cū notitia d^o clōnis silli dyaelctici v^o p^o mū sit alicui gradui for midinis admixta. q^o nō segtur vt notitia d^o clōnis demōstra te sit remissior vel iperfectior notitia d^o clōnis silli dyaelctici. ¶ S^o aliq^o dubitabit. qz pole ē aliq^o min^o firmū h^o rē assē sū huic d^o clōni demōstrate. triāgulus habet tres. qz quis illam sciat p demōstrationē: qz certe p^o positioni d^o t^o gēri. sicut illi hoc ē. seipō demōstrato. qre tūc v^o q^o scia illius cōtigitis p fectior erit siue itēsi^o notitia d^o clōnis demōstrate. ¶ Rū det q^o l^o d^o t^o gēret credulitatē circa illud d^o t^o gētes itēsi^o rem eē credulitate circa p^o positionē illā demōstratā: non ppter ea segturer notitiā eius sciētificā esse pfectiorē. qm^o scia illi^o d^o clōnis ē de re necessaria. r p se. de q^o pncipie scia hētur. de illo vero cōtigitis nō hētur scia pncipie. sed valde large. vt hitus est p^o us. quare rē. ¶ Ad scōm d^o r^o qdā moderni q^o notitiā p missaz nō ē itensior notitia d^o clōnis. neqz econuerso. ¶ 2° d^o r^o q^o vbi abe notitie remittatur ad nō gradū euidētie nō est pole q^o vniformiter remittatur. s^o ē pole illas eque ppor tionabiliter remitti. ¶ Cōtra p^o mū argumētū. qz intellectus hūanus itēsi^o pncipys adherere pōt qz cōclūsiōni. sed ex itēsi^o adhesionē alyz pibus segtur notitiā eē itēsi^o rem g^o rē. cōsequētia r a^o nis de se p^o. ¶ Cōtra scōm arguit p^o quia abutūtur i^o termino vniformiter: accipiūt. n. ipm p eque v^o qz quis enim vera esset ymaginatio sua q^o non possit cōtinue vsqz ad non gradū eque vere remitti tamē: cū hoc stare q^o eque pportionabiliter et vniformiter continue remitterē tur. qm^o vniformiter remitti est tū gradualiter i vna pte tē poris depdere qz i aliqua equali vt p^o ex cōi mō loquēdi. et hoc satis ē possibile. vt p^o. ¶ 2° illa rūsiō v^o cōtra experien tiā. aliq^o n. adiscēs cōclūsiōne ex aliq^o pmissis pōt hitū pmissaz retinere depdito tū totaliter hitū cōclūsiōnis. si cut frequēter cōtingit. qre notitiā cōclūsiōnis poterit vsqz ad nō gradū deperdi et equaliter. remanēte postea aliq^o gra du notitie pmissaz. Respondetur igitur concedendo cōclūsiōne esse possibilem. videlicet q^o aliquādo erit noti tia pmissaz. qn^o nō erit notitia cōclūsiōis. ¶ Et si dicitur q^o ari. videtur dicere oppositū in p^o hemio. cū dicit. statim. n. i ducens cognouit. Dicitur q^o illa verba p^o h^o dant solutionē huic argumento. dicit enī inducens quasi velit q^o vbi sciāt pmissas. r fiat debita applicatio ipaz ad cōclūsiōne ipam ex pmissis inferendo: r ea debite comparādo. tūc statim cō clūsiō sciatur. qz quis ari. in predicta auctoritate non vniuersa liter loqueretur. sed de quadā demōstrationē particulari. vt ibi videri potest. ¶ Sed diceret aliq^o. ponatur igitur stare debita aduertētia r cōparationem illoz adinuicēz. r tunc videtur pcedere argumētū. ¶ Rūdetur p^o q^o vbi tā notitia pmissaz qz notitia cōclūsiōnis debeat sciētifica cō tinue remanere vsqz ad finē t^o p^o in quo remittūtur. nō ad mitto q^o remittatur vsqz ad nō gradū notitie. cui^o cā est. qz ad notitiā sciētificā regritur firm^o assensus. nō qlibet aut gradus notitie vel. euidētie quātūcūqz remissus sufficit ad faciendū firmū assēsus. quare rē. Et hec rūsiō est d^o p^o dictos ¶ Scōdo dico vbi ambe remittētur vsqz ad certos gradus sub qbus nō amplius erūt notitie sciētifice appellāde. sed imediate a^o sic. q^o statibus cōd^o ionibus q^o ponūtur. e^o cito ad illos gradus deueniet. veloci^o tū rōnabiliter remittetur notitiā pmissaz. q^o aut b^o fiat e^o pportionabiliter vel in e^o

proportionaliter neq; sequitur neq; repugnat. posset. n. qd dicere qd sic imaginando qd qn no^a pmissa erit vt vnū cū dimidio. tē notitia cōclusionis erit vt vnū. 2 sic corruidenter posset aliqs dicere oppositū si veller. qre rē. ¶ Ad confirmationē argumēti pncipalis dī cōiter. qd sicut iter pfectionē caliditatis 2 pfectionē frigiditatis nulla est media pfectio que sit remissior prima 2 intensior secunda. sic inter notitiam pmissarū remissiorē. 2 intensiorē notitia cōclusionis. cū ex notitia pmissarū imediate dependeat notitia cōclusionis. ¶ Cū autē dī qd inter intensius 2 remissius dat mediū. diceret qd vix ē absolute posse gradualiter mediū assignari. nō tñ oz illud mediū eē formā iter duas assignatas formas nālī ordinatū. vñ si pfectio caliditatis signet p octo 2 frigiditatis p sex. lz iter gradu caliditatis vt. 8. 2 frigiditatis vt. 6. sit repibilis grad^o medius. nō tñ illi medio gradui quādā mediā formā corruidere inter illas nālīter ordinatā. ¶ Et si arg. cōtra p̄dicta. qz tūc discipulus a notitia pmissarū ad notitiā cōclusionis pcedēs pcederet cū saltu. v3. ab intensiori ad remissiorē sine medio. ¶ Ad hoc pōt duplī rñderi. p̄ tenendo qd notitia aliq̄ inte^{ua} certe intensioris subito acgrat qd B nō incōuenit i hō reb^o q̄ de sui nā subito acgrī pñt. 2 tenēdo qd q̄lz tal' successiue acgrat. qd magis puto. diceret qd notitia cōclusionis ex notitia pmissarū a nō gradu notitie sciētifice icipit acgrī. 2 sic dñter successiue intēdat vsq; ad certū gradū. 2 p̄ dñs i ei^o acq̄sitiōe n̄ fiet salus iux cōem itellectū. 2 nō seqtur. nulla alia acgrēf notitia media itēsiue. ḡ fiet salt^o. sic ēt nō seqt. ex calo vt. 8. imediate fiet aliquod calidū vt. 6. ḡ fiet salt^o rē. ¶ Ad tertiā negāda ē dñā. lz potī seqt opp^o. q. n. ad cōclusionē plures reg^o rant euidētie arguit maiorē ipsi^o icertitudine. q̄ pmissarū. de eodē tñ dcederet qd sup plures ei^o p se euidētias sciret. tūc magis siue certius sciret alyis pib^o. ¶ Ad qrtā dubitatōez negat añs. ¶ Ad rōnē in opp^o negat dñā. pōt. n. credulitas aliq̄ remitti ad gradū valde remissiorē sine formidis p̄mixtiōe cū ea. neq; necessariū ē cū quoz gradu remisso credulitatis aliq̄ p̄mixtū eē gradū formidis. lz B de caliditate et frigiditate dcederet grā argumēti. si ēt daret sola caliditas vt duo p se i subo. nō min^o eēt remissa q̄ si frigiditati vt. 6. cōiūgeret. q̄ nō diceret remissa per admixtionē dñy. ¶ Silr dōm erit de gradu credulitatis cōclusionis remissiori gradu credulitatis pmissarū. quare rē.

Ad rōnes principales. ¶ Ad p̄mā dī qd d pncipys nō hētur scia p̄p̄yissime sūpta. q̄ distinguit contra hitū q vocat itellect^o lz hētur scia p̄p̄ie. de tali igif loquēdo verū ē pncipia magis sciri. ¶ Ad scōz negāda ē dñā vt p3 ex vltima cōclusionē 2 p̄cedētib^o. ¶ Ad confirmationez videbit i qōne sequēti. dcedit tñ hic notitiā cōclusionis posse ip̄fectā dici respectu alteri^o nō. sed vlteri^o negāda ē dñā. cū iferē qd tūc nō eēt cōclusio demonstratōis p̄p̄yissime scita. ¶ Ad 3° p3 ex 2ª cōclusionē. ¶ Ad 4° concessa dñā p̄ma ad rōnē i oppositū negāda ē maior. ¶ Ad ari. diceret qd verū ē vbi plus de frigiditate vel nigredine cū caliditate vel albedine misceat seqtur vt subm sit remissius tale. nō tñ seqtur vt rō formalis essendi remissius sit cū suo dñio misceri. Diceret vlteri^o qd simile nō ē de caliditate vel albedie. 2 credulitate. qm caliditas vel albedo in corpibus mixtis sūt gradu remisso eē nō pñt ex ordie nature nisi nigredini vel frigiditati diūcte. nō sic autē ē de credulitate respectu formidis vel erroris. ¶ Ad qntū patet in qōne. ¶ Ad confirmationē p3 ex 3ª cōlone. ¶ Ad 6° negat añs. Ad pbatōz negat illa dñsio. nisi itelligat illā cognitōez eē inatā. qz. s. eē itellectui nālīssimā iux itellectū exp̄suz in qōne de mēte dñē. ¶ Ad vlti^o dī qd q̄nis p̄dicte nō spē distinguat. cū tñ aliq̄ mō gñe dveni ant. p̄pari pñt. ¶ Ad pbatōez dī qd ēt notitia pncipioz scia p̄p̄e dici pōt. q̄nis nō p̄p̄yissime. 2 i B adiucē p̄pari pñt rē ¶ **Quare si quidē scim^o p̄ prima 2 credimus illa**

scim^o magis 2 credimus rē. **Questio .XVI.**

Verit^o 16°. Utz no^a pncipioz sit p̄fectior no^a cōclusionis. negatie ar. sic. no^a qz. ē ip̄fectior no^a p̄p̄ qd. lz no^a cōclusionis ē p̄p̄ qd. no^a vō pncipioz saltē idēmrabiliū ē solū qz. ḡ rē. maior h̄r p̄b^o. 2 a dñē. i p̄bē p̄b̄y. dñēto p̄. vbi dīc qd dup^o ē scia. p̄cāz. 2 sūi cā. 2 qd scia p̄cām ē p̄cā. scia vō n̄ p̄cāz ē ip̄cā. ¶ Scōdo q̄to aliqd ē min^o cōe tāto alyis pib^o ē p̄fecti^o lz signi^o cōclusionis ē min^o cōe significatio pncipioz. q̄r erit p̄fecti^o. 2 p̄ dñs ei^o nō erit p̄fectior. mīoz p3. cū p̄n^o sint ex teris magis vlib^o q̄ cōlones. maior p3 iductiue. spēs. n. ē suo gñē p̄fectiō. 2 gen^o iferi^o gñē supiōi. ¶ Cōfirmat rō sic. no^a distincta alyis parib^o p̄fectior ē no^a dñsa. notitia vō cōclusionis ē distincta. cū sit p terminos spāles. 2 notitia pncipioz dñsa cū sit per terminos gnāles. ḡ rē. Tertio finis ē p̄fectior his q̄ sūt ad finē. lz finis notitie pncipioz ē notitia cōclusionis. ḡ rē. minor p3. qz sic pncipia diffinitiuā ordinantur in sciaz ita pncipia dem̄ratiōis ordinant^o in cōlone. maior h̄r a p̄b^o. 2 p̄b̄y. vbi vult qd finis ē cā cāz. 2 necitans alias cās. ¶ Quarto notitia getās itellēz p̄fectior ē no^a n̄ getante. lz notitia cōclusionis getat itellectū. nō at notitia pncipioz. ḡ rē. maior p3. 2 minor p̄bat. qz sic nā nō gescit in pncipys nālīb^o. lz i effectu. ita itellēz n̄ gescit i pncipys itelligibilib^o lz i cōlōe dñmrata. n. n. gescit dōec p̄ dñmratōez cōlone iuenerit. q̄ rē. ¶ Ultio si no^a pncipioz eēt p̄fectior tē h̄is illoz notitiā frustra q̄reret notitiā cōclusionis. qd v̄r absurdū. p3 dñā. qz ex minori p̄fectiōe acq̄sita n̄ plus p̄ficeretur ei^o itellēz. Seq̄ret vlteri^o qd puer nūc p̄ sciaz aliq̄ addiscēs p̄fectiorē h̄ret notitiā. vel non min^o p̄fectam q̄ hō q̄ lōgo tpe p̄p̄icaciter studuisset. dñs v̄r absurdū. dñā p̄bat. qz puer nūc p̄ addiscēs notitiā h3 pncipioz q̄ p̄fectior ē q̄ notitia aliq̄a cōclusionis. quā ali^o acq̄suerit in toto tpe vite sue.

In oppositum arguit. In cās eēntialr ordinatis cā nālīter p̄ior ē p̄fectior. lz no^a notitia pncipioz 2 notitia cōclusionis inuicēz eēntialr ordinat^o sic vt notitia pncipioz sit p̄ior. vt p3 ex p̄cedēti qōne. ḡ notitia pncipioz ē p̄fectior. Dignitates ḡ erūt p̄fectiores sup̄pōnib^o. sup̄pōnes p̄missis. 2 p̄missis cōclusionē. 2 sic cor respōdenter erit d notitys ip̄az. Scōdo idēpendentia dicit quādā p̄fectiōez. igif q̄to minus aliqd dependet tāto est p̄fecti^o. lz notitia pncipioz minus d̄pendet q̄ notitia cōclusionis. ḡ rē. minor p3. qz a q̄cunq; d̄pendet notitia pncipioz d̄pendet notitiā cōclusionis. 2 nō ecōuerso. qre rē. ¶ Itē humanus itellectus nō pōt primis pncipys dissentire. ḡ rē lz dñā 2 añs colligif a p̄b^o scōdo 2 p̄ buius. ¶ In ista qōne p̄ p̄mittent qdā. Scōdo ponent cōlones. Tertio videbit dif- ficultas vltimi argumenti ad partē affirmatiuā.

Quantum ad p̄i^o sit hec distinctio p̄i^o. Principioz qdā sūt p̄ma 2 qdā n̄ p̄ma. Ex^o p̄mi. sic d̄ q̄lz dicit esse vel nō eē. Ex^o scōdi. sic de p̄cto ad p̄ctū rectā ducere atigit. ¶ 2ª distinctio. pncipioz p̄iculariū alic^o cōlone dem̄rate qdā sūt p̄missis p̄ q̄s illa cōclō imediate dñmrā qdā vō sunt sic illa a qb^o illa cōclusio mediate 2 remote de p̄det. ex^o sicut triāgulū h̄re tres imediate de p̄det ex triāgulū h̄re angulū extrīsecū. mediate vō 2 remote ex pncipys qb^o p̄ma p̄p̄o geometrie dem̄strat. ¶ Tertia distinctio. pncipioz dem̄rationis qdāz ex cōtingentibus terminis cōponūtur cū subo et passiōe demonstrata. qdā vero ex cōiorib^o. a quoz notitia aliq̄ mō notitia dependet passionis. Exemplum primi. vt si dem̄stretur hominem esse disciplinabile p hoc qd est animal rationale. Exemplum secundi. sic hoc prin^o. q̄cūq; sūt eqlia vni tertio iter se sūt eqlia. ad p̄mā passionē geometrie p̄bandā p se d̄currēs. ¶ Quarto nō. qd ex mltis argui pōt alicui^o singularis nō p̄fectio. p̄ ex p̄fectiōe obi c^o ē nō. scōdo ex p̄fectiōe modi illā acgrēdi. 3° ex maiori itētiōe ip̄ius. 4° ex adheffibilitate itellēz. 5° ex d̄p̄dētia vel

independentia maiori vel minori. Exemplum primi. sicut perfectiores diceremur scias quod de deo habetur quod que habet de triangulo. notitia est que de deo habetur secundum quod prima causa perfectior est illa que de ipso habetur secundum quod primus motor: id est ipse esse prima causa et ipse esse primus motor sit realis id est. Sicut scire homines est disciplinabile perfectio est scire alios pariter quod scire hominem est risibile. Id est homo risibilis et homo disciplinabilis sunt convertibilis id est. Exemplum secundi. sicut notitia que de eclipsi lune per causam eius acquiritur perfectior est ea que sine causa per sensum habetur. ut communiter patet. et habet a commutatore loco pallegato. per id est et aliam notitia geometria aliqua naturali perfectior dici potest. Ex tertio quod tertium et quod tertium sicut intellectus magis huic principio est aptus adherere. quod quod sunt equalia vni 3o et. tamen sibi certiori quod per conclusionem geometria. Et per id est et credulitas siue non interestior est potest. tale est principium minus dependens de quod predicta conclusio ad hunc sensum quod adhesio siue credulitas qua dicitur intellectus habere circa predictum principium ex paucioribus notitiis siue adhesionibus dependetia habet. iterum oia aut illa nihil est a quo tamen sit sumenda singularis non perfectio sicut ab objecto ipsius formaliter sumpto. perfectior. non est notitia quod de deo habetur est a posteriori procedendo quod que de triangulo habet. Id est si modo sit scias acquirere perfectiori acqisita. Et si vult assentire Ari. i decimo de animalibus cum dicit. magis. non. occupisim scire modicum de rebus honorabilibus et altis est si topice illud sciam. quod scire multum et per certitudinem de rebus minus honorabilibus. hoc. non. habet nobilitatem ex se. illud vero ex modo et qualitate. cum igitur perfectio notitie que ex perfectione sui obiecti acquiritur sit tanquam ab intrinseco sumpta. que vero ex perfectione modi tanquam ab extrinseco. ut vult ex vobis predictis. sequitur iterum. De notate obiecto formaliter sumpto. quod cognoscere deum esse primam causam perfectior est quod scire deum esse motorem primum. Id est utrobique sit obiectum reale id est. sed non formaliter. eo quod ab inuicem ratione distinguuntur. Preter oia notata. aliud est a quo alii cuius scie total perfectio summi principalis dicitur. s. finis vltimus et intrinsecus eiusdem scie. sic dixi in quonibus primi de anima de isto aut nihil intendimus ad primum. cum habet de non aliam singulari loquimur. non aut de aliquo aggregato ex notitiis pluribus ad vnum finem attributionem habentibus. sic est medicina vel naturalis philosophia. Ex predictis inferuntur quod ex modis aliis per non sufficienter inferuntur perfectio simpliciter maior notitie: id est inferri possit esse maior sed quod patet. quod ex altera preter posset alterius notitie perfectio ab obiecto sumpta plus excedere perfectionem illius notitie. quod econverso ex aliquo aliorum modorum. quod et. Sequitur vltimum quod vbi aliquid istorum modorum ad perfectionem. a. notitie plus concurrat quod ad. b. et aliquid econtra. illa absolute perfectior erit appellanda ad quam circa arguetes eius perfectionem poterunt in demonstrando concurrere. vbi equaliter concurrat. vbi vero equaliter tunc eque perfecte dicerentur. Sed aliquid dubitaret de predicta. nam vult sequi notitiam quam habet de deo esse infinite perfectam. quod est impossibile. probatur contra. quod illius scie infinite perfectum est obiectum. s. deus. cum igitur scie perfectio principaliter sumatur ab obiecto. ut dictum fuit. sequitur iterum. Rursum negando contra. Ad probationem sicut negatur contra. Id est. n. scie perfectio principaliter ab obiecto sumatur. non tamen simpliciter attenditur eius perfectio penes perfectionem obiecti. quod ex alia parte sunt circumstantie arguetes ipsius imperfectionem. v. dependetia. et modus acquirere sciam humani intellectus. Conceditur tamen aliquam sciam de deo esse infinite perfectam. s. illam quam ipse habet de seipso.

Quantum ad 2o sit 2o per. quis merito certitudinis et minoris dependetie notitia scientia principiorum primorum vel valde conuiz sit perfectior notitia secundum quod appellanda notitiis specialibus conclusionum. absolute tamen eiusdem imperfectionis dici dicitur. Primum per conclusionis arg. sic. primorum principiorum notitia certior est et minus dependens notitia specialium conclusionum. quod et. t. contra ex vltimo notato. et per patet patuit in questione procedenti. 2o vero de se non est. nam a quocumque notitia dependet principiorum conuiz ab eodem dependet notitia specialis conclusionis. et non est. quod et. assumptum patet. cum notitia scientifica talium principiorum sit ex simpliciter suorum terminorum apprehensione dependens. sicut cum lumine intellectus ageris et naturali inclinatione intellectus ad eis statim assentiendum. et ab omnibus his est non conclusio

tionum dependet. ut patet de se. et habetur de mente comm. 3o de anima. comm. 36. vltimum a non scientifica principiorum siue conuiz siue particularium. quod et. Secunda per conclusionis arguitur per rationes ad preter negatiua. et preter per secundam sicut cum eius confirmatio. et per vltimas. Nemini. non. dicitur rationabile appere quod non quam puer adiscens habet in primo valde facile et modica: sit absolute perfectior notitia scientifica conclusionum quam studio et labore in processu longi temporis acquirit. Per. scire in vltimo est quoddam scire in potentia. scire conclusiones scias specialis est scire in actu. quod ceteris paribus est perfectior. ut patet. quod scire per primo conuiz tamen erit imperfectior. t. contra. et antequam colligi per b. Per. non scientifica conclusionum sit ex notitia principiorum conuiz. tamen ex re mota quodam dispoie quod dispoit intellectus ad non illarum conclusionum acquirere quod perfectio absolute dnoiaanda. 2o. vltimum non principium particulari alicuius scie est notitias conclusionum absolute imperfectior appellanda. per per barium procedens. nam vltimum non tal principium est per terminos conuizes. per quod confusio habet notitiam quod per specialis terminos conclusionum. habet et quodam diminuta cognitio et valde facilis. que est via in aliam perfectionem acquirere. quod et. Dico notate ut vltimum. quod vltimum niret ex a primo immediate per barium. b. conclusionem a priori. nullo alio modo currere principium quod. a. et. a. non est per conuiza quod. b. quod tunc notitia. a. poterit esse perfectior. Secundo per conclusio patere inductiue. illi. n. principium geometrici. de puncto ad punctum attingit rectam lineam ducere. notitia scientifica est diminuta et imperfecta quodam non respectu notitie conclusionum que sequuntur. ut satis patere potest considerati. et sic de aliis vult dicitur. Sed aliquid istaret. quod ex predicto primo per de claratur per geometria a priori procedendo. et per simpliciter notiora. quod eius notitia perfectior dici dicitur. Et sic arg. de illo. ita de quibus alio principio particulari scie argui potest. Ad hunc rident. quod prima per geometria non solum per illud primo declaratur. sed alia concurrunt primo. sic circa datum punctum quodlibet spacium occupando circulum designare attingit. lineam ducte a centro ad circumferentiam eiusdem circuli sunt equalia. et quocumque sunt equalia vni 3o iter se sunt equalia. Quare habet probabile diceret. quod non sequitur vltimum principium. de puncto ad punctum. et. notitia perfectior absolute sit notitia prime conclusionis. sed quod omnium illorum principiorum ex quibus illa per demonstratur notitie sicut aggregate vnam constituent notitiam absolute perfectiorem. Et si arguitur sic. talis notitia ex illis notitiis aggregata perfectior est absolute notitia prime conclusionis. et per id est notitia prime quod notitia secunde. et sic deinceps. sed quod perfectior perfectior est et perfectius minus perfectio. quod procedendum erit quod notitia illorum principiorum simul erit omnibus notitiis conclusionum que in geometria habent perfectior. quod tamen nemo concederet. Rursum dicitur quod argumentum concluderet vbi ex notitia vnius conclusionis supaddita notitie alterius conclusionis non fieret vnum aggregatum intensiue perfectius. sed hoc in proposito non attingit. Quamuis. non. ex duabus distinctis notitiis diuersarum conclusionum non fiat notitia simpliciter vna. aggregatum tamen ex his dici potest intensiue perfectior notitia quod aliquid illarum per se. quod et. 3o conclusio. cuiuscumque demonstratio per quod. promissa per prias essentialis et immediata causam conclusionis includat. notitia promissarum perfectior est absolute notitia conclusionis: quod per eandem causam solum acquiritur. patet. quod tunc de effectu notitia habet distincta. In genere vero notitie distincte et per causam per priam premissarum notitia vult esse perfectior. Contra conclusionem instatur. quod vbi per notitiam matrem de re naturali notitia acquiritur: videtur notitiam illius esse imperfectionem. sicut etiam matrem ipsius per priam multo est imperfectionis illa re naturali. Secundo. quod vbi per efficientem causam procedat ad demeritum onem cause finalis. sicut cum ex ambulatione sanitas demeritum. notitia promissarum non erit perfectior notitia conclusionis. sed potius econtra. sicut et finalis causa perfectior est efficiens. quod et. Ad per dicitur quod res naturalis sit sua matrem perfectior. quod tamen per notitiam sue materie non acquiritur notitia illius rei naturalis. nisi sed quod in potentia fuerit et quod ad esse diminutum ipsius. non autem quo ad esse perfectum. hinc est quod notitia illius cause perfectior absolute dici potest quod notitia illius rei naturalis ex notitia illius cause perueniens. Ad 2o sicut dicitur quod finalis causa saltim vltimata sit efficiens perfectior. comparata tamen efficiens ut est effectus ab ea perueniens. et non ut causa ipsius. cogit

Questio XVII.

beo notitiā. q̄ si solū sciatur a me. qz est mediāte suba. vt pz. cū hoc tñ stat notitiā aliquā. qz ē. certa notitiā pp qd. alteri rei esse pfectiorē. sicut notitiā qua scitur deū eē pfectior est q̄ notitiā q̄ scis lunā eclipsabilē eē p eius cāz. ¶ Ad secūda rōnē dī q̄ rō dcludit p p̄ma dclusiōe posita in articulo scdo quo ad scdam ptē ipsi. ¶ Sīlīr dī ad dfirmationē. Quidaz tñ tenētes oppositū dicūt q̄ duplex est cōitas. quedā est cōmunitas pdicatiōis. qdā vero cālitate. r̄ dñter dicunt q̄ minus cōe cōitate pdicationis est pfectius vt argumētū pbat: sed minus cōe cōitate cālitate nō est pfectius. imo impfectius. Deus. n. est cōmunitissimū cōitate cālitate. r̄ tñ est pfectissimū. sīlīr corpora celestia sunt his inferiorib⁹ i causando cōioza. que tñ sūt magis pfecta. r̄ sic dtingit vt dñt de prin⁹ cipijs cōib⁹. qm̄ eoz notitiā ad multaz dclusiōnū notitiās effectiue dcurrūt. ad quas tñ dclusiōes nō dcurrūt. q̄re ipoz notitiā pfectior esse debet. ¶ Ad dfirmationē vero dñt q̄ dupliciter dī distincta notitiā. vno mō distinctiōe obiecti. alio modo distinctiōe modi pcedēdi. p̄mo mō notitiā dclusiōis ē distinctior notitiā p̄ncipioz. cū sit d obiecto distinctiori. Scdo modo notitiā p̄ncipioz est distinctior. cū sibi distinctius sine discursu assentiat intellectus. r̄ pp hoc volūt q̄ pfectior sit notitiā p̄ncipioz. ¶ Sed dtra b̄ instat. nā ex rñ sione p̄ma segtur notitiā p̄ncipioz simul eē pfectiorē r̄ im pfectiorē notitiā dclusiōis. qd̄ iplicat dtradictionē. dñā p̄ batur. p̄ncipia cōia sūt dclusiōib⁹ cōioza nō solū cōitate cālitate. s̄ et cōitate pdicatiōis. cū igit vt ipsi dcedūt cōioza cōmunitate pdicatiōis sint ipfectiora: r̄ cōioza cōitate cālitate sint pfectiora: seq̄ notitiā p̄ncipioz cōinz simul eē notitiā dclusiōnū pfectiorē r̄ ipfectiorē. ¶ p̄ dcesso istis grā argumenti q̄ notitiā p̄ncipioz actiue dcurrat ad notitiās dclusiōnū pducēdas. qd̄ tñ multi r̄ rōnabiliter negāt. dñtes eaz solū dcurrere dispositiue. talis tñ notitiā nō p̄ncipialr sed solū instrumtaliter actiue dcurrat. q̄re n̄ oportebit ex b̄ dclude re vt sit pfectior. Ad plures. n. effectus pducendos dcurrūt mot⁹ celestis q̄ hō. ex hoc tñ n̄ seq̄ vt mot⁹ celestis sit hoīe pfectior. imo neq̄ celū circūscripta itelligētia ē hoīe pfecti⁹ vt qdā volūt. s̄ ad ples effectūs n̄ tāq̄ puz instrumētale agēs dcurrere videat. ¶ p̄. cā vlioz q̄ est cā minus vli pfectior debet in se alias cās virtualr dtrahere. sic aut nō est de notitiā p̄ncipioz. ad notitiā. n. dclusiōnū dcurrūt intellect⁹ agēs. r̄ possibilis. r̄ discursus ipius. nullū aut hoz virtualr dtrahet notitiā p̄ncipioz cōinz. vt pz. q̄re r̄. ¶ Melius igit erit dicere notitiā p̄ncipioz fore quādā motā dispositionē. qz d sponitur intellect⁹ ad notitiās vltiores acgrēdas. q̄ dice re ipaz eē cāz actiua vlez. ¶ Lōtra scdaz rñsionē arguit. qz distinctio obiecti nō min⁹ fac̄ ad notitiā pfectiorē. q̄ distinctio modi pcedēdi siue adhesionis intellect⁹. imo magis v̄ facere vt ex supradcis pz. q̄re dcedi d̄z notitiā dclōis. q̄ ē d̄ obo magis distincto. q̄uis intellect⁹ magis adhereat p̄ncipijs. eē alijs parib⁹ notitiā p̄ncipioz absolute pfectiorē. licet dcedi possit ecōtra notitiā p̄ncipioz esse pfectiorē scdm qd. s. merito certitudinis. r̄ idēpēdētie. vt dictū fuit in dclōne p̄. ¶ Ad tertiā rōnē dī q̄ pbat scdaz ptē p̄me dclōnis. S̄z qz ita argui pōt de notitiā p̄missaz dem̄ratiōis ppter qd. q̄ eēt dtra tertiā dclōnē. id̄ rñdetur q̄ maior nō est v̄lī vera. Illud. n. solū est vez de fine p̄ncipali. nō aut de fine scdario. nūc aut notitiā dclōnū nō est p̄mari⁹ sed scdari⁹ finis notitiā p̄missa rñ. sed coplatiō intellect⁹ agētis nobiscū siue felicitas erit vltimus finis. r̄ talis conceditur esse pfectior notitiā p̄missarum. nō etiā est oimoda silitudo de p̄ncipijs dem̄ratiōis respectu dclōnis. r̄ p̄ncipijs diffōnis respectu sp̄ei. p̄ncipia enī dem̄ratiōis in notitiā dclōnis ordinant̄ in gnē cause efficiētis. vt cōiter dñt. p̄ncipia vero diffinitiuā in sp̄em ordinant̄ tāq̄ p̄ncipia formalia ipius. gen⁹ enī r̄ d̄ria sunt forme sp̄ei. vt cōiter dici solet. q̄re r̄. ¶ Ad 4^m rōnez licet dicaī ipaz arguere pro determinatis in qōne. qdā tñ tenētes oppositū

dñt r̄ bene. q̄ intellectus nō getat̄ in notitiā dclōnis qm̄ fuerit dem̄rata. s̄z getat̄ cū a notitiā illi⁹ dclōnis iā acq̄sita fiat resolutio vsq̄ ad p̄ncipia p se nota. r̄ s̄z bec rñsio vera sit. ad huc tñ restabit dubiū p̄ncipale. s. in q̄ magis getabit̄ absolute intellectus de reb⁹ dubitabilib⁹. s. an i sola notitiā p̄ncipiorum. an in notitiā dclōnū que p illa p̄n⁹ fuerit acq̄sita. r̄ certe dicendū ē q̄ magis in notitiā cōclōnū. q̄re ipa erit pfectior. ¶ Ad vltimā sīlīr dī q̄ dcludit p̄ determinatis in qōne. Dico tñ hic q̄ nō frustra q̄reret intellect⁹ minorē perfectiorē s̄z in se quādā aliā dtraheret maiorē. q̄re r̄. ¶ Ad rōnes q̄ sunt p̄ pte affirmatiua. ¶ Ad p̄mam dī maiorē non eē v̄lī verā. r̄ p̄sertim in cāis formalib⁹. cum enī hō aīal r̄ corpus aīatū eēntialr ordinant̄. aīal nāliter est hoīe p̄us. r̄ ipō iperfectius. r̄ sīlīr est dicēdū de corpe aīato respectu aīalis. r̄ idē in pposito dtingit. dcesso enī grā argumēti q̄ notitiā p̄dicte iuicē eēntialr ordinant̄. se hñt sicut notitiā cōiozes r̄ min⁹ cōes. q̄re r̄. ¶ Ad scdam dī q̄ dcludit notitiā p̄ncipioz pfectiorē dici posse vt sic. siue scdm qd. Ut dicit dclusiō p̄. nō tamē simplr. nō enī verū est ea que min⁹ depēdent absolute eē pfectiora. nā mā p̄ma dpositi min⁹ est depēdens q̄ ipz dpositū. cū dpositū ab eē māe depēdeat. r̄ nō ecōuerso. et tñ mā nō absolute est pfectior dposito. s̄z iperfectior ipō. ¶ Ad vltimum dcesso antecedente negāda est consequentia. vt ex predictis patet. Et sic est finis questionis.

¶ Restabit vt in illa mā declaref penes quid habet attendi pfectio scie. Nō enī penes obm. vt arguit̄ in qōne. qz tūc scia humana de deo eēt infinite perfecta. ¶ 3te scia de effectu sine cā esset eā pfecta sicut cū cā. Neq̄ penes modū pcedēdi vel declarādi. qz tūc dclō mathematica pfecti⁹ sciref q̄ dclō metaphica. qd̄ v̄ falsuz. seq̄retur enī vlteri⁹ me^{am} esse min⁹ pfectā geo^{am}. Neq̄ penes pfectionē potētie cognoscitiue. tunc. n. oēs notitiā sciētificē eēt eā pfecte. Neq̄ penes eēntialē pfectionē eius fm̄ q̄ est res pdicamēti. qz cum oēs sint in eadē sp̄e q̄litate eēt oēs eā pfecte. Neq̄ penes maiorē idēpēdētia. vel fictionē. vel itensionē. vel adhesionē intellect⁹. vt pz in qōne. b̄ est loc⁹ dconsideratiōis subtilis.

¶ Nos aut̄ dicim⁹ n̄z oēs sciaz dem̄ratiua eē s̄z i mediator̄ idēmostrabilē r̄. **Questio XVII.**

Meritur ^{17.} vtz notitiā dem̄ratiua de beat resoluī vsq̄ ad p̄ncipia p̄ma. qz nō arguitur. qz si sic. fieret resolutio vsq̄ in dignitatē p̄mā. cū aut̄ p̄ma dignitas i notitiā entis resoluat̄. ens v̄o i p̄mā cāz. cū ipa sit ens p̄mū. seq̄ q̄ nō poterit aliq̄ notitiā dem̄ra^{am} hñi nō cōcurrēte nō^{am} p̄ cāe. qd̄ v̄ falsū. geo^{am}. n. p̄t suaz dclōnū nō^{am} hñe s̄z nihil d̄ dō dconsideret.

In oppositū ē ari. i textu. ¶ In ista qōne recitabū tur p̄mo qdā modi rñdēdi q̄tū ad dif ficultatē argumēti p̄ncipalis. r̄ arguef̄ dtra ipsos. ¶ Scdo ponef̄ ali⁹ modus rñdēdi. ¶ 3° breuiter rñdēbit̄ ad q̄situs.

Quantū ad p̄^o dixerūt qdā q̄ dclōnes i p̄missas resoluūt. p̄misse i sup̄pōnes. sup̄pōes i cōes aī dceptōes seu dignitates. r̄ tādē i illā dignitatē. qd̄ s̄z ens ē v̄lī nō ē. illa v̄o dignitas i ens icōplexū r̄ trāscēdēter sup̄tū reduci h̄z. sup̄ q̄ ipa fundat̄ ens aut̄ in ens p̄^o reduci h̄z. qd̄ ē p̄^o cā ¶ Ex q̄ inferf̄ q̄ nihil pōt simplr sciri i grato ente p̄. r̄ p̄ rñs geo^o si ignorat p̄^o ēs nō h̄z sciaz simplr. r̄ b̄ v̄lī velle dmen. 7° meta. dicēs. q̄ nō p̄t sciri h̄ qd̄itas sube p̄ricularis d̄mō^o i grata p̄^o cā. Dñt tñ q̄ n̄ oēs q̄litercūq̄ p̄mā cāz cognoscere. s̄z ipaz sufficit coḡscere qz ē. siue q̄ ē talis effect⁹ cā. Dicerēt tñ isti ad formā vltiē rōnis q̄ s̄z notī^o p̄mi p̄ncipij tādē i notitiā p̄me cāe resoluat̄ nō seq̄ vt illō p̄^o p̄ncipiū cōplexū de m̄fē. ¶ Lōtra opionē istā ar. pbādo q̄ ens cōmunitissimuz in quod resoluī illō p̄ncipiū. qd̄libz ē vel nō est. nō resoluī in cām p̄mā resolutōe p̄tinēte ad dem̄rationē de q̄ loqmur

hic pmo sic. ois resolutio q̄ sit via nostre notitie distincte est i aliqd absolute prius. sed nō pōz ē p̄ma cā q̄ ens. ḡ ens i p̄mam cām resoluī. nō d̄z. ita vt notitia entis in notitiā p̄me cāe sit resoluēda. maior d̄ se p̄z. minor p̄bat. qz si p̄ma cā sit p̄z ente. r̄ oē p̄us stat eē sine suo posteriori absqz d̄dictōe. tē stabit deū eē nullo ente exīte. qd̄ ip̄licat d̄dictionē. ¶ Cōfir māf. per Ari. in p̄dicamētis. vbi dīc q̄ p̄us est illud a quo n̄ uertit̄ subsistēdi d̄na. s̄z seq̄t. p̄ma cā ē. ḡ ens ē. r̄ nō ecōuer so. nisi gr̄a m̄ae. ḡ p̄ma cā nō est p̄z ente. ¶ Sc̄do ar. sic. ois resolutio p̄ viā dem̄rātōis est in aliqd nob̄ notī. s̄z p̄ma cā nō est notior ente. ḡ r̄c. maior p̄z ex dictis de mēte Arist. mi nor p̄bat. itellec̄t nō pōt̄ itelligere nisi itelligat ens. cū ens sit ob̄z adequatū itellec̄t de mēte auic. in me^{ca} sua. s̄z itelle crus pōt̄ itelligere nō itelligēdo p̄mā cām. qz de^{no} a nobis itelligit̄ nisi difficulter r̄ reflexe p̄ cognitōez effectus. Dicit̄ ēt̄ p̄hs p̄ meta. q̄ itellec̄t n̄ se h̄z ad manifestissima in nā si cut oculus noctue ad lucē diei. q̄re p̄ cā nō erit notior ente. ¶ Tertio ar. sic. sic se h̄z ens ad p̄mā cām. ita illō p̄ncipiū qd̄z est vel nō est. ad p̄mā cām eē. s̄z ens nō est primū incō plexū. s̄z p̄ma cā p̄ opinionē. ḡ qd̄libet est vel nō est non erit p̄ncipiū p̄plexū. s̄z p̄ma cā est. maior p̄z a fili. d̄ns t̄n̄ ē falsū. vt p̄z de mēte d̄mētatoris. tertio de aīa. p̄robat̄ ēt̄ rōne. qz p̄mū p̄plexū siue dignitas p̄ma ē pp̄ō idēmiabilis. r̄ maxi ma pp̄ō quā nece ē quēlz docēdū h̄re. r̄ oēs alias p̄cedēs. vt in p̄cedētibz habitū fuit. talis at̄ nō est illa. p̄ma cā ē. ḡ r̄c. minor p̄bat. illa. n. dem̄ratur. s. p̄hysī. ¶ Itē d̄ceptus dei n̄ est d̄ceptus cōissimus s̄z sp̄alis. q̄re nō est nece quēlibet do cendū h̄re ip̄az. neqz d̄cept̄ dei alios p̄cedit. qz tūc eēt̄ adeq̄ tum ob̄m itellec̄t. r̄ per d̄ns illa pp̄ō nō est oibus alyz p̄z ¶ Sc̄ds mod̄ r̄ndendi quozūdā modernoz p̄mittit hāc distinctōem. Deū eē p̄mū ens duob̄ modis itelligi pōt. vno mō p̄mū p̄mitate eēndi. sc̄do modo primū p̄mitate cogno scēdi. ¶ Cōfir̄ ifer̄t̄ hec d̄c̄lo. de^o est pri^o ens p̄. sed non sc̄do mō. p̄ma ps p̄z sc̄dm omnes. Sc̄da p̄bat. qz non oīz deū p̄ cognoscere. vt ex p̄dictis p̄z. ¶ 2^a d̄c̄lo. ens r̄ dignitates sūt p̄ma prin^a cognoscēdi. p̄z ex dictis. r̄ iō i dem̄rationibus illa p̄ cognoscuntur. r̄ his ignoratis de nullo pōt̄ h̄ri scia. ¶ Ad auctē vero d̄mētatoris q̄ fundat̄ opinio p̄cedēs. r̄ndent q̄ vez est q̄ nō pōt̄ sciri hec suba p̄ticularis ignorata p̄ma cā. cū hoc t̄n̄ stat q̄ possū scire sortē eē risibile ignorata p̄ma cā Ad scire. n. sortē simplr. nece est scire qd̄ est. ex qb̄ est. a quo est. r̄ p̄pter qd̄ ē for. s̄z hec nō p̄fecte sciunt̄ nisi sciat̄ p̄ma cā. Sed ad scire for. eē risibile nō oīz scire a quo est for. vl̄ pp̄ qd̄ ē for. s̄z oīz cognoscere qd̄ est de subo r̄ passione. r̄ de subo qz ē. vt patuit in p̄hemio. Silr̄ dicūt i mathematicis con tingere. qz ad sciētifice cognoscēdū triangulū absolute req̄ ritur cognoscere qd̄ sit. a quo ē. r̄ p̄pter qd̄. s̄z hec nō perfe cte cognoscunt̄ ignorata p̄ma cā. Ad scire vō triāgulū h̄re. 3. angulos illud nō req̄ritur. sed sufficit h̄re p̄cognitiōes subī. r̄ passionis. de qb̄ in p̄hemio dictū fuit. ¶ Cōtra istū mo dum istat̄. r̄ p̄ d̄tra d̄clonē primā. qz si deus sit primuz p̄mi tate eēndi. tūc esset pri^o ente trāscēdēter sumpto. d̄ns ē fal sum. qz tūc valeret illa d̄na. ens est. ergo de^o est. r̄ nō ecōtra. qd̄ est falsuz. d̄na t̄z per fundamētū suū. ¶ Sc̄do. sicut se h̄z res ad eē ita ad p̄fecte cognosci. sed de^o est primū ens in eē do. ergo erit primū i perfecte cognoscēdo. qd̄ t̄n̄ est d̄ ipsuz. ¶ Tertio. ex opiniōe seq̄t̄ q̄ sic resoluī dem̄ratio quia. in priora in cognoscēdo q̄uis nō i effendo. tal̄ etiā ē resolutio dem̄rātōis p̄pter qd̄ fm̄ hāc opionē. r̄ p̄ d̄ns in s̄ nō d̄rnt̄ p̄ dicte dem̄rātōes. Hoc t̄n̄ videt̄ cōtra mentem Aristotelis. vbi diffiniēs demōstrationē simplr̄ dīc. q̄ ipsa est per p̄za non solūmodo itelligēdo r̄c. Per idē argumentū p̄baretur q̄ in hoc nō eēt̄ d̄ria iter d̄yalecticū r̄ demōstratozem. eo q̄ vterqz. resolueret i p̄za i cognoscēdo t̄n̄. ¶ 4° arguit̄ vbi dicit̄ q̄ ad scire sortē esse. siue sortē absolute req̄rit̄ cognitio p̄me cāe. nō aut̄ ad scire sortē esse risibile. d̄tra. qz scire sortē

esse risibile p̄supponit scire sortē eē. q̄re nō p̄fecte poterit co gnosci sortē esse risibile nisi p̄fecte sciat̄ sortē esse. sed s̄ esse nō pōt̄ sine cognitione cāe p̄me. ḡ p̄ idē for. eē risibile nō p̄fe cte cognosci poterit sine cognitōe p̄me cāe. cui^o oppositum ipse dicit. ¶ Cōfirmat̄. ad p̄fectā cognitōne illius. for. est ri sibilis. req̄rit̄ cognitio for. r̄ cognitio risibilis. s̄z ad scire sortē req̄rit̄ cognitio p̄me cāe. ḡ r̄c. ¶ Cōfirmat̄. qz sic eē rei sim plex vt for. ex oī ḡne cāe depēdētā h̄z. ita ēt̄ aliqua passio ex q̄ttuoz causis in eē dependet. r̄ p̄ d̄ns nō poterit illi^o passiois p̄fecta notitia h̄ri per demōstrationē simplr̄ r̄ potissima ni si per oēs eius cās. sed hoc fieri nō poterit ignorata cā p̄^o oio que ē primū efficiēs r̄ vltimus finis. quare r̄c. Hoc tamē vi detur contra hanc opinionem.

Quantum Ad 2° sit p̄ hec distinctio. s̄z multis mōis aliqd dicat̄ alio p̄us vt p̄z p̄ ari. i p̄dicamētis. t̄n̄ vt p̄posito spectat duob̄ modis. accipi pōt. vno modo sc̄dz cālitate. Alio mō. qz ē illō a q̄ nō uertit̄ subsistēdi d̄na. Exēplū primi. sicut mā r̄ forma sūt priora cōposito. Exēplū secūdi. sicut aīal dicim^o hoīe p̄us. cū sequat̄. hō est. ḡ aīal ē. r̄ nō ecōuerso nisi gr̄a m̄ae. Talis vō prioritas q̄ inter supi^o r̄ inferius reperit̄ potius prioritas rōnis q̄ realis dici debz. Eadē. n. res ē aīal r̄ hō. r̄ t̄n̄ dicim^o aīal eē hoīe prius. silr̄ for tē d̄sideratū vt aīal dicerem^o prius se ipso fm̄ q̄ hō. p̄rius aut̄ cālitate q̄ttuoz modis distingui pōt. fm̄ q̄ ēt̄ cā i. 4. ge nera cāz distingui habet. Ex hac distinctōe ifertur deū nō esse quozz alio ente prius sc̄do mō. nō. n. seq̄t̄ suba est. ḡ deus est. sed poti^o ecōtra. ¶ 2^a distinctio. deū eē cālitate p̄^o alioz duob̄ modis itelligi pōt. vno mō. qz q̄buscūqz indiduis realiter ab eo distinctis de^o est prior. sc̄do mō qz absolute oī bus p̄z. siue cōsideratis p̄ moduz ididui. siue per moduz gnīs. vel sp̄i. p̄rimo mō d̄z cōcedi. Quodlibet. n. aliud idi uiduū ab eo depēdet tanq̄ a cā efficiēte vel cōseruāte. q̄ t̄n̄ est d̄pēdētā cāe efficiētis. r̄ tāq̄ a cā finali vltimata. Sc̄do vō mō n̄ oīz. cū. n. suba d̄ deo p̄dicat̄ tāq̄ supius d̄ suo iferiori sit realr̄ ip̄e deus. n̄ dicere possum^o deū eē illa suba cālitate priorē. pōt̄ aut̄ cōcedi q̄ ē ip̄a posterior nō p̄ s̄z sc̄dmō priori tatis. eo q̄ d̄s vt suba ē se ip̄o prior fm̄ q̄ deus illo mō prio ritatis. ¶ 3^a dubiū est qd̄ de alyz gnibus r̄ sp̄ib̄ dīci d̄z q̄ d̄ ip̄o nō p̄dicant̄. nūqd̄ sint eo p̄za vel posteriora p̄ vl̄ sc̄do mō. Dī q̄ sūt eo p̄za p̄ mō. sed sc̄do mō neqz p̄za neqz pro steriora dīci debēt. nō. n. seq̄t̄ formaliter. aīal est ergo de^o ē. neqz ecōtra. ¶ Sc̄do dubitat̄. cū i cāis efficiētib̄ r̄ finalib̄ sit dare cām magis vlem r̄ min^o vlez fm̄ p̄dicationē. nūqd̄ cā efficiēs vel finalis cōior ip̄o deo sit dicēda prior vel poste rior ip̄o. Dicitur q̄ p̄ mō nō est prior deo neqz posterior. Est enī idē realiter cū ip̄o. Sed sc̄do mō pōt̄ dīci prior. sicut ipse deus fm̄ q̄ motor absolute prior ē seip̄o fm̄ q̄ p̄m^o motor hoc modo prioritatis. ¶ 3^a distinctio. in dem̄rationib̄ siue in doctrinis fieri resolutōez in aliq̄ p̄za duplr̄ itelligi pōt. vel in p̄za i cognoscēdo t̄n̄. vel in p̄za in eēndo. Exēplū p̄mi. sic cōtingit i dem̄ratione qz. Exēplū sc̄di. sic i dem̄ratiōe pp̄ qd̄. in q̄ fit resolutio effectus in suā cām. ¶ 4^a distinctio q̄ i talib̄ fiat resolutio in p̄za in eēndo duplr̄ r̄rigere pōt. vno mō in priora ordine cālitate. alio mō in p̄za sc̄do mō prio ritatis prius dicto. Exemplum primi. sicut notitia p̄pter qd̄ d̄positi i notitiā m̄ae r̄ forme resoluī h̄z. Exēplū sc̄di. sic no titia hoīs i notitiā aīal resoluī. Et p̄iformiter s̄z quādā fili tudinē dīci pōt̄ pp̄ōnes geo^o i sua p̄n^a resoluī eo q̄ sunt cōio ra ip̄is. q̄uis forte qd̄ā eoz nō se h̄rent sic supius r̄ iferius. ¶ 5^a distinctio. notitiā itellectiūā in aliā notitiā itellectiūaz resoluī duplici ordie r̄rigere pōt. vno mō ex pte app̄hēsio nis absolute. alio mō ex parte credulitatis. siue adhesiois itellec̄t. Ex pte app̄hēsiois. sicut notitia cōplexi resoluītur in notitiā icōplexi. Nō enī pōt̄ itellec̄t^o p̄plexo app̄hēdere sic eēvel sic: vtputa hoīez eē risibile. nisi hoīez r̄ risibile sim pliciter app̄hēdat. Ex pte adhesiois. sic d̄clones geometrie

Questio XVII.

in eius pncipia resoluunt. qm̄ intellect⁹ firmiter et cert⁹ e ap-
 tus illis adherere q̄ dclonib⁹. Ex quo infer⁹ q̄ resolutio qua
 dclones et pmissio in p̄n⁹ p̄ma resoluunt. et tandē in p̄mā di-
 gnitate. et resolutio q̄ p̄ma dignitas in ens resoluunt. nō sūt re-
 solutiōes eiusdē rōnis s; diuersarū rōnū. Suppono vlteri⁹
 q̄ tā ex pte apphensiois q̄ ex pte adhesiois intellect⁹ resolu-
 tio s̄m ordinē doctrine tandē terminari d; in ea q̄ sunt cōissi-
 ma. Prima ps ps. cum vltia sint intellectui notiora. et appre-
 hētio magis vltis vltualr̄ icludif in apprehēsiōe min⁹ vltis. et
 ens est obm̄ p̄mū intellect⁹. Scda vō ps ps. cū intellectus fir-
 missime adhereat huic p̄n⁹. q̄libet est vel nō est. neq; alteri
 p̄t firmi⁹ adherere. S; illō p̄ncipiū est cōmunissimū. cuz i-
 mediate sup̄ ente fundef. vt ps. q̄re rē. ¶ Ex quo seq̄ q̄ no-
 titia entis nullo mō resolutiois resoluunt in notitiā p̄me cāe.
 Probat. nō. n. resoluunt quo ad apphensionē absolute. cū cō-
 sit notissimū intellectui. et ab ip̄o ad deū nō auertif subsisten-
 di n̄a. neq; deus nisi valde difficulter ab humano intellectu
 p̄prehēdi p̄t. ens vō valde facillr̄. neq; resoluunt q̄ ad credu-
 litatē. qz sup̄ incōplexo nulla p̄t credulitas fūdari. et si pos-
 set multo firmiter eēt credulitas entis absolute q̄ dei. sic eēt
 firmi⁹ adheret intellect⁹ huic p̄n⁹. q̄libet e vel nō est. q̄ huic
 p̄poni. de⁹ e. ¶ Ultimo p̄mittif hec distinctio. De dclōne de
 m̄fatiōis aut p̄missis ipsius et vlt̄ d̄ re scita. dupliciter potest
 haberi notitia siue scia perfecta. vno modo simplr̄ s. quo ad
 oēs ipsius cās per se. taz remotas q̄ p̄p̄inquas. et n̄ter quo
 ad oia p̄ se predicata ipsius. Scdo mō p̄fecta scōz quid siue
 p̄fecta in genere. Exemplū p̄mi. vt si hominē cognoscas per
 omnē eius formā et materiā per se. siue p̄p̄inquas siue remo-
 tam. Item per oēs eius per se causas efficiētes et finales. p̄-
 p̄p̄inquas et remotas. Et sequēter notitiā habeā scientificas
 de oibus eius per se p̄dicatis. Exēpluz scōi. vt si de sorte no-
 tiam habeā scientificā per oēm eius causas mālem tantuz.
 aut formalē. aut vtrunq; cognoscēdo ip̄m per intrinseca tā-
 tum. Dec iḡ dicitur scōm qd p̄fecta. qz solū esset p̄fecta s;
 vnum genus causaz. vel duo a qbus depēdet. Diceretur eēt
 scōm qd p̄fecta. si s̄m d̄terminatū modū cōsiderationis h̄re-
 tur. Vt vbi gratia. si geometricē tm̄: aut nāliter tm̄ cōsidere-
 tur. Notitia. n. geo^{ca} aut nālīs q̄tūcunq; in eadē scia p̄fecta
 h̄atur: simplr̄ p̄fecta dici nō d; Quoniā ad d̄terminatā re-
 stringif cōsiderationē: que in tali scia h̄ri d; ¶ Sed dubita-
 tur de his q̄ nō h̄nt quatuor cās. sic intelligētie que nō p̄p̄rie
 p̄ponunt ex m̄a et forma. nunqd h̄ri possit scia simplr̄ p̄fecta
 de ip̄is: ¶ R̄ndet q̄ sic. qz suffic̄ q̄ habeat per oēs eaz cās
 p̄ se. a qbus depēdētā h̄nt. Nota tñ dum cōiter d̄ aliquam
 notitiā siue sciam eē simplr̄ p̄fectā. intelligi eē simplr̄ p̄fectā
 in relatōe ad oēs notitias q̄ de illa re vel illa dclusiōe ab hu-
 mano intellectu h̄ri possunt. Perfectissima. n. notitia que ab
 humano intellectu d̄ triangulo h̄ri p̄t minus p̄fecta est q̄ p̄fe-
 ctissima que p̄t de hoie h̄ri. Dico eēt ab humano intellectu.
 qm̄ sola notitia q̄ deus se ip̄m cognoscit. et alia a se ip̄o est ab-
 solute simplr̄ p̄fecta appellanda. Et per n̄s nulla humana
 notitia est absolute appellāda simplr̄ p̄fecta. S; limitari d;
 cōis modus loq̄ndi iuxta sensū exp̄ssū. ¶ Prima dclō. in q̄
 cunq; genere p̄t de aliqua re haberi scientia perfecta scōz
 qd p̄ resolutioes vsq; ad p̄ se nō. nō occurrēte notitia p̄ cāe.
 Probat et p̄mo d̄ cā formalē et māli v̄ notū. Possū. n. d̄ hoie
 notitiā h̄re p̄fectā p̄ ei⁹ intrinseca. s. p̄ m̄az et formā resoluēdo
 vsq; ad ea q̄ sunt i illo ḡne p̄ se nota. q̄uis nullā h̄rem noti-
 tiā de ip̄ius cā efficiēte aut finali. aut saltē nō de oib⁹ talib⁹
 ei⁹ p̄ se cās. Probat eēt d̄ efficiēte et finali. d̄ q̄ min⁹ v̄. Possū
 .n. h̄re scias hui⁹ dclōnis. ignis e rarefactiū p̄ hoc q̄ e calefa-
 ctiū. ipsuz aut eē calefactiū cognoscā p̄ sensū et exp̄iētā.
 Et sic nō oportebit hāc notitiā sciētificā in cognitionē p̄me
 cās reducere. q̄ difficulter a nobis cognosci p̄t. Idē eēt v̄ de
 finali cā ip̄i⁹ ignis aut alteri⁹ rei nālīs. et sic d̄ alyz mltis exē-
 plicari p̄t. ¶ S; diceret aliqs. nūqd tal̄ notitia sit dicēda

simplr̄ p̄fecta i ḡne cāe efficiētis. et v̄ q̄ n̄. qz si de igne h̄re
 notū q̄ ad oēs cās efficiētes a q̄b⁹ depēdet. illa eēt p̄fectior
 p̄ quare rē. ¶ R̄ndetur q̄ nō. vt argu⁹ p̄bat. P̄t igitur
 dici p̄fecta in ḡne cāe efficiētis p̄ q̄to in ḡne illo fit resolu-
 tio vsq; ad p̄ se nota. s; nō erit simplr̄ p̄fecta i ḡne illo. ¶ 2°
 d̄ indeterminata scia p̄t alicui⁹ dclōnis h̄ri notitia p̄fecta
 simplr̄ quo ad illā sciam. nō habita tñ notitia p̄me cāe. Pro-
 bat. qz vbi aliq̄ dclōnis geo^{ca} demostret p̄ p̄missas que resol-
 uantur vsq; ad p̄ma p̄ncipia geo^{ca}. illa scietur p̄fecte simplr̄
 geo^{ca}. Ad quā tñ notitiā nō regritur notitia p̄me cāe. q̄ rē. s;
 n̄a. et assūptū videt notū. cū. n. geo^{ca} demostretōes p̄ solam
 cām formalē p̄cedāt: vt ps ex cōmentatore p̄ p̄hycōz. possi-
 bile erit vt nulla h̄ita notitia p̄me cāe dclōnis geo^{ca} p̄betur
 p̄ cām formalē nā priorē. donec tandē ad p̄ se nota in eadez
 scia deueniatur. Et sicut arguif de dclusiōe geo^{ca}. sic de mul-
 tis alyz argui p̄t. ¶ Ex dclusiōe correlarie inferitur. q̄ sup-
 positiones et cōes ai cōceptiones geo^{ca} quo ad p̄fectā notitiā
 geometricā alicui⁹ dclōnis habēdā nō sunt resoluēde
 in notitiā p̄me cause. Pater ex p̄dictis. Et hoc est contra opi-
 nionē p̄mā recitatā in articulo p̄mo. ¶ 3° dclōnis. ad p̄fectā
 notitiā simplr̄ de aliquo causato h̄ndam o; habere notitiaz
 p̄me cāe. p̄bat. qz q̄libet cātū a p̄ma cā essentialr̄ depēdet
 quare nullum causatum poterit p̄fecte simplr̄ cognosci co-
 gnitione sciētifica nisi cognita prima cā. Et sic v̄ cōclusio
 vera. n̄a et aīis videt de se manifesta. ¶ 2° arguitur sic. v̄
 ter cās efficiētes et finales totius vniuersi est ordo qdā eēt-
 tialis. s̄m quē aliqua cā est prior et aliqua posterior i eodem
 ḡne cāe. et p̄ n̄s ad p̄fectā cognitionē simplr̄ cāe posterioris
 regreret prioris cāe cognitio. deī igitur. a. causatū. sic ignis.
 aut triangulus vel aliqd sile. et seq̄ cū tale causatū essentia-
 liter a celo dependeat. nō poterit simplr̄ p̄fecte cognosci nō
 habita cognitione celi. celū aut cū ab intelligētia sibi appro-
 priata dependeat. sine illius cognitionē nō poterit p̄fecte co-
 gnosci. illa vero intelligētia nō p̄fecte cognoscit non cogno-
 scendo intelligētiā sup̄iorez. Et sic tandē ad vltimā intelli-
 gentiā deueniemus q̄ est ip̄e deus. Quare resoluendo noti-
 tiā posterioris cāe in notitiā p̄oris in ḡne cāe efficiētis vel fi-
 nalis. tandē ad cognitionē dei deuenire o; Et sic v̄ dclōnis
 vera. ¶ Ex dclusione infer⁹ q̄ illa dclōnis. triangulus h; 3. n̄
 p̄fecte simplr̄ scietur. nisi triangulus p̄ oēs p̄ se cās cognoscā
 donec tandē ad cognitionē cāe p̄me deueniat. ps. cū triangu-
 lus a deo dependeat. tanq̄ a cā efficiēte. vel cōseruāte. et tāq̄
 a cā finali vltimata ipsius. et aliaz rez. quare rē. ¶ S; hic
 dubitatur ad quā sciam p̄tinebit illa perfectissima cognitio
 que de triangulo h̄bitur tñc. Nō. n. p̄tinebit ad me^{cam}
 qm̄ ipsa nō hab; spāliter cōsiderare h̄ dclusiōes spāles. neq;
 ad geometriā cū solū p̄cedat p̄ formalē cām vt ps p̄ cōmen-
 tatorē loco allegato. neq; videt alia scia ad quā p̄tineat illa
 cōsideratio. ¶ Ad hoc mihi apparet dicendū. q̄ ad nullā so-
 lū illa cōsideratio p̄tinebit. sed ad metaphisicū nālem et ma-
 thematicū simul. et s̄l̄r ad alias si alique erūt alie scie ad hoc
 iuuantes. ¶ 4° dclōnis. s; p̄cedēs dclōnis vera sit. nō tamen
 quicūq; i resolutōe alicui⁹ notitie sciētifice deueniet ad no-
 titiā p̄ime cāe ibi terminat̄ resolutio intellectus. p̄bat. p̄. qz
 prima cā nō est intellectui notissima. Resolutio vero ad no-
 tissimū terminari deb; q̄re rē. 2°. qz resolutio s̄m nām itel-
 lectiūā p̄ cōia p̄cedit quousq; ad cōmunissima deueniat q̄
 sunt sibi notissima vt ps p̄ suppositionē p̄missam. Sed p̄ma
 cā cū sit vnū indiuidū. vel spēs specialissima. nō est cōmu-
 nissimū. quare rē. Ex quo infer⁹ q̄ notitia p̄me cāe vlteri⁹
 resoluenda erit in notitiā aliā cōioez vel cāe efficiētis v̄
 effectus ipsius donec ad p̄ se nota deueniamus. ¶ 5° dclō-
 nis. s; p̄fectissima notitia causati i notitiā p̄me cāe sit resoluē-
 da. nō tñ hoc fieri deb; per resolutionē principioz cōium in
 cām. Probat sic. qz si oppositū eēt v̄z maxie d̄tingeret
 v̄ dicit tenētes oppositū. qz notitia entis resoluunt i notitiā

prime cae. Sed qd hoc sit falsu ar. ois resolo notitie fit in id qd e noti? i pri? deus aut no e notioz ente. vt pz. no et poz vt pz ex di. z. qz neq; calitatis. cu ens pdicef d do. neq; taq; illud a quo no oueritur subsistendi na. sed poti? e. vt pz. qre zc. Siet aut resolo in ipam iuxta modu dictu in proba tione tercie conc lusionis.

Quantum ad tertiu sit prima dco. qlibet notitia de monstratiua alicui? scie i aliq pn? vl i ali quod pn? eiusde scie resolu hz q in ipsa demfari non pnt. Probatur sic. detur. a. dco q pbe? p. b. c. pmissas. r qritur nuqd ipe sint i eade scia demfabilia. vel salt alteraillar. vel non. Si n. h? intetu. qz tuc erut illi? scie pn?. si sic. qredu erit d pmissis ex qb? ambe demfan? vel altera illaz. nuqd sit demfabilis vel n. r si sic n?r qretur d alys pmissis. Et sic vel oportebit ee pcessu i infinitu in talib? notitys p se iuice ordinatis. qd e ipole. vel oportebit ad aliquam pma aut aliqs pmas notitias deuenire aliqz pncipioz in eade scia. Illa vero in eade scia no demfari poterut vt pbatu e. r pz d me te dmetatozis. p pby. cu dicit q pn? scie n demfan?. qz n3 ppter qd. r sic h? b? itetu. C 2? dco. lz ita sit. stat tn vt pn? alicui? scie i altera scia demfentur. pz sic de illa. d pucto ad puctu rigit recta lineam ducere. qest pn? geo?. r tn demfan? .6. pby. Astronom? et r pspetiuus multis vtitur dclonibus geo? taq; pncipys i scia sua. vt pz inspicienti. Ex quo infer? q lz resolutio intellect? ad talia pn? terminetur quo ad tale sciam i q sut pn?. n tn absolute ad illa terminat. Segt vlte rius q lz talia pn? possint pn? pma sue scie dici. n tn sut prin cipia pria absolute. C 3? dco. qlz no? demfatiua vltiate re solui dz i pncipia absolute idemfabilia. pbatu. qz p pma dclone notitia demfatiua in aliq pn? eiusde scie resoluatur in q talis notitia demfatiua h?. Aut igitur illa pn? sut abso lute indemonstrabilia. aut non. Si sic h? intentu. Si no de monstrabuntur g in alia scia supiori. Et tuc qredu erit de his p q demfan?ur. vt pz p alia absolute demfari possint. aut no Et sic vel erit pcessus i infinitu in h? pncipys. vel oportebit ad aliq pncipia absolute deuenire. ad q tadem resolo termi netur doctrine demfatiue. C 4? dco. no oz vt oium pncipioz alicui? scie notitia directe resoluaf i notitia illi? pmi pncipy. qd lz est vel no e. Intelligo aliqd pn? directe resolu i altez qn p altez illoz altez demfatur. vel alio? sciētifice pbat. Dec dco euides vt de se. qz no appet nobis modus quo B pncipiū geo?. qcuq; sut eqliavni 3? sut eqlia iter se. aut illd pn? circa datu puctu qdlibz spaciū occupado circulu desi gnare rtingit. demfetur. aut quouis mo sciētifice pbetur p illud. qdlibet est vel no est. qre zc. C Et si qraf qre igf e pri cipius primu. r qre cōiter d? p ipm alia pncipia roborari. D? q hoc io rtingit. qz p ipm taq; notissimu? certissimum disponi? r hituaf intellect?. r n?r hilitaf p ipm ad alys prin cipys assentiēdu. C Itē qz p ipm dispōitur intellect? ad n sit assentiēdu oppositis. r p nns ad sciēdu alia prin?. si. n. itelle ct? no solū huic pria? assentiret. qcuq; vni 3? sut eqlia iter se sut eqlia. sed et p pole crederet vel dubitaret op? posse ee. no pfecte sciretur ab eo tale pncipiū. C 3? qz cognitio entis virtualr icludif i cuiuscūq; rei cognitionē. cu ens sit primū obm itellect?. Notitia vo primi pncipy sup ente fūdatur. r in notitiā ei? resoluatur. vt pz ex pcedentib?. Et ppter hoc dici cōiter solet q illd pncipiū oem demfatōz virtualr igre ditur. formalr vo nullā. Ex quo pz q dcedi pōt alia pncipia aliquo mō resoluī posse in primā dignitatē.

his visis rñdetur ad rationē principales. C Et p d? q non semper oportet vt suppositiones et com munes ai dceptōes directe resoluatur i primā dignitatē. r p hoc v? primā dclonē no valere. C 2? d? q illo cōcesso gra ar gumti resolutio dignitatis i ens. et alioz pncipioz i digni tatem sunt resolutiones diuersarū rōnū. Prima. n. e resolu tio quo ad apphensionē absolute. Scda vo quo ad assensū

intellect?. et quo ad hanc resolutionē stat i dignitate taq; i ter tio vltio. eo q nulli alteri pōt firmius adherere intellectus. Lz igitur vey esset ens resolu i primā caz no sequeretur re gri notitiā sciētificā prime cae ad notitiā dclonū pp varie tatē illaz resolutionū. C 3? dico falsū ee q ens resoluatur i primā cam. siue q notitia entis absolute resoluatur i noti tiā pme cae. sicut ex dictis e manifestū. C Ad auēitatē vo dmetatozis super q fūdabat opio prima. d? q vey e q gdi tas sube particularis n pōt sci ri notitia simplr pfecta igno rata prima ca. r hoc est dcessum in qōne. Et sic sit finis que stionis ad laudem dei. Amen.

Circulo quoq; q impole sit demōstrare sim pliciter manifestū est zc. Qd XVIII.

Decimo octavo qrit. vtrū pole sit circulariter demō strari. Affirmatiue ar. pmo sic. pole est p esse ctū cam demōstrari. r econuerso effectuz p cam. g zc. lz nna. et assūptū pz. qz pmi phi p eclipsim lune sensu pceptā iuestigauerūt. et n?r demōstrauerūt ipius cam. postea vero ex ca demōstrauerūt eclipsim. qre. zc. C Itē Ari. 8. pbycoz ex ppetuitate mot? v? demōstrare p? motorē ee: r ecōuerso. C 2? effect? sut notiozes q ad nos. r p nns p eos poterūt cae demfari. Cae vo sut quo ad nam notiozes. qre p ipsas pote rūt demfari effect?. r sic erit demfatio circularis. C 3? i qlz gñe cae p? fieri demfatio. sed rtingit vt. a. sit ca. b. r ecōuerso. g rtingit dmfari. a. p. b. r econuerso. maior e Ari. 2? postero rū. minor e eiusde 2? pby. r xi? me. vbi vult q cae sut sibi i uicē cae. nā deambulatio e ca sanitatis i gñe cae efficiētis. r sa nitas est ca deambulationis in gñe cae finalis. C 4? ar. no solū in diuersis gñib? caz sed eodē dant demo? circularēz. nā ex deambulatione demfari p? sanitas: et ecōuerso. vt in argumēto pcedēti dictū fuit. sed sanitas e finalis ca deam bulationis. r econuerso. ergo zc. Prima ps minoris pz per phm loco pus allegato. 2? ps pbatu. cu. n. sanitas dplexio nalis non sit aliud q bona dplexio. talis aut ordinatur i opa tiones taq; i finē. vt pz de mente Auicē. p? pmi. n?r ordinabi tur i opationē motiuā. siue deambulationē. qre zc. C 5? ex va pore demfatur pluuia. r econuerso. et hoc in eodem gñe cae g. zc. a. n. pz de mente Ari. 2? hui?. probaf et rōne. qz ex vapo re fit pluuia. qre ex ipo tanq; ex ca māli poterit demōstrari. Sifr ecōuerso ex pluuia fit vapor. quare ex ipsa taq; ex mā li ca poterit demfari. qre. zc. assūptū pz pmo meta. C 6? vbi .a. effectus demfetur p. b. cam poterit idē effectus p. c. cam demfari. sic vt fiat notioz. b. vt ex pcedentibus patet. qua re cum. a. factus erit notioz. b. poterit econuerso. b. demon strari per. a. quare zc.

In oppositum est ari. pmo posteroz. i illa pte. cir culo quoq; q ipole sit demōstrare C Arguitur et rōne. qz data demfatione circulari sequere tur q idē eet eodē notius et ignotius. qd eet pus et posteri? ipso. et idē a se ipo dependeret. Iste dclones videtur ipoles Si. n. a. esset notius. b. et ignotius eodē: tunc segtur q eet noti?. b. a termino priuatiuo ad terminū ifinitū. et vltra seg tur q no eet noti? ipo. qd repugnat. Et p idem v? q alie con clusioes sunt ipoles. C Oz sequantur pbatu sic. i qualz de mostratōe pmissē demōstrates debēt ee notiozes dclone d? mostrata r piores. vt pz per diffōnē demōstratōis supius positā. v3. demōstratio e ex primis zc. Si igf p. a. demfatur b. dclusio. econuerso per. b. demonstratur. a. tunc. a. erit no tius. b. r ignotius: et prius. et posterius eodem. Et p idem segtur q notitia. a. depēdet a seipa. qz no. a. depēdet ex no titia. b. et notitia. b. ex notitia a. ergo a p ad vltimū notitia .a. depēdet ex notitia. a. qre zc. Ex quo vltē? segtur q idēz poterit p se ipm demfari. ita q. a. demfabitur per. a. Et per

Questio

¶ sequitur fert Ari. i. textu q̄ per demonstrationē circularē non alia acquiratur notitia q̄ cognoscere q̄ si hoc est. hoc ē. B̄ autē ē superficiale valde. q̄re. r̄c. ¶ In ista q̄one erūt princi palr tres articuli. In p̄mittēt q̄dā p̄ambula. Sc̄do recita b̄i q̄dā mod⁹ r̄idēdi. et arguet̄ tra ipsuz. Tertio ponetur alius modus respondendi.

Quantum Ad p̄mū sciēdū p̄. q̄ coiter iueniūtur isti termini sillus circularis. et dem̄ratio circularis. sicut at̄ tāgitur i expositione text⁹. r̄ hētur p̄mo p̄iorum. tūc sillus d̄r p̄fecte circularis. q̄n̄ ex r̄clōne sil̄ cū ouer sa vni⁹ p̄misse ifertur altera p̄missa. et altera p̄ cōuersā alteri⁹. vbi. g. arguēdo sic. oē al̄ rōnale ē disciplinabile. ois hō ē al̄ rōnale. ḡ r̄c. Si econuerso ex i⁹ r̄clōne. ois hō est disciplinabil̄. cū cōuersa maioris. iferatur minor. et cū cōuersa minoris iferatur maior. erit sillus p̄fecte circularis. Ex quo infertur q̄ vbi altera solū iferatur p̄missa nō erit p̄fecte sillus circularis. sed ip̄fecte. ¶ Ad hoc tū vt i p̄dicto exēplo d̄mon⁹ fieret p̄fecte circularis. nō regrerēt vt ex r̄clōne cū cōuersa minoris iferatur maior. sed b̄n̄ regrit̄ vt ex cōclōne cū cōuersa maioris iferatur minor. sic arguēdo. oē disciplinabile ē al̄ rōnale ois hō ē disciplinabilis. ḡ ois hō ē al̄ rōnale. regrit̄. n. q̄ ad eē circularē dem̄rationē vt aīal rōnale q̄d p̄ ponebat̄ p̄ me⁹. r̄ cā r̄clōnis. postea fiat r̄clō siue p̄dicatū r̄clōnis. r̄ disciplina bile q̄d ponebatur p̄ effectū. et p̄dicato r̄clōnis fiat mediuz in z⁹ dem̄ratione. sed hoc nō cōtingeret nisi ex r̄clōne cum cōuersa minoris iferatur maior. vt p̄z iuētū. ¶ Sciēdū vlterius q̄ f̄z cōez locutionē doctorū isti termini sillus circularis. r̄ dem̄ratio circularis nō p̄ vna dem̄ratione neq̄z p̄ vno sillo accipiuntur. sed p̄ aggregato ex plurib⁹ dem̄rationib⁹ aut plurib⁹ sillis. et p̄ oīs si p̄ pole daretur dem̄ratio p̄fecte circularis. illa nō eēt dem̄ratio vna. sed aggregatū ex plurib⁹ dem̄rationib⁹. p̄z de se. ¶ Sciēdū tertio q̄ vbi fiat aliq̄ dem̄ratio ab effectū ad cām tāq̄z a notiori nobis. sic vt per notitiā effectus notitia cāe acgratur. q̄uis sic docēs vel adiscēs econuerso silluz formaret nō ex hoc dicerēt d̄mon⁹ circularis. p̄z. q̄z stare. vt i sc̄do p̄cessu nulla ḡnetur sc̄ia. ne q̄z p̄ p̄missas r̄clō notificetur. sed solū fieret illatio r̄clōnis ex p̄missis. sic ēt dico de dem̄ratione a cā ad effectū. ¶ Ex quo ifertur q̄ ad hoc vt dem̄ratio eēt noīanda circularis n̄ sufficit vt ex cōclōne altera p̄missarū iferatur. sed vlterius regritur. vt ex notitia r̄clōnis notitia p̄missarū vel alterius p̄misse acgratur. s. illius i qua mediū de subo p̄dicatur. p̄z B̄ ex cōi locutione doctorū. ¶ Ex his pōt iferri hec distinctio. duplr̄ ymaginari possumus fieri dem̄strationē circularē. s. simplr̄. et f̄m qd. siue p̄fecte. et diminute. Simplr̄ vt si p̄. a. notitiā p̄missarū dem̄stratiua acgrat̄. b. notitia r̄clōnis et p̄ eādē solā. b. notitiā dem̄stratiue pueniat itellect⁹ i acquisitionē. a. notitiē p̄missarū. vel sibi r̄silis. stāte p̄ma f̄z qd si ue diminute. vt si nō p̄. b. notitiā. sed p̄ aliā notitiā eiusdem r̄clōnis discurrat intellectus ad notitiā earūdē p̄missarum. ¶ Premitto vlteri⁹. q̄ duplex ē dem̄ratio. s. simplr̄. et f̄m qd. Exēplū p̄mi. sicut dem̄ratio qua p̄pa passio de subo p̄po dem̄stratur p̄ eēntialē et imēdiatā cām q̄ potis sima noīari solet. et vocat̄ simplr̄. q̄z facit scire simplr̄. et q̄z p̄cedit p̄ simplr̄ notioza. et simplr̄ p̄oza. Exēpluz v̄o secūdi. sicut dem̄ratio ab effectū ad cāz. q̄n̄ nō p̄cedit p̄ simplr̄ p̄ioza et notioza. ¶ Ultimo p̄mitto. q̄ cū dem̄ratio nō dicat̄ actu dem̄ratio nisi i actu faciat scire. dari dem̄strationē circularē i actu d̄nob⁹ modis itelligi pōt. vno mō resp̄cū eiusdē hoīs. et i eodē istātī. Alio mō resp̄cū diuersoz hoīum aut i ip̄ib⁹ diuersis. Ex⁹ p̄mi. vt si soz. i eodē istātī vel tēpore ex notitia eclipsis lune perueniat i notitiā sue cāe et econuerso. Ex⁹ sc̄di. vt si soz. ex nō p̄cedētī effect⁹ i notitiā sue cause perueniret. plato vero econuerso. Vel idem soz. in hora presenti ex notitia effectus notitiā cause acquireret. et in hora sequenti econuerso.

XVIII.

Quantum ad sc̄m sciēdū est q̄ moderni exposito res p̄ solutiōe hui⁹ m̄ae ponūt aliq̄s r̄clū siones. p̄ma est ista. in diuersis ḡnib⁹ notitiāz r̄tigit fieri dem̄ratioez circularē. p̄z. q̄z p̄ lune eclipsim tāq̄z p̄ effectum dem̄rare possum⁹ et cām. r̄ eō p̄ cāz dem̄rare possum⁹ lune eclipsim. s̄z p̄ma erit notitia q̄z. tā effect⁹ q̄z cāe. r̄ illa dem̄stratio erit q̄z. sc̄da vero erit notitia p̄p̄ qd. respectu effectus r̄ illa dem̄ratio vocabitur p̄pter qd. ¶ 2⁹ r̄clō. in eodē ḡne notitiē. sed diuersis ḡnib⁹ cāz fieri p̄t dem̄ratio circularis. p̄z p̄z ar⁹ adductū ad p̄tē a^{uam}. D̄nt t̄n̄ isti q̄z l̄z ex sanitate d̄mōstret̄ deambulatio. r̄ econuerso. vna t̄n̄ illaz dem̄rationū est potissima appellāda. altera vero nō. nā finalis cā ē p̄ncipalis cā. r̄ oēs alias necitans cās. q̄re efficiēs cā op̄ata finali se h̄z tanq̄z absolute posteri⁹ respectu ip̄ius. r̄ p̄ oīs dem̄stratio a sanitate in deambulatioez erit potissima. nō at̄ illa q̄ sit eō. Ille t̄n̄ d̄m̄ratioez fiūt i eodē ḡne notitiē. s. p̄pter qd. ¶ 3⁹ r̄clō. i eodē ḡne nō. et eodē ḡne cāe polis ē dem̄ratio circularis respectu diuersoz suppositoꝝ. p̄z p̄ q̄ntā rōnē ad p̄tem a^{uam}. verūt̄n̄ ponendo vaporē r̄ aquā subalr̄ differre. tūc dem̄ratioez ille fiūt respectu diuersoz suppositoꝝ. Nā vbi per a. vaporē ḡnet̄. r̄ d̄m̄stret̄. b. aqua. nō āplius per. b. aquā dem̄rabitur. a. vapor. eo q̄ iā erit corrupt⁹. r̄ nō amplī⁹ poterit ḡnari. quare n̄z āplī⁹ ex. b. aqua dem̄strari. Sed quēadmodū ali⁹ vapor ex. b. aqua ḡnabit̄. sic de alio supposito d̄mōstratio fiet. Vt ista r̄clō cōsona v̄bis alberti almani i exp̄ōne ari. sup illo passu. p̄ t̄n̄ dic̄ idē albert⁹ q̄ vt neutra illaz dem̄rationū est dem̄ratio simplr̄ d̄ q̄ ari. loḡt̄. r̄ B̄ si neutz illoz ē altero p̄ f̄z nāz. vt si altez sit altero p̄ altera dem̄stratio erit simplr̄. r̄ altera nō. ¶ 4⁹ r̄clō. possibile est circulariter demonstrare in eodē ḡne notitiē r̄ cāez respectu eiusdē indiuidui. sed nō eō p̄. p̄ma pars p̄bat̄. supponēdo vaporē pluuiā r̄ nubē eē subalr̄ idē. q̄uis differat̄ f̄m acc̄tia sua. tūc ex. a. pluuiā. b. vapor dem̄rabitur. r̄ econuerso. f̄m q̄ r̄tingit ex. a. pluuiā fieri. b. vaporē. r̄ econuerso. Doc igitur fiet respectu eiusdē indiuidui in ḡne notitiē p̄pter qd. et in ḡne cāe m̄alis. vt p̄z. q̄re r̄c. Sc̄da vero ps declaratur. q̄z pluuiā ē imēdiatā cā ex q̄ ḡnatur vapor. r̄ p̄ oīs ex ipsa dem̄rari poterit tāq̄z ex cā imēdiatā. Ex vapore vero n̄ imēdiatē pluuiā p̄ducitur. s̄z iter vaporē r̄ pluuiā mediat̄ nubes. q̄re ex ip̄so dem̄rabitur tanq̄z ex cā mediatā r̄ p̄ oīs vapor r̄ pluuiā non se inuicē dem̄strabūt eō p̄mo. ¶ 5⁹. l̄z r̄cederet̄ q̄ vtrūq̄ illoz ex altero dem̄straret̄ tanq̄z ex cā imēdiatā. t̄n̄ ynū illoz est altero p̄ri⁹ f̄m nāz. nā pluuiā cū non dicat̄ aquā simplr̄. sed aquā cadētē guttati d̄ nube. ē posteri⁹ vt sit f̄z nām q̄ vapor. r̄ p̄ oīs altera illaz dem̄rationū in q̄ dem̄stratur pluuiā p̄ vaporē erit p̄ cām q̄ absolute est p̄oza nā. tūc enī vapor erit pluuiā p̄ioza nō solū f̄m indiuiduū s̄z et̄ f̄m sp̄m. Altera vero dem̄stratio l̄z p̄cederet per p̄us f̄m indiuiduū. nō t̄n̄ p̄ absolute p̄. s. f̄m sp̄ez q̄re p̄ma erit dem̄ratio absolute p̄ioza sc̄da. r̄ p̄ oīs nō eō p̄ altez ex altero dem̄stratur. r̄ econuerso. q̄re r̄c. Dec sn̄ia colligi pōt ex verbis alberti sup̄i⁹ ocis. ¶ Ultima r̄clō. q̄uis polis sit dem̄stratio circularis difformis. ip̄ossible t̄n̄ est aliquā talē eē oīo vniformē. p̄ dem̄ratioez circularē vniformem intelligit dem̄strationēz circularē in cuius vtroq̄z p̄cessu ē oīo similitudo. r̄ econtra p̄ difformē. p̄robāt̄ ḡ 2⁹ ex p̄cedētib⁹. q̄z i oīb⁹ dem̄ratioib⁹ circularib⁹ possibilib⁹ necio cadit aliq̄ difformitudo. Aut. n. fiunt illi duo p̄cessus i diuersis ḡnib⁹ notitiāz. aut i diuersis ḡnib⁹ cāz vel respectu diuersoz suppositoꝝ. vel n̄ eō imēdiatē. aut nō per eō p̄ma f̄m nāz. Nō igitur eē pōt vt oēs r̄ditōes sint pares. d̄nt igitur h̄ac fuisse ari. itētōz. s. negare dem̄ratioez circularē vniformē. quā antiq̄ cōcedebāt. r̄ nō solū difformē. r̄ dicūt vlterius intentionē ei⁹ fuisse q̄ nō sic datur dem̄stratio vniformis. vt vterq̄z ip̄i⁹ p̄cessus sit dem̄stratio potissima. q̄z vt ex p̄dcis p̄z. vel neutra illaz erit potissima. vel altera

tm. qre rē. Quāuis hec sint satis subtilē dca: arguitur tñ d
 qdā. ¶ Primo qz de idiuuiduis nō p se ē demōstratio. vt pz
 de mente Ari. infra. et p dñs diuersitas vel idētitas suppo
 sitorū nihil p se facit ad demōstrationē. quare neqz diuersi
 tas suppositorū pmouet ad possibilitatē circularis demon
 strationis. neqz idētitas arguet impossibilitatē. ¶ 2. que
 cūqz dicat demōstratio circularis eē impossibilis poterit ad
 uersarius dicere scdm hoc fundamētū illā esse pole. eo q
 medio. subo. et passioni necessario diuersa corrdēt. vel cor
 rrūdere possūt idiuuidua. et p dñs diceret aduersarius q illi
 duo processus demōstratiōis circularis sunt respectu diuer
 sorū suppositorū. Et sic non erit ipolis iux̄ p̄dicta. quare rē.
 ¶ 3. instatur pbando q alicuius demōstrationis circula
 ris vterqz p̄cessus pōt esse demōstratio potissima. qz pole
 est vt. a. per. b. demōstreretur. et econuerso i diuersis gñibus
 carū. sic vt vterqz illozū respectu alterius sit ppria eēntial
 et imediata cā. vt ipi cōcedūt. sed i quolz genere cāe pōt fie
 ri demōstratio potissima pcedēdo per causam ppriam eēn
 tialē et imediatā: vt cōiter cōceditur. quare. rē. ¶ Opposi
 tū tñ dñt eē de itentione Aristo. Nec rō pbabilis ē. ¶ Ter
 tio dubitat i exēplo de vapore et aq. qz nō videt q ex aq de
 mōstreretur vapor. sed potius vapore generari. Silr ex vapo
 renō demōstrat aq. sed potius aquā siue pluuiā p̄duci. Et
 sic ibi nō erit demōstratio circularis. cū illud qd est mediū nō
 sit postea p̄dicatū clusionis. neqz econuerso. et si cōcederet
 aquā ex vapore demōstrari. et eē. hoc tñ fieret tanq̄ p cām re
 motā. nō. n. posita aq statiz pōit vapor. neqz eē. qre neutra
 illaz erit demōstratio pp̄ qd. vt supponere vidēt sic dñtes.

Quantum Ad tertiū ponitur alius mod⁹ rñdendi. Et
 sit p̄ma cōclusio. In diuersis gñib⁹ noticia
 rñ. et diuersis gñib⁹ carū fieri possūt demōstrationes circula
 res. pz ex p̄cedētibus. ¶ 2. cōclusio. de facto nō pōt eē de
 mōstratio circularis i eodez gñe cāe. cuius vterqz p̄cessus
 sit p cām ppriā eēntialē et imediatā. pz. qz d̄ facto nō pñt da
 ri due tales sibi inuicē cāe i eodē gñe cāe. ¶ 3. cōclusio. si per
 pole due tales darētur cāe nō repugnaret inter ipsas demō
 strationē fieri circularē. Probatur. qz stare alterā illarum
 eē altera nā p̄iorē. et p dñs sicut nō repugnat ab effectu ad
 cām et econuerso demōstrationē eē circularē. ita in p̄posito nō
 repugnaret. t3 dñā. et añs ē satis notū. imo illud vñ necessari
 um. qz nō appet pole duas eē spēs eque primas scdm nām
 sicut neqz est possibile ipsas esse essentialiter eque p̄fectas.
 ¶ 4. cōclusio. l3 p̄cedentes cōclusiones vere sint. non tñ ē pos
 sibile vt eidē hoī i eodē istāri fiat actu demōstratio circularis
 Probatur. qz dato opposito. sequeretur eidē hoī simul. a.
 eē absolute notius. b. et absolute minus notū. qd̄ iplicat d̄di
 ctionē. dñā vero pbat sic. qz si sorti in eodē istāri p. b. actu
 demōstreretur. a. et econuerso. tūc sequit̄ q absolute. b. erit sibi
 notius. a. aliter non p ipm tūc actu demōstreretur. et similr
 econuerso dicendū erit. qre rē. ¶ 5. cōclusio. non sic ē polis
 demōstratio circularis vt p notitiā p̄missarū acqratur notitia
 cōclusionis et econuerso. stante eadē notitia p̄missarū p̄ ean
 dē notitiā numero p̄ci⁹ ipius cōclusionis siue i eodē gñe. si
 ue i diuersis gñibus notitiarū vel carū acqrat notitia illarū
 p̄missarū. Probatur sic. qz dato opposito. sequeretur. a. noti
 tiā fore se ipsa itēsiorē. vel notitia oīo sibi d̄sili. qd̄ iplicat. p
 bat dñā. vbi. n. p. a. notitiā p̄missarū acqrat. b. notitia cōclu
 sionis. et p eadē. b. notitiā p̄ci⁹ acqrat in sc̄do p̄cessu alia no
 titia cōsimilis p̄missarū. sequit̄ vt. a. notitia sit itēsior. b. et
 vltorius segtur vt. b. sit itēsior eadē notitia p̄missarū: vel si
 bi d̄sili. sed qcqd̄ ē itēsiori itensius: est et itēsius remissio
 ri. q̄ rē. ¶ Cōfirmat. sit. a. notitia itēsā vt. 4. b. vt tria. et se
 quitur q si ex sola. b. alia notitia acqrat p̄missarū. erit min⁹
 itēsā q̄ vt tria. sed hoc eē non pōt. postq̄ p̄missa iā sunt no
 te vt. 4. alias. n. p minus notū demōstreretur magis notum.
 quare. rē. Ista conclusio et p̄cedens aliquāliter trahi pos

sūt ad mētem Ari. Ex cōclusionē i serf non esse pole fieri d
 mōstrationē que sit simplr et p̄fecte circularis. pz ex premis
 sis. ¶ 3. vltorius q ē pole demōstrationē esse scdm qd r̄ ip̄fe
 cte circularē. Cōmunit̄ aut loquentes sub alijs verbis di
 cūt. q non est polis demōstratio circularis vniiformis q̄uis dif
 formis eē possit. Ubi. n. eclipsis nūc sit nota sorti quo ad qz
 est. non aut p cām. pōt sor. iuestigare cām illius eclipsis et
 cōcludere ipam p̄ effectū. et p tūc nō demōstratiue sibi cōclu
 det effectū p cām suā. vt dñ i 4. cōclusionē. qm̄ p tūc absolu
 te sibi notior ē effectus. Verum tñ in p̄cessu tēporis melius
 cognita cā. et p̄fectius q̄ p̄us p iuestigationē itellect⁹ ex ea
 dē cā poterit eidē sorti effect⁹ d̄m̄rari nō vigoze soli⁹ notitie
 p̄ ipi⁹ cāe. s3 vigoze illi⁹ sil̄ cū alia nouiter acqrata que gñā
 bunt notitiā perfectiorē et itēsiorē notitia p̄ effect⁹.
 ¶ Ultima cōclusio magis insequēs textū. ipole est dari demō
 strationē circularē. cui⁹ vterqz p̄cessus sit demōstratio sim
 pliciter. Probatur sic. q̄libet demōstratio simplr est p ea q̄ sūt
 absolute. et fm nām p̄ora et notiora q̄ cōclusio. sed ipole ē. a. esse
 absolute et p̄ nāz p̄ et notior. b. et econuerso. q̄ rē. t3 dñā. maior
 est ari. i textu. illo. n. mō demōstratio est simplr appellāda.
 minor vero pz. ¶ Itē cōclusio pbat sic. i. inductiue. qz siue fiat
 demōstratio qz. et p̄pter qd. siue ābe sint p̄pter qd. i diuersis
 gñib⁹ cāz. siue et fieret p pole i eodē gñe cāe eēntialis et im
 mediate. sp̄ tñ vna illaz ē per id qd est absolute p̄us fm nāz
 vna enī cā est fm nām p̄ora q̄ alia cā i alio gñe cāe. et in eodē
 gñe si eēnt due sibi inuicē cāe nō pñt eē eā p̄ime fm nām.
 quare rē. ¶ Et si dñ q̄ vbi p̄patur deambulatio sanitati. n̄
 vt cāe finali sed vt effectui. tunc deambulatio erit absolute
 p̄ora fm nāz sanitate. et tñ eē sanitas tanq̄ finalis cā absolu
 te est p̄ora fm nām. q̄ rē. ¶ Rñdet negādo assūptū. sed vey
 ē q deambulatio fm qd siue respectiue erit dicēda p̄ora p̄ na
 turā: nō aut absolute. hāc tñ circularē demōstrationē simplr
 videbatur antiq̄ cōcedere. dicētes oīa ex se inuicē demōstrari
 posse. quia ipsi volebant p̄incipia prima ita simpliciter
 sciri sicut conclusiones. et per consequens secundum eos
 ipsoz erat simplr demōstratio nō per alia p̄iora. sed p po
 steriora. quare fiebat circularis.

Ad rōnes principales rñdetur. ¶ Ad primā sc̄dam
 et tertiā cōceditur sicut dictū est in qōne. q
 argumenta pbat dari demōstrationē fm qd et ip̄fecte
 circularē. nō tñ simplr et p̄fecte quā aly dñt circularē vni
 formē. Vel dñ q nō probant sic dari demōstrationē circu
 larē. vt vterqz p̄cessus sit demōstratio simplr. per ea q̄ sūt
 absolute. et simplr p̄iora. In quolibet enī casu illaz rōnuz
 alter illoz p̄cessuū est n̄ simplr demōstratio. vt satis pz ex
 p̄dictis. ¶ Ad quartū dñ p q deambulatio et sanitas n̄ sibi
 inuicē corrdēt tanq̄ cāe p̄pe eēntiales et imediate in eo
 dē gñe cāe. qz hoc nō ē pole vt dixi in sc̄da cōclōne. ordinat̄
 enī a tota sp̄ cōplexio i opōnes oēs absolute. et cōiter i moti
 uas opōnes. et cōiter i ambulatiuā. hec at ambulatio singu
 laris in hanc singularē sanitatē acgrendā ordinat̄. 2. dñ q
 q̄uis illud fieret possibile. tñ absolute p̄ius est fm nām cō
 plexio q̄ ē sanitas: q̄ opōnes ab ea pueniētes. et sic n̄ vterqz
 processus eēt processus demōstratiu⁹ simplr appellandus. qre
 nō eēt d̄ p̄dicta. ¶ Ad qntā dñ p q vapor et pluuiā n̄ sūt sibi
 inuicē cāe mālīs p̄pa et imediata. sed valde remota et cōis. n̄
 enī statim posita pluuiā ponitur vapor. neqz statim posito vapo
 re ponitur pluuiā. qre nō sūt sibi imediate et eēntiales cāe.
 ¶ Itē ex alio p̄t pluuiā gñari q̄ ex vapore. pōt enī aer cō
 dēfat i aquā querti et pluuiā facere. Silr vapor ex alio q̄ ex
 pluuiā. vt pz. qre nō sūt sibi inuicē cāe p̄pe. et p dñs neuter p
 cessus erit demōstratio simplr neqz p̄pter qd. et sic nō ob
 stabit p̄dictis. Sc̄do dñ. q ex vapore poti⁹ demōstrat gñatio
 pluuiē q̄ pluuiā. et ex pluuiā poti⁹ gñatio vaporis q̄ vapor.
 quare cum nō idem accipiatur pro medio demōstratiōis
 qd̄ primo erat cōclusio. ibi nō erit aliquo mō forma demon

Questio XIX.

et que nō. qđ non vř ab eis factū. ¶ Scđs modus rñdendi modernorū pñmittit hāc distinctionē. triplex ē necessarium necessitate extremorū absolute. necessitate inherētie. ⁊ necessitate suppositiōis. Exēplū primi. sicut hō est aīal. qđ dñr necessaria. qz ē propositio vera. cuius vtrūqz extremorū est p se necessariū. vt pz. Exēplū scđi. sicut hō ē risibile. vel triāgulus hēt tres. qđ necessaria dñr necessitate inherētie. qz ē p pō vera cui⁹ pđicatū ē inseparabile a subo vel ecōuerso. Exēplū tertij. sicut luna eclipsat. ipa. n. dñr neēia ex suppone. qz neēio pđicatū iest subo p supposita ei⁹ cā. neēio. n. si iterponit terra diāetra lř iter solē ⁊ lunā: luna eclipsat vt pz. Ex qđ i fer tur qđ nō icōuenit aliquā ppōne falsā siue p̄tigētē eē neēia. nō simplr ⁊ absolute. sed ex suppone. ¶ Ad dubiū qđ rñdet qđ oīs dñrā⁹ ē ex neēis aliqđ istoz triū mōz. Ex qđ pz rñsio ad mlra supi⁹ oīa. ¶ Cōtra hūc modū loqndi ar. p qz seqt hāc eē neēiaz neēitate extremoz a qđ mouet. dñs nō cedereť ab opione. dñā vero pbat. qz ipa ē vā vt suppono: ⁊ ipsi⁹ vtrūqz extremū ē neēiū vt pz. nā neēe ē aquā esse. ⁊ necesse ē aliqđ moueri. s. celū. Idē dñr d ista hō ē aliqđ itelligēs. qz necesse ē hoiez eē ⁊ neēe ē aliqđ itelligēs eē. s. itelligētiā aut itellcñ hūanū. ¶ 2⁹ seqt illā eē necessariā neēitate inherētie. hoc ē soz. dñrāto soz. dñs vř falsū. neqz vř d̄ intētōe sic loqñ. tiū. dñā t3. qz ipsa ē ppō vera. cui⁹ pđicatū ē inseparabile a subo ¶ 3⁹ seqt illā eē necessariā neēitate supponis. soz. ē alb⁹. qđ nō vř d̄ itētōe hui⁹ opionis. pz dñā. qz supposita sufficiēti cā ex qđ seqt soz. eē albū. tē soz. ē alb⁹. Luz igr ex isto mō loqndi seqtur multa eē necessaria. qđ tñ fm veritatē nō sunt neēia neqz demrātoī deseruiūt p se. siue dicerētur esse neēia siue nō. seqtur ipm esse insufficientem.

Donat g ali⁹ mod⁹ rñdēdi. et sit p̄ hec distinctio. qđā ē dmon⁹ simplr. qđā vero nō simplr. Ex m̄ pmi. sic dmonstratio qua ppria passio de pprio subo demonstrat per cām eius eēntiales ⁊ immediatam. Ex m̄ scđi sicut demonstratio negatiua. demrāto p̄icularis. ⁊ demrāto ad ipole oucēs. ¶ 2⁹ distinctio. sic duplex ē pō. s. nālis. et supnālis. sic in reb⁹ duplex ē neēitas. s. necessitas simplr et neēitas nālis. Neēitas simplr ē qđ p nullā potentiā siue nālē siue supnālē remoueri siue ipediri p̄t sic deū eē. Neēitas nālis. ē qđ p̄ solitū et ordinatū nāe cursū ipediri nō p̄t. q̄uis ex libertate potētie diuine possz remoueri. sic celū moueri. ¶ Inter neēitates at nāles gradus et ordo repit. nā ea qđ fm ordinē sui eē min⁹ distāt a necessitate p̄ cāe sūt magis neēia. qđ vero magis distāt sūt min⁹ neēia. Minus. n. necessariū ē hoiem eē qđ itelligētiā eē realr a p̄ma distinctā. Min⁹ ē ē necessariū un elemēta eē qđ celū. ¶ Itē magis neēariū ē hoiez eē aīal rōnale qđ ipm eē disciplinabile. cū p̄ia neēitas sit p̄oz ordi ne nāe. et cā scōe neēitatis. et p̄ia neēitas iter essentialia solū fūdāta. scōa vō ex bitudine cuiusdā accidēris ad subm snū. ¶ Itē maiori necessitate hō ē disciplinabil qđ ipē sit q̄t⁹ cū p̄ neēitas sumat ex nā forme hūane. 2⁹ vero magis ex p te mae ⁊ trāsmutatōis. ¶ Itē magis neēiū ē hoiez eē q̄tū qđ coruū eē nigrū: cū hō sit nālř p̄oz coruo. ⁊ q̄titas nigredie p̄oz. Silr magis neēiū ē coruū eē qđ ipm eē nigrū. Et sic d̄ ml tis exēplificari p̄t. ¶ Ex p̄cis alia subdistinctio i ferri p̄t v3. neēitas nālis qđā iter neēitates nāles ē simplr. qđā vō p̄3 qđ. Simplr dñr qđ ē iter res hūtes ad se iuicē eēntialē bitu dinē siue depēdētiā p̄3 gen⁹ vel p̄3 spē3. sic hoiez eē aīal. siue hoiez eē risibile. Scōm qđ vero dñr neēitas nō ex tali bitudi ne eēntiali pueniēs. s3 ex pte idiuidui vel alia p̄fili cā. sicut coruū eē nigrū. Sicut igr iter res ordo qđā ⁊ distinctio repit neēitatis. sic coruū dēter iter ppōnes repiri d3. nā ppōnes nō dñr vō n3 neēie nisi pp veritatē ⁊ neēitatē rez significata rū. ¶ Dubitat circa p̄dcā. qz seqt qđ deū eē p̄mā cā3 nō sit ne cessariū simplr qđ vř falsū. pbat dñā. qz deus ex libtate sue potētie p̄t oīa alia a seipso anihilare. qđ anihilatis nō apli⁹ erit p̄ma cā. eo qđ nulli⁹ cā ti erit cā. qre rē. Per idē pbat qđ

deū eē motorē p̄mū nō ē necessariū neēitate simplr. eo qđ oīs celos anihilare p̄t. ¶ 2⁹ dubitat. qz neēitate qđ neēiuz est deū eē aliqđ neēitas ē maior. igr illa nō ē necessitas simpli citer. qđ ē d̄ dcā. assūptū pbat. qz neēitas qđ neēiū ē qđ3 ens eē vel nō eē ē hō. qđ pbat sic. illa neēitas c⁹ op⁹ itellect⁹ nō p̄t apphēdere sic eē ē maior illa c⁹ opp⁹ apphēdere p̄t sic eē. sed oppo⁹ h⁹. qđ3 est vel nō ē nō p̄t apphēdere itellect⁹ sic eē. p̄t aut apphēdere qđ deū eē nō sit. qđ rē. maior ⁊ mi nor de se patēt. ¶ Confirmat. qz si nihil eēt null⁹ de⁹ eēt. et p̄ oīs ei⁹ necessitas non eēt. ⁊ tñ si nihil esset adhuc qđ3 ens eēt vel nō eēt. vt pz. qre rē. ¶ 3⁹ dubitat. qz vř ex p̄dcis qđ neēitas qua neēiuz ē hoiez eē aīal est infinite pua. ⁊ vř hoc seqt d̄ neēitate cuiuslibet entis alteri⁹ a deo. qđ vř ipole ma nifestū. pbat dñā. neēitas p̄dcā p̄ infinitū distat a neēitate p̄me cāe. cū igr fm distātiā a necessitate p̄me cāe mēfanda sit necessitas alioz entiu. vt ex p̄dcis pz. seqt itētū. dñā de se pz cū minori. maior vero sic p̄batur. necessitas p̄ qđ sit. a. est finita. necessitas vero scōa qđ sit. b. ē infinita. g. a. p̄ infinitū distat. a. b. maior d̄ se pz. minor pbat. qz p̄fectio dei ē infinita ⁊ p̄ idē ei⁹ necessitas. qre rē. Ex qđ vltēri⁹ infertur qđ nullū ens aliud a deo est alio ente magis necessariū. qđ vř d̄ p̄dcā ¶ 4⁹ dubitat. qz ari. scōo p̄by. circa finē. necessitatē mae vo cat necessitatem simpliciter. necessitatem vero finis neces sitatez ex suppone. Lum igitur materie sit necessitas nālis. necessitas vero dei sit necessitas finis vltimati oīum rez: seqt nālē neēitatē debere dici simplr talē. ⁊ necessitatē dei fm qđ vel ex suppone talē. qđ ē d̄ p̄dcā. ¶ Ultio dubitat d̄ necessitate ppōnuz negatiua. sicut nullū vacuū est. nulla chimera ē. qđ graduāda sit. cū nihil reale sit sibi coruēdens ¶ Ad p̄m. accipiēdo cām p̄ cā i actu dñr cedereť istā. de⁹ ē p̄ ma cā. nō eē neēia necessitate simplr. s3 solū neēitate nāli vt ar⁹ pbat. Si vō accipit h̄ nomē cā p̄ cā i actu vel aptitudi ne negat⁹. ⁊ dñr dñr qđ adhuc oīb⁹ alyz. anihilatis de⁹ ē p̄ ma cā. eo qđ aprus alia entia p̄ducere. neqz de⁹ p̄t facere se nō esse p̄mā cā3 aptitudine vel actu. ¶ Ad cōfirmationē ve ro dñr cū iste termi⁹ motor dicat mouēs actu ccedo qđ deū eē motorē p̄mū solū. ē neēiū neēitate nāli. ¶ Ad scōm p̄t ne gari aīs. et radē negari p̄t illa maior neēitas: cui⁹ oppo⁹ nō p̄t itellect⁹ apphēdere sic eē ē maior. rē. ¶ Ad cōfirmatio nē possēt dñā negari. s3 d̄ hoc alias meli⁹ videbit. ¶ Ad 3⁹ negat⁹ dñā. Ad p̄bationē dñr qđ p̄p̄ngtas vel distātia alicui⁹ necessitatis inferioris ad necessitatē p̄me cāe duplř accipi p̄t vel itelligi. Uno⁹ scōm grad⁹ aut latitudinē graduū neēita tis vsqz ad p̄mā cām iclusīue. et hoc mō eēt infinita. et scōm hoc nō dicerēt vna necessitas finita magis vel min⁹ distare a necessitate p̄ma. ¶ 2⁹. scōm latitudinē entiu spē distincto rū qđ iter ipam et necessitatē p̄me cāe scōm ordinē vniuersi contineť. et talis ē finita. vbi. g. si p̄ter deū alias septe3 pona m⁹ itelligētiās: tūc iter necessitatē itelligētie mouētis orbē lune. et necessitatē p̄me cāe. plura cadūt entia spē distincta scōm magis p̄fectū. et min⁹ p̄fectū ordinata qđ inter neces sitatē itelligētie mouētis orbē solis et necessitatē p̄me cāe. ⁊ cū vtrōbiqz talis latitudo entiu spē distinctozū sit finita. p̄3 qđ illa entia sūt spē finita cōcedi p̄t distātiā vtrōbiqz eē fi nitā. et p̄ dñs p̄mā necessitatē eē remouere qđ scōa3 a neces si tate p̄me cāe. ¶ Nō tñ ex hoc volo vt ille necessitates p̄por tionalr mēsurētur scōm p̄portionē illaz distātiarū. sed tal mēsurā sumēda ē p̄3 distātiā a nō gradu necessitatis. ¶ Ad q̄rtū dñr qđ Ari. loco allegato alr accipit necessariū simplr qđ bic accipiat. illō. n. vocauit necessariū simplr qđ est absolu te necessariū. et talis ē necessitas i nālib⁹ pueniēs pp mām cū. n. eē corruptibile i sit cōposito. ex mā et forma pp mās ab solute neēe ē oē cōpositū ex mā et forma eē corruptibile. ta lis tamē neēitas ē naturalis appellanda. et non simpliciter secundū qđ loquimur bic. Cū aut dicit necessitatē finis eē ex suppone logt ur de fine p̄p̄quo rei nālis. ⁊ p̄ferti d̄ fine trās.

mutatiōis. verbi grā. cū potio ordinē in sanitatē tāq̄ in fi
nē trāsmutatōis necessariū ē potione eē talē si sanitas erit
talis. n̄ tñ ex hoc vult phus illam ca^{am} eē necessariā. potio
est vel erit talis. s̄ vult hāc conditionālē eē necessariā. si sani
tas erit talis potio est vel erit talis. et hoc vocat ipse neciuz
ex suppone. non q̄ oz ex illa auēitate vt necessitas dei dicat
necitas ex suppone. ¶ Ad vltimū dī q̄ p̄dcē necitates gra
duādecrūt p̄ respectū ad affirmatias necias eis corrūdetes
huic. n. negatie nullū vacuū ē. corrūdet hec affir^{ua} necia. oia
entia corporea s̄ q̄ndā ordinē debēt adiuicē h̄re otiguitatē
vt vnū mediāte altero d̄seruet. vel illa. q̄lz loc^o ē aliq̄ corpe
vel corpi^o replet. et sic d̄ silib^o dī. ¶ 3° p̄mittit cū vltia sint
p̄ se incorruptibilia. q̄ quis singularia oia sub vli otēta cor
rūpētur. adhuc illō vltē remaneret. et v̄ez eēt dicere ip̄z eē
actu p̄sentie. p̄z h̄ de se. p̄z ēt ex alberto ala. in illa pte vbi de
terminat d̄ ppōne d̄ oi. vbi dicit q̄ siue hō sit actu i nā. siue
nō sp̄ h̄ ē vera. hō ē aial. Ex q̄ ifert q̄ quis null^o triāgulus
pticularis eēt adhuc v̄ez et necessariū eēt triāgulu eē. et per
d̄ns h̄ eēt necia. triāgul^o ē. cui^o subz supponat p̄ nā vli. ¶ 4°
p̄mittit q̄ passiones fluētes ex p̄ncipys sp̄ei sp̄ necio i sunt
subis p̄p̄ys. q̄uis aliq̄ otingat ab eis act^o p̄pos puenire. et
aliq̄ nō. p̄zima ps p̄z p̄otiam q̄ ponit a por^o iter p̄p̄iū et
accūs. p̄z ēt d̄ mēte albtī ibidē. et p̄ hui^o. p̄z ēt rōne. qz talis p̄
p̄ietas fluit a re necia sine d̄cursu alteri^o otigētis. v̄z. a sp̄e
et p̄ncipys ip̄si. Scda ps d̄ se p̄z. aliq̄ enī ab aptitudine ridē
dī q̄ inest hōi. tāq̄ passio p̄pa puenit act^o ridēdi. et aliq̄ nō.
risibilitas q̄ inest hōi necio. lz act^o ei^o otigēter iesse possit.
Sitr aptitudo eclipsandi necio iest lune. q̄uis act^o eclispan
di aliq̄ pueniat. et aliq̄ n̄. ¶ Ulteri^o p̄mittit q̄ lz res mul
te nāles otigētes sint et trāsmutabiles. d̄ ip̄is tñ formari pos
sūt ppōnes necie. verbi grā. q̄lz p̄ se d̄positū ex mā et forma
est res trāsmutabilis et otigēs. d̄ oib^o tñ talib^o formari pōt
hec ppō necessaria. oē p̄ se d̄po^o ex mā et forma aliq̄ corru
pēt. Nec possum^o dicere hic subm illi^o ppōnis supponere p̄
nā vli. qm̄ nullū ē vltē p̄ se d̄po^o ex mā et forma. et si aliqd eēt
tale ip̄m nō eēt p̄ se corruptibile. vt p̄z. ¶ Ultio p̄mitto q̄
ppō necia ē illa q̄ p̄ncipalr et absolute significat sicut necie
ē eē. siue h̄ sit simplr siue p̄m cursū nāe. p̄z hoc cōiter i logi
ca. ¶ D̄s p̄missis sit p̄^o d̄^o aliq̄ nō simplr demon^o ē ex ppō
nib^o otigētib^o aut ipolib^o. p̄z de dem̄ratōe pticulari aut du
cente ad ipole. sic phus arguebat. ¶ Ex quo ifertur q̄ talis
dem̄ratōis n̄ oēs p̄misse et d̄clō sūt necie. ¶ 2° d̄clō. lz aliq̄ d̄
mōstratio vltis et ostētia nō sūt d̄ reb^o necessariys p̄ suba et p̄di
cata illi^o dem̄ratōis p̄ncipalr significās. q̄lz tñ talis ē ex ppō
nib^o necessariys. p̄^o ps p̄z. vbi dem̄ratōe oē p̄ se cōp^o ex mā et
forma eē p̄ se corruptibile. aut aliq̄ silis ppō. cui^o subo et p̄di
cato n̄ corrūdet aliq̄ nā vltis et incorruptibilis. sed solū idui
dua corruptibilia. Scda vero ps p̄bat. qz talis demon^o ali
quo mō d̄z facere scire qd̄ ipa n̄ faceret nisi p̄ necias ppōes.
q̄re et. ¶ 3° d̄ ad mēte ari. sit illa. q̄lz dem̄ratō simplr ē de
reb^o absolute neciys. et ex ppōib^o neciys. p̄zima ps p̄bat. qz q̄lz
dem̄ratō simplr ē d̄ subo qd̄ vli et ex passiōe ip̄i^o p̄pa et p̄ cās
eēntialē. talia v̄o sūt absolute necia. q̄ et. et t̄z. n̄ia. maior p̄z ex
p̄^o d̄stictōe. minor vero p̄z ex 3° et q̄rto nobili. ¶ Itē q̄libet
dem̄ratō simplr facit vel ē. ip̄ra facere simplr scire. s̄z scire
simplr ē d̄ his q̄ nō otigūt alr se h̄re. q̄ et. maior et mior patēt
p̄ ari. i p̄cedētib^o. 2° ps p̄z ex p̄^o. cū. n. subz pa^o et mediū dem̄ra
tōis sint res p̄petue et incorruptibiles. seq̄t q̄ ppōnes affir^{ue}
ex his d̄posite ptinētes dem̄ratōi erūt absolute necie. q̄re et.

Ad rationes

principales. ¶ Ad p̄mā et scdam p̄z
ex d̄clōne p̄ma. ¶ Possēt tñ hic rōna
bilr dici q̄ sol^o p̄cessus q̄ ex vno ipoli ad aliū ipole p̄cedit
nō ē dem̄ratō. sed ille q̄ postea sit ecōuerso ab opposito d̄ntis
ad oppositū autis. et talis ē ex necessariys. p̄zima aut solū
d̄seruit intellectui disponēdo ad faciliorē credulitatē. ¶ Ad
tertia. p̄z ex q̄rto notabili. d̄. n. q̄ d̄ eclipsi lune actuali nō ē
p̄ se scia neqz dem̄ratō simplr. sed d̄ aptitudine eclipsādi. ta

lis at ē neciavt p̄z. ¶ Ad quartā silr d̄. q̄ d̄ tonitruo. et ful
mine scdm̄ actū nō h̄etur p̄ se scia vel dem̄ratō. sed d̄ aptitu
dine ad tales effect^o p̄ducēdos q̄ necio iest exalatiōi calide.
et sicce. ¶ Ad q̄ntā dicit silr q̄ de talib^o nō h̄etur dem̄ratō
vltis et ostētia nisi p̄ ppōnes vltis. et necitas et si eaz suba
et predicata solū p̄ reb^o corruptibilib^o vel singularib^o sup
ponāt n̄ h̄ebit tē dem̄ratō simplr. q̄uis p̄p̄ qd̄ aliq̄ mō ap
pellari possit. ¶ Ad d̄firmationē d̄ q̄ ari. ibi locut^o ē de opa
tionib^o. q̄ apte sūt a p̄p̄ys passionib^o puenire. sic aliq̄ act^o
eclipsādi puenit a luna vel passione ip̄i^o. et aliq̄ n̄. d̄ q̄b^o tñ
sūt scie. et dem̄ratōes. n̄ p̄ se. sed solū p̄ accūs. ¶ Ad 6^{am} d̄ q̄
d̄ reb^o casualib^o aut fortuitis ppōnes qd̄ necie formari p̄nt
aptitudinē d̄notātes ex q̄b^o dem̄ratō fieri pōt. tales tñ v̄pli
mū n̄ sūt simplr dem̄ratōes. Et p̄ idē p̄z ad d̄firmatōz. ¶ Ad
vltimā d̄ p̄. q̄ quis null^o triāgul^o pticularis eēt. qd̄ n̄ p̄to
eē pole adhuc eēt sp̄es triāguli. Lū ipa sit incorruptibil. vt p̄z
ex 3° notabili. De ipa vero sit p̄ncipalr dem̄ratō. ¶ 2° d̄ sup
posito q̄ h̄re angulū extrisecū. et. sit p̄p̄z mediū illi^o dem̄ra
tōis. q̄ n̄ d̄z accipitale mediū p̄ actu. s̄z p̄ aptitudine a q̄ ille
act^o ē apt^o puenire. Et sic dem̄ratō absolute erit ex ppōnib^o.
et reb^o necessariys. Et sic ē finis q̄onis.

De omni quidem igitur hoc dico qd̄ vtiqz est
non in quodā quidem sic in quodam aut nō. nec
aliquādo qd̄ sic aliq̄ vero nō et. Qd̄ XX.

Vigesimo Querit vtrū ad ppōnē d̄ oi
regratur et suffici at vltitas
suborū. et vltitas rēporū. Negative ar. sic. q̄li
bz ppō vltis a^o est d̄ oi. sed i multis talib^o nō
est aliq̄ illarū vltitātū. q̄ et. t̄z. n̄ia cū minoz.
qz m̄te tales sūt false vel ipoles. sic hec ppō.
ois hō ē asin^o. ē ipolis. et hec ē falsa. ois hō est
currēs. maior v̄o p̄z p̄ p̄oz. qz vt ibidē colligit q̄lz ppō vltis a^o
sup q̄ fundari pōt ordo sillogistic^o i p̄ p̄ est d̄ oi. sed eq̄ b̄n̄ sū
dari pōt ordo sillogisticus sup hac ipoli. ois hō est asin^o. sic
sup ista. ois hō ē al. q̄re q̄lz vltis affirmatia ē d̄ oi. ¶ 2° ar. sic.
h̄ ē d̄ oi. ois sol ē planeta. vbi tñ nō est vltitas suboz. q̄ et. ma
ior p̄z. cū ipa sit p̄ se. qz gen^o d̄ sp̄e p̄dicat. minor vero p̄z. qz
sub sp̄e solis n̄ nisi vnū idiuuū otinet. ¶ 3° h̄ ē d̄ omni. al ē
hō. in qua n̄ ē vltitas suboz. q̄ et. maior probatur. qz illa est p̄
se. sicut etiā illa. homo est aial. quelibet at p̄ se est de omni vt
p̄z d̄ mēte linconiesis i mā p̄nti. q̄ et. ¶ D̄ forte q̄ illa n̄ ē de
oi cū n̄ sit vltis. sed idēfinita. si vero accipet illa vltis. oē aial ē
hō. ipa esset falsa. et ipolis. et p̄ n̄is neqz eēt de oi. neqz p̄ se.
¶ 3° h̄ ē d̄ oi hō ē al. et tñ ē idēfinita. q̄ m̄tio falsa. asū
ptū p̄bat p̄ d̄ditōes p̄dcās. qz q̄qd̄ ē hō ē aial. et q̄ncūqz ali
qd̄ ē hō illō ē aial. q̄re. et. ¶ 4° p̄. apud dem̄ratōz non refert
dicere. hō ē al. et ois hō ē aial. sic iḡr hec ē d̄ oi. ois hō ē al. sic
ēt h̄ erit d̄ oi. hō ē aial. q̄re et. ¶ 4° ar. q̄ n̄ regrit vltitas tē
porū. qz hec ē d̄ oi q̄lz dies ē t̄ps. cū ibi p̄dicet sup^o d̄ iferio
ri n̄ tñ i quoz t̄pe p̄dicatū verificabit d̄ subo. i eo. n. t̄pe q̄ sol
erit sub hemispio n̄ oī^o erit falsa loq̄ndo d̄ die cāto sub emi
sperio n̄ oī^o p̄z. q̄re et. ¶ Forte d̄ q̄ lz n̄ sp̄ erit v̄a. suffic tñ
q̄ q̄ncūqz d̄ aliquo verifica dies d̄ eodē verificat t̄pus. et h̄
est h̄re vltitatē t̄pis ad itētione ari. ¶ Cōtra. seq̄t q̄ aliq̄ p̄
pō cōtigēs ē d̄ oi n̄is ē falsū. sic. n. oē p̄ se ē d̄ oi. ita oē d̄ oi ē
neciū vt colligit d̄ mēte linconiesis. et Albtī. n̄ia p̄z. cū illa
possit eē falsa sic significādo q̄lz dies ē t̄ps. ¶ 5° hec ē d̄ oi. lu
na eclipsat. cū ipa sit d̄ dem̄rabilis. vltitas tñ t̄pis n̄ sibi cor
rūdet. qz aliq̄ ē luna qm̄ ipa n̄ eclipsat. q̄ et. ¶ 6° ar. q̄ p̄di
cte cōditōes n̄ sufficiūt. qz hec n̄ ē d̄ oi. ois hō alb^o ē hō. cui
tñ v̄traqz vltitas corrūdet. q̄ et. maior p̄z cū ipa sit ppō otī
gēs. minor vero p̄bat. qz d̄ quocūqz verificat. subz verifica
tur et p̄dicatū. et q̄ncūqz d̄ aliquo verificat subm d̄ eodē et
verificabit p̄dicatū. q̄re et. ¶ Idē ar^o fit d̄ illa otigēti. ois
hō currēs mouet. silr d̄ ista. oē qd̄ ē for. ē hō. ¶ Et si d̄. q̄ v̄l
tra p̄dcās d̄ditōes regrit necitas ppōes. Cōtra. qz tē frustra
pōit vltitas t̄ps. cū ipa necio seq̄t ad necitatē ppōis. ¶ Itē

sequitur quod si est de omni, oportet quod fuit for. fuit ho. dicitur falsum cum ex
terminis singularibus significatibus res corruptibiles non fiunt pro
nes de omni. contra tunc quod ipsa est necessaria supposito quod for. fuerit. et sibi
vtraque veritas correspondet. quod tunc. Et forte dicitur procedendo quod illa est
de omni. Contra pari ratione hec est de omni, oportet quod fuit for. fuit for. alb
supposito quod for. fuerit alb. per contra. quod ista est necessaria sic prima.
dicitur tamen est falsum: cum ibi deficiat veritas temporis. quod aliquando fuit veritas
dicere. for. esse et fuisse quod non fuit veritas sorte esse fuisse alb
supposito quod si fuerit niger deinde alb. quod tunc. Et ultimo
hec pro non est de omni, oportet aial est coloratum. cui tamen vtraque veritas cor
respondet. quod tunc. minor de se per. maior probatur. quod ipsa est pro per
accus. nulla autem talis veritas esse de omni. quod tunc.

Ad oppositum est Arist. per posteriorum 2o capitulo primo
tractat. circa principium in illa parte. per
aut determinabimur. tunc. In ista questione per mittetur quedam. De
cundo respondebitur ad quesitum.

Quantum ad primum sciendum per quod aliud est de omni quod conside
ratur lib. per. et aliud quod hic considerat. Cum
in primo per considerat de forma sillogistica. et principis sil
logismo quo ad ipsam formam. que sunt dici de omni. et dici de nullo.
ois illa pro ibidem dicitur de omni ex quo ordo sillicus puenire
potest. super si fundat quod quod alterum de altero dicitur de quocumque dicitur sub
iectum de eodem dicitur predicatum. Et ex quo inferitur quod talis pro debet
esse veritas in quo dicitur predicatum in eadem cuilibet supposito sub
iecto. quod si est indiffinita vel particularis sic illa homo est aial. vel quod
homo est aial. non ab ea posset talis ordo sillicus puenire ut per.
Et sequitur scilicet de quodam. quod ad tale pro de omni non regitur
predicatum esse esse cuilibet supposito subiecto. per quod licet hec sit fal
sa. ois homo est alb. et hec sit ipso ois homo est asinus. vtraque tamen
istarum modum habet vniuersalem super quo fundari potest ordo sillicus in
per primo. sic est illa necessaria ois aial est corp. Quare quo ad ordinem
sillicum cum ille due sic dicende sunt de omni. sicut illa. ois aial est corpus.
Conceditur tamen quod ad tale pro de omni regitur ut per ipsam dno
tes predicatum esse esse cuilibet supposito subiecto. hec aliter colligi pos
set ex dictis Alb. Et sequitur tertio quod pro veritas affirmatiua et
pro de omni positivum iucet dicitur. et vni sit altero magis co
notatiuum. quod pro de omni positivum est pro de omni veritas affirmatiua
notat aptitudinem ordinis sillicum in per primo. quod ex ea puenire potest
et si est quod sub aliis verbis alij dixerunt. quod male pro de omni posi
tivo est pro veritas affirmatiua. formale vero est ordo ille sillicus quod
ex predicta pro de puenire potest super hoc fundat. quod de quocumque dicitur
subiectum illius pro de veritas de eodem dicitur et predicatum. et super isto
mali et formali pro de de omni tamen positivum est posteriori mult
ta dicitur. quod mihi superflua videtur. Propositio vero de omni que hic considerat
et ab expositioibus dicitur de omni posteriori appellat. alias re
gunt dicitur est propositio de omni positivum. per quod statim videbitur.
Et scilicet primo permitto quod demonstrator non nisi ex veris pcedere
potest oisue pcedendo. per de mente Ari. superius. Et tertio permitto
quod pro de duplici necessaria. scilicet simpli. et per quod. et si accipio necessa
riam simpli magis large est in questione pcedenti. Dicitur. n. in proposito
necia pro simpli cuius adequatum significatum per fuit est et erit
necium. sic ista homo est aial. secundum quod dicitur necia cuius significatum
adequatum per nunc est necium. scilicet non per fuit necium. sicut illa for. fuit.

Quantum ad 2um sit per conclusio. ad si ut alij pro de
tionum. ad hunc intellectum quod non regitur predicatum inesse cuilibet sup
posito subiecto. nec se eidem inesse. per ex argumto per et nobili per. Et 2o
conclusio. pro de omni posteriori regitur ut predicatum vere affir
metur de quolibet supposito subiecto. probatur sic. per. n. regitur quod predica
tum vere affirmet de subiecto. quod demonstrator non pcedit nisi ex ve
ris ut per ex per supposito. Cum autem in demonstratoe simpli per misse ois
sint veritas affirmatiue ut per ex supposito 2o et corrolario ipsius.
sequitur quod predicatum de quolibet supposito subiecto de verificari et ulterius
cum sit de omni. sequitur virtute significatiouis de li oi. quod predicatum vere
affirmari de de quolibet supposito subiecto. quod tunc. Et Notatur dicitur de
quolibet subiecto et non de oib subiectis. per 2o ar. ad parte negatiua. Et 3o
ad pro de de omni posteriori regitur ipsa esse simpli necessariam.

probatur quod aliter non esset demonstratori proportionata quod per ex
ponit necius pcedit. ut patuit in pcedenti questione. Eadem 2o sil cu
pcedit ut dicitur in te al. in expoe ca. per allegati in per. Arist. per per
quod dicitur ad dici de omni regitur quod predicatum non alij isit alij non. itelli
git quod necio isit si ho. et si notavit Al. ut per per vba ei posita in
expoe text. Et ex hoc inferitur quod ad dici de omni posteriori sillicum non
sufficit sit pro necia per quod. per ex predictis. per et ex modo loqui
di text. cum dicitur non alij quod. et alij non. Inferitur scilicet de ad pro
ne de omni regitur veritas temporis. per de se. Et 3o dubitatur nunquid si ide
finita. homo est aial. apud demonstratoe sit dicenda de omni. quod sic videtur. quod sibi
pueniunt predicte dicitur. Quod si ar. quod non est veritas. Et tunc quod de omni
posteriori sillicum presupponit de omni priori sillicum. quod tunc. Et ad
si per dici quod sic. quod demonstrator homo ppones indiffinitas necias eg
ualites veritas habet per eodem cum illis veritas. Et ad rationes in oppo
situm quod virtuali est veritas. propterea quod tali necessitate est necia. ut ex ea
sequitur si veritas. ois homo est aial. Et ad 2o dicitur quod presupponit ipsa ac
tualis vel virtuali. et si sufficit. Et ex hoc inferitur quod ois pro de omni po
steriori sillicum est de omni positivum. formalis autem virtuali. et non est per. quod
si fuerit veritas erit formalis de omni positivum. Si vero fuerit indiffini
ta. erit virtuali talis. Dicit tamen virtuali accipio magis stricte
quod cum dicimur per virtuali includere conclusiones que sequuntur ex illis.
quod voluit pro de omni posteriori sillicum que non fuerit actu veritas in veritate
sit idem quod pro veritas sibi correspondens. et necio inferat pro nem
veritas. sicut ex illa homo est animal sequitur illa ois. homo est animal.

Ad rationes principales. Et ad per per in questione. Et ad per
dicitur quod ad pro de omni posteriori sillicum regitur
predicatum inesse cuilibet supposito subiecto. siue subiecto actu habeat pla sup
posita. siue non. Propterea dicit Al. ut in expoe textus tactum
fuit. quod Ari. notatur dicit non in quodam sic et in quodam non. et non dicit
in oibus suppositis. Et ad 3o negatur maius. Ad probatorem dicitur
quod si illa sit per se. de quo infravidebitur. non tamen est indirecte et imedia
te per se. et idem non est quod sit de omni. Et ad quarta per dici potest. quod si absolute
est necia. quilibet dies est. quod necesse est ut sol luceat super aliquam parte ter
re. et sic dicitur dicitur quod quecumque tpe dato verificabitur predicatum de
subiecto. Si vero restringimur illa pro de ad modum loquendi vulga
re. loquendo. scilicet de die cato super hemisphero nostro. dicitur dicitur quod illa pro
de est contingens. et sic non est de omni posteriori sillicum. Et ad rationem in oppo
situm dicitur quod ibi predicat aliquid super de inferiori per accis. quod ly dies non si
gnificat tale tps absolute. sed connotado in eo tpe sole illumina
re terra super hemisphero nostro. Cum autem super affirmat de inferiori per
accis non est ut constituat pro de per se. neque de omni. Et ad quinta dicitur
moderni. quod sic illa pro de est necia ex supposito. luna eclipsat. sic
est de omni ex supposito. sed non absolute. sed supposito quod terra dia
metraliter interponat inter sole et luna. Hec ratio remouet per
ea que dicitur sunt in questione pcedenti. Aliter dicitur negado quod ipsa sit de omni. non
ipsa simpli est demonstrabilis. cum sit absolute contingens. Et si 1o lu
na est eclipsabilis est vel esse potest de demonstrabilis et ipsa est de omni poste
riori sillicum. quod sibi vtraque veritas correspondet. Et ad 6o per in questione. quod
per veritate ipis intelligit pro de simpli esse neciam. Et ad ultima
dicitur moderni. quod illa. ois al est coloratum non est de omni posteriori sillicum.
sed positivum. Hec ratio dicitur textui Ari. et expositioibus oib
antiquis. Aliter dicitur et melius. quod ipsa est de omni. et dicitur negatur illa
contra. illa pro de non est per se. quod non est de omni. quod non ois pro de omni est per se.
sic nec quilibet pro de per se est per quod ipsum. ut videbitur infra.

Per se autem sunt quecumque sunt in eo quod quod est. Q. XXXI.

Verit zi. Ut in primo dicitur per se solum per
dicitur diffinitio vel per diffinitio de suo dif
finito. Negatiue arg. per sic. si pro de. homo est si ba. est per
se in primo. in quo non predicat diffinitio neque per diffinitio de
suo diffinito. igitur tunc. minor est de se non. maior vero
probatur. quod 1o est pro de per se. cum sit necia. et non per accis
in sit predicatum subiecto. et non veritas in quo alio modo est in per. ut per discurrere
do. quod tunc. 2o si pro de. al est homo. est per se in primo. Si ista rationale
est homo. et tamen non predicat diffinitio. quod tunc. mi. per. et ma. ar. quod cum ille pro de
nes sint per se. et non in alio modo est in per. ut patet discurrendo sequitur
intentum. quare tunc. Et 3o. si pro de. animal rationale est homo et
veritas quilibet in quo predicat diffinitum de sua diffinitioe est in alio modo de omni

cendi p se, et nō vñ i quo alio nisi i pmo vt pz discurredo, et tñ pdicatu nō ponit i diffinitōe subi, s3 poti^o e3. g. rē. Cōfir-
 ma. qz vbi diffinitio passionis ponat eē mediū i demōstra-
 tōe potissima, necio i ppōne maiori filli dñratiui pdicabit
 passio d diffōne sua, et illa ppōerit p se, qz cuiuslibet dñrati-
 onis potissime pmissa et cōclusio debet eē p se. qre rē. Cō-
 firma. 2°. qz vbi p diffōne subi pma passio demonstrat sic i
 isto fillo. oē aial rōnale ē disciplinabile. ois hō ē aial rōnale
 g. ois hō ē disciplinabilis. pdicat passio d diffinitōe subi i ma-
 iori ppōe. q pdicatio vñ eē p se. aliter illa demōstratio n̄ eēt
 potissima et nō videt in quo alio mō nisi i p. Et si dicat qz dif-
 finitio subi n̄ d3 eē mediū i tali demōstratōe. sed diffinitio
 passiois arguit idē qd pus: qz tē i maiori pdicabit passio de
 ppa diffōe, et h̄ n̄ erit nisi i p mō dicēdi p se. qre rē. C. 4° vbi
 vna diffō alic^o d altera diffōe eiusdē rei pdicet. illa erit pdi-
 catio p se pmi mōi, et tñ pdicatu n̄ erit diffō subi, cū diffōnis
 nō sit diffō: qz tūc eēt pcessus i infinitū. g. rē. r3. rñā. et assūptū
 pz. qz tales pdicatōes demōstrationē potissimā igrediūt. vt si
 hec diffō demōstratōis, fillis ex pmissis veris rē. pdicet de illa.
 fillis faciēs scire. Idē argumentū fieret vbi diffō subi de dif-
 finitōe passiois pdicat. aut e3. C. 5°. pdicatio vni^orie sup i-
 oris d oria iferiori ē p se i p mō. et tñ vna oria nō diffinit p
 aliā. s3 sola spēs. vt pz d mēte boety. qre rē. mi. pz. et ma. ar. d
 mēte porphy. i cōitatib^o. vbi dic qz rōnale diuidit p rōne vti
 et nō rōne vti. et p rñs fm eū vna oria erit p se supior ad aliā.
 qre d ipa p se pdicabit i p mō. qlis. n. ē hitudo gñis ad suaz
 spēs. tal erit hitudo illi^o orie supioris ad oriaz iferiorē. qre
 rē. C. 6°. hec ē p se i p mō. s3. ē hō. sic ēt illa. hō ē aial. et tñ hō
 nō ē diffinitio fortis. n3 ps diffōnis ei^o. g. rē. maior pz cū illa
 nō sit pdicatio p accñs. minor vero pz: qz singulare n̄ p se dif-
 finit. C. 7° i hac ppōe. hō n̄ ē aial rōnale. siue hō n̄ ē aial. p.
 dicat diffinitio vñ ps diffōis d suo diffinito. q tñ nō ē p se. g.
 rē. maior d se pz. minō pbat. qz pdcē ppōnes sūt impossibiles
 qz at ppō p se vñ necia. vt vñ phs velle. qre rē. Cōfirma-
 tur. qz i illa. vacuū ē loc^o pnat^o corpe. pdicat diffō d suo diffi-
 nito. q tñ nō ē p se. cū ipa sit ipolis. qre rē. C. Itē vbi. a. diffi-
 nia. obliq p. b. n̄ poterit p se. b. pdicari d a. g. rē. assūptū pz i
 diffōib^o d qb^o exēplificat phs. d qb^o maxie vñ verificare i
 tētū suū. cū. n. linea triāguli diffōez igrediat i obliq. n̄ pote-
 rit lica p se d triāgulo pdicari. qm̄ h̄ ē ipolis. triāgul^o ē linea
 siue linee. C. Ultio vbi det diffō alic^o rei p cam aliquā rea-
 liter distinctā a diffinito. vtputa p efficiēs vel finē. aut p ma-
 teriā vñ formā: q ē altera ps ppositi. nō poterit illa cā p se et
 recte pdicari d diffinito. qz tal pdicatio foret falsa. C. Sorte
 dicat dcedēdo qz arist. solū h̄ logē d diffōe pure qdiratiua.
 C. S3 d vbi det aliq diffō p formā subalē q ē altera ps ppo-
 siti. illa pdicabit p se d diffinito et n̄ i alio mō qz i p. vt pz dis-
 currendo. g. rē.

Ad oppositum ē phs p huius. In ista qōne erunt
 duo articuli. In p pmittent qdā.
 In 2° ponentur cōclusiones.

Quatum ad pmi. sit hec pma distinctio. q sic aliō ē eē.
 aliō iesse. et aliō cāre vel causari. sic aliō ē p se
 eē. aliō p se iēē. et aliō p se cāre. Per se eē trib^o mōis dici pōt.
 vt colligit ex vñbis linco. vbi expōit Arist. i mā pñti. C. Uno
 mō qz a cā efficiēte n̄ dpedet. et h̄ mō sol^o hō dī p se. cū cete-
 ra oia ab ipō dped. at tāqz a cā efficiēte siue pfluāte. Ipse vō
 a nulla tali dpedet. n3 ēt a cā finali. C. 2° mō qz p se seorsuz
 exñs a nlla māli cā dpedet. qlr itelligētias ifra pma cāz di-
 cum^o eē p se. Itē aiam itellectiua a corpe sepataz. sifl celū. si
 ex mā et forma n̄ cōponat. qñis hec oia effectiue siue pflu-
 tiue et finali a p^o dpedeāt cā. C. 3° mō dī aliqd eē p se. qz sub-
 iectū n̄ requit a quo hēat eē. et h̄ mō qz suba. et solū suba h3
 eē p se. vt dic liconiēsis. C. 4° distinctio. aliqd alteri iēē ē duo-
 b^o mōis. Uno mō sic vt ex ipō et illo cui iest fiat subalr vñū:
 tāqz ex pñb^o eēntialib^o n̄ seorsū exñtib^o. qlr formā materie
 dicerem^o iesse. 2° mō aliqd alteri inest tāqz eēi totali. et pside

rato p mōz totū. qlr al iesse hōi dicerem^o. h̄re tres iesse triā-
 gulo. et albedinē hōi. de iēē p mō n̄ h̄ itēdim^o. s3 solū de iesse
 scōo. C. 3° distinctio. iēē scōo mō duplr rigit. s. p accñs. et p se
 p accñs q iest merito pncipioz idiuidui. p se vero q iest sic
 pñ^o spēi sibi ifūt. vñ qd iest necio et merito pncipiozū spēi. vñ
 ex nā gñis. Ex^o pmi. sic albedo iest eā. Ex^o scōi. sic al aut rō-
 nale aut risibile iest hōi. C. 4° dist^o. aliqd iesse p se alteri du-
 plr rigit. Uno mō sic vt illō qd iest det eē subale ei cui iest.
 et ipz ab eo eēntialr egrediat. qlr al^o rōnale hōi ifūt. a gbus
 hō h3 eē. et ab eis subalr egredif. Alio mō e3^o. sic vt illud qd
 iest eēntialr dpedeat ab eo cui iest. et ab eo vel a pncipys ei^o
 egrediat. qlr risibi^o siue risibilitatē p se dicim^o hōi iesse. pz h̄
 distinctio cōiter. et h̄r expsse ab Al. alamaō i fine ca. vbi dter-
 minat d ppōne d oi. C. Ex bis oib^o pz qd sit iesse p se. Quid
 autem sit causare per se vel causari ifra videbitur. C. Qui-
 ta distinctio. aliqd dici siue predicari de altero duplr itelligi
 pōt. s. large et stricte. Large dicim^o oē illō de alio pdicari qd
 respctū ipi^o ordinari pōt tāqz pdicatu ppōis a^o vel ne^o. siue
 va fuerit. siue falsa. Et h̄ mō dcederem^o hōiez d asino pdica-
 ri i illa asin^o ē hō. et aial d hōie in illa negatiua. null^o hō ē al.
 Item hōiez d aili. in hac ppōne al^o ē hō. Et h̄ mō cōiter. vñ
 mur dialectice loqndo. h̄ et mō loqē Ari. pmo pibermēias.
 Stricte vō dī aliqd pdicari. cū vñ ifit ei de q pdicat tāqz for-
 ma ipi^o siue eēntial. siue accñtalis. qlr rōnale et aial dicim^o d
 hōie pdicari. vñr oia ei^o supiora vñqz ad gñalissimū. Qdlibz
 enī istoz vñ iest hōi. et qdlibz istoz forma ei^o eēntialis appella-
 tur. Sifl risibile et albu d hōie dicim^o stricte pdicari. cū tā ri-
 sibilitas qz albedo vñ hōi ifit tāqz ipi^o forma accñtal. s3 risi-
 bilitas sit ppria. albedo vō nō. et iste ē mod^o ppri^o q dicimus
 aliqd de alio pdicari. et a q supia ē rō pdicati. qd pōt ex aliq-
 bus auctorib^o dclarari. pzi^o enī Ari. i pñ^o terty tractat^o h^o p
 mi. s. ibi. ē aut ois fillis p tres terminos. vñ velle q iferiora de
 suis supiorib^o n̄ pdicant. n3 suba d accñtib^o. siue cōibus. siue
 pprijs. C. Itē por. i ca. de spē. igt. o3 at eā de egs pdicari. vt
 hinibile de eā. aut maiora de minorib^o. minora vō de maio-
 rib^o minime. C. Itē Ari. i pdicamētis dic. q a p^o suba nulla
 ē pdicatio. Itē igt auctates n̄ vidēt verificari posse nisi odo
 q ad ppriā pdicationē de q ipē loquit. pdcē regrūt cōditi-
 ones. et h̄ vñ rsonū dictis Al. alamani i vñlib^o suis. C. Ex bis
 p iferf. qz ibi nō ē ppa pdicatio. hō est asin^o. pz. qz pdicatu n̄
 iest vere subo. n3 sibi vt forma ipi^o ppat. Sifl ibi nō est pdi-
 catio ppa. hō nō est aial. qz l3 pdicatu vere ifit subo sic for^o
 ipi^o. qz tñ p talē pdicatōez h̄ nō dnotat. s3 poti^o opp^o. iō pdi-
 catio ppa dici nō d3. qre limitādo pcedētia dici o3. q ad p-
 priā pdicationē nō suffic vt significatū pdicati vñ ifit signifi-
 cato subi. et sit ipi^o forma. s3 vñr regrūt vt p talē pdicatōez
 pncipalr et a^o dnotet illō eidē iesse. C. Segt 2° pdicationē
 oēz q spēs d gñe aut dīa ipi^o ppa vñ diffōne ipi^o pdicat. n̄ eē
 ppe pdicatōz. pz qz nulli^o illoz spēs pōt eē for^o. Lōcedi tñ d3
 q d ipis pōt pdicatōe necia pdicari. qm̄ oēs ille sūt necie. al^o
 hō. rōale ē hō. et al^o rōnale ē hō. C. Segtur 3° pdicatōz vni^o
 dīe d alia nō eē ppe pdicatōz. pz cū dīa n̄ possit alteri ppa-
 ri vt subz siue mā. C. Segt qrtō hāc nō eē ppriā pdicatōz.
 s3. est hō. pz. cū hō. vñr qz spēs spālissima suis idiuiduis tā-
 qz totū et nō tanqz forma pparat. C. Segt 5° hāc non eē p-
 priā pdicatōez. hō est es. pbat. qz i ppa pdicatōe pdicatu vi-
 cere d3 aliquā formā subi. ens vō cū sit analogū nō pōt ali-
 cui vt forma ppari. qz rē. C. S3 circa dca dubitat. pbando
 q dīa supior de iferiori ppe p se pdicet. sic se h3 gen^o supi^o
 ad suā dīā diuisiua. sic se h3 gen^o iferi^o ad suā. g. a omutata
 pportioe: sic se h3 gen^o ad gen^o. sic dīa vni^o ad differētiā al-
 teri^o. sed gen^o supius de inferiori gñe ppe p se pdicat. g. dīa
 supior de iferiori. Sic g. corp^o aiatū de aiali ppe p se pdicat
 sic et sēsibile pprie pdicabit de rōnali. C. 2° ar. qz cōe ē oib^o
 pdicatib^o q qcūqz de pdicato dñr et de subo dñr. vt collr d
 mēte por. auic. Al. et alioz antiqz. Cū g. dīa sit vñū pdicabi-
 le: h̄ vñz erit nō solū de gñibus quin et de dīys. et p dñs vna

oria de alia oria predicabitur inferiori. qd fuit arguendū. Ex quo inferē q gen^o ē de oria pdicari dicef. qz cū iter hāc oriaz fenfibile. et illā oriam rōnale mediet aial: tāq; a pma pstitutū. et p fam diuifū seqf q fenfibile d rōnali pdicari nō poterit nifi mediāte animal. qf aial d rōnali ppe dicef pdicari. Et fic pbatū ē de oria q vna d alia pdicaf. fic vī argui poffe d paffione. qz fic fe habet gen^o fup^o ad paffionē fuā. fic gen^o iferi^o ad fuā paffionē. q a cōmutata pportioe. fic fe hēt gen^o ad gen^o. fic paffio vni^o ad paffionē alteri^o. fz gen^o pprie d gne pdicaf. q et paffio d paffioe. qf rē. ¶ 3° ex pdictis vī seg nullā eē pdicatōem ppriā nifi affirmatiuā et verā. Sed q hoc fit falſū arguif. qz mlte ſūt ppōnes negatiue imedia te. fic illa nulla qritas ē qlitas. vt vult ari. in ifto pmo. q nō dicerētur imediate nifi eēt p fe. fz hoc nō cōrigeret nifi ibi eēt pdicatio ppa. qf rē. ¶ Itē pmiſſe et cluſio ingrediētes d mōſtrationē negatiuā vidēt eē p fe. cū demōſtratio nī pce dat ex his q ſunt per acciōs. et p rōis ſūt ppe pdicatōes. nī ob ſtāte q ſit negatiue. qf rē. ¶ Ad p mū rīdeſ negādo rōnam illā. a cōmutata pportioe. d r. n. q ille mod^o arguēdi ſolū tenet i qritatib^o rōtinuis vī discretis. in alijs at nō o3 tenet. ¶ Ad ſcōam rōem d r q illō aſſūptū vey ē d pdicatōe large ſūpra Et fic d r d r q pdicti auctores nō itelligūt d pdicatōe ſtri cte ſūpra vbi illō dcedūt. Alibi tñ vbi mā ppriā exigat diffi nitionē nō dcederēt oriam d alia differentia pdicari. Et per hoc p3 ad correlariū qd iferebat. r ad rōez de paffioe. ¶ Ad tertiā rīdeſ. dcedo cluſionē. fic ex pmiſſis ſeqf manifeſte ¶ Ad rōez i oppoſitū d r hō ppōes negatiuas ſiue mediatas ſiue imediatas nō habere pdicatōem ppe ſūptā. r d r q in eis nō ē ppa pdicatio p fe neq; p acciōs. ¶ Ad cōfirmationē dicit ppoſitōes negatiuas igrediētes demōſtrationē negati uam nō habere pdicatōz p fe neq; p acciōs. loquēdo ſp d pdi catōe vt pū. Neq; hoc iconueniēs ē d hō demōſtratiōib^o non ſimplr. qles ſūt demōſtrationes negatiue: aut pticulares ¶ Ex pdictis p3 hoc argumētū nō valere. bec ppō ē vera. ergo pdicatū pdicaf p fe vel per acciōs d ſubo. Similiter nō ſeqf. aial d hoie ppe pdicaf. q bec ē ppria pdicatio. null^o hō ē aial. ¶ Sexto pmitto q a modis ieēdi ſumūt mōi pdi cādi. p3. qz fic a modis eēdi ſumūt mōi itelligēdi. fic et cuz pdicari dicat rē aliquā d altero dicit q ſibi iēſt. ſeqf q modi pdicādi ſumūtur a modis ieēdi. ¶ Ex quo ifertur q fic mōi ieēdi ſūt duo fm gen^o. ſ. p acciōs r p fe. vt ex pcedētib^o p3. fic vn^o erit mod^o p fe pdicādi: alter vero p acciōs ſp ſtri cte ſumēdo pdicatōez. Predicatio per acciōs erit pdicatio i qua illō qd per acciōs alteri iēſt eidē affirmatiue iēſſe dno tat. fic hō ē alb^o. vbi iſta pdicatio ſit vera. Predicatio vero per fe. vbi illō qd alteri per fe iēſt eidē iēſſe affirmatiue dno tet. fic hic. hō ē aial rōnale. aut hō ē riſibile. Talis at pdica tio per fe i duos modos diſtinguif. ſcōm q iēſſe per fe duob^o diſtinguif modis. vt patuit prius. Ad p mū at modū icēdi p fe ſeqtur p mūs modus pdicādi r ad ſcōz ſcōs. ¶ Septimo pmittēdū ē q l3 rtingat aliquas diffinitiones aſſignari per cām vel cās diffiniti. q pprie nō ſūt gen^o nec oria ipi^o. ſicut cū diffinitur hō: vel alia res nālis per cām ipi^o finalē vel ef ficientē: vel per mām r formā q ſūt altera ps ppoſiti. ille tñ pprie nō erūt diffinitōes appellāde nifi quecūq; ipas igre diūtur ad gen^o vel oriam reducāf. p3 hoc. qz hoc ē d rōe dif finitōis q cōſtet ex gne r oria: vel ex his q per moduz gene ris r orie ſe habēt. vt oēs dfitēt. Et pariſormiter dicit d dif finitōib^o oib^o datis i obliquo. fic linea diffiniē per pūctū. et fic d ſilib^o. ¶ Prima cluſio. aliq ē ppō per fe i pmo mō. i qua nī pdicaf diffō. neq; gen^o imediatū. nec oria cōuertibil d diffinito. p batur. qz h eſt per fe. homo ē ſuba. cū ibi p ſit p/ pria pdicatio. r non p acciōs. ſed per fe. cū ſba iſit per fe hoī r nō ē p fe i ſcōo mō. vt p3. qre reliqf q ſit p fe i pmo mō i q tñ neq; diffinitio. n3 gen^o. rē. pdicaf d diffinito. qre rē. ¶ 2° i p mō dicēdi p fe ppe r pncipalr ſolū reponēt ppōes i qb^o vī diffō pure qditatiua. vī aliq d gen^o eēntiale diffiniti

vī aliq oria eēntial. r p fe diffiniti pſtitutiua a^o pdicaf d dif finito. pbat ſic. ppōnes nō dnr p fe nifi qz i eis ē pdicatio ſi ue mod^o pdicādi p fe. S3 p m^o mod^o pdicādi p fe ppe nī pt eē alio^o q pdicis. q rē. maior d ſe p3. mior pbat. modi pdicādi ſumūtur a modis ieēdi p fe. vt patuit ex ſexto pmiſſo. S3 p m^o modus ieēdi p fe ē cū illō qd alteri iēſt det ei cui iēſt eē ſubale. r ab eo eēntialr egrediaf illō cui iēſt. vt p3 ex 4ª diſtin^o. ſ3 B nī pōt eē nifi altero pdictoz mōz. q rē. rōia nō. ē r mior p3 iductiue. l3. n. paffio p fe iſit diffinito. qz tñ nō dat eē diffinito. ſ3 poti^o ab eo recipit. nō iēſt ei p mō eēdi p fe. ſ3 ſcōo. Et p pteea nī cōſtituet p^o mōz pdicādi p fe. n3 ppōne p fe i p mō ſaltē pncipalr r ppe. ſ3 cōſtituet 2° modū pdicādi p fe. Et dnr ppōne p fe i 2° mō. d q ifra videbit. ¶ Notāter h loqr d diffōne pure qditatiua. r gne vī oria eēntiali. qz de alijs diffōnib^o. gnib^o aut d rōis nō o3 vt pprie r pncipalr ſint i eodē mō. qd videtur colligi poſſe ex mō loqndi Al. i expōe h^o māe cū dicit. Cū p fe dicaf qtuor modis. p fe in p mō dnr q cūq; ſubalr r formalr iſunt i eo qd qd ē. B eſt i diffōne ſuba li r formali. Dicitur at rōnabilr iſte mod^o eē p m^o reſpcū al teri^o modi q ſcōs cōiter appellaf. eo q pū nālr ē ſub3 aliq d egredi a ſubalib^o ipi^o pncipus. q; ab ipo vel ei^o pncipus flue re aliq; paffionē. fic pū ē hoiez eē aial. r rōnale ab eiſdē eēn tialr egredi. q; ab hoie fluere riſibile. vt p3. qre rē. ¶ Itē qz oē aliō pdicatū qd ppe pdicari d r: aut ē paffio q egreditur a pncipus ſpei. aut acciōs qd ſeqf p n^o indiuidui. ſ3 paffio l3 p fe attribuaſ ſubo. ē tñ acciōs ipi^o. qre pdicatū acciōtale dicit pōt. acciōs vō qd ſeqtur p n^o indiuidui ad huc magis acciōta le dicit d3. ſ3 diffō. gen^o. r oria mere ſubalr p pntur diffinito Talia vō ſūt ordie nāe pōra. qre rōnabilr ille mod^o dicēd^o ē p m^o. Dicem^o q oēs illas eē pprie i p mō pdicādi p fe. hō ē aial rōnale. hō ē rōnale. hō ē aial. hō ē corp^o. vel ſuba. hō eſt ſēſibile aut aiatū. Inter iſtas tñ pōt aſſignari grad^o ſi q; ve lit. qz vbi tota diffō pure qditatiua pdicetur erit in p gradu. vbi vō gen^o imediatū aut oria cōuertibilis pdicetur erit in ſcōo. r dnr vbi q ſupiora. r orie alie ſupiores pdicetur. ¶ 3° d^o. l3 pncipalr diffō pure qditatiua d diffinito pdicet i p mō dicēdi p fe. dcedi tñ pt q ſcōario. ſiue reductiue ſiue p qdā ſilitudinē diffō tal diffiniti d eodē diffinito pdicet i eodē p^o. Lōclo p3 ex vltio pmiſſo. Ex q p3 q nī obſtāte q aliq diffō af ſignet p terminos obliq; ſic diffō lineae q p pūctū i obliq aſſi gnatur. tāq; per p n^o ipi^o. qz tñ termini ipſā igrediētes mo dū hnt gnīs r orie diffiniti poterit illa diffō per fe pdicari d diffinito in p mō. Eadē d^o vī d mēte linco. i expōne h^o diffō nis. cū dicit r i hūc p m^o modū eēdi vel dicēdi altez de altero cadūt oēs pdicatōes q obliq pdicāt p fe cām efficiētē vī for malē vel finalē d cāto ſuo. r p B poteris ip3 dcedare cū Al. iux limitatōes h^o dclois r pcedētis. ¶ Et ſi ar. d clonē. qz ex tali diffōne cū diffinito nī ſit ppa pdicatio. qre nllō pdi catio p fe dicit d3. t3 d^o ex pdicis. r aſſūptū patet. qz nulla cā talē igrediēs diffōne iēſt diffinito tāq; for^o ipi^o ſiue ſubalis ſiue accidētalis. r pferti vbi deſ diffō p cām efficiētē. aut fi nalē. vbi et deſ p māz r formā q ſunt ppoſiti ptes. Quāuis .n. iſint toti tāq; ptes ipi^o. nī tñ illo modo iſunt q p^o dicebat ad ppriā pdicationē regri. ¶ Ad hoc duplr rīderi pt. vno mō negādo q i illis nō ſit ppria pdicatio. qz ſic i articulo pce dēti d3 ē. tales cāe nūq; diffōne igrediēt nifi ſub noie gnīs vel orie vē. aut ſimilitudinarie. qre diffinito per modū for me ſub illo noie pparari pnt. Ad qd etiā facit q ſimul cum pdictis cauſis rationally gen^o diffiniti poni dbet. cā vō tanquā oria ingreditur. qre poterit tota diffinitio diffinito pparari vt forma. ſicut in hoc exemplo. homo eſt animal fe licitabile a ſole r ab homine producibile. Licet ergo cau ſa efficiens r finalis que illam ingreditur non pparentur diffinito vt forma. qz tñ ibi pmo ponit genus qd eſt forma diffiniti. r reliquū diffinitōis ſolū eēntiales cās icludit. pōt tota diffō diffinito ppari vt forma. ¶ Scōo rīderi pōt cō ceſſo gā argumēti q i talib^o diffōnib^o nō ſit pdicatio pprie

Questio XXII.

nō seq̄ vt nō pdicent̄ in p̄ mō p se. s̄z solū vt nō p̄ncipalr̄ in tali mō pdicent̄. Ad hoc. n. q̄ tales sint in p̄ mō suffic̄ q̄ cāe q̄ ipas igrediunt̄ sub noīe ḡnis 2 d̄rie igrediant̄. 2 q̄ ab ipis tanq̄ a p̄ozib⁹ p̄m nāz egrediant̄ eēntialr̄ diffinitū. sic ēt eēntialr̄ hō egrediē ab aīali 2 rōnali. 2 vlr̄ q̄z spēs a ḡne 2 d̄ria ipi⁹. Et hoc vltimū notauit liconiensis cū dicit id c⁹ q̄ditas eēntialr̄ a q̄ditate alteri⁹ egrediē. eē suū h̄z ab eo de q̄ egrediē sic a cā sua efficiēte vel formali. finali vel māli. q̄re 2c.

S3 2tra pdicta ista. q̄ tūc seq̄tur hāc eē in p̄mo mō. hō est risibile. vlr̄ saltē illā. hō est aīal risibile. 2 nō est falsū. cū tales reponant̄ in sc̄do mō. p̄bať 2 n̄a. q̄z 2tingit hoīez non solum a p̄ozī. q̄n ēt a posteriori diffiniri p̄ passionē suā. q̄re assignata tali diffōne. al̄ risibile. ly aīal dīc̄ verā formā diffinitū risibile nō. q̄uis nō sit d̄ria. tñ p̄ modū d̄rie se h̄z. q̄r̄ 2c. Et p̄ idē h̄ erit p̄ se. hō ē risibile. cū ibi pdicetur d̄ria de diffinito.

Ad h̄ r̄ndē. p̄ q̄z risibile a posteriori possit hoīez diffinire. h̄ n̄ suffic̄ vt in p̄ mō pdicari possit. a risibili. n. siue risibilitate nō eēntialr̄ hō egreditur siue d̄pēdet. q̄d ad talē req̄ritur modū. D̄r̄ sc̄do q̄ illa. hō ē al̄ risibile. dīcī pōt eē parti ī p̄. 2 p̄tīz ī sc̄do. magis tñ in sc̄do q̄z ī p̄ dīcī d̄z. cū risibile d̄bat siue d̄termiet al̄ ad eē maḡ d̄terminatum l̄z acc̄ntale. Quidā tñ voluerūt q̄ si risibile tāq̄z diffinitū d̄siderē d̄ hoīe poterit in p̄ mō p se pdicari. vbi tñ si p̄ modū liberētis passiōis d̄sideretur d̄ eodē pdicatur ī sc̄do. s̄z de h̄ infra. **C** 4° 2°. l̄z h̄ ppō. aīal ē hō. 2 vlr̄ oēs tales ī q̄b⁹ est p̄uersus ordo pdicati pp̄rie sūpti 2 subī nō sint p̄ncipalr̄ ī h̄ modo p̄. rōnabilr̄ tñ d̄cedi d̄z q̄ sunt ī eodē mō sc̄dario siue reductiue. p̄bať. q̄z iter has duas. hō ē al̄. 2 aīal ē hō. nulla p̄uenit d̄ria nisi merito varietatis ordīs. cū ī p̄ ly al̄ sit pdicatu. 2 in sc̄da subz. s̄z h̄ varietas rōnabilr̄ īpedire nō h̄z. q̄n itayna sit p se sic alia. l̄z nō eā p̄. q̄r̄ 2c. minor d̄ se nota ē. maior p̄bať. q̄z ita h̄ est vā 2 neā aīal ē hō. sic illa hō est aīal. eadē ēt est h̄tudo realis iter hoīez 2 aīal in vna sic ī alia: l̄z q̄dā terioz variata. q̄r̄ 2c.

Idem dico de istis rōnale ē hō. aīal rōnale ē hō. 2 sic de cōsilibus. **E**x 2clone īferē p̄. q̄ n̄ ad quālibet p̄seitatez p̄mi modi regrit̄ pdicatio pp̄e sūpta. p̄z in ista. aīal est hō. **C** Lō cedit tñ q̄ talis pdicatio regrit̄ ad p̄seitatē. q̄ ppō ē p se p̄ncipalr̄ in p̄ mō. Inferē sc̄do q̄ n̄ oīs ppō p se p̄mi modi est d̄ oī. p̄z cū illa non sit de oī. aīal est hō. q̄z ei d̄ficit d̄ditio p̄. vt p̄z. ad ppōnē tñ eē p se 2 p̄ncipalr̄ in p̄mo mō regritur ipam esse neāriā 2 de oī. 2 h̄ ē q̄ voluerūt liconiēsis 2 al. d̄ntes has d̄ditōes se p̄ ordinē h̄re sic magis 2 minus vlr̄. s̄. neāriuz de oī p se itelligēdo. s̄. de ppōne p se. q̄ directe 2 p̄ncipalr̄ ē ī aliq̄ duoz modoz pdicādi p se. **S**eq̄tur 3° h̄ ar^o nō vale re. h̄ ē p se. aīal ē hō. q̄ pdicatu p se iest subo. s̄z h̄ solū seq̄tur de ppōne q̄ directe 2 p̄ncipalr̄ fuerit ī h̄ p̄ mō. **C** 5° 2° rōnabilr̄ d̄cedi p̄t ppōnes in q̄b⁹ vna d̄ria sup̄ior d̄ īferiori pdicatur. aut vna diffō d̄ eiusdē rei diffōne eē aliq̄ mō ī h̄ p̄ mō pdicandi p se. probatur sic. tales ppōnes d̄m̄ratōez potissimā igredi p̄nt tāq̄z p̄missē vel 2° eiusdē d̄m̄ratōis p se. 2 n̄ ī alio mō q̄z ī p̄. q̄r̄ 2c. 2 3°. 2 assūptū vlr̄ notū. saltē d̄ ppōne ī q̄ vna diffō d̄ alia diffōne pdicāť. **C** Lōfirmat̄. q̄z cū d̄r̄ rōnale est sēnsibile l̄z illa d̄ria sensibile illi d̄rie rōnale tāq̄z for^o 2 pari n̄ possit. alicui tñ nō d̄uertibili cū pdicta d̄ria nō d̄notatio alicui^o acc̄ntis tāq̄z for^o acc̄ntal^o opatur. s̄. hoī. vt p̄z. 2 cū h̄ pdicatu ē sup̄ior ad subz ī eodē pdicamēto. q̄r̄ h̄ sufficiat ad h̄ vt ī p̄ mō reponatur. Idē d̄r̄ d̄ ppōe ī q̄ vna diffō d̄ alia diffōne eiusdē rei pdicetur. **E**x pdicis īferē nullā ppōnē falsā 2 nullā ne^{uam} eē ī h̄ p̄ mō p se. p̄zima ps p̄z. q̄m̄ ad ppōnē eē ī aliq̄ duoz modoz pdicādi p se regrit̄ ipam eē neāriā vt p̄z d̄ mēte oīuz antiquoz expositoꝝ. 2 vlr̄ ēt d̄ mēte Ari. ī textu 2° ps p̄z. q̄z p̄m^o mod^o pdicādi sumpt^o ē a mō vō in eēndi alicui^o for^o alicui subo. h̄ aut̄ n̄ denotareť p̄ negatiuā ppōnē. s̄z potī^o oppo^o. vt p̄z. q̄re 2c. **E**x q̄b⁹ seq̄tur q̄ non oīs h̄tudo terminoz eiusdē pdicamēti sufficit ad denotandum ppōnē p se p̄mi modi. patet. q̄z tūc illa esset per se. homo est asinus similiter nullus hō est animal. quod est absurdum. quāuis

moderni q̄dā tā apta frōte eas d̄cesserūt eē p se. imo nulla ē ppō tā ipolis aut tā cōtigēs. vlr̄ p acc̄ntis. q̄ nō ab eis d̄cedat eē p se vlr̄ saltē māifeste seq̄t̄ ex d̄cis suis. s̄z hec d̄icēda n̄ sūt vt p̄z mediocriter p̄to. Patet vlr̄terī^o hāc nō eē p se. vacuuz ē locus p̄uat^o corpe. p̄z cū ipsa sit impolis. et nulla ē vera in ex̄ntia pdicati ad subm. 2 p̄ d̄ntis hoc argumētum nō valz. in hac p̄positōe affirmatiue pdicāť diffinitio d̄ suo diffinito. q̄ hec p̄positio ē ī p̄mo mō d̄icēdi per se. q̄uis diffinitio vacui potī^o d̄scriptio q̄z diffinitio d̄ici d̄z. D̄r̄ tñ q̄ ī tali ppōe est figmētū aut similitudo p̄seitatis p̄mi mōi sicut etiam pictura hoīs ē hominis figmētū 2 nō verus hō. **C** Inferē 2° ex pdictis: nullā p̄positionem cōtingentem esse p se quare se quitur q̄z ibi non est pdicatio per se. for. ē homo. tū q̄z ipsa est cōtingēs. tū q̄z hō nō cōpať for. tāq̄z forma ei^o eēntialis. neq̄ eō. neq̄ alicui alteri cū eo d̄uertibili. Spēs. n. respectu indiuiduoz ē tāq̄z totum. 2 nō vt forma respectu ipsorum. Potest tamē d̄cedi q̄ ī ipa est q̄dā similitudo p̄seitatis. p̄o q̄to spēs d̄ indiuiduo pdicāť. tāq̄z sup̄ius de īferiori. sic ēt gēnus d̄ spēs tāq̄z de īferiori pp̄rie pdicāť. **C** 3° seq̄t̄ ex d̄ictis hāc nō eē p se hō ē ens. p̄z q̄z analogia rōnabiliter tollit rationē mōi pdicādi p se. ens at̄ n̄ vniuoce s̄z analogice d̄ īferi oībz pdicāť. vt p̄z. q̄r̄ 2c. **E**t si arguat̄ d̄ d̄cā. si hec ē vera for. ē homo. ergo ē vera p se vel p acc̄ntis. s̄z nō per acc̄ntis. cū hō nō sit acc̄ntis for. q̄re ē vera p se. 2 p̄ d̄ntis illa ē pdicatio per se. cui^o oppositū d̄ictū ē. **C** Itē hō īnest for. sic spēs īnest indiuiduis suis. 2 nō per acc̄ntis: cū nō sit acc̄ntis ei^o. q̄r̄ īnest ei p se. Et per d̄ntis illa ē pdicatio p se. for. ē hō. **C** Itē illa pdicatio. hō ē ens. ē vera per se. q̄r̄ 2c. assumptū p̄z. cū ipa sit neāriā. 2 nō sit ppō per acc̄ntis. vt p̄z. q̄r̄ 2c. **A**d p̄mū p̄ d̄ici p̄t sicut ad similia sup̄ior d̄ictū fuit. q̄ in pdicta ppōe nō ē pdicatio pp̄e sūpta. 2 per d̄ntis neq̄z ppō p se. neq̄z per acc̄ntis. **C** Sc̄do d̄r̄ q̄ adhuc accipiēdo pdicationē large ī ea nō ē pdicatio p acc̄ntis. cū pdicatu nō d̄icat acc̄ntis for. neq̄z ē per se. cū ad pdicatōez quācūq̄z p se p̄mi mōi necessitas ppōis regrat̄. Et per h̄ vlr̄ negāda eē illa d̄sequētia. illa ē vera. q̄ vlr̄ ē vera per se. vlr̄ p acc̄ntis. nisi q̄ forte d̄iceret illā eē verā p acc̄ntis. q̄z accidit sibi q̄ sit vera. S̄z hec r̄nsionō ē ad p̄positū argumēti. Et p̄ idē p̄z ad d̄firmatōez q̄ d̄ntis p̄ma ē negāda. Si q̄z tñ h̄ ampliare velit hoc vocabulum. p̄positio per se. concedere potest illam esse per se ad hunc sensum. q̄z p̄positio ē vā c^o pdicatu d̄ic̄ purā essentiā subī. s̄z ille sēsus nō eē ad mēte ari. 2 antiquoz expositoꝝ. cū ī hoc d̄cordēt q̄ ppō ī p̄ vlr̄ in sc̄do mō p se d̄beat eē neāriā. **C** Ad sc̄dōz d̄ixerit q̄dā moderniores. illā eē per acc̄ntis. hō ē ens. d̄stinguēdo. s̄. per acc̄ntis d̄ p se. l̄z nō sit per acc̄ntis d̄stinguēdo per acc̄ntis d̄ necessariū. Et si arguit̄ ex illa q̄ per acc̄ntis hō ē ens. negat̄ d̄ntis. q̄z illō d̄ntis si gnificat q̄ accidit hoī q̄ sit ens. q̄d ē manifeste falsuz. q̄r̄ 2c. **C** Aliter tñ d̄ici p̄t sic ad p̄cedēs. q̄ illa nec ē ppō p se. nec p acc̄ntis. 2 sic d̄cedit dari mediū p̄ abnegatōez iter p se et p acc̄ntis. nō obstatē q̄ ppō sit neāriā. nisi āpliādo vocabulū ali q̄z d̄iceret illā eē p se. q̄z de specie alicui^o pdicati aliq̄d sup̄ior nō accidētale affirmatiue pdicāť. large accipēdo superius.

Ad rationes principales p̄z r̄nsio in q̄oe. Et sic fit finis ad laudē dei oīpotētis.

Et q̄buscūq̄z eozū q̄ ī sūt ipis ipa q̄dē ī sūt ī ratōe q̄d ē d̄mōstrāti. vt rectū iest lineē. 2c. **Q̄o. XXII.**

Verit^o 22° vtrum sc̄ds mod^o pdicandi p se sit cū passio d̄ pp̄rio subo pdicāť. ī cui^o diffinitōe ponit̄ idē s̄bm. Negatiue arguit̄ sic. hec ppō ē p se in sc̄do mō. risibile ē hō. et vlr̄ quelz ppō ī q̄ pdicāť subz d̄ pp̄a passiōe. q̄ nō solū ē sc̄ds mod^o cū pp̄ria passio d̄ subo pdicāť. assūptū p̄bať. pdicā p positio nō ē p acc̄ntis. et ē neāriā. q̄r̄ erit p se. et nō ī p̄ mō. vt p̄z ex q̄oe p̄cedēti. q̄ ē ī 2°. **C** 2° arguitur sic. hec p̄positio. animal rationale est disciplinabile. aut alia talis. in qua pdicatur passio de diffinitione subiecti est p se in sc̄do modo.

vbi tñ n̄ pdicat passio d̄ s̄bo. ḡ r̄c. mior d̄ se pz. maior p̄t p bari: vt pus vel alia r̄oe sic. q̄lz p̄missa potissime dem̄ratōis ē p se. s̄z p̄dcā pp̄o ē h̄s. ḡ r̄c. maior v̄r de itētōe Ari. i illo p̄. mior p̄bat. supposito p nūc q̄ diffō subī sit me^o ad d̄m̄fanduz primā ip̄i^o passionē. r̄ q̄ disciplinabile dicat p̄pa^o hoīs gr̄a argum̄ti. r̄c. n. illa pp̄o erit maior d̄m̄ratōis. sic arguēdo. oē al̄ r̄onale ē disciplinabile. oīs h̄o ē h̄s. ḡ r̄c. Lū igr̄ illa maior n̄ sit p se i p̄ mō. seq̄ itentū. ¶ Idē ar^o fiat d̄ his pp̄oni b̄. aial ē risibile. r̄ r̄onale ē risibile. vbi passio pdicat de pte diffōnis subī. ¶ 3°. pp̄o i q̄ pdicat passio posterio d̄ p̄ozi v̄l eē. sic h̄. disciplinabile ē risibile v̄l risibile ē disciplinabile. ē p se i p̄dcō mō. ḡ r̄c. r̄z 2°. r̄ assūptū p̄bat. qz ip̄a p̄t eē p̄mi^o ad dem̄fandū passionē posteriozē d̄ subo. sic pz sic arguēdo. oē disciplinabile ē risibile. oīs h̄o ē disciplinabile. ḡ r̄c. ¶ 4°. s̄bz n̄ ponit i diffōne sue passiois. ḡ r̄c. assūptuz p̄bat. p̄ qz nulli^o accētis ē diffō. vt pz i. 7. meta. pa^o neōio ē accētis q̄bdā. q̄ r̄c. 2°. qz si passio diffinit: p ei^o gen^o r̄ d̄riā pp̄riā diffiniri d̄z. q̄rū nllz ē s̄bz. Si. n. risibilitas diffinīat cū sit res d̄ pdicam̄to q̄ litatis. p gen^o r̄ d̄riā eiusdē pdicam̄eti diffiniri d̄z. h̄o at nō ē res illi^o pdicam̄eti. q̄ r̄c. ¶ 5°. h̄ pp̄o. h̄o ē risibil. r̄ alie s̄iles i p̄ mō reponunt. ḡ nō sūt i sc̄do. aīs p̄bat. qz h̄ ē i p̄. risibile ē h̄o. ḡ p̄ idē r̄ illa. h̄o ē risibile. r̄z oīa. qz i eodē mō ouertēs r̄ ouerfa reponi debēt. assūptū pz. cū pdicatū ip̄i^o igrediat diffōne subī datā a p̄ozi. q̄ r̄c. ¶ 6°. h̄ pp̄o. al̄ est h̄o. ē i sc̄do mō. vbi tñ pdicatū n̄ ē passio. ḡ r̄c. mior d̄ se pz. maior p̄bat subz illi^o pp̄onis ponit i diffōne pdicati. r̄ illd̄ pdicatū ē accētis subī. ḡ r̄c. pz 2° p̄ h̄z i textu. maior d̄ se pz. r̄ mior p̄bat. qz accidit aīali q̄ sit h̄o. q̄ r̄c. ¶ Ultio ille sūt p se i sc̄do mō celū ē sp̄icū. terra ē sp̄ica. r̄ h̄o ē music^o. i diffōne tñ pdicati n̄ ponit subz. ḡ r̄c. maior pz. cū p̄me due pp̄ones sint d̄m̄fabil. les. d̄m̄fandū. n. ab ari. sc̄do celi. r̄ nō sūt i p̄ mō. q̄ r̄c. erūt i sc̄do. Sitr cū musicū n̄ alteri ab hoīe ouenire possit. ista pp̄o erit p se. h̄o ē music^o. r̄ n̄ in p̄ mō. q̄ r̄c. mior v̄o d̄ se ē manifesta.

Ad oppositum

ē Ari. p̄ h̄o. ¶ In ista q̄one p̄ p̄mit renē q̄dā. Sc̄do ponent̄ oclōnes. ¶ Quātū ad p̄. p̄ p̄mittēda sūt nōbilia i articulo p̄ p̄cedētis q̄onis posita p̄fertiz 3° 4°. r̄ 5° distīn. r̄ notabile sextū: q̄ h̄ n̄ replicō gr̄a breuitatī. Sc̄do p̄mitto diffōne porphyry positā in v̄lib^o suis. v̄z pp̄riū q̄drupl̄r accipi p̄t. vno mō q̄d cōpetit soli sp̄ei. s̄z n̄ cuilz indiuiduo illi^o sp̄ei. sic hoī pp̄riū ē medicū eē v̄l geometrā. Sc̄do p̄ eo q̄d cōpetit certe sp̄ei oī indiuiduo: s̄z n̄ soli sp̄ei. sic hominē eē bibe dē. Tertio p̄ eo q̄d cōpetit soli sp̄ei r̄ cuilz indiuiduo ip̄i^o. s̄z nō sp̄. sic canescere cōpetit cuilz h̄oī. r̄ sibi soli t̄pe senectutis. Quarto v̄o q̄d cōpetit omni soli r̄ sp̄. sic risibile h̄oī. ¶ 2^a distictio. pp̄riū q̄d cōpetit omni r̄ n̄ soli ē duplex. Q̄bdā ē dependens ex p̄ncipys sp̄ei. r̄ per oīs magis se tenēs ex parte forme. Q̄bdā vero ē p̄ueniēs ex p̄ncipys indiuidui: r̄ magis se tenēs ex pte m̄ae. Ex^o p̄mi. sic h̄re. 3. cōpetit ysocheli. Ex^o sc̄di. sic esse bipedē cōpetit h̄oī. ¶ Ulteri^o nōndū q̄ nomē p̄pe passionis q̄ cōpetit omni r̄ soli r̄ sp̄. aliq̄n̄ sumit̄ in abstracto. r̄ aliq̄n̄ in c̄reto. Ex^o p̄mi. sic risibilitas. Exēplū sc̄di. sic risibile. r̄ sic cōir d̄r a q̄busdā. q̄ si tal̄ passio accipiatur in c̄reto ip̄a cirūcer nit subz suū: r̄ h̄z p̄ illd̄ diffiniri. Si v̄o accipiat̄ i abstracto: n̄ circūcernit subz suū: nec per illd̄ neōio d̄z diffiniri. ¶ Itē aduertēdū q̄ lz aliq̄ue sint passiones q̄ ab aliq̄ sp̄e fluāt r̄one c̄ae efficiētis aut final̄ ip̄i^o: qz tñ cā final̄ illi sp̄ei p̄pa. aut efficiēs p̄pe forme r̄ pp̄rys p̄ncipys it̄risecis cor̄ridēt. alr nō eēt p̄p̄ns finis. neq̄ efficiēs p̄p̄uz. c̄cedi p̄t passioēs illas aliq̄ mō fluere a p̄ncipys sp̄ei. ¶ Ulteri^o p̄mitto. q̄ st̄ate hitudine eadē reali inter subm̄ r̄ passionē. sola terminoz trāsp̄ositio: q̄lis inter istas repitur. h̄o ē risibile. r̄ risibile est h̄o. nō oīo tollet r̄onem p̄feitatis. pz sic in alio simili in p̄cedētī q̄one. ¶ P̄mitto v̄lteri^o. q̄ ad p̄feitātē sc̄di modi pdicādi regrit̄ neōitas pp̄ois. pz d̄ m̄te oīum ātiq̄z expositoz. ¶ Ultimo p̄mitto. cū mod^o sc̄ds p se pdicādi sumat̄ a mō p se itēndi. vt visū fuit i q̄dē p̄cedētī. nlla pp̄o i h̄ mō rep̄oē

tur. cui^o pdicatū dicat formā s̄bo iherētē merito p̄ncipiozū indiuidui tñ: siue neōia fuerit: siue r̄tingēs. pz q̄ talis hitudo denoiat pdicatū i eē p̄ accētis. vt ibi visū fuit. Et h̄ r̄onabilr. qz p̄feitās pp̄ois eēntialē hitudinē regrit̄ iter s̄bm̄ r̄ pdicātū. q̄d eē nō p̄t vbi pdicatū dicat formā merito p̄ncipiozū indiuidui tñ iherētē. ¶ Ex quo iserf. q̄ pp̄riū q̄d soli cōpetit speciei spe^{mc}. r̄ nō oī ei^o indiuiduo. nō p se de eadē sp̄e pdicāt. pz. qz tale pp̄riū nō fluere p̄t ex nā generis. neq̄ merito p̄ncipioz sp̄ei. cū. n. nā gn̄is. r̄ p̄ncipia sp̄ei eql̄r i oīb^o indiuiduis eiusdē sp̄ei inueniāt: tūc oporteret tale pp̄uz cuilz indiuiduo ouenire. q̄r seq̄ tales nō eē p se. h̄o ē medic^o. h̄o ē music^o. r̄ r̄similes. Et notāter d̄r sp̄ei spe^{mc}. qm̄ risibile soli animalī inest. r̄ nō oī. r̄ tñ iest p se. ¶ Seq̄ 2°. pp̄riū q̄d cōpetit oī r̄ soli s̄z nō sp̄ n̄ pdicari d̄ s̄bo i p̄o mō p se. pz. qz cū aliq̄n̄ i sit. r̄ aliq̄n̄ nō. nō p̄t ei^o hitudo ex pte sp̄ei v̄l gn̄is depēdere q̄ sūt eterna. r̄ nō p t̄ps variabilia. r̄ p oīs pdicatus accētā liter inerit subiecto. quare r̄c.

Quātū ad 2°. sit p̄ oclūsiō. In sc̄do mō pdicādi p se p̄nciplr̄ r̄ directe solū reponūt̄ pp̄oes i q̄b^o p̄ria passio non i sequēs p̄ncipia indiuidui d̄ p̄ ip̄i^o subo pdicatur. p̄bat sic. sc̄ds mod^o pdicādi sūpt^o ē a mō ineēndi p se. q̄ illd̄ q̄d iest sumit̄ eē ab eo cui iest. s̄z iter oēs tales modos ineēndi p̄ncipalior ē r̄ magis eēntial̄ ille mod^o. q̄ pp̄ria passio subo pp̄rio r̄ p̄ iest. ḡ r̄c. r̄z oīa. r̄ assūptū pz discurreti. 2° p̄bat̄ d̄ m̄te ari. q̄vult q̄ illa pdicata p se pdicāt̄ d̄ subis i hoc sc̄do mō. i quoz diffōe illa s̄ba ponūt̄ur. s̄z h̄ n̄ v̄r alr r̄tingere. nisi cū. passio sit p̄pa ip̄i^o s̄bi. r̄ n̄ p̄ncipalr̄ i sequēs p̄n^o indiuidui. vt pz cōsiderati. q̄ r̄c. ¶ Itē oē q̄d p̄pe de alio pdicāt. aut ē diffinitio. aut gen^o: v̄l d̄riā. v̄l p̄. v̄l accētis. vt p̄ d̄c̄z fuit. S̄z diffinitio. gen^o. v̄l d̄riā p se pdicāt̄ i p̄ mō. accētis aut siue sepabile fuerit: siue isepabile nō p se pdicāt. cū tale accides poti^o se teneat ex pte m̄ae. v̄l ex pte p̄ncipiozū indiuidui. q̄r reliq̄ q̄ pp̄ū ē illd̄ q̄d p se i h̄ sc̄do mō pdicāt. s̄z iter p̄pa illd̄ q̄d soli r̄ n̄ oī cōpetit. r̄ q̄d nō oī t̄pe cōpetit. n̄ pdicāt̄ p se. vt pz ex p̄cedētib^o. n̄z illd̄ q̄d oī r̄ sp̄: s̄z n̄ soli cōpetit. saltē p̄ncipalr̄ p se pdicāt. vt videbit̄ statī. q̄r reliq̄ a sufficiētī diuisione. vt pp̄ū q̄rto mō sūptū i h̄ sc̄do mō directe r̄ p̄ncipalr̄ pdicēt. q̄r seq̄. v̄itas oclūsiōis. ¶ 2^a 2°. lz aliq̄d pp̄ū q̄d iest oī r̄ n̄ soli i h̄ sc̄do mō p se pdicēt. n̄ tñ q̄d lz tale sic pdicāt. p̄ma ps pz d̄ tali pp̄o. q̄d p̄ncipalr̄ cōpetit gn̄i r̄ oīr sp̄ei. sic habēt. 3. p se cōpetit ysocheli. qz p̄ cōpetit triāglo. r̄ eē appetitiuū p se cōpetit hoī. p̄ tñ attribuū aīali. tal. n. passio p se d̄ gn̄e pdicāt. r̄ gen^o p se pdicāt̄ d̄ sp̄e. q̄ r̄c. r̄z oīa. qz q̄cūq̄ d̄ pdicāto p se pdicāt̄ ē d̄ s̄bo illi^o pdicati p se pdicāt̄. tales tñ pdicātōes n̄ p̄ncipalr̄ s̄z sc̄dario i h̄ mō reponūt̄. q̄uis directe reponāt̄ur. hec. n. pp̄o. ysocheles hēt. 3. i h̄ mō rep̄oīf. r̄oe illi^o triangul^o hēt. 3. q̄ p̄ncipalr̄ reponi hēt. Sc̄da ps pz d̄ tali p̄p̄o q̄d fluit ex p̄ncipys indiuidui sic eē bipedē cuilz hoī cōpetit r̄ n̄ soli. r̄ nō p se d̄ hoīe pdicāt. ¶ Cōtra p̄mā p̄tē h̄uius oclūsiōis. ar. qz ex ip̄a v̄r seq̄. q̄ hec pp̄o ē p se. sor. ē risibilis. siue illa. a. triāgul^o hēt. 3. p̄bat̄ oīa. qz ibi pdicāt̄ pp̄ū. alic^o gn̄is vel sp̄ei se tenēs ex pte p̄ncipiozū eiusdē gn̄is vel sp̄ei d̄ aliq̄ inferiozi s̄b sp̄e v̄l gn̄e c̄tēto directe. q̄ r̄c. ¶ Cōfirmat̄ qz hec pp̄o. a. triāgul^o hēt. 3. ē d̄mōstrabil̄ d̄mōstratōe p̄ticulari. vt pz p̄ p̄h̄m̄i p̄hemio h̄ p̄mi. r̄ p̄ oīs ē p se. r̄ n̄ nisi in sc̄do mō. q̄ r̄c. Cōsequēs tñ v̄r falsū cū p̄d̄ce pp̄oes sint r̄tingētes. ¶ Ad h̄ r̄ndēt̄ negādo oīaz. ¶ Ad r̄oēz p̄mā. negat̄ oīa. qz p̄ mō reḡ vt pp̄o sit neōia ad h̄ vt in isto mō rep̄oīf. Sc̄do qz i talib^o pp̄oib^o n̄ ē eēntial̄ hitudo iter s̄bz r̄ pdicātū. q̄ regrit̄ur ad p se pdicari i p̄ vel i p̄o mō. eo q̄ iter indiuidui r̄ passionē sui supiozis n̄ p̄t eē eēntial̄ hitudo. r̄ pp̄ h̄oici p̄t. qz lz sor. v̄l. a. triāgul^o sit inferi^o ad hoīez v̄l triāgulū. n̄ tñ ē inferi^o p se. q̄d regreretur ad hoc vt ille passioēs d̄ ip̄is p se pdicārēt̄ur. ¶ Ad aliā r̄onē d̄r d̄mōstratōne illā p̄ticularez in qua passio aliq̄ de aliquo singulari d̄mōstratur eē valde improprie d̄mōstrationē. In tali ḡ non oportet p̄missas oēs r̄ oclūsiōez eē per se. s̄z sufficit maiorē eē per se i sc̄do mō

Concedi tñ pōt q̄ sicut in illa minori. a. est triāgulus. est similitudo p̄mi modi p. se. vt in p̄cedēti qōne dicebat. sic in illa cōclusiōe. a. triāgulus h̄z tres. est similitudo secundi modi. De demonstratione tñ p̄ticulari. in qua passio generis de inferiori sp̄e demonstrat̄ cōcedi d̄z vtrāsq̄ p̄missas 7 cōclusiōez esse p se in p̄ vel in secūdo mō. ¶ Tertia cōclusiō. rōnabile ē p̄positionē in qua passio p̄pria d̄ diffinitione subiecti p̄p̄riū aut genere vel d̄ria essentiali eiusdē sub̄i p̄dicatur. eē in hoc secūdo mō p se p̄dicādi. Probari potest p̄ rationē adductaz in secūdo argumēto. Scōdo. qz in talib⁹ p̄positionib⁹ est eēntialis hitudo q̄lis ad 2° modū requiritur. Passio etiā tanq̄ forma. alicui cōuertibili cū illa diffinitione vel d̄ria cōparatur. Si vero de genere p̄dicetur. tūc de ipso p se p̄dicat̄. qm̄ sue speciei. inest p se. de q̄ genus eēntialiter p̄dicatur. quare rē. ¶ Ex quo infertur non oēm p̄positionē p se secundi modi esse de oi. Patet de illa. aial est risibile. cuius hec vltis ē falsa. oē aial est risibile. sed v̄z est quālibet p̄positionē q̄ p̄ncipaliter est hui⁹ secūdi modi eē de oi. ¶ Segtur scōdo illaz esse p se. disciplinabile est risibile. aut aliquā similit. in q̄ posterior passio de priori p se p̄dicat̄. Patet sili ratione sicut cōclusiō. ¶ 4° cōcedi d̄z passionē p̄pria alicuius sub̄i q̄ ab eo fluit rōne cāe efficiētis p̄p̄rie aut finalis de illo sub̄o p se. p̄dicari in scōdo modo. Patet ex notatis i articulo p̄cedēti. ¶ Eadē cōclusiō est de mente linconiēsis. cū dicit. 7 in hunc modū 2^m incidūt oīa illa que oblique p̄dicat̄ cātuz p se de p se cā. Dia. n. illa p̄dicata sumūt subam suā a qbus h̄nt eē in suis diffinitiōib⁹. ¶ 5° cōclusiō. cōcedi pōt talē p̄pōnez. risibile est hō. 7 alias cōsimiles. in qbus est p̄uersus ordo p̄dicādi. inter passionē 7 subm esse reductiue in B secūdo mō. Patet etiā ex sup̄i notatis. ¶ Et si arguit̄ tra. p auctoritatē phi. qui dicit 2° modū eē. cū subm ponit̄ in diffinitione p̄dicati. qd̄ tñ in p̄posito nō cōtingit. q̄re rē. ¶ R̄ndetur q̄ ari. locutus est solū de his q̄ p̄ncipalr 7 directe in hoc secūdo modo reponūtur. p̄dicte vero p̄positiōes solū reductiue in p̄dicato modo reponūtur. quare rē.

Ad rōnes p̄z r̄nsio ad p̄mā scōdaz 7 tertiā. ¶ Ad q̄rtā negat̄ aīis. Ad Arist. d̄r q̄ locutus est loco allegato de diffinitione simplr. que soli cōpetit sube. sicut ēt sola suba habet simplr eē. ¶ Ad cōfirmationē d̄nt qdam. vt in articulo p̄ dictū fuit. q̄ passio in abstracto nō diffinit̄ per subm p̄p̄riū sed in cōcreto sic. 7 tūc cōnter subm in diffinitōe ipsius ponit̄ tāq̄ d̄ria. vt p̄z de mēte Al. 7 h̄ac d̄nt fuisse itētionē ari. cū dicit in p̄pōne secūdi modi subm poni in diffinitione p̄dicati. ¶ Ista r̄nsio est mihi dubia. qz tūc nō esset in hoc d̄ria inter passionē p̄pria 7 acc̄ns. siue sepabile siue i separable. quā tñ v̄r velle p̄hs assignare. p̄z d̄na. quia sicut albedo in abstracto nō necessario p̄ subz p̄p̄riū diffinit̄. sed p̄ eius genus 7 d̄riam de p̄dicamēto q̄lītatis essentialr diffinit̄ pōt. sic ēt risibilitas. vel alia h̄z passio de p̄dicamēto q̄lītatis poterit sine subo diffinit̄. vt cōcedūt. 7 sicut risibile in cōcreto sine subo p̄p̄rie diffinit̄ nō pōt. sic etiā album necessario per subm albedinis d̄z diffinit̄. cum tale subm in ratiōe huius cōcreti nois includat̄. quare rē. ¶ Alij vero d̄nt q̄ ēt p̄pria passio in abstracto accepta p̄ eius subm diffinit̄ debz q̄ in ipsius diffinitione tanq̄ d̄ria ponet̄. 7 hoc est. qz ipa circūcernit subm p̄p̄riū. q̄uis abstracte cōsideret̄. ¶ P̄. si passio d̄riam haberet realē a p̄prio subo realiter distinctā itez esset quedā determinata sp̄es p̄dicamēti q̄lītatis. sicut risibilitas ḡra exempli. cui libet aut tali aliq̄ cōpetit passio q̄re passionis erit passio. 7 sic esset pari rōne p̄cessus in infinituz in passionibus. qd̄ videtur absurdus. qz passiones essentialiter suis subiectis subordinant̄. q̄re cōcludendū erit fm̄ hanc r̄nsionē passioes nō p se. s̄z solū reductiue reponi i p̄dicamēto De hac m̄a alias dicit̄ plenr. ¶ Ad q̄ntā negat̄ aīis. Ad p̄bationē silr negat̄ assumptū. Ad p̄bationē d̄r q̄ l̄z p̄dicatū diffōne sub̄i igrediat̄. qz tñ n̄ pōt hō risibili cōpari sic forma.

sc̄z porit̄ ecōuerso. n̄ reponet̄ illa p̄pō. risibile ē hō. i p̄mo mō. s̄z in scōdo. saltē idirecte vel reductiue. cū iter subm 7 p̄dicatū eadē remaneat hitudo realis. q̄ ē in ista. homo ē risibile. ¶ Quidā tñ dicūt q̄ si hō cōsideret̄ vt ps diffinitiva risibil. h̄ ē in p̄ mō. risibile ē hō. 7 cōnter d̄nt q̄ scōs mod⁹ reductit̄ ad p̄m. Si v̄o cōsideret̄ vt subz tñ. illa p̄pō erit i scōdo saltē reductiue. 7 nō in p̄mo. Lū aut̄ d̄r q̄ in p̄dicta p̄pōne p̄dicatū nō pōt cōparari subo vt forma. r̄ndent̄ B negādo. hō enī fm̄ q̄ ē diffiniēs respectu risibil se h̄z vt forma. eo q̄ p̄tes diffōnis sunt forme. vt p̄z. z. phy. 7. 7. meta. q̄uis alio mō cōsideratuz se h̄eat p̄ modū m̄ae. s̄. p̄ quāto illā passionē recipit subine. Dec dicta sūt p̄babilia. p̄ter B q̄ scōs mod⁹ talr ad p̄mū reductat̄. cōcesso. n. q̄ illa sit in p̄. risibile ē hō. 7 illa. hō est risibile. sit in secundo. nō segtur vt per conuersionem simplicem scōs ad p̄m reductat̄. 7 hoc p̄p̄rius hitudines q̄s iter hoiez 7 risibile eē oz. ad hoc vt ille p̄pōnes i diuersis modis reponant̄. statib⁹ aut̄ habitudinib⁹ diuersis. vn̄ ad alium nō dicitur rōnabilr reducti. q̄re rē. ¶ Ad 6^m negatur maior. Ad p̄bationē negat̄ minor. 7 cōnter negatur illa cōna. accidit aialī q̄ sit hō. q̄ hō est acc̄ns aialis. aīis. n. v̄z est. qz pōt esse aialī q̄uis nō sit hō. ex B tñ nō infertur cōns p̄dicatuz. Concedūt tñ moderni q̄ hō est acc̄ns aiali. tenēdo li acc̄ns participialr. ¶ Ad vltimā. visuz est in qōne q̄stū ad illā. hō est musicus. Quātū aut̄ ad illā celū est spericū. si volum⁹ q̄ spericū non dicat passionē p̄pria. s̄z acc̄ns qd̄dā cōe. cōnter dicitur q̄ p̄dicta p̄positio non p̄pe ab ari. dem̄ratur loco allegato. S̄z p̄ notiora p̄bat̄. Si aut̄ velimus q̄ spericitas p̄pe sit passio noianda potest cōnter dici q̄ competit celo non p̄ nām p̄pria celi. neq̄ terre p̄ nāz p̄pria ipsi⁹. sed v̄triq̄ competit p̄ qd̄dā nāz cōez oib⁹ corporib⁹ celestib⁹ 7 elemētariis. 7 talis nā i diffinitione ipsi⁹ ponetur. si nobis cognita esse possit. Ex B tñ nō oz q̄ illa nō sit p se. celū est spericū. sicut etiā nō segtur q̄ illa non sit p se. ysocheles h̄z tres. aut homo ē appetitiu⁹. q̄uis ysocheles nō ponatur i diffōne illi⁹ passionis h̄re tres. neq̄ homo i diffōne appetitiui. ¶ Aut alr dici pōt. q̄ sicut lōgitudō p se competit linee. 7 nulli alteri nisi ratiōe linee. 7 p̄pter hoc passio p̄p̄ria ipsi⁹ appellatur. sic qz spericitas p̄mo cōpetit corpori celesti. poterit passio p̄p̄ria ipsi⁹ dici. 7 cōnter de ipso p̄ncipalr dem̄rabit̄. de alijs aut̄ cōsecutiue. Puto tñ rōnabili⁹ q̄ sp̄icū n̄ dicat passionē p̄pria. s̄z acc̄ns cōe. l̄z neciuz 7 i se separabile. saltē a corpore celesti. 7 sic sit finis q̄stionis.

¶ Silr autez 7 in alijs huiusmodi vn̄quodque p se esse dico. Quēcūqz vero neutralr isunt acc̄dentia sunt rē. **Questio XXXIII.**

Querit̄ 23°. v̄tz sint solū duo modi p se p̄dicādi. ¶ Ad partē negatiua arguit̄ p̄ sic. vel dicim⁹ aliqd̄ p se p̄dicari. qz non p aliud p̄dicat̄. vel qz iter subiectū 7 p̄dicatū ē hitudo. q̄ iter cām 7 causatū repitur. Si p̄mo modo. segtur q̄ genus mediātū nō p̄dicat̄ de sp̄e p se. cū nō p̄ dicit̄ de ipa nisi mediāte genere iter medio. s̄z B ē contrap̄us determinata. Si scōdo mō. segt̄ q̄ suba p se p̄dicet̄ d̄ acc̄dēte: qd̄ videt̄ falsū. patet cōna. cū suba sit cā acc̄ntis. ¶ 2°. triplex ē mod⁹ p̄dicādi p accidens. q̄ triplex ē modus per se. 7 2° cōna. qz quot modis d̄r vnū oppositoz tot modis dicit̄ reliquū. assumptū est Ari. i p̄ncipio illi⁹ terty tractat⁹. Est aut̄ ois syllus p tres terminos rē. vbi ponit̄ q̄ triplex est p̄dicatio per acc̄ns. Prima in q̄ acc̄ns de subo p̄dicat̄. Scōda in q̄ subm p̄dicatur de acc̄nte. Tertia in qua acc̄ns de acc̄dēte p̄dicatur. ¶ 3°. porphiri⁹ in vniuersalibus suis qnqz posuit p̄dicabilia abiucē distincta. q̄re ēt p̄les debēt eē modi p̄dicādi. tenet cōna. qz p̄dicta p̄dicabilia nō necario realr abiucē distinguūtur. cū cōtingat vnū esse altez. vt puta genus eē sp̄em. q̄ distinguētur quo ad modos p̄dicādi. 7 p̄ cōns rē.

Confirmat. qz Arist. p̄ topicorū ponit q̄tuor eē pdicata. s. gen^o. diffōnē. ppriū. z accidēs. q̄re etiā q̄tuor ad min^o erūt pdicationes. q̄re zc. **C** 4°. hec ppō est p se. oē corpus est in loco z nō pdicat aliquo duorū modorū. de q̄bus est p̄us de terminatū. q̄ plures o3 ponere modos. maior pbat. qz oē corpus ē p se in loco. vt p3 de mēte Arist. z omē. 4. phyc. tractatu de loco. mior p3. qz locus nō inest p se corpori tanq̄ dās ei eē: nec tanq̄ accipiēs eē ab eo: cū sit ab eo realr separar^o. q̄ neq3 sibi inest quo ad modū p̄. nec quo ad modū z^m. q̄ zc. **C** 5° cōiter cōcedim^o q̄ mā est p se quāta. s. q̄ ē p se subm trāsmutatiois nālis. z p̄ n̄s iste ppōnes cōtinēt aliquē modū p se pdicādi. mā est quāta. z mā est subm gnātiōis. sed nō sunt in p̄ mō. cū ibi nō pdicēt diffō de diffinito neq3 in z^o: cū quātitas nō sit p̄pā māe passio. s3 q̄dā acciēs cōe. **C** Sitr subm gnātiōis nō dicit passionē māe. sed pot^o ipsaz māz cōnotatiue. **C** 6° hec ppō est p se. oē cōpositū ex mā z forma ē corruptibile. nō tñ in p̄ mō neq3 in z^o. ergo zc. maior p3. cū ipsa sit demrabilis. vt videt colligi p̄ de celo. z ab Auerroy. i de suba orbis. mior pbat. qz corruptibile nō inest cōposito ex mā z forma tanq̄ gen^o. vel d̄ria. vel diffō. a quo tale corpus h3 eē. q̄ illa ppō nō est in p̄ mō: neq3 corruptibile ē passio seq̄ns nāz gn̄s vel p̄n^o sp̄ei. eo q̄ nullū genus siue sp̄es ē corruptibile. s3 icorruptibile z p̄petuū. ut cōiter cōcedit. q̄ zc. **C** 7° cōiter cōcedim^o q̄. a. ignis p se calefacit. Item q̄. a. mobile p se mouetur. In talibus tñ ppōnib^o nō est p̄seitas p̄mi neq3 secundi modi. ergo zc. patet d̄ria cuz maiori. minor vero p3. tñ qz iste sunt cōtingētes. tñ qz pdicatur neq3 est passio neq3 diffō neq3 pars diffinitionis subī. q̄ zc. **C** 8° dicit cōiter q̄ principia sunt p se nota. q̄re illa ppō erit per se. p̄ncipia sunt nota. nō tñ in p̄ neq3 i sc̄do mō. q̄ zc. **C** Sorte dicit q̄ est per se in sc̄do mō: eo q̄ esse notū est p̄pā passio p̄ncipiorū. **C** Cōtra. sicut esse notū cōpetit principis ita etiā cōpetit cōclonibus. s3 nō eque p̄. q̄ ita illa ppō erit per se. cōclusiones sunt note: sicut illa p̄ncipia sunt nota. z p̄ n̄s ita cōcederet cōclusiones esse per se notas. sicut p̄ncipia esse per se nota. **C** Ultimo. oē quod de aliquo p accidens pdicat: de alio pdicatur p se. ḡ multo plures erūt modi per se pdicandi q̄ duo noiati. t3 d̄ria. z assumptū colligit de mēte omē. 4. phyc. cōmēto. 43°. vbi dicit q̄ oē q̄d inuenitur in aliquo p accidēs inuenitur in eo p̄pter aliq̄d habēs illud per se. q̄re cū albedo in aliquo p accidēs inuenitur. i alio per se inuenietur: z sic habetur intentum.

Ad oppositum videtur esse p̄hs in textu. vbi cū declarauit duos esse modos p se pdicādi dicit. q̄cūq3 vō neutralr isunt acciētia sunt. sic muscū z albū aiāli. **C** In ista q̄dē p̄mittēt q̄dā. z^o ponēt p̄nes ad p̄m̄o p̄mittō. sicut in. zi^o. q̄dne dicebat. q̄ modi pprie pdicādi sumēdi sūt a

Quantum modis iessendi alicui^o forme. vel eēntialis vel acciēntialis suo subo. z p̄ n̄s sic modi iessendi sunt duo s̄m gen^o. s. p se z per acciēs. sic ēt z modi pprie pdicādi sunt duo ḡne distincti. v3. p acciēs. z p se. Et sic formā aliquā p se alteri iesse est duobus modis. vel qz ab illa forma subm suscipit eē. vel eō. sic etiāz duo erunt modi pprie z p se pdicandi. vt ibi dicebat. **C** Premitto sc̄do q̄ penes aliud distinguunt pdicabilia que a por phyrionumerant. z penes aliud modi pprie pdicandi. nāz pdicabilia distinguunt p pdicari in qd. vel in q̄le: eēntialr. vel acciēntialr. ouertibiliter. vel nō ouertibilr. vt p3 s3 cōiter exponētes in assignādo sufficientiā illoz pdicabiliū. z illic accipitur pdicari nō stricte: sed large. Dicimus. n. iux̄ illum modū sp̄em sp̄alissimā de indiuiduis pdicari. que tñ non stricte pdicatur. vt supra visū fuit. Modi aut pprie pdicādi distinguūt s̄m q̄ supra dcm̄ est. Ex quo p3 q̄ duo pdicabilia. s. genus z d̄ria sub vno mō per se pdicādi cōtinēt. ppriū vō sub alio. s3 nō quodlibet. sed acciēs sub mō pdicādi per acciēs. sp̄es vero sub nullo cōtinēt pprie accipiēdo pdicatōez.

C Notandū 3°. q̄ rō ponēdi q̄tuor esse pdicata. sicut ponit Arist. p̄mo topicorū. a diuersis diuersimode assignatur. Quidā enim dicūt q̄ abinuiē distinguunt s3 pdicari eēntialr vel acciēntialr. ouertibilr vel nō ouertibilr. sic pcedēdo. oē pdicatū aut eēntialr vel acciēntialr pdicat. si p̄ modo aut ouertibilr. z sic ē diffō. aut nō ouertibilr. z sit ē genus. Si sc̄do mō aut ouertibilr. z sic est ppriū. aut nō ouertibilr. z sic ē acciēs Et sic d̄nr sc̄oz istū modū d̄ria nō diceēt eē pdicatū. nisi reduciue. reducēdo. s. d̄riam in ppriā rei diffōnez. neq3 sp̄es erit pdicatū: eo q̄ nō pōt h̄re pprie rōnez pdicati. cū nulli vt forma pparari possit. **C** Alij vō d̄nt. q̄ q̄tuor sunt pdicata. q̄ de sp̄e per modū toti^o pdicant. quoz sufficiētia sic pōt h̄ri sic p̄ pcedentē modū assignat. D̄ria igit vel nō erit in numero pdicatorū. qz magis se h3 in rōne p̄ris respectu sp̄ei. vel si erit pdicatū reduceēt ad ppriā diffōnem. vt p̄us dicebat. **C** Alij vō dixerūt q̄ q̄tuor tñ sunt pdicata de q̄bus pblemata formari p̄nt de ip̄a sp̄e q̄rendo. vtputa si q̄rat. vtz hoc sit gen^o hui^o sp̄ei. vel hec sit diffō hui^o sp̄ei. z sic d̄ pprio. z acciēte. Et hoc v̄t r̄sonare v̄bis Ari. in locis allegatis. Et d̄nter dicat q̄ q̄ ad hāc itentionē d̄ria reduci h3 ad aliq̄d illoz. s. vel ad genus vel diffōnē. **C** Notādū q̄rto. q̄ mltā pdicata subis suis attribuit. q̄ neq3 sūt ipoz pprie passioes. neq3 gen^o. vel d̄ria. eēntialr z tñ sibi d̄nr p se attribui s3 cōez modū loq̄ndi. Hoc aut iō cōtingit. qz illa pdicata ne cōio z in ppōne de oī suis attribunt subis. z non rōne alteri^o. sic in illa ppōne cōtingit. oē corp^o est i loco. Dicim^o. n. cōiter. q̄ oē corp^o p se est i loco. qz eē in loco cui^o z p̄petit corpi: z ne cōio: z nō rōne alic^o alteri^o. sic albedini vel caliditati aut aie p̄petit esse i loco. rōne corporis in quo cōtinet. **C** Nota tñ q̄ de corpe absolute cōsiderato nō cōcedere d̄bem^o q̄ est p se i loco. vbi. n. nō esset aliud corp^o q̄ terra. ip̄a in nullo loco cōtinereēt. s3 hoc cōcedit d̄ corpe totale cōsiderato vt est corp^o nāle. z i ordine vniuersi situatū. s3 igit cōiter. tales ppōnes p se esse dicātur. s̄ tamen nō est pprie accipiēdo p se pdicari sicut p̄us accipiebat. s3 accipiēdo p se magis large iux̄ modū nūc exp̄sum. Et q̄d dicitū est de illa ppōne oē corp^o est in loco. sitr dicatur de istis. mā est q̄ria. mā est subm trāsmutatōis nālis. z s̄lib^o. **C** Notandū q̄nto. q̄ q̄dā sunt pdicata fluentia ex p̄ncipis indiuidui ne cōio z v̄lr suis subis attributa. q̄ qz filēz vident h̄re modūz cū pdicatis fluentib^o ex p̄ncipis sp̄ei d̄nr p se iesse subis suis ac si fluerent ex p̄ncipis sp̄ei. sic corruptibile ne cōio iest cui^olibet cōposito ex mā z forma ratiōe ip̄ius māe q̄ est p̄ncipium indiuidui. z p̄pter s̄ cōiter cōceditur. oē cōpositum ex mā z forma esse p se corruptibile. s3 nō pprie accipiēdo p se iesse. vt p̄us accipiebatur. Ex q̄ ifert. q̄ sicut illa ppō: oē corpus cōpositū ex mā z forma est corruptibile nō est pprie s3 solum silitudinarie p se. sic etiā nō pprie. s3 silitudinarie demonstratur: si cōtingat eā a p̄ozib^o z notiorib^o p̄bari. **C** Notandum sexto q̄ aliō est p aliq̄z ppōnem d̄notari hitudinez p se pdicādi. z aliō est p ip̄ā hitudinem d̄notari p se cāndi. Per illā. n. hō ē rōnale. aut est risibile. d̄notatur hitudo p se pdicādi. Per illā vō. a. calidū calefacit denotat hitudo p se cāndi. Et pp hoc cōcedim^o istā. a. calidū p se calefacit. Et per idē cōcedim^o istā. a. mobile p se mouet: pro q̄to vez est. q̄. a. mobile est cā per se. vel h3 in seip̄o cām per se sui motus. tanq̄ p̄tem eius essentialē. v3. formā.

Quantum ad 2° sit p̄ria 2°. tñ duo s3 gen^o sūt modi p̄ncipales per se pdicādi. pbat. tātuz duo sūt modi p̄ncipales p se iessendi. ḡ zc. tenet d̄ria. qz a modis p se iessēdi alic^o tāq̄ forme alicui subo totali sumunt modi p se pdicādi. vt p̄us dcm̄ fuit. assumptū vō pbat inductiue. qz vel mod^o inēēdi p se ē eius q̄d dat subalr esse ei cui iest. vel q̄ ab eo vel a p̄ncipis essentialib^o ei^o suscipit esse. Alio^o nō cōtingit p se iesse. Si p̄mo mō sic modū hēmus p̄mū per se iessēdi. quo. s. genus. vel d̄ria. vel diffō iest p se diffinito Si secundo modo sic habemus modum sc̄dm. quo. s. passio

sequens nam gñs aut speciei de pprio subo pdicat. Scdo sic anie pprie r per se pdicatu aut est subale. aut acciderale Si substantiale pertinet ad modum primuz. si accidentale sicut passio pertinet ad modu scdm. qre rē. Tertio posset pbari ex fudamēto cōiter exponētiū. qz modi pdicadi per se cas intrisecas respicere debēt. que nō sūt nisi due. v3. for/ ma r mā. p̄m̄ ḡ modus segtur bitudinē cāe formalis cū dif finitio vel pars eius diffinito pparet ut forma. secundus ve ro modus psequit bitudine3 cause mālis. eo q passio subo cōparat tanq3 nāe sue. ¶ Istud tñ fundamētū est aliquatr suspectū. eo q bitudo passionis ad spēm aliquā nō dī per se nisi per respectū ad pncipia illius spēi. que videt bitudo ad causaz illius pductiua. nō autē dicit bitudo p se ex hoc tñ q ei inheret. qre scdm modus poti cōsequet bitudinē cāe effectiue q mālis. ¶ Itē sicut causa efficiēs r finalis nō di stinctos faciūt modos pdicadi sed vnuz tñ vt isti dicunt: sic vī q mā r forma vnū tñ p̄stituāt mō3 pdicadi r non diuer sos. ¶ 3. vbi sit passio fluens ab aliquo subo rōe cāe effici entis aut final ei vī illā passionē nō min⁹ habitudinē hīe ad cām efficientē vel finalē. q3 ad mā. qre vbi p se de subo pdicet illa pdicatio non dnotabit pncipalr bitudinē cāe mā lis. qre rē. Iste rōnes sunt pbabiles. ¶ 2. dō. l3 ita sit plu res tñ q3 duo dici pnt modi pdicandi. p3 ex qōnib⁹ pcedenti bus. qm ples ppōnes pdicatōez p se hīe dīr. idirecte tñ. aut reductiue ad istos duos mōs. r ppter B in dōlone pcedenti dixi: modi pdicadi pncipales. Ex q p3 inter istos modos pdi cadi. s. pncipalē r reducibiles ad ip3 diuerfos posse assigna ri gradus. sic in pcedētib⁹ qōnibus vīfuz fuit.

Ad argumenta pncipalia. ¶ Ad p̄m̄uz dī q l3 vtrunq3 mēbz in aliqua ppōne in q est p se pdicatio repiatur. nullum tñ illoz est p̄pa rō q aliqd d altero dī p se pdicari. s3 illa que p̄us dca fuit. Et p B patet rñsio ad ea q obyciebātur. ¶ Ad 2. negatur p̄na. Ad auctē illā famosā dī q vez est cū duo noia fuerit opposito mō significātia. r equoca q̄t modis vnū illoz distinguetur. tot modis r reliquū. Et sic i pposito ptingit. cū. n. p se equo ce dicatur. nā aliō ē eē per se. aliō iesse siue pdicari per se et aliō cāre p se. sic et qdā est pdicari p accñs: qdā eē per ac cidens. r qdā cāre p accñs. sed nō o3 vt si vnū membrū vninoce acceptū in ples modos diuidatur. q eō mēbz cor rñdēs i tot modos diuidatur: q̄ rē. ¶ Ad 3. patet ex 2. nō bili. ¶ Ad p̄firmationē p3 ex tertio. p̄a. n. pdicabilia aut p dicata subvno mō pdicadi hic p̄siderato p̄tinentur. ¶ Ad 4. r 5. p3 ex q̄rto nōbili. ¶ Ad 6. p3 ex q̄nto. ¶ Ad 7. p3 ex nōbili 6. ¶ Ad 8. p3 sic ad 4. r 5. Dīr. n. p̄n⁹ p se nō. qz eē notū sibi p̄petit. et nō rōne alteri⁹ pncipij vl ppōnis. p quā fiāt nō. qre rē. ¶ Ad vltimū negatur añs. Ad auctez p̄mē. dī q ibi accepit p se largi⁹ q̄ hic accipiatur. qz ibi d̄cel sisset aliqd corp⁹ esse per se in loco. r accidentia esse per se in mā. Et sic est finis qōnis.

Amplius quod non de subiecto dicitur alio quodam rē.

Questio. XXIII.

Veritur 24. vt ea q d subo nō dīr sint p se 3. r e3. negatie ar. sic p̄. data vitate qōnis seqretur. q mā p̄ma eēt p se. p̄ns vī d̄ cōez sniaz p̄hoz. p̄na vō t3. cū mā p̄ma nō dicatur d̄ qdā alio subo. vt p3 ¶ 2. seqret deū eē p se i B tertio: p3 p̄na d̄ se. cū d̄s nō sit in qdā alio subo. p̄ns tñ vī fal sū. nā si d̄s eēt ēs p se. tē eēt in pdicamto sube. q cōiter falsū reputatur. p3 p̄na. qz sibi p̄peteret rō eēndi i illo pdicamto. ¶ 3. a. medietas ignis grā exēpli n̄ d̄ aliq subo dī. r tñ n̄ ē ēs p se. q̄ rē. ma. p3 d̄ se. mi. p̄ba. qz n̄ ē p̄ seorsū exñs. s3 alte ri diūtra. ¶ 4. vlia d̄ pdicamto sube sic hō vl al̄ sunt p se B 3. mō. r tñ dīr d̄ s̄bo. q̄ rē. ma. vī d̄ se nō. alr nō eēt p se in illo pdicamto. mi. p3 p̄ Ari. i pdicamtis vbi voluit q sube 2.

dīr d̄ subo. sed nō sūt in subo. Dīr. n. d̄ inferiorib⁹ suis. q̄ suba appellatur. q̄ rē. ¶ 5. for⁹ subal̄ māe iherēs. ē ens p se. alr mā r p̄pō ab ea nō caperet eē. neq3 ab ea iesse d̄penderēt. r tamen dicitur d̄ subiecto. s. materia in qua est. ergo rē. mi noz patet. dicim⁹. n. mā. igneam vel aeream esse. qre rē. ¶ 6. accñtia abstracte p̄siderata sūt p se. sic albedo. vel bec singularis albedo. q̄ tñ de subo dīr. q̄ rē. p3 p̄na cū3 minoz. arg. ma. sic. n. accñtia i abstrato sūpra modū hīt sube. r p B diffōne pure q̄diratiua hīe p̄nt vt cōiter dī. sic p̄ eandē rōne p se eē dicent. sicut r sube p se dīr. q̄uis de accidēte in p̄cre to B nō p̄tingat. sic est ambulās aut albū. ¶ Cōfirmat. bec albedo singularis nō dī d̄ aliq subo. q̄ est p se. t3 p̄na per p̄bz i textu. r assumptū p3 cū nō dicat d̄ aliquo inferiori sub ea cō tento. ¶ Ultimo arg. d̄ illō d̄cū p̄hī. q̄ quecūq3 d̄ subo dīr accñtia sunt. qz aīal r hō d̄ subo dīr. non tamē sunt accñtia. vt p3. ¶ Itē forma subalis d̄ sua mā dī. vt p̄us arguebatur. nō tamē est accñs. quare rē.

Ad oppositū ē Arist. liconiēs. r ceteri exposito res. ¶ In ista qōne p̄ quedā p̄mittē tur. Scdo d̄terminabit̄ quesitum.

Quantum ad p̄mū sit p̄ h̄ distinctio. duplex ē subm vt p̄posito spectat. qdā est subm pdica tionis. r aliō est subm iherēs. Subm pdicatiois dī inferioris respectu sui supioris iux modū loquēdi Ari. cū3 dicit q̄cūq3 q̄ aliqd d̄ aliquo pdicat vt d̄ subo: quecūq3 de eo qd̄ pdicat dīr. oia r d̄ subo dīr. Subz at iherēs est illud qd̄ i se for mā aliquā recipit subalē. aut accñtalem. Et tale est duplex Qdā est qd̄ esse nō pōt nisi sit p̄s alteri⁹ sic mā p̄ma. Qdā at est subm totale nō alteri diunctū vt p̄s ip̄ius eēntialis: sic for. aut plo. ¶ Ex hac distinctōe iherēs scda. q̄ nō dicit de subo duob⁹ vel trib⁹ modis dī f̄m q̄ tot modis dī aliqd eē subm ¶ 1. d̄isti. aliqd eē p se multipl̄ itelli pōt. p̄ri⁹ qz sit ēs nō alteri iherēs. r B mō mā p̄ eēt p se. r n̄ forma subal. 2. qz sit ēs alteri iherēs a q̄ hēat eē. et iux hūc modū diceret formā subalē et mā. eē ēs p se. 3. qz sit ēs p se seorsum existēs. ne q3 alteri iherēs. f̄m que modū neq3 mā. neq3 for⁹. neq3 pars q̄titatiua toti d̄iceret ens p se. 4. qz nō alteri iherēs. sed et aptū p se seorsū existere. et B mō l3 mā et for⁹ nō diceret esse per se. pars tamen q̄titatiua ens per se dici posset eoq̄ pōt. vel apta est a toto separari. et seorsum separata existere Oibus his q̄tuor modis dicerem⁹ scdas subas p se existere 5. itelligi pōt aliqd eē p se. qz p se seorsū existat. r nulli isit. iux que modū vlia sube nō eēt p se cū suis isit singularib⁹. Oibus tñ pdictis modis dicerem⁹ deū eē ens p se. Ultimo intelli pōt ens p se p̄ exclusionē cāe. r B tripl̄ eē pōt. vt igt liconiēs. Uno⁹ p̄ cuiuscūq3 cāe exclusionē. q̄uis liconien sis solū de efficiēte cā faciat mētionē. r B mō solus d̄s ē ens p se. Scdo mō p̄ exclusionē cāe mālis. sic. s. itelligēdo qz ta le ens neq3 ē mā neq3 h3 māz ex q̄ vel in q̄. r B mō itelligen tias inferiores dicerem⁹ eē p se. Tertio⁹ p̄ exclonē subia q̄ res habeat eē. q̄liter for. r plo. dicerent esse p se. Iste tamē modus est idē cū3 secūdo mō pncipali huius distinctionis.

Quantū ad 2. sciendū q̄ i hoc q̄sito duo iueniūtur modi rñdēdi. Quidā voluerūt subas scdas excludi ab hoc mō p se. r d̄nter d̄cesserūt q̄ merito acciden tia dici p̄nt. Qd̄ tñ puto falsū. vt dixi i expōe textus. Scdo dixerūt oēs p̄ticlares s̄bas seorsuz exñtes: siue sint in pdica mēto s̄be. sicut for. siue eēt pdicamētū: sicut de deo cōiter di ci solet eē in hoc 3. mō. ¶ Cōsequēter dixerūt q̄ illa p̄ricula textus. illa sūt p se q̄ nō dicūtur de subo alio qdā. itelligit tā de s̄bo iherēs q̄ pdicatiois. Accidētia. n. siue vlia siue sin gularia subm hīt iherēs de quo dīr. sube vō vles suba hīt pdicatiois. s. singularia de qb⁹ pdican̄. r pp hoc neutra illoz dicunt per se. Illa vō p̄ricula suba r q̄cūq3 significāt hoc aliqd: sūt que vere sunt ab eis: exponit sicut in expōne textus dictū fuit p̄ ly subiecta: vlez itelligēdo subaz. p que

cum significat B aliquid subas particularis siue p se fuerit i p-
dicamento siue no. Ex B tñ vt dicit nō volebat pbs subas
scdas eē p se i hoc 3° mō. s3 solū dicit q sūt q vē sūt. Ex illa
vō vltia pticula. q̄cūq; de subo dicunt acci^o sūt. i ferūt scdas
subas debere acci^o appellari. Iste mod^o pbabilis ē licet n̄
p̄son^o expositozib^o antiqs. vt videbit statiz. ¶ Ali^o est mo-
dus r̄idēdi: pcedēs nō solū subas prias. s3 et scdas eē h 3°
p se. i hac snia ueniūt atig expositozes: p̄fertiz liconiēsis. z
Al. dicit. n. liconiēsis. q̄ suba ois vlt suba pria q̄ ē de nullo
p̄dicari ē p se. q̄uis ille mod^o loq̄ndi cū disūctōe videat̄ du-
bi^o eē. Al. vō hoc exp̄ssi^o affirmat dicēs. q̄ subz dem̄tatiōis
p se stās z p se substās ē i hoc tertio mō. cū q̄ subz dem̄tatio
nis sit vlt q̄dā. s. gen^o vel spēs. segtur itētū. ¶ Ex q̄ cōter
dice^o q̄ illa l̄ra p̄bi. nō de subo a^o q̄dā. nō itellr de subo p̄di-
catiōis. s3 de subo iherētiōis: z totalr. z hoc d̄notat illa pticula
alio. subz. n. iherētiōis aliū ē ab eo q̄ sibi iheret. nō sic aut ē
de subo p̄dicatiōis. q̄m iheri^o nō ē realr aliū a supiori suo. sic
hō nō ē aliū ab aīali. Hoc idē sentit Al. in fine illi^o tertij mo-
di dicēs. q̄ cū d̄r ea eē p se hoc 3° mō. q̄ nō de subo dicunt p
subm nō itelligere debem^o eo mō q̄ sumūtur i p̄dicamētis.
s3 de alio q̄dā vt i textu d̄r. Tale aut eē i subo soli cōuenit
accidētī. Addit tñ Al. q̄ tā 3° q̄ 2° mōus dicit causā p se iher-
etie p̄dicati cū subo. z q̄ 2° modus d̄r p se. put opponit̄ ad
paccīs. z 3° d̄r p se. put opponit̄ ad nō p. Dec tñ duo dicta
nisi alr itelligāt nō puto vā eē. nec ad itētione ar̄st. ¶ Se-
quēs aut l̄ra suba z q̄cūq; significat r̄c. pōt expōi vt pcedēs
modus exponit. De mā vō vel forma. vel pte q̄titatiā nū
qd sint in hoc mō per se: nō v̄si sūt antiqui facere mētione.
¶ Pro limitatiōe iḡr hui^o māe imaginari possum^o ppriaz.
rōne eēndi i B tertio mō eē illd q̄ d̄r in tertio mēbro tertie
distictiōis. s. eē ens nō alteri iherēs p se seorsuz exīs. z illud
puto ad itētione Ari. Ex q̄ p3 deū. itelligētias. sbas ppositas
pticlāres z vles eē i hoc mō p se. Dicuntur aut sube vles p se
seorsuz existere. cū nō alteri cōiūgāt tanq̄ pars ipsi^o. q̄uis
singularib^o i sint a qb^o nō actu separāt. dū illa singlaria fue-
rint. ¶ Partes vero quātitatiue hoc mō nō dicent̄ p se nisi in
pō. vel si placet alicui vt ēt ille p se hoc mō eē dicant̄. pote-
rit cōter dicere q̄ ppria rō eēndi per se in hoc tertio mō est
illud q̄ d̄r in 4° mēbro eiusdē distictiōis. Et hoc nō minus
puto ad itētione Ari. ¶ Qualitercūq; iḡr dicem^o q̄ p
supplemēto text^o regrit̄ ad eē illa pticula p se seorsuz eēs
siue illa. aptū seorsuz existere. p̄mo de forma subali q̄ in p̄di-
camēto ē. nō tñ seorsuz r̄c. Scdo de deo q̄ nō ponit̄ p se i p̄di-
camēto. Tertio q̄: sb̄stare ponit̄ vna rō p̄dicati. Et p3 meā
opinionē seorsuz existere: vel eē aptū nō ē de rōne. De mā vō
z forma subali pcedi pōt q̄ diminute sunt in hoc mō p se. qz
illa rō eis p̄petit̄ diminute. nā mā non alteri iheret. forma
ē l3 māe iheret non sic tamen iheret. vt esse accipiat ab
eo cui iheret: de q̄li iherētia hic maxime itelligim^o. Ex p̄-
dictis p3 nō oīo eādē esse rōne q̄ aliqd in hoc 3° reponat̄. z
q̄ per se reponat̄ in p̄dicamento sube: hoc corrolariū posset
multipl̄r v̄ficari. ¶ 2° cludi pōt iter oīa que vel pprie. vel
in pō. vel diminute p se hoc mō esse d̄r. deū eē maxime p
se. p3. cū a q̄libz alio realr separet̄. z maxie sibi cōpetat non
iherere. ¶ Itē ex alio. qz d̄s oēm cāz excludit: qd nulli que-
nit alteri. vt p3. ¶ Itē oēs imaginati modi essendi p se in 3°
distictiōe d̄o queiūt. q̄re r̄c. cōter vō itelligētie. deide sube
p̄posite singulares z vles gradati hoc mō p se eē dicent̄. Et
post p̄dicta ps q̄titatiua sube. ptes ipi^o eēntiales. s. mā z for-
ma in B mō reponent̄. l3 in pō siue diminute. q̄re l3 nō eēnt
p̄ncipalr p se. ex hoc tñ cludi nō d3 q̄ sint accit̄ia. siue en-
tia p accīs. ¶ Cōtra hūc moduz dubitat̄. p̄bando q̄ sube
vles nō sint p se in B tertio mō. ¶ Primo p arg^o p̄cedētis
modi. qz p se existere nō p̄petit̄ substātys vlibus nisi per ac-
cidēs. rōne pticulariū subaz. z per cōis nō erūt in hoc mō p
se. assumptū relinq̄ tanq̄ notū. ¶ 2° ar. sic. suba vlis sic nā

humana. ē ens alteri iherens. q̄ r̄c. t3 nā ex p̄dicatis. assumptū
p3. qz nā humana suis idiuiduis iheret. sic sorti vel platonī.
¶ Ad p̄mū r̄idetur. negādo aīis. itelligēdo p se existere nō
solū quo ad actuale eē idiuidui: sed et quo ad esse specificū:
vel genericū. imo illd v̄r iplicare d̄dictionez. ¶ 3°. dato q̄
nullus hō pticularis actu eēt: adhuc nā humana eēt: cū ipsa
sit p̄petua z icorruptibilis. z tūc querendū eēt nungd ipsa p
se existeret. aut nō. si sic. h̄r intentū. qz tunc p se existeret nō rō-
ne sube p̄me. si nō segtur q̄ nō est in p̄dicamēto sube. s3 acci-
tis: qd ē absurdū. ¶ Ad 2° multa d̄r. Primo q̄ suba vlis
l3 suis iheret inferiorib^o. nō tñ eisdē d̄r iherere. 2° q̄ l3 p̄cede-
retur ipam eis iherere. non tñ ex hoc ihereret alij. qm infe-
rius nō ē aliū a supiori. Dec solo segt̄ vba text^o cum d̄r nō d̄
quodā alio. Tertio qz non talr iheret vt ab ipis oīo inesse
depēderet. de quali iherētia h̄ maxime itelligim^o. posset. n.
nā humana eē. l3 null^o hō pticularis eēt: vt p̄us d̄cm̄ fuit. sic
etiā de rosa z p̄silib^o dici solet. ¶ S3 vlt̄er^o dubitabit aliqs
q̄liter ille mod^o a p̄cedētib^o differat mōis. ¶ Ad B r̄idēt q̄
varie d̄r assignari p̄nt. P̄ria. qz iste p̄pe d̄r modus eēndi.
Alij duo modi iēndi. z cōter modi p̄dicadi. In q̄ qdē inext̄-
tia p̄dicatū est de q̄ditate sube. vlt̄ eē. Ex q̄ segtur scda d̄ria. s.
q̄ in p̄ z in scdo mō qdā d̄notat̄ bitudo definiētis ad defini-
tum. s3 cū dicim^o aliqd eē p se in tertio mō. nulla tal̄ bitudo
denotat̄. siue illd qd est p se sit singularē: vel vlt̄. ¶ 3° d̄ria
qz a p̄ z scdo mō iēndi modi sumunt̄ itelligēdi p̄plexi q̄ et
modi p̄dicadi d̄r. a mō vō eēndi p se null^o tal̄ sumit̄ mod^o
itelligēdi. sed solū mod^o qdā. v3. icōplexe z subsistēter app̄-
bēndi. ex B tñ nō cludo aliq̄ talē p̄pōne eē p se. for. ē. vlt̄
p̄lo est. z sic de silib^o. imo ipropriū modū loq̄ndi puto. q̄ ali-
qua illaz vel alia q̄uis p̄pō in B tertio mō eē dicatur. l3 illd
admitti possit. ¶ 4° d̄ria a q̄busdā tal̄ assignat̄. p̄m^o modus
bitudinē cāe formal̄ icludit. scdas vō cāe mālis ad cātū suuz
sic in p̄cedētib^o tactū fuit. sed 3° mod^o bitudinē icludit cāe
effectiue. eo q̄ vt d̄r ille mod^o ad singularia solū p̄inet. ac-
tiōes aut sūt suppositoꝝ. vt p3 p̄ de aīa. q̄ r̄c. ¶ Sed h̄ non
puto eē vā. l3. n. gr̄a argum̄ti p̄cederet singlaria tñ in B mō
reponi. n̄ segtur vt ille mod^o bitudinē icludat cāe effectiue.
cū. n. p̄p̄a ipi^o sit rō nō alteri iherere. sed seorsuz existere. siue
aptū eē seorsuz existere. p3 q̄ illa rō n3 cām effectiuā icludit.
neq; excludit. q̄ poti^o d̄m̄ eēt vt ille mod^o p alicui^o cāe p̄na-
tionē ab alyz distiguere. vt v̄r liconiēsis velle. z ceteri anti-
q̄ expositozes. q̄ q̄ distiguat̄ p cām effectiuā quā icludat.
¶ Illa vō rō qua isti mouētur nō cludit. s. actiōes sunt suppo-
sitoꝝ. q̄ ille modus cām icludit effectiuā. qz adhuc p̄cesso q̄
solū singlaria sint in B mō p se. p3 p̄az itelligētī q̄ nā nul-
lā vlt̄ d̄bilē h3 eui^o. q̄ r̄c. ¶ S3 circa 3° d̄ria dubitat̄. qz
cū ille mod^o 3° hēat rōne icōplexi. Alij vō p̄cedētes sint cō-
plexi. v̄r q̄ iste fuit alyz ab Aristo. p̄ponēdus. p3 nā. qz vlt̄
p̄plexū icōplexū p̄suppōit. ¶ Cōfirmat̄. qz iste mod^o per se
eēndi p̄oz ē p̄m nām q̄ mod^o p se iēssendi. z ab illo p̄supponi-
tur. q̄ r̄c. ¶ Ad hoc r̄idēt moderni. q̄ iō possit̄ ē iste mod^o
i 3° loco. qz p̄us coḡscere debemus cām formalē z māle quā
d̄notat̄ p̄cedētes modi. q̄ effectiuā quā denotat iste mod^o.
Dec r̄nsio falsū h3 fūdāntū. vt p3 ex d̄cis. ¶ Alr d̄r q̄ siue
p̄supposit^o fuisset ille mod^o. siue segtur nō ē magna vis q̄m
Arist. nō de ipis distinctum facit tractatū. sed solum hic de
ipsis breniter loq̄. tāq̄ d̄ m̄bris vni^o distictiōis. Sorte tñ p̄-
posuit p̄mos duos. qz magis p̄tinētes d̄m̄tatoꝝ.

Ad argumenta p̄ncipalia. Ad p̄mū p3 in q̄st̄iōe.
n. n. mā p̄ma est p se p̄ncipalr. qz
nō est apta p se iherere. sed diminute. qz non alteri iherens
¶ Ad 2° p̄cedit̄ cōis vt patet in q̄ōne. ¶ Ad rōnem i opp^o
d̄r q̄ l3 de^o nō esset p se in p̄dicamēto sube. adhuc eēt p se illo
mō. vt patuit p̄us. ¶ Ad 3°. 4°. z 5°. patet i q̄st̄iōne. ¶ Ad
6° d̄r q̄ sic accit̄ia abstracte cōsiderata non vere sunt sube.
sed modū quendā sube h̄nt. sic eadē accidentia nō vere in B

modo reponentur, sed similitudinarie. Accidētia vero creta nō sic reponētur, sicut ambulās aut albū vt pz. **C** Et si ar. sic. for. ē ens p se. et for. ē albū. g. albū ē ens p se. pz rñsio in logica. **C** Ad confirmationē huius argumēti pncipalis pz i qōne. **C** Ad vltimū dī q p subm illic arist. intellexit subm in bēfio nis ens actu. a quo illō qd sibi inest accipit eē. de tali vō sbo nō dicunt hō vl aial. aut forma subalis. qre rē. et sic ē finis. **C** Itē alio mō qd qdē ppter ipsuz inest vnicuiqz per se rē.

Qō XXXV.

Veritur 25°. Utrū qrt' modus p se sumat p bitudine ppe cau se ad causatū suū. Negatiue ar. p. qz data veritate qōnis seqret pponē scōi modi. silt p positionē pmi mōi eē in 4° mō. nō vī falsū. nōa pbaī. qz i vtroqz est bitudo ppe cāe ad cātū. Diffō. n. ppa dicit causā diffinitī. subz vō ppaīz icludit cāz passiōis. vt pz. **C** Scōo. si sic. seqret hāc pponē eē in qrtō mō. aial rōnale ē disciplinabile. pz nōa. cū subm dicat cāz pdicati. nōs tñ falsū ē. cū illa reponat in scōo mō. sic i pcedētib' dictū fuit. qre rē. **C** Tertio seqret hanc pponē eē in qrtō mō. edificator est edificās. pz nōa. qz subz exprimit ppaīz cām pdicati. q nōs sit falsū argī. subm pdicte pponis ponit i diffōne pdicati. g. illa ppo ē in scōo mō. nōa vī tenere p ea q dicta sūt pūs. et assuptū pz. edificatio enim pōt diffiniri. qd est actus edificatoris et edificabilis. sic motuz diffinit arist. q ē act' mobilis et motiui. **C** Et p sile fundamētū ar. q illa ē in p°. edificatio ē ab edificatore. ex quo pdicatu ponit in diffōne subi. **C** Lōfirmat ar. pncipale sic. si pdicta ppo eēt p se i b mō. pi rōne hec esset p se. hō edificat silt ista. hō ridet. nōa pz d se. nōs tñ vī falsū eo q ita accidit hōi edificare. aut ridere. sic ēt sibi accidit currere vel ambulare. qre ppones tales debent dici pccūs et nī p se b 4°. **C** 4° hec ppo ē p se. forma ē in mā. eo q forme p se cōpetit eē i mā. et nī i pmo. nec i scōo mō. cū pdicatu nō pōat i diffōe subi. nec eō. nō ēt i tertio. vt pz. qre reliquit q sit i qrtō. Ibi tñ nō ē bitudo cāe ad cātū. psertim cāe efficiētis. de q maxime autores loquūtur. qre rē. **C** Idē dī de illa. forma est in pposito. **C** 5° ille ppones sūt p se. graue mouet deorsū. et leue mouet sursuz. eo q graue fm se ipsū mouet deorsuz. et leue fm seipsū sursū. et nō i p nec in scōo. p eandē rōne vt pūs. qre reliq' q in qrtō. et nī ibi nō patur cā causato suo salte' effectiua. qre rē. **C** 6°. qlibet ppo p se ē neēia. multe tñ ppones i qb' ē p se bitudo cāe ad cātū nō sūt neēie s'z rīgētes. g. rē. ma. pz de mēte liconiēsis i pcedētib' vbi vlt. q neēiuz est coius qz de oi. et de oi qz per se. minor pz. sicut de illa quā ponit pbs i textu. iterfectus iteryt. q rīgēns est. cum pole sit nemine iterfici. **C** Idē patet de illis. medicus medicat. musicus cantat. et saltator saltat.

Ad oppositū ē pbs. et atiq oēs expositores. **C** In ista qōne p recitabit modus quidaz rñdendi cōis. cū quibusdā alijs dōis modernoz. et arguetur d ipsa. **C** 2° ponetur alius mod' oeterminādi qōnem.

Quantum Ad pmi. pmittit cōis modus rñdendi q cā et per se iuicē ouertūtur. patet de mēte Ari. in. 5. meta. Ex q infertur. q qrt modis dī cā. tot modis dī p se. et eō. cū igitur. 4. modis dicat cā. fm qtuoz genera cāz. sic ēt qtuoz modis dicetur p se. Dicem' g q prim' modus p se bitudine' habet cāe formalis. scōus cāe mālis. Et de his satis dictū est supra. 3° vero modus dicit bitudinem cāe negatiue. qz. s. nulli' cāe habitudine' icludit. 4° vero modus simul bitudine' icludit efficiētis cāe et final'. qm ille due cāe nō abiucē absoluūt. Moderni vō huic mō addiderūt dñtes. q pmi' et scōs modus cōsiderari pnt fm habitudine' pponis pdicati cū subo. et vt sic bitudine' dicūt cāe formalis eo q pdicatu pmi' modi est diffō vel ps diffōnis. pdicatum vero scōi modi ē passio: que oīa formā dñt respectu subi. Si

vero cōsiderent fm habitudine' resolōnis posterioris in suū pūs. sic prim' mod' respectū hz cāe formalis. qz diffinitum in suā diffōne' resoluitur: aut i gen' et dñiaz. tanqz in formas suas. scōs vero respectū hz cāe mālis. eo q passio resoluit in subm suū. tanqz in aliqd pūs. et tanqz mām in qua illa passio fundatur. Dec dca sunt satis pbabilia. **C** 2° addūt d cōem modū. q 3° modus bitudine' icludit cāe effectiue. eo q in illo mō sunt solū sube singlares p se exñtes. talib' aut ppe' ppetit agere: eo q actōes sunt supposito'z. vt scribitur pmo de aia. nō sic aut ppe' ppetit agere ptrib' subaz. aut accidētibus eaz. aut subys scōis. qz illa nō agunt nisi rōne subarū primaz p se exñtiū. **C** 3° addūt q 4° modus pncipalr dicit cām finalē. cōsecutiue vero cāz effectiua. eo q finis ē effect' cāe efficiētis. Et iō dicūt q neēe est hunc modū cās ambas exprimere. sic in exēplo phi. iterfect' iteryt. Subm. n. causaz exprimit effectiua. s. interfectionē. pdicatu vō finalē. v. z. interitū siue mortē. eo q iterfectio vel aliqd sile sic strāgu latio i mortē ordinatur tāqz in finē. qre merito illa ppo est in 4° mō pseitatis. non sic aut est de illis. forte ambulāte cor ruscāt. et fortes fodiēs terrā inuenit thesaurū. eo q ambulatio sortis non i corruscationē p se ordinatur. nec forte fodere terrā in iuentionē thesauri. **C** 2° pncipalr sciendum fm modernos q tā causa effectiua. qz eius effect' aliquādo sumitur in actu. aliqñ in po'. Exēplū pmi. sic medicans et edificās dñt causā in actu. Domū fieri et egrū sanari dicūt effectū in actu. Exēplū scōi. sicut medicus et edificator cām dñt in pō. sanabile vero et domificabile effectū i potētia. Ex his dñt icludūt. q qñ cā effectiua siue in actu siue in potētia sū pta dñgitur effectui in actu. tūc resultat ppo qrti modi. sic hic edificator edificat. siue h. edificās edificat. Qñ vero effectui dñgitur in potentia sūpto resultat ppo scōi modi. sic hic medic' est sanatiu'. siue edificās ē edifi. cationis. qz vt ipi dñt pdicte ppoēs in illas reducūtur. hō ē sanatiu'. et homo ē edificatiu'. q in 2° mō reponūtur. eo q pdicatu dicit aliqd accūs subi. qd ponitur i diffōne eiusdem accidētis. **C** 3° pncipalr sciendū scōm ipos. q qdā ppones eēntialr sunt in qrtō mō. sic ille in qbus subm cām exprimit effectiua. pdicatu vero finalē. sicut hic edificator edificat. et medic' medicat. Reductiue vō multipl' rīgēnt. **C** Primo cū pdicatu p ppiā dicat cāz subi. sic hic edificās ē edificator. illa enī p simplice' ouersionē ad 4°m reducitur modū. **C** 2° qñ cā vltis effectui dñgitur piculari. vī eō. sic hic edificatō faciillā domū. et ille domificator fac domū. Et h fit p reductionē singularis ad vīe. **C** 3° qñ tñ altera exprimitur cā. sic h. hō ridet. et color vī. Non. n. exprimitur cā effectiua. Reducūtur aut ad illā. rñsbile ridet. et visibile vī. Idē dñt de illis. ocul' videt. et audit' audit. **C** 4° qñ pdicatu ē passio pūatiua subi. sicut h. luna eclipsatur. et homo moritur. Dicūt. n. vtrāqz istaz eē dñrabilē. et p nōs esse p se. qd non vī nisi in qrtō modo. et h reductiue. vt patet. qre rē. **C** Quarto pncipaliter sciendū s'z pdictos. q cū ppiū qtuoz sumat modis. vt pz ex porphyrio q qlitercūqz sumatur. si dicat aptitudinē scōm stituit. modū pseitatis. si vero actū: qrtū stituit modū. oēs. n. iste sunt in qrtō modo. vt dñt. homo medicatur. homo canescit. homo est ambulās bipes. et homo ridet. eo q i hoīe ppiā icluditur cā pdicati q scita cessabit qstio. Naz si qrtatur qre hic medicatur. rñdebitur qz medic' est. Et si qrtatur q' medic' medicatur rñdebitur. qz hz artē medicādi. Ibi igit cessabit qstio. tanqz ad ppiā illius effect' cāz. pdicte tñ ppositio nes solū reductiue sūt in qrtō modo. vt ex pdictis patet. Et pdictis duo iferūt correlaria. pmi' q iste ppositiones et similes sunt p accūs. policletus facit statuā. et albū edificat. Accidit enī policleto facere statuā. et econuerso. Accidit et albo eē edificās. et econuerso. 2° correlariū. ppositio eēntialiter qrti modi est dmonstrabilis. patet sic arguendo. oē hīs artem edificandi in actu est actu edificans. sed omnis edificator

actu h3 arte edificadi actu. q̄ rē. **C**ōtra quedā ex p̄dictis
 statatur. **C**ōtra illud qd̄ dicitur p̄m modū r̄idēdi cōez
 v3. q̄ 4° modus sil̄ h̄itudinē icludat effectiue r̄ finalis cāe.
 qz ille due abiucē nō absoluūtur. Ex eodē fūdāto segtur
 q̄ a cā formali nō sumēdus ē mod^o p̄seitatis ab alijs disti
 ctus. n̄s est h̄ūc modū. p3 n̄a. qz forma in idē coicidit cū
 efficiēte r̄ fine. vt p3. z. p̄hy. **C**ōtra sic efficiēs r̄ finis non
 abiucē absoluūtur. ita ēt mā r̄ forma. Semper. n. forma ad
 mām referē. r̄ ecōuerso. r̄ p̄ n̄s sic efficiēs r̄ finis vnū cōsti
 tuūt modū. sic ēt a forma r̄ mā solū vn^o hēbitur modus. r̄ n̄
 duo. q̄re rē. **C**ōtra. v̄ q̄ efficiēs r̄ finis diuersos h̄nt modos
 eēndi. quare n̄ v̄ qualr̄ ad vnū modū p̄tinere possint. Et si
 dicatur q̄ ad vnū qd̄dā gen^o reducūtur. Pari rōne oēs cāe
 ad vnū gen^o reducūtur. r̄ p̄ n̄s solū erit vn^o mod^o p̄seitatis.
 qd̄ videt̄ absurdū. **C**ōtra videtur falsū exp̄sse dcm̄ mo
 dernoz. q̄ 3° modus cām effectiuā dicat. sic in p̄cedēti qōne
 tactū fuit. r̄ rō qua mouētur nulli^o ē moimti. **C**ōtra n̄ v̄
 v̄z illd̄ dcm̄. q̄ 4° modus p̄ncipalr̄ dicat cām finalē. r̄ p̄se
 cutiue efficiēte. p̄rio qz in p̄hi exēplo p̄ncipalr̄ exprimitur
 cā effectiua. s. iterēptio. r̄ h̄ satis notauit p̄hs. cū addit illam
 p̄ncipalr̄ per iterēptionē. quasi vellet q̄ iterēptio ē illa cā p̄
 quā illa p̄pō p̄ncipalr̄ dicitur p̄ se. iterēptio iteryt. **C**ōtra. non
 videtur v̄z q̄ nō pōt exp̄mi cā efficiēs. nisi finalē ēt exp̄ma
 tur. r̄ q̄. qm̄ si dicim^o ignis calefacit. p̄pria exp̄mitur cā effe
 ctiva calefactōis. n̄ tñ ibi exp̄mi v̄ cā finalē ipi^o agēs. **C**ōtra
 si d̄ q̄ imō exp̄mitur calefactio. ad quā tāq̄ i finē. si nō p̄n
 cipalē saltē scōariū ordiatur agēs. **C**ōtra. saltē segtur sicut
 arguebat̄ p̄. q̄ sic ex h̄itudine illaz̄ duaz̄ cāz̄ sil̄ fit 4° mo
 dus. ita ēt ex h̄itudine formalē r̄ mālis tñ vn^o isurgit mōus.
 n̄s ē h̄ eos. n̄a t3. qz nō pōt h̄itudo formalis cāe denotari
 qn̄ i relōne ad mālē d̄notetur. neqz ecōuerso. q̄re rē. **C**ōtra nō
 v̄z v̄z q̄tales p̄pōnes d̄ntes aptitudinē. medic^o ē sanatiu^o.
 r̄ edificas ē edificatiu^o. r̄ files sint i scōo mō p̄seitatis. sic p3 ex
 d̄terminatis p̄us. **C**ōtra qz sanatiuū vel edificatiuū n̄ diē
 p̄pria alic^o subī passionē. q̄ p̄tineat ad 2° modū. q̄uis sit p̄
 p̄riū q̄ soli p̄petit. s3 nō oī. Et p̄ idē falsū v̄z illd̄ qd̄ in quarto
 nōbili d̄nt. s. p̄riū qualrcūqz sūptū facere p̄pōne scōi mōi.
Cōtra. qz illa ē r̄igēs edificas ē edificatiu^o. q̄libz̄ at̄ p̄pō
 scōi modi est necia. vt ex p̄cedētib^o p3. q̄ rē. **C**ōtra nō v̄z
 rōnibz̄ cōsonū q̄ illa. hō ridet. sit p̄ se. r̄ l3 h̄ p̄babilr̄ r̄cedere
 tur. qm̄ hō cām effectiuā diē. s3 remotā act^o r̄idēdi. nō tñ est
 rōnabile q̄ illa sit d̄m̄rābilis. neqz alie similes. d̄ q̄ loquū
 tur. s. luna eclipsatur. aut hō moritur. qm̄ oēs tales sūt r̄igē
 tes. q̄ dem̄rationē p̄prie sūptā igredi nō p̄nt. **C**ōtra v̄z
 p̄mū correlariū eē h̄ ipos. qm̄ hec p̄pō poliet^o fac̄ statuā re
 ducibilis ēi illā. hō fac̄ statuā. q̄ ē p̄ se p̄z spēs. q̄ saltē r̄ducti
 ue erit p̄ se. r̄ nō p̄ acc̄tis. t3 n̄a. ex suo mō loq̄ndi. 2° ē cor
 relm̄ v̄z falsū. qm̄ ex r̄igētib^o n̄ fit d̄m̄ratio p̄p̄e sūpta. q̄ rē.

Quantum

ad 2° p̄mitto p̄. q̄ licz̄ gen^o r̄ d̄ria cōiter
 forme dicatur r̄ p̄parenē sp̄ei tāqz aligd̄
 p̄us. nō tñ p̄p̄e ipi^o sp̄ei cāe dici d̄bēt. cū eniz̄ aīal idē sit rea
 liter cū hoīe r̄ reliqs̄ suis sp̄eb^o. r̄ rōale idē sit realr̄ r̄ querti
 biliter cū hoīe. nō ē rōnī cōsonū vt aīal. p̄p̄e dicatur cā hoīs
Cōtra d̄ico de rōnali. Et per n̄s neutrum ipsoz̄ proprie
 causa formalis dici debet. q̄uis cōcederem^o ipa eē formas
 proprie. Ex quo infertur q̄ causa formalis proprie sumpta
 ē forma. ex qua cū mā fit subalr̄ r̄ vere vnū. qualr̄ formā la
 pidis h̄balē r̄ aīaz̄ eq. cāz̄ formales p̄p̄e dicerem^o. pōt ēt di
 ci si alicui placet. formā assistētē. sic itelligētā q̄ orbi celesti
 assistit. sed nō iformat p̄p̄e dici causā formalē. Idē d̄icere ē
 de aīa itellectiua p̄m cōmētatorē q̄nis p̄m veritatē ipsa sit
 humanū corp^o iformas. vt in qōnib^o terty de aīa credo cui
 d̄eter p̄basse. **C**ōtra p̄mitto q̄ l3 subm̄ alicui^o acc̄tis si
 ue p̄p̄y siue cōis. cōiter respectu illi^o mā eē dicat̄. nō tñ p̄
 prie cā d̄ mālis. sed cā p̄p̄e mālis ē mā ex q̄ cū forma suba
 li sit vere vnū. r̄ p̄ illi^o b̄ui^o p̄pō qd̄ subyciē accidētibus

cā mālis appellat̄. **C**ōtra p̄mitto 3° q̄ adhuc r̄cedēdo q̄ ge
 nus r̄ spēs cā formalis p̄p̄e eē dicatur. r̄ subm̄ p̄p̄ie cā mā
 lis passiōis. p̄m^o tñ modus p̄ se pot^o sumi ab h̄itudine in
 essēdi gen^o aut d̄rias in ipsa sp̄e tanqz eēntialia ipi^o q̄ ab h̄i
 tudinē eādē sp̄em causādi. Sic secūdus modus potius ab
 h̄itudine iessēdi passionē s̄bo suo. que p̄sequit̄ p̄ncipalia esse
 tialia. q̄ ab h̄itudine causādi. Hoc satis p3 ex p̄cedētib^o. patz̄
 ēt ex mō loquēdi Ari. q̄ v̄ fūdare rōnē tā p̄mi q̄ scōi modi
 sup̄ h̄itudine diffiniētis ad diffinitū. qm̄ in p̄ mō p̄dicatū est
 diffinitio vel pars diffinitōis subī. in scōo ponit̄ subm̄ i dif
 finitiōe p̄dicati. Licet q̄ r̄tigeret diffōnē dicere cām vl̄ cās
 diffiniti. sup̄ hoc tñ nō p̄ncipalr̄ fundat̄ h̄itudo p̄mi modi s3
 sup̄ h̄itudine alic^o eēntialr̄ subo attributi qd̄ sibi iest. r̄ ē ipi^o
 diffinitiuū. idēz̄ dicat̄ de scōo mō. **C**ōtra p̄mitto q̄rto q̄ in
 vnoqz̄ ḡne cause pōt assignari cā p̄ se resp̄cū cāti sui. patz̄ d̄
 mēte Ari. z. p̄hy corz̄ i caplo de modis cārū. ex q̄ iferē q̄ in q̄
 cūqz̄ ḡne cāe pōt h̄itudo qd̄ puenire iter p̄ se cām r̄ cātū q̄
 p̄ se cādi h̄itudo ē appellāda. Segt̄ vltēri^o i quolibet ḡne
 cāe formari p̄pōnes iter quas ē p̄ se h̄itudo cāti ad cās suā.
Cōtra p̄missis sit p̄a r̄clo. tā ex h̄itudine cāe mālis r̄ formalē
 q̄ ex h̄itudine efficiētis r̄ finalis pōt 4° modus p̄ se pueniē
 scōa ps r̄clonis p3 d̄ mēte oīum expositoz̄. **C**ōtra v̄o ex
 p̄missis p̄bari pōt. nā in q̄libet ḡne cāe pōt h̄itudo qd̄ p̄nci
 paliter isurgere. iter p̄ se cām r̄ cātū. vt p3 ex vltio p̄missio.
 talis vero vt sic nō ē h̄itudo p̄mi vel scōi modi. vt p3 ex ter
 tio p̄missio. neqz terty. vt p3 ex p̄cedēti qōne. q̄re reliquit̄ q̄
 sit h̄itudo quarti mōi. **C**ōtra firmat̄ qz iter formā q̄ ē altera
 ps cōpositi r̄ ipsū r̄positū ē qd̄ h̄itudo p̄ se. q̄ rōnabilr̄ d̄ h̄i
 tudo cādi. sed illa nō ē h̄itudo p̄mi mōi. qm̄ forma q̄ realr̄
 a r̄posito distiguit̄ nō iest ipi^o r̄posito tanqz gen^o vel d̄ria q̄
 cū cōposito realr̄ sint idē. sic regrit̄ ad p̄mū modū. q̄re erit
 habitudo quarti modi. Sic mā q̄ ē altera pars r̄positi h̄i
 tudinē quādā h3 ad ipsū r̄positū q̄ nō ē scōi modi. eo q̄ r̄po
 sitū nō ē passio māe a subalib^o p̄ncipys ipi^o fluēs. q̄ relin
 quitur q̄ sit quarti modi. r̄ sic habetur itentū. **C**ōtra firmat̄
 qm̄ ille sunt p̄ se. a forma cōpo^m h3 eē actu. a mā r̄po^o h3 eē
 in pō. r̄ nō in p̄ neqz i scōo. vt p3. q̄ rē. tenet n̄a cū m̄iori ex
 rōne nūc adducta. mā. v̄o patet. cū for^o p̄ se det r̄posito eē i
 actu. mā vero p̄ se det eē i pō. quare rē. **C**ōtra corēl3. nō ex
 h̄ distiguitur 4° mod^o ab alijs modis. qz h̄itudinē dicat cāe
 efficiētis. vel finalis. vel vtriusqz. r̄ alij h̄itudinem formalis
 cāe. vel mālis icludant. 2° corolariū. ex illo mō p̄ se cādi
 puenit mod^o per se p̄dicādi q̄uis non sp̄ p̄p̄ie. patet. qz for
 mari p̄nt p̄pōnes affirmatiue in q̄b^o denotatur p̄ se h̄itudo
 subī ad p̄dicatū. tanqz cāe ad cātū suū. sic in illa. interfectus
 iteryt. Dixi notāter q̄uis non sp̄ p̄p̄ie. qz in p̄dicta p̄pōne.
 r̄ in multis alijs quarti modi. p̄dicatū non diē formā que i
 sit subo. vt patet. Ex q̄ patet q̄ non ex hoc p̄ncipaliter disti
 guūtur duo p̄mi modi ab isto. qz illi sint modi p̄dicādi. r̄ ille
 modus causādi. patet ex d̄cis. 3° corēl3. ex h̄ r̄ p̄m^o r̄ scōs
 modus ab illo distiguitur. qz h̄itudinē icludūt p̄ se iessēdi
 sed ille 4° h̄itudinē per se cādi. 3° vero distiguitur. qz h̄itu
 dinem. d. per se essēdi. vt patuit p̄ri^o. **C**ōtra r̄clusio. tūc
 est p̄ncipaliter p̄pō i quarto modo. qm̄ subm̄ diē per se cām
 p̄dicati r̄ ad ipsū per modū cāe per se refertur. patet d̄ mēte
 cōiter loq̄ntiū. **C**ōtra r̄clusio. l3 ita sit. p̄positio tñ eādē h̄itu
 dinem cōseruās iter p̄ se cām r̄ causatū sola facta trāspositi
 one p̄dicati in subm̄. sic vt p̄dicatū dicat causā. r̄ subm̄ dicat
 causatū. est in h̄ quarto modo. patet qz cōseruatur illud a q̄
 p̄ncipaliter dicitur p̄pō per se. hec. n. edificas est edificator
 ita est per se in hoc quarto modo. sic illa. edificator est edifi
 cans. licet idirecte. Idē dicitur de illa. r̄positū habet eē ac
 tu a forma. Ex p̄dictis segtur q̄ vbi aligd̄ diffiniat̄ p̄ ei^o cās
 p̄p̄ie sumptā. sic hic. homo est aīal a sole r̄ hoīe p̄ductū ad
 felicitatē ordinatū. q̄ illa p̄positio pōt dici per se in quarto
 modo. patet. cum p̄dicatum ad subiectum referatur. tanqz

Quod propria causa ad causam suam erit tunc indirecte in eodem modo. Ex quo patet per modum 2^m et 4^m in eadem propositio coincidere posse. patet quod etiam predicta propositio in primo modo reponitur. et directe: sed non principaliter sed secundario. Non tamen ex hoc dicere debemus 4^m modum ad primum reduci. eo quod sunt diuersas habitudines secundum quas predicatum predicte propositionis ad subiectum referri potest in variis modis illa propositio reponi dicitur. ut satis patet in antecedentibus. quare non propter unum ad alium reduci. quod una propositio in utroque esse possit. Etiam ex alio. quod propositio que principaliter est in uno et que principaliter est in alio non inuicem coincidunt. quare etc. ¶ 4^m 2°. ubi aliqui patet fluere ex principibus speciebus predicis principibus predicet illa propositio in 4° reponitur. patet quod tunc sub modo dicitur causam predicati. sicut habet aial rationale est risibile. et hoc idem videtur de mente animalis. in expone h^o quarti modi. quod predicte propositionis dicitur esse in hoc modo reponenda. ¶ Ex quo patet cum illa propositio sit et in 2° modo. sed non principaliter. quod 4° et 2° in eadem propositione coincidere possunt. neque tamen ex hoc dicitur quod 4° ad 2^m reduci. vel e converso. Et hoc propter varias habitudines quas requirunt. predicte enim propositio est in 2° modo per habitudinem risibilis ad homines. cum que convertibiliter se habet ad rationale. qua denotatur eidem esse. est autem in 4° per habitudinem aialis rationalis ad risibile. tanquam cause ad causam suam. quare etc. ¶ Sed sequitur quod illa habet esse risibile. erunt in 4° modo. quod non est falsum. quia videtur quod habet esse causam risibilitatis. sic et aial rationale. quare etc. ¶ Ad hoc respondetur negando quod ad probationem dicitur quod habet esse causam risibilitatis. per illam tamen propositionem nulla habitudo denotatur: que sit ipsi causa. nisi forte subiectiua. et talis habitudo ad 2^m pertinet modum. sed autem est de illa. aial rationale est risibile. per quam exprimitur se videtur habitudo denotari causam ad causam. quare etc. ¶ 5° dicitur. siue predicatum habet respectum ad subiectum sic ad per se causam dicat actum siue aptitudinem. talis tamen propositio est in 4° modo reponenda. patet quod nec est per se. medicus est medicatum. sicut est illa. medicus medicatur. sicut illa musicus est cantatum. et non in secundo. quare etc. assumptum patet quod medicatum siue cantatum non dicitur passionem aliquam fluere ex principibus speciebus. quare etc. Uerum est tamen. quod predicte propositiones. vel saltim ille. habet esse medicatum et habet esse cantatum. magnam conformitatem habet cum secundo modo. quod medicari et cantare nulli alteri ab homine competere potest. Non tamen habet quod in hoc et in quibusdam aliis 4° modus et 2° quodam habent a finitate inuicem. quodam tamen dicitur iter ipsos assignari possunt. propter principalem rationem ex supradictis collectam. que colliguntur ex animalis in loco prius allegato. Differunt. n. patet quod sub modo propositionis que principaliter est in secundo modo. dicere dicitur quod distinctum videlicet genus vel speciem aliquam determinatam. cui determinate conveniant passionem. non sic autem dicitur de sub modo propositionis quarti modi. Si enim dicamur calidus calefacit. hoc est per se in 4° modo. et quodcumque fuerit calidum quod calefaciat. siue ignis siue homo siue ferrum. eadem remanet habitudo perfectitatis quarti modi. per relationem ad causam que per subiectum significatur. scilicet ad caliditatem. quare ad talem perfectitatem nullum determinatum requiritur sub modo signari. sed determinata requiritur causa que per sub modo significatur. Secundo dicitur. quod in propositione que principaliter est in secundo modo. predicatum specie est determinata passio determinata quod non nomen generis alicui. vel speciei. habet autem de predicato propositionis quarti modi non dicitur. quod quis illud aliqui contingat. siue n. predicatum fuerit passio: siue accensio que sub modo operatur sicut causam ad per se causam per sub modo significata erit in quarto modo. cum n. dicitur mus edificator edificat: aut iterum iterum: ille sunt per se: in quibus tamen predicatum est accensio quoddam separabile: et non propria passio subiecti. ut patet per 3^m quare etc. Tertio differunt ex parte modi inherere predicati cum sub modo. quod licet sub modo quod subiecti passio in secundo modo in se causam includat. a que passio fluit. sic habet in se causam includit disciplinabilitatis. scilicet aial rationale. nullam tamen causam concernere dicitur quo ad habitudinem secundi modi. sed ad habitudinem quarti modi requiritur tale discerni causam. ad quam causam referat. et hoc est quod superius vicebat imponendo rationem iter hos modos. Ex quo patet falsum esse quod quidam dixerunt. videlicet illas propositiones esse per se in quarto modo. habet edificat. et habet medicat. imo dicende sunt pure per accensio. sicut ille non sunt in secundo modo. habet medicatum. et habet edificatum. quod cum illo quandam habent conformitatem. ¶ Circa predicta quodam leuia mouetur dubia. ¶ Prius. sic in omni per se predicandi que sumuntur a modis essendi in duos diuiduntur. sic videtur cum quatuor sint genera causarum quod

modi candidi sunt in quatuor modis diuidendi. quod tamen Ari. non videtur fecisse. ¶ Secundo quare Ari. per se secundo modo simul assignauit modum per accensio eis oppositum. tertio tamen assignauit modum per accensio ab aliis distinctum. sicut et 4°. ¶ 3° dubitatur nunquam propositio per se quarti modi possit esse contingens. ¶ 4° queritur ut assignetur sufficiencia diuisio istorum. 4. modorum. ¶ Ad primum dicitur quod ita potuisset Ari. diuidere modum per se candidi in 4. sic modum per se predicandi in duos sed ipse contentus fuit hac doctrina generali. quoniam famosum est quatuor esse genera causarum. et per omnes statim nobis notum fit illud modum in quatuor diuidi posse. Explicauit autem duos modos predicandi. quia non sic est nobis per se nota diuisio super qua fundatur. ut patuit prius. ¶ Itaque quia diuersimode nobis deseruiunt ad demonstrationem. primus enim modus magis pertinet ad premissas. secundo autem magis ad conclusionem. sed quartus modus in quocumque genere cause fuerit se magis tenet ex parte premissarum. quare etc. ¶ Et si dicitur quod Ari. solum exemplificauit de causa efficiente. quare solum ex tali constituitur 4° modus. ¶ Respondetur quod de illa forte exemplificauit tanquam de notiori. ex hoc tamen non voluit quod in aliis causis 4° modus constitui non posset. et hoc satis denotat generale modum eius loquendi cum dicitur quod propter ipsum uesti vnicuique etc. ¶ Ad 2° quodam varias assignat causas. prima est. quod primus dicitur causam formalem. secundo male. ex materia vero et forma fit unum. Secundo quod primus modus forma dicitur essentialis. et secundo accidentalis. que dissimile habet modum inessendi siue inherendi. 3° quod secundo modus reduci ad primum. ut dicitur. 4° quod primus modus diffinitionem importat datam a priori. secundo vero diffinitionem importat datam a posteriori. diffiniendo. scilicet sub modo per passionem. sed ambe diffinitiones eidem sub modo conueniunt. ut patet per 3^m quare etc. Nullam illarum causarum puto veram. vel saltim non sufficientem. ut ex predicis videre potest. propter secundo dicitur intellectam. Dicemus igitur quod diffinitio pure quod dicitur vel per ipsam. uesti diffinitio tanquam per essentialis vel per principia essentialia ipsam. Passio vero talia principia per natura sua sequitur. quare illud iterum per accensio quod uesti alteri sub modo non altero illorum modorum. et sic utriusque illorum unum modum per accensio corrumpet. si sic autem est de tertio et quarto. eo quod valde distincta est perfectitatis tertii a ratione perfectitatis quarti modi. ut ex predicis patet. posset et aliquid sine inconuenienti dicere quod uesti passionem sub modo suo quod pertinet ad 2° modum est per accensio respectu primi modi. quoniam passio est accensio subiecti a que habitudo primi modi per intellectum separari potest. quare cum per modum habitudinem puram dicat essentialium principiorum diffinitum. poterit 2° modus dici per accensio respectu primi. et sic eis diuersi modi per accensio corrumpentur. ¶ Ad 3° dicitur quod sic. sic patet ex ex^o phi. Etiam quod coniter dicitur illas esse per se. edificator edificat. et statuifica facit statuam. Ex quo patet multas esse propositiones quarti modi que nec sunt proprie demerabiles neque promissae proprie demeratois esse possunt: sed quodam leuiter enunciantes dicant illam demerari. edificator edificat. ¶ Ad quartum dicitur quod cum per se equiuoce dicatur de omnibus istis modis. ut patuit prius. non oportet istorum sufficiencia assignari. Si quis tamen importune istaret. posset ei assignari. incipiendo a distinctione principali. quod per se autem est per se esse aut per se esse: aut per se care: vel causari. et tunc ulterius procedatur sub distinguendo. ut prius.

Ad argumenta principalia. ¶ Ad primum et 2^m patet in questione. ¶ Ad 3° conceditur sequentia prima et sequens ipsius. ¶ Ad rationem in oppositum neganda est ratio. quod ad secundo modum non sufficit ut sub modo ponatur in diffinitione predicati. sed ultra requiritur quod propria dicat ipsam passionem. ¶ Ad confirmationem neganda est ratio. ut patet in quodam. ¶ Ad 4° dicitur quod ille propositio sunt in quarto modo per habitudinem cause formalis proprie sumpte ad causatum suum. et hoc sufficit. ¶ Ad 5° dicitur quod iste sunt per se in quarto: graue mouet deorsum: et leue sursum mouetur. eo quod subiectum propriam dicit causam effectiuam predicati. scilicet grauitatem aut leuitatem. ¶ Ad vltimum negatur maior. ¶ Ad licentiam dicitur quod intellexit de perfectitate primi et secundi modi. quod magis pertinentes demonstrationi. et sic est finis etc. ¶ Que ergo dicuntur in simpliciter scibilibus per

se sic sunt sicut inesse predicantibus: aut inesse propter ipsa que sunt ex necessitate etc. Q. XXVI.

Verit z 6. vtrius ad demstrationem necessary sunt oēs quatuor modi dicendi p se. negative arguit. p sic. i demstratione ducete ad ipole q ex ambab' pmissis impossibilib' cluditur q' ipolis n' occurrit aliq' illoz modoz. g' etc. p' p'na. z assumptu p'z. sic si dato vacuo p'betur q' mor' fiat i istati. neq' anis. neq' anis e' i aliquo modoz p'fuitatis. **S**cdo vbi i demstratione negativa aliqd ab altero remoueat. no' or' aliq' illoz r' ne'cio occurret. q're etc. **T**ertio. ar. q' aliq' n' occurrit modus p'm'. q'n. s. ex p' passioe alic' sub' demraturz'. sic sic arguendo. o'e disciplinabile e' risibile. ois ho' e' disciplinabile. g' etc. videf. n. ta' p'missas q' clusionē eē i scdo mo'. z nullā illaz eē i p'rio. **Q**uarto ar. q' aliq' nō cōcurrat scdus mod'. qz ea demōstratōe i qua diffō alic' rei p' diffōnez p'iorē eiusdē rei demōstratur. tā p'misse q' clusio erūt i p' mo'. z nulla erit i scdo. sicut p'z i demōstratōe q' vna diffō aie p' alterā demōstrat. sic arguendo. o'e p'n' vegetādi sētiēdi scōz locū mouēdi v' itelligēdi e' act' p'm' corpis phyci orgāici vitā hūitis i pō. s'z aia e' h' g' etc. **Q**uinto ar. q' aliq' nō cōcurrat 3' modus. sicut q'n' d' aliq' accūte p'pria ipsi' passio demōstrat. sicut d' albedine demōstrat' eē disgregatū visus. v' aliqd tale. nihil. n. tūc occurrit q' sit i tertio mo'. cū ille mod' solū ad subas p'tineat. vt dictū est p'ri'. **S**exto ar. q' aliq' n. imo v'plimuz nō occurrat 4' mod'. p'rio qz i demrātōe simplr q' p'pa passio d' subo demratur vidēf sufficere p'm' z z'. Scdo qz v'plimū p'pōnes quarti modi sūt cōtigētes. z p' d'ns demrātōem potissimā ingredi non possunt.

In oppositum arguit. q' alr videref Ari. frustra declarasse istos quatuor modos. nisi ad demrātōez regreretur. d' qua h' p'ncipalr itendit notitiā tradere. q're etc. **I**n ista qōne p' quedā p'mittēf. Scdo determinabit' questum.

Quātum ad p'm' sit prima distinctio. aliq' modū p'fuitatis regri ad demrātōez duplr itelligi pōt vno mo' sic. vt aliq' p'pō illā demrātōez actu ingrediēs hitudinē icludat illi' modi. Alio mo' sic. vt p'misse ipi' v' saltē altera illaz i aliq' p'pōez resoluaf q' hitudinē illius modi in se icludat. z h' e' qd' cōiter dici solet sub his v'bis. q' aliq' modū ad aliq' demrātōez regri duob' modis itelligi pōt. s. formalr aut virtualr. **S**cda distinctio. q' actu v' formalr in aliq' demrātōe aliq' icludat mod' duob' modis itelligi pōt. Uno mo' sic vt p' aliquā p'pōne aut terminū ipaz ingrediētē illi' modi hitudo d'notēf. Alio mo' vt realis illi' modi hitudo d' scō sit i ipa demrātōe. q'uis n' p' aliquā demrātōis p'tez aut p'tes illa hitudo denotēf. z h' e' qd' sub alyz verbis q'daz dixerūt. q' aliq' modū p'fuitatis ad demrātōez regri e' duob' modis. s. extrisece v' intrisece. **T**ertia distinctio. demōstratio p'p' qd' d' qua h' p'ncipalr fit qō e' tri'. qdā in q' cludit' passio p'pria de subiecto. quedā est in qua p' vnā alicui' rei diffōez alia diffō posterior demrāt'. vt p'z i ex' quarti argumti p'ncipal'. Alia vō e' i qua p' vnū gen' cāe aliō demratur. De oib' his modis demrātōis i p'posito e' m'tio. p'ncipali' tñ d' illa i qua p'pria passio d' subo v'li demratur. sic risibile d' hoie. v' h're tres āgulos d' triāgulo. s'z a p'posito p'ncipali' excludunt' modi demrātōnū q' n' sūt p'p' qd'. sicut sūt demrātō qz. d'mōstratio negativa. v' ad ipole ducēs. vel p'ricularis. P'ria suppositio. cuiuslz demrātōis q' p'pria passio p'p' qd' demrāt' notitia mediate vel imediate resoluif i no' d' diffōnis sub' q' de eodē subo p'dicat'. p'z p' auēte arist. i p' d' aia. vbi dic' q' ipm' q' qd' e' ipi' demrātōis p'n'. p'z e' d' mēte liconien'. q' voluit i q' libz demrātōe potissimā me' eē diffōez sub'. p'z e' discurredo p' diuersas opōnes d' medio demrātōis. si. n. dicim' diffōnem sub' me' eē ad q'z ei' passionē demōstrandā. siue saltē ad

demrātōez primā. z d'ns p' primā z' demratur. hēbif itētū. Si vero dicam' passionē primā eē me' z diffōne sub' ānexā eē illi me' tanq' d'claratū ipi'. vt qdā aly voluerūt. p'z p'positū. Si vero diffōne passiois eē me' cōcedam'. vt aliq' d'nt oportebit alterā p'missaz v' ābas i diffōne sub' reduci. tāq' i aliqd notū z p'ri'. siue h' fiat demratiue siue declaratiue tñ z si forte h' nō cōcedere velit h' opio. saltē ab ipa hēbo q' demrātōez p'p' qd' q' passio d' subo p'prio demratur ingrediēf p'pō i q' diffō d' suo diffinito p'dicat'. s. diffō passiois d' passioe. z h' mihi sufficeret ad fūdādū id qd' p'bare itēdo. **C** z' sup'pō. dū vna cā alic' rei p' aliō gen' cāe eiusdē rei potissimā demratur. lz p'missa i q' vna illaz cāz d' subo p'dicat' hitudinē q'ri modi dicere possit. sub hitudie tñ p'rimi modi sumi d'z vel saltē p't. p'z. qz cū assumatur sub for' p'dicati subo attributi. z p'dicatum illud dicat aliquid naturaliter p'rius. videtur ipz sub forma generis vel differētie debere assumi. z tunc talis p'positio erit i p'rio mo' p'fuitatis. vt patuit i qōne. z i'. quaf' etc. **C** z' sup'pō. ad h' vt aliq' p'pō p'ncipalr z directe sit i z' d' dicēdi p' se duo regrunf. p'rio vt p'dicatu sit p'pa passio sub'. Scdo vt subz p'dat' v' p'pōibile sit i p'pa diffi' p'dicati. p'z de mēte arist. i textu. **C** 4' sup'pō cuiuslibz demrātōis potissimā subz d' q' p'dicatu demrāt'. Aut p'ncipalr significat' sbaz aut accidēs i abstracto h'ns modū s'be. p'z. qz accūs d'crete sūptū cū significet subaz d'notiue s' rōe sub'. demrātōne potissimā i'gredi n' pōt. alr. n. p'pōes p' accūs demrātōne potissimā ingredi possēt. q're etc. **C** 5' sup'pō. i q'z demrātōe potissimā me' p'p' d' dicato i h' b' p' se cāe ad cātū. p'z. qz de rōe demrātōis p'p' qd' e' p' cāz p'cedere q' cloni p'p' vt cā. **C** Itē in demrātōe p'p' qd' mediū p' se p'p' p'dicato. aut g' p'p'abit' vt diffō. v' p'p' diffinitiois. v' e'z. aut tāq' passio re' p'p' sub'. vel e'z. aut tāq' cā cāto suo. Nō p' mo'. vt p'z. nisi forte dicam' diffi' passiois eē me'. s'z isto d'cesso adhuc illa diffi' p'p'abit' passioni: vt cā. cū h' sit de nā demrātōis p'p' qd'. neq' z'. cū me' i demrātōne p'p' qd' sit nāl'r p' p'dicato. p'a' vō nāl'r e' posterior re' eius cui' e' passio. quare etc. quare relingtur 3' mo' dicendū esse.

Quātū ad z' sit p' d'clo. ad quālz demrātōne potissimā q' p'pa passio d' subo demratur. regri p'm' modus dicēdi p' se: formalr aut v'ualr. p'bat'. qz i q'z tali v' ali qua p'pō demrātōis hitudinē icludit' p'mi modi. s. diffōnis sub' ad diffinitū. z sic formalr demrātōne ingrediēf. vel ad diffinitionē sub' tandē resoluif demrātō. z sic prim' mod' v'ualiter demrātōne ingrediēf. quare d'clo vā. d'na t'z. z totū anis p'z ex sup'pōne p'ria. Eadē clusio p'z discurredo per oēs op'niōes de medio demrātōis. ad quarū nullā p' nūc me determino. qz si fm' aliquā op'niōne nō foret d'clo vā maxie videref fm' tenētes diffōne passiois. aut passionē eē mediū i demrātōe. s'z ista nō obstāt d'cloni. Qz si diffō passiois sit mediū. illa diffō sil' cū passioe d'stituēt p'ri' modū dicēdi p' se. Si vō passio sit mediū aut illa tādez in diffōne sub' resoluatur. vel secū in demōstrādo erit ānexa. z sic ne'cio primus d'currēt mod'. **C** p'. fm' istas op'iones n' negat' diffōne sub' eē aliqd declaratiuum p'missaz demrātōis in quā tanq' in notū earū no' resoluaf. q'uis hoc nō fieret demratiue tāq' in mediū. s'z tāq' i p'rim' demrātōis. vt p'z de mēte Arist. loco allegato. **C** z' d'clo. v'lr i quālz demrātōne propter qd' regritur prim' modus p' se formalr aut v'ualr. P'robat' inductiue. p' in demrātōne qua p'pria passio demratur h' regritur. vt ex p'cedēti d'clusione p'z. Scdo in demrātōne qua diffō posterior p'p'riorem demratur. hoc magis est manifestum cū p'misse z conclusio illam hitudinē icludat. **T**ertio. vbi per causam p'riorem causa posterior demōstre tur erit ibi hitudo p'rimi modi. Saltem in minori p'missa. vt patet ex secūda sup'pōitione. quare etc. **C** Tertia conclusio. lz ad q'z potissimā demōstratōez. qua p'pria passio d' subo demrāt' formalr d'currat scōs mod' p'fuitatis. aliq' tñ e' demrātō p'p' qd'. ad quā tal' mod' neq' formalr neq' v'ualiter d'currat. p' p' b' d'clūsiois p'z. eo q' i d'clūsioe talis d'mō

stratiois ppa passio d subo pdicat. 2^a vo pbat. qz vbi p aliqz
 diffonem priorē diffinitio posterior dmostret illa erit dmo/
 stratio pp qd. ad quatū nō dcurrer mod^o scōs formalr neqz
 vtualr. cū i pmissis r clusioe sit solū hitudo pmi vl quātū
 mōi. neqz no^a pmissaz i notitiā aliqz passiois r solui d3. vt p3
 qre rē. ¶ Forte dicere sic dī a tenētib^o oppo^o. q illa diffō
 q pbat d diffinito se h3 p modū passiois. r p dīs sil cū dif/
 finito dstituet modū scōs. r q se hēat p modū passiois dcla/
 rat. qz l3 diffō diffinito cōpata se hēat p modū pōis. alteri
 tū diffōni cōpata p quā dmostrat ē nālī posterior. r ad ipam
 se h3 p modū posterioris. qre vt sic illa diffō modū hēbit pas/
 siois q ē nālī posterior subo suo. r sic i tali dmostratione aut
 formalr. aut vtualr cōcurrer mod^o 2°. S3 b nō ē sufficiēter
 dictū. licet. n. diffō q dmostret respū diffōnis q ponit p me/
 dio demōstratiois sit nālīter posterior. respū tū diffinitū d q
 pdicat i clusioe demōstratiois se h3 tanqz nālīter pūs. r p dīs
 respū illi^o nō pōt hēre modū passiois. pterea p talē hitudi
 nē poti^o vī isurgere 4° mod^o qz 2°. eo q illa ē hitudo poste/
 rioris diffōnis tāqz effect^o. ad pōrē diffōnē tāqz ad causam.
 ¶ Itē ad 2° modū nō sufficit vt aliqd alteri cōpetur. tāqz
 posteri^o. r sic habeat modū passiois. s3 vltra requit q illō
 pūs i diffōne posterioris pōat. vt p3 p tertiā suppoēs. s3 neqz
 diffinitū neqz diffō ponit i diffōe alteri^o diffōnis. cū diffōnis
 nō sit diffō. qre rē. ¶ 4° cōclusio. i quācūqz demōstratioēz
 pp qd formalr igredit aliqd qd ē p se in tertio mō cōplete vl
 dimiute. vel fm quādā similitudinē. probat qz i quāz talē
 demōstratioēz igredit subm qd ē vel suba p se exīs. r sic cō
 plete erit i tertio mō pseitatis. vel aliq ps eēntialis ei^o. r sic
 erit dimiute i eodē mō vt supra dicebatur. vel accīs absolu
 tū d q ppa passio pdicatur. r tale modū h3 sube p se exītis q
 re similitudinarie erit i eodē mō tertio. ¶ Itē qd cūqz subm
 fuerit d q aliq passio demōstrat: siue suba: siue accīs illō in
 eadē demōstratioē accipit. tāqz nō alteri iherēs. sed tāqz illō
 cui p se stātī alēz iheret. qre vt sic hitudinē aliqz tertij mo/
 di icludere vī. r sic vī dlo va. Eadē dlo colligit d mte al. i
 expōe illi^o ptis. q igitur dīr i simpliciter scibilib^o. rē. vbi dic
 q duo pmi mōi cadūt i simplr scibilib^o. terti^o at nō sic. s3 ca
 dit i subis eoz q sciūt. dicer at q ad demōstratioēz terti^o cō
 currit mod^o. eo q demōstrator qē suba p se exīs. ad facien/
 dā requit demōstratioem. vt qdā dixerūt. aut qz i subijs pti
 cularib^o scibilia fūdāt quoz nō ē scitina. a q notitia itelle
 ctina depēdet. r dīr scire r demōstratio ab eadē pueiūt. vt
 aliq voluerūt. ē dicere verba ad efesios. ¶ 5^a cōclusio. i quā
 cūqz demōstratioē pp qd formaliter igreditur ppō qrti mo/
 di. pbat sic. i q l3 tali demōstratioē mediū cōpatur pdica/
 to. tāqz cā ipi^o p se r imediata. s3 i ppōe maiori iniūgitur me/
 diū cū pdicato. tāqz cū maiori extremitate. g maior pposi/
 tio erit ppositio quātū modi. ma. p3 ex qd nomis dmostratiois
 pp qd. r dīa tenz p ea q dca sunt i qōne pcedenti. Eadē dlo
 expōe hētur ab al. i expōne quātū modi vbi dic q ille mod^o
 sp cadit i maiori ppōe simili dmostratioi. siue debeat demō/
 strari passio de subo. siue diffō mālīs p formalē. r adducit ra/
 tionē pūs adductā. alibi ēt dicit q hē i quarto mō. aial rōna
 le ē risibile. Nō puto autē hoc 4° modū formaliter igre/
 di demōstratioēz pp qd. qz i clusioe q passio de subo ppo p/
 dicatur. sit hitudo illi^o quarti modi. vt dic vna expō circa re
 xtū. r si. n. subm sit cā passiois. nō tū i clusioe eidē vt cā cō/
 patur. vel si cōpatur vt cā: cōpatur vt cā subiuua q hitudo po/
 ti^o ad 2° pnet modū. vt in pcedētib^o dictū fuit. quare rē.
 ¶ Ex his dīr ifertur q vbi fiat demōstratio pp qd: i q pas/
 sio d subo demōstratur. r mediū sit diffō subī. q maior ppo/
 sitio erit i quarto mō. minor i primo. r clusio i scōo. Si vo
 mediū sit passio pcedēs. tūc maior erit in quarto. mi. r clu/
 sio i secundo. Si vero diffinitio cālis passionis sit mediū h
 poterit dupliciter cōtingere. qz vel talis diffōerit p cāz prio
 rem tā subo qz passione. vel p posteriorē subo. r hoc puto me/
 li^o. Si scōo modo. dicitur sic i pcedenti. Si p modo. maior

erit in quarto. minor i pmo. r cōclusio i scōo. ¶ Segtū se/
 cūdo q vbi p diffinitionē formalē mālīs ppter qd demon/
 stratur. mi. r conclusio erūt i pmo. s3 maior i quarto. ¶ Se/
 gūter tertio q vbi per vnū gen^o cāe aliud gen^o ppter qd de/
 mostretur. maior ppositio directe icludet hitudinē quarti
 modi: minor at r cōclusio eundē modū icludet. s3 idirecte
 pterea q i predicato minoris r clusiois exprimetur cā. in
 subo vero effect^o. qz nō tū dici posset minorē eē i pmo. si cā p
 or per quā posterior demōstratur. iūgatur subo per modūz
 diffōnis vel ptis ipsius. ¶ Ultima cōclusio. qz dmostratioēz pp
 qd formaliter igredit 4° mod^o ad itellectū scōi mēbz scōe
 distinctōis. pbat sic. cuiusl3 dmostratioēz pp qd no^a pmissaz ē
 p se cā notitie conclusionis. vt ab omnib^o conceditur. r per
 consequēs iter pmissas. siue notitiā ipsarū. r notitiā con/
 clusionis est hitudo p se cause ad causatū. illa tū hitudo
 non per aliquam ppositionē dmonstrationis ne cō dnotat.
 Quāuis. n. notitia dyamētralis iterpositiois terre iter solē
 r lunā sit cā notitie eclipsis lune. illa tū hitudo nō denōtur
 p pmissas aut rclonē demōstratiois q demōstrat lunā ecli/
 psari rē. ¶ Circa pdicta dubitat. qz pbs in narrando q mo/
 di p se ad demōstratioē dcurrūt pncipalr loqtur de scōo mō:
 r de illo tū ponit ex^a. qre vī q oēs dmostratioēz ppter qd
 formalr igredit 2° modus. q tū est d 2^a partē tertiē rclō/
 nis. ¶ Scōo dubitat. qz linconiēsis expōe dicit q tū duo
 pmi modi in demōstratiois sciētys accipiūtur. r hē d pdicta
 ¶ Ad p^o dī q l3 dmostratio pp qd multiplr fieri possit vt p^o
 dictū fuit. illa tū dmostratio pp qd p quā ppa passio de subo
 vlr dmostrat p cāe eēntialē r imediatā: ē magis ppe dmost/
 ratio. r de illa itēdit arist. r p scibilia simplr itēdit ea q p tales
 sciūtur demōstratioē. Quecūqz aut talia fuerint: scōm iclu/
 dūt modū. vt dictū fuit i p^a pte eiusdē rclōnis. Ex quo r ex
 pdictis p3. q 2° r 4° modus nūqz a tali demōstratioē formalr
 ter absoluūtur. r p dīs colligi pōtali^o modus itelligedi illa
 vba arist. qz i expōne text^o dictū fuit sic exponēdo. Que qd
 cūtur i simplr scibilib^o. i. i sciētys simplr demōstratiois. aut sic
 sunt p se sic i eē pdicatib^o. i. sic suba ifūt p se pdicatis. r h ad
 scōm pnet modū. aut sic pdicata i eē pp ipsa suba. r h pnet
 ad 4°. qz vī velle pbs oīdere a qb^o modis nūqz formalr ab/
 soluit dmostratio ppyssime sūpta. qz nō ipē nō negaret ēt mo/
 dū p^o tali dmostratioi dseruire aut formalr: aut vtualr. De
 tertio ēt nō curauit facei mētōez. qm nō ē cōplex^o r imediatē
 demōstratioi dseruiēs. de q pncipalr itēdebat. s3 solū mediatē
 dseruit. qz rē. ¶ Ad 2° dicerēt qdā q licōiēsis fuit illi^o opi/
 niōis. ¶ Alr tū dici pōt. q ipē locut^o ē de dmostratioib^o qbus
 ppa passio pp qd dmostrat ad qz ipse voluit tanqz mediū con/
 currei subī diffōnē. vt videbif. z. hui^o. r p dīs illi duo modi
 formalr dcurrūt. L3 g in maiori ppōe 4° dcurrat modus.
 sic p^o dictū ē. qz tū eadē ppō i scōo mō repōi pōt. l3 nō pnci/
 palr r directe dicer poterit solū pios duos dcurrer ad hūc
 itellectū: qz nulla ē ppō talis dmostratiois q nō sit i aliq illoz.
 de 3° vo forte diceret sic ē dictū i rīstione dubitatiois pcedē
 tis. ¶ Ex pdictis p3 falsū eē illō dictū qdā modernoz q
 ad dmostratioē simplr neccitate itriseca r formalr neccī^o ē p^o
 2° vel 4° mod^o dīsticti. qz nō null^o illoz sit neccī^o absolu/
 te. nā loquēdo d oī dmostratioē pp qd neccī^o ē 4° absolute. r
 loquēdo d illa qē ppyssime sūpta. r ad itētionē arist. necel/
 sary sūt 2° r 4° itrinsece r formalr. quare rē. ¶ Ad rōnes
 pncipales p3 solo in qōne. Et sic ē finis questionis.

¶ Aniuersale aut dico qd cū de oī sit r p se ē fm
 q ipsum est rē. Dō XXVII.

Querit 27. Utrū bñ diffiniat vlc. cum
 dī q vlc ē qd iest de oī p se r p3
 q ipsū. Ad partē negatiuā ar. vlc diuidit a
 porphyrio i qnqz vlia. nō tū qdlibet illoz
 habet pdictas cōditioēs. ergo illa diffinitio
 nō conueniēter ponitur. maior patet in vni/
 uersalib^o porphiry. mi. p3. spēs. n. nō pdicat

p se de suis idituiduis. neq; accis distinctū p ppiū p se p di
 cat. C 2° arguit sic. i illa p pde. aial est hō. p dicitū ē qōdam
 vlc. nō tñ dī de oī supposito subi. q̄ nō bene ponit illa p tūcu
 la de oī. ma. p3. r mī. silr. cū nō oē aial sit hō. C 3°. rectitudo
 ē vlc lineevt ponit p h̄s i textu. n̄ tñ iest oī linee. cū aliqua sit
 linea curua. q̄ rē. ma. r mī. de se patēt. C 4°. p se r fm q̄ ipz
 idē sūt. igī frustra ponit altera illaz p tūculaz. oīa de se p3.
 r aīa p3 p p h̄m i textu. C 5°. lōgītudo ē vlc linee. nō tñ com
 petit ei f3 q̄ ipz. q̄ rē. ma. p3. cū sit p pā passio ipi^o vlc p se nō.
 vlc dī pā d m̄abilis. mī. pbaī. qz si p pteret ei f3 q̄ ipz nulli
 p pteret qd̄ n̄ eēt liea vel sub linea directe p tūerē. p3. q̄. sic
 risibile qd̄ hōi p pterit f3 q̄ ipz n̄ alteri p pterit nisi realr sit hō
 sic ē sor. vel plato. oīs tñ ē falsū. qm̄ lōgītudo inē supficiēi r
 corpi: quoz neutz ē linea. neq; sub linea p tūerē. q̄re rē. C 6°.
 aial rōnale inest hōi d̄ oī p se r f3 q̄ ipz. nō tñ ē vlc ipi^o. q̄ rē.
 ma. d̄ se p3. mī. pbaī. qz vlc ē passio q̄ p d̄ subo aliq̄ demōstra
 tur. vt p3 p p h̄m i textu. f3 aial rōnale n̄ ē p pā passio hōis
 q̄ rē. C 7°. forte dī q̄ p pter p d cās p tūculaz diffōni p d cē addi
 d3 q̄ sit passio d̄ aliq̄ p demōstrābil. sic at̄ n̄ ē aial rōnale. C 8°.
 tra. passio q̄ d̄ subo p pō n̄ demōstrā. sed ē p se nota. sic forte lō
 gītudo ē p se nota iēē linee ē vlc. vt oēs pcedūt. n̄ tam̄ d̄ aliq̄
 subo p demōstrā. q̄ rē. C 9°. Ultio ar. sic. p d cte p tūcule diffōnis se
 iuicē icludūt. q̄ ad veritatē diffōnis suffic̄ vna illaz. r p oīs
 alie frustra ponūt. assūptū p3 d̄ mēte lincōiensis r alioz. at̄
 q̄z exposito. nā d̄ oī ē qd̄ vlc^o q̄ p se. r p se q̄ f3 q̄ ipz. q̄ rē.

Ad oppositū ē p h̄s i illa pte. vlc at̄ rē. In ista qōne.
 p mittēt p qdā. scdo ponēt cōclusiones.

Quantum ad p^o sit p h̄ distinctio. vlc vt p pposito spe
 ctat triplr accipi pōt. Uno mō p vlc fm
 p dicationē. Alio mō p vlc fm causalitatē. Alio mō p passiōe
 nām gnis iseq̄nte. vel spēi. q̄ p iest alicui subo. sic risibile dice
 ret vlc. respectu hōis. p t̄ ē hō dici vlc respectu risibilis. Ex
 quo patet q̄ tale vlc nō dī absolute sed respectiue. idē. n. risi
 bile resp̄cū sor. aut aialis nō dicere vlc. resp̄cū tñ hōis vlc
 h̄ mō dici d3. C De vlc tertio mō sup̄to loq̄t p h̄s. sic ē i ex
 positōe lre dī. C 2ª distinctio. aliqd̄ alteri p pteret fm q̄ ipm
 triplr itelligi p t̄. Uno mō large sic vt sibi p ipz p pterat. vel p
 aliqd̄ eētialr i eo iclusū. r h̄ mō cōcederem^o q̄ hō f3 q̄ hō
 ē cor^o aiatū. qz tale p dicitū imediate p pterit aiali. qd̄ eētial
 aliter i hōie icludif. Hoc ē mō pcedi p t̄ q̄ hō f3 q̄ hō ē co
 gnitiuū accipiēdo cognitiuū p passione aialis. silr ysocheles
 f3 q̄ ysocheles h3 tres. eo q̄ h̄e tres sibi p pterit p triāgulū
 q̄ cōiter icludif i ipō. 2° dī aliqd̄ alteri p pterere f3 q̄ ipz qd̄
 ei attribuit p ipz r n̄ p aliqd̄ mediū. cui p r attribuat. sic triā
 gul^o f3 q̄ triāgul^o h3 tres. Et h̄ mō cōcedi p t̄ q̄ hō f3 q̄ hō ē
 aial. f3 nō pcederē q̄ hō fm q̄ hō ē cognitiuū neq; q̄ yso
 cheles fm q̄ ysocheles h̄t tres. Tertio mō magi stricte dī
 aliqd̄ alteri p pterere fm q̄ ipm qd̄ ei imediate attribuit. r p
 ipz alys attribuat. r h̄ mō n̄ pcederē q̄ hō fm q̄ hō ē aial
 qz l3 hōi imediate attribuat. alys tñ spēb^o aial attribuit. sic
 asino vel equo. r nō p ipm hōiem. vt p3. sed illo mō cōcedi
 debet hōiem fm q̄ ipm eē risibile. r triāgulū fm q̄ ipm h̄e
 tres. r h̄ tertio mō potissime loq̄t arist. i p̄ti. C Ex his ifer
 tur q̄ aliqd̄ est p se qd̄ tñ nō inē fm q̄ ipsū. q̄ lre cūq; accipiat
 p3. sic de illa. aial ē hō. r de multis alys. C 3ª distinctio aliqd̄
 attribui alteri p duplr itelligi p t̄. vno mō p mitatē referēdo
 tā ad subm q̄ ad p dicitū. Alio mō ad subz tñ. C Ex^m pmi.
 sicut disciplinabile hōi attribuit. Si dicam^o ḡra argumti di
 sciplinabile eē p^o hōis passiōe. hō. n. ē p^o subm cui illa pas
 sio attribuit. r disciplinabile ē prima passio q̄ hōi attribuitur.
 C Ex^o scdi. sic risibile hōi attribuit. q̄uis. n. risibile n̄ sit p^o
 hōis passio. tñ hō ē p^o subz cui attribuit p d cā passio. Ari. at̄
 cū loq̄t d̄ dici p. nūq; refert p mitatē ad passiōe. sed ad sub
 iectū tñ. C 4ª distinctio isto mō accipiēdo dici p. duplr acci
 pi p t̄. Uno mō q̄ alicui attribuit imediate. r nō p aliqd̄ cui
 prius attribuat. r h̄ ē idē qd̄ dici fm q̄ ipz scdo mō acceptū.

vt patet. r hoc mō cōcederetur aial de hōie dici primo. Se
 cūdo mō q̄ alicui imediate attribuitur r alys attribuitur p
 ipm. sicut h̄e tres primo attribuitur triāgulo. r hoc ē idē
 qd̄ dici f3 q̄ ipm scdo mō acceptū. iuxta quē modū nō cōce
 derem^o q̄ aial dicatur de hōie primo. Hoc mō vltimo ma
 xime loq̄tur arist. p posterī. in illa parte. vlc autē rē. C Ex q̄
 ifertur q̄ illud dici primo de quo arist. hic loq̄tur. r dici fm
 q̄ ipz nō realr differūt. Segtur scdo q̄ q̄liter cūq; accipiatur
 dici p rō nō o3 p dicitū cōuertibiliter attribui subo. p3. qz lon
 gītudo p rō attribuitur linee. nō solū p rimitatē referēdo ad
 subm. sed et̄ ad passiōe. p rēsupponitur. n. ḡra exēpli lōgītu
 dinē eē primā linee passiōez. sic rōnale vlc. illa ē passiō im
 mediate linee attribuitur. r alys rōne linee. r p oīs oibus
 modis dicitur primo de linea. nō tamē dicitur cōuertibilr
 de ipsa. qm̄ supficiēs est longa que non est linea. r corpus est
 longū q̄ realiter distiguitur a liea. q̄re rē. Similiter aial p r
 mo de hōie p dicitur iux vnu modū prius dictū. nō tñ con
 uertibiliter vt p3. q̄re rē. C Sed hic dubitatur nūqd̄ ad di
 ci primo vel fm q̄ ipm regratur dici per se. r d̄ oī r necio di
 ci. Qz sic videtur esse cōmunis schola. C In oppositū argui
 tur. qz sic h̄. hō ē aial. p dicitū p rō d̄ subo iux vnu modū
 p rō d m̄. ita vlc q̄ h̄. sor. ē hō. p dicitū p d̄ d̄ sor. r tñ illa. sor.
 est homo. nō est necium. nec de omni. nec per se vt patet.
 q̄re rē. Scdo si dicat̄ sor. ē sic cōplexiōat^o demōstrādo p p
 am sor. cōplexiōe. illd̄ p dicitū p d̄ de sor. cū attribuat sor
 ti imediate r cōuertibilr n̄ rōe alteri^o. alys aut̄ rōe sor. f. p r
 bus ei^o. n̄ tñ illa p pō ē p se vlc de oī. neq; necia. vt p3. q̄re rē.
 C Ad h̄ mibi videt̄ absolute r r̄deri posse. q̄ ad dici de aliq̄
 p nō regrit aliq̄ p dicitaz cōditionū. r p h̄ vlc eē itentio p h̄ in
 p n°. 7. p h̄. vbi pcedit aliqd̄ mobile moueri p. hec tñ p pō. h̄
 mobile mouetur d mōstrato mobili pncipali n̄ ē necia. neq;
 de oī. q̄re rē. C Ex q̄ n̄r p3 q̄ dici de aliquo p nō ē iferi^o ad
 dici p se. l3 sit eo min^o cōe. Si tñ aliq; oppositū d r̄velit. n̄
 ter dicere pōt q̄ ad dici de aliq̄ fm q̄ ipsū. aut p fm q̄ h̄ ac
 cipit̄ vltra noiatas cōditiones regrit q̄ necio p dicitū ifer̄ sbo
 r de oī r p se. C Cōsequēter ponūt qdā p pōes. P r̄ia est ista.
 nō oīs p pō p se siue p r̄i siue scdi siue q̄rti mōi ē de oī. p3. qz
 hec ē p se in p. aial ē hō. hec ē p se in scdo. aial ē risibile. sed
 illa edificator edificat ē p se in q̄rto. nulla tñ illaz est de oī.
 vt p3. q̄re rē. C Ex q̄ inferit̄ q̄ eē de oī r eē per se sic absolute
 sumēdo nō se h̄nt sicut supi^o r iferi^o. cōcedit̄ tñ q̄ se h̄nt sic
 magis r min^o cōe. eo q̄ eē de oī cōi^o est q̄ esse p se. sicut etiā
 aial cōius ē q̄ spēs rose. q̄uis nō sit supi^o ad ipsaz. C Scda
 p pō. oīs p pō q̄ pncipalr ē p se i p vlc scdo mō ē de oī. l3 n̄ eē.
 p3 ex determinatis in pcedētib^o. Ex quo inferit̄ q̄ sic accipiē
 do per se se h̄t sicut iferi^o ad dici de oī. Et hoc est qd̄ voluit
 linconiēsis. q̄uis ipse nō dixit dici de oī eē supius ad dici p
 se. sed dixit ipsū eē cōi^o. C Tertia sup̄pō. aliqd̄ p p r̄i in se
 quēs pncipia idituidui cōstituit p pōne de oī. q̄uis nō p pē. p
 se. p3. qm̄ hoc ē de oī. hō ē aptus eē canus. vel hō ē bipes per
 bipedē intelligēdo aptitudinē ad omne tale. nulla tñ istariū
 est p p r̄e per se. sicut in pcedētib^o dictū fuit. C Dico notā
 ter aliqd̄ p p r̄i. qz nō de quolibet est verū. hec. n. nō est de
 oī. hō ē medicus. nisi forte p dicitū diceret aptitudinē. sicut
 neq; ēt est p se. C Idē etiā dī de illa. nasus est simus. Mo
 d̄rni tñ his dictis aduersant̄ dicentes. oē p p r̄i fluens ex
 principys idituidui vel insequens materiā cōstituire p pō
 nem per se scdi modi. sed hoc nō puto cōsonū expositoibus
 antiquis. Mouētur aut̄ his motiuis. illud qd̄ alicui cōpetit
 rōne materie p pterit sibi per naturā suā. eo q̄ mā est nā. vt
 patet in prin^o secūdi p h̄ycoz. sed illud qd̄ alicui p pterit p na
 turā suā p pterit sibi p se. q̄ rē. Scdo hec est per se. oē compo
 situm ex materia r forma est corruptibile. cū ipsa demon
 stratur. primo celi. vt ipsi dicunt. r tamē illa passio corrupti
 bile non insequitur principia speciei. sed potius idituidui.
 quare rē. C Tertio in hac propositione. animal est risibile

pdicatu p se attribuit subo. r tñ attribuit ei rōe materie sue
 s. rōne hois. hō aut mā dicit respectu aialis. sicut vlr inferi
 respectu supioris. Ex his cōcludūt ppriū qualrcūq; sum
 ptū facere ppōem p se scōi mōi. Sz qz h̄ puto falsū. vt i pce
 dētib⁹ dixi. rñ dēt ad illas rōes. Ad p̄mā dī q loquēdo d
 p̄seitate scōi mōi. d̄ q̄ hic loqmur n̄ ē verū q̄ oē ppriū qd̄ in
 est alicui p nāz qualrcūq; sup̄tā isit ei p se. sz vez ē d̄ nā eēn
 tiali loquēdo. s. sp̄e vel gñe cū his limitatōib⁹ q̄ in qōne. z 3.
 dē fuerūt. Posset tñ h̄ dici q̄ vbi i tali ppōe exprimat mā
 tāq; ppria cā illi⁹ pdicati illa ppō erit i quarto mō p̄seitatis.
 Ad scōz dī dcedēdo illā eē d̄m̄rabilēz. p̄p̄m ex mā r for
 ma ē corruptibile. n̄ seq̄ vt ipa sit p se i scōo mō. sz cōcedi p̄t
 illā eē i quarto. Ad tertiū negat hoiez p̄pe eē māz aialis
 lz p quādā similitudinē. r valde iprope mā dicatur.

Quātum ad scōz sit hec cōclusio p̄. Accipiēdo v̄le z^o
 vt hic accipit. ad h̄ q̄ aliqd̄ pdicatu dicat
 v̄le req̄rit: q̄ subo resp̄cū c⁹ dī v̄le isit d̄ oī p se r̄fm q̄ ipm.
 Probaf. q̄ v̄le sic acceptū nō ē nisi ppria passio nāz iseq̄ns
 gñis vel sp̄i. q̄ p̄ isit illi resp̄cū c⁹ dī v̄le. sz talis necio inest
 d̄ oī. r p se. cū isequat eēntiā subī. Est et scōz q̄ ipm. cū sibi p̄
 isit. Ex quo isert q̄ sicut passio v̄lis: vt risibile cū oib⁹ p̄
 dictis d̄ditōib⁹ d̄ subo pdicat. ita subm ipsi⁹ sic hō. qd̄ et v̄le
 dici p̄t cū eisdē d̄ditōib⁹ subycit resp̄cū illi⁹ pdicati. z⁴ cō
 clusio. ad h̄ vt aliquod pdicatu dicat v̄le mō pdicto n̄ suffi
 ciūt p̄dcē d̄ditōes. p3 p sextū ar^o. Pōt tñ rōnabilr aplicari
 v̄l apliari h̄ nom̄ v̄le i pposito n̄ro. r n̄r dici q̄ ppria diffō
 respectu diffinīti p̄t dici v̄le. r p̄ n̄s p̄dcē sufficiēt d̄ditōes.
 vt illa diffō v̄le dicat. z³ cōclusio. accipiēdo sic stricte v̄le
 vt p̄ri⁹ p̄ter cōditōes pdictas nō req̄rit vt sit p̄ d̄ subo d̄m̄
 strabile. p3 p cōfirmatōez sexti argūnti. z⁴ cōclusio. diffō
 v̄lis sic stricte ipz accipiēdo ē bona. sic supplēdo. v̄le ē passio
 q̄ d̄ subo pprio ē apta pdicari d̄ oī p se r̄fm q̄ ipz. d̄ eodem
 subo p̄ d̄m̄strabilis vel p se nota eidē iēē. z^o p3 ex pdictis.
 In oib⁹ at his cōclusiōib⁹ accipio fm q̄ ipz vt accipitur
 i tertio m̄bro scōe distictōis. qm̄ d̄ illo v̄r loq̄ Aristo.

Ad argumenta p̄ncipalia. Ad p̄^o r z^m patet i
 qōne solutio ex p̄^o distictione.
 Ad 3° duplr rñderi p̄t. Primo q̄ p̄rectitudinē Arist. itel
 ligere dedit passionē illā simplicē. q̄ p̄ h̄ distictū rectū vel
 curvū cōiter signari solet. illa v̄o isit lineē cū oib⁹ cōditōib⁹
 noiatis. Scōo q̄ p̄rectitudinē itelligere debem⁹ aptitudi
 nē ad eē rectū. r h̄ vlr isit oī lineē siue actu recta siue curua
 fuerit. linea. n. curua q̄uis n̄ sit actu recta. ipsa tñ est apta eē
 recta. q̄re rē. Ad quartū dī q̄ p se ē idē ei qd̄ ē fm q̄ ipm
 sicut magis v̄le min⁹ v̄li. vt dictū est i expōne text⁹. nō autē
 simpliciter idē. Ad quitū dī q̄ ad h̄ vt lōgītudo sit v̄le li
 nee sufficit cū reliqs cōditōib⁹ vt nō alij a linea insi r nisi p̄
 ipam lineā. r h̄ ē vez qm̄ nō isit sup̄ficiēi. aut corpi nisi qz su
 pficies r corp⁹ lineā icludūt. Ex quo p3 q̄ nō o3 lineam
 d̄ alyz eēntialiter pdicari. q̄b⁹ attribuit lōgītudo. p̄ n̄s n̄ est
 oimoda similitudo d̄ risibili resp̄cū hois. r lōgītudine resp̄cū li
 nee. Ad 6° r cōfirmatōez p3 i qōne. Ad vltimū dī p̄ il
 las p̄riculas nō oīo iuicē se p̄ ordinē icludere. vt patuit i qōe
 Dicit scōo q̄ licet sic eēt. nō icōueniret eas poni i diffōv̄lis
 ad maiorē ipi⁹ manifestatōem. r sic est finis.

Si igitur est demonstratio scia ex necessarijs
 p̄ncipijs rē. **Qō XXVIII.**

Verit̄ Vigesimo octauo v̄t de his q̄
 sūt p̄ acc̄is d̄m̄stratio eē pos
 sit. q̄ sic arguit. d̄ casu r fortuna r effectib⁹
 casualib⁹ r fortuitis h̄ntur scie r d̄m̄strati
 ones vt p3. z. p̄hy. r tamē h̄ nō eē p̄t nisi per
 ppōes p̄ acc̄is. q̄ rē. ma. p3. r mi. p̄ba f̄ ex eo
 q̄ casus r fortuna sūt cāe p̄ acc̄is. r eoz effe
 ct⁹ sūt effect⁹ p̄ acc̄is. vt p3. q̄re rē. z^o. ab Ari. z. d̄ aia cōce
 dit h̄ ppō aiatū i q̄tū aiatū nutrit. r p̄ n̄s. ipa ē p3 q̄ ipm.

q̄re ipa erit d̄m̄strabilis. r tñ ē ppō p̄ acc̄is. r n̄ p se. qz ibi p̄
 dicat nutritio q̄ ē opatio qd̄ā. r n̄r accidēs cōe. d̄ corpe aia
 to. q̄re rē. z^o arḡ auēte cōmē. 4. p̄hy. cōmēto. z o. vbi dicit
 q̄ lz p̄ acc̄is raro nō igrediat d̄m̄stratōem. tñ illud qd̄ ē
 p̄ accidēs sēp ingredit d̄m̄ratōez. q̄re rē. Quarto q̄ ignis
 sit p̄ calid⁹ r aq̄ p̄ frigida ē p̄ acc̄is. r tñ v̄l hec duo d̄m̄strā
 tur vel saltē d̄m̄stratōem igrediūtur tāq; p̄missē. q̄ rē. ma
 ior p3. qz caliditas: frigiditas. humiditas: r siccitas sūt acci
 dētia cōia. cū nullū circūcernāt subz. minor v̄l d̄ mēte arist.
 z. de gñatōe. vbi d̄termiat ignē eē p̄ calidū. aerē p̄mo humi
 dū. aquā primo frigidā. r terrā primo sicā. q̄re rē. Idē ar^m
 fieri pōt d̄ diffōnib⁹. 4. humorū. q̄ a medicis ponūt. sicut dif
 finiēdo sāguinē d̄nt. sāguis ē h̄uoz p̄m⁹ calid⁹ r h̄uidus color
 rube⁹: odore suauis: r sapore dulcis. Tota. n. illa diffō ex acci
 dētib⁹ cōib⁹ aggregat. r tñ d̄m̄stratōez igredi pōt tāq; me
 diū ipi⁹. alr̄ n̄ eēt diffō. q̄re rē. Idē et p3 de illa diffōe quam
 Ari. ponit. z. h̄. hō ē aial gressibile bipes. r similib⁹. Qui
 ro motus r ges sūt accidentia cōia: r tñ illa de celo r terra
 d̄m̄strāf. q̄ rē. ma. d̄ se p3. mi. collr ab arist. z. celi. vbi d̄m̄
 strat terrā sp̄gescere. celū aut sēp moueri. Idē arguit d̄ spi
 citate q̄ de celo r terra d̄m̄strāf. r tñ ē acc̄is cōe. Itē si ps
 negatiua eēt vera. hoc maxie eēt p̄pter rōnē p̄bi. qz q̄ sūt p̄
 acc̄is possūt nō inesse. sz hoc v̄r falsū. qz hec ē p̄ acc̄is. cign⁹
 est alb⁹. sicut alr̄ est coloratū. r tñ nō pōt eē qn cignus sit al
 bus. r qn aial sit coloratū. q̄re rē. Per idē et deficeret ratio
 arist. qua videt p̄bare q̄ demo⁹ est ex his q̄ sunt fm q̄ ipsū
 qz est ex necessarijs. multa enī necia sūt que neq; sūt per se
 neq; fm qd̄ ipsū. q̄re rē. Ultio mediū cā r diffō idē sunt.
 vt ponit arist. z. h̄. sz nigredo r albedo h̄nt causas p se. sicut r
 diffōnē. q̄ h̄nt mediū per qd̄ d̄m̄rari p̄nt. r tñ sūt acci^a cōia
 vi patet. quare rē.

Ad oppositum est arist. p̄ hui⁹. in illa parte. acci
 dentiū aut nō p se rē. In ista
 qōne primo p̄mittētur quedā. scōo ponent cōclones.

Quantum ad primū sit p̄ma distictio. Accidētū q̄
 dam a subis suis separabilia sūt illis sub
 iectis remanētib⁹. quedā v̄o nō. Exēplū p̄mi sicut albedo r
 nigredo in pariete. Exēplū scōi sicut risibilitas in homine.
 Scōa distictio. accētū inseparabiliū qd̄ā p̄n^a indiuidū
 isequūtur. vel aliā acc̄ntalē cāz. qd̄ā v̄o nām gñis vel p̄nci^a
 sp̄i. Ex^m p̄mi. sicut albedo in cigno q̄ a cigno separi nō pōt: i
 segtur tñ cōplexionē indiuidualē r ppaz ipsi⁹ cigni. r sicut p̄
 prietas indiuidual' occulta v̄l māifesta ipressa merito astral
 iflux⁹ vel r̄silis cāe: Ex^o v̄o scōi. sic h̄re. 3. respectu triāguli r
 risibilitas resp̄cū hois. r hec acci^a a porphyrio maxie p̄pa ap
 pellant. sz alioz inseparabiliū qd̄ā coia dicerent. sicut albe
 do i cigno. Quedā v̄o p̄pa. sicut eē bipedē. aut eē canū i ho
 mie q̄ ab hoie saltē p̄ aptitudinē separi nō p̄nt. Neq; o3 vt
 qd̄ā d̄nt q̄ acci^a p̄pa suū s̄bz circūcernāt. qm̄ eē bipedē. sicut
 canicies nō circūcernit hoiez. lz verū sit dictū eoz de p̄po
 4° mō sup̄to. iter acci^a aut cōia: r acci^a p̄pa q̄rto mō sup̄ta
 cōiter cōueniētia r d̄ria assignat. cōueniūt. n. qz v̄triusq; subz
 itelli pōt sine itellectōe sui acc̄ntis. oē. n. p̄ r absolutū itel
 ligi pōt ei⁹ posteriori nō itellecto. Cū ḡ acc̄is tā p̄puz q̄ cōe
 sit suo subo posteri⁹: poterit subz itelli nō itellecto acc̄nte.
 poterit. n. cign⁹ itelli s̄balr albedie nō itellecta. r poterit hō
 itelli nō itellecta risibilitate. D̄nt aut. qz acc̄is cōe q̄uis i
 sepabile a s̄bo ei⁹ pōt itelli nō iēē. imo et op^m ei iēē. Possū. n.
 itelligere albedinē nō iēē cigno. imo nigredinē et d̄ iēē. Ser
 cus at ē de acc̄nte p̄po. Nō possū. n. itelligere hoiez eē itelli
 gēdo cū h̄ risibile sibi nō iēē. aut alteri ab hoie iesse. qd̄ qd̄
 dictū sic v̄ficari o3. q̄ nō possū itelligere hoiem eē itelligē
 do risibile eē. qn et itelligā hoiez eē risibile. p̄pea q̄ risibile
 circūcernit s̄bm suū. Sorte enī d̄yalectic⁹ nō h̄eret p̄icōue
 niēti aliquē itelligere risibile n̄ iēē hoī. imo alteri ab hoie i
 eē. Sic et illas ppōes itelligere p̄t risibile n̄ iest hoī. r risibi
 le iest alteri ab hoie. Quidā v̄o posterioris d̄ixerit q̄ p̄t itelli

hoiem eē intelligēdo tñ risibile nō sibi inē. Quis nō intelli
gi possit alteri ab hoie risibile inē. Nouenē autē h motiuo.
omne pri^o apō intellectū stat esse sine suo posteriori. s3 hoiez
eē pri^o est naturalr q̄ risibile eē siue inē. igif intellect^o itel
ligei poterit hoiez eē. intelligēdo tñ nullū risibile eē. siue ri
sibile nulli inē. Poterit tñ aduersari^o dicere q̄ ar^m soluz
cōcludit q̄ intellect^o intelligere potest hoiem eē. Quis nō in
telligeret risibile eē. ¶ Preterea si dialetice cedat illō qd
concludit. pari rōe cedere hnt q̄ intellect^o intelligere pōt ri
sibile alteri ab hoie iesse vt p3. ¶ Dubitat^o d̄ p̄dicta p̄bado.
q̄ nullū est accñs inseparabile in aliquo subo. qz si sic tūc ha
beret causā necciaz in subo pprio. r p̄ cōis illa cā posita pone
ret effect^o. r illa remota remoueret effect^o. cōis ē falsū. qz l3
a cigno cā albedinis remoueret. tñ adhuc albedo eēt. sic in
piete vel ligno. ¶ Ad hoc cōiter rñdetur negādo scōam con
sequentiā. cā. n. albedinis in cigno est solū neccia neccitate po
sitiua. qz. f. illa posita ponat effect^o. s3 nō neccitate p̄uatiua qz
remota illa remoueat albedo. ¶ Aliter r meli^o rñdet q̄ po
sita cā albedinis imediata i cigno. ponitur et albedo i eodē.
r illa remota a cigno etiā remoueret albedo. remota. n. p̄p̄a
cōplexiōe cigni ab eodē albedo remoueret. Quis tñ in alio
albedo remanere posset r hoc sufficit ad h vt habeat causā
necciam in illo subo. Quasr autē diffinitio accidentis posita
a porphirio cōueniat accñti inseparabili. r q̄r illa diffō supple
ri v3. alio tēpore videndū erit. ¶ 3° distinctio cōiter ponit. si
cut accñtiū pprio: qdādam ē simplr ppriū. f. illud qd p̄uer
titur cū subo suo. sicut risibile. qdā f̄m qd ppriū. q̄ nō con
uertitur cū subo suo. sicut eē bipedē cū hoie. sic accñtiū cōi
um qdā est simplr cōe: qd. f. nō ab aliquo speciali subo d̄ter
minat. sicut albū r nigrū r cōsimilia. qdā f̄m qd cōe qd. f.
habet aliqd speciale subm a quo d̄terminat. sicut spicitas a
celo determinat. r qdā d̄nt q̄ q̄titas a mā determinat. r si
gura a corpe aiato. ¶ 4° distinctio. quedam sunt acciden
tia cōia q̄ l3 pprie passioēs nō sint pprie appellāde. qz tñ p̄n
cipalr in scia cōsiderātur illic se habēt p̄ modū passionū r p̄
ferti respectu suboz quib^o neccio insūt sicut mot^o r ges a na
turali p̄ho cōsiderant p̄ncipalr q̄ sūt accñtia cōia. cōsiderant
tñ p̄ modū passionū corporū naturalū. r p̄batur mot^o d̄ ce
lo rōnib^o naturalib^o. r quies d̄ terra q̄ si sint ipoz pprie pas
siones. cū neccio celū moueatur. r terra sue nature penit^o di
missa sit apta i centro semp quiescet. ¶ Ex quo infertur q̄
l3 p̄bates qbus similia accñtia d̄ suis subis oñduntur non
sint p̄p̄e d̄mōstratōes. p̄ quādā tñ similitudinē r rōnē d̄m̄fati
oni valde ppriq̄ d̄m̄fates large dici p̄nt. r p̄ferti cū d̄mō
stratur accñs q̄ neccio inest subo suo. sic mot^o r spicitas d̄ ce
lo. Et B sensit cōmētator. 4. p̄hy. cōmēto pri^o allegato q̄ tales
demonstrationes appellauit demonstrationes non essentia
les sed dialeticas.

Quantum ad 2^m sit p̄ma cōclusio. accñtiū q̄ subis
suis cōtingenter insūt nō ē pprie d̄mōstra
tio d̄ eisdē subis. p3 qz d̄mōstratio pprie est ex neccys. p3 ē d̄
mēte ari. in loco allato. q̄ p̄cipue d̄ tali accñte vt log cū dicit
d̄ tali. n. dico accñte. r sic cōiter d̄nt expositoies solū d̄ acci
cidēte sepabili ibi locutū eē. ¶ Ex cōclusiōe iferē q̄ ex pro
positiōib^o q̄ p̄ accñs dicuntur merito taliū accñtiū nō fuit p̄
pprie d̄mōstratōes. ¶ 2ª cōclusio Quis accñtis inseparabil^o di
stincti cōtra ppriū quarto mō sup̄tū nō sit pprie d̄mōstratō
d̄ subo suo. d̄ ipo tamē similitudinarie qdā d̄mōstratio eē pōt.
p̄ma p3 p3 qz d̄mōstratio p̄p̄e solū ē ex his q̄ sūt p̄ se r f̄m q̄
ipm. talia vero nō sūt h̄ accñtia inseparabilia. 2^a vō p3 ex q̄
busdā rōnib^o p̄us adductis. ¶ Itē d̄ mēte cōmētatoris loco
p̄ allegato cū dicit. s3 qz illō qd ē p̄ accidēs ē duob^o modis.
f. semp r raro. vt q̄ illō qd ē semp itret. q̄ mō i numero de
mōstratōnū veraz nō eēntialiū. r sūt d̄mōstratōes dialeti
ce. ¶ 3ª cōclusio iter accidētia cōia inseparabilia magis p̄tinet
tia sūt d̄mōstratōi q̄ sub p̄ncipali cōsideratōe scie cadunt q̄

ea q̄ accidētalr eidē attribuitur. p3. mot^o enī r ges r spicitas
q̄ a nāli p̄ho p̄ncipalr cōsiderātur magis sūt d̄mōstratōi p̄
tinētia q̄ eē albū aut nigrū q̄ in cigno r coruo iueniuntur.
¶ Ex his duab^o cōclusionib^o infertur q̄ ex ppōib^o p̄ acci
dēs merito accñtiū inseparabiliū d̄mōstratōes nō p̄p̄e s3 ip̄p̄e
eē p̄nt. Ari. at loco allato d̄m̄fate p̄p̄e sūpta solū loq̄bat.

Ad rōnes p̄ncipales. ¶ Ad p̄mā dicitur q̄ d̄ casu et
fortuna r effectib^o ipoz nō habētur d̄mō
stratōes p̄p̄e s3 solū similitudinarie. sic pri^o dictū fuit. nō. n. o3
i scia nāli semp adducere d̄mōstratōes p̄p̄e sūptas. imo vt
plimū op^o cōtigit. ppōnes tamē q̄ d̄ casu r fortuna scia ha
betur Quis nō sint pprie p̄ se. habēt tamē modū quēdā r si
militudinē p̄fētatis. sicut dū diffinitio ipoz d̄ diffinito p̄
dicatur. aut alie cōsimiles p̄dicatōes. ¶ Ad scōaz dicitur q̄
accipiēdo aiātū: aiātū mere substātalr hec nō ē cōcedenda
aiatum inq̄tū aiātū nutritur. r p̄ cōis hec nō est de f3 q̄ ip3
aiātū nutritur. sed verū est q̄ aiātū inq̄tū taliter mixtū est
cōplexionatū nutritur vel est aptū nutriri. r sic p̄hs itellexit
loco allegato. ex hoc tamē nō cōcedere o3 aliquā talē eē p̄
pprie per se aiātū inq̄tū taliter mixtū r cōplexionatū nutri
tur. vt p3 ex dictis in qōne p̄cedēti. ¶ Ad tertiā dicit mo
derni q̄ nō fuit intentio cōmētatoris loco allegato ut ali
qua ppō p̄ accñs d̄mōstrationē ingrediat sed q̄ subm cui
aliqua passio p̄ accidēs attribuit ingrediat d̄mōstrationē.
vnde hec ppō mā ē mobilis. siue forma est mobilis de q̄
bus in eodē cōmēto facit mētionē. sunt p̄ se licet eē mobile
nō p̄ se sed solū p̄ accñs forme r mēte attribuat. Dec rñsio si
quis bene inspiciat iplicat d̄dictionē. ¶ Aliter respōdet q̄
verba cōmētatoris que p̄us posita sūt banc dubitationē sol
uunt r mēte ipsius declarāt. dicit enī q̄ illud qd est p̄ acci
dens semp itrat i numero d̄mōstrationū verarū nō eēntia
liū. r hoc cōcessū est in scōa cōlone. ¶ Ad aliā d̄ q̄ siue ta
les ppōnes. ignis est p̄ calidus. aqua est p̄ frigida d̄mōstrē
tur. siue sint p̄ncipia d̄mōstratiōis hoc nō est in d̄mōstra
tione pprie sed solū large r similitudinarie sūpta quā qdaz
dicit d̄mōstrationē f̄m qd. Quis enī caliditas nō p̄p̄e sit
ignis. passio tñ p̄ modū passiois eidē attribuitur. qm̄ p̄ncipa
liter igni cōpetit. ¶ Ad cōfirmationē sūr p̄aret. ¶ Ad aliā
rōnē p3 in qōne. qm̄ mot^o r ges sūt accidētia cōia. nō simpli
citer s3 f̄m qd. ut cōiter d̄r. qm̄ sibi aliqd d̄terminat subm
. f. celū r terrā. etiā aliquo ipoz passiones dici p̄nt. q̄re de
talib^o demon^o eē pōt nō p̄p̄e sed large siue f3 qd. ¶ Ad ali
ā d̄ cōiter q̄ Ari. ibi de accñte separabili loq̄bat. r hec vi
dētur manifeste p̄tēdere verba textus. ¶ Ad cōfirmationē
d̄r q̄ Ari. ibi loq̄batur de necessitate eēntiali. que. f. ex nā ge
neris p̄uenit vel p̄ncipys eēntialibus sp̄ei. que vero tali ne
cessitate p̄dicatur p̄ se r f̄m q̄ ipsuz de aliquo subo p̄dicant
tur. ¶ Ad vltimū d̄r q̄ ar^o p̄bat albedinē p̄ eius causā si
ue diffōnē eēntialē posse d̄mōstrari quo ad esse simplr nō
d̄mōstratiōe pot^o sed d̄mōstratiōe f̄m qd d̄terminatē
qōnē si est. sicut ēt hoiez eē d̄mōstrari pōt p̄ ei^o causaz. non
tñ d̄mōstrabile est albedinē inesse d̄mōstratiōe pprie sū
pta. Ad p̄bādūz enī albedinē inesse sup̄ficiēi semp adduce
ret aliq̄ p̄missa p̄ accñs. aut ambe. q̄re rē. r sic est finis rē.

¶ Non ergo ē ex alio genere descendētē d̄m̄fā
re. rē. **Questio XXXIX**

Verit 29°. vtrū cōtingat d̄m̄fatorē de
scēdere d̄ gñe i gen^o. Qu sic argf
p̄. diuerse scie eisdē vtūt p̄ncipys. g. rē. assū
ptū ē Ari. circa illā partē p̄mi poste. si ḡ ē ex
alio gñe. ¶ P̄ scia subalternata vtūt p̄nci
pys scie subalternatis sicut musica p̄ncipys
arist^o r p̄spec^o p̄ncipys geo^o. vt videt velle
p̄hs i textu r patere pōt illis inspiciēti. ¶ 2° idē sub3 a diuer
sis sciētys cōsiderat. g. rē. assūptū p̄bat. qz linea sup̄ficiēs r
corp^o tā a nāli q̄ a geo^o cōsiderātur tāq̄ suba vt vt de mēte

ari. z. phy. i principio scđi tractat. ¶ 3° eadē passio i diuersis sciis considerat & i ipis demonstrat. g. rē. assumptuz pbat. qz spicitas a geo^o considerat tāqz passio. silt a nāli & astronomo: cū ter rā eē spicā & celū eē spicū ab utroqz illoz demonstrat. vt pz i spiciēti. & ari. idē vī dicit. z. phy. loco allato. ¶ Itē eclipsis lune a nāli & astronomo tāqz passio considerat. g. rē. assumptum pz ispicietī. ¶ 4°. diuersē scie eodē vtūt medio ad eadē p bādū conclusionē. g. rē. assumptū pbat qz geo^o & astronom^o ad pbādū spicitate d aliq corpe vtunt p medio diffi^o corpis spici q ē hēre cētuz a q oēs linee ducte ad circūferētiā sunt eqles. ¶ 5° subz vni^o scie ē passio alteri^o. ergo rē. aīs pz. qm magnitudo & numer^o q sūt goe^o & arismetrice suba sūt nālis phie passiōes. ¶ Sexto arismet^o. i geome^o descendit q tñ n se hnt sicut subalternās & subalternata. ergo rē. aīs pz. qm ad demonstrandū dyametuz quadrati esse icōmēsurabilem coste geo^o mediū assumit ex pte nūeroz. ¶ Cōfirmat qz p/ spectiua in nālem descendit siue poti^o ascendit qstū ad illā pte q est de pride. vt pz. 3. meta. ¶ Itē geometria in cirugia de/ scēdit. cū tñ sint scie valde disparte. ad pbādum. n. vulnera circularia tardī^o sanari qz oblonga opz vtī pncipio aut ppo/ sitione geometrie. vt pz. qre rē. ¶ Septio dyalēticē demō/ stratiōes ex exneis pcedunt. ergo rē. tenet dñā d mēte arist. in textu. assumptū ē cōmentatoris. 4. phy. 2. mēto. 8. 7. vbi dicit qz fmones logici sunt extranei. Itē cōmē. seqnti. dicit qz ex fmonib^o logicis nō iudicat aliqd eē vel nō esse fm extima/ tionē intensam. qre rē. ¶ Ultimo arguit qz si nō. hoc maxi/ me videt p p rationē quā iplicite inuit ari. in textu. qz. f. de mōstratio dz eē ex his q sunt p se & fm q ipm. s3 bec rō n cō/ cludit. qz risibilitas hoī cōparatur fm q ipm & p se. nō abso/ lute q sūt diuersoz genēz. qm hō est d gñe sube. risibilitas vero de gñe qualitatis. qre rē.

In oppositum est ari. in illa parte. non ergo cōtin/ git ex alio genere descendente de/ monstrare. rē. ¶ In ista questiōe. primo quedā pmittentur. scđo ponentur conclusiones.

Quantum ad primū. nota pmo sicut dictū est i expo/ sitione textus qz p gen^o in pposito nō intel/ ligimus gen^o pncipale. demonstrator. n. cōueniētissime demō/ strat risibilitatē de hoīe. nō obstāte qz sint diuersoz p dica/ mētoz. sed intelligere debem^o gen^o scie ptra aliā sciaz disti/ cte. ¶ Scđo nota qz demonstratorē descendere de vna scia in aliā sciam imaginari possumus. vī ex pte alicui^o dignitatis aut pncipy. vel ex pte subī. vel rōne passionis: aut rōne me/ dy demonstratiui. ¶ Tertio pmitto sic circa textū tangeba/ tur qz subm eē idēz cū subo dupliciter cōtingere pōt. vel sim/ pliciter vī fm qd. exemplū pmi. sic spēs eēntialis alicui^o ge/ neris est idē cū illo. sicut hō est simplr idēz aiali & ysocheles triangulo. Exemplū scđi sicut linea visualis dicitur fm qd idem linee absolute. qm est accidētalr eadē sibi. & similiter numerus sonorus ē fm qd idem nūero absolute. ¶ Quar/ to pmitto qz datis duab^o scientys quedā sic se habēt qz ne/ utra alteri subalternat aliquo mō. sicut musica p spectiue. qdā vero alteri simplr subalternat. sicut p spectiua geome/ trie & nāli. eo qz subm p spectiue. f. linea visualis sub linea cō/ tinef que est subz geometrie. visus aut siue visuale est subz qdā vel passio a naturali consideratū. ¶ Idē dicit de musi/ ca q arismetrice & nāli subalternat. qdā vero alteri fm pte subalternat. sicut cōiter dicit nālez phiaz quo ad pte d yri/ de & halo. q habet. 3. meta. subordinari p spectiue. qzuis vt puto illa nō sit p pte subalternatio qm p spectiua absolute dicit dz p scie nālis. sed poti^o esset subalternatio nālis phie ad geometriā. quo ad aliquā ipsi^o partem. Quedā vero quo ad vnā p pte alteri subalternat. sicut cōiter dī geometriā nāli subalternari quo ad illā p pte: d pūcto ad pūctuz re/ ctā lineā ducere cōtingit. q ab eo p supponit. s3 pbat. 6. phy. sicut etiā cirugicus geometre subordinaf q ad illā. vulnera circularia tardius sanant qz angularia. ¶ Ex quo inferf. qz

vbi demonstrator trāseat d subalternāte scia i subalternatā sciam dī descendere. ecōuerso at diceref ascendere. Vbi aut sint scie penitus disperate pōt large loquēdo dici descendere. dū de vna in aliam transit.

Quantum ad 2^m sit pma conclusio. cōtingit diuersos ar/ tifices eodē vtī pncipio. qzuis tñ neuter illoz ex b dicit in sciam alteri^o descendere. Pzia ps conclusi/ onis pz d mēte arist. i textu. Paet etiā rōne: qz tā geome/ tra qz arismetric^o vtī pōt hoc pncipio. d quoluz dī esse vel nī eē rē. ad p pios tñ terminos d hendo. Dic. n. geo^o q nō cōtin/ git idēz sil eē lineā & nō esse lineā. arismetric^o at q nō cōtin/ git idēz sil esse numez & nō esse numez. Uterqz etiā ipoz vtēf b pncipio. Si ab eqlib^o eqlia demas remanentia sunt eqlia. geo^o tñ ad lineā d hendo. & arismetric^o ad numez. 2° vō ps conclusiōis pz. qm ex b vnus nō vtīf pncipio aut conclusi/ one alteri^o. neqz subo vel medio vel passiōe ipi^o. ¶ 2ª con/ clusio. nī icōuenit demonstratorē sic descendere: vt in scia alteri scie simplr vī scōm qd subalternata vtaf aliq pncipio vī cō/ clusioe scie subalternatis. pz qz p spectiua mltis vtitur pnci/ pys & p pōnib^o geometrie. musica etiā mltis vtīf pncipys & cōclusiōib^o arismetice. & b asseruit phs i textu. ¶ Item geo^o vtīf illa p pte. d pūcto ad pūctū rectā ducere cōtingit: tāqz conclusiōe demonstrata a nāli. 6. phy. & rōne illi^o dicitur ei/ dez scōz qd subalternari. ¶ 3ª conclusio. ad eandē sciam pti/ net passionē alic^o generis d p se inferiorib^o ad illud gen^o de/ monstrare. pz. qz scia considerās aliqd gen^o d hit spēs eiusdē ge/ neris. sicut geo^o triāgulū considerās d hit d ysochele. & pñr pas/ siones triāguli d ipo demonstrabit. Eadez conclusio videtur de mēte arist. i p hēmio. & circa finem b^o pmi. Ex quo inferf qz licet sic demonstrādo diceref descendere demonstrator d gñe i gen^o pncipale. nō tñ d gñe scie in aliud gen^o descendere di/ ceretur. ¶ 4ª conclusio. demonstrator sic descendere pōt vt in diuersis sciētys de eodē subo passiōes demonstrat. qzuis nō vtīqz adequato. Pzia pars pz de mēte Aristo. 2° phycoz loco prius allegato. qz tā nālis qz geometra poterit de linea passionē aliqz demonstrare. ¶ Scđa vero pars pz. qz diuer/ sarū sciarū nō pōt idē eē adequatū subz. cū rōne suboz pri/ moz sciētie distinguātur. Nota tñ qz hoc nō est p pte descē/ dere. qz qstū ad hoc vnus nō accipit ab alio. neqz econtra. ¶ 3° d dclonē instatur. qz dicit phs qz nō cōtingit demō/ stratorē de vna sciētia in aliā descendere nisi subm vnus sit aliq mō idē cū subo alteri^o. s3 corpus mobile qd est subz na/ turalis phie neqz est simplr idē neqz fm qd cū linea que est subm geo^o. vt pz. g. nō cōtingit demōstratorē de nāli in geo^o descendere neqz econtra. cui^o oppo^o dī in p batione cōclonīs. ¶ Ad hoc multiplr rūdet. Pzimo qz Aristo. ibi loquitur de descēsu quo ad eandē passionē in diuersis sciētys cōside/ ratā. nō enī demōstrabitur eadē passio in sciētys diuersis: ni/ si subm de quo in vna demonstratur sit aliquo mō idē cum subo: de quo i alia demonstratur. ¶ 2° dī qz sufficit vel subz adeqzuz vel subm nō adequatū idē esse aliquo mō cū subo alteri^o. & sic i pposito cōtingit. Eadē enī linea tanqz subm a geometra & nāli consideratur. qzuis nō sit adequatū nāli phie sed particulare. ¶ 3° dī qz illud nō est p pte descendere sicut p us dictū fuit. ¶ 5° dclō. nō sic cōtingit demonstratorē descendere ex parte suboz vt in diuersis sciētys eodē oino vtaf subo formalr sumpto. pz. qz lz diuersē sciētie idē subm considerare possint. circa ipsuz tñ diuersis vtūtur modis cōsi/ derādī. & per dñs nō vtūtur eodē oino. aīs pz de mēte Arī/ sto. loco allegato. ¶ 6ª conclusio. nī icōuenit sciētias diuersas eandē passionē de eodē subo demonstrare. & p dñs ex parte passionū alterā in alterā descendere. pz ex 3° argumēto prin/ cipali. ¶ Nota tñ qz hoc nō cōtingit nisi altera alteri subal/ ternef. sicut astrono^o nāli. nō etiā ambe per eadē mē^o p cise demonstrabūt. nisi astronom^o b faceret inquātū nālis & nō inqstū astronom^o purus. ¶ 7ª dclō ad mēte Aristo. sit ista. nō sic cōtingit demonstratorē descendere qstū est ex pte pas/

nonis vt passionē alic' scie in altera scia demōstret oīno ex
 neā a consideratōe illi' scie. Pz qz alr seqret alterā pmissaz n
 eē p se neq; hz qz ipm. sic Arist. ifert in textu. qz rē. ¶ Ultia
 pclo. lz cōtigat dīfītorē d' scia subalternāte i subalternatā
 descēdere rōne medij demōstratiui q' aliq' passio d' subo dīfī
 tur. illō tñ mediū nō ē oīno r' formāl' idē in vtraq;. Pz p
 h' d'lonis pz d' sciētys qz vna simplr alteri subalternat. sic
 astronomia nāli subalternat sic vt a qbusdā ps nālis scie di
 cat. nō. n. icōueniet tā nālem q' astronomū cōsiderare eclp
 psum lune per pparatōez ad dyametralē terre interpositio
 nem. inter solē r' lunā. ex q' vmbra terre vsq; ad lunam porri
 gat. ¶ 2^a vero ps pz sic cōclo 5^a. p dco. n. medio vtef astro
 mus p relonē ad exītiā solis i capite vel cauda draconis. d'
 q' nālis nō se itromittit. qz rē. Ex p dco is iferūt cor'. qdā. p q'
 metaphycus i oēs alias scias descēder pōt. qz subz ei' ē ens
 cui subta aliaz sciaz subyciūt. ¶ 3^a tē dīc' Ari. in p' meta.
 q' metaphycā r'gulat r' dirigit oēs alias scias. r' p' phy. p' nā
 lia p' pmenidē r' melisū ex pncipys meta. ¶ 4ª seq' q' dyale
 cticus i oēs alias scias dīscēdit quo ad modū pcedendi. Pz
 qz ceterē oēs scie modū pcedēdi accipiūt a dyalectico. Etia
 qz via qdā pbabili r' arguitiua pncipia sciaz pbare potest.
 vt sensū Ari. i topicis cū dīc'. q' dyalectica hz viā ad oēs ali
 as scias. nō tñ p certitudinē pbat pncipia aliarū sciarū. Sic
 metaphyc'. Lz aut dyalecticus quo ad modū pcedēdi i ali
 as scias descēdere dicat. nō tñ dicēdū est ipm sic descēdere
 quo ad res cōsideratas. nō obstāte q' de oib'. i o. p dcamētis
 cōsideret sic metaphyc'. eo q' res p dcamētales nō ab eo cōsi
 derant pure realr: s; vt significabiles aliq' itentiōe scōa. sic
 hac itentiōe nom aut verbū ē gen' vel spēs. r' sic de silibus. r'
 p' nō vt sic subta aliaz sciarū realiū sub subo logice n cōri
 nent. n; sibi q' ad rē cōsideratā subalternat. siue subm logi
 ce silis dicat. siue ens rōnis. ¶ 3ª seq' q' nāli phia i medici
 nā dīscēdere pōt. pz qz sibi simplr subalternat. subz. n. nālis
 phie ē corp' mobile siue corp' nāle. subm aut medicie ē cor
 pus hūanū sanabile qd ē iferi' ad subz nāli phie. Ex h' tñ vt q'
 dā dnt nō ccludi d; medicinā eē nālis phie partē. qm nālis
 cōsiderat corp' mobile ad sanitatē n' qdē put ab arte sanet:
 s; p nāz tñ. medic' at sp' in relone ad artē. ¶ 4ª seq' geo^m
 i cirugiā dīscēdere q' ad illā p' pōnē vulnera circularia tardi'
 sanāt. circul'. n. siue circūlar' sūt res a geo' cōsiderate sub qb'
 ctief vuln' circularē sic iferi' p accūs sub suo supiozi. qz rē

Ad argumēta

pncipalia. Ad p' cū ei' cōfir' pz ex
 p' r' z' cōclōne. ¶ Ad 2^a pz ex cō
 clusione q' rta r' qnta. ¶ Ad 3^a pz ex 6^a. ¶ Ad cōfirmatōez
 silr pz. Et qdā dnt q' nālis cōsiderat eclipsz p respectuz ad
 corp' nāle. astronom' vō p cōpatōz ad corp' mathematicū.
 S; h' n' puto bñ dciñ. cū astronom' magi sit nālis q' mathe
 maticus. vt collr d' mēte cōmē. r' Ari. z. phy. ¶ Ad 4^a pz ex
 vltia cōclōne: Quidā tñ negāt aīs. Dnt. n. q' ad pbādū ali
 qd corp' eē spicū siue sit terra siue celuz geo' vtef h' medio
 qd hz cēt; a q' oēs lineē ducte ad circūferētiā sūt eqles. nāl'
 vō mediū assumet a nā tal' corpis. vt pbabit terrā eē rotun
 dā qz oēs ei' ptes tendūt ad cēt; mūdi. r' celū eē spicū qz hz
 i se prin' velocissimū r' vniformis mot'. astronom' aut pba
 bit terrā. eē spicā qz eqll' distat a medio mūdi. silr celū eē spi
 cū qz equalr distat a terra. ¶ Ad 5ª cōcedit aīs s; h' nō est
 dītētōez Ari. ¶ Ad 6ª dicit pōt geometriā q' ad illā ptē arif
 metricē s'balternari. Et p idem rīderef ad cōfirmatōes. Ari
 sto. at voluit q' n' icōueniret dīfītorē dīscēdere vbi vna scia
 aliq' mō alteri s'balternaref. Quidā tñ dnt q' dmon' geo' nō
 d'pēdet ab dīfītorē arifmetrici n; eē. eo q' ge' qdratū assu
 mit vt i cōtinuis tñ repit. arifmetric' at put i nūeris repit
 trāsupriue. r' geo' numez accipit māl' p reb' nūeratis. arif
 metric' at numez formāl' put ē formāl' qdā mltitudo pue
 niēs ex vnitatib' aggregatis. S; h' r' nō obstat argu' vt
 patere pōt ispiciēti. ¶ Ad 7^a dī q' cōmē. loco allato rōnes

vfitatas i nāli phia p terios cōes r' logicos appellauit fmo
 nes exneos. qm nō sūt p terios sibi oio ppos. Doc tñ nō ob
 stat p' d' teriat. ¶ Ad vltimū pz ex nōbili p. Et sic ē finis.
 ¶ Quomā autem manifestū ē q' vnūquodq; mō
 strare non est rē. **Questio. XXX.**

Verit' 30. Utrū dīfīratio ex cōib' pce
 dere possit. Affirmatiue ar. p sic
 dignitates sūt p' nā cōia q' tñ ad oēm cōcurrūt
 dīfīratōz. g' rē. ma. d' se pz. r' mi. bñ i phēio cū
 d' dignitatib' dīfīratōz p' cognoscat qz ē. ¶ 2^a
 dyalectica r' metaphica sūt scie cōissime qz
 p' nā ē cōissima sūt r' p' nō ipē p' p' nā cōi' p
 cedere pnt. qre rē: ¶ 3ª geo' r' arif' sepe vtūt hīs pncipys. s;
 ab eqlib' eqlia dmas remanētia sūt eqlia. q' cūq; sūt eqlia
 vni tertio: iter se sūt eqlia. r' oē totū est sua pte maius. r' tñ ta
 lia p' nā sūt cōia r' neutri illaz appropata s; p' p' nā eaz cōside
 rationē trāscēdētia. vt pz. qz rē. 4ª dīfīratio potissima ē d'
 subo qdā cōi' r' passioē q' sibi cōpetit tāq; vte ipi' qz ē ex cōi
 bus. nā vñ nō. r' aīs pz ex supi' d' termiat. ¶ 5^a p' nā cōia sūt
 tāq; agētia vlia. p' ticularia vō tāq; agētia p' ticularia. s; cā vlis
 pl' ifluit i effcūz q' p' ticularis. vt pz i libello d' cāis. g' magis
 dicit d; dīfīratio eē ex cōibus pncipys. qz ex particularib'. r'
 nā. cū mi. r' maior a sili. sūt. n. p' nā vlia respē dīfīratōis sic
 vtus sol' respē gnātōis aial: p' nā vō particularia sic vtus de
 termiata aial. ¶ Cōfirmat. qz tūc frustra eēt cōia pncipia
 r' Ari. frustra posuisset dīfīonē pncipioz quā i h' p' ponit i il
 la pte. Dico autem pncipia rē.

Ad oppositū ē arif. i illa pte qm at manifestū ē q'
 vnūquodq; demōstrare est rē. ¶ In ista
 qōne: p' p' mittent qdā. scōo ponentur conclusiones.

Quātū ad p' p' nā p' dīfīctōes pncipioz p modū suf
 ficiētie. v; pncipiozū qdā ē cōplexū: qdā icō
 plexū. p' nā icōplexū sic subz scie aut dīfīo aliq' per se nō i scia
 cōsiderata. h. n. ab Ari. p' nā appellat vt pz i p' cessu illi' p' nā
 dico at p' nā rē. r' tale p' nā ē z'. qdā ē cōe. sic es qd ē s; me^{ce}
 qdā p' p' nā. sic li' q' ē s; hz geo' r' nūer' arif'. Cōplexū vō p' nā
 qdā ē cōe: qdā ē p' p' nā. cōe qd sciaz p' ticulariū metas r' ter
 mios trāscēdit. sic d' qz dī eē vñ nō eē. oē totū ē mai' sua pte
 si ab eqlib' eqlia auferas rēanentia sūt eqlia. r' ista cōiter dī
 gnitates dnt. imo oē p' nā cōplexū idemrābile Ari. loco alla.
 vocat dignitatē. lz i i' pte ē at p' nā dīfīratōis rē. stricte loqñ
 do appellauit dignitates solū illas duas. d' qz dī eē vñ nō eē:
 n' r' r' gīt idē sil' eē r' n' eē. Dnt at h' p' nā cōia. qdā. n. sūt q' nece
 ē a qz addiscēte h' r' sūt simplr idemrābilia. r' statī fiūt nō
 ex sola terioz nō. sic ille due p' d' cē q' ab Ari. p' qdā excellē
 tiā dignitates r' max' p' p' nā dnt. Quedā vō sūt p' nā cōia q' n'
 ē nece quēlz docēdū h' r' sūt idemrābilia. r' vt cōiter dī dī
 scursū qdā iperceptibili itellēs nob fiūt nō. sic illa. oē to' est
 mai' sua pte. si ab eqlib' eqlia dmas rē. r' q' cūq; sūt eqlia vni
 3^a rē. r' illa cōiter dicit solēt cōes ai cōceptōes. p' nā vō cōplexū r'
 p' p' nā ē p' p' nā idemrābil. r' p' se nō i illa scia i q' ē p' nā metas
 sue scie n' trāscēdēs. sic āgli recti sūt eqles. r' d' pūcto ad pūctū
 rectā ducef r' gīt. Et p' h' patēt dīe iter p' nā cōia r' p' p' nā. Ta
 le at p' nā. lz i p' cedētib' ab Ari. gnāli noīe dicat suppō. h' n' ab
 eo diuidit. qdā. n. ē absolute idemrābile. sic āguli recti sūt
 eqles. r' h' absolute appellat suppō. qdā aut dīfīratōis sic d'
 pūcto ad pūctū rectā ducef r' gīt r' h' diuidit ab Ari. qz vel
 ab addiscēte abso' cēdit qm p' suppōit. r' sic suppō appellat
 n' abso'. s; q' ad hoīez tñ. vel n' absolute cēdit ab addiscēte
 s; hz dīā opionē i o'. r' tē appellat qō. vel n; ab eo cēdit n; dīā
 hz opionē. r' sic dī p' r' itio. ¶ Ex p dco is pz q' n' iō in p' p' nā
 p' nā dnt cōia qz ex teris cōib' cōstituta. h. n. p' nā āgli recti sūt
 eqles ex qbusdā teris cōib' cōstituit. qd tñ p' ticularē r' n' cōe
 p' nā dicit d; ¶ 2ª pncipal' dīfīn' dīfīratōz aliquā vel aliq' cōi
 p' nā ē duob' mōis. vel i sua max' cōitate. vti d' hēdo ad p' p' nā
 terios. Ex' p' nā. vt si aliq' scia ytaf h' p' nā absolute supro. Si
 ff

ab eilib^o eilla demas rē. Ex^o scōi. vt si geo^o eodē vtat p^o
 dēdo ad lineā. v3. si a lineis eilib^o eilles licas dmas rē.
 arismetric^o vo ad numez. vt si ab eilib^o nūeris eilles nūe-
 ros dmas rē. C³o distictio. aliq^o demrātōez vtī pncipys cōi-
 bus in sua cōitate ē duplr. s. vel tanq^o formalr demrātōne
 ingrediētib^o. vel solū ad illā vtuāl^o rcurrētibus. C⁴o disti-
 sciaz qdā est cōissima r alias sibi subalternās. sic metaphy-
 ca. qdā vo p^oicularis. sic arismetrica vel geo^o. C^o Premitto
 vltēr^o q^o dmfatio simplr d3 eē ex pmissis p se r fm q^o ipsuz

His premis sit h^o p^oma 3°. Alic^o scie demrātōes
 per p^o cōia in p^opa forma pcedere
 pnt tāq^o formalr ingrediētibus demrātōez. p3 de dmfatiōib^o
 metaphice. sic. n. se h3 metaphyca. ad ceteras scias sic se hnt
 ei^o p^o ad p^o aliāz sciaz. s3 metaphyca ē oib^o alyz cōis. vt
 p3. p meta. g^o ei^o p^o p q^o pcedit sunt oib^o alyz cōia. C²o 2°.
 l3 ita sit. metaphica tñ p p^o cōia pcedēs p sibi p^opa pcedere
 dī. p3 d mēte Ari. i textu cū diē. r scia illoz p^opa oib^o. vbi de
 pncipys cōib^o loq^o r scia illoz. s. metaphyca. p3 ē rōe. qz sic
 illa p^o ad p^o p^oicularia se hnt tāquā aliqd cōe. sic ē meta-
 phyca ad scias p^oiculares. q^o rē. Vel sic. sic se h3 metaphyca
 ad alias scias sic p^o cōia ad p^o aliāz sciaz. g^o a dmutata p
 portōe sic se h3 metaphyca ad p^o cōia sic alie scie ad p^o sua
 p^oicularia. s3 alie scie per pncipia p^oicularia pcedūt tāq^o p
 p^o p^opa. g^o silr metaphyca p p^o cōia pcedit tanq^o p sibi p^opa
 p^o. q^o rē. C^o Ex his correlarie iferē q^o metaphyca ē maxie
 scia. pbat p argumentū Ari. in līa. qz sciens p cās aliquāl^o
 est sciēs. r sciēs per magis cās ē magis sciēs. r p maxie cās ē
 maxie sciēs. sed sciēs meta. ē h3. g^o metaphyca ē maxie scia.
 t3 ma. p regulā topicā. mior vo dclarat. C^o P^o rōne oboz
 pncipalr i ea dclerant. s. subaz sepatarū. r pferti rōne pmi
 obi qd ē d3. tūc. n. scit p cās supiores r altissimas merito qz
 maxie sciēs. meret appellari magis q^o alia ex cā. qz l3 p^oca
 sint a nob difficulter cognoscibilia. maxie tñ s3 nām suā sci-
 bilia dnr. C²o rōe subī pmi qd ē ens. vt p3 p Auic. in meta-
 phyca sua. sed tale ē p notū intellectui. vt p3. C³o ex pte pnci-
 pioz ex qb^o alia pbanē p^o sciaz. vel saltē i vtute eoz robo-
 rant. C⁴o qdā pbant ex pte finis meta. v3. cognitōis suba-
 rū sepataz. S3 h^o rō eadē in suba ē cū p^o q^o sumitur ex parte
 obz. C⁵o qz metaphyc^o puras rez qditates dclerant q^o ab
 alyz artificib^o nō nisi dte dcleratur. vt p3. 7. meta. C^o Ex
 oib^o g^o his silr iūctis dcludit metaphycū eē maxie sciētē. r p
 dñs metaphycā eē maxie sciaz. C^o Ex qb^o iferē metaphycā
 i alias scias descēdere. nō tñ rōne subī ei^o pmi. s. entis sub q^o
 subta aliāz sciaz dclerēt. imo ē rōne alioz ab ea dclerato-
 rū. cōsiderat. n. metaphyc^o cuiuscūq^o rei pncipal qditates r
 gnā ipoz vsq^o ad gnālissimā. h^o aut ab alyz artificib^o psuppo-
 ni rōnabilr dclerēt. Itē r rōne pncipioz dplexoz q^o adeo cōia
 sunt vt aliāz sciaz p^o eisdes supponant. qre rē. C³o dclō
 dmfatōes sciarū p^oiculariū cōueniēter vtī pnt pncipys cōi-
 bus tanq^o vtuāl^o ad ipas cōcurrētib^o. p3 p arg^o pmi. p3 ē p
 cōiter loqntes. C⁴o 2°. l3 demrātōes sciaz p^oiculariū non
 formalr vtanē pncipys cōib^o in sua cōitate sup^ois. eisdes tñ
 dtractis ad p^oriā māz dclerēt vtī pnt. P^oima ps p3 qz il-
 la p^o sic sup^ota excedūt metas scie. z^o ps p3 ex 3° arg^o. Ultra
 q^o ps eiusdē dclonis. p3 de mēte Ari. p^oz ifra cū diē. Suffici-
 ens at ē vnūq^oq^o istoz quacūq^o i gnē rē. Itē paulo post euz
 diē dclerere at silr affirmare r negare n3 vna recipit dmfatio
 s3 aut idigeat mōstrare dclonē sic. C⁵o cōclusio. ad cōpletā
 doctrinā gnāndā nō suffic demrātōib^o sciaz p^oiculariū vtī
 pncipys cōib^o siue cōtracte siue vtuāl^o. sed ē pncipys eis p
 p^oys vtī o3. p3. qz tales demrātōes eē dclerēt ex bis q^o sūt p se r
 fm q^o ipm. qd nō cōtingeret si solū ex cōib^o pcederēt. vt p3 d
 mēte phi i textu. qre rē. h^o 2° r p^oma ps pcedētis dclonis pnt
 esse de mente Aristotelis.

Ad rōnes pncipales p3 i qōe. C^o Ad vltimā tñ dī q^o
 dclō p nūc ante. r dñā solū cōcludit p^o

vlr magis vtuāl^o dcurrere q^o p^oicularia formalr. s3 h^o nō ob-
 stat pposito. C^o Ad cōfirmatōez: negāda ē dñā sic nō seq^o q^o
 frustra sit vtus solis si pter eā alia regrunt agētia p^oicularia
 ad aliq^o effectū h^o iferi^o pducendū. Et sic est finis rē.

Ad dē at supponz petitio qd nece ē rē. XXXI.

Dignitas 3°. vtz dignitas solū p rōne ite-
 riorē nob sit nō. Qz nī arg. sic. cui
 libet iteriori rōni aliq^o exterior rō cōrri-
 det si g^o fiat nō p rōnem iteriorē seq^o et q^o p ex-
 teriorē p^o nob dclerari. t3 dñā. r assūptū cōi-
 ter p3. r h^o ab Ari. p p^ohermenias vbi diē q^o
 voces sūt eaz passionū q^o sūt i aia note. 2°

dignitas ē dmfabil. g^o p rōne exteriorē nob manifestat. assū-
 ptū pbat. qz ei^o significatū h3 p se cām pōzē i eēdo. s. deū q^o
 est oīuz alioz cā. q^o rē. 3° si h^o eēt vez maxie cōtingeret qz
 ad rōne iteriorē istare nō cōtingit. n3 ad dignitatē sic dī i tex-
 tu. s3 q^o h^o sit falsū ar. qz sic ad exteriorē istare cōtingit ita etiā
 ad iteriorē cui illa exterior subordinat. qre rē. C^o Cōfirmat^o
 qz multi antiq^o sic heraclit^o p^oma dignitatē negauerūt. vt p3
 4° meta. q^o d ipaz istatē adduci pnt. C^o Cōfirmat^o. qz ex di-
 gnitate aliqd pōt iferri tanquā dñs. r ab aliq^o negari. negato
 aut dñte bone dñe d3 aīis negari. vt i logica cōiter p3. q^o rē.
 C⁴o dignitas aut dmfari aut aliq^o mō p notū pbari p^o. q^o ipa
 idiget rōne exteriori. t3 dñā. r aīis pbat. ea q^o sūt p se nō de-
 m^orari pnt. vt alio mō pbari. s3 sole dignitates dnr p se note.
 g^o rē. mi. vt Ari. i textu cū diē. q^o p^o quas nece ē eē p se r vi-
 deri p se nī ē sup^o n3 petitio. r itēdebat dignitatē. vt p3 i ex-
 pōne text^o. r cōiter expositorēs oēs i hoc cōcordāt. Ex qb^o
 vbi v^o q^o illa sit vna cōditio soli cōpetēs dignitati. v3. quā
 nece est p se videri. ma. vo pbat auēte cōmē. z. phy. cōmen.
 3° vbi diē. q^o diffō nāc ē p se nō. r postea subdit q^o nēo dcler^o
 d3 q^o illa diffō nō sit cōclō dmfatōis. r vt velle q^o ipa pbari
 pōt p silm hypoteticū r p diuisionē aut p iductiōez. C^o Itē
 dmento 7° tertū phy. diē magnitudinem eē diuisibile i f^o
 eē p se notū tā nāli q^o geometre. hoc tñ ab Arist. demrāt. 6.
 phy. vt p3 ituenti. imo idem dmentator ibidem affirmat q^o
 cā illius demratur etiā ille effectus demrabil. quare rē.

Ad oppositū ē p^o i illa pte nō est aut sup^o neq^o
 petitz rē. C^o In qōne p nō q^o l3 lar-
 ge accipiēdo dignitatē multo ples q^o due sint dignitates. in
 pposito tñ h^o accipiē stricte. fm q^o i illa pte accipiē. imedia-
 ti aut pncipy rē. vbi dignitati due attribuūtur dclōes. v3 q^o
 sit absolute r simplr idemrabil. r q^o nece est quēlibet docen-
 dum h^o ipā. r tal^o est illa ppō. d q^o libz dī esse vel nō eē. r ne-
 gativa sibi cōrriēdes. Cū. n. ei^o nō^o imediate sup notitia ētis
 fūdeē q^o cuilz adiscenti ē neā. eo q^o concept^o entis est p^o
 cōcept^o vltis intellect^o a q^o aly concept^o vtuāl^o vel formalr ab-
 solui nō pnt. seqtur ipsaz esse cuilz adiscenti neā. r p hanc
 dclōez pncipalr dī ab alyz q^o nō sūt dignitates. ppter h^o
 accidit q^o si alicui pponatur dclōe intellecta nō pōt ei dissen-
 tire. quēlibet ē docendū talē o3 h^o hitū vt sibi dissentire nī
 possit. C^o Notādū scōo q^o p^one aliquā eē p se notā ē duo-
 bus modis. vno mō qz sit ppō neā. r ppter sui manifestā
 vitatem. aut simplr aut icerta scia idemrabilis. quō dicere-
 m^o has p se notas eē: angli recti sūt eilles. r de pūcto ad pū-
 ctū rectā ducere cōtingit. qm in go^o sūt p^o idemrabilia. 2°
 magis stricte dī ppō p se nō. qz ppter sui manifestā vitatē nō
 per aliā notificat. q^o solū dignitatē dclerem^o per se notas.
 nulla. n. est ppō c^o assensus regratur ad assensū h^o. qd l3 ē vt
 nō est. qre per quādā excellētiā per se nō dī. qz p^o iter aliq^o
 q^o large dnr p se note. r per dñs p per se nō dcler d3. C³o notā-
 dū q^o per rōne iteriorē duplr itelligere possim^o. r e3 per rō-
 nez exteriorē. Uno mō vt oīs illa rō iterior dicatur q^o fuerit
 rō iteri^o i aia exis. r opposito mō exterior q^o fuerit exterior.
 sic rō vocal^o aut scripta. Alio mō dī rō iterior solū lumē itel-
 lectus agētis. p qdē dī rō: qz potētia intellectiua rō appellari

solet cū sit nālī apta rōcinari. scōo dī iterioz. tū qz illō lumē itellēs nālī ē istū. tū qz nō p doctrinā nob acqrit. sic syls vl aliqd tale: tū qz p rōnē vocalē aut scriptā nō exprimit sic argumētatōes mētales pvocales expmūt. Oppō at mō ois argumētatio siue mētal fuerit siue ex mētē rō exterior dicef De vocali r scripta ē mani. mētalīs vō iō dī exterior. qz nō nālī ista itellectui r pvocalē rōnē exteri expmūi pōt. p doctrinā ēt exteri pōt acqri. Premittovlteri q dignitas p nō sit nob nō per argumētatōez. sed solo lumē itellēs agētis. p3 d mēte omē. omē. s. terty d aia. p3 ēt rōne. qz dato op/posito rigeret vt aliqd eēt plexū notū pzia dignitate. nō ē falsū vt p3. nā t3. qz oē notificās notū eē d3 qz notificatū. Ex pdcis cludif. cōlo rūsua q̄sito. v3. dignitas p solū nobinotescit per rōnē iteriozē. nō at p exteriorē. p3. per iteriozē itelligēdo lumē itellēs agētis. r per exteriorē argumētationē. Ex q̄ ifertur q tali dignitati d bite itellecte nemo iteri pōt dissētire. p3. cū eis dissētire nō p̄t itellēs q̄ solo lumē itellēs fiūr nō. Et B ē qd itēdebat p̄hs volēs q̄ d ipsā dignitatē nō rigit istare. neq̄ d rōnem iteriozē sp̄ istare rtingit. Notāter dico iteri dissētire. qz nō icōuenit exteriorib̄ v̄bis negare dignitatē primā: qd̄ multiplici ex cā rtingere p̄t. Uno mō vtualī. negādo. s. ppōnē aliq̄ i q̄ pzia dignitas virtualiter rtingit. aut rcedēdo aliq̄ ad quā segtur ō dignitatis. Scōo ex ignorātia r̄ndēdi. sic p̄mēides r melissus motū eē negauerūt ne cogerenf rcedere vacuū. Tertio ex fallacia qdā apparēti: sic eraclit pzia p̄n negauit. vt p3. 4. meta. 4. si hō negaret vt se ad aliā māz diuertēf. vl B faceret grā disputatōis r ingfitiōis. Et alijs mōis multis B rtingere pōt.

Ad argumēta pncipalia. Ad pzi p3 i qōne. qz p rōnē iteriozē p̄hs n̄ argumētatōz mētalē itellexit. s3 lumē itellēs agentis. Ad z negaf asūptū. Ad pbatōez p3 r̄nsio. i. i6. qōne. Ad 3 p3 r̄nsio sic ad p̄. Ad primā rfirmatōz dī q̄ antiq̄ dignitatē primā negauerunt ore r nō corde. vel q̄ negauerūt dignitatē vocalē nō d bite itellectā. Ad scōam rfirmatōez dī q̄ lz forte q̄s negaret rclōnē aliq̄ illatā ex dignitate: aut sibi mēte dissētiret. nō segf vt mēte illi dignitati possit dissētire. Ad vltimū negaf aīs. Ad pbatōez dī accipiēdo ppōnē p se notā vt accipi cōiter solz negādo miorē. Ad p̄hm dī q̄ ibi accipit p se notū magis stricte. vt dcm̄ fuit i qōe. omēt. vō locut̄ ē d p se noto large sūpto. r tale n̄ ē d̄mrābile d̄mrātōe pprie sūpra i ea scia i q̄ ē p̄se notū. vt satis ex verbis illi appet cuz dīc̄q̄ diffō nāe pbat p̄ silz hypoteticū: aut p̄ iductōz. vl dīfionē. Per idē dī ad aliā auctē omē. q̄ magnitudinē eē dīfibilē i finitū ē p se notū i geo⁴ cōiter accipiēdo p se notū. cū B tū stat vt demōstretur in nālī p̄hia rē.

Conringere aut simul affirmare r negare neque vna recipit demōstratio rē. Que. XXXII.

Verit 32. Utz illa ppō qd̄lz ēs ē vel n̄ est sit p̄n p̄zi. Ne^u ar. p̄ sic. illa ppō ē vna dīfūctiā vel d̄ dīfūcto exmo q̄ ptes ei p̄supponit cū oē totā suā p̄supponat ptes tāq̄ p̄ozes eo. vt p3 p̄ p̄hy. q̄re ptes ei erūt p̄ora p̄n ip̄o. Cōfirmat. qz illud p̄n imedia^c sup̄ ēte fūdaf. qd̄v̄r eē p̄ eo sic sim^r ē rposito p̄. C^z si sic. tē illa ppō eēt p̄ v̄ez. p3 nā d̄ se. qz n̄s sit falsū arg. auctē Ari. z. meta. vbi dīc̄. qz p̄mū v̄ez ē d̄s a q̄ oia alia d̄nr̄v̄a. illa vō ppō n̄ ē d̄s. vt p3. q̄ rē. C³ si sic tē eēt notissima ppō. p3 nā d̄ se: qz n̄s sit falsū ar. qz illa ens ē ēs ē notio illa. ḡ rē. assūptū pbat. qz illa ē p̄oz ea vt p3. s3 sic res se h3 ad eē ita se h3 ad coḡsci vt p3. z. me. C⁴ si eēt pzi p̄n tē eēt firmi^o d̄ qd̄ istari n̄ possēt. nā nō est p̄ p̄hm i textu. qz n̄s sit falsū ar. qz duo d̄cōria d̄ eodē v̄ificantur. d̄mrato. n. aīali i cōi v̄ez ē q̄ B ē hō. r q̄ B nō ē hō: postq̄z illud animal est equus. q̄re rē.

Ad oppositū v̄r eē p̄hs i illa pte rtingere aut sil af.

firmare r negare rē. In ista qōe qdā moderni dixerūt m̄ta q̄ iudicio meo potū fuisēt tacēda. Dixerūt. n. p̄ q̄ itellect̄ human^o q̄ cito h3 rceptū ētis h3 penes se oēs illas ppōnes ēs est ens. ens nō ē nō ens. oē ens ē ens. r nullū ens ē nō ens qd̄libet ē vel nō ē. r nō rtingit idē sil esse r nō esse. Ex q̄b̄ tres fiūt rbinatōes vt p3. B ē dcm̄ rtingens r pauci fundamēti. z^o d̄nt oēs illas eē dignitates. 3° d̄nt illā ens ē ens eē p̄o rem illa dignitate. d̄ quol3 dī eē vel n̄ esse i ḡne cāe efficiētis s3 eē posteriorē i ḡne cāe finalis. Et si dicat q̄ illa ens est d̄ scōo adiacēte: ē prior illa ens ē ens. d̄nt q̄ nō rtingit dari ta lem ppōnē d̄ scōo adiacēte i mente. qz B v̄bū est i mēte significat quādā rpatōez quā sine ex̄mis nō est itelligere r p̄ n̄s q̄ illa ens ē: nō est ps illi mētal ens ē ens. qz tū est ridiculū. Dec r alia d̄nt q̄ p̄rāseō. Sit igr̄ h̄ pzia dīfictio. ppōnē aliq̄ esse notā duob̄ mōis itelli p̄t. Uno^o qz significatū ei^o est notū. q̄l̄ h̄ac: d̄s est: rustico dicerem^o notāz. siue ab eo scitā. q̄uis nesciret qd̄ esset ppō. z^o mō. qz ip̄a f̄m q̄ rcept^o aut signū aliq̄ tale extrisecū esset nō. Ex q̄ ifert̄ q̄ ppōnē aliq̄ esse altera notiozē his duob̄ mōis rtingere p̄t. C^z dīfictio signifi^m alic^o ppōnis eē alio significato notū est duob̄ mōis Uno^o q̄ ad app̄hēsionē abso^c. qz. s. pzi^o aptū ab ite^o app̄hēdi alio^o q̄ ad certi^m. qz. s. itellectui magis aptū appere certū. C³ dīf^o rceptū aliq̄ aut ppōnē esse alia ppōne priorē est duob̄ mōis. aut q̄ ad app̄hēsioez itellēs. aut q̄ ad ip̄i adherētiā siue credulitatē. C⁴ dīfictio v̄ez dupl̄r accipif. Uno mō trāscendēter put̄ ruerit cū ente r sic irer oia v̄a d̄s dīcere pzi^m v̄ez. sic ēt iter entia ē primū ēs. Alio mō accipif p̄ vō scōe itentōis. v3. p̄ ppōe v̄a. C^{Dis} p̄missis sit p̄ p̄. aliq̄ ppō est itellectui notioz h3 q̄ rcept^o aut signū q̄ illa ppō qd̄lz ē vl nō est. p3. qz itellēs pzi^o app̄hēdit illā p̄ez qd̄lz est tanq̄ signū rē aliq̄ significatē. q̄ totā illā ppōnē. vt p3. sic ēt iuuenes p̄ docēf coḡscēf nom̄ r v̄bū q̄ ppōez. r p̄ cathegoricā q̄ hypoteticā. r cathē^m simplicē q̄ rplexā. q̄ rē. C^z d̄. rcedēdi p̄t alic^o ppōnis signifi^m eē notū significato p̄d̄ce ppōnis quo ad app̄hēsionē: lz quo ad certitudinē itellēs nulluz aliō significato possit eē co notū. Pzia pars p3. pzi^o. n. itellēs fertur ad app̄hēdēdū q̄ ens ē q̄ ad app̄hēdēdū q̄ qd̄lz ē vl n̄ est. z⁴ vō pars p3. qz ei^o significatū per nullū aliō itellectū certificari pōt. q̄ rē. C³ d̄. lz B pzi^o qd̄lz ē vl nō ē beat cōceptū aliq̄ eo tpe vl nā priorē quo ad app̄hēsionē absolute: t̄n̄ quo ad itellēs adehēsioez ē oib̄ alijs prior. Pzia ps p3. ex argum̄to p̄. rcept^o. n. icōplex^o nā prior ē rceptu rplexo. r ip̄z aliq̄n tpe p̄cedit. cū igr̄ illa dignitas d̄p̄deat a rceptu entis icōplexo. segf rceptū ētis rceptu illi^o dignitatis siue ip̄a dignitate eē priorē quo ad suoz significatoz app̄hēsionem absolute. C³ rē rcept^o p̄tis a rceptu toti^o p̄supponif tanq̄ nālī prior. q̄ illa dignitas q̄ ad itellēs app̄hēsionē erit sua pte posterior. z^o vero ps p̄nis v̄r d̄ se māifesta. ita. n. firmi ter itellēs illi p̄cipio adheret q̄ nulli alter eā firmi ter vel firmi^o ē apt^o adherere. C³ rē oppositū eius capere nō pōt i tellect^o. sic aut̄ d̄ illa nō rtingit ens ē ens. r sic d̄ silib̄ mltis. pōt. n. q̄s facill̄r imaginari aut itelligere q̄ nullū ens sit ens. q̄ rē. Cā vō q̄ itellēs firmissime ei adheret ē. qz ei^o rcept^o ē imediate sup̄ ente fūdaf^o r p̄ modū dīfūctōis primoz d̄cōrio rplex^o. C⁴ d̄. q̄uis accipiēdo v̄ez p̄ re v̄a d̄s sit p̄mū v̄ez t̄n̄ accipiēdo p̄ ppōe vera illa dignitas p̄mū v̄ez dīcī d3 quo ad certitudinē itellēs. Pzia ps p3 ex arg^o scōo: r q̄rta dīfictōe. z^o ps p3 ex p̄ne p̄cedēti. C³ rē qz ex v̄itate illius dignitatis cetera oēs roborātur veritates rplexē. saltē quo ad certitudinē itellectus. quare rē.

Ad argumēta pncipalia. Ad p̄mū r rfirmatiōez p3 ex tertia p̄ne. Ad scōm p3 ex q̄rta. Ad tertiū p3 ex p̄ma r scōa sil. Cōcedif. n. itellectū nālī eē aptū p̄us app̄hēdere q̄ ens est ens q̄ qd̄libz est vel nō est. vt dīc̄ cōlo scōa. Cōcedif ēt q̄ itellēs nālīter ē apt^o p̄us app̄hēdere h̄ac ppōnē ens est ens. cui^o extrema sūt

complexa sub rōne ppōis. q̄ apphēdere illā, q̄bz ēvel nō ē. sub rōe ppōnis. vt dicit p̄ria. Et p̄ saluabit illa auctas sic res se hz ad eē: sic se hz ad cogsci. Dī tū vltēri q̄ itellēs nō ē apt̄ nālī magis adherē huic ppōni. ēs est ens. q̄ illi. q̄bz est vlt̄ nō est. s̄z poti⁹ eē. Quare quo ad B̄ dicef tale p̄n⁹ eē nō tī. Dī ēr signi⁹ ipi⁹ eē absolute p̄ri⁹ signifi⁹ illi⁹: ens est ens. qm̄ seq̄ formalr̄ ēs est ēs. q̄ q̄bz est vlt̄ nō ē. r̄ n̄ eē nisi forte gr̄a māe. Pōt. n. q̄s imaginari siue p̄ ite⁹ fingere q̄ nihil sit q̄uis tū q̄bz ens sit vel nō sit. q̄ r̄. ¶ Ex his tū dcis nulla est necitas appellādi dignitatē illā ppōnē ens ē ens. r̄ q̄sdā alias de qb⁹ mētōez faciūt moderni q̄uis dici possit. ¶ Ad vltimū ccedit̄ p̄ria p̄ria. ¶ Ad rōnē i oppositū negat̄ aīis. r̄ p̄r negat̄ illa. B̄ nō ē hō dīrātō aīali i cōi. ¶ Et si ar. sic B̄ est nō hō. q̄ B̄ nō est hō. r̄z p̄ria ab affir⁹ d̄ p̄dicato ifinito ad negatiuā d̄ p̄dicato finito. r̄ aīis p̄z. q̄ B̄ est aīn⁹. R̄ndetur negādo p̄ria. neq̄ illa regula vlt̄ r̄ absolute r̄z. s̄z b̄n̄ seq̄ in p̄posito cū d̄ditōe q̄dā. sic arguēdo. hoc est nō hō. q̄ hoc p̄m̄ quid nō est hō. Et sic est finis q̄ōnis.

¶ Et dyalectica oibus est: r̄ si aliqua temptet vlt̄ mōstrare cōmunia r̄c. **Questio XXXIII.**

Verit̄ 33. Vlt̄ metaphyca r̄ dyalectica vtant̄ oib⁹ p̄ncipys cōibus. Negatiue arg. sic. q̄ si sic eēt tūc metaphyca esset certissima sciaz. p̄z p̄ria. q̄ p̄n⁹ cōia sūt oīuz certissima. q̄ p̄ria sit falsū ar. P̄rimo q̄ scia d̄ aīa vlt̄ metaphyca certior. vt p̄z in p̄be mio li. de aīa. vbi vlt̄ velle Ari. r̄ d̄mē. q̄ illa scia alias excedit nobilitate subi. r̄ certitudie d̄m̄rātōis. 2⁹ q̄ scie ma⁹ sūt i p̄ gradu certitudis vt testat̄ p̄men. z. meta. q̄ r̄c. 3⁹ si dyalectica vteret̄ oib⁹ p̄ncipys cōib⁹ tūc ipa nō eēt alic⁹ determiati gn̄is. p̄z p̄ria. q̄ p̄ncipia illa cōia non de scendūt ad aliquā determinatā nāz. p̄z ēr p̄ria de mēte Ari. i textu. q̄ p̄ria sit falsū ar. ¶ P̄rio q̄ dyalectica cōsiderat de entib⁹ rōnis r̄ de itentōib⁹ p̄rimis r̄ scōis. q̄ sūt gn̄is d̄termia ti. cū oīa sint q̄litatez q̄dā vt p̄z. ¶ 2⁹ q̄ vt cōiter d̄r subz lo gice ē silis q̄ est qd̄ d̄terminatū. ¶ 3⁹ q̄ si eēt ideterminati gn̄is B̄ maxie vlt̄. q̄ p̄bare vlt̄ p̄bare possit vtrāq̄ p̄tē d̄di ctōis. p̄z p̄ria p̄m̄ i textu. s̄z q̄ p̄ria sit falsū arg. q̄ dyale ctica ē scia. q̄libet at̄ scia est h̄r̄ acq̄sit⁹ p̄ d̄m̄rātōez. sed de m̄rātō n̄ p̄bat nisi vnā p̄tē d̄dictōis. q̄ r̄c. ¶ 4⁹ nā aliq̄ scia d̄teriat̄ gn̄is sic nāl̄is p̄bia aliq̄n̄ p̄bat vtrāq̄ p̄tē d̄dictōis i ea. n. sunt op̄iones d̄rie q̄ d̄cōia cōcludūt. quare r̄c.

Ad oppositū ē Ari. i illa pte. r̄ dyalec⁹ vlt̄ oib⁹ r̄c. ¶ In ista q̄ōe p̄ d̄teriat̄ q̄sitū. scōo videbit̄ difficultas p̄mi argum̄ti p̄ncipal. 3⁹ difficultas scōi.

Quantū ad p̄m̄ sciēdū p̄ q̄ metaphyca r̄ dyalec⁹ d̄m̄r̄ scie cōes r̄ aliaz sciaz. hoc tū diuersimode p̄tin git. metaphyca. n. d̄r scia cōis. q̄ ei⁹ cōsideratio p̄ncipal ē cir ca ens r̄ ptes eēntiales ētis. i. circa. i. o. p̄dicam̄ta r̄ passiones eoz r̄ circa q̄ditates simplices oīuz rez. q̄ d̄ oib⁹ abso⁹ r̄ q̄ d̄tatiue cōsiderat. r̄ ex hoc puenit vt sua p̄ri⁹ sint p̄ncipys ali az sciaz cōia: q̄ p̄ B̄ ēr pōt dici cōis. Dyalec⁹ vo de entibus rōnis cōsiderat sic d̄ gn̄e. sp̄e. idiuuiduo subo. p̄dicato. ppōne. r̄ sillo. Dec at̄ oib⁹ reb⁹ cōia sūt. De q̄cūq̄. n. re ppō r̄ silis for mari p̄v̄t p̄z. Ex B̄ q̄ scia cōis appellat̄ n̄ at̄ q̄ res oēs q̄dita tiue cōsideret sic metaphyca. i. n. d̄. i. o. p̄dicam̄tis se logic⁹ i. tromittat sic p̄z i li. p̄dicam̄toz Ari. tū nō ē nisi i re lone ad scōas itētōes. sic sp̄ez. r̄ gen⁹ r̄ alia h̄. Dī scōo cōis: q̄ illd̄ d̄ q̄ p̄ncipalr̄ cōsiderat. i. silis siue argum̄tatio ē ist̄m̄ oib⁹ scie tyz cōe. 3⁹ d̄r cōis q̄ ex cōib⁹ q̄busdā itētōib⁹ p̄cedit dyale ctice siue p̄babilr̄ arguēdo ea q̄ sunt aliaz sciaz. siue sint p̄ p̄ria siue cōia. magis tū ad cōia. r̄ p̄ B̄ p̄rigit q̄ argum̄tef̄ circa p̄n⁹ cōia. vitas. n. r̄ cogni⁹ p̄ncipioz cōiū i aīa: ē ex cogni tiōe termioz cōiuz. r̄ B̄ cōiter logicaytēs appellat̄ p̄fert̄ ab Alberto i expōne h̄ māe. Cū igr̄ tā dyalec⁹ q̄ metaphyca sint scie cōes mōis p̄dcis seq̄ ipas rōabilr̄ d̄bere vti p̄ncipys cōi bus. r̄ p̄ B̄ p̄z r̄n̄sio ad p̄ncipale q̄sitū. Sciēdū scōo q̄ i. 3̄ abe

p̄ncipys cōib⁹ vtant̄ i B̄ tū d̄m̄r̄. P̄rio q̄ metaphyca p̄bat ipa p̄n⁹ cōia. P̄rias. n. dignitates q̄uis n̄ simplr̄ p̄bet. pōt tū isti aut illi p̄bare q̄ ipas negaret. alia p̄n⁹ cōia pōt absolute p̄bare vt dixi i expōne text⁹. Et B̄ testat̄ liconiēsis. d. q̄ q̄dā p̄n⁹ cōia d̄m̄r̄ dispōes q̄titatiuas r̄ hoc p̄riet ad scias mathe maticas sic q̄cūq̄ sūt eqlia vni 3⁹ r̄c. Quedā at̄ d̄m̄r̄ dispōes mot⁹ r̄ mobil. r̄ hoc p̄tinet ad nāles. sic q̄ mot⁹ est r̄ mobile ē. Metaphyca vo cōsiderat dispōes ētis q̄ sūt supra dispōes q̄titatis r̄ mot⁹. q̄ rōnabilr̄ p̄bare poterit p̄n⁹ cōia. Dyalec⁹ vo n̄ sic vlt̄ p̄ncipys cōib⁹ vt ipa p̄bare possit vt q̄dā d̄m̄r̄. r̄ B̄ ēvez d̄ logica cōsiderata vt docēs. Cōsiderata tū vt ē vtēs nō icōuenit q̄ p̄n⁹ cōia p̄ viā p̄babilē possit d̄clarare. Scōo d̄m̄r̄ q̄ metaphyca p̄ p̄n⁹ cōia aliqd̄ d̄m̄r̄atiue p̄bare p̄t. dyale ctica vo nil p̄ ipa p̄bat nisi p̄babilr̄ r̄ sine certit̄ d̄m̄r̄atōis 3⁹ q̄ dyalectica dat artē p̄badi siue declarādi p̄n⁹ p̄ria nō tū ipa p̄bado. sic ēt dat artē dem̄randi i geo⁹ vel arif⁹ nō tū i ipis dem̄rat. talē aut̄ artē tradere nō spectat ad metaphy. cū s̄z poti⁹ ad ipm̄ spectat p̄bare ipa p̄n⁹. Quarto. q̄ vt q̄dā d̄m̄r̄ metaphyca aliq̄s passioēs d̄ p̄mis p̄ncipys dem̄rat q̄s n̄ oīdit dyalectic⁹. sic q̄ p̄ncipia p̄ria sūt oīo p̄ se nō. r̄ q̄ oba eo rū n̄ pōt aliq̄s mēte d̄cipe. S̄z puto saluo meliori iudicio q̄ tales passioēs d̄ p̄ncipys p̄mis d̄m̄r̄are magis ad dyalecticū p̄tinet q̄ ad metaphyca p̄pterea q̄ cōsiderant̄ sub itētōe z⁹ q̄ ad dyalecticū p̄ncipalr̄ p̄tinet. ¶ Ex p̄dcis iferf̄ q̄ meta phyca nō solū scia. s̄z ēt itellēs r̄ sapia dici d̄z. Dī. n. scia p̄ q̄ to aliq̄s dem̄rat p̄nes. Dī aut̄ ite⁹ p̄ q̄to dirigit p̄n⁹ p̄ria. vo caf. n. h̄r̄ p̄ncipioz p̄m̄oz itellēs. vt ifra videbit̄ ab Arist. S̄z d̄r sapia p̄ q̄ttuoz d̄ditōes sapie attributas ab Arist. 6. ethycoz. ¶ P̄ria ē attigere vltimū. sic. n. ille sapiēs artifex appellat̄ q̄ vltimū i arte sua attigere pōt. vbi. g. sapiēs citari zator. sic ille sapiēs abso⁹ dicef q̄ vltimū abso⁹ attigit. tal̄ at̄ ē metaphyca. attigit. n. p̄ sui cōsideratōez deū r̄ itelligētiā q̄ sūt vltia respēu cognitiōis n̄re: attigit etiā p̄ri⁹ p̄ria q̄ sūt vl tima p̄viā resolōnis. ¶ 2⁹ d̄d̄. ē q̄ sapiens ē circa totū r̄ nō circa p̄tē. r̄ B̄ idē tāgīt i p̄be⁹ meta. cū d̄r q̄ sapia oīa cogscit tal̄ aut̄ ē metaphyca q̄ cōsiderat ens r̄ oēs ptes r̄ passioēs enē r̄ p̄riū suaz r̄ p̄n⁹ f̄data sup ente r̄ partib⁹ eēntialib⁹ entis: cōsiderat ēt deū q̄ ē totū. q̄ cā vltis oīuz. r̄ p̄ B̄ d̄s nō d̄r aru toz neq̄ faber. q̄ tal̄ est circa partē. ¶ 3⁹ d̄ditio est. q̄ sapia est certit̄. B̄ idē tāgīt i p̄be⁹ meta. cū d̄r q̄ sapia ē circa cer tiora h̄yo ē metaphyca. cū ipa sit certissima rōe oboz q̄ ab ea cōsiderat̄. r̄ certissima rōne p̄ncipioz suoz q̄ certit̄ sūt. r̄ q̄ ab ea aliq̄l̄ d̄clarari p̄nt. ¶ 4⁹ d̄ditio est eē caput. sic. n. ca put cetera mēbra dirigit: sic sapia ē aliaz directrix. p̄pter B̄ d̄r i p̄be⁹ meta. q̄ sapia est p̄ncipal. r̄ nō subseruēs. Et p̄ B̄ de⁹ d̄r sapiētissim⁹. q̄ dirigit totū vniuersū. Dec at̄ fac̄ meta phyca. cōsiderās. n. p̄n⁹ cōissima r̄ vlt̄ oīa entia regulat r̄ diri git omnes alias scias. quare r̄c.

Quātuz ad 2⁹ sit h̄ d̄stictio q̄ certitudo scie duplr̄ ac cipi pōt. Uno⁹ ex certit̄ modi p̄cedēdi. Scōo mō ex certit̄ obi siue rez i ipa cōsiderataz. Dī at̄ obi i aliq̄ scia cōsideratū eē certit̄ qd̄ h̄uerit firmi⁹ eē r̄ imutabili⁹. Ex q̄ seq̄ deū r̄ itelligētiā eē entia certit̄. p̄z. q̄ entia firmissi ma r̄ maiōis entitatis. Idē ēt p̄z de m̄te Ari. z. met. cū dic̄ q̄ sic se hz oculus noctue ad lucē solis sic se hz itellēs n̄ ad ma nife⁹ i nā r̄ itelligit p̄ m̄lfe⁹ i nā deū r̄ itelligētiā. vt cō men. expōit. Per idē ēt p̄z q̄ aīa ite⁹ ē ceteris entib⁹ nāl̄ib⁹ h̄ iferi⁹ ex̄itib⁹ firmioz r̄ certior. ¶ 3⁹ sumi pōt certitudo scie ex certit̄ suoz p̄ncipioz. ¶ P̄ria p̄. meta⁹ ē q̄l̄z alia scia cer tior certudie obi. p̄bat. q̄ oba d̄ qb⁹ cōsiderat. i. d̄s r̄ itelligē tie r̄ rez oīuz q̄ditates sūt obi aliaz sciaz firmiozes r̄ cer tioris ētitatis. q̄ r̄c. r̄z p̄ria. r̄ assūptū vlt̄ d̄ se notū. ¶ Ex p̄ne correlarie seq̄ q̄ scie nāl̄ ē mathēaticis certior certitudine obi. p̄z q̄ res nāles firmiozis r̄ maiōis ētitat̄ sūt q̄ mathēa tice sic liea sup̄ficies triāgul⁹ r̄ alia h̄. r̄ p̄ p̄ria nāl̄ q̄ ad B̄ ē media iter metaphyca r̄ mathēaticas. ¶ 2⁹ p̄. metaphyca ē q̄l̄z alia scia certior. 3⁹ mō. p̄z. cū ei⁹ p̄ncipia. i. p̄me dignit̄

h at mod' i snia idē ē cū pceⁿ. C³ mod' a licoñ. r Alberto sup^r pmittit hāc distictōez. z' ē dya^{ca}. f. docēs r vtēs. Dya^{ca} docēs ē ex aliqb' certis reglis pcedēs ad quālibz sciaz aliā regulādū i pcedēdo d no^o vni^o i no^o alteri^o. r hō subz ē sils siue vt aly volūt argu^o r hō ē gnīs dteriatī. Dya^{ca} vō vtēs ē q oib' aly sciētys appli^o viā hz pbabilē ad pbādū nō so^o al tez oppositoz s3 vtrūqz. hō at dya^{ca} vt sic nō ē aliqō dtermi^o subz. sils. n. ē subz dya^{ca} accepte vt ē docēs. nō at fm q vtēs. dia^{ca} g docēs cū dtermi^o hēat subm assumit dterminatā ddi ctōis ptē. r dtermi^o alterā dcludit alterā relinqndo. s3 dya^{ca} vtēs vtrāqz assume^r r dcludē^r pt pbabilr arguēdo. r ex hoc accidit q dya^{ca} interrogat. i. ad vtrāqz ptē dubitat. r dnr rōes mouet ad vtrāqz ptē. v. g. i nāli phia dubitat dya^{ca} vtz mū dus sit ppetu^o. r hō ē fm Ari. interrogare. r dnr ad vtrāqz ptez pbabilr arguet siue p ppa siue p cōia: hō est ig^r qd Arist. itē dit i textu cū dic^r q dya^{ca} nō ē gnīs alic' vni^o nec sic diffinito rū qrudā: hō nō sic altez pbat ddictoziorū gn ēt altez pba bilr dcludere possit. q nō dtingit i sciētys aly spālib' q soluz verā r neziā ddictōis ptē dcludūt aliā relinqndo. r iō nō in terrogāt vt dic^r Ari. cū subdit. demonstratē. n. nō est iterroga re. appet g iste mod' valde pson' vbi Ari. qd ēt appet p vba seqntia vbi dic^r. q hō nō sūt i bis q de sillo. ibi. n. hāc eādē sniaz v^r inuere. Dūc ēt mōz v^r pōere albtus q hāc distictōz inuit. q alia ē logica docēs r alia vtēs. Ex hō nō volo q alia sit realr logica docēs a lo^{ca} vtēte. s3 alia hz rōnē tm. r ex p^rse vult idē albtus dcm Ari. q dya^{ca} nō ē sic diffinitoz. itel ligēdū ē d logica vtēte nō at docēte. hō idē ēt appuit sentire licoñ. cū dic^r dya^{ca} vō l3 iquātū ipa ē ps phie hēat subz ppiū .f. scdas itentōes q apponūt p mis itētōibus iquātū p ipas p uenit d cognitō ad icog^o. tm iquātū ipa ē ars r istrm phie nō hz subm ppiū. qz ipa iuestigat p viā opionis r pbabilitatis de oi subo suas dispōes tā pprias qz cōes. r sic pt iterroga re vtrūqz oppositoz eo q i ei^o ptate sit p viā pba^o oñdere o^o.

Ad rōnes

pn^o. C¹ Ad p^ram p3 ex ar. z. C² Ad illō tñ qd d^r de scia d aia d^r q aris. r dmen. nō aliō voluerūt nisi q scia d aia ē aly nālib' certioz cer^o obi. C³ Ad z^{am} dcedit d^r r d^r nā loqndo d lo^{ca} vtēte. C⁴ Ad rōnē p^rmā r scdaz i o^o d^r q i^o dcludūt d lo^{ca} docēte. C⁵ Ad 3^{am} d^r logicā vt sic nō ē sciaz s3 modū sciēdi. C⁶ Ad aliā d^r q hō nō fac nāl phs inquantū phs. sed vt dyalecticus vtēs. q^r rē.

Augent autem non per media. Sed in post su mendo rē. Questio XXXIII.

Verit^o 34. vtz ad aliqz d^r nē d^r m^ratiōes multiplicari possint pp multipli tatē medioz ad eādē d^r nē. Qz sic arg. qz data illa d^r nē ois hō ē suba iter subz ipi^o r p^rdi^o p^rca cadūt eēntialia me^o. f. aial. corp^o. r corp^o aia/ tū. p qz qdlibet illa d^r pōt d^r m^rari. ig^r rē. p3 d^r nā. r a^o v^r d se norū. C¹ z^o ead^o d^r m^ra^o qz. r d^r m^ra^o ppter qd. d^r m^rari pōt. ig^r rē. r3 d^r nā. r a^o ē Ari. i illo ca^o. S3 d^r r qz r pp qd scire rē. p3 i multis d^r clonib' q vtroqz mō d^r m^rant. C² z^o eiusd^o d^r clonis ples pnt eē cāe imediate i diuersis gnib' cāz. s3 p quālz illaz pōt fieri d^r m^rio pp qd. g^r p^rca me^o pp qd ad eand^o d^r nē adduci pnt. q^r rē. ma. h^r. z. pbi. r mi. h^r. z. h^r. C³ z^o i diuersis sciētys ead^o d^r p^rlib' medys po ti^o d^r m^raf. g^r rē. r3 d^r nā. r a^o p3 d talib' ppōnib'. celū est spi cū. terra ē rotūda. q a nāli pho r ab astronomo diuersis me dyz d^r m^rant. vel p3 ituenti illoz pcessus. quare rē.

Ad oppositū

ē phs cū dic^r. augent at d^r m^ratiōes nō p me^o. C¹ Pro d^r teriatōe qōnis p no to q z^o ē d^r m^rio. f. ppter qd r qz. siue qdā est potissima r qdā nō potissima. Noto z^o q ead^o d^r p ples cās eēntiales r ime^o i diuersis gnib' cāz d^r m^rari p^r d^r m^rōe ppter qd. q potissima dici solet. p3 de mte aris. z. h^r. C² z^o dist^o. d^r m^ratiōes mltipli cari z^o dtingit. Uno^o rōe medioz ad eādēz d^r clonē. Alio mō i post assumdo. i. sumdo aliqd sic subm aut passionem qd al terū se^o ordine nāe. Alio^o i lar^o assumdo. vt si eēnt duo suba

lateralr se hntia sub aliq coi. p3 hō distictio i textu. Aliy etiā pnt eē mōi mltipli cādi dem^ratiōes q nō sunt ad ppo^o. C¹ z^o dist^o dem^ratiōes augeri i post assumendo triplr dtingere pōt. vno mō i assumdo p^rca suba se p ordine hntia fm sub r. s. vt cū dem^ratur fuerit 3° h^rē tres dnr eadē passio d ysochele d^r m^ret. r dnr d triāglo q ē i semicirclo. z^o assumdo p^rca suba se hntia iuicē fm ordine p^rozis r posterioris. aut dstituetis r dstituti. vt si d^r m^rauero oēs nūez eē parē vel iparē. dnr ean dē passionē dem^rstrē d binario. deide de trinario. r sic vltē rius iifi^o. binari^o at r trinari^o r sic deiceps vt ig^r licoñ. l3 d^r derati fm q spēs nūeri sint spēs coeq sub eo: cōsideratis tm ip^rsis fm q vn^o ē pars alteri^o: r dstituetis ipm. sic vn^o est nāl r alio p^roz. 3° assumdo passionē alic' sub i post aliā passionem p^rozē illa. vt si p dem^ret oēs hoiez eē disciplinabile. r dnr de mōstret ipz eē ri^o r sic vltēri^o p ordine. C² p^rca d^r clō. d^r m^ra tiōes qb' eadē d^r m^rat pa^o mltipliari pnt i post assumdo tā p qz z^o qz 3°. p3 d mēte Ari. loco allato. C³ z^o i talib' d^r m^ra tōibus nō pōt iifi^o pcedi i post assumdo rōne passionuz aut rōne suboz se hntiū hz sub r. s. z^o ps p3. qm ordo p^rdicamta^o a gnāli^o: v^r qz ad idiuidua nō pōt eē ifinit^o. p^rca ēt ps v^r nō cū eio subo nō cōpetere possint ifi^o passioes. C⁴ z^o. assumdo subz post subz q se hnt hz p^rus r posteri^o nō r^r pugnat iifi^o mul tipli^o d^r m^ratiōes. p3. qz sic spēs nūeroz nō repugnat iifi^o pce dere sic duo tria r sic iifi^o. sic nō repugnabit eādē passionē d ipis d^r m^ran^o mlti^o iifi^o d^r m^ratiōes. r iō dic^r licoñ. q aris^o d^r clō nes r geo^o sūt ifi^o r nō d^r p^rhedūt oēs actu ab ite^o p^roe fini^o. s3 ab ite^o p^roe ifi^o. nō tm q dū Ari. vtiē i textu illo terio ifi^o. nō vo luit aliō d^rre nisi q q^r tūqz suba assumēt q d se iuicē p^rdicē^r sub r. s. dtingeret hz nūez illoz i boz multi^o posse d^r m^ratiōes C⁴ z^o. d^r m^ratiōes multi^o pnt r^r eiusd^o passiois i lar^o assu mēdo. p3 d mēte Ari. qm hpa^o finitū v^r ifi^o q d oi nūero de m^rat dnr d nūero pari r d nūero ipari d^r m^rari pnt q sb nūe ro lateralr ponūt. q^r rē. C⁵ z^o. ad eādē d^r nē ples d^r m^ratiōes diuersoz genēz adduci pnt. p3 p z^{am} rōnē pn^o. r i qbusdā pcessib' Ari. p^r appere q eadē d^r d^r m^rabit ab effcū. r a cā si ue p cāz rēorā siue p^riquā. r p d^r nō diuersis gnib' d^r m^ratiōz q^r rē. C⁶ z^o. ad eādē d^r nē ples pnt adduci d^r m^ratiōes pp qd p3 ex. 3. arg^o pn^o. p3 ēt ex^o. lunaz. n. eclipfari d^r m^rari possit p dyametralē iterpōnē terre iter solē r lunā. r p solē eē i capu tevl cauda dracois. C⁷ z^o vt cōiter d^r eē d^r d^r hōie d^r m^rari p^r p eē aial rōnale tāqz p cāz formalē v^r efficiētē. r p eē al felicitatē tāqz p cāz finalē. C⁸ z^o ultia d^r. ad mēte Ari. sit ista. v pole ē ad eādē d^r nē d^r m^ratiōes pp qd mltipli^o p ples cās eēn tiales i eod^o gnē cāe. pbat qz d^r m^ratio pp qd. so^o sit p cāz eēn tialē r imediatā vt supi^o paruit. S3 ipole ē i eod^o gnē cāe esse ples r eēntiales cās r imediate eiusdē effect^o. q^r rē. C⁹ z^o d^r nē iferē cū d^r m^ratiōes ime^o nō pcedāt nisi p vnu gen^o cāe. f. formal. vt h^r a d^r mē. p. phycoz. q ipole ē ad eādē d^r nēz ples d^r m^ratiōes i ma^o adduci. r hō ē vt qdā d^r nō Ari. pn^o itēdit

Ad rōnes

pn^o. C¹ Ad p^rmā d^r alterā illaz dem^rati onū vel abas nō eē pot^o nec pp qd: q^r ni bil cōcludit d^r itētōz Ari. C² Ad z^{am} r3^{am} p3 i qōe. C³ Ad vl timā d^r q vel altera illaz sciaz dem^rabit d^r m^ratiōe qz. v^r si ābe d^r m^rabit pp qd hō erit i diuersis generibus causarum. r hoc nō obstat itentioni Ari.

S3 d^r r qz r ppter quid scire primuz qdē in ea dem scia rē. Questio XXXV

Verit^o 35. Utz ab Arist. cōueniēter disti guant d^r m^rio qz. r d^r m^ratio pp qd. p^ro pte ne^o ar. p^rio sic. n^o ē d^r m^ratio qz. g^r rē a^o p^r. d^r m^ratio ē ex p^rmis vis r imediatā p^rozib' notiōibusqz cāis d^r nis. vt p3 ex diffōne d^r m^rati onis. s3 n^o d^r m^ratio qz. ē b^o. qm d^r m^ratio ab effcū nō ē ex cāis d^r nis. d^r m^ratio vō p cāz rēorā nō ē ex imediate. p imediatā v telligēdo p^ria d^r ni. qre rē. C² Cōfirmat nā demōstratio fac scire vt paruit p^rus. s3 d^r m^ratio qz nō. fac scire. g^r rē. mi. pbat. qz scire ē rē p cām cog^rscere. r qm illi^o ē cā rē. sed d^r m^ratio ab ef

fectu nō fac scire p cāz vt pz. dmratio vō p cāz reotā vt sic nō
 fac cogscere p cāz imediatā. qd regrit ad diffōnē scire vt pa
 tuit in pcedētib⁹. qf rē. ¶ 2° pñ ar. sic. aliq̄ ē dmratio q̄ nec
 ē qz nec pp qd. q̄ i^o dīfio nō ē sufficiēs. q̄ tñ ab ar. pōit p suffi^{ti}.
 2ª pbat. p qz dmratio p effectū reotū aut demrō a sig nō ē
 pp qd nec ēt qz. cū nō sit p effectū uertibilē nec p cāz remo
 tā. qf rē. ¶ 2° qz de^o ad ipole ducēs nō ē qz nec pp qd. cū nō
 sit p cām i eēdo nec p effectū. Idē etiā pz d demrō pti^{ti}.
 sic cū ar. yfochelē hre tres p b q triangul^o b3. 3. nō ē de^o pp qd.
 cū ibi nō demrēt vte de subo p. n3 qz. cū nō sit p effectū aut p
 cāz remotā. vt pz. qf rē. ¶ 3° qz vbi p diffin^{ti} hoīs demrē
 tur 2^a pa^o ipi^o q̄ gfa ex^o sit risibile h nō ē. qz dmrō pp qd. qm̄
 nō ē p imediatā. cū iter diffin^{ti} hoīs r risibile mediet alia pas
 sio. nec ē qz. Nam si ita eēt maxie otigeret qz eēt p cāz remo
 tā. s3 b nō vī vey. qm̄ cā remota d qua ari. logf ē cā vlioz ef
 fectū. vt pz i tex. talis at nō ē aial rōnale respū risibil. q̄ rē.
 ¶ 4°. idē vī d mēte omen. i suo pbe^o qd pmissit i lib. pbyfi.
 arist. vbi dicit q tres sūt modi demō^{ti}. v3. dem^o a signo. dmr^o
 cāe. r dem^o simplr. cū g demrō a sig sit de^o qz. r demrō cāe
 sit pp qd. seqt dmrō^{ti} simplr sub neutro istoz oti^{ti}. qf rē.
 Idē asserit. z. pby. cōmē. z z. vbi disputās d auic. asserit tres
 eē mōs dmrōnū: v3. simplr qz r pp qd. ¶ 3° pncipalr ar. sic.
 si ps affir^{ti} sit va. aut g demrō qz r pp qd spē drūt. vī soluz
 accñtalr. pñū dicit nō pōt. qm̄ formata aliq̄ demrōe i scripto
 q sit pp qd ex sola terioz trāspōe poterit fieri qz. r e^o. vt saq̄
 patere pōt dīderātī. S3 b nō otigeret si de^o qz r pp qd abini
 cē spē differrēt. qf rē. nec 2ª vidēt dicendū. qz oba illaz d
 mōnū drūt spē. v3. not^o qz r no^o pp qd. qf demrōes qz et
 pp qd abini cē spē^o r nō soluz accñtalr distinguunt. t3 oñā. qz
 act^o distinguūt p oba. vt bī. z. d aia. r a^o d se pz. ¶ 4°. si qd sit
 vera. b pserit otigeret sic ari. dicit i tex. q drūt pdcē dem^{ti}
 i dīctis sciētys. qz. i i scia subalternāte scirem^o pp qd. r in
 subalternata qz. Sed ar. b fūdanitū f^o eē. qz nālis subalter
 nat simplr me^o. vt satis pz. r tñ d aliq̄ dicit mer^{ti}. qz. d q nāl
 dicit pp qd. q̄ rē. a^o pbat. nā meta^o p̄supponit subas sepatas
 a mā eē. r nō pbat eas eē p cāz. nālis vō dicit pp qd. igf rē. t3
 oñā. r a^o p̄traqz pte vī eē ome. ome. vī. pmi pby. vbi dispu
 tās d auic. dicit q entia sepata a mā eē: nō declarat nisi i nāli
 scia. r q dicit. q p^o p̄bia nitif p̄bare etiā sepata eē peccat. h. n.
 etiā sūt subta p^o p̄bie. r declarat i posteriorib⁹ analeticis. q
 impole ē aliq̄ sciaz dclarare suū sub eē. qf fm̄ ome. meta. d
 subrys sepatis dicit qz. nālis vero pp qd. ¶ Dret forte aliqs.
 q nec nālis nec meta. dicit pp qd d subrys sepatis. s3 meta.
 p̄supponit eas eē accipiēs a nāli. nālis vō demrāt ipas eē
 nō dem^{ti} pp qd. s3 a posteriori p eternitatem mot^o. vt pz. 8.
 pby. r b voluit ome. ¶ S3 d. q sube sepate sint. aliq̄ est cā.
 loqndo saltē d subrys sepatis citra p^o cāz. r tā cā q̄ effēs nō
 sūt p se māifesta. igf p illā cām demōstrari poterit itelligēti
 as sepatas eē. r nō a me^o vt pz. qf reliq̄ q b p̄treat ad nālē.
 ¶ p. ex rñfioe sil cū v̄bis ome. vī seq q me^o simplr sub
 alterneē nāli. nā: postq̄ medic^o accipit a nāli subas sepatas
 eē. s3 sube sepate sūt subta metaphy. seqt q meta. accipit su
 um subz a nāli. r p oñs simplr subalternat eidē. b tñ vī icō
 neniēs. ¶ Itē si rñfio eēt vera. rē dria ari. eēt nulla. vbi dicit.
 q scia subalternans dicit pp qd. subalternata vero dicit qz.
 ¶ Cōfirmat ar^o pncipale sic. alie^o oñis dīderate a sciētia
 subalternata. q ad qz ē: nec ipa: nec subalternās dicit pp qd. q̄
 rē. a^o pz i ex^o posito i lra. qm̄ vulnera circularia tardi^o sana
 ri q̄ angularia nō dīderat pp qd a cirugico nec a geo^o. cū tñ
 cirugic^o dīderet qz ē ipi^o. ¶ Si. n. geo^o dret pp qd. vt arif. i
 tex. dicit. tūc demrōne pp qd illā oñē demrāret. qd tñ ē f^o.
 qz d ista nō dīderat. ¶ Dret forte. q geo^o dīderat cām illi^o
 effcūs nō tñ ipaz applicādo effcūi. r sic dīderat pp qd. igran
 do qz. r b ē qd arif. voluit i tex. ¶ S3 d. pdcā oclō b3 cām
 pōzē ipa. r nō ē p se nota. g p illā cām poterit demrāri. r nō vī
 a q̄ artifice illō fieri o3. n. n. a cirugico n3 a geo^o n3 a quis alio
 q̄ rē. Sile arg^o fieri pōt d aliq̄ p̄pōe p̄spectiue c^o solā cāz cō

siderat geo^o. ¶ Cōfirmat scdo at^o pncipale. Nā si sic eēt vt
 ari. dicit. p̄p̄ti otigeret d p̄spectiua respū geo^o. r mu^o respū
 ari^o. vt dī i textu. sed q̄ b sit f^o ar. Nam liea visualis q̄ est
 subz p̄spectie aut s̄ lineā q̄ ē subz geo^o addit aliq̄ p se passio
 nē lineae. aut aliqd p accñs sibi attributū. Si pñū. seqtur q
 geo^o dīderare b3 q̄cūqz dīderat p̄spectia. r sic nō eēt scie di
 sticte. t3 oñā. qz dīderās subz o3 dīderare passioēs p se ipi^o
 vt bī i fine h^o pmi. qf ad eandē p̄tinebit dīderat pp qd r qz.
 ¶ Si vero dicat 2°. seqt q de liea visuali nō p̄t eē scia spe
 cialis. qz d bis. q̄ sūt entia p accñs nō p̄t eē scia. sic bī ab arif.
 supi^o. Idē arg^o fieri pōt d nūero sonoro q pōit subm mu^o re
 spectu nūeri q̄ ē subm ari^o. quā rē.
Ad oppositū est p̄s i illo ca. S3 qz dīe etiā pp
 qd. In ista qōe eēt tres arti. i p̄ d̄terminabit mā pmi r z argu
 m̄ti pncipal. i scdo mā terty. in tertio mā quarti.
Quantū ad p^o. p̄mittēdū ē p. qz l3 de^o m̄triplr dīstī
 qui possit. so^o tñ demrō pp qd. ē p̄p̄e demrō.
 r ē illa q̄ ab arif. dīfinif i pcedētib⁹ iux̄ sniaz lico. r aliozuz
 expositoꝝ. r p idē scire simplr qd s̄ dīfinitū fuit ē illō qd p
 talē demrōne acgrif. ¶ 2° p̄mitto qz r p̄t dicit aliq̄ demō
 strationē eē. qz vno^o large. qz sit demrō no^o aliq̄ p̄ducēs.
 s3 nō p cām uertibilē eēntialē r imediatā. 2° magis stricte
 qz sic demrō p effectū aut p cāz remotā r effectū cōiozē. b
 duo multū drūt vt postea videbif. ¶ 3° p̄mitto. q demrō
 q̄ l3 q̄cūqz dicat o3 aliq̄ mō facere scire. pz b cōiter. ¶ Ex q̄
 iferf. q̄ illa q̄ cōiter vocat demrō ad ipole ducēs merito p
 mi p̄cessus tñ q̄ ex vno ipoli aliud ocludif nō merēt dicit de
 mratio s3 solū merito z^o p̄cessus i q̄ ar. ex opposito oñtis ad
 o^o añtis. pz. qz p p^o nō gñat scia. s3 f^o p z^o. ¶ p̄mitto 4°
 q demrō p̄ctularis fac scire i vtute demrōnis v̄lis que ab
 ipa p̄supponit. pz d se. ¶ p̄mitto vltio. q demrō p cām
 uertibilē p̄cedēs l3 mediata scire facit i vtute demrōis
 simplr q̄ p cām imediatā eadē passio demratur. pz sic p̄ce
 dēs. ¶ p̄ria oclō l3 demrōni qz nō simplr p̄petat dīfō de
 mōnōis supi^o posita. ocedi tñ p̄t q̄ eidē p̄petit f3 qd siue di
 minute. p̄ria ps h^o oclōnis pz ex p^o rōe pncipali. z^o vō dcla
 rat. qz l3 demrō ab effcū nō sit p cāz i eēdo. ē tñ p cām i cog
 scēdo. demrōni vō p cāz remotā plime p̄petit p̄ti^o illi^o dīf
 finitōis. ¶ Itē q̄uis demrō qz nō eēt ex p̄ozib⁹ r notiozib⁹
 simplr. ē tñ ex p̄ozib⁹ r notiozib⁹ q̄ ad nos. ¶ 2ª oclō q̄ seqt
 ex p̄cedēti. l3 demrō qz nō faciat scire simplr. ocedēdū tñ ē
 q̄ facit scire f3 qd siue dimiute. pz sic p̄cedēs. ¶ Ex p̄dictis
 iferf p̄ cū p̄oza r notio^o quo ad nos tātū dicat p̄oza r notio^o f3
 qd. r cā i cogscēdo tñ sit cā fm̄ qd q demrō qz ē demrō f3
 qd. r p oppositā cāz de^o pp qd ē demrō simplr. ¶ Seqt vltē
 teri^o l3 demrōes ma^o sint demrōes simplr qz p̄cedūt p cāz
 i eēdo r p simplr notioza r p̄oza vt cōiter ocedif. demrōes
 tñ nāles vt plū^o ab effectib⁹ nob notiozib⁹ p̄cedūt tāq̄ p̄
 cām i cogscēdo. ¶ 3° p̄ large accipiēdo demrōez qz. ois de^o
 vī ē qz vī pp qd. pz. qz vī ē p cām eēntialē uertibilē r ime
 diatā. vī nō. Si p̄ mō. ē demrō pp qd. Si scdo mō sic ē de^o
 qz. vt pz ex p̄missis. ¶ 4^a p̄. stricte sumēdo dmrōnē qz. ois
 de^o ē pp qd vī qz. vī ad altez istoz reducibil. b p̄t p̄bari i
 ductiue. Nā demrō p cāz eēntialē uertibilē r imediatā q̄
 passio vī r affir^o d subo demrāt ē pp qd. Demrō vō p effe
 ctū p̄p̄iū aut p cāz remotā ē qz. vt pz i tex. silf illa q̄ ē p ef
 fectū remotū. nā si de^o p effectū uertibilē nō sit pp qd sed
 qz. a fortiozi demrō p effectū remotū erit qz. siue vt qdā di
 cūt cū aliq̄ sit demrō qz p nō cām. r aliq̄ p nō imediatā. seqt
 q̄ illa q̄ n3 ē p cāz n3 p imediatā ē qz. q̄lis ē demrō ab effcū
 remoto. Arist. etiā i exēplis q̄ ponūt in tex. vñū ex^o ponit d
 demrōne ab effectū remoto tāq̄ d demrōne qz. demrō ve
 ro a signo vel ē demrō qz. vel ad illā reducibilis. S3 demō
 stratio ad ipole ducēs. aut i scdo p̄cessu p̄cedit a cā imedia
 ta per se r cōuertibili. aut ab effectū r a signo. vel a cā remo
 ta. Si p̄ mō ē reducibil ad demrātōz pp qd. Si scdo mō vel
 tertio mō ad demrātōez qz. vbi gfa. si demrātōz arguat sic.

si nulls hō eēt aial rōnale: nulls hō eēt discipliabil. s3 hō ē offci
plinabilis. q̄ hō ē aial rōnale. h̄ reducīf ad demrātōez qz. si
vo arguerē sic. si nulls hō ē discipliabil. nulls hō ē aial rōna
le. s3 hō ē aial rōnale. q̄ rē. h̄ reducīf ad demrātōez pp qd.
demrātio vo: p̄ticularis q̄dā ad demrātōez pp qd reducīf.
q̄dā vo ad demrātōez qz. Ex^o p̄mi. sic h̄. ois triāgul^o h3. 3. yso
cheles ē triāgul^o. q̄ rē. Ex^o scōi. sic h̄. oē risibile ē aial. for. est
h̄. q̄ rē. ¶ Illa vo demōstratio q̄ vlr demrāt boiez eē risi
bile p̄ aial rōnale. s3 sit p̄cām remotā. qz tñ illa cā ē ouertibi
lis cū effcū r̄ eēntial n̄ reducīf ad demōstratōez qz. s3 pp qd.

Quātū ad 2^m p̄mittēdū ē p̄ cū demrātio q̄l3 sit fillus.
Sills vo ē q̄dā ens aggregatū ex plib^o. q̄ silr
demrātio ē q̄dā ens p̄ aggregationē. r̄ n̄ ē vere vnū sic lapis
aut lignū qd p̄ vnā subalē formā dī vnū. ¶ Ex quo iferē. q̄
res illa q̄ ē demrātio nō reponīf p̄ se sub aliq̄ spē eēntiali. r̄
p̄ oīs vna demrātio nō differt spē eēntiali ab alia demrāti
one. Uerūtñ p̄cedi p̄t demrātōez vnā ab alia differre specie
q̄dā denoiatiua. sic ēt dicere solem^o p̄pōnē vlez spē differre
ab indefinita vl̄ p̄ticulari. ¶ P̄mitto 2°. q̄ sic p̄pōnū q̄
dā ē interi^o significās sic p̄pō mētalis. q̄dāz vo exteri^o. sicut
vocalis vl̄ scripta. sic demrātōnū q̄dā ē mētalis. q̄dā vo vo
cal̄ aut scripta. p3 d̄ se. ¶ P̄mitto 3° q̄ idē p̄t alteri p̄pari.
vt cā r̄ vt effect^o eiusdē. p3. qz cāe sūt sibi inuicē cāe. vt h̄. z.
pby. P̄oterit q̄ deābulatio p̄pari sanitati tāq̄z cā effcūa ipi^o
r̄ tāq̄z effect^o ei^o i gñe cāe finalis. ¶ P̄ria q̄. pole ē eādē de
mrātōez sil̄ eē qz r̄ pp qd. p̄bat sic. sit aliq̄ demrātio vocal̄
aut scripta i q̄ ex deābulatōe sanitas demōstret r̄ concipiat
for. deābulatōez tāq̄z cāz sanitatis. r̄ p̄ illā deuēiat demrāti
ue i no^m p̄nis. p̄lo vero p̄cipiat ipaz tāq̄z effectū sanitatis.
p̄ illā tāq̄z p̄ effectū acgrēs notitiā sanitatis. r̄ p3 q̄ illa ē de
mrātio pp qd r̄ qz. s3 resp̄cū diuersoz. ¶ Dicere forte q̄ ex
arg^o solū p̄cludīf p̄dcāz demrātōez eē pp qd forti. r̄ eē demō
stratōez qz p̄loni. s3 n̄ seḡ vt absolute sit demrātio qz vl̄ pp
qd. ¶ Cōtra. p̄dicta demōstratio cōiter dī eē pp qd eo q̄ in
q̄l3 gñe cāe de^o pp qd fieri p̄t. vt p3. z. h̄. s3 q̄ ipa sit demrā
tio qz ar. sic. sanitas p̄pata dābulatōi absolute magis d3 dici
cā q̄ effect^o. cū sit cā final̄ q̄ alys cāis ē p̄oz r̄ p̄ncipaliō. q̄ de
ambulatio sanitati p̄pata magis d3 dici effect^o q̄ cā. q̄ p̄di
cta demrātio erit qz. r̄ sic non obstat h̄. imo vltari^o p̄babilr
p̄cedi possz p̄nē eē verā nō so^m eē v̄am resp̄cū diuersoz s3 ēt
resp̄cū eiusdē. idē. n. hō p̄siderare p̄t. a. tāq̄z cāz. z. b. tāq̄z effe
ctū ipi^o. r̄ sic a filli nō so^m v̄ificaref q̄ d̄ demrātōe vocali vel
scripta s3 ēt d̄ m̄tali. ¶ 2° q̄. aliq̄ demrātio qz. i q̄ ex puro effe
ctu demrāt cā p̄t eē pp qd. r̄ e^o. p̄bat. qz vbi sit aliq̄ demrā
scripta i li. tuo i q̄ ex aiali rōali demrāt discipliabile p̄nt ter
mi illi^o talr trāsponi r̄ ordiari: q̄ vbi discipliabile ē maior
extrēitas fiat mediū r̄ aial rōale qd ē mediū fiat maiō extre
mitas r̄ tē aliqs ex p̄missis sic ordiatis discurrat i no^m p̄nis
q̄ posito ar. sic. isti termi mie sūt demrātio pp qd demrātis oī
b^o termis ex qb^o adeq̄te demrātio illa itegrat. r̄ aliq̄n erit de
mrātio qz. q̄ demrātio pp qd erit demrātio qz. r̄ p̄ oīs demrātio pp
qd p̄t eē demrātio qz. r̄ e^o. n̄ tñ ex illo cāu p̄cederef d̄ sēsu cō
posito q̄ sit pole demrātōez qz eē pp qd. sic ēt i logica cōiter
p̄cedīf. q̄ p̄pō v̄lis p̄t eē r̄ alñ erit p̄ticularis. n̄ tñ pole ē q̄
p̄pō v̄lis sit p̄ticularis. n3 q̄ illa v̄ificari possz d̄ demrātōe mē
tali. qz vbi itellect^o alio ordie p̄cipet q̄ p̄. ex discipliabili. s.
iferēdo aial rōl^o. n̄ eēt idē act^o copulādi n3 idē act^o iferēdi.
q̄ p̄. q̄ illa mi. eēt f^o. q̄ isti termi alñ erūt demrātio qz. sic ēt i
lo^{ca} dicit solz d̄ p̄pōe vl̄ vl̄ p̄ticulari mētali. Quidā tñ aduer
sanf p̄ni z^o. r̄ n̄r negāt q̄ demrātio pp qd erit demrātio qz. Nā
vt ipi dñt vltra termios filluz aut demrātōnē p̄ponētes req̄
riē d̄bit^o d̄do vl̄ p̄pō. r̄ ordo igredīf tāq̄z for^o. termi vo tāq̄z
māle. vnū qd q̄ aut d̄noiat a for^o. qz igf d̄do demrātōis pp qd
nūq̄z ē vl̄ eē poterit ordo demrātōis qz. idē demrātio pp qd nūq̄z ē
vl̄ eē p̄t demrātio qz. Et si ar. sic. scā hac demrātōe oē aial rōl^o ē
disci^o. ois hō ē aial rōl^o. q̄ ois hō ē discipliabil. trāsponāf ta
liter termi sic vt i fine boze fiat h̄ demrātio oē disci^o ē aial rōl^o

nale. ois hō ē h̄. q̄ rē. sit p̄ demrātio. a. r̄ alia. b. tē q̄l3 ps. a. est
ps. b. r̄ e^o. q̄ demrātio pp qd ē demrātio qz. ¶ Confirmat. qz si de
mrātio p̄ n̄ erit z^o. tē p̄ aliq̄d ipi^o differet ab ea. oīs v̄ f^o. qz
oē qd ē i p̄ erit i z^o. r̄ e^o. vt p3. ¶ R̄ndēt negādo aīs. qz s3
illd̄ vez eēt d̄ termis icōplexis vtriusq̄. n̄ sic tñ ē vez d̄ p̄ti
b^o p̄plexis. ma. n. r̄ mi. r̄ i ipis distiguūt vt satis p3. r̄ s3 aīs
vez eēt d̄ p̄tib^o oīb^o mālib^o. non tñ verum ē d̄ p̄tib^o formali
b^o. ali^o. n. ē ordo. a. demrātōis q̄ ē ps formal̄ ei^o. r̄ ali^o ē ordo. b.
Lōcesso ēt ante dñt negandas eē oīs. qz distin^o actuū seḡ
distictōez oboz. r̄ n̄ p̄tū. vt p3. z. d̄ aia. r̄ p̄ p3 ad p̄firmati
onē. qz p̄cedēdū ē oīs. ¶ Ad rōez i opp^o negāt aīs. qm̄ ps
formal̄ in vna non erit pars formalis in aliā. ista responsio
mul tum ē appens. contra ipam tamen est ratio qua proba
ta ē p̄ p̄. pp quaz n̄ so^m v̄ d̄ futuro vez. imo ēt d̄ p̄nti q̄ de
mrātio pp qd ē demrātio qz. ¶ Itē n̄ soluit fillz expositoriū scā
ad p̄boez z^o p̄clōis. nisi forte diceret negādo ma. r̄ mi. sil. p̄
tāto qz termi n̄ adeq̄te p̄stituūt demōstrationē. sed termi
simul cū ordine ipaz p̄stituunt. s3 h̄ n̄ appet mltū rōl^o. sic. n.
for. ē albū. qz ē suba albedie d̄noiat. n̄ tñ ē aggregatū ex sba
r̄ albedie. r̄ pp h̄ p̄cedim^o q̄ albū erit nigz. aggregatū tñ ex
sba r̄ albedie nūq̄z erit aggregatū ex suba r̄ nigredie. sic ēt s3
illa res q̄ demō^o pp qd vl̄ qz d̄noiat dicat tal̄ rōe d̄termiati
ordis vl̄ resp̄cū. n̄ tñ demrātio pp qd dic̄ aggregatū ex termi
nis ipi^o r̄ d̄die tali. r̄ pp h̄ p̄cedi poterit q̄ demrātio pp qd erit
qz sicut ēt i logica conceditur q̄ p̄positio vniuersalis erit
idē definita. q̄ n̄ p̄cederef si h̄ p̄plexū. p̄pō v̄lis vl̄ p̄ticularis dī
ceret aggregatū ex termis ipi^o r̄ ordie tali. alñ tñ p̄babilr̄ dī
xi i lo^{ca} q̄ i^o oīs n̄ valz isti termi erit. a. p̄pō. r̄ alñ erit. b. q̄. a.
erit. b. s3 so^m seḡ q̄ illa q̄ erit. a. erit. b. vl̄ adberēdo r̄n̄sōi p̄ce
dēti negāt aīs. s3 tñ p̄cederef h̄ ar^m r̄ aīs r̄ oīs ipi^o. h̄ erit
nigrum r̄ hoc erit album. ergo nigrum erit album. r̄ licet
li album: quod ē adiectiuum p̄cretum n̄ dicat tale aggrega
tū. demrātio tñ vl̄ p̄pō cū sit substantiua d̄noiatia tale aggrega
tū ex termis cū certo resp̄cū d̄rep̄nt. ¶ P̄ria r̄n̄sō ē magis
appens r̄ cōsō. ¶ 3° q̄. quis illd̄ qd ē demrātio eēt v̄ vnū sic
res illa q̄ ē albū ē v̄ vnū. n̄ tñ q̄l3 demrātio pp qd a q̄l3 demrātōe
qz spē eēntiali distigueref. p3 ex p̄boe p̄ r̄ z^o p̄clōis. Lūbac
tñ p̄ne stat q̄ tē aliq̄ pp qd. ab aliq̄ qz eēntialr̄ distigueref.
p3. nā demrātio pp qd q̄ demrāt triāgulū h̄re. 3. eēntialr̄ differt
a demrātōe qz: q̄ p̄ eclip̄s lūe interpō terre demrāt. imo etiā
due pp qd abiucē spē distiguunt. r̄ silr̄ due demrātōes quia.
¶ 4° q̄. s3 ita sit. q̄l3 tñ demrātio qz a q̄l3 demrātōe pp qd disti
guīt spē acc̄ntali. p3. qz alia ē rō q̄ dī aliq̄ demrātio qz. r̄ alia
q̄ dī p̄ pp qd. vt i p̄cedētib^o patuit. Quidā tñ p̄ frōte vidēt
aduersari 3° p̄clōni. sic ēt aduersāf z^o: vt p̄ d̄c̄m̄ fuit. p̄cedūt
.n. vl̄ q̄ q̄libz demrātio pp qd spē differt a demrātōe qz. r̄ d̄nt
dñt q̄ s3 illi termi q̄ nūc p̄stituūt demrātōnē pp qd alñ cōstī
tuāt demrātōnē qz. tñ p̄ter illos termios ad p̄stitōez demrā
tōis p̄currit ordo tāq̄z ps formal̄ ipi^o. idē isti termi cū. a. ordi
ne nūc p̄stituūt demrātōez pp qd spē differētē ab ea q̄ p̄sti
tueref ab eis dē sil̄ cū. b. ordie tāq̄z p̄te formalis eiusdē. sic ēt a
filli cumul^o lapidū cū figura q̄drata ē qd aggregatū spē disti
ctū ab eodē cumulo lapidū sil̄ cū figura rotūda. ¶ Isti vo
n̄ declarāt bene se an itelligāt d̄ d̄ria eēntiali an acc̄ntali. sed
iterdū d̄ vna r̄ iterdū d̄ alia loq̄ vidēt. d̄ d̄ria qd eēnt^o n̄ ē vez
qd dñt vt ex p̄cedētib^o p3. si vo d̄ d̄ria solū acc̄ntali itelligāt
vez eēt. r̄ n̄ d̄dicit p̄clōi 3°. s3 se p̄formabūt 4° p̄clōi. ¶ Itē
cū dñt termioz ordie eē formā demrātōis meli^o d̄re potū
issēt. qm̄ ordo iste termioz ē for^o filli p̄m q̄ fillus. sed vltra
filluz demrātio p̄pā addit rōnē p̄ quā demrātio nūcupat. q̄ rē.
¶ Itē h̄ r̄n̄sō n̄ tollit diffictatē p̄ p̄clōnis. fillis. n. ille voca
lis q̄ sil̄ ē demrātio qz r̄ pp qd n̄ h3 nisi vnū d̄dinē terioz q̄ rē.
¶ D̄ret forte q̄ s3 nō h̄eat d̄v̄sos ordies terioz. tñ diuersi
sūt resp̄cū eiusd̄ rei ad eādē rē h̄z q̄ cā fuit r̄ h̄z q̄ fuit effcū
ipi^o. r̄ tē d̄nt termi cū vno resp̄cū sūt de^o pp qd r̄ sil̄ cū alio
sūt de^o qz. h̄ v̄ miral^o. qm̄ isti resp̄cū aut sūt i aia s̄bue aut i
reb^o relatis. tūc q̄ seḡ tur q̄ demrātio vocalis realr̄ p̄ponāf.

Sicut quibus tamen subiectum quod predicatum habet propositionis affirmatiue lineam est albedo beatus superius ad ipsum non tamen in proposito dicitur mediata. Ad propositum igitur dici mediata vel immediata secundum intentionem demonstratoris regitur ipsam esse necessarium vel saltim veram. **U**ltimo est sciendum quod subiectum aut predicatum propositis negatiue necesse sub aliquo toto contineri dupliciter contingit. Uno modo sic ut utraque sub illo continetur. sicut hic nulla albedo est nigredo. vel nullum corporeum est incorporeum. Secundo modo sic. ut unum sub alio continetur sub quo alter non continetur. sicut hic nullus homo est albedo. vel nulla linea est qualitas. et de tali loquitur Aristoteles in primo. **D**ia premissis sit prima conclusio. aliquid est propositio negatiua immediata in qua tamen subiectum quod predicatum sub aliquo toto continetur. propter de illa nullum corporeum est incorporeum. nec ista conclusio repugnat intentioni Aristotelis. ut patet ex ultimo notato. **S**ecunda conclusio est negatiua mediata tamen ratione subiecti quod ratione predicati. quod tamen per superius ad subiectum vere concludi non potest. neque per superius ad predicatum. propter de ista. nulla albedo est nigredo. inter eum subiectum et predicatum cadit medium per quod illa probari potest. scilicet de subiecto vel predicato. ut patet. Si tamen probatur per aliquid superius ad albedinem vel nigredinem tunc altera premissarum scilicet negatiua est falsa. eo quod omne superius quod affirmatiue predicatur de albedine affirmatiue et predicatur de nigredine. ut patet. quare etc. **T**ertia conclusio. propositio negatiua in qua species unius predicamenti a specie alterius predicamenti in abstracto remouetur. non ideo de mediata quod inter subiectum et predicatum sit aliquid vere medium secundum predicatorem aut quod inter ea sit subiectum medium vel passio media. propter. sicut de illa linea non est albedo et de similibus. quod per Aristoteles sunt mediate. **Q**uarta conclusio. tales propositioes ideo mediate dicitur. quia per aliquid superius ad subiectum vel predicatum probari possunt tamen per notum. hoc patet in textu. ubi. n. probetur linea non esse albedinem per hoc quod nulla quantitas est albedo aut nulla quantitas est qualitas. premissis erunt conclusiones notiores. de talibus et ceteri possent quod habent medium secundum causam. Superius. n. vix esse causa sui inferioris large loquendo. **Q**uinta conclusio. propositio in qua generalis accitio a generali subiecto remouetur per aliquid communi tamen per notum potest declarari. probatur sic. et suppono quod diuisio entis in subiectum et accitio est nobis notior quam diuisio accitio in noue predicamenta. vel quod diuisio entis in decem predicamenta. hoc vix de se notum. quo admissio sequitur quod hec propositio nulla subiecta est quantitas. poterit per illam probari tamen per notum nulla subiecta est accitio arguendo sic. nulla subiecta est accitio. omnis quantitas est accitio. etc. **U**ltima conclusio. scilicet ira sit non tamen predicata propositio et vix nulla propositio in qua generalis a generali remouetur declarari potest per medium tamen aliquid non per se notum. propter. quia diuisio entis in decem predicamenta est per se nota. scilicet magis per se nota sit diuisio ipsi in subiectum et accitio. et hec conclusio potest esse ad mentem Aristotelis. scilicet quod affirmet tales propositioes nullo modo per notum probari posse. quia ut dicitur. accitio est minus notum quantitate vel qualitate. scilicet hoc non puto consonum rationi.

Ad rationes principales. **A**d primam patet ex penultimo notato. Quidam tamen dicit quod hoc propositio non est aial et alie similes sunt mediate. tamen quia sue affirmatiue sunt mediate. tamen quia si essent vere per aliquid medium probarentur. **P**rima ratio melior est. **A**d secundam patet ex prima conclusione. quod tales propositioes sunt immediate loquendo de immediato medij superioris per quod concludi possit. scilicet non habet per inconuenienti quod vel a priori vel a posteriori alio modo possit probari. **A**d tertiam patet ex distinctioe prima. **A**d quartam patet per secundam distinctioem cum notato sequenti. **A**d primam confirmationem dicitur. quod scilicet tales propositioes. nulla albedo est homo alio modo probari possint quam per superius ad subiectum vel predicatum. tamen etiam predicato modo probari possunt. **A**d secundam confirmationem dicitur. quod quibus deus non esset per se in predicamento. neque haberet proprie superius. haberet tamen aliquid eo communi quod superius secundum intellectum dici possit. **S**ecundo dicitur. quod hoc non obstat intentioni Aristotelis. quia talis propositio non probaretur per aliquid communi subiecto vel predicato. non enim vult omnes propositioes negatiua mediata predicato modo debere notificari. Sed solum loquitur de his in quibus species vel genus per se aliquid predicamenti remouetur a specie vel genere per se alterius predicamenti. qualiter non fit hoc quoniam mobile non dicitur principaliter speciem vel genus aliquid predicamenti

cum sit secretum. **A**d quintam rationem deditur per nunc quod predicamentum non sunt iuice permixta sed species et genera in ipsis per se contenta. **A**d rationem in oppositum dicitur. ad illas quatuor. quod predicti termini in predictis predicamentis valde equo accipiuntur. quod qualiter contingat alibi melius videbitur. **A**d aliud vero respondetur. quod non inconuenit diuersos terminos diuersorum predicamentorum in concreto denotatiue de se iuice predicari. nec hoc est contra intentionem Aristotelis. **A**d ultimam rationem negatur dicitur. scilicet. n. ens aut accitio sit communi tamen qualitate quam quantitate non tamen per tale communi predicata propositio vere sillogizari potest. **A**d confirmationem patet ex quinta conclusione.

Manifestum est autem. quod si aliquis sensus defecerit. necesse est aliquid scias deficere. **Q**uestio XXXVII

Ueritur 37. **U**trum deficiente nobis aliquid sensu necesse sit sciam aliquam deficere. **N**egatiue arguitur sic. ubi sonus acquisiuit set notitia scientificam coloris et postea cecaret in eo deficeret visus. non tamen in eo deficeret scientia colorum. quod etc. ma. de se patet. et mi. probatur. quia adhuc in virtute memoratiua remanere possunt species colorum per longum tempus per acquisite. **I**tem et habet intellectus aut sensus interioris per multos actus acquisite logico tempore remanere poterit. quare etc. **S**ecundo. quia scilicet alicui in natiuitate deficeret odoratus adhuc per auditum de rebus odorabilibus notitia scientificam acquirere posset. quod etc. assumptum probatur. quia per auditum scias de materia prima acquirimus. **I**tem de deo et intelligetis quod tamen sub sensu cadere non possunt. sed multo secundum nomen suam distantior est auditus a predictis quam ab odorabilibus. igitur etc. **C**onfirmatur. quia te carente odoratu adhuc per visum comprehendere poteris aialia multa ad alimentum moueri non per visum. aut quia caret visu. aut ad tantam distantiam videre non possunt. sicut de vulturibus narratur. et per visum comprehendere poteris aliquam esse qualitatem alimentum ab eis comprehendere quam appellatur odor. quare etc. **T**ertio ex non carum deuenimus in notitia effectuum. sed qualitates prime tangibiles sunt cause colorum odorum et saporum. ut patet in desensu. igitur quibus nobis a principio deficeret visus odoratus vel gustus. nobis tactu qualitates primas comprehendere in sciam tamen predictorum deuenire possemus. **C**onfirmatur. quia qualitates prime tangibiles magis naturaliter distat a substantiis abstractis quam a predictis sensibilibus. sed per sensibilia in notitia deuenimus substantiarum separatarum. quod etc. **Q**uarto te simul habite visum et gustum visus est causa ut aliqui venias in cognitioem gustabiliu. sed non minoris potentie est visus te carere gustu quam te habite illu. quod te carere gustu poteris per visum multorum gustabiliu notitia habere scientificam. minor est polus. maior vero appetentia. comprehendens. n. lac album statim dulcedinem eius comprehendens. et reubarbarum comprehendens talis coloris et figure statim iudicis ipsum esse amarum. **Q**uinto non repugnat a natura vel a deo sextum sensum produci posse per quem multe qualitates comprehendere possent quas occultas proprietates appellamus. aut multe qualitates que sunt in specie naturalis potentie vel impotentie. vel saltim tibi dubium est nunquid illas comprehendere posset. de illis tamen qualitatibus sciam habemus. quod a simili deficiente visu vel odoratu a natiuitate poterit de visibilibus et gustabilibus haberi sciam per discursum intellectus. **S**exto vix quod ratio Aristotelis. ad preter negatiua fundetur sup falso. assumit. n. quod omnis notitia vltimuz scientifica proueniat ex inductioe per singularia discurrendo. quod tamen vix falsum quia principiorum que omnino sunt per se nota notitia habemus scientificam non tamen per inductioem. ut patet de hoc principio. quod cum sunt eadem vni tertio sunt eadem iter se. et de similibus. sunt. n. habet principia tamen locum inane in domo que nullus ignorat ut inquit commentator. z. meta. et cognoscuntur solo lumine intellectus agentis ut inquit. 3. de anima Item fundatur illa ratio sup hoc quod omnis inductio est per sensum quod tamen non videtur verum. de rebus. n. separatis possunt inductionem formare arguendo sic. hec intelligentia est separata et hec. et sic de singulis. quod omnis intelligentia est separata. Item videtur falsum fundamentum quod inductio ad scias deseruiat cum sciam sit de vltimis

tantū. et solū p̄ demonstratōem acgratur vt patuit supra. v̄ si
sp̄a deseruit eadē rōne entibimema et exemplū. et sic funda
mentū illud fuit insufficiens.

Ad oppositum est arist. p̄mo huius. circa finē tra
ctat̄ de ignorātia. In ista q̄ōnep̄
p̄mittentur q̄dam. sc̄do ponentur cōclusiones.

Quantum ad p̄mū sit hec distinctio prima. sensū ali
quem nobis deficere dupliciter contin
gere p̄t. Uno mō a p̄ncipio ḡnātōis. vt si q̄s generef̄ cecus:
et talis aliq̄n̄ n̄ restaurari p̄t. et aliq̄n̄ sic. n̄. n̄. repugnat p̄du
ei forte nō potentē odorare a p̄ncipio ḡnātōis. i. processu ve
ro beneficio medici posse odorare. Alio mō dicit̄ sensus de
ficere i. p̄cessu etatiuo. vt si q̄s in vigesimo āno etatis sue fi
at cecus. **Sc̄da distinctio.** de reb̄ aliq̄b̄ sensibilib̄ p̄ sensū
exteriorē haberi sciam dupl̄r̄ p̄tingere p̄t. p̄ cōcept̄. s. cōes
et sp̄ales. exēplū primi. vt si p̄ cōceptus q̄litaris sciam hēam
de colore. et hec dicit̄ scia cōfusa. de qua loquit̄ arist. i. probe
mio. cū dicit̄. q̄ sciēdo oēm dualitatē esse parē: scio hāc dua
liratē eē parē. nō q̄dē in actu et distictē sed i. potētia et cōfusa.
exēplū sc̄di. vt sciam hēam de colore p̄ ei cōceptū p̄p̄riū et p̄
diffinitōem ei. **Tertia distinctio.** siue p̄ cōcept̄ p̄p̄rios si
ue cōes adhuc p̄t dupl̄r̄ d̄ re haberi scia: vt p̄posito spectat.
Uno mō p̄ cōcept̄ q̄ditatiuos: Alio modo per cōceptus con
notatiuos et circumlocutorios. exemplum primi. vt si sciam
hominem esse risibilem per cōceptus p̄p̄rios et substanti
ales hoīs et risibilitatis. exēplū sc̄di. vt si notitiā hēaz d̄ hoīe
q̄z aīal taliter figuratū et taliter cōplexionatū. **Quarta di
stictio.** q̄litercūq̄ p̄dictis modis scia generef̄: adhuc dupl̄r̄
p̄tingere p̄t. s. vel p̄ inuentionē a seipso adiscēdo et discurre
do: vel ab alio adiscēdo. siue hoc pueniat a viua voce docto
rū siue p̄ scripturā alioz. **Ultima distinctio** q̄dā sensibi
le p̄ se est p̄p̄riū et quoddā cōe. de cōi nō fit hic mētio s̄z so
lū de p̄p̄rio. Itē fit hic mētio d̄ sensu exteriori t̄m. **Prī
ma cōclusio.** possibile ē deficere nobis aliquo sensu post p̄nci
piū ḡnātōis acquiri sciam sēnsibiliū p̄p̄rioz illi sensus. p̄z
per argumentū p̄mū ante oppositū. **Sc̄da cōclusio** defici
ente nobis aliquo sensu p̄ticulari a p̄ncipio ḡnātōis possibi
le est per cōcept̄ cōes sciam aliquā acgrere de sensibili p̄o
p̄rio illius sensus. p̄batur. q̄z deficere visu in sor. adhuc sciē
tiam h̄re poterit p̄ hāc v̄lem. oīs qualitas per se sensibilis ē
immutatiua sensus et p̄ eandē sciet q̄ oīs color ē immutatiū sē
sus: sic etiā vult arist. in p̄hemio. q̄ sciēs oēs dualitatē eē pa
rem: sciat hāc eē parē. sed hec erit cōfusa notitia et nō distin
cta vt p̄z. **Sc̄do: cōclusio** p̄bat sic. ponat̄ q̄ sor. a p̄ncipio
ḡnātōis careat odoratu et videat p̄la aīalia a lōginquo val
de moueri ad cibū sic vultures et tigrides. tūc p̄tingit vt sor.
intra se discurrat. q̄ illa aīalia p̄cipiāt illū cibū. et nō p̄ intel
lectū. q̄z carēt intellectu. q̄ p̄ aliq̄e sensū et nō p̄ visū audituz
gustū vel tactū. sic ipse intra se p̄babit. et sic tandē cōcludet
q̄ p̄ quēdā aliū sensū illū cibū p̄cipiūt. cuius aliq̄d est obm p̄
p̄riū distictū ab obis p̄p̄riis alioz sensuum. et sic d̄ odore sci
entiā acgreret i. cōi et cōfusa. hec cōclusio veritatē hēt taz de
scia q̄ h̄r p̄ viā inuentionis q̄z de illa q̄ hētur p̄ viā acq̄sitionis
a doctore. **Tertia cōclusio.** posse ē deficere nobis aliquo
sensu a p̄ncipio ḡnātōis sciam acgr̄i de sensibili p̄p̄rio il
lius sensus p̄ cōcept̄ sp̄ales et cōnotatiuos: posset p̄bari sicut
p̄cedēs. **Quarta cōclusio** ponitur a q̄busdā. impoē est defi
ciēte nobis a natiuitate aliquo sensu a nobis acgr̄i sciaz p̄o
p̄riū sensibilis illi sensus p̄ cōceptus p̄p̄rios et pure q̄ditati
uos. p̄bat̄. q̄z tali deficere sensu ipoē est nos cernere con
ceptū p̄p̄riū et mē q̄ditatiū sui sēnsibilis p̄p̄riū. q̄z tē. assūptū
d̄nt eē notū experientia. **Sc̄da.** sicut non hēam cōceptus speci
ficos et pure q̄ditatiuos dei: itelligētiā et mē p̄me: sic nec
alic̄ sensibilis p̄p̄riū et pure q̄ditatiū h̄re possum̄ cum a
nobis sentiri nō possit. nō. n. videt̄ cā aliqua diuersitatis. vo
lūt̄ iḡr isti q̄ intellect̄ de nulla re cōceptū specificū et pure q̄

ditatiū formare possit nisi illa res vel sibi sibi p̄cepta sit p̄
sensū exteriorē. et p̄ oīs de reb̄ q̄ per sensum exteriorē p̄cipi
nō p̄nt d̄nt esse sciam solū p̄ cōcept̄ quosdā cōnotatiuos et cir
cūlocutorios. Hāc cōclusionē dicit̄ eē ad mētē ari. loco alle
gato. **Quinta cōclusio** ponit̄ a q̄busdā modernis q̄ p̄cedēs
cōclusio solū vera est de scia acgrēda p̄ inuentionē. et nō de
scia a doctore extrinseco acgrēda. p̄z fm̄ eos. q̄z lz cecus a na
tiuitate específicos et pure q̄ditatiuos cōcept̄ color̄ habere
nō possit a seipso inueniēdo. poterit t̄m ab alio acgrere. pote
rit. n. p̄ auditū et doctrinā scire q̄ oīs albedo ē color. et q̄ ē dif
gregatiua visus. hāc cōclusionē d̄nt esse ad mentem Aristo.
Ego vero puto nullū eē fundamentū p̄ q̄d illū sit pote
de scia acgrēda p̄ viā doctrinatōis ab extrinseco. et nō p̄ viā
inuētōis a seipso. et hoc patere p̄t cōsiderāti. lz cōcedendū sit
q̄ per viā inuētōis esset difficilī h̄re tales cōcept̄. t̄m circa
fundamentū quarte cōclusiōis ē nō parua dubitatio. Nam
cōiter cōcedim̄ de forma subali māli intellectū posse habe
re conceptū p̄p̄riū et pure q̄ditatiū. **Itē** de habitib̄ aie
et de sp̄eb̄ sēnsibilib̄ siue intelligibilib̄. Itē de q̄busdā qua
litarib̄ nō sensibilib̄ sensu exteriori. sic sūt nālis potētiā v̄
impotētia. **Itē** de retonibus q̄busdā. sic de amicitia ini
micitia: paternitate et filiatōe et similib̄. q̄ t̄m sensu exteriori
nō p̄cipiūt vt p̄z. q̄re v̄ eoz fundamētū deficere. vel si di
cant q̄ de p̄dictis itellect̄ nullū p̄t habere cōceptū specifi
cū et pure q̄ditatiū. vt q̄si vidētur dicere et sic h̄nt d̄nt res
p̄dere restabit vt r̄ideāt rōnib̄ tenētū oppo. de quo vi
de i. q̄nibus tertij de aia. Possem̄ q̄ alr̄ et p̄babiliter ad q̄
nē r̄ndere q̄ deficere penit̄ nobis aliquo sensu a p̄ncipio ge
neratōis nō possem̄ ita p̄fectā et cōpletā habere notitiā sci
entificā de sensibili p̄p̄rio illi sensus. sic p̄t human̄ itelle
ct̄ h̄re. et hoc p̄t eē ad mētē ari. **Ex** cognitōe. n. et iudicio
sensus habilitat̄ cognitio et assēsus itellect̄. q̄re illa habilita
te deficere nō ita p̄fectā cognitionē et assensum poterit h̄re
itellect̄ sicut ē aptus h̄re de sensibili p̄p̄rio illius sensus.
Et d̄nt notāter penit̄ deficere. q̄z nō videt̄ repugnare alicui
deficere sensum a natiuitate. et t̄m b̄nficio medici restaurari
posse vt si p̄ excessū nimie hūiditatis cerebri producat̄
sor. nihil potēs odorare et i. processu t̄pis remoueat̄ illa hūi
ditas sic vt organū olfat̄ remaneat debite dispo. ad opati
onem olfatiuā. Et hūc modū r̄ndendi dicere possum̄ eē ad
mētē ari. q̄ t̄m n̄ mltū deuiat a mō respondēdi q̄rte cōlonis.

Ad rationes principales. **Ad** p̄mam p̄z ex p̄ma
cōclusionē. **Ad** sc̄dam dicerēt tenē
tes cōlonem q̄rtam. q̄ in illo casu nō haberef̄ scia de odore
p̄ cōceptū p̄p̄riū et pure q̄ditatiū. sed p̄ cōes aut p̄ cōnotati
uum. et eodē mō dicerēt de sciētia dei intelligentiā et mē
p̄me. Et idē dicerēt ad cōfirmatōem. Sed penes vltimum
modū diceretur sciam illā acq̄sitam de odorabilib̄ minus
eē p̄fectā in ea quā itellect̄ acgrere p̄t sensib̄ extetiorib̄
sibi debite ministrātib̄. **Ad** tertiam cōfirmatōem eodē
mō r̄nderi p̄t fm̄ vtrūq̄ modū r̄ndendi. Quidā t̄m moder
ni r̄ndent alr̄. dicentes q̄ q̄dā sūt cāe nobis posterij note su
is effectib̄ et iste p̄ suos effectus a nobis cognoscuntur sicut
deus et itelligētie. q̄dā sunt nobis et nāe suos effectibus p̄ores
et tales effect̄ suos nobis declarāt. sicut color sp̄es coloris. et
odor sp̄es odoris. quedam vero nec prius nec posterij note
nobis sūt sicut qualitates p̄me se h̄nt ad colores et odores. et
tales nec nobis suos effectus declarāt. nec ecōuerf̄. et p̄ hoc
v̄ cessare ar. Hāc t̄m r̄nsionē puto min̄ sufficientes. Nam
si q̄s p̄fectā et scientificā notitiā p̄ q̄d acgrere debet d̄ co
lore aut odorib̄: oportebit causas a q̄bus effectiue depēdēt
cognoscere quales sūt qualitates p̄me. q̄re dicēdū ē q̄ notī
tia propter q̄d cause p̄dictis effectib̄ sunt nobis notiores.
Ad quartā d̄nt q̄ te h̄nt simul visū et gustū visus de p̄ ac
cidēs te ducere p̄t i. cognitionē dulcedinis. nō q̄z visus illā
dulcedinē cōprehēdat. s̄z q̄z per ipam albedinē cōprehēdis

rem cui⁹ dulcedinē gustasti. et sic p̄ter p̄pter spēs dulcedi-
nis que sūt cū spēsibus albedinis lactis i memoratiua p̄serua-
te fuerāt moueris ad illā dulcedinē p̄phendēdā. Ex quo p̄z
q̄ ad hāc cognitiōez nō te p̄duceret visus nisi iaz opatio gu-
stata p̄cessisset. et p̄ b̄ dicere ad formā argumēti q̄ l̄z visus
sine gustu. nō sit minoris potētie p̄ se q̄z dum coniūgitur gu-
stui. tñ p̄ accūs est potētie minoris. ¶ Ad 5^m p̄m 4^m p̄nē di-
cere sic ad scōz. S̄z p̄m aliū modū dicere q̄ ipole est per
nām dari sextū sensū exteriorē. q̄re de q̄litatibus occultis
et silibus tā p̄fectā sciaz acgrere pōt itellect⁹ human⁹ sicut
h̄re sibi sit pole. sic at nō p̄tigeret de visibilib⁹ et odorabilib⁹
ōfinite visu vel odoratu. ¶ Ad sextā d̄r q̄ alicui⁹ v̄lis noti-
tia imediate ex iductōe depēdet c⁹ singulares sunt ad sensū
note. q̄liter oēm ignē eē calidū v̄liter cognoscimus iducēdo
ex singularib⁹ ad sensū notis. alicui⁹ v̄o v̄lis notitia nō ime-
diate s̄z remote ex iductiōe depēdet. sic p̄tigit de p̄pōnibus
p̄noiatis i argumēto. Nullā. n. notitiā acgreret itellect⁹ nisi
iā nō sensitia p̄cessisset q̄ nō p̄phēdit nisi singularia. de qb⁹
p̄nt itellect⁹ iductōez formare poterit. D̄r enī i libello de sē-
su. q̄ nihil est in itellectū qn p̄us fuerit i sensu. et p̄ b̄ p̄z ad ar⁹.
¶ Ad p̄mā p̄firmatōz d̄r q̄ q̄dā iductio ē directe et imedia-
te ex simplicib⁹ ad sensū notis. vt si iheraf q̄ ois ignis est ca-
lidus p̄ ei⁹ singlares. Quedā vero est ex singlarib⁹ idirecte
et remote depēdetib⁹ a nō sensitia. q̄les sunt iste singlares
h̄ itelligētia ē sepata. et hec. et sic de singulis. notitiā. n. istarū
acgrim⁹ p̄ notitiā suoz effectū. v̄z. motuū celestiuū q̄ a nob
sunt sensati. vt p̄z. suffic̄ aut ad mētē Arist. oēm iductōez esse
p̄ sensū imediate vel remote directe vel idirecte. et p̄ hoc in-
tēdebat remouere opinionē p̄lonis q̄ ponebat sciam in nob
isui ab ideis sepatis. et p̄nt q̄ deficiēte sēsu ad huc cā scie de
sensibilib⁹ i nob remaneret et p̄seruaret p̄ ideas. ¶ Ad con-
firmationē scōz d̄r q̄ l̄z iductō nō imediate p̄seruiat ad sci-
entiā p̄prie dictā s̄z sola dem̄ratio: imediate tñ fūire pōt pro-
p̄to p̄ ipam acgrit⁹ cogn⁹ v̄lis qd est p̄m i dem̄ratione. et b̄ ē
p̄sonū omē. in p̄hemio p̄hycōz. vbi d̄ic q̄ l̄z singularia non
itrēt dem̄ratōez. sūt tñ p̄m cognitiōis v̄lium q̄ p̄ se itrāt de-
m̄ratōez. ¶ Et cū v̄lteri⁹ arguit p̄ eandē rōnem exēplum et
entimema ad sciaz deseruiēt. d̄r q̄ entimema nullo mō de-
seruiret nisi p̄ quāto v̄tualr est fillus: et sic dem̄ratio v̄tualr
eēt. Exēplū v̄o nō nisi p̄ accūs igredi pōt p̄cessū scientificuz
p̄p̄e. s̄z iductio p̄ se ad illū deseruire pōt vt d̄m̄ ē p̄z. q̄re n̄
fuit Ari. i sufficiēs si de his duob⁹ mētione nō fecit.

Est autem omnis sillogismus per tres termi-
nos et c.

Questio XXXVIII

Veritur 38. Utz in p̄dicatis p̄ se vel
per accūs possit eē p̄cessus i
ifini^m p̄ se. Arguit p̄ sic. pla. fuit p̄ se cā gnāti-
onis soz. et cicero p̄ se cā gnātionis platonis.
et sic ē i ifinitū. ergo et c. et c. et aīs notū ē
supposita eternitate mūdi et p̄nt eternitate
humane spēs. ¶ Scō sub aiali ifinita ḡna
p̄tinetur v̄l saltē sub nūero nob ignoto. iḡr et. assumptū p̄ba-
tur. qz eq̄ et hoi v̄nū genus cor̄ndet qd nullis alyz cor̄ndet
spēs. p̄ueniūt. n. ambo i aliq̄ in quo nulle alie p̄ueniūt spēs.
s̄l r equo et asino aliud cor̄ndet gen⁹. hoi etiaz et asino aliud
gen⁹ attribuit. et sic de oib⁹ spēsibus aialiū eas iuicē p̄binādo
sed hec oia sūt ifinita vel saltē sub numero nobis ignoto. vt
p̄z. et c. Ex quo p̄nter h̄r qz sub aiali p̄la ḡna subalterna p̄ti-
nent q̄ spēs spālissime p̄m q̄ p̄les spēs p̄binatōes sub eo cō-
tinētur. ¶ 3° ifinita idiuidua sub eadē spē p̄tinent. ḡ ifinita
eē p̄nt subta dem̄ratōis. et p̄ idē ifinita p̄dicata. aīs p̄z de ifi-
nitis p̄tib⁹ p̄trini. aut ifinitis p̄ctis i l̄ia. ¶ Itē de ifinitis
hoib⁹ successiue p̄ductis et p̄ducēdis. p̄ntia v̄o p̄ma tenet. qz
idiuidua p̄nt eē subta dem̄ratōis saltē p̄ticularis. ¶ 4° i nu-
meris ē p̄cessus in ifinitū quoz vnus est per se cā alterius.

ḡ et. assumptū p̄z. et. n. binari⁹ cā trinary. et trinary⁹ cā q̄terna-
ry. et sic i if^m fiet p̄cessus i ascendēdo. ¶ 3° dē arg^m fieri pōt
de figuris. vt p̄ 3um seḡ q̄drāgulus. et triāgulus ē p̄ se cā. et
post q̄drāgulū p̄tagon⁹. et sic in ifinituz. Ex q̄bus iherf cum
numer⁹ q̄ ē alteri⁹ cā i ei⁹ diffōne ponat q̄ i p̄dicatis p̄ se p̄mi
modi ē in if^m p̄cessus. Inferf. 2° cū cuilibz numero p̄pria
isit passio siue isint passionēs q̄ i p̄seitate scōi modi abitur i
ifinitū. ¶ 5° i p̄ceptib⁹ aie est p̄cessus ifinit⁹. ḡ et. assumptū p̄
bat. vbi. n. i itellectū soz. et pla. sint duo p̄cept⁹ singlares et syno-
nimi p̄tigit i mētē v̄riusq̄ abstrabi p̄ceptū cōez. cū ḡ p̄cept⁹
q̄ abstrahēt erūt q̄litates q̄dā singlares: p̄tigit ēt ab illis
alios abstrabi p̄cept⁹ cōez. et sic in if^m. ¶ 2° in itellectōib⁹
ē i if⁹ p̄cessus: ḡ et. assumptū p̄z. Nā p̄. a. itellectionē itelligo
lapidē. et qz p̄tigit me itelligere. a. itellectōz. sit ḡ q̄ itelligat
mediāte. b. et b. itelligit mediāte. c. et sic i if⁹. q̄ et c. ¶ 7° si
ps affir^m nō sit v̄a b̄ maxie p̄tigit p̄ rōnē Arist. qz ifinita non
p̄tigit p̄trāsire. s̄z hoc v̄ falsū. qz p̄trāsies aliq̄ lineā p̄trāsit
p̄cta ifinita q̄ sūt i eadē l̄ia. iḡ et c. ¶ Itē p̄trāsit ifinitas p̄
tes eiusdē linee. q̄ et c. ¶ 8° si nō. b̄ v̄ p̄ illud fundamētuz
Ari. q̄ ifinitū p̄m q̄ ifinitū est ignotū. ¶ S̄z hoc nō v̄r v̄ez
qz. 3. p̄hycōz. et i p̄mo de celo d̄terminat ab Arist. de ifinito
p̄m p̄pria rōnē et diffōnē ifinitū. qd nō p̄tigeret nisi if⁹ s̄z q̄
if⁹ eēt notū. ḡ et c. ¶ 9°. iter duo extrēa p̄tigit ifinita esse me-
dia. ḡ rō p̄bi i textu nō p̄cludit ad p̄bādū p̄tē ne^{uam}. a⁹ p̄z d̄
duob⁹ p̄ctis extrēis v̄nū⁹ li⁹ recte iter q̄ sūt if⁹ p̄cta et if⁹
p̄tes. ¶ Decimo si nō sit p̄cessus i if^m in p̄dicatōib⁹ p̄ se a
pari nō erit p̄cessus in if^m i p̄dicatōib⁹ p̄ accūs. qd tñ est cō-
tra itēdōez Arist. i textu. qz i p̄dicatōibus p̄ accūs nō erit pro-
cessus i if^m i sursū nec i deorsū. cū. n. p̄dicam̄ta sint fini⁹ et gnā
et spēs i eis p̄tēta sint finita: oia denomiatiua i eis sūt finita
p̄m gen⁹ v̄l spēs. et p̄nt oēs p̄dicatōes p̄ accūs simplices sūt
finite. et p̄ idē p̄posite sunt finite. qz ex finitis n̄ p̄nt fieri nisi
p̄binatōes finite. et eodē mō si accūs subyciat accūs vel s̄be
oēs iste p̄dicatōes erūt p̄m spēm vel gen⁹ finite. ¶ Sorte d̄r
q̄ argumētū p̄bat v̄itatē. s̄z Arist. itellexit q̄ i p̄dicatōibus
p̄ accūs s̄z idiuiduū acceptis ē p̄cessus i if^m. ¶ S̄z p̄. qz tūc
a s̄l i ex p̄dicatis subalib⁹ eēt p̄cessus i if^m. sub eadē. n. spēs
if⁹ idiuidua p̄tinetur. vel s̄l. v̄l successiue vt p̄us arguebat
¶ S̄z. l̄z ita eēt tal tñ p̄cessus nō eēt in sursū nec i deorsū de
q̄ loq̄tur Ari. eo q̄ idiuidua sub eadē spē nō ordināt p̄m sub
et supra. ¶ Ultimo dem̄ratio solū ex p̄uertibilib⁹ procedit. ḡ
frustra ab Arist. p̄bat q̄ in sursū et in deorsū nō sit p̄cessus i
if^m. et c. et c. qz p̄uertibilia nō se h̄re p̄nt p̄m sub et supra. et as-
sumptū patuit supra ex diffōnib⁹ dem̄ratōis et scire.

Ad oppositū ē Ari. et ei⁹ expositores p̄ poste. p̄ totū
illō cā. Est at ois fill⁹ p̄ tres termi-
nos. ¶ Alias dū mouissē ar⁹ h⁹ q̄onis occurrebat mihi fan-
tasia p̄lete. ipam d̄terminādi. v̄ez p̄ multiples cās de-
stiti a scribēdo p̄ ānos tres. Deus itaq̄ dignē mihi ipartiri
ḡram ac lumē elargiri quo ad h⁹ q̄onis d̄terminatōez et alia-
rum de q̄bus itēdo possim cum dilucidatōe v̄itatis feliciter
accedere. Pro nūc itaq̄ leuiter p̄trāsies mihi t̄ps referuo
alias si p̄tigerit meli⁹ d̄terminādi. Et p̄ quedā p̄mittentur.
Scō ponent cōclūsiōes.

Quantum Ad p̄mū sit hec p̄ma disti⁹. sic duplex est
cā. s. p̄ se et p̄ accūs. ita duplex est p̄dicatū
s. p̄ se et per accūs. Cā p̄ accūs sicut albū ē cā dom⁹. Cā vero
p̄ se ē sicut domificator. D̄r vero p̄ se cā. qz per nām suaz. vt
sic ē illi⁹ effectus cā. Quid aut sit p̄dicatū per se. et p̄ accidēs
patuit supra. vbi d̄m̄ fuit de modis. s. p̄seitatis. ¶ 2° distin-
ctio sic duplex ē cā p̄ se. v̄z. eēntialr ordiata et nō eēntialiter
ordiata. sic p̄portōalr duplex est p̄dicatū per se: Exēpli ḡra.
ille domificator l̄z sit p̄ se cā h⁹ domus tñ p̄m q̄ iste singula-
ris nō dicef eēntialr ordinata. Ordo. n. eēntialr solū iter eēn-
tias rez i spē vel ḡne repitur. non autem iter idiuidua vt te-
stantur coiter p̄hantes. et ideo l̄z domificator. vt sic dicatur

causa eentialiter ordinata in factōez dom^o: n̄ tñ s̄ q̄ iste vel ille domificator. s̄l̄r l̄z aial rōale siue risibile dicat̄ p̄dicatū p̄ se r̄ eentialiter ordinatū resp̄cū hoīs istis ī spē cōsideratis. respectu tñ h̄ hoīs nō d̄r eentialr̄ ordinatū. S̄l̄r nec h̄o rōnale nec h̄o risibile dicere p̄dicatū eentialr̄ ordinatū. ¶ 3ª distinctio p̄dicatū p̄ se r̄ eentialr̄ ordinatū quoddā est pure ḡditatiuū. v̄z. eentialm̄ rei igrediens vt aial r̄ rōnale respectu hoīs. quoddā nō pure ḡditatiuū s̄c̄ p̄dicatū emanās siue egrediēs ab essentia rei vt risibile. ¶ 4ª distinctio q̄ ī aliqua multitudine sit p̄cessus in īfī^o multipl̄r imaginari possum^o p̄rimo in his que sunt p̄accīs. Sc̄do in his q̄ sunt per se. ¶ 3te in his q̄ sūt p̄ se siue sint p̄ se cāe siue p̄ se p̄dicata dupl̄r imaginari possumus. Uno mō iter īdiuidua tñ. Alio^o īpīs s̄m̄ genus r̄ spēz cōsideratis. Et s̄ iterum ē dupl̄r. vel quo ad reales cās effect^o. vt q̄ īfinite sūt cause effectiue aut finales ignis: aut q̄ ī materijs r̄ formis nālis effect^o sit in īfī^o p̄cessus. aut quo ad p̄dicata p̄ se vel eoz subta. r̄ hoc erit vel quo ad modū 2^m p̄seitatis. vt si īfinite sūt eiisdē subī passiones. aut īfinita eiisdē passiōis subta. aut q̄ ad modū p̄mū p̄seitatis r̄ s̄ multipl̄r cōtingit imaginari. aut q̄ īfinita sūt gnālissima. aut īfinita spālissima eiisdē p̄dicamēti vel gnā eqliis cōitatis. aut q̄ ascēdēdo a min^o cōi ad cōius p̄cedat̄ in īfinitū. aut e^o descēdēdo. ¶ 1^a sup̄pō q̄libet diffō est apra de se notificare suū diffinitū. p̄z de mēte Aris. p̄ thopicoz. r̄ alibi ī pl̄ib^o locis. vbi vult q̄ q̄libz diffō deē cā inotescendi. Hoc ē vt p̄ se notū. ¶ 2^a Premitto sc̄do q̄ cū alicuius diffōnis aliq̄ ps sit diffinibil^o r̄ ei^o diffō sit īgta p̄ma diffō nō poterit cōplete notificare diffī^o. p̄z de se. cū. n. h̄o p̄ al^o diff. n̄iat̄. r̄ aial sit diffinibile si diffō aial sit īgta nō poterit hoīs diffō cōplete suū diffī^o notificare. ¶ 3^a sup̄pō. intellect^o human^o nō pōt īfī^o dīstincte ītelligere. p̄z. q̄ est v̄tus finite potētie. r̄ p̄ cōis nō cōtingit īp̄m īfī^o dīstincte p̄trāsire. p̄z ē sup̄pō de mēte Ari. tractatu illo. Est at̄ s̄lls oīo. r̄ 3. p̄h̄ycoz tractatu de īfī^o. r̄ p̄ de celo ¶ Et notāter d̄r dīstincte īte^o. nō. n. repugnat ītellectū humanū ītelligere īfinitas pres cōtinui aut īfī^o p̄cta līe sub rōne quadā cōi r̄ cōfusa. l̄z n̄ oīa p̄dcā ītelligere possit vnūquodq̄ ab alio dīstinguendo. ¶ 4^a sup̄pō. p̄pōnes dem̄rabiles nō p̄fecte sciri p̄nt nisi dem̄rēt̄. p̄z de se. ¶ 5^a sup̄pō. si aliq̄ sit p̄positio h̄is aliq̄ p̄ore per quā dem̄rari possit nō p̄fecte sciet̄ nisi p̄pō p̄or īpā sit nota: vel hitu q̄ scia d̄r. v̄ hitu q̄ d̄r ītellectus. r̄ hoc dico p̄pter p̄n^o de ḡbus nō p̄p̄ie h̄r scia. s̄z ītellectus. ¶ 6^a sup̄pō cōtingit aliqd̄ simpl̄r sciri. p̄z ex deterioratis sup̄i^o. r̄ sic cōtingit scire p̄ dem̄ratōez. sic ē p̄ diffōnē. l̄z min^o p̄p̄ie. ¶ Ultimo p̄mittit̄ q̄ dem̄ratio ē ex his q̄ sunt p̄ se. mōdi aut̄ p̄seitatis. p̄ncip̄ defuientes dem̄ratōi sūt p̄m^o r̄ sc̄os. vt p̄us visū fuit. ¶ 1^a p̄z. r̄ si īfī^o sint īdiuidua sub eadē spē. n̄ tñ ex hoc seq̄t̄ in cāis p̄ se eē p̄cessū in īfinitū. p̄z p̄z de īfinitis punctis. r̄ de p̄tib^o īfinitis alic^o cōtinui. q̄ actu p̄ntie sūt īfī^o. l̄z nō actu sepatiōis. Nō. n. p̄nt s̄l̄r eē īfī^o partes actua liter abiucem sepatē. Sc̄da ps p̄z. q̄ vn^o p̄ctus nō d̄r cā alteri^o. necyna ps ītegral cōtinui d̄r cā alteri^o p̄tis. ¶ 2ª cōclō. sup̄posita eternitate mūdi licz ī cāis p̄ se sit p̄cessus in īfinitum. ex hoc tñ nō euidēter cōcludit̄ in cāis eentialr̄ ordinatis eē p̄cessū in īfī^o nec ī p̄dicatis per se eē p̄cessū in īfī^o. p̄z p̄ma ps p̄z p̄ arg^o p̄m^o. 2^a v̄o p̄z ex 2ª dīstictōe. q̄uis. n. gnātōz fort. īfinite p̄cesserit cāe p̄ se vt īfiniti hoīs. non tñ ille sūt eentialr̄ ordinate cū oēs sint īdiuidua sub vna spē cōtenta. 3^a v̄o p̄z cū p̄dcē cāe nō de se iucē p̄dicent̄. ¶ 3ª cōclusio. et spē spālissimas alicuius p̄dicamēti eē actu īfinitas non sic repugnat nāe dem̄ratōis gn̄ de aliq̄ vel multis illaz cōtingeret h̄re sciam per dem̄ratōez. r̄ p̄ diffōnem. patz. q̄ licet sub aiali imaginemur spē aialiū īfinitas: possem^o tamen de eā notitiā h̄re dīffinituā vbi sup̄iora ad īp̄m sint finita vsq̄ ad gnālissimū. qua habita p̄ eius diffōnem poterit notitiā h̄re dem̄ratuā per illā tanq̄ per mediū dem̄ratōis. Ex quo īferi q̄ q̄uis īfinite spē numeroz eēnt actu adhuc de q̄libz

istaz notitiā possem^o h̄re tā dīffinituā q̄ dem̄ratuā. p̄z. q̄ ille eēnt spē spālissime. S̄l̄s cōclō poni posset d̄ gn̄ibus eqliis cōitatis sub aliquo gn̄e cōtatis. vt si imaginemur sub corpore aiato īfinita gnā cōtineri. ¶ 4^a cōclō. ipole est in p̄dicatis p̄ se r̄ eentialr̄ ordinatis ī p̄mō p̄seitatis eē p̄cessū in īfinitū s̄m̄ as̄sum ab inferiori ad sua sup̄iora. p̄bat̄ sic. q̄ dato opposito p̄nis seq̄ret̄ q̄ de nullā spē illi^o coordinatōis possz h̄ri nō dīffinituā. q̄ est manifeste falsū. r̄ p̄ penultimā sup̄pōnem. cōnā p̄bat̄ sic. Quelibet diffō saltem pure ḡditatiua dat̄ p̄ genus īmediatū. s̄z per nullū gen^o illius ordinis. potest eius spē notificari. q̄ r̄c. ma. est per se nō. r̄ mī. p̄bat̄. q̄ q̄libet illoz genēz est dīffinibile. r̄ p̄ ei^o dīffōnē cōgsci non pōt. īgr̄ r̄c. t̄z cōnā p̄ sc̄daz sup̄pōnē. r̄ ma. p̄z cū q̄libet illoz beat̄ supra se gen^o. mīoz v̄o p̄z. ad p̄fectā. n. notitiā illi^o gn̄is oportet īp̄m ī oīa p̄ se sup̄iora resolui p̄ ītellectū quodlibet īp̄oruz dīstictē cognoscēdo. s̄z s̄ nō ē pole vt p̄z p̄ tertiā sup̄pōnē q̄ r̄c. ¶ 5ª cōclō. vbi ī p̄dicatis p̄dcis eēt in īfinitū p̄cessus ī descēdēdo tñ licet nō repugnaret de aliquo gn̄e notitiā h̄re dīffinituā s̄m̄ q̄ ē gen^o. de nullā tñ re illi^o ordinis nō dīsticta r̄ spālissima h̄ri posset. p̄z p̄ma pars p̄nis p̄z. vbi. n. quis imagineē subam eē gnālissimū supra q̄ nō sit genus. r̄ q̄ a suba descēdēdo ad īdiuidua sit in īfinitū p̄cessus genus īmediatū sube poterit p̄ illā cōueniēter dīffiniri. 2^a ps p̄bat̄. q̄ tūc nō esset pole ad spālissimū deuenire aliogn̄ sequeret̄ q̄ alicui^o īfiniti dareē vltimū r̄ finis q̄ repugnat. ¶ 6^a cōclusio. vbi ī aliq̄ coordinatōe p̄ntali sit ad gnālissimū ascēdēdo deuenire r̄ ad spālissimū descēdēdo necio ītermedia gnā s̄m̄ ascensū r̄ descensū erūt finita. p̄z p̄bat̄ q̄ tūc ambitus cōitatis illius gnālissimi erit finitus. s̄l̄r ambitus cōitatis spālissimi erit finit^o. r̄ p̄ cōis excessus cōitatis gnālissimi supra spālissimū erit finit^o. finiti. n. ad finitū solū ē excessus finitus seu p̄portio finita. Cum īgr̄ ille excessus sufficiēter euacuet̄ per gnā ītermedia seq̄tur gnā ītermedia s̄m̄ ascensum r̄ descensū eē finita. ¶ Contra p̄nem posset sophystice īstari. q̄ toto excessus iter gnālissimū r̄ spālissimū ad imaginationē diuiso ī p̄tes p̄portōales r̄ p̄me p̄ti p̄mū gen^o cōnt̄ deat. r̄ sc̄de 2^a. r̄ sic deiceps: īfinita erūt ītermedia gnā s̄z q̄ illius excessus īfinite sunt p̄tes. q̄ r̄c. ¶ Ad hoc r̄ndetur q̄ l̄z sic imaginari cōringat nō tamē est rōnale. nā cū euacuatio illi^o excessus fiat s̄m̄ ordinē naturaz vltimū r̄ nō s̄m̄ ablatiōnē multitudis īdiuidualis erit deuenire ad minimū excessū ambit^o cōitatis quo gen^o aliq̄ sup̄ius pōt īferius excedere. cui^o oppositū seq̄tur ex casu p̄dicto. ¶ 7^a cōclō. q̄uis ipole sit īfinita eē subta spē r̄ genere dīsticta q̄b^o equalr̄ aliqua passio cōpetat. si tamē ita eēt nō repugnaret nāe dem̄ratōis de ali quo vel pl̄ib^o illoz passiones illā dem̄rari posse. p̄z p̄ma ps h̄o p̄nis p̄bat̄. q̄ dato opposito seq̄retur dari nūez actu īfinituz. q̄ est d̄ s̄nīaz Ari. 3. p̄h̄ycoz. Posset ēt rōne me^a p̄bari s̄z p̄ nūc trāseo. 2^a vero p̄bat̄. sup̄posito. n. q̄ sub aiali essent spē īfinite posset aliq̄ passio aialis de multis ei^o spēbus per mediū p̄p̄iū dem̄rari vt p̄z. Et si q̄ratur nūqd̄ repugnaret nāe dem̄ratōis cōis q̄ oībus illis subis cōpeteret illa passio eque p̄mo. D̄r q̄ nō solū hoc repugnaret nāe dem̄ratōis imo etiā imaginatōi. p̄mū declarat̄. q̄ ad p̄fectā notitiāz sc̄iētificā p̄ dem̄ratōnē acgrendaz de illa passioe oporteret īp̄am dīffinituē cōgsci per subm̄ suū p̄mū: nā ī dīffōne passiois cadit ei^o subm̄ p̄mū vt visū fuit supra in caplo de p̄ se: cū igitur īfinita sint h̄ subta p̄ma oporteret īp̄sam per oīa illa cognosci. r̄ sic ītellect^o posset īfinita actu dīstictē cognoscere. q̄ est cōtra tertiā sup̄pōnē. 2^a p̄batur. q̄ illi subiecto dicit̄ aliqua passio cōpetere p̄ cui cōpetit nō rōne alterius. sed aly rōne sui. mō īp̄icat̄ d̄dictōez q̄. a. passio cōpetat. b. nō rōne alterius. s̄z aly rōne sui. s̄l̄r cōpetat. c. nō rōne alterius. s̄z aly rōne ipi^o. q̄ r̄c. ¶ 8^a cōclō. ipole est r̄ nāe dem̄ratōis repugnat subta alicui^o passionis ordine eentiali in īfinitum ascēdēdo procedere. p̄z p̄ma pars p̄z sicut p̄ma

pars precedētis dclonis. Scd̄a vero patz sicut q̄rta dclussio. ¶ 9° q̄. Nō d̄tingit passiōes d̄ subo per se dem̄rabiles in ifi- nitū in sursum abire. p̄bat qz si opposituz dclonis sit vez: hoc poterit altero duoz modoz imaginari. v̄l qz passio vni^o sub- iecti sit subz alteri^o passiōis. z sic in ifinitū. v̄l qz ab eod̄ subo fluat ifinite passiōes vna mediāte altera. s̄z p̄mū dici n̄ p̄t. nā si. a. sit passio. b. sub. z. b. sit passio. c. sub. z sic i ifinitū. tūc ad d̄pletā hūidā diffōnē. a. oporteret cognoscere. b. z cū. b. sit passio. c. nō poterit. b. diffinitive cognosci sine cognitōe. c. vt patz loco allegato. z sic in ifinitū. q̄r ad p̄fectā notitiā diffi- nitivā. a. oportebit ifinita disticte cognoscere p̄ scd̄az suppō- nem. S̄z hoc est ipole. vt p̄z per tertiā. iḡr de a. passiōe nō po- terit p̄fecta h̄ri notitia diffinitiva. z d̄r nec notitia dem̄rati- ua. cū illa diffinitivā p̄supponat. vt p̄z 2° h̄. ¶ Cōfirmat. qz nō poterit. a. de. b. dem̄rari z p̄ illā dem̄ratōez p̄fecte sciri ni- si. b. de. c. demonstrat vt patet ex suppositione quinta z sic erit de. b. resp̄cū. c. z. d. z sic i ifi^o q̄re si d̄z. a. d̄mōstratiue sci- ri de. b. oportebit itellectū ifinita disticte p̄rāsire. qd̄ est cō- tra d̄terminata. ¶ Cōfirmat rōne phi i textu. qz si. a. ē p̄pa passio. b. in c^o diffōne ponit. b. tūc. a. z. b. sunt d̄uertibilia. z p̄ idē. b. erit d̄uertibile cū. c. z sic in ifinitū. q̄r oēs ille passiōes z sua suba adiucē d̄uertunt. z sic nō erit p̄cessus in ifinitū in ascēdēdo. qd̄ fuit p̄bandū: Nec tñ rō restringit ad passio- nes p̄prias z adeq̄tas. Nec p̄t dici scd̄z qz si sic. cū passio po- sterioz fluat a subo mediāte p̄ori tanq̄ mediāte cā non pote- rit vna passio de subo d̄mōstratiue sciri nisi prior passio p̄r^o d̄m̄ratiue sciat. z sic in ifi^o. s̄z hoc est ipole vt ex p̄dictis p̄z. iḡr zc. P̄t etiā d̄firmari p̄ alias duas rōes p̄cedētes. ¶ Et si q̄ratur nūqd̄ d̄tingit in ifi^o abire i passiōib^o i deozuz de- scendēdo. ¶ R̄ndetur qz lz illud nō sit de facto pole. vt ex d̄cis p̄z. si tñ illud d̄tingeret non repugnaret aliq̄ vel m̄tras illaz d̄ subo p̄prio d̄mōstrari. z d̄nter sciri. Un̄ si a nūero flu- ant ifinite passiōes altera mediāte altera: poterit quelibet il- laz sufficiēter de nūero dem̄rari aut imediate aut mediate passiōe p̄cedēte. ¶ Silr idē etiā d̄tinget si ipar sit passio nūe- ri z sit subm̄ alteri^o passiōis: z sic in ifi^o. q̄uis Arist. i textu videat dicere oppositū. s̄z ei^o verba itelligēda erūt d̄ p̄cessu i ifi^o ascēdēdo. ¶ Ex istis p̄z q̄liter. i scd̄o modo p̄seitatis d̄tingit vel nō d̄tingit eē p̄cessū in ifi^o. ¶ Ad p̄bādū aliq̄s ex istis dclonib^o q̄b^o negat p̄cessus in ifi^o adduci p̄nt plurime rōnes tā metaphyze q̄z nāles. sed qz māz posterioristicā ali- qualr egrederētur. z qz Ari. rōnibus posterioristicis fuit d̄tē- tus iō p̄mittere. ¶ Ultima q̄. z si i p̄dicationib^o p̄ acc̄is in spē vel ḡne acceptis nō sit p̄cessus i ifinitū in sursum vel deoz- sum. ipas tñ in ifi^o abire ē oīo ipertinēs dem̄ratiōi. P̄rma ps p̄z ex penultimo argumēto añ opp^o. cū. n. gnālissima sint finita. et oīa ḡna z spēz p̄dicamētoz tā accidentiū q̄z substā- tie sint finita. opz p̄dicatōes oēs acc̄ntales siue acc̄is d̄ suba siue de acc̄nte p̄dicet vel eē: eē finitas. Hoc idē paruit in ex- pōne textus. Scd̄a ps p̄z. qz d̄mōstratio solū accipit p̄dicati- ones p̄ se z dimittit p̄dicationes per accidens. vt dicebatur in vltima suppositione.

Ad rationes p̄ncipales. ¶ Ad p̄maz p̄z ex scd̄a cō- clussioe. ¶ Ad tertiā vero p̄z ex p̄ma. nō enī se h̄nt ista idiuidua sic p̄dicata iucē eēntialr ordiata. aut cāe iucē eēntialr ordiate. z cū d̄r q̄ ifinita p̄nt eē subta dem̄ratōis saltē p̄ticularis: d̄cedit tenēdo lz ifinita sincathe- gozematice. s̄z hoc nō obstat p̄posito. qz nec iste d̄mōstrati- ones nec media ipaz nec subta vel passiōes iucē habebūt ordinē eēntialē. imo idē mediū z passio eadē in oib^o illis ad- duceat. ¶ Ad scd̄az q̄qd̄ sit de d̄na negat assumptū. d̄cedit tñ numez spēz q̄ sub aīali d̄tinētur nō eē nobis notū. Ad p̄batōez negat assumptū. lz. n. plus adiucē d̄ueniāt hō z equ^o q̄ hō z asin^o saltē p̄fectiōalr nō segtur hōi z equo vni^o gen^o corrdere qd̄ asino nō corrdideat. sed sufficit gradū p̄fectiōis spēi equine p̄pingozem esse gradui p̄fectionis spēi humāe: q̄

gradū p̄fectiōis spēi asinine. Nam si illud fūdamentū eē- vez sic qdam crediderūt sequeret q̄ sub aīali plura d̄tinere- tur genera q̄ spēz spālissime. si enī q̄tuoz existentibus spe- ciebus sub aīali sex d̄binationes disticte ex eis fieri p̄nt z p̄ aduersariū cuilibet d̄binatōi p̄ se vni^o gen^o corrdidet. q̄r sex erūt ḡna q̄tuoz ex̄itib^o spēb^o spālissimis sub aīali. qd̄ est ab- surdū. ¶ Idē a fortiori segtur si spēz sit supra q̄tuoz. ¶ Itē seq̄ret q̄ hō diffiniri nō posset p̄ gen^o imediatū qd̄ est irrō- nabile. nō. n. est rō q̄r magis diffiniri d̄z per genus i quo d̄ue- nit cū equo q̄ p̄ gen^o i quo d̄uenit cū asino. nec p̄ aīal cuz sit gen^o mediatū ipsi^o vt d̄nt. q̄re zc. ¶ Ad q̄rtā d̄r p̄ q̄ accipiē- do numez p̄prie nō sūt actu spēz numeroz ifinite. nō enim ē d̄abil^o numer^o actu ifinitus vt s̄ctit Ari. 3. p̄hycoz tractatu d̄ ifinito. q̄uis ēt ifinite eēnt species numeroz i actu. nō tñ de seiuicem p̄dicaretur cū sint spālissime. z ideo nō repugna- ret de ipis sciam tam diffinitivā q̄ d̄monstratiuāz posse h̄ri vt d̄cm̄ fuit in 3° q̄ne. Et d̄r negatur q̄ i diffōne numeri se- quētis ponat p̄cedēs. z sic in ifi^o. Cōparatur. n. adiucēz sic ps itegralis z totū itegrale: pars autez itegralis nō ponitur i diffōne totius vt p̄z. z quāuis ita eēt nō tamē ponereē i diffō- ne ipsi^o nisi i obliquo. z sic nō essent tāquam predicata iucē i aliquo p̄dicamēto eēntialr ordiata. cuz aut d̄r q̄ i p̄seita- te scd̄i modi abitur i ifinitum: dicitur q̄ passiōes numeroz esse ifinitas sicut esse iam numeri sūt ifiniti nō repugnat d̄- ctis. neq̄ ex hoc p̄prie segtur i p̄seitate secūdi modi eē p̄- cessus in ifi^o. sed hoc sequeret si vni^o sub i ifinite eēnt passio- nes successiue vel si passio vnius sub i esset subiectū alterius passiōis. z sic i ifinitum. vt inuit Arist. i textu. ¶ Ad quītas dicitur q̄ a cōceptibus synōimis sor. z platonis abstrahi cō- tinue cōceptum cōem duplr itelligi potest. Uno modo illis cōceptibus d̄sideratis fm̄ q̄ signa sunt. Alio mō fm̄ q̄ sunt res quedam siue qualitates quedam singulares. primo mō proceditur i ifinitum. sed sic procedēdo ad ḡnālissimum de- uenitur z ad trāscēdēs vltra quod procedere n̄ d̄tingit. verbi- gratia. si i mente sor. z platonis sit talis cōceptus homo. et ab vtroz d̄siderato fm̄ q̄ est hominis significatiu^o abstra- batur d̄cept^o cōis abstrahet ille d̄cept^o aīal. z sic vltorius do- nec deueniet ad subam z ad ens vltra qd̄ fm̄ q̄ est significa- tium abstrahere nō d̄tingit. Scd̄o modo n̄ icōuenit i ifinitū p̄cedere posse q̄uis de facto n̄ d̄tingat. verbi ḡra ex̄ite i mē- te. sor. z platonis tali d̄ceptu substātia. cū vtraz sit qualitas qd̄ā singularis ab ea tāq̄ a re singulari abstrahi p̄t d̄cept^o cōis significās illā q̄litate. z iterū ab vtroz illoz ali^o ab- strahi p̄t d̄ceptus. ipsis d̄sideratis vt res vel q̄litates qd̄az z sic i ifinitū. z sic p̄cedēdo nō sit p̄cessus i predicatis qd̄ita- tiuis q̄ de seiuicem p̄dicatur qd̄itatiue. vt p̄z. ¶ Ad sextaz duplr r̄nderi p̄t vt dixi i. 3. de aīa. Uno modo q̄ licet me- diāte. a. itellectiōe itelligam lapidez. n̄ tamē oportet vt. a. i- telligā per aliā itellectōez ab ea distictam. sed ipaz p̄ se ipaz itelligo. z sic tolletur p̄cessus i ifi^o. Alio modo cōceditur q̄ .a. itelligo mediāte. b. itellectōe reali disticta ab. a. z sic in i- finituz procedere n̄ icōuenit. nec est d̄tra d̄terminata: lz n̄ sit pole itellectum humanum actu habere ifinitas huiusmodi itellectōes. Nec r̄nsio d̄sonat dictis Auic. z p̄babilior appa- ret. ¶ Ad septimā d̄r Ari. itentionem eē q̄ itellect^o huma- nus non potest disticte ifinita p̄rāsire in actu. tūc. n. eēt vi- gozis ifiniti. Conceditur q̄ q̄ p̄rāsirens lineā p̄trāsīt ifini- tas eius p̄tes z ifinita ei^o p̄cta. que tñ non in actu sunt sepa- tionis s̄z i potētia. Sed ex hoc non oīz q̄ itellectus possit ifi- ta accu p̄trāsire. idest disticte cognoscere. est enī hic equi- uocatio de p̄trāsitione vt p̄z. ¶ Ad octauā d̄r q̄ Ari. voluit nullū ifinitum fm̄ q̄ ifinitum disticte z sufficiēter ab itelle- ctu humano posse d̄prehēdi: q̄uis d̄fuse z d̄ceptu vniuersali d̄prehēdi possit. Et p̄pter hoc Arist. posuit diffinitionem ifiniti vniuersalem z que d̄fuse qd̄libet ifinitum comprē- dit. ¶ Ad nonam dupliciter responderi potest fm̄ q̄ patuit

In expōne textus, ¶ Ad decimā deedi illud qđ argumētū pbat vt dcm̄ est i p̄ne vltima. Nec p̄hs oppositū dīc. vt p̄z i textu. s̄z solū separat p̄dicatōes per accūs ab itēto suo tanq̄ eas que nō prinet cōsideratōi dem̄tatiōis. ¶ Ad vltimāz dīc qđ licet totale mediū dem̄tatiōis ppter qđ auertat cū subo z passiōe. stat tñ vt aliq̄ ps ei nō sit auertibil̄ cum eis. vt si mediū sit dīffō cui⁹ gen⁹ est supi⁹ ad passiōē z subz. z pp̄ h̄ pbat ab Ari. qđ i talib⁹ nō est i īfinitū p̄cessus. qđ zc. Et sic ē finis huius p̄olire questionis.

¶ Vniuersale est vtiq̄e nihil minus quibusdam secundum partem. Sed magis est quāto icorruptibiliora sunt illis. que vero secundum p̄tes eoz p̄tibia sunt magis zc. **Questio XXXIX.**

¶ Veritur 39. Vt z vltia sint magis entia q̄ p̄ticularia. Qz nō arg. p̄ sic. p̄ticolare ē magis vnū q̄ vlt. ḡ est magis ens. t̄z dīa. qz ens z vnū auertuntur. vt p̄z. s. meta. z assumptū pbat. qz vnū dīc īdiuisiō nē a se z dīfionē a q̄libet alio p̄ omēt. 9. meta. s̄z p̄ticolare ē magis a se īdiuisū z a q̄libz alio dīuisū cū vlt sit p̄tib⁹ cōicabile. p̄ticolare vero nō. īḡ zc. z p̄ticolare ē suo vlti p̄fecti⁹. ḡ est magis ens. t̄z dīa. qz ens z p̄fectū auertunt vt habet loco allato. z assumptum p̄z. qz vlt est i p̄ticulari sic ps i toto. totū aut q̄libet sua p̄te p̄fecti⁹ us ē. ḡ zc. ¶ Cōfirmat. qz p̄ticolare p̄fectōez sui vltis īcludit. z p̄p̄iā supaddit p̄fectōz īdiuidualē. ḡ est maioris p̄fectōis. assumptū colligit p̄ de celo cū dīc qđ dīc celū dīc formā. qui dīc h̄ celū dīc formā materie mixtā.

¶ Ad oppositum ē Arist. p̄mo posteriorz in p̄nō illi us tractat⁹. Cū aut demōstratio alia sit vltis alia p̄ticularis. ¶ In ista qōne p̄ p̄mittent̄ dīstīctiōes. Secundo cōclufiōes.

¶ Quantum Ad p̄mū. Sit p̄ dīstīctio. p̄ticolare ē duplex. v̄z. simplr̄ z i respectu. Ex^m p̄mi. vt for. Exēplū scđi. vt ysocheles cū sit spēs triāguli ē p̄ticolare resp̄cū triāguli ḡ ē gen⁹ īpī⁹. Et lz Ari. videat̄ solū log de p̄ticulari simplr̄: pōt tñ hec qđ ad vtrūq̄ applicari. ¶ z dīstīctiō aliqđ magis ē ens alio: pōt multipl̄r ītelligi. Uno mō q̄ tñ ad rei eēntiā. qz. s. magis h̄ns vel p̄cipans de eēntia rei. Se cūdo mō q̄ tuz ad esse. qz magis h̄ns esse z p̄ se existere. Ter tio mō magis ēs. qz p̄fecti⁹. Quarto. qz magis vnū. z h̄ ad dīam ei⁹ qđ nō ē vnū sic populus. Quito. qz ens durabili⁹. q̄l̄ icorruptibilia magis etiā corruptibilib⁹ dīr. ¶ 3ª dīstīctiō ponit̄ a q̄busdā qđ ens pōt cōsiderari dupl̄r. Uno i rōe subī alicui⁹ passiōis. Alio modo i rōne obi scie aut ītellectus Ex quo īfer̄ qđ aliqđ ē magis ēs alio adhuc his duob⁹ mōdis dici pōt. vel qz magis obz scie aut ītellect⁹. aut qz magis subm̄ passiōis dīmfabilis. ¶ Isti tñ modi loq̄ndi sūt valde īprop̄y q̄uis īpī dīcāt eos ēē ad itētoez Ari. qđ nō est verū vt patet cōsideranti textum.

¶ Quantum ad 2°. Sit hec p̄ma 2°. vlt est magis ens p̄ mō q̄ p̄ticolare siue simplr̄ siue ī resp̄cū p̄z p̄ de p̄ticulari simplr̄. illō. n. nullā dīc eēntiam rei. vlt vō sic. ḡ zc. De p̄ticulari vō ī resp̄cū arg. nā hō qđ dīc p̄ticolare r^m aīal q̄ tū ad eēntiā ē min⁹ ens q̄ aīal. eo qđ ei⁹ eēntia ab eēntia aīal depēdet: licet p̄fectior sit eēntia hōis vt sic. q̄ eēntia aīalis vt sic. ¶ 2ª dīctio. p̄ticolare simplr̄ ē magis ens z mō q̄ vlt. p̄z. qz p̄ticolare simplr̄ dīc ēē rei. vlt aut vt sic nō dicit ēē. s̄z penit⁹ ab eo p̄ ītellectū sep̄at. z nō h̄z ēē nisi p̄ sua singularia. destructis. n. subys p̄mis ipole est aliqđ alioz remanere vt p̄z i p̄dicamētis. q̄re zc. ¶ Quidā tñ dixerūt qđ oppositū dici pōt. asserētes qđ vlt plus h̄z ēē q̄ aliqđ singularē signīficatū. licet nō h̄ret plus ēē q̄ singularia oīa. nā q̄libet p̄ticolare h̄z ēē dīterminato tpe z non vltia loq̄ndo de his corruptibilib⁹. vlt vō sp̄ h̄z ēē. ¶ Itē qz a nullo p̄ticulari sig^o. totalr̄

depēdet ēē vltis. s̄z adhuc resuat i alijs p̄tib⁹ corruptibilib⁹ qđ zc. Ego vō p̄tō dīctōne positā viorē ēē. sic enī corrupit ēē vltis ad corruptōz ēē p̄ticularis sic corrupit ēē p̄ticularis. ¶ Illud qđ fm̄ se h̄z esse magis ē ens q̄ tuz ad ēē rei q̄ id qđ fm̄ aliō h̄z ēē. vlt vō fm̄ aliud habet ēē. singularē autē fm̄ se. ḡ zc. ¶ Itē singularē nō ī alio existit. vlt aut ī singularib⁹ habet ēē d̄ mēte arist. ī aīp̄dicamētis. ḡ q̄ tū ad esse p̄ se magis existit p̄ticolare q̄ vlt. ¶ Ex dīctōne p̄babilr̄ īfer̄ qđ spēs sp̄alissima ē magis ēs h̄ scđo mō q̄ gen⁹. p̄z. qz ē p̄p̄in gor singulari quod s̄z se h̄z ēē. ¶ 3° 2°. p̄ticolare ī resp̄cū est magis ēs. 3° mō q̄ ei⁹ vlt. p̄z. spēs. n. sp̄alissima vt hō ē p̄fecti or aīal. aīal ēt suis supiorib⁹ p̄fecti⁹ existit. īferi⁹. n. oēm p̄fectionē sui supioris p̄tinet. z cū hoc dīā que est maioris p̄fectionis. ¶ Sed h̄ dubitat̄ de p̄ticulari simplr̄ nunqđ sit p̄fecti⁹ ens vlti vel ēē. ¶ Ad hoc dīc p̄mo qđ est p̄fecti⁹ ens q̄ genus sibi corrūdēs. for. enī est p̄fectior aīali vt sic. qz vltia p̄fectiorē aīalis spēs hūmāe p̄fectionē īcludit. De spēs vō sp̄alissima vlt dubiū. Quidam. n. dīcunt īdiuiduum sube m̄alis esse p̄fecti⁹. nā vltia p̄fectionē spēs materiā z formā nālez īcludit sicut for. vltia p̄fectionē spēs hūmāe materiā p̄p̄iā p̄tinet et aīam ītellectiūā. ¶ Quidā alij dixerūt spēm ēē p̄fectiorē cū sit icorruptibilis. īdiuiduum vero corruptibile. ¶ Alij vō dixerūt ipsa esse equalis p̄fectōis eēntialis. dcm̄. n. p̄fectionē eēntialē quā spēs īcludit p̄tinet īp̄m p̄ticolare z ēē. lz maioris accūtalis p̄fectōis sit īdiuiduū q̄ spēs. qz vltia p̄fectionē spēs p̄tinet m̄am z formāz z eoz accūtia. z his magis assentio saluo saniori iudicio. ¶ Idē etiā videt̄ iudiciū de īdiuiduis im̄alibus z īdiuiduis accidentiū. ¶ 4ª cōclufiō p̄babilr̄ ponit̄. licet p̄ticulari z vlti fm̄ se cōsideratis. vlt magis ens. 4° mō dici pōt q̄ p̄ticolare simplr̄. vlti tñ fm̄ eius potētīā cōsiderato magis ē ens p̄ticolare. p̄ma ps p̄batur. qz maior vnitas resultare vlt ex dīctōne gn̄is cū dīā ex qua dīstīuitur spēs aut genus subalternū q̄ sit vnitas singularis pueniēs ex dīctōne forme cum m̄ā. ¶ Ad p̄mam enī dīctōnem nihil aliud requiritur īp̄am dīstīctiue conseruans. Ad cōseruandū aut scđam dīctōnem dīctōnes requiruntur accidētales. vt p̄z. Dec p̄batio restrigitur ad īdiuidua subarū m̄aliū. ¶ Itē ī īdiuiduo reperit̄ nā vltis fm̄ actū. non autē ecōtra. ergo dīctō nature vltis ī īdiuiduo reperitur fm̄ actū z nō ecōtra. quare cōclufiō vera. Scđa patet ex p̄mo argumētō. vlt enī fm̄ potētīā cōsideratū plurib⁹ cōicabile est. qđ dīctō singulari nō contigit. ¶ 5^a dīctio vlt vt plurimū ḡnto mō est magis ens q̄ p̄ticolare simplr̄. patet. qz vltia sūt icorruptibilia. p̄ticularia vō pluria sūt corruptibilia. ḡ zc. dīā z aīā de se patent. Dec dīctio est ad mentē p̄hi ī textu cum dīc icorruptibilia enī sunt. qđā vero scđm partē sunt corruptibilia. Magis est ēē ad mentē Liconiēsis cum dīc. z qz vlt icorruptibilis est p̄ticulari cū sit magis remotum ab actibus vel accūtibus m̄ae variabilis z magis appropiāquans enti p̄mo est magis ens. ¶ Notanter dīc vt plurimū propter quedam īdiuidua icorruptibilia sicut sunt celū sol luna z silia. z hoc de notauit Aristō. cū dixit. vlt vtiq̄e nihil est minus q̄busdā fm̄ partem. ¶ Itē postea subdit quedā vero fm̄ partem corruptibilia sūt magis. per illud enī signum p̄ticolare q̄dam aut q̄busdā: dedit ītelligere non de oībus esse verū. Pōt tamen vt puto sine īcōuenienti dici qđ icorruptibilitas per p̄us z magis attribuit̄ nāē vlti q̄ suo īdiuiduo icorruptibili. vt magis attribuit̄ soli q̄ huic soli z per cōsequens. vt sic magis ens dici potest natura vniuersalis q̄ eius singularē icorruptibile. ¶ Idē ēt p̄babilr̄ dici potest de genere respectu sue spēs. non tamē hoc oportet dīctōne spēm ad īdiuiduum alienum. aut genus ad spēm alienam. vt sentit Liconiēsis dīcēs. non tamen quodlibet vniuersale ē magis ens quolibet p̄ticulari. qz vniuersalia rerum naturalium sunt m̄ius entia q̄ singularia ītelligētiarum. ¶ Septima cōclufiō ponitur a q̄busdā vniuersale cōsideratum

est hō, ergo aīal ē risibile. nō est v̄lis. cū non d̄mōstrē passio de subo adeq̄to. nec p̄ticularis cū nō demōstrē passio supioris de īferiori. s̄z poti⁹ ecōtra. ¶ Sc̄do formata hac dem̄ratioe. oē rōnale ē risibile. oīs hō est rōnale. ḡ oīs hō est risibile. hec nō ē v̄lis cū non sit p̄ cām p̄ximā ⁊ adequatā. rōnale enī nō est p̄ximā cā risibilis cū iter ip̄z ⁊ risibile sit alia passio. ⁊ p̄ d̄ns cā me⁹ vt p̄ nūc suppono. nec cā adeq̄ta. signifi⁹. n. tot⁹ diffōnis est cā adeq̄ta p̄me passiois vt cōiter d̄r. ⁊ nō solū signi⁹ p̄ris. eadē difficultas p̄tigeret vbi aliq̄ passio de p̄p̄o subo d̄m̄raret p̄ cāz aut supiorē aut īferiorem ad passio nē illā. ¶ Tertio d̄m̄ratio ab effectu p̄uertibili nō ē v̄lis cū nō demōstrē passio de subo adeq̄to. nec p̄ticularis cū sit ex p̄uertibilib⁹. ḡ rē. ¶ P̄. si eēt p̄ticularis tunc sua p̄uersa de mōstratio qua p̄ cāz demōstraret̄ effect⁹ eēt p̄ticularis. qd̄ ē absurdū. ¶ Tertio p̄ncipali cognitō p̄ticularis ē perfectior cognitōe vniuersali. ḡ d̄mōstratio p̄ticularis potior ⁊ p̄fectior est q̄ vniuersalis. t̄z d̄na. qz potior dem̄ratio est potioris scie. Scia. n. ⁊ dem̄ratio adiuicē relatiue d̄r vt igt̄ Aristo. ī textu. assūptū p̄z. nō enī for. p̄fectior est nō hōis. eo q̄ illaz īcludit ⁊ aliqd̄ vltra. ⁊ p̄ idē nō hōis p̄fectior est notitia aīalis. cū notitiā aīalis ī se īcludat. ⁊ cū hoc notitiāz rōnalis. sic ē hō est p̄fectior aīali sic nō hōis p̄fectior est notitia aīalis. ¶ Quarto nō acq̄sita p̄ dem̄ratioez p̄ticularē notitiā acq̄sitas p̄ dem̄ratioez v̄lez īcludit vel saltē p̄suppōit. ergo sciens p̄ dem̄ratioē p̄ticularē p̄fecti⁹ scit q̄ sciēs p̄ dem̄ratioē v̄lem. Et sic p̄ticularis ē potior. t̄z d̄na. ⁊ assūptū p̄bat. qz d̄m̄ratio p̄ticularis nō eēt dem̄ratio nec faceret scire nisi habere p̄fecta nō passiois p̄ dem̄ratioez v̄lez. vt p̄z d̄ mēte Ari. loco allegato cū d̄c. ⁊ oīo si nō sit qd̄ez p̄z q̄ triāgulus ⁊ p̄stea demōstrat supple p̄ticulariter nō vtiq̄z erit dem̄ratio. ¶ P̄. sc̄lo demōstratiois v̄lis est p̄missa dem̄ratiois p̄ticularis. vt oīs triāgulus h̄z. 3. ysocheles ē h̄z. ergo rē. sed nō acq̄rit p̄ dem̄ratioē notitia d̄clōnis nisi h̄ta notitia p̄missaz. igt̄ rē. ¶ Quinto notitia distincta p̄fectior ē nō d̄fusa. s̄z notitia p̄ dem̄ratioez p̄ticularē acq̄sita est distincta. p̄ v̄lez v̄o ē cōfusa. ḡ p̄fectior est notitia demōstratiois p̄ticularis. ⁊ per d̄sequens potior ē demōstratio p̄ticularis. maior cōiter d̄cedit̄ minor v̄o patet cum notitia sp̄ei sit distincta respectu notitiē gn̄is ⁊ eō d̄fusa. ¶ Confirmat̄. qz notitia p̄ sensum aut experientia acq̄sita certior ē notitia acq̄sita p̄ intellectuz. sed notitia p̄ticularis p̄ sensuz aut experientiaz acq̄ritur. v̄lis vero per intellectū. ergo notitia ⁊ dem̄ratio p̄ticularis certior est v̄li. ⁊ p̄ d̄ns potior. ¶ Sexto. dem̄ratio q̄ est p̄ magis cām est potior. s̄z aliqua p̄ticularis est h̄z. ergo rē. maior de se p̄z ⁊ est de mēte Ari. in B capitulo ī p̄ma ratione quā facit ad p̄bandū q̄ vniuersalis est potior. minor v̄o p̄batur sic formato illo sillogismo oīs homo est risibile. aīal est homo. ergo aīal est risibile videt̄ q̄ sit demōstratio. ⁊ nō vniuersalis. ergo p̄ticularis. ⁊ t̄n aīal de quo risibile demonstratur est magis causa risibilis q̄ homo de quo risibile ī demōstratione vniuersali demōstratur. igt̄ rē. tenet d̄na per modū arguendi philoso. phi loco allegato. sic enim arguit vniuersalē esse per magis causam. qz triāgulus de quo demōstratur habere tres angulos ī demōstratione v̄li est magis causa illius passionis q̄ ysocheles cum sit p̄p̄riū ⁊ adequatum subiectū. assumpuz p̄batur. aīal est causa v̄lioz risibilis q̄ homo. sed causa v̄lis plus influit in effectum q̄ p̄ticularis. vt habetur in libello de causis. ergo rē. ¶ P̄. homo est causa risibilis propter animal rōnale. ⁊ per cōsequens propter aīal saltem partialiter. sed propter qd̄ est vnūquodq̄ tale ⁊ illud magis. igitur rē. ¶ Confirmatur argumentum p̄ncipale sic. in hac demōstratione p̄ticulari. omnis triāgulus habet tres. ysocheles est huiusmodi. igitur rē. sumitur pro medio subiectuz p̄imum illius passionis. in demōstratione vero vniuersali ponitur pro subiecto. cuz ergo magis rōne medij q̄ rōne subiecti arguendū sit demōstrationē esse per causam. videtur p̄ticulari

ris magis esse per cām. tenet d̄na per modū arguendi p̄bi loco prius allegato. arguit enī vniuersalē esse per magis causā ratione subiecti p̄imi de quo fit demōstratio vniuersalis. ⁊ assumptū de se p̄z. ¶ Septimo si q̄stio esset vera s̄ p̄fer tim esset. qz vniuersalia sunt magis finita. ⁊ p̄sequenter magis scibilia. ⁊ per idēz magis demōstrabilia. sicut arguit p̄hs in tertia rōne quaz adduc̄. ¶ Sed arguitur q̄ illa rō multi p̄r deficit. p̄rimo enim videtur q̄ sicut p̄ticularia sunt vel esse possunt īfinita ita non repugnat vniuersalia esse īfinita. īfinita enim sunt species numerorum vt binarius trinararius ⁊ sic in īfinitum. īfinita etiam sunt species figurarum. sicut triangulus quadrangulus pentagonus ⁊ sic in īfinitum. ¶ Secundo non videtur vniuersalia magis esse scibilia propter esse pauciora. quia tunc magis vniuersalia eēt magis scibilia. ⁊ p̄ d̄ns genera magis essent scibilia q̄ sp̄es. d̄ns t̄n est falsū cū gen⁹ dicat m̄az ⁊ sp̄es formā. mā v̄o min⁹ est coḡscibil̄ q̄ forma. eo q̄ nō coḡscit̄ nisi p̄ formā. vt h̄r p̄ z. p̄bi. ¶ 3⁹ v̄t q̄ aliq̄ sunt magis scibilia q̄ t̄n n̄ sūt magis dem̄rabilia. p̄n⁹. n. notissima sunt maxime scibilia. qz p̄ ip̄a alia sciunt̄ q̄ t̄n nullo mō dem̄rari p̄nt. ¶ Itē de⁹ ⁊ itelligentie sūt maxie scibiles eo q̄ sunt maxime entia. ⁊ sic se h̄z res ad eē ita ad cognosci. ⁊ meta. ⁊ t̄n de ip̄is nō sit maxime demōstratio. cū eoz cāe maxie sint nobis ignote. cum etiaz sint a sensu remotissima. oīs aut notitia ītellectiva n̄ra origi nē trahit a s̄sū. dixit ē p̄hs in p̄mio metha. q̄ v̄lia sūt difficillima ad cognoscendū. qz sunt a sensu r̄otissima. ¶ Quarto v̄t q̄ aliq̄ sunt magis dem̄rabilia de q̄bus nō h̄r potior d̄m̄ratio. nā entia n̄alia sūt magis demōstrabilia mathematice. ⁊ t̄n de mathēaticis potior h̄r dem̄ratio. ḡ rē. maior p̄batur qz n̄alia sunt dem̄rabilia p̄ q̄tuor ḡna cāz. mathematice v̄o per vnū t̄n. s. p̄ formā s̄m d̄men. ī p̄hemio p̄hycoruz. minor p̄z eo q̄ dem̄ratioes ma^c sunt in p̄mo gradu certitudinis d̄ mēte d̄mē. ⁊ meta. ⁊ p̄ d̄ns n̄alibus potiores. ¶ Ultimo illa d̄m̄ratio q̄ facit cognoscere s̄m q̄ ip̄m ē potior illa q̄ nō facit coḡscere s̄m q̄ ip̄m. s̄z v̄lis non facit cognoscere s̄m q̄ ip̄z. p̄ticularis v̄o sic. ḡ rē. Adinor p̄z exēplo. p̄ h̄c. n. demōstrationē. oīs triāgulus h̄z tres. ysocheles ē triāgulus. ḡ rē. cognosco h̄re. 3. de ysochele s̄m q̄ ysocheles. p̄ demōstrationē aut v̄lez q̄ d̄m̄ratur triāgulū h̄re tres. ysochelē cognosco h̄re tres nō s̄z q̄ ysocheles. s̄z s̄m q̄ triangulus. vt p̄z. ¶ Et si dicat̄ negādo miorē vt r̄ndet p̄hs ī hoc capitulo. imo v̄lis magis facit scire s̄m q̄ ip̄m. qz h̄re tres iest triāgulo s̄z q̄ triāgulus. nō aut s̄m q̄ ysocheles. h̄ r̄nsio nō v̄r r̄ndere diffi^l at gumēti vbi itendit̄ p̄bare q̄ h̄re tres magis scit̄ de ysochele p̄ dem̄ratioez p̄ticularē q̄ v̄lez. q̄n̄ p̄ p̄ticularē scit̄ in p̄pa forma s̄z q̄ ysocheles nō at p̄vniuersalē ⁊ sic stabit argumētū.

Ad oppositū Est p̄hs p̄ poste. c. p̄us allegato. ¶ In ista q̄one p̄ tractabit̄ mā p̄mi ⁊ secūdi argumēti simul. Sc̄do p̄mittent̄ qd̄a p̄ determinatōe q̄onis Tertio ponent̄ conclusiones.

Quantū Ad p̄mū sit hec p̄ma distinctio. qd̄az ē dem̄ratio simplr̄ ⁊ qd̄a s̄m qd̄. Demōstratio simplr̄ ē illa cui p̄petūt oēs d̄ditōes posite ī diffōne d̄m̄ratiois ī p̄n^o tractat⁹ h^o li. Dem̄ratio v̄o s̄m qd̄ ē illa cui deficit aliq̄ illarū d̄ditionū. Exq̄ seq̄tur oēs dem̄ratioez qz. eē dem̄ratioez s̄z qd̄ seq̄tur v̄lteri⁹ oēs dem̄ratioez negatiuā ⁊ oēs ducētē ad ip̄olē eē s̄m qd̄. ¶ 3⁹ seq̄t q̄ qualitercūqz accipiat̄ dem̄ratio p̄ticularis oīs d̄m̄ratio p̄ticularis ē s̄m qd̄. ¶ 4⁹ distinctio. tripl̄r̄ dici p̄t̄ aliq̄ dem̄ratio v̄lis. Vno mō stricte qz p̄ ip̄ā aliqua passio d̄ subo ip̄i⁹ p̄mo p̄ cām p̄p̄riā v̄l r̄ affir^u d̄m̄ratur. sic cū d̄m̄rat̄ h̄re tres de triāgulo p̄ h̄re angulū extrīsecū. ⁊ d̄ tali semp loq̄tur p̄hs illo capitulo. Cū at̄ alia sit dem̄ratio vniuersalis rē. sc̄do large p̄ qualibz dem̄ratioe sc̄a ex terminis p̄uertibilibus. siue sit ab effectu: siue p̄ causam mediatam siue immediatāz. qualiter diceremus hanc vniuersalem esse omne disciplinabile ē aīal rōnale. oīs hō ē disciplinabilis ḡ rē.

Sicut ista oē aīal rōnale est risibile. oīs hō ē hō. igit̄ rē. nō ob-
 stāte q̄ mediuū ipsius non sit cā īmediata passionis. ¶ Ex
 quo ifertur q̄ nulla negatiua demōstratio hoc mō est v̄lis. p̄z.
 q̄ negatiua demōstratio nō pōt ostare ex termis ouertibilib⁹.
 aliq̄n s̄ altera p̄missa esset false. ¶ 2° p̄z. q̄ aliq̄ demō-
 stratio ad impole ducēs dici pōt v̄lis hoc mō aliq̄ vō nō. Exem-
 plū p̄mi vt si arguē sic. si null⁹ hō eēt risibilis. nullus hō eēt
 rōnalis. s̄z n̄is ē impole. ideo q̄libz hō est rōnalis. q̄ q̄libz hō ē
 risibilis. Exemplū sc̄di vt arguēdo sic. si daret̄ vacuū mobi-
 le simplex ī ipso positū moueret̄ velocitate īfinita. s̄z n̄is est
 ipole. q̄ rē. Tercio mō magis large d̄ demōstratio v̄lis. q̄z am-
 be p̄missa r̄ celo fuerit v̄les. r̄ iste modus est penit⁹ alien⁹ ab
 aristo. ī m̄ a posterioristica. ¶ Tercia distinctio. q̄ drupl̄ dicit̄
 pōt aliq̄ de m̄ratio p̄ticularis. P̄mo stricte p̄ quā passio su-
 perioris subi de inferiori affirmatiue demōstratur p̄ mediū tam̄
 cū illa passioe ouertibile. r̄ hoc est duplex. q̄z vel illd̄ inferioris
 est spēs aut idinidū. Exemplū p̄mi. vt h̄. oīs triāgul⁹ habz
 tres. oīs ysocheles est h̄. q̄ rē. Exemplū sc̄di. vt oīs tritāgul⁹
 habet tres. b. est triāgul⁹. q̄ rē. r̄ vtraq̄ itez ē duplex. q̄z vel
 mediū illius demōstratiois ē subm̄ p̄p̄riū vt ī p̄dcis exēplis p̄z.
 Et de tali semp̄ v̄r loḡ Aristo. cap. allegato. vbi opat̄ v̄lez ad
 p̄ticularē. Uel mediū ē causa p̄p̄ria illius passionis. vt argu-
 endo sic. oīs figura rectilinea h̄ns angulū extrinsecū rē. ha-
 bet tres. sed oīs ysocheles est h̄. q̄ rē. ¶ Sc̄do d̄ demōstratio
 p̄ticularis large p̄ quā passio aliqua de aliquo subo affirma-
 tiue demōstratur. aut nō ouertibili. aut p̄ cām nō ouertibilem.
 r̄ hoc modo demōstratio illa dicit̄ p̄ticularis cui⁹ passio sit ī
 ferioz ad subm̄ de quo demōstratur. sicut h̄ omnis homo est risi-
 bilis. aīal est homo. q̄ aīal est risibile. ¶ Ex quo ifert̄ d̄mō-
 strationē negatiuā hoc modo nō eēt p̄ticularēz demōstrationē.
 Sc̄do seq̄t̄ aliquam ducētē ad impossibile esse p̄ticularēz
 r̄ aliquā nō. Exemplū p̄mi. vt sic arguēdo. si nullum aīal
 essz risibile. nullū aīal essz rōnale. s̄z n̄is est impole. imo ali-
 quod aīal ē rōnale. q̄ aliq̄d aīal ē risibile. Ex^o sc̄di. vt si null⁹
 hō eēt risibil. nlls hō eēt rōnalis. rē. ¶ 3° magis large d̄ de
 m̄ratio p̄ticularis q̄ fuerit ex termis nō cōuertibilib⁹. r̄ hoc
 modo cedi pōt demōstrationē aliquā negatiuā eēt p̄ticularēz.
 sicut ista nulla q̄ntitas est qualitas. oīs līea est q̄ntitas. q̄ nul-
 la līea est qualitas. ¶ Cōcedit̄ sc̄do aliquā ab effectu eēt par-
 ticularē. Idēz etiā de aliqua ducētē ad impossibile v̄r d̄m̄.
 ¶ Quarto adhuc magis large c^o 6° conclusio r̄ altera p̄missa/
 rum fuerit p̄p̄ones p̄ticularēs. s̄z iste mod⁹ est alien⁹ a p̄po-
 sito n̄o. ¶ Quarta distinctio. dupl̄ dicit̄ aliqua causa remo-
 ta esse resp̄cū effect⁹. vno mō q̄z cōior illo effectu. q̄liter non
 eēt animal dicim⁹ eēt cām remotā nō respirādi. sc̄do q̄z iter il-
 lā cām r̄ effectū mediat alia causa. r̄ iuxta hūc modum cau-
 sa ouertibilis causa remota oici pōt. sic aīal rōnale resp̄cū ri-
 sibilis. r̄ triāgul⁹ resp̄cū h̄re tres. q̄z mediat alia passio que ē
 causa sequētis. v̄z h̄re angulū extrinsecum. ¶ P̄ria con-
 clusio. s̄z demōstratio p̄ticularis qualitercūq̄ accepta non sit
 demōstratio simpliciter. quelz tamen talis ē fm̄ qd̄ demōstratio.
 P̄ria p̄z ex primo notato. Sc̄da ēt patz de mente aristo.
 r̄ osum expositoz. non. n. fecisset mentōem h̄c aristo. r̄ in p̄-
 emio huius lib. de demōstratōe p̄ticulari nisi illam voluissz
 esse aliquo demōstratōem. cuz igitur nō sit demōstratio simplici-
 ter. seq̄tur q̄ sit demonstratio fm̄ quid. ¶ Sc̄da conclusio. q̄-
 libet demonstratio p̄ticularis stricte sumpta est p̄ cām tāq̄
 per mediū. patet. cuiuslibet enī talis mediū aut est subm̄ p̄-
 p̄riū aut p̄p̄ria causa illius passionis. vt patet ex distinctioe
 tertia. Subiectum aut̄ est causa passionis saltem subina et
 materialis. dicit̄ etiā causa. q̄z in se continens cām p̄p̄riam
 illius passionis. sicut homo ī se propriā continet cām risibi-
 litatis. r̄ triangulus p̄p̄riam cōtinet causas h̄re tres. ¶ Et si
 queratur nunquid triangulus sit causa proxima de habere
 tres vel causa remota. Dicitur p̄mo q̄ non est causa remota
 primo modo sumpta. patet cum non sit cōior illa passione.

Secundo dico q̄ est causa remota modo secundo. patz.
 quia inter ipsum r̄ habere tres mediat habere angulū ex-
 trinsecum tanq̄ causa media. ¶ Tercio p̄babiliter cōcedi-
 tur q̄ est causa subiectiua proxima illius passionis. patet.
 quia inter triangulū r̄ habere tres angulos nō mediat alio
 subiectum. Ex quib⁹ patet hanc sequentiā nō valere. triā-
 gulus est causa p̄p̄ria subiectiua illius passionis. ergo ē p̄-
 xima illius causa absolute. ¶ Ex predictis vlt̄erius conclu-
 ditur q̄ demōstratio vniuersalis r̄ p̄ticularis stricte sumpta n̄
 differunt p̄pter esse per cām r̄ non esse per causam. ¶ Se-
 quit̄ vlt̄er⁹ hanc sequentiā nō valere hec demonstratio
 est per cām p̄ximam passionis. q̄ est potissima vel vniuersa-
 lis. patet de illa qua demōstratur ysocheles h̄re tres angu-
 los p̄ angulū extrinsecum. nō enī hoc sufficit ad esse po-
 tissimā aut vniuersalē demonstratōem. sed vlt̄ra requiritur
 passionē illam d̄ subiecto p̄p̄rio demōstrari. P̄z vltimo q̄ nō
 seq̄tur hec demōstratio est per causā remotā. ergo ē demōstratio
 negatiua accipiēdo sc̄z causam remotā sc̄do modo. Si tam̄
 accipiatur causa remota p̄mo modo dicit̄ quidā sequenti
 am valere. r̄ hoc v̄r est facta demōstratione in prima figu-
 ra cōclusionem vniuersalē inferente. ¶ Tercia conclusio.
 stricte sumendo demōstrationē vniuersalē aut p̄ticularēz sūt
 multe demōstrationes fm̄ qd̄ q̄ nec p̄ticularēs nec vniuersa-
 les dici debēt. p̄z ex argumēto sc̄do p̄ncipali. p̄z etiā de de-
 m̄ratione negatiua. r̄ deducēte ad impossibile. ¶ Ex quo
 ifertur demōstratōem nō sufficiētē diuidi p̄ demōstrationēz
 vniuersalē r̄ p̄ticularē. vbi ambe vel saltem altera illarū
 p̄p̄rie sumantur. ¶ Quarta conclusio. sc̄do mō accipiēdo tam̄
 demōstratōem vniuersalē q̄ p̄ticularē aliqua ē demō-
 stratio q̄ nō est p̄ticularis nec vniuersalis. p̄z de demōstratōe ne-
 gatiua q̄ demōstratur nullā līeā eēt qualitātē p̄ q̄ntitatē tanq̄
 p̄ mediū. nō. n. ē vniuersalis sc̄do mō nec p̄ticularis. vt p̄z
 ex 2° r̄ 3° distinctioe. ¶ Quinta conclusio. sumēdo demōstratōem
 v̄lez sc̄do mō r̄ tertio modo p̄ticularēz. oīs demōstratio aut est
 vniuersalis aut p̄ticularis. p̄z discurredo p̄ oēs modos de
 m̄rationū. q̄libet. n. demōstratio si fiet ex termis ouerti bilib⁹
 erit vniuersalis sc̄do mō. si ex termis nō ouertibilib⁹ erit p̄-
 ticularis 3° mō. ¶ Ex conclusioe ifert̄ q̄ h̄ modo sumēdo de
 m̄rationem v̄lem r̄ p̄ticularē demōstratio sufficiētē diui-
 ditur ī illas tāq̄ ī spēs v̄l d̄rias diuisū sufficiētē euacuātes.

Quantum ad sc̄dm. ¶ Premittendū est p̄mo. q̄ li-
 cet tā demōstratio v̄lis q̄ p̄ticularis multi-
 pliciter accipi possint in p̄posito tamē solū p̄ticularis r̄ vni-
 uersalis stricte sumpte adiucē oparantur. De his enī tm̄ v̄r
 aristo. fecisse mentionem in textu. ¶ Secūdo premitto cū
 due sint diffinitioēs demōstratōis. v̄z. demōstratio est fillis fa-
 ciēs scire. r̄ demōstratio est ex p̄mis veris r̄ immediatis rē. Illa
 demōstratio alia demōstratione potior dicitur q̄ alijs parib⁹ pl⁹
 de vna vel plurib⁹ illaz cōditionū p̄cipat q̄ in illis diffini-
 tionib⁹ vel aliqua illaz ponuntur. ¶ Ex quo ifertur q̄ illa
 demōstratio q̄ magis facit scire alijs parib⁹ est potior. Patz
 sc̄do q̄ illa que magis est ex primis r̄ immediatis est potior
 alijs paribus. Patet tertio illam esse potiorē que alijs pari-
 bus magis fuerit ex causa vel ex causis passionis. p̄fertim l̄
 telligendo d̄ causa p̄p̄ria r̄ propria. similiter illam que ma-
 gis fuerit ex priorib⁹ notioribus causis. ¶ Patet q̄rto q̄ il-
 la potior dici debet que magis fuerit ex veris alijs parib⁹.
 ¶ Patet vlt̄er⁹ illam que magis fuerit ex his que sūt p̄ se
 aut fm̄ q̄ ipsum esse alijs paribus potiorē. Inter omnes
 istas aut̄ d̄ditōes potissima est facere scire. cum scire sit pro-
 prius finis demōstrationis. r̄ ideo p̄ncipali⁹ penes illaz argu-
 enda erit bonitas demōstratōis. ¶ Tercio p̄mittēda est p̄ma
 distinctio posita in q̄oe immediate p̄cedēti. ī p̄posito vō p̄bū.
 r̄ expositores loquuntur de no^o discursiua demonstratiua
 ¶ 2° distinctio no^o acgrēs n̄is alie⁹ p̄ demōstratōez p̄ticularē
 q̄nq̄ q̄nē demōstratōis v̄lis illi p̄ticulari cōrespōdentis

ignorat vel saltem non demonstrando nec in sua causa resolviendo presupponit, quibus vero rationem vlem actu scit per demonstrati-
onem si demonstrabilis fuerit. exempla de se patet. quod si primo modo contingat scilicet ille particularis non erit actu demonstratio nec faciet vere scire. sed solum operari. ut plane colligitur ex verbis aristoteli. superius allegatis. verumtamen potest esse demonstratio. Et ideo dixerunt quidam quod si non est actu demonstratio. potest tamen dici scilicet demonstratiuus. quoniam si demonstratiuus dicitur a similitudine. et dicitur dicitur quod si illogismus ille particularis in eo quod scilicet ab vli scilicet non dependet sed in eo quod particularis demonstratio ab vli demonstratione dependet.
¶ 3^a distinctio. aliquam demonstrationem magis facere scire multipliciter intelligi potest. Uno modo quod certius faciat scire. Secundo quod re magis scibile et perfectioris entitatis cognoscere faciat. Tertio quia magis appropiate et distincte notitiam generet. Exemplum primum sicut demonstrationes mathematice magis dicitur facere scire quam naturales. Exemplum secundum. sicut demonstrationes de celo astris et intellectibus magis scire faciunt quam demonstrationes de materia prima aut elementis. Exemplum tertium. sicut demonstratio hominis per causas proprias quam magis facit scire quam demonstratio eiusdem rationis per causas remotas.
¶ 4^a distinctio. in multis modis non distincta a confusa distinguatur ut superius aliquando visum fuit. tamen ut proposito spectat tripliciter dici potest aliter rationis non distincta respectu notitiae alteri rationis. Primo. quod sit de obiecto distinctior. Secundo quod distinctius predicatum subiecto applicetur. Tertio quod distinctiori modo procedendi acquiratur. exempla patet. Ultimo permittitur distinctio linco. posita in expositione textus. videlicet quod distincte sunt rationes quibus aliqua demonstratio dicitur altera potior aut dignior aut certior. Dicit enim linco. quod bonitas in vno quoque genere est completio scilicet perfectionis eius. et hec est completio operis ad quod vnaqueque res per se nata est et propter quam nata est. in diuersis ergo generibus illud dicitur altero potius siue melius cuius operatio naturalis secundum se est melior et excellentior nobilissima operatio alterius. sicut homo dicitur equo melior. quia rationatio est melior et nobilior vltima operatio eorum. In eodem vero genere est alterum altero melius quod vltimam operatiorem ad quam finaliter vtriusque ordinatur perfectius attingit. et sic in proposito demonstratio illa potior dicitur quam melius et perfectius scire facit quod est vltimus finis demonstrationis. dignitas vero secundum linco. est cum re excellenti conuenientia. In diuersis itaque generibus dignius dicitur quod rei excellentiori siue nobiliori congruit. In eodem vero genere quod eisdem excellentiori modo attribuitur. et sic demonstrationes dicimus digniores quam intellectui excellenti congruit. Certitudo vero rei sumitur in relatione ad visum metalem. vnde dicitur Linco. quod res intellectuales magis receptive spiritualis lucis magis visibiles sunt oculo interiori. magis autem habent lucis receptive sunt que nature habent lucis magis assimilantur. Res itaque habent lucis magis receptive ab aere mentis quam simpliciter est irradiatio spiritualis magis perfecte penetrat. et hec penetratio perfectior est certitudo maior. Dicemus itaque secundum eundem demonstratiorem certiore merito cuius non de re acquiratur maiori mentis penetratione. hec verba sanum possunt habere intellectum.

Quantum ad 3^{am} sit hec prima ratio. aliqua particularis est aliquid vli scilicet quod potior deest. per vbi fiat de demonstratione aliqua particularis de re valde excellenti. ut de sole et luna aut aliquid intelligentia vel anima intellectiva illa vltima potior secundum quod demonstratiorem vli scilicet de re valde ignobili ac modice entitatis. sicut de materia prima aut instanti aut relatione. prima enim vltima magis facere scire. quia cognoscere facit re magis scibilem et valde perfectioris entitatis. Posset et probabiliter sine inconuenienti concedi. quod non solum sed quod imo est absolute potior existat. Nam si demonstratio potior vli in aliquid conditione particulari illa excedat. quia videlicet certiori modo procedat et quia magis faciat scire secundum quod ipsum. stat tamen excessus particularis supra vlem in predicta conditione plus promouere ad denotandum ipsam potiore quam est excessus alteri vltima aliarum conditionum vli supra particulari promoueat ad vlem denotandum potiore. Et 2^a comparatio particularis deest vli

sibi correspondenti: si vli demonstratio absolute potior est particulari. Nec ratio probari potest per rationes omnes positas ab aristoteli in textu. nec video adduci posse fortiores. Ratio quia vli facit magis scire quam particularis. facit enim scire secundum quod ipsum. quod particularis non facit cum enim demonstratur habere tres de triangulo scilicet illa passio de subiecto suo secundum quod ipsum. non sic autem quam demonstrat ysochelem habere tres.
¶ Confirmatur. quia demonstratio vli certius scire facit quam particularis. magis est appropiate et distincte uoluntate generat. magis facit scire. tenet omnia per tertiam distinctionem. et assumptum per certior enim modo procedit vli cum ipsa per causam propriam et conuertibilem passionem de adequato subiecto demonstrat. magis etiam appropiate et distincte cum proprio predicatum proprio applicet subiecto. Posset et concedi quod cognoscere facit rem magis scibilem et perfectioris entitatis saltim quam particularis demonstrans passionem de individuo. cum vli sit per se scibile. singulari vero solum per accens. et vli sit corruptibile. singularia vero ut plurimum sunt corruptibilia. quod licet autem vniuersale sit magis ens particulari. vide in questione 39.
¶ Secundo demonstratio vli magis est ex primis et immediatis quam particularis. ergo aliis paribus est potior. tenet omnia ex secundo premissis articuli precedentis. assumptum probatur. quia demonstratio vli magis docet vltimam causam passionis. docet enim vltimum et adequatum subiectum ipsius. assumendo etiam causas proprias ipsius magis docemur ad immediata et demonstrabilia resolueret quam assumendo subiectum pro medio. sicut fit in demonstratiore particulari.
¶ Confirmatur alia ratione philosophi. Nam demonstratio vli: aut est ex principio immediato. aut ex his que propinquiora sunt principio immediato. non sic autem est particularis. ergo tenet omnia ut prius. et assumptum patet. nam iter ysochelem et principium immediatum mediat triangulus qui est subiectum demonstrationis vniuersalis. ut plurimum etiam medium demonstratiore particularis est subiectum vniuersalis. medium vero in vniuersali est causa propria passionis que est principium immediato propinquior quam illud subiectum. quare tenet.
¶ Tertio demonstratio vli magis est ex veris. igitur tenet omnia ut prius. et assumptum patet. quoniam vli est de ente incorruptibili. particularis vero de ente corruptibili saltim illa que demonstrat de individuo passionem superioris. incorruptibile vero videtur magis ens quam corruptibile dicitur in aristoteli. in textu. quare vniuersalis est de magis ente. sed ens et verum conuertuntur. quare vniuersalis magis est ex veris.
¶ Quarto vli demonstratio tam quo ad subiectum quam quo ad medium magis est per causam quam particularis. igitur tenet. prima pars antea patet. subiectum vniuersalis est prima causa subiecta passionis. subiectum vero particularis est causa subiecta remota ut patet. Secunda pars probatur. Nam medium vli est causa immediata passionis. medium vero particularis ut plurimum est subiectum vli. Quare si non vltima saltim ut plurimum verificat secunda pars antea.
¶ Quinto vniuersalis demonstratio magis est ex necessariis per se et secundum quod ipsum. igitur tenet omnia. quia ille videtur conditiones demonstrationis potissime. ut patuit superius vbi agebatur de definitione demonstrationis. et assumptum probatur. primo quidem ex magis necessariis cum magis vniuersalia sunt magis incorruptibilia.
¶ Secundo magis ex his que sunt per se. passio enim magis per se inest subiecto proprio quam subiecto non proprio. Et per idem magis est ex his que sunt secundum quod ipsum. igitur tenet.
¶ Sexto per demonstrationem vli demonstratione scilicet quod quod scilicet per particulares et non est. igitur tenet. assumptum patet. quoniam sciendo triangulum habere tres per demonstrationem vlem saltim in potentia propria seu virtualiter scimus ysochelem habere tres. angulos. non autem omnes est quod scientes sunt opinantes ysochelem habere tres per demonstrationes particulari tamen demonstratione sciamus triangulum habere tres. quare tenet.
¶ Septimo demonstratio vli est de magis scilibus et dicitur magis demonstrabilibus quam particularis potest quod demonstrat de individuo. igitur tenet. assumptum probatur. quia vli est quod est vli demonstratio magis sunt scibilia et demonstrabilia cum sint finitima. singularia vero cum sint vli esse possunt infinita minima subiecta entia cadunt et demonstratiorem. igitur tenet.
¶ Octavo particularis deest ut plurimum idem get deest vli et non est. igitur tenet. assumptum probatur. nisi enim aliquid scilicet deest

demōstratiue triāgulū h̄re tres. & formaret sillm̄ pticularē: iferēdo ysochēlē h̄re tres. ille sillus nō eēt demōratio nec fa- ceret scire. vt pz de mēte phi i tex. ¶ Ad sciēdū at triāgulū h̄re tres nullo mō regrit demōratio pticularis. vt pz. ¶ No- tāter d̄r vt plim. qm̄ maior p̄missa d̄m̄ratōis pticularis pos- set eē p se nota & nō idigeret demōratōe. sic h̄. oē graue ē nāl̄r mobile deorsū terra ē graue. ḡ terra ē nāl̄r mobilis deorsū. ¶ Ultioyllis demōratio termiatur i obm̄ itelligibile. v3 yle. ¶ Particularis at̄ saltem illa q̄ de idiuūdo demōrat̄ i obm̄ sen- sibile termiatur. sed itellec̄t̄ potior ē sensu & magis deserui- ens scie. ḡ rē. ¶ 3^a d̄clo. lz no^a d̄clōnis pticularis demōratō nis sit de obo d̄stictiozi q̄ notitia d̄clōnis demōratōis v̄lis. ecōtra tñ sc̄da notitia d̄siderata vt cōplexa & demōratīua di- stictioz p̄ d̄ci d̄z. p̄ma pars d̄clōnis pz. sic. n. ysocheles ē qd̄ spāl̄i & magis d̄stinctū q̄ sit triangul̄. sic & notitia q̄ scitur ysochēlē h̄re tres. d̄stictioē obi d̄stictioz d̄r q̄ notitia q̄ sci- mus triāgulū h̄re tres angulos. ¶ 2^a pz ex q̄rta d̄stictioze. In demōratōe. n. v̄li d̄sticti^o applicat̄ p̄dicatū d̄clōnis cum subo q̄ i pticulari. cū sit sibi penit^o appropriatū. d̄stictiozi etiā modo acq̄ritur v3 ppter cāz p̄prias & q̄ p se notis p̄pin- quior eē v̄r. q̄re rē. ¶ 4^a d̄clo. lz noia d̄clōnis p demōratōez pticularē p̄fecte & sciētificē acq̄sita notitiā passiōis d̄ sub- iecto p̄prio p̄supponat & nō ecōtra. nō ex B argui debet de- mōratōē pticularē v̄li eē potiorē. pz. qz nō ex hoc euidēter d̄cludit̄ nō^o d̄clōnis pticularis eē p̄fectiorē notitia d̄clōnis v̄lis. sicut lz notitia effect^o p̄fecta nō^o cāz suaz p̄suppōat. nō tñ ppter hoc notitia p̄fectior illa d̄ci debz. Notitia etiāz itelligentiaz p̄p quid notitiā p̄me cāe p̄supponit. q̄ tñ ē illa ip̄fectior. ¶ Ex d̄clōne ifertur q̄ sciēs p demōratōem par- ticularē p̄fecte & d̄stictē plus scit q̄ sciēs p v̄lem tñ alyz pa- ribus. pz. nam si aliq̄s vere & d̄stictē sciat ysochēlē h̄re tres p demōratōem pticularē. oz etiā ip̄m demōratīue scire triāgu- lum h̄re .3. alr de^o illa pticularis nō eēt de^o vt d̄r i penul. rōe sc̄de d̄clōnis. ¶ Sed sciēdo triāgulū h̄re tres p demōratōez vniuersalē nō scit ysochēlē h̄re tres p̄fecte & d̄stictē s3 soluz i potētia. ḡ rē. ¶ Ex quo ifertur q̄ hec d̄na nō valet. sciēs p- ticulariter plus scit q̄ sciēs v̄l̄r tñ. ḡ scire pticulariter ē ma- gis scire q̄ scire v̄l̄r. nec etiā sequitur q̄ scia p demōratōez p- ticularē acq̄sita sit magis scia q̄ acq̄sita p v̄lem. ¶ Ex oib^o p̄dictis d̄cludit̄ demōratōez v̄lem nō solū esse potiorē pticu- lari sibi corrdēte. sed etiā digniorē & certiorē. Oz sit potior pz ex sc̄da d̄clōne cuz p̄bationibus eius. q̄ sit dignior pz ex v̄ltima d̄stictioē articuli precedentis. Ipsa. n. excellentius d̄gruit siue attribuit̄ intellectui hūano cū magis scire faciat & magis ip̄m intri sece p̄ficiat. q̄ sit certior pz. d̄stictiozi eniz mō p̄cedit applicādo passiōē subo p̄prio & p̄prie cause. me- diū etiā ip̄s^o p̄p̄inqui^o ē p̄cip̄ys imediatis. vt pz. Omnes d̄clōnes h^o articuli posite sūt d̄ demōratōe v̄li & pticulari stri- cte sūptis. sic i p̄mo notato arti. p̄cedētis p̄missum fuit.

Ad rationes p̄cipales. ¶ Ad primā negādū ē as- sumptū. vt pz ex d̄clōne p̄ma p̄mi ar- ticuli. ¶ Ad rōnez in oppositū d̄r q̄ loquēdo de demōratōe tā simplr q̄ p̄m qd̄ diuisio illa nō est sufficiēs. multe eni sūt negatiue demōratōes. & multe d̄ucētes ad ip̄ole q̄ nec sunt p effectū nec per cām saltez i essendo. lz quelz sit per causaz in cognoscēdo. ¶ Et v̄lteri^o d̄r aliq̄a pticularē large sumptā esse per effectū. loquendo tñ de demōratōe pticulari stricte sūpta d̄ceditur q̄ aliq̄a ē p cām p̄ximā passiōis. aliq̄ vero p causam remotā. vt patuit i articulo p̄mo. ¶ Ad rōnes in oppositū pz ibidē. ¶ Ad auctoritatē allegatā p̄ elēcoz d̄ci- tur q̄ nō voluit p demōstratōez pticularē cōmitti falaciā accidētis. sed voluit in isto sillō illam cōmitti. ois triāgulū s3 q̄ h̄s habet. 3. ysocheles est triangulū. ḡ ysocheles s3 q̄ huius habet tres. siue arguēdo sic. triāgul^o est subz adeq̄uz habere tres. ysocheles est triāgulū. ergo ysocheles est sub- iectum rē. ¶ Ad sc̄dam rōnem p̄cipales patet sufficiēter

i articulo primo. ¶ Ad tertiā d̄r q̄ licet notitia simplex ali- cuius speciei p̄fectior sit simplici notitia sui generis. vt no- titia hominis p̄fectior ē notitia animalis. Notitia tñ aliqua generis cōplexa & discursiua demōstratiua p̄fectior est no- titia sue speciei sibi corrdēte. ¶ P̄fectior ergo notitia erit qua demōstratiue & cōplexe cognosco triāgulū habe- re tres. q̄ illa qua scio ysochēlē habere tres p demōstratio- nem pticularē ppter cās superi^o dictas. ¶ Ex quo pz q̄ negari potest d̄sequētia prima. ¶ Ad quartā d̄icitur q̄ noti- tia p̄fecta p demōstratōez pticularē acq̄sita nō includit s3 p̄suppōit notitiā cōclusionis demōstrationis v̄lis q̄ ei^o ma- ior demōstrabilis fuerit. ¶ Ad rōnem v̄lteri^o & p̄firmatōez patet i v̄ltimo articulo. ¶ Ad quintā. pz ex d̄clōne tertia v̄lti. articuli. licet eni notitia simplex alicui^o speciei d̄sticti- or sit notitia simplici sui generis. notitia tñ discursiua & de- mōstratiua alicui^o passiōis de genere tāq̄ de subiecto ap- propriato d̄stictioz d̄ci debz notitia sibi corrdēte pas- sionis de specie inferiori ad illud genus vt ibidem patuit. ¶ Ad p̄firmationem negat̄ maior si vniuersaliter itelliga- tur. Maior eni est certitudo primi p̄ncipij que solo intelle- ctu habet q̄ certitudo aliqua imediate p sensuz acq̄sita. maior etiā est certitudo p̄positionuz mathematicaz q̄ na- turaliū non obstante q̄ prima magis per intellectū acq̄ira- tur. Secūda vero vt plurimū per sēsū. Quāuis eni omnis notitia itellectiua aliquo modo oziginem trahat a sensu. nō tamē oportet vt omnis intellect^o adhesio siue certitudo. ab adhesionē sensus dependat sicut alias in precedētibz di- ctum fuit. ¶ Minor etiā nō est vniuersaliter vera. non enim verificatur de particulari i respectu de quo est hic maxime mentio. sed solū de particulari simpliciter & māliter. ¶ Ad sextā negat̄ minor. Ad p̄bationē licet sillō ille qui ibi addu- citur non sit demōstratio pticularis stricte de qua soluz hic intenditur. negatur tamē q̄ animal sit magis causa risibilis q̄ homo. ¶ Ad rōnem d̄ci^o q̄ auctoritas illa intelligit̄ de causa vniuersali in causādo. nō aut̄ oz tenere d̄ causa magis vniuersali i p̄dicādo. qualis est aīal respectu hoīs. ¶ Ad cōfirmationē negat̄ d̄sequētia. lz eni aīal rōnale sit causa risibilis. p̄cipali^o tamē est rōnale ip̄s^o cā q̄ animal. homo autē rōnale includit. qd̄ tamē ab aīali nō includitur actu. ne q̄ oportet auctoritatē allegatā tenere in causis partialibus sicut alias d̄cti. s̄rit. ¶ Ad aliā cōfirmationē negat̄ d̄seq̄n- tia. licet eni ant̄cedens sit v̄ez. subiectū tamē demōstratio- nis vniuersalis magis est causa passiōis q̄ subm̄ pticula- ris. & mediū magis est causa q̄ mediū. q̄re rē. ¶ Ad septi- mam conceditur rōnem arist. esse verā debite intellectam. ¶ Ad primā rōnez i oppositū d̄cūt quidā q̄ species nume- roz & figuraz non sūt actu in finite sed solū potētia. infinita vero sūt singularia actu saltē p̄ntie. sicut in finite linee & infi- nite superficies. In finite partes ignis quaruz quelibet ē ignis & in finite ptes aeris quarum quelibet est aer. Dec respon- sio non videtur sufficere. sicut enim nō sunt in finite species nūeroruz ac separatōis sed potētia tñ. sic etiā non sunt infi- nita indiuidua actu separatōis. sed potētia tñ. & sicut sunt i- nfinite indiuidua actu actualitate presentie. sic etiā in fini- te sunt species numeroruz actu presētie. dnabus eni partibus aeris numerus binarius corrdēdet. & tribus corrdēdet trinarius. & sic in infinitum. ¶ Aliter ergo d̄icitur q̄ inten- tio arist. fuit q̄ procedendo a minus vniuersali ad magis vniuersale non est processus in infinitū. eo q̄ est ad v̄ltimū deuenire s3 generalissimū. ¶ Procedendo vero versus par- ticularia proceditur ad ea que sunt v̄ esse possunt infinita. ¶ Vel aliter d̄ci potest q̄ in subiectis alicuius passiōis pro- cedendo versus subiectum primū qd̄ eius vniuersale appel- latur non p̄ceditur in infinitū. ¶ Contra vero ab illo v̄li ad sua inferiora p̄cedēdo versus infinitū proceditur. In p- cessu autem numerorum aut figurarum in infinitum non

preceditur a magis vlt ad min⁹ vlt. cum sint spes eque comu-
nes. neq; a posteriori subo alicui⁹ passionis ad subm primuz
eiusde. vt pz intuēti. cū sint diuersa subta distinctas hūtia
passiōes. et sic nō pcedit rō. ¶ Ad rōnem scōdam in oppositū
posset pmo negari nō. pbs enī loco allegato cōpat vniuer-
salia singularib⁹ q̄ dicit magis esse scibilia. et sic ar^m nō esset
ad ppositū ipsius. ¶ Pro mā tñ argumēti dī q̄ absolute lo-
quēdo magis vltia alys parib⁹ vno modo magis sūt scibilia
quia. f. certi⁹ sunt scibilia. min⁹ aut vniuersalia sicut sūt spe-
cies spālissime alio mō magis scibilia dīr. cum sint scibilia
maioris et pfectioris entitatis. et hoc pbat rō ibidem addu-
cta. ¶ Ad tertiā rōnem dī q̄ picipia notissima nō sunt sci-
bilia. scia stricte sūpta. de qua pbs loqitur loco allegato et sic
nō o3 ipsa esse magis demōstrabilia. ¶ Ad cōfirmationem
dī q̄ deus et intelligentie fm nām sunt maxime scibilia. et h
pbat auctoritas adducta. A nobis tñ sunt difficillime scibi-
lia. ¶ Concedit vltari⁹ q̄ de intelligētys citra deū maxie
fieri possunt demōstratiōes et certissime. q̄uis respectu itel-
lectus nri hoc difficillime cōtingat sicut pbat rōnes addu-
cte. Quia igitur itelligētie sint a sensu remotissime et eaz cause
nobis occulte res vero nāles sint sensibus propinque. non
sufficiēter arguit q̄ naturalia sint magis scibilia vlt demon-
strabilia. sed cōcludit q̄ a nobis sint facili⁹ scibilia. et pseqn-
ter de ipsis facilius formētur a nobis demōstratiōes. ¶ Ad
quartam rōnem dī cōiter q̄ entia naturalia magis extensi-
ue sūt demōstrabilia q̄ ma^{ca}. qz v3 p plura gna causarum.
entia tamē mathematica sūt magis itensue demōstrabilia.
sicut pbat auctoritas pmetatoris allegata. et iō d mathema-
ticis potiores habētur demōstratiōes. ¶ Alr dici pōt vt di-
xi in hoc primo posterior. et pmo de aia. q̄ nō repugnat d en-
tibus naturalibus tā certas fieri demōstratiōes et certū mō-
dū pcedendi sic de mathematicis. et nri mathematica non
sūt magis itēsiue nec extēsiue demōstrabilia nālibus. et sic
pcedi potest de naturalib⁹ potiores demōstratiōes formari
posse. ¶ Ad auctoritatē commētatoris vide qd alias dixi.
¶ Ad vltimam rōnem pncipalē rīdetur eo mō quo pbs in
textu rīdet. ¶ Ad rōnem in oppositū dī pmo q̄ rīsiō illa
magis est pprīa et magis ad rē tēdit q̄ ar^m. licz nō penit⁹ ad
verba rīdeat. Tamē vbaliter rīdēdo dici posset q̄ lz pti-
cularis demōstratio magis faciat scire de ysochele fm q̄ ysoche-
les siue pceptū pprīū ysochelīs. ex hoc nō seqt q̄ absolute
magis faciat scire fm q̄ ipm. cū vltis demōstratio passiōez
demōstret de subo pprīo et adequato cui ppetit fm q̄ ipz. p-
ticularis vō nō. Alij vero rīdēt alr distiguēdo aut sciēs per
demōstratiōem ptiularē scit dclōnez vltis aut nō. si sic. tūc p
demōstratiōez vltēz magis scit hre. 3. de ysochele q̄ p particu-
larē. qm ptiularis sciam nō gnat nisi i vigore vltis. Si vō n.
tē p ptiularē nō scit s3 oppinat de ysochele. p vlem aut aliq̄
mō de ipso sciam h3. saltē i po⁹ ppinqua. et p nri ptiularis
nō magis facit de ysochele scire fm q̄ ipm. qre rē.

Quod autēz demonstratiua priuatiua hic ma-
nifestum fit rē. **Questio XLII**

Veritur 4 z. Utz demonstratio af-
firmatiua sit potior negati-
ua. Quia nō ar. pmo sic. aliqua demōstratio ne-
gatiua ē vltis. et affirmatiua aliq̄ ptiularis.
sed vltis est potior ptiulari. vt pz de mente
phi in qōne pcedēti. qre rē. ¶ Cōfirmat. qz
aliq̄ affirmatiua est demōstratio qz. et aliq̄
negatiua pp qd. sed ppter qd est potior q̄ qz. vt patuit i pre-
cedētib⁹ de mēte Ari. et oium exposito. g rē. ¶ Cōfirmat
scdo. demōstratio oñsiua ē potior ducēte ad ipōe. vt hī pri-
mo h⁹. sed aliqua affirmatiua est ducēs ad impossibile. et ali-
qua negatiua est oñsiua. g rē. ¶ Scdo. pncipalr stat aliquaz
negatiuā esse imediate ex p se notis. q̄uis affirmatiua ex de-
mōstrabilibus pcedat quoz notitia nō acqritur nisi longo

processu. ergo stat negatiuā aliquā esse potiorē. affūptum de
se patet et nri tenet p modū arguēdi phi i pmo bui⁹. sic enī
pbat vlem esse potiorē particulari. qz pcedit ex bis que sūt
imediate vel ppinquiora picipys imediate. ptiularis vo-
ro nō. ¶ Tertio si questio eēt vera hoc maxime videretur
ppter rōnem primā Arist. qz v3. demōstratio negatiua est p
plura media q̄ affirmatiua. ¶ Sed ptra hoc fūdamētū ar.
pmo. qz ppositio aliqua negatiua ē imediate. q̄uis tñ aliq̄
affirmatiua p demōstratiōez dclusa p multa media pbetur.
ergo rē. affūptū pz de istis negatiuis. null⁹ hō est asin⁹. nullū
irrōnale est rōnale. nullū aial est isensitiuū. nulla q̄ritas est
suba. ¶ Scdo. hec affirmatiua. ois homo ē suba. p plura me-
dia pbat q̄ illa. nulla q̄ritas pti⁹ est suba. g rē. affūptū pz.
qz iter boiez et subam tria cadūt media. neq; aial. corp⁹ aia-
tus. et corp⁹ p que p⁹ habz demōstrari. Scda vero p vnicuz
mediū demōstrat arguēdo sic. nulla q̄ritas ē suba. ois q̄ri-
tas pti⁹ est q̄ritas. g rē. ma. n. et mi. bui⁹ demōstratiōis sunt i
mediate. vt pz. ¶ Sorte dī q̄ itelligit illa ratio de affirmati-
ua et negatiua sibi inuicē cōridentib⁹. et sunt ille que idem
hūt subm. qd nō est in ppositionibus pdictis. ¶ Sed illa
affirmatiua. hō est suba. pbat per tria media. s3 hec nega-
tiua. hō nō est iniatū. solū pbat per vnicū mediū. arguēdo
sic. nullū aial est iniatū. ois homo est aial. g rē. pz. n. q̄ ma.
et mi. sunt imediate. qre rīsiō nulla. ¶ Itē si sit gna exēpli nri
sibile tertia passio boīs. et rudibile pma passio asini. tūc illa.
hō est risibile pbabit p tria media. hec vero. hō nō est rudi-
bile p vnū mediū tm. arguēdo sic. oē rudibile ē asin⁹. nullus
hō ē asinus. igi nullus hō est rudibilis. Notū. n. ē q̄ pmissē
bui⁹ silli sūt imediate. ¶ Sorte dī sicut vī oīe pbs in textu
q̄ negatiua demōstratio dī eē p plura media nō s3 nūez s3
fm qlitatē. qz v3. assumit necio pmissas diuersaz qlitatum.
affirmatiuā. s. et negatiuā. s3 affirmatiua solū affirmatiuas af-
sumit. ¶ S3 ptra. fm istū intellectū nō euidēter pbarē in-
tentū. lz. n. ita sit. supposito tñ q̄ alia sint paria. et media affir-
matiue et negatiue cōridentia sibi inuicē sint eque nota vt
arist. in eadē rōne supponit. nō seqtur q̄ velocius aut citius
cognoscat dclō p affirmatiuā q̄ p negatiuā. et hoc ē fūdamē-
tū ad pbandū itētū. vt pz i tex. ¶ Illa rīsiō non cōrīde-
ret p mō pbadī supponem suā vbi p terminos illaz declarat
vt si. a. demōstret de. e. p. b. c. d. media. et idē. a. demōstret de
. d. p. b. c. media. alys pib⁹ citi⁹ cognosceat q̄. d. est. a. q̄ p. e.
est. a. qd p pauciōa media demōstratur. pz. n. q̄ ibi loqitur d plu-
ralitate mediōz fm nūez et nō fm qlitatez tm. ¶ Quarto
pncipalr si questio sit vera hoc pferri videt pp qrtā rōnem
arist. qz pncipiū demōstratiōis affirmatiue ē ppō affirma-
tiua q̄ dicit eē. et pncipiū negatiue ē negatiua q̄ dicit non eē.
s3 eē est pus q̄ nō eē. tūc pncipiū affirmatiue ē pri⁹ pncipio
negatiue. et p nri affirmatiua demōstratio ē pōz et potior. ¶ S3
p hoc fūdamētū ar. nō eē sor. ē pri⁹ q̄ eē ipi⁹ pōitate tps et
nāe. g rē. affūptū pbat. p q̄ sit p⁹ fm tps pz de se. q̄ sit prius
fm nāz ar. qz mā sor. necio pus hūt nō eē q̄ eē ipi⁹ qre pōi-
tate māe nō eē ipi⁹ ē pri⁹ q̄ eē. et p nri pōitate nāe. ¶ Sorte
rīdēt vt cōiter dī q̄ lz nō eē sor. et cuiuslz alterius rei cor-
ruptibilis sit pri⁹ q̄ eē. absolute tñ eē trāscēdēter sūptū est
pri⁹ nō eē. etiā eē pme cāe ē pri⁹ q̄ nō eē. sic etiā lz po⁹ reige-
neralis sit prior actu eiusde rei. absolute tñ act⁹ ē pōz po⁹. qz
pma cā q̄ est act⁹ purus oēs po⁹ nālī pcedit. ¶ Contra re-
spōsiōne ar. qz nālī pri⁹ ē deū nō esse lapidē q̄ ipz eē. g rīsiō
nulla. affūptū pbat. Illud ē alio nālī pri⁹ a quo nō cōuet-
titur subsistēdi nri. vt pz i pdicamētis. s3 seqt de⁹ ē. g de⁹ nō
est lapis. et non seqtur ecōtra formaliter. g rē. Et per idē ar.
q̄ aliq̄ potētia ē pōz actu primo. qz seqtur de⁹ pōt eē. g de⁹ ē.
et nō seqt eō nisi de mā. g deū posse eē ē nālī pri⁹ q̄ deū esse.
qre rē. ¶ Cōfir⁹ ar⁹ pnc⁹ sic. aliq̄ p negatiuā pbat affir-
g ne⁹ ē notior affir⁹. qd ē p pbs lo. alle. t3 nri pmo3 arguē-
di phi. et a⁹ p⁹. nā h affir⁹ tm bō currit. p⁹ p bāc ne⁹ m

hil non homo currit tanq̄ per exponentem suam. & magis notam vt patet. Similiter illa omnis homo preter for. currit. probatur per illam for. non currit. vt patet in logica. 5° p̄ncipalr̄ illa demonstratio ē potior q̄ est per magis cām. sed negatiua ē h̄. ḡ. r̄. maior p̄ eo modo quo super^o dicebatur de vli & particulari. minor p̄batur. demonstratio negatiua idifferēter p̄ cām remotā & p̄p̄quā eē potest. affirmatiua v̄o solū per cām p̄p̄quā. sed in vnoquoq̄ gr̄ie cā remota magis ē cā q̄ p̄p̄quā. igit̄ r̄. maior de se p̄. & minor iductiue p̄batur. In gr̄ie enī cāe efficientis magis cā ē celū q̄ h̄o & d̄s q̄ celū. i gr̄ie etiā cāe finalis: magis cā ē sanitas q̄ extenuatio aut alia similis cā p̄p̄quā. & sic de alijs. q̄re r̄. ¶ Ex istis p̄r̄ inferitur cām negatiuā eē digniorē & potiorē affirmatiua. q̄ indifferēter demonstrare p̄t suū effectū siue p̄p̄quā siue remota fuerit. Affirmatiua v̄o nō demonstrat nisi cum fuerit p̄p̄quā. q̄re negatiua demonstratio potior erit affirmatiua. ¶ 6°. silis negatiua ē potior sillo affirmatiua. ḡ demonstratio negatiua ē potior affirmatiua. t̄z d̄na a sillo. ē q̄ demonstratio ē silis. assumptū p̄batur. virtus silli negatiui ad p̄la se exēdit q̄ virtus affirmatiui. ḡ r̄. assumptū p̄bat. q̄ silis affirmatiua solū fit i p̄ma & tertia figura. negatiua v̄o i oib^o tribus figuris fieri potest. igit̄ r̄. ¶ Itē cū sint. i 9. modi figurarū. i 2. sunt negatiui & 7. affirmatiui. vt p̄z discurreti. ḡ r̄. ¶ 7°. p̄p̄o negatiua potior est affirmatiua. ḡ demonstratio negatiua est potior. tenet d̄na. q̄ p̄ncipiū affirmatiua p̄ demonstrationis ē p̄p̄o affirmatiua. & negatiua ē est negatiua. vt p̄z i textu. assumptū p̄batur. nā vli negatiua ē sine aliq̄ medio oitū suarū singulariū illatiua. sed vli affirmatiua illud nō facit sine medio. sequitur. n. formaliter nullus h̄o est aial. ḡ nec iste h̄o ē aial. nec iste nec ille & sic de singulis. Sed nō sequitur ois homo est aial. ḡ iste homo est aial r̄. cū aīis sit necessarium & d̄ns d̄rigens. sed bene sequitur cū debito medio. vt p̄z in logica. ḡ r̄. ¶ Confirmatur. q̄. sig^o v̄le negatiua potius est signo vli affirmatiua. igit̄ r̄. tenet d̄na. q̄ a sig^o denoiatur p̄p̄o vli affirmatiua vel negatiua. assumptū p̄z. cū signum v̄le negatiuū distribuere possit tā p̄dicatū q̄ subiectū. v̄le vero affirmatiuū solū subm̄ distribuit. vt p̄z in logica. ¶ 8°. demonstratio negatiua nō semp̄ idiget affirmatiua. ḡ ratio vltima Arist. qua mouet ad p̄bandū intētum est nulla. arguit. n. q̄ affirmatiua ē potior: cū sine ipsa nō possit esse negatiua. & nō ecōtra. assumptū p̄z vbi fiat demonstratio negatiua imediate ex p̄ se notis. vt arguendo sic. Nulla q̄ritas ē suba. ois q̄ritas discreta ē q̄ritas. ḡ r̄. illa nāq̄ minor affirmatiua nulla idiget demonstratōe negatiua. ¶ Ultimo nulla est demonstratio negatiua. ḡ questio falsa. assumptū p̄batur. si aliqua sit negatiua. sit ḡ illa gr̄a exempli. nibiū nō aial nō respirat. paries ē nō animal. ḡ paries nō respirat. ¶ S̄z p̄tra illa demonstratio est vnus silis & vna d̄na i qua nō negatur nota illatōis. ḡ est affirmatiua & nō negatiua. t̄z d̄na. q̄ sicut cath^o dicitur affirmatiua p̄ affirmationē verbi p̄ncipalis. sic p̄p̄o dicitur affirmatiua p̄ affirmatiōe note diuidentis ca^o vt cōter in logica scribitur. ¶ Cōfirmat. aliqua demonstratio nō est affirmatiua nec negatiua. ḡ r̄. tenet d̄na. q̄ si aliq̄ eēt negatiua. tūc affirmatiua & negatiua sufficiēter euacuant genus demonstrationis. assumptū p̄z de demonstratione aggregata ex duobus p̄cessibus. quorū vnus sit affirmatiuus et vno imposi aliud concludendo. Ali^o ecōtra sit negatiua et opposito cōsequētis: arguēdo ad oppositū aīris. illa. n. de demonstratio nō magis d̄ affirmatiua q̄ negatiua. nec ecōtra. nec p̄t sil d̄ici affirmatiua & negatiua. vt p̄z. q̄re r̄.

Ad oppositum est arist. p̄mo poste. trac. 4. ca. p̄
 oēs eius expositores. ¶ In ista
 questioe. p̄mo p̄mittētur q̄dam. Sc̄do ponētur d̄clones.
Quantum ad primū. Sciendū ē primo q̄ ap̄d arist.
 & expositores antiquos inueniuntur hec
 nomina idē ip̄ortantia demonstratio cathegorica affirmatiua:

demonstratiua & p̄dicatiua. similiter demonstratio negatiua & demonstratio p̄riatiua idē ip̄ortant. Dicitur autē demōstratio affirmatiua. q̄ conclusionē est inferēs affirmatiua. p̄dicatiua vero dicitur. q̄ p̄dicatio proprie sumpta non ē nisi affirmatiua qua p̄dicatū denotatur iesse subo. sic for. ma ipsius. vt superius dictū fuit in cap. de per se. & tales cōcludit demonstratio affirmatiua. Et p̄ idē cathegorica nuncupat. idē. n. est cathegorico cathegoricas q̄d p̄dico p̄dicas. Ap̄pellatur autē demonstratio p̄ antonomasiā. q̄ rem magis demonstrare videt q̄ negatiua. Demonstratio vero negatiua est q̄ d̄clonem demonstrat negatiua. & per idē appellatur p̄riatiua. q̄m per ipsam subm̄ p̄dicato p̄uari denotat. ¶ Sciendum est sc̄do q̄ silis affirmatiua & silis negatiua proprie in hoc differunt. q̄ affirmatiua conclusionem infert affirmatiua & negatiua negatiua. eodem mō differunt demonstratio negatiua & demonstratio affirmatiua. q̄uis etiā silis negatiua dici posset silis in quo negatio preponit̄ toti principaliter negans notā illationis. sicut copulatiua aut disiunctiua d̄cimus negatiua in qua negatur nota disiunctionis aut copulationis. & consequentiam aliquam appellamus negatiua in qua negatur nota illationis. Eodem modo dicendū est de demonstratione. Sed iste modus loquēdi de sillogismo aut de demonstratione est inconsuetus ap̄d Aristoteles & omnes expositores. licet de entimemate & alijs p̄positiōibus ypotheticis cōter admittatur. Alias tamē recolo in logica dixisse nullam esse ypotheticā negatiua per negationem propositam toti principaliter negantē notam coniungentem duas cathegoricas. cuius fundamentū alibi require. ¶ Tertio premittendum est q̄ cum demonstratio q̄ dicitur ad ip̄osibile ducens duos includat processus quorū primus est ab vno ip̄osibili ad aliud manifestius ip̄osibile. alius econtra ex opposito consequentis ad oppositū antecedentis. merito sc̄do processus debet illa demonstratio affirmatiua dici vel negatiua. & non merito primi. patet cuz primus ordinetur in secundum. & secundus faciat solū scire per se. ¶ Quarto premittendum est q̄ affirmatiua demonstratiōem negatiue dupliciter comparare possumus. vno modo absolute quamlibet cumlibet comparādo. alio modo determinate comparando negatiua affirmatiue sibi cōrespondenti. & vtraq̄ comparatio fieri potest vel ceteris paribus vel ceteris non paribus. Dicitur autē affirmatiua negatiue cōrespondere s̄m aliquos dupliciter. aut quāz cōclusionibus idem p̄dicatū cōrespondet. aut idem cōrespondet subiectum. Exemplum primi sicut in his propositionibus. omne animal habens pulmonem respirat. & paries non respirat. Exemplum secundi sicut in his duabus. omnis homo est substantia & nullus homo est quāritas. ¶ Quinto premittendum est q̄ negatiua propositio que p̄ demonstrationem negatiua concluditur. quedā est que simpliciter negat esse rei. sicut nullum vacuum est. quedā vero determinatum p̄dicatū a determinato negat subiecto. sicut paries non respirat. aut linea non est substantia. ¶ Sexto premittendum est cum affirmatiua conclusio dicat esse negatiua vero non esse. q̄ veritas negatiue absolute neq̄ esse neq̄ intelligi perfecte potest sine veritate alicuius affirmatiue. Prima pars patet cum non esse sit pura p̄riatiua. immo pura negatio quam penitus nature & imaginatiōni repugnat esse sine aliquo esse positiuo. non sic autē ecōtra. Secunda pars videtur etiam nota. cuz enim ens sit p̄imum & adequatum obiectum intellectus non potest ab eo intelligi non esse quin intelligatur esse. & per consequens nec veritas negatiue intelligi perfecte potest sine veritate affirmatiue. non sic autē oportet econtra. vt patet intuenti. ¶ Et quibus inferitur q̄ intellectus per accidens fertur in veritatem negatiua. patet. q̄ per accidens fertur in nō eē rei postq̄ ens est obiectum primū & adequatū intellectus.

Idem etiā vñ de mēte Arist. 3. de aia vbi vult priuatiōem p accūs intelligi. **S**egitur vlteri⁹ q si nō eēt scia alicuius eē nō etiā eslet scia de nō esse rei. ⁊ per dñs si nō eēt scia veritatis affirmatiue: si eēt scia veritatis negatiue. **U**lteri⁹ pmittenda est distinctio de cā remota posita i qōne precedēti. **U**ltimo pmittedū est demonstratōez aliquā alia eē potiorē arguendū eē ex aliq vel aliqb⁹ de dditōib⁹ q ponūtur in diffinitionibus demonstrationis alyis paribus. hoc patuit in questione precedenti.

Quāntum ad scōm. Sit pma dclō. absolute comparando affirmatiuā demonstratōem negatiue: aliqua negatiua: aliqua affirmatiua est absolute potior. **P**robať. qz demonstratio negatiua q pbat celū nō eē cōpositū ex mā ⁊ forma. aut q pbat deū nō eē mobilē: potior est demonstratōe affirmatiua q oñditur pūctū eē principium linee ⁊ finem. aut qua demonstratur instās eē cōtinuatiuū ptiū tpis. **P**rima nāqz magis scire facit qz scōa. qz notitiā gñat d re valde pfectioris entitatis. ēť qz lz pma demonstratio dclō sionē iferat negatiuā ⁊ scōaz affirmatiuā. i pmissis tñ pme demonstratōis mediū affirmatiue sumit de quo valde excelētiorē doctrinā acqrim⁹ qz demonstratio affirmatiue pnoiate demonstratōis. vt pz intuēti. **E**adē dclō pz ex arti⁹ primo principali. **P**ōt enī demonstratio aliq affirmatiua eē particularis ⁊ de re ignobili. aliq tñ exīte demonstratōe negatiua de re valde nobili i qua per cām conuertibilē cū passiōe vlt ⁊ negatiue dcludereť pdicatū de subo. ⁊ p hoc large vltis dicereť. ⁊ sic scōa potior eē posset qz pma. **S**ilr non repugnat demonstratōez aliquā affirmatiuā ab effectuyel signo valde remoto viliorē eē demonstratōe negatiua p cāz cōuertibiles cū passiōe. **I**de ēť cōcedi posset vbi sol⁹ pcessus ad ipole ducēs dicereť demonstratio: ⁊ aliqs talis esset affirmatiuus.

Scōa dclō. lz ita sit. qz tñ demonstratō affirmatiua vt sic e potior qz aliq negatiua vt sic. pz ex. 6. pmissio. cū enī demonstratio affirmatiua vt sic obīue tēdat i veritatē affirmatiuā. ⁊ dñr i eē. **N**egatiua vō vt sic. obīue i veritatē negatiuā tendat. ⁊ dñr i nō eē. **V**eritas vero negatiua nec eē nec itelligi pfecte pōt sine veritate affirmatiua. p eandē supponem. seqf intentū. **C**ōfirmat. qz intellect⁹ p accūs fertur i veritatem negatiuā. p se vero i affirmatiuaz. igr tē. assūptū pz p correlariū pmiū eiusdē supponis. **C**ōfirmat scōo. qz si nulla esset vel eē possz scia veritatis affirmatiue nlla ēť eēt scia veritatis negatiue. p correlariū scōz eiusdē supponis. qre scientia veritatis affirmatiue vt sic est potior scia veritatis negatiue. ⁊ p dñs affirmatiua demonstratio vt sic. est potior negatiua vt sic. **E**x dclōne illa inferť 3⁹ dclō. qz demonstratio affirmatiua ceteris pib⁹ est potior negatiua. pz sic precedens. **N**otanter dñr ceteris pib⁹ pp dispitates tactas i pbōe pme dclōnis. **I**te qz stareť negatiuā aliquā ex p se notis ⁊ idē mōstrabilib⁹ imediate pcedere. affirmatiuā vō ex mediatis quoz notitia lōgo pcessu acqreť. vt dicebat i 2⁹ principali argumēto. **Q**uarta dclō. qlibet demonstratio negatiua cui⁹ pmissē demābiles fuerit. vel saltē affirmatiua viliorē e affirmatiua sibi cōrñdente p quā pmissa ei⁹ affirmatiua demōstrat. pbat p rōnes pbi. p qz negatiua pla regrit media. ⁊ ples ppōnes qz illa affirmatiua. qcūqz. n. media ad illā affirmatiuā regrunť. ēť regrunť ad negatiuā. ⁊ nō ecōtra vt pz. g. tē. **2⁹** qz demonstratio negatiua necio regrit alterā pmissaz affirmatiuā. affirmatiua vō nullā negatiuā regrit. imo ex solis affirmatiuis pōt aliqd sillogizari. nō aut ex solis negatiuis. g. ppō affirmatiua e efficacior i demōstrādo qz negatiua. ⁊ p dñs demonstratio affirmatiua est potior. **3⁹** qz qñ pmissē demonstratōis negatiue indigent demonstratōe ad illas demōstrādas ples affirmatiue cōcurrūt qz negatiue. cōcurrūt. n. tres affirmatiue due ad pmissā affirmatiuā ⁊ vna ad negatiuā. solū at vna negatiua cōcurrūt. videt ad negatiuā demōstrādā. ⁊ sic magis ad huc cōtingeret si vlt

teri⁹ augetēť demōstratōes. qre ppō affirmatiua e potior notis ⁊ credibilior alyis pib⁹ ppōne negatiua. ⁊ per dñs demonstratio affirmatiua potior e negatiua. **4⁹** demōstratō affirmatiue digni⁹ cōrñdet pncipiū qz negatiue. g. tē. assūptū pbat. **A**ffirmatiue cōrñdet ppō imediata affirmatiua negatiue vō negatiua. **D**ignior aut e ppō imediata affirmatiua qz negatiua. eo qz negatiua p affirmatiuā pbat. ⁊ qz eē nālre p qz nō eē. affirmatiua vō dicit eē. ⁊ negatiua nō eē. qre tē. **5⁹** demōstratio illa negatiua nō pōt sine affirmatiua. affirmatiua vō nō idiget negatiua. g. tē. dñs ⁊ aīs d se patēt. iste rōes plix hñtur in expōne textus ⁊ ibi vide. **U**ltio p argui p cōditōes demōstratōis. qz pdcā demōstratio affirmatiua magis e ex primis ⁊ imediatis cū sit ppingoz p se notis. ⁊ p idē magis e ex cāis pōrib⁹ ⁊ notiorib⁹. cū negatiua in affirmatiuaz resoluiat. magis etiam ex veris cū veritas affirmatiua alyis parib⁹ sit magis vitas qz negatiua. magis ēť e ex ipsis q sunt p se ⁊ p m q ipm. imo eē p se ⁊ hz q ipz nō p pē cōpetit ppōnibus negatiuis. **E**x qb⁹ vltio vñ q affirmatiua magis faciat scire. qre affir⁹ potior e negatiua. qz illaz triū dclōnū p eē ad mentē Arist. in textu. **5⁹** dclō. aliq demōstratio negatiua per pauitiora me⁹ ad imediata resoluit qz affirmatiua vñ eiusdēz subi vñ eiusdē pdicati. pz ex tertio argu⁹ pncipali. **6⁹** dclō ponit a qbusdā. qz demonstratio negatiua p pla media ad imediata resoluit qz affirmatiua sibi cōrñdēs. **P**roveritate cōclusiōis oī ipsā limitari ad negatiuā demōstratōez cui⁹ pmissē sint demōstrabiles. **I**ntelligūt at affirmatiuā negatiue cōrñdere. vt ex suis vñbis colligit qñ idē eaz fuerit subm si sint de reb⁹ diuersoz pdicamētoz. sic demōstratio q demōstrat hoīez eē subaz. ⁊ demōstratio q demōstrat hoīez non eē qzitatē. **I**n eodē vō pdicamēto negatiue ppōni cōrñdet affirmatiua de pdicato. i quo pmo dñt subz ⁊ pdicatū negatiue. vt huic. hō nō e lapis cōrñdet illa hō e corpus aiatum. siue ista. lapis e corp⁹ inaiatū. nā per aiatū ⁊ inaiatū p dñt hō ⁊ lapis. **S**i vero p negatiuā passio ab aliquo subo remouet. affirmatiua sibi cōrñdēs erit ppō i qua illa passio ppō attribuit subo. vñ huic negatiue. asin⁹ nō est risibilis: bec affirmatiua cōrñdet hō e risibilis. **N**otū e at q i oib⁹ istis p pla media pbat negatiua qz affirmatiua. qz p qcūqz pbat affirmatiua pbat ēť negatiua ⁊ nō ecōtra. vt pz. qre tē. bec etiā dclō possz eē ad mentē pbi. **7⁹** dclō d quosdā. aliqua demōstratio negatiua e per cām remotā qlitercūqz supā. aliq per cām proximā ⁊ cōuertibilē. aliq per effectū siue ppin quū siue remotū. ⁊ aliqua nec per cāz nec per effectū passiois. pma ps pz in hoc sillo. nullū nō aīal respirat. pies e non aīal. g. paries nō respirat. **2⁹** pz i bac demōstratōe. oē disciplinabile e rōnale. nullus equus e rōnale. g. null⁹ equ⁹ est disciplinabile. **E**t per idem pōt dari exemplū de cā remota ⁊ mō supra. vt hic oē risibile e rōnale. null⁹ equus e rōnale. g. nullus equ⁹ est risibile. **P**otest etiā fieri p mediū cōuertibile cū subo. vt hic. nullū rōnale e rudibile. oīs hō e rōnale. ergo nullus homo est rudibilis. **T**ertia ps dclōnis vñficat cōuertēdo sillos pdictos. vt arguēdo sic. oē rōnale e disciplinabile. nullus equ⁹ est disciplinabile. g. null⁹ equ⁹ est rōnale. **I**te omne rōnale est risibile. nullus equus est risibile. ergo tē. **I**tem bec e per effectū remotū siue cōiorē. nibil e gressibile e rōnale. lapis e nō gressibile. g. lapis e nō rōnale. **U**ltia vero ps nota est i demōstratōe q demōstrat non eē rei. sicut qñ demōstrat q nullū vacuū e p hoc mediū. qz graue nō pōt subito moueri de vno extremo spacy ad alterum extremū. **I**llud enim mediū nō dicit cām nec effectum vacui nec alterius passionis demōstrāde. vt patz. lz cā i cognōcēdo dici potest. **E**t si arguit d predictā dclōnem q tūc ali qua demōstratio negatiua eē potissima postqz aliq e p cāz primā ⁊ cōuertibile. negat dñs. **I**llud enī nō sufficit ad demōstratōez potissimaz siue ppter qd sed vltia regrit vt p illā cām passio de subo pprio demōstrat. qd nō sit in pot

dicta demfatione: imo in ea per cam primā passio de aliēo subō negatiue demfatur vt pz. ¶ **Ultia conclusio** d̄ quosdā: aliqua ē demfatio negatiua que p̄ sui resolone ad imediata nō idiget demfatiōe affirmatiua. pz ex penultimo argumēto p̄ncipali. ¶ Et si arguit̄ q̄ bec d̄ est d̄ mētē Arist. in vltima rōne ad pbādū demfationē affirmatiuā eē potiorē: pōt r̄nderi vt dicebat̄ in expōne textus: q̄ itentio ei⁹ fuit q̄ absolute demfatio negatiua nō eē pōt sine affirmatiua. qz. s. si nō esset vel nō eē posset demfatio aut ppō affirmatiua n̄ eēt nec posset eē negatiua: nō aut̄ eō. ⁊ hoc nō obstat d̄ni.

Ad argumenta p̄ncipalia. ¶ **Ad pri^m** pz ex d̄ne prima cū pbatione ipi⁹. verūt̄n̄ p̄ mā illi⁹ argumēti p̄rio d̄r: q̄ demfatio negatiua nō est v̄lis nisi valde large. nulla etiā demfatio negatiua pprie est pp̄ qd: lz fieret p̄ cam primā ⁊ conuertibilē cū passione. ¶ **Ad 2^m** pz ex tertia d̄ne. verūt̄n̄ d̄r q̄ lz negatiuā imediate eē ex p̄ se notis arguat illā eē fm̄ qd potiorē: cū hoc t̄n̄ ccedit̄ affirmatiuā vt sic eē q̄libet negatiua potiorē vt sic. vt dixi in d̄ne sc̄da. ¶ **Ad 3^m** pz. ex q̄rta d̄ne: ⁊ p̄ia pbatiōe ipi⁹. Sic enī itelligēdo vt sonat illa d̄ v̄tate bz p̄ia rō aristo. Sc̄dm aliquos eē pz r̄nsio ex sexta d̄ne limitando rōnem aristo. iuxta tenorē illius d̄nis. ¶ **Sz** cū arguit̄ d̄ modū pbandi p̄bi in textu. d̄r q̄ sufficit ad itētione ipi⁹ cū demfatio negatiua alterā beat̄ p̄missā affirmatiuā: ⁊ alterā negatiuā. ⁊ v̄traq̄: vel saltē affirmatiua demfabilis fuerit: q̄ per p̄la media sz qualitātē siue sz sp̄z talr̄ p̄cedit: qd̄ per p̄la media sz numerū ad imediata resoluit̄ q̄ demfatio affirmatiua sibi cor̄r̄dens: siue dicaſ sibi cor̄r̄is iux̄ tenorē q̄rte d̄nis: siue iux̄ tenorē sexte. ¶ **Ad 4^m** concedit̄ fundamētū aristo. ¶ **Ad rationē i opp^m** d̄r sicut ibi r̄ndebat̄. ⁊ d̄n̄r negat̄ q̄ deū non eē lapidē sit p̄ri⁹ nāl̄r q̄ deū eē: nec obstat auctoritas allegata. ibi. n. aristo. vult q̄ cū sint duo entia: quorū ab vno in aliud valet d̄na. affirmatiue cū hoc verbo est de sc̄do adiacente ⁊ t̄n̄. ⁊ nō ecōtra: illud a quo non p̄uertit̄ subsistēdi d̄ntia est nāl̄iter prius. Sz sic in p̄posito non contingit. vt pz. ¶ **Ad p̄firmationē d̄r** potentiā dei que poti⁹ politas quedā appellatur non realr̄ ab ipso deo distingui. Lum aut̄ dicitur actū absolute p̄cedere potentiā itelligitur de potētia actū abydiente ⁊ ab actu realiter distincta. ¶ **Conceditur t̄n̄** q̄ sicut deus vt ens est. seipso p̄rior vt tale ens: sic etiam deus vt potens esse est se ipso p̄rior vt actu ens. ⁊ bec est p̄rioritas quedam rationis magis q̄ realis. ¶ **Ad aliam confirmationē** dicitur primo q̄ iste due propositiones tantū homo currit. ⁊ omnis homo p̄ter for. currit. nō sunt mere affirmatiue. sed cōmuniter pregnātes dicuntur. qz sensum negatiuū simul cōm affirmatiuo includunt. Dicitur secundo q̄ ad mētē Aristotelis sufficit affirmatiuam propositionem nō syllogistice probari per negatiuam: per affirmatiuam tamen syllogistice concluditur aliqua negatiua. ¶ **Ad q̄ntum neganda est maior** si vniuersaliter intelligatur. Ubi nanque aliqua passio elementi aut mixti per propriam causā effectiuam demonstratur potior est demonstratio q̄ si per cāz v̄liorem demonstretur: sicut per celum aut solem aut deū: ⁊ tamen causa illa vniuersalior est magis causa. Cōceditur tamen q̄ demonstratio illa est potior que per causā est magis propriam ⁊ propinquam alyis paribus. Qd̄ notanter dicit̄. qz vbi per animal rationale risibile de homine demonstratur tanquā per cam mediatā: ⁊ per disciplinabile tanq̄ p̄ immediatam causā passionis risibile de for. demonstrat̄ demonstratione particulari. aut risibile ab equo remoueat̄ demonstratione negatiua: potior erit prima q̄ sc̄da vel tertia. minor etiam non est vniuersaliter vera in quocunq̄ sentia intelligatur. potest enim esse demonstratio negatiua per causam proximam passioni. sicut affirmatiua per causā eē remotam ⁊ per effectū siue p̄pinquū siue remotū. vt patet ex conclusione septima. Pōt etiā eē per medium quod

nec est causa nec effect⁹ passionis saltē i eēndo. demfatio eē affirmatiua fieri pōt per cam remotā sc̄do mō. vt cum per animal rationale risibile de homine demonstratur. Cōcedit̄ tamē grā difficultatis huius argumēti q̄ vt plurimū demfatio affirmatiua eē per causā propinquā. negatiua vero p̄ causā remotā primo modo: qz. s. cōiorē effectū. talē aut̄ cam remotā nō o3 eē magis cam: licet cā remota sc̄do mō magis causa dici possit: ⁊ p̄serti i generacōe efficiētis aut finalis. ¶ **Et si arguitur q̄ saltē** habet̄ demfationē negatiuā fieri posse per plures modos causāz q̄ affirmatiua ⁊ p̄ p̄sequēs negatiua magis eē per cāz. Ad hoc cōcesso ancedēte grā argumēti dicit̄ argumētū pbare negatiuā magis eē per cāz extē siue sz nō itē siue. ¶ **Ad p̄firmatiōez** dicit̄ q̄ cam negatiuāz posse effectū demfate siue p̄p̄qua siue remota fuerit: poti⁹ arguit eius impfectionem. Cōtra vero lz affirmatiua nō posset demfate nisi cū eēt p̄pinqua: maiorē ipsius argueret perfectionē: sicut in simili exēplo nāl̄i declarari pōt. ¶ **Ad sextū p̄ncipale.** negatur assūptū. ad pbationē. negat̄ p̄sequētia. primo qz licet i causis efficiētibus ⁊ finalib⁹ verū sit cāz illā p̄fectiorē eē q̄ ad eosdē effectus se extēdit p̄ se ad quos alia se extēdit ⁊ adhuc ad plures sz sp̄m. nō tamē o3 verū eē in causis māl̄ibus aut formalibus. mā enī prima ad plēs effect⁹ se extēdit q̄ mā sc̄da. ⁊ tamē est ip̄fectior ista. forma etiā elementi ad plures effectus se extendit q̄ forma mixti licet sit illa ip̄fectior. Syllogismus aut̄ negatiu⁹ cū sit cōe quoddā respectu particulariū syllogismoz: eē tāq̄ forma respectu illoz. Inter vniuersalia aut̄ q̄to aliqd̄ eē cōius tanto ip̄fectius: sicut aīal eē ip̄fecti⁹ boīe ⁊ sic d̄ alyis. Sc̄do si cōsequētie d̄beret cōcludere ex fundamēto sup̄ quo fundat̄. oportet q̄ ad oēs syllogismos ad quos se extēdit syllogismus affirmatiuus: se extēderet etiā negatiu⁹: ⁊ cū hoc ad quosdā alios: qd̄ tamē nō eē verū. Tertio qz ex antecedēte cū pbatiōe ipsius potius sequitur oppositum consequentis. naz qz sub specie solis sit solum vnum indiuiduum: ⁊ sub specie aliqua hic inferius idiuidua plurificent̄: arguit sp̄z solis eē p̄fectiorē alyis paribus. ¶ **Aliter r̄nderi** posset negando antecedēs. alie nāq̄ figure ad primā reducunt̄. ⁊ tandē oēs modi ad primū prime qui eē affirmatiu⁹. vt patet primo p̄ o3. quare virtus primi modi q̄ eē affirmatiu⁹ ad plura se extēdit q̄ virt⁹ syllogismi negatiui. ⁊ tale extēdere vi suā eē effectiue virtualiter extēdere. ⁊ ideo bec responsio n̄ repugnat p̄cedētibus. ¶ **Ad septimū negat̄** assūptū alyis paribus. Ad pbationē negatur p̄sequētia. sicut enī generās cū semine p̄fectius eē q̄ generās sine semine. aīatū. n. eē p̄fectius inaiato. sic vniuersalis affirmatiua cū debito medio suas singulares iducēs p̄fectior eē q̄ vniuersalis negatiua illas iducēs sine medio. Itē singulares q̄ ex negatiua v̄li iferuntur nihil ponūt i esse sz poti⁹ primāt̄ subiectū p̄dicato. p̄fecti⁹ aut̄ eē cū medio positue inferre q̄ sine medio cōcludere p̄uatue. quare ⁊c. ¶ **Et si arguit̄:** vniuersalis negatiua nō indiget medio ad iferēdū eius singulares. affirmatiua vero idiget. ergo pauciorib⁹ idiget negatiua q̄ affirmatiua. negāda eē p̄sequētia si vniuersaliter itelligatur: qz licet ita sit: vt plurimū t̄n̄ negatiua idiget p̄bari per affirmatiuā siue syllogistice siue quouis alio mō. ¶ **Ad confirmationem** negatur assūptum. Ad pbationē vero consequentia. quia vt dicit̄ quidam. licet ita sit: signum tamē vniuersale affirmatiuum plures producit effectus diuersarum rationū. quia subiectum distribuit ⁊ p̄dicatum confūd̄it. vniuersale vero negatiuū solū distribuit. ¶ **Aliter ⁊ magis** ad rez dicit̄ pōt q̄ licet ita sit. distribuere t̄n̄ signi negatiui est p̄uatue distribuere: affirmatiui positue. ⁊ sc̄d3 est p̄fectius primo. vt patet. neq̄ sequitur de forma. ad maiorem distantia distribuit signum vniuersale negatiuū per affirmatiuum. ergo dignius est signum vniuersale negatiuū. sic non sequitur ad maiorem distantiam illuminat certus ignis q̄ certus

lapis preciosus. ergo est perfectior. ¶ Ad octauum patet ex conclusioe vltima. ¶ Ad vltimum patet ex secundo notabili. licet enim copulatiua et disiunctiua dicantur negatiue per negatione copule. quia tamen syllogismus et demonstratio principaliter in conclusionem referuntur. ideo affirmatiui et negatiui denominantur secundum denominationem sue conclusionis. ¶ Ad confirmationem patet ex 3° notabili. licet enim demonstratio ducens ad ipse alter sit processus negatiuus et alter affirmatiuus. ab vltimo tamen denotari dicitur aut simpliciter affirmatiuus aut simpliciter negatiuus. Et sic est finis huius questionis. ¶ Quod quod est categorica priuatiua sit dignior manifestum est. Et ad ipse ducere et cetera. Q^o. XLIII.

Veritur 43°. vtrum demonstratio ostendit sua sit potior demonstratione ducente ad impossibile. Quod non arguitur. primo sic. nulla est demonstratio ad impossibile ducens. ergo questio falsa. assumptus probatur multipliciter. primo: quia demonstratio quodlibet facit scire. ut patet per definitionem demonstrationis: scilicet syllogismus

arguens impossibilem conclusionem ex premissa impossibili non facit scire: eo quod impossibile sciri non potest. ¶ Secundo quia omnis demonstratio est ex premissis veris ad conclusionem veram. per secundam definitionem demonstrationis: scilicet syllogismus ad impossibile ducens falsum ex falso concludit. ergo et cetera. maior patet in textu: vbi dicitur quod in demonstratione ducere ad impossibile manifestius impossibile concluditur ex ipse minus manifesto. ¶ Tertio quia demonstratio est syllogismus. ut habet ex prima definitione demonstrationis. sed demonstratio ad impossibile ducens non est syllogismus. ergo et cetera. minor probatur. quilibet syllogismus constat ex tribus terminis et ex tribus propositionibus tantum: ut patet primo priorum. Sed demonstratio ad impossibile ducens constat ex pluribus: quoniam aggregat in se duos syllogismos: quorum primus est syllogisticus. secundus non: ab opposito conclusionis ad oppositum alterius premissis. ¶ Confirmatur quia aggregatus ex illis duobus processibus non ducit ad impossibile: sed tandem ducit ad conclusionem veram. ergo nulla est demonstratio ad impossibile ducens. ¶ Quarto quia omnis demonstratio aut est quia aut propter quid. ut patuit in precedentibus. sed syllogismus ad impossibile ducens non est huiusmodi: cum non arguat ab effectu ad causam nec e contra. nullum enim impossibile habet causam neque effectum. ut patet. quare et cetera. ¶ Secundo principaliter arguitur sic. aliqua demonstratio ostensiva est negatiua. et aliqua ad impossibile ducens est affirmatiua: sed affirmatiua potior est negatiua. ut patuit in questione precedenti. quare et cetera. ¶ Confirmatur quia aliqua ostensiva est particularis: et ad impossibile ducens potest esse vniuersalis. ergo et cetera. patet consequentia et assumptum ex prius determinatis. ¶ Tertio principaliter demonstrationes mathematice sunt alijs demonstrationibus certiores et potiores. sunt enim in primo gradu certitudinis ut inquit commentator. et tamen vltimum predictae demonstrationes ad impossibile deducunt. ergo et cetera. minor patet insipienti processum commentatoris propositionum geometricae. ¶ Quarto si questio esset vera hoc praesertim contingeret propter rationem philosophi in textu: quia scilicet demonstratio ostensiva ab effectu non ex prioribus sed posterioribus procedit. in demonstratione etiam ducere ad impossibile vnum impossibile non est altero prius nec posterius cum nullum illorum sit ens nec causa nec effectus. quare et cetera. ¶ Preterea videtur falsum quod vtraque demonstratio ex propositione negatiua procedat sicut philosophus videtur dicere. nam plerumque ad impossibile ducens et affirmatiua procedit.

Ad oppositum Est philosophus per b^o et omnes expositores. In ista questione per p^o mittentur quidam. 2° ponentur rationes. **Quantum** ad primum. Sit hec prima distinctio. illud dicitur ad impossibile ducens. dupliciter

accipi potest. vno modo per solo syllogismo concludente ex vno impossibili ad impossibile manifestum saltem illi cui demonstratur. secundo modo per aggregato ex predicto processu et argumentatione eorum: quod ex opposito consequenter arguit ad oppositum antecedens: et hoc modo vbi accipit philosophus. Quis est primus modus sibi adaptari posset. ¶ Secunda distinctio sequens ex prima ponitur de mente thomasti. duplex est demonstratio. v. scilicet simplex et mixta. simplex est quod est vnum processus terminum: mixta quod ex pluribus processibus aggregatur. et talis est demonstratio ad ipse ducens. vbi gratia. si quis ducat quod ovis risibile est asinus. arguet sic. omne risibile est asinus. ovis homo est risibile. ergo omnis homo est asinus. Tunc arguit ulterius. iste syllogismus est bonus. et deo est manifeste ipse: minor est necessaria. quod maior est impossibile. tunc ultra maior est impossibile. quod suum oppositum est necessarium: v. quod risibile non est asinus. Et hoc est quod demonstrator probare intendit. et sic patet quod illa demonstratio ad ipse ducens componitur ex tribus processibus. ¶ 3^a distinctio. aliquem processum syllogisticum facere scire dupliciter intelligi potest. vno modo completiue: quia scilicet ad conclusionem cuius scia accipit immediate terminetur. Alio modo dispositiue. quia scilicet sit dispositio priua ad illam rationem concludendam. ¶ 4^a distinctio. dupliciter intelligere possumus aliquam demonstrationem ostensiuam esse demonstrationem ducenti ad ipse corruentem. Uno modo: quia ambe finaliter eadem rationem inferant. ut si intendere demonstrare nullum vacuum esse. et illud primo facere ratione ducente ad ipse. deinde ratione ostendit sua. Alio modo si oppositum premissis demonstrationis ostensiuam eiusdem qualitatis cum conclusionem probarem esse impossibilem demonstrationem ducere ad impossibile. et hunc modum tangit Aristoteles in textu.

¶ Quinto premitendum est de mente Aristoteles in textu: quod in hoc praesertim differunt demonstratio ostensiva et demonstratio ad impossibile ducens. quia ostensiva ex premissis procedit notioribus conclusionem. sed ad impossibile ducens e contra procedit a premissa syllogismi minus nota ad notiozem conclusionem. cuius causa est quia ex impossibili magis manifesto intendit facere discredere aliud impossibile. sed per consequens discredimus antecedenti. non autem e contra. ut patet in logica. ¶ Preterea dixerunt quidam quod in hoc maxime differunt predictae demonstrationes. quia ostensiva ordinem seruat naturalem: quod enim premissis sint conclusionem notiores hic est ordo naturalis. sed ad impossibile ducens potius ordinem seruat contrarium: et non naturalem. ¶ Ultimo premititur demonstratio aliquam esse aliam potior rem argui potest ex aliqua vel aliquibus partium positam in definitione demonstrationis. patet ex precedentibus questionibus.

Quantum ad secundum: Sit hec prima conclusio. capiendum demonstrationem ducentem ad impossibile primo modo: quilibet talis est indignior qualibet alia demonstratione ostensiva. Probatur. quia nulla talis facit scire. ut dicitur in primo argumento nisi forte intellectum disponendo ad discredendum antecedenti. sed quilibet ostensiva completiue facit scire. ergo et cetera. tenet consequentia ex vltimo notato. et assumptum patet. Item demonstratio talis ad impossibile ducens a minus noto ad notius procedit ostendit sua vero a notiori ad minus notum. ut patet ex quinto supposito. et per omnes ostensiva ordinem seruat naturalem. sed ad ipse ducens ordinem habet preternaturalem. quare et cetera. ¶ Secunda conclusio. probabiliter conceditur aliquam demonstrationem ducentem ad ipse. secundo modo sumptam aliqua ostensiva esse potiorē. Hec conclusio probari potest ex secundo et tertio argumento principali. ¶ 3^a distinctio. ita sit quodlibet demonstratio ad ipse ducens talis supra ignobilior est quam aliquid ostensiva merito suorum modorum concludendi. Probatur. quia quo ad primum processum est ignobilior. ut patet ex 2° ratione. 2° est modus procedendi ignobilior vbi quod modus syllogisticus quo procedit demonstratio ostensiva sic cum arguitur sic. deo est ipse. et minor est necessaria. ergo maior est ipse. et per omnes oppositum eius est necessarium. Manifeste enim apparet dum huc viliorē esse modum syllogistico procedendi. Et hinc inferri qualibet ostensiuam ut sic potiorē esse qualibet ducere ad impossibile. ut sic. ¶ Quarta conclusio. sequitur ex secunda. quilibet de: ostensiuam potior ducere ad ipse alijs probatur. patet ex predictis

¶ **C**onclusio. quelibet talis demonstratio ad ipse ducens idem
 est conclusio sibi corrodente. ¶ **P**rius de corrodente sibi
 modo digni. n. est decone aliq p demratōez mō directo r nā
 li pcedentē pbare q̄ p demratōez obliquo r pternāli mō
 pcedentē. De corrodente scdo mō p̄ rōnē p̄bi i textu. h̄
 deo pōt eē ad mētē Arist. q̄uis ēt due pcedētes cōclones
 sibi attribui possint. ¶ **S**exto. licet dōmstratio ad ipse du
 cēs scdo mō sūpta q̄ ad p̄mū pcessū ab ipolū min⁹ noto ad
 ipole magis notū pcedat: q̄tū tñ ad z^m pcessū ex notiori
 min⁹ notū cludit. ¶ **P**ria p̄ p̄ ex pbatōe p̄me p̄nis. Scda
 sū p̄. sic enī deo ē aliq̄ pmissa: i falsitate notior. sic etiaz
 et^m opp^m est opposito illi p̄misse notū i vitate. q̄re rē. ¶ **U**
 tima deo ponit̄ fm aliquos. dōmstratio oñsua ex p̄ozibus
 p̄ nāz pcedit. demratōe vō ad ipole ducēs i scdo pcessu ex
 posteriorib⁹ q̄ ad nāz: p̄ozib⁹ tñ quo ad nos pbat itētū. Dec
 h̄ satis apparēter v̄ de mētē Arist. in text. quā tñ nō puto
 v̄r verā vt p̄ ex vltio argumto. ¶ **A**d textū aut̄ Arist. vi
 de i r̄siōib⁹ argumtoz r in expōne textus.

Ad rationes p̄ncipales. Ad p̄mā negat̄ assūptū lo
 q̄ndo v̄r tā de dōmstratōe fm qd̄ q̄
 de dōmstratōe simplr. ¶ **A**d pbatōez d̄ q̄ l̄ illa dīffō demō
 stratōis data fuerit d̄ dōmstratōe simplr. dōmstratio tñ ad ipole
 ducēs scdo mō sūpta aliq̄ mō scire fac̄ qd̄ fm pcessū ei⁹. ¶ **I**
 la ēt q̄ p̄ mō sumit̄ dispositiue fac̄ scire disponēdo. s̄. itellēm
 ad discrendū p̄misse p̄p̄ discredere p̄ni. ¶ **A**d scda p̄ba
 tionē d̄ sū p̄ q̄ l̄ illa dīffō data fuerit de dōmstratōe simplr.
 demratōe tñ ad ipole ducēs q̄ ad scda pcessū solū ex veris
 pcedit: l̄ quo ad p̄mū ex ipolū demonstrat. ¶ **A**d 3^{am} d̄ q̄
 dōmstratio ad ipole ducēs p̄ mō sūpta ē sūlla. s̄ scdo sūpta p̄
 pcessū icludit q̄ ē sūlla r̄ B suffic̄. illa tñ dīffō p̄ncipalr̄ p̄perit
 dōmstratōi simplr. nō aut̄ dōmstratōi mixte nisi fm qd̄. ¶ **A**d
 cōfirmationē d̄ q̄ aggregatū ex ill̄ duob⁹ pcessib⁹ q̄ ad p̄
 ad ipole d̄ducit. r̄ B suffic̄. ¶ **E**t si arg. q̄ oīs modus aut p
 cessus ab vltio ei⁹ fine denoiari debet. vt h̄ q̄nto p̄hycorū.
 Cū igr̄ illud aggregatū tandē in verā p̄nem terminet̄. sūlls
 ducēs ad v̄p̄ r̄ nō ducēs ad ipole noiari debet. ¶ **A**d hoc
 r̄ndet qd̄ q̄ v̄p̄ ē motus nāles a fine vltimo denoiari. mo
 tus aut̄ artificial̄ plerūq̄ denoiat̄ a p̄ncipio vel agēte. s̄. me
 dicatio a medico siue medicina sumit̄ d̄noiātōz. pcessus at̄
 itellec⁹ est mot⁹ qd̄ artificial̄. Dec r̄siō ē metaphozica.
 Sed meli⁹ ē dicere q̄ sic placuit Ari. r̄ alijs antiqs totū ag
 gregatū a p̄ pcessu denoiare. p̄fertī cū in hoc differat a q̄libz
 aliā dōmstratōe. ¶ **A**d q̄rtā p̄bationē d̄ q̄ oīs dōmstratio est
 q̄ vel p̄p̄ qd̄. v̄ ad alterā illaz reducibil̄. r̄ cōter̄ d̄cedit̄ de
 mstratōe ducētē ad ipole merito scda pcessus ad alterā illa
 r̄ū eē reducibilē. r̄ hoc vide i qd̄ne. 3. 5. ¶ **A**d scda rōnē p̄
 cipalē p̄ i qd̄ne. ¶ **A**d tertiā sū p̄. Aduerte tñ h̄ q̄ cū demra
 tio ad ipole v̄nā h̄eat cōditionē merito c⁹ dicēda eēt potior.
 eō vō demratōe oñsua aliā h̄fer̄ d̄ditōez: p̄derāde erūt ille
 d̄ditōez: r̄ cōter̄ a potētiori denoiatio fiet. ¶ **A**d vltimā rōnē
 pōt̄ duplr̄ r̄nderi s̄z duplicē s̄nīaz positā i expōe text⁹. Uno
 mō q̄ i demratōe oñsua pcedit̄ a priorib⁹ scda naturā i du
 tēte aut̄ ad ipole nō. l̄ i scdo pcessu pcedat̄ a notiorib⁹ nob̄
 ¶ **S**z bec r̄siō patit̄ instantiā vt p̄ ex vltimo argumto. s̄o
 saluo meliori iudicio v̄r limitāda ad demratōez negatiuā
 pcedentē a causa rēota. de qua Arist. p̄fertī exēplificat.
 r̄ qualr̄ vt plurimū fieri habet demratōe negatiua. tunc enī
 ostēsiua negatiua a p̄ozī pcedit. sed ducēs ad ipole eō a po
 steriori s̄z naturā in scdo ei⁹ pcessu. ¶ **A**l̄r̄ d̄ici pōt̄ q̄ in de
 mstratōe oñsua fm intentionē Arist. debent p̄misse ordi
 ne nāli esse d̄clutionē p̄ozes: siue quo ad nos siue quo ad na
 turā. In demratōe autē ducente ad ipossibile quo ad p̄m
 pcessu eō cōtingit. cū pcedat̄ a min⁹ noto ad magis notū.
 Unū aut̄ ipole l̄z non sit alio p̄us aut̄ posterius realr̄. pōt̄ tñ
 d̄ici eo p̄r̄ aut̄ posteri⁹ fm cognitiōez siue absolute siue re
 spectu determinati addiscētis. ¶ **A**d cōfirmatōez p̄z in expō

ne textus. Et sic est finis questionis.
 ¶ **C**ertior aut̄ r̄ prior est scia q̄cūq̄ ipsi⁹ q̄ r̄ pro
 pter quid eadem est: sed nō est ipsi⁹ q̄ extra eam
 que est propter qd̄ r̄c. **Questio XLIII.**

Meritur 44. Ut p̄ scia dicēs p̄p̄ qd̄
 r̄ q̄. certior scit r̄ prior q̄ so
 lū q̄. Negatiue ar. p̄ sic. aliq̄ notitia q̄. ē q̄
 libet notitia p̄p̄ qd̄ certior r̄ p̄oz. s̄ qd̄ falsa.
 t̄z p̄ntia. q̄ qd̄ sup̄ hoc fundat̄ q̄ notitia p̄p̄
 qd̄ certior ē notitia q̄. assūptū p̄z de notitia
 illi⁹ p̄mū p̄ncipū qd̄libet ens est vel nō est. q̄
 solū pōt̄ eē q̄ r̄ nō p̄pter qd̄. illud. n. p̄ncipiū est oīuz notit̄
 simū r̄ certissimū vt oēs affirmāt. ¶ **S**cdo si qd̄ sit v̄a tunc
 nālis esset certior me^{ca}. qd̄ tñ est d̄ intentionē Arist. in p̄ r̄z.
 meta. ¶ **I**tē me^{ca} ē abstractiō nāli r̄ per p̄nis s̄z arist. bec ē
 certior. oñia vō probat̄. q̄ metaphyca cōsiderādo subas sepa
 tas eē cōsiderat solū q̄. vt p̄z de mētē d̄mētatoris d̄mētō v̄l
 timo primi p̄hycorū. nālis vō ipas eē demōstrat. vt ibidem
 patet. cū q̄ sube separte sint subta p̄ncipalia metaphyca seq̄
 itētū. ¶ **T**ertio ex qd̄ne seq̄ret̄ nāle sciaz certiorē eē geo^a.
 p̄nis est falsū. cū geo^a sit in p̄ gradu certitudinis. cū ēt geo^a sit
 abstractiō nāli. oñia p̄bat̄. demrat. n. scia nālis p̄ cām oē cō
 tinuū eē diuisibile i infinitū. r̄ q̄ de p̄ucto ad punctū lineā re
 ctā ducere p̄tingit. vt p̄z ispiciet̄ in. 6. p̄hycorū. Dec tñ sunt
 p̄ncipia geo^a de q̄b⁹ geo^a solū d̄ic̄ q̄. vt patet. q̄re r̄ce. ¶ **4°**
 seq̄ nāle esse certiorē p̄spectiua. qd̄ tñ videē falsū. cū p̄spe
 ctiua d̄ certitudine mathēatica p̄ncipet de qua nō p̄ncipat̄
 nālis. patet oñia. q̄ de multis p̄ncipijs p̄spectiue nālis d̄ic̄
 q̄ r̄ p̄pter qd̄. p̄bando ipsa p̄ cām. de quibus p̄spectiuis di
 cit solū quia. ¶ **Q**uito aliqua scia cōsiderans solū propter
 qd̄ de aliqua re nō est in certitudine p̄p̄abilis scie cōsideran
 ti solū q̄. de eadē re. igr̄ r̄c. assūptū p̄z de geo^a r̄ cirugia. cō
 siderat. n. cirugia vulnera circularia tardi⁹ sanari solū q̄ ē.
 geo^a vō d̄icit causā illi⁹. ¶ **I**lle tñ scie sunt adeo d̄spate vt cō
 ueniēter p̄parari nō possint vt patet.

Ad oppositum Est aristo. p̄ poste. illo ca. scia aut̄
 certior r̄c. ¶ **I**n ista qd̄e p̄ p̄mit
 tent̄ qd̄a. Scdo ponent̄ d̄clones.

Quantum ad primū. Sit bec p̄ria d̄istrictio. sciaz cō
 siderantē p̄pter qd̄ r̄ q̄. duplr̄ p̄pare pos
 sum⁹ ad sciaz solū cōsideratē q̄. vno mō absolute siue respec
 tu eiusdē obi. siue respecū diuersoz. Alio modo respecū eius
 dem obi. r̄ hoc scdo mō maxie itellexit p̄hs. ¶ **S**cda distin
 ctio aliqua sciētā cōsiderare solū q̄. de aliq̄ re duplr̄ intelli
 gi pōt̄. Uno modo q̄ solū cōsideret sic eē absq̄ alia dōmstra
 tione. sic geo^a sine dōmstratōe cōsiderat r̄ d̄cedit q̄ d̄ pun
 cto ad punctū rectā lineā ducere p̄tingit. Scdo q̄ d̄ ipso ha
 bet notitiā p̄ d̄mōstrationē q̄. siue ab effectu siue p̄ causā
 remotā arguēdo. p̄hs aut̄ itellexit maxime p̄rio. ¶ **E**x vi
 stictione inferī p̄ q̄ oē sciens aliquā rē propter quid de eadē
 re scit q̄ p̄ modo loq̄ndo. p̄z. qui. n. scit q̄ triāgulus h̄z tres
 p̄ h̄re angulū extrinsecū scit triāgulū h̄re tres angulos. In
 ferī scdo q̄ non omne sciēs p̄pter quid alicui⁹ rei de eadēz
 re scit q̄ scdo modo. p̄z. possū enim scire d̄clutionē p̄ causā
 eius proximā q̄nis nulla adducat̄ demōstratio ad illā con
 clusionē p̄ eius effectū vel causā remotā. Dicūt tamē quidā
 q̄ l̄z ita sit: tñ scientez p̄pter qd̄ facile est statim scire q̄. Co
 gnita nanq̄ causa p̄ria r̄ immediata alicuius d̄clutionis faci
 le est cognoscere effectū aut̄ causā remotā eiusdē. non autē
 ecōtra. Et ideo cognoscēs solū q̄. non faciliter cognoscit p̄
 pter quid. Et hoc dixerunt aristo. itelligere cum dicit. sed nō
 que est ipsius. q̄ extra eam que est propter quid. quasi dice
 re velit q̄ qui scit propter quid non scit separatim a quia p̄
 effectum vel cām remotam. qui vero scit solum quia scit se
 paratim a propter quid. Sed iste intellectus alienus est a

mente Aristo. ut puto. **C** 3^a distinctio. quedam est certitudo simplr siue i nā. q̄liter deus dicim⁹ ens certissim⁹. & p̄r alias subas separas. Quedā quo ad nos. q̄r nobis certissimū esse dicim⁹ q̄ de q̄libet d̄r eē vel nō esse. & certi⁹ nob eē dicimus q̄ ignis ē calid⁹: q̄ lunā aut solē esse eclipfabilē. Certitudo vō q̄ ad nāz sumit⁹ ut puto saluo iudicio meliori penes p̄ozitatē nāe & independētiā. Quanto. n. aliqd̄ ens fuerit nā p̄us & min⁹ depēdēs: tāto ei⁹ eē est min⁹ obligatū. & p̄ oīs ap̄d nāz certius. Tāc̄ aut certitudo quo ad nāz est illa quā humanus intellect⁹ h̄ret si p̄ se sepati itelligere possz sine ministratiōe sēsuū. sic etiā sup̄i⁹ d̄cm̄ fuit de notiori s̄z nāz. tota h̄ snia v̄r colligi posse ex v̄bis Liconiēsis. cū dīc̄ q̄ d̄clo Arist. ē v̄a sup̄posita diffōne ei⁹ q̄ ē certi⁹. Que. n. p̄ora sunt: p̄pingora sūt luci sp̄uali cui⁹ sparsione res itelligibiles ab aspectu mētis fiūt actu visibiles. & magis sūt receptiua illi⁹ lucis & magis penetrabilia ab aspectu mentis. v̄n̄ & certiora sunt. & scia de his ē s̄z h̄nc modū scia de subas sepati icorpozeis r̄c̄. Per lucē aut sp̄ualē forte itellexit lumē itellect⁹ agētis. aut forte ifluxū p̄me cause. Certitudo vō quo ad nos nō ē nisi idubi⁹ adhesio itellect⁹ q̄ ex varijs puenire p̄t. aut a sēsu & exp̄ientia. sic certū est ignē eē calidū. aut p̄ dem̄ratiōez. sic certū sit nob̄ triangulū h̄re tres. aut qz sui v̄litate aliqd̄ ita notū ē vt itellect⁹ statī ei adhereat. vt de q̄libet d̄r eē vel nō esse. & d̄ silibus. In his aut duob⁹ v̄ltemis certitudo q̄ ad nos & certitudo quo ad naturā colcidere p̄t. **C** Ex q̄bus iferē q̄ licet de⁹ cuius alteri etiā singulari aut specifico icoplexe cōpat⁹ sit ens certissimū s̄z nāz. certi⁹ t̄n̄ est q̄ de quoz d̄r eē vel nō eē q̄ deū eē: tā certitudine quo ad nos q̄ certitudine quo ad nāz. P̄ria ps ps cū d̄s sit oīuz p̄m̄ a nullo depēdēs. s̄z alia oīa ab ipso depēdent & est oīuz alioz cā. Sc̄da ps p̄bat. & p̄rio d̄ certitudine quo ad nos ps. nō possēt. n. itellect⁹ nō adherere illi p̄n̄ debite itellecto: possēt aut non adherere huic p̄p̄n̄ d̄s est. vt ps. de certitudine quo ad naturā: v̄r q̄ sic ens vt ens p̄ abstractōez itellect⁹ d̄r p̄us deo vt de⁹ quā multi appellāt p̄ozitatē nāe. ita de quoz d̄r eē vel nō eē d̄r p̄us q̄ deū esse. Illud ē d̄r altero p̄us a quo nō ouertit subsistēdi d̄na. s̄z se q̄tur de⁹ est. q̄ ens est. & nō eē. q̄ p̄ri⁹ est ens eē q̄ deus esse. & a fortiori p̄us est q̄libet ens eē vel nō eē. D̄c̄ t̄n̄ p̄ozitatē p̄to magis p̄ozitatē r̄onis q̄ realē. q̄ si eēt p̄ozitas realis vt q̄ d̄a teologi voluerūt securi⁹ cedere⁹ intentū. **C** P̄mitto v̄lteri⁹ q̄ q̄to ouerrūt p̄les cāe ad figēdā & stabiliēdā adhesionē itellect⁹ circa aliq̄ rē alys p̄ibus. tāto maior de illa re h̄r certitudo. L̄ais. n. potētī ouerrētib⁹ ad effectū p̄ducēdo magis siue forti⁹ p̄ducit effect⁹. **C** P̄mitto sc̄do q̄ sic effectus i esse stabilif p̄ suā causā. ita ē adhesio & certitudo i itellect⁹ de illo effectū p̄ cognitōez cause stabilitur. P̄z. sicut p̄fecta rei cognitio a cognitione cause dependet p̄ istā famosam auctoritatē. sicut res se h̄z ad eē ita se h̄z ad cognosci. sic ē certitudo rei ab eadē depēdere vidēt. **C** P̄. cognito effectū per sensū aut alio modo a posteriori cōiter nō quiescit i itellectus donec causā ei⁹ iuenerit qua iuenta tanq̄ certitudinē h̄ns q̄scit. q̄ r̄c̄. **C** P̄mitto 3° q̄ non ex sola maiori certitudine p̄ncipioz arguēda ē maior certitudo scie. ps. qz ex alia p̄te possent ei⁹ d̄nes p̄ cās suas p̄rimas min⁹ certe de m̄rari. **C** P̄mitto v̄ltime q̄ q̄dā scia ē alia certior simplr. q̄daz vō fm̄ qd. siue de certitudine quo ad nos. siue d̄ certitudine quo ad nāz loq̄ndo. Dicit⁹. n. certior fm̄ qd q̄ s̄z ei⁹ p̄tē lz quā fuerit certior. simplr aut: q̄ aut fm̄ totū: aut s̄z maior rē partē fuerit certior alys parib⁹.

Prima conclusio Absolute loq̄ndo aliqua notitia qz. quacūqz notitia propter qd certior & p̄oz ē. siue quo ad nos siue quo ad naturā. ps ex p̄ argumēto p̄ncipali. **C** Sc̄da d̄clo. de q̄cūqz re beāt scia qz. & scia p̄pter qd. certior h̄r scia q̄ si solū habeat quia alys p̄ibus: siue habeat scia qz. p̄ mō. siue sc̄do modo. ps ex sc̄do p̄missio. Si nāqz v̄ltra notitiam que absolute de aliquo

oplexe h̄r. aut q̄ habeat p̄ causā eius remotā aut effectū beāt notitia p̄ cāz ei⁹ imediatā multo magis stabilitur certitudo itellect⁹ q̄ si illa nō beāt. vt p̄ se notū est. **C** 3^a d̄clusio. loq̄ndo de scia totali nō q̄libz scia dicens qz. & p̄pter qd. de q̄bus dā p̄ncipys alteri⁹ scie est simplr certior scia solū dicēte qz. de eis dē p̄ncipys: patet qz nālis scia de q̄bus dā p̄ncipys geometrie dīc̄ qz & p̄pter qd. de q̄bus geo⁴ solū dicit qz. loq̄ndo sp̄ de notitia qz p̄ modo. sicut p̄bat in argumēto tertio p̄ncipali & t̄n̄ nālis nō ē absolute certior geo⁴. q̄ r̄c̄. P̄t t̄n̄ concedi q̄ illa fm̄ qd ē certior. vt ps ex p̄missio v̄ltime. **C** 4^a d̄clo q̄libet scia totalis de multis p̄ncipys alteri⁹ scie nō solū v̄lbus. sed etiā sp̄alib⁹ dīcēs qz & p̄pter qd: alys parib⁹ certior est totali scia dicēte solū qz de eis dē. **C** Ista d̄clo p̄t p̄bari. sicut sc̄da per sc̄dm̄ p̄missū. Possunt ēt r̄ones liconiēsis adduci. q̄s vide i expōne textus. **C** Notāter d̄r alys paribus. q̄n̄ scia nālis de multis p̄pter quid dicit que a perspectiuo supponunt tanq̄ p̄ncipia ei⁹ v̄lta aut specialia. & t̄n̄ p̄spectina illā in certitudine excedit loq̄ndo de certitudine quo ad nos p̄pter certitudinē mathematicam in ipsa p̄tentam quā recipit a geometria. **C** P̄t tamē d̄cedi q̄ nālis sciētia certitudine quo ad nos est fm̄ quid certior p̄spectiua. vt colligitur ex v̄ltime p̄missio. Certitudine vero quo ad naturā q̄ v̄a & p̄pria est certitudo est simplr certior. vt ps ex 3^a distinctione. Dec d̄clo sit ad mentē Arist. in textu. Sc̄da etiā sibi attribui p̄t. Quidā tamē alys sub alys v̄bis d̄clusionem posuerunt quā dixerūt eē ad mentē Aristo. videlicet quelibet scia subalternans ē certior subalternata. & sola subalternans de omnib⁹ dicit p̄pter qd de q̄bus dīc̄ qz. sicut geo⁴. Subalternata vō vt p̄spectiua de multis dicit qz de q̄bus non dīc̄ p̄pter qd. P̄mū nō vidēt v̄z cum naturalis sit subalternans p̄spectiua. & tamē nō est ea certior nisi fm̄ quid. Quidā tamen moderni negant p̄spectiuam proprie subalternari nāli. sed solū geometrie p̄p̄e subalternat. Que r̄isio nō apparet r̄onalis. P̄spectiua. n. magis est nālis q̄ ma⁴ vt habeat. z. physicorum: q̄r responsio falsa. **C** Item lz modus procedendi p̄spectiue sit quandoqz mathematicus. & quandoqz nālis. materia tamen de qua p̄ncipaliter considerat est naturalis. vt patet. quare r̄c̄. **C** Secūdu etiam dicitur recipit instantia. qz geometria de multis ei⁹ p̄ncipys dicit qz & non p̄pter quid. nālis ēt medicinā sibi subalternat. d̄ multis tamē p̄ncipys & d̄clusionib⁹ nālibus dicit soluz quia. Immo p̄ maiori parte nālis a posteriori p̄cedit.

Ad rationes principales. **C** Ad primā d̄ceditur illud qd arg⁹ p̄bat vt in prima d̄clōne d̄cm̄ fuit. **C** Ad sc̄dam d̄cedit nāle quo ad nos certiorē esse me⁴. licet quo ad nām sit valde icertior. **C** Ad r̄onez in o⁹ vide in q̄one. 3. sufficiēter. **C** Ad tertiā d̄cedit naturalem sciam eē fm̄ qd certiorē geo⁴ que t̄n̄ absolute ē icertior q̄ ad nos. vt patet ex 3^a. d̄ne. **C** Ad q̄rtā patet ex 4^a d̄clōne. **C** Ad v̄ltime p̄t negari d̄na. licet. n. an̄s eēt v̄z cū b̄ t̄n̄ stat vt illa scia q̄ v̄trunqz considerat certior sit q̄ illa que solum dicit qz. Sc̄do negādū est an̄s quāquā enim scientie ille sint dispate cōueniunt tamē in modo mouēdi itellectū certo vel incerto. & p̄ d̄seq̄ns in eaz certitudine iuicem p̄t cōparari. Et sic est finis cū dei laude.

C Et que nō est ex subiecto: illa que est de subo vt arithmetica armonica: & que est ex minorib⁹ ea q̄ est ex appositione r̄c̄. **Questio XLV.**

Veritur 45. Ut p̄ scia abstractior sit certior minus ab abstracta. & scia que ē de simplicioribus sit certior ea q̄ se habet fm̄ appositionē. **C** Ad partē negatiuam arguitur primo sic. entia separata que sunt maxime a materia abstracta & de quib⁹ sciētia abstractior considerat sunt difficilior

me cognitionis. ergo qd falsa. tenet dña. qz qto aliqd e dif-
ficil' cognoscibile tato est icerti'. assumptu pz. z. meta. ita
n. se bz intellect' n' ad subas sepatas sic oculus noctue ad lu-
ce diei. vt ibidez hf. qre rē. ¶ Scdo. magis vlia sunt magis
abstracta q' n' min' certa vident' q' singularia. cuz p singula-
ria certa fiāt multa vlia. g' scia abstractior est icertior min'
abstracta. ¶ Tertio si qd esset vera seqref sciam libri phy-
cop certiore eē scia libri de aia. n'is videt' cōtra itentionem
Arist. z omētatoris in p'hemio libri de aia. n'ia tenet primo
qz scia libri phycoz cū sit vlior e abstractior. Scdo. qz scie-
tia libri de aia se bz per appōnem ad sciam libri phycoz. sic
et subm vni' se bz per appōne ad subm alteri'. ¶ Quarto
seqref metaphycā eē certiore geo' z arit'. z sic scie ma' nō
eēt in p' gradu certitudis itentione n'ien. pz n'ia. cuz sint
de vliorib' z de magis abstractis a mā z simpliciorib'. sube
eni sepate fm eē z fm intellectū a mā separant'. entia vō ma-
thematica solū separant' fm intellectū. qre rē.

Ad oppositū e p'hs loco pri' allegato. ¶ In ista qd/
ne p' p'mittent' qdā. scdo ponent' cōclu-
siones ad quesitū ridentes.

Quantū Ad primū. Sit p'ma distictio. duplex e abstra-
ctio. qdā e h'z rē qualr itelligētiā realr a mā
dicim' abstractas. qdā est fm imaginationē aut intellectum
quō nō realr sit abstractio. z bec e duplex. qdā fit a minus
cōi abstrahēdo cōi' sic ab hoie aial z a corpe aiato corp' mo-
bile. qdā a mā formā abstrahēdo siue subalē siue accidenta-
lē. q' licet sine illa eē nō possit. sine ipa n' pōt itelligi aut ima-
ginari. sic lineā. supficiē. triāgulu. z bis filia. p intellectū aut
imaginatiuā abstrahim' a mā in q' necio habēt eē. ¶ P'ia
abstractio cōsideratōi me' deseruit. ¶ z' cuiuslibet scie cōsi-
deratōi defuire pōt. Nā q'libz scia aliqd gen' sil' cū ei' spēs?
cōsiderat. ¶ z' vō sciētys mathēaticis. ¶ Ex distictione in-
ferf q' si p abstractōez vlla certitudo sumat' rei: a p' abstra-
ctione magis sumit' certitudo quo ad nām. ab alyz vero ma-
gis certitudo quo ad nos. ¶ P'emitto vlteri' penes aliud
certitudinē quo ad nām de quo vide i tertia distictione qō-
nis pcedentis. ¶ P'emitto scdo q' mā pp sui varias muta-
bilitates z potētiatates q's h'z ad varia entia pōt magna eē
cā icertitudinis n'fe. pz de mēte omniū. est et tā modice z i-
perfecte ētitatis vt ei' nā sit valde latēs z nō nisi difficulter
cognosci possit vt colligif de mēte Ari. z omē. p'mo phycoz.
Ex quo iferf q' abstractio formaz a mā siue realis siue p in-
tellectū scā iuuat ad certitudinē rei. ¶ P'emitto 3' q' illd
qd se h'z fm qdā adiectionē ad altez se h'z per modum spēi
respū gn'is. pz. qz si a. se habet fm adiectionē ad. b. tūc a iclu-
dit. b. z cū b aliqd vltra. qz respectu. b. e tanq' spēs. pz et dis-
currēdo. lineā. n. visual' se h'z fm adiectionē ad lineā. z se h'z
p modū spēi respū ipi'. numer' sonorus addit supra nume-
rū z e tanq' spēs respectu ipi'. z sic de alyz. Ex quo iferf illd
respectu cui' aliō se h'z fm adiectionē esse eo simplici' z per
n'is abstractius. Pz vlteri' ipm esse magis paratuz certitu-
dini. aliud vero magis icertitudini.

Prima conclusio Scia cōsiderās d reb' a mate-
ria nālī realr separatis quo
ad illā ptē est certissima certitudine quo ad nām. pz. qz talia
entia sunt quo ad nām certissima de mēte p'hi. z. meta. Idē
etiam ex p'dictis pz. primo qz bz entia sunt alyz pōza fm na-
turā z magis idependētia. z per n'is certissima. pz sequētia
ex qōne pcedēti. ¶ Itē sunt abstracta tā fm rem q' fm in-
tellectū. abstractio vō iuuat ad certitudinē rei vt ex p'dictis
pz. ¶ Itē tam fm rē q' fm intellectū a mā maxime elongat'
q' magna est icertitudinis cā. vt pz ex scdo p'misso. g' rē. ¶ Ex
cōlōne corrolarie iferf metaphycā esse oīuz aliāz sciaz cer-
tissimā certitudine quo ad nām saltē quo ad eius p'tez p'nci-
palem qua cōsiderat de substātyz sepatis. ¶ Segtur vlteri'
q' de tali certitudine loqndo ipa est in p'mo gradu certu-

tudinis. ¶ z' sclo. lz ita. sit scia n' metaphyce de substātyz
sepatis itellectui n'ro cōsiderato fm q' recipit notitiaz ex ad-
ministratiōe sensuū est valde icerta. pz ex aucte allegata i p'
argumēto p'ncipali. ¶ Itē sube sepate maxime sunt a sensu-
bus n'ris remote g' ab itellectu n'ro put sibi sensus deseruiūt
difficillime cōg'scibiles z p n'is valde incerte. t'z n'ia. nisi q's
ponere veller d'rias iter magis difficile z magis icertū. ¶ z'
sclo. scia de reb' abstractis 3' modo alyz parib' certior est
scia minus abstracta. Dec 2' sit ad mentē Aristō. in textu. z
pōt p'bari sic. Scia abstractior e de magis elōgatis a mā q'
est magna cā icertitudinis p scōz suppositū. g' rē. ¶ Itē ab-
stractio a mā iuuat ad certitudinē rei p cor' scōi suppositi.
g' rē. ¶ Itē scia B mō minus abstracta vtitur p'ncipus scien-
tie abstractioris. sic p'spectiua vti' p'ncipus geo' z non econ-
tra. ergo rē. ¶ Itēz arguif rōne linconiēsis. scia hoc mō ab-
stractior est de rebus absolute prioribus z fm naturam cer-
tioribus. g' rē. ¶ Ex cōclusionē ifertur geometriā eē perspe-
ctiua certiore. z arit' certiore musica. ¶ Idē etiam asserit
p'hs in textu. Et vificat 2' sil' cū ei' cor' tam de certitudine
quo ad nos q' de certitudine q' ad nām. Geometria. n. e de
priorib' fm nām z de notiorib' nob' z nāe q' p'spectiua. Lz
n. geometrica etia sint a sensu exteriori remotiora nō tamē
itellectui disproportionata reddunt' sicut substantie separa-
te. z cū hoc a materia sensibili sunt magis abstracta q' ea de
q'bus cōsiderat p'spectiua. ergo rē. ¶ Quarta cōclusio. lz cer-
titudine quo ad nos sciētia de rebus abstractiorib' secūdo
mō sit certior alyz paribus: stat tamē vt certitudine quo ad
naturam sit icertior. P'ima pars pz postq' magis vlia alyz
paribus sunt nobis magis nota. Scda patet ex 3' argumen-
to p'ncipali. Scia nanq' d aia e oibus alyz nālibus certior.
vt pz in p'heio libri d anima. q' tamē minus e abstracta. scdo
modo abstractōis q' scia libri phycoz. e tamē p'mo modo
abstractior z d prioribus fm naturam quo ad partē qua agi-
tur de intellcū: cum intellēs dicat' a mā aliquo modo sepa-
ratus. Dubiū tamē eēt d octauo phyficorum in quo d' termi-
natur d primo motore. lz d hoc vide in q'stionibus primi de
anima. ¶ Quia cōclusio. licz p'ncipia metaphysice sint no-
bis certissima z p'ncipus aliarum sciētiarum nobis certio-
ra. ex hoc nō euidenter iferf metaphysicam eē absolute quo
ad nos certiore. P'ima pars pz de istis p'ncipus. d quolibz
dicitur eē vel non esse. z non contingit idem simul eē z non
esse. z quecunq' sunt eadem vni tertio eadē sunt inter se.
z sic d multis alyz. Secūda pars pz ex tertio supposito p'ce-
dentis q'stionis. Lz eniz ita sit. qz tamen illa p'ncipia sunt
m'ia pars metaphycā z in residua parte cōsideratur de q'di-
tatibus rez z de substātyz sepatis que sunt respectu nostri
valde incerte. iō metaphysica quo ad nos redditur multis
alyz icertior. Alias tamē in q'stione trigēsimatertia concessi
istam cōclusionē. metaphycā est qualz alia certior certitu-
dine p'ncipiorum. Ex illa tamē non sequif oppositū huius
cōclusionis. sed solum sequitur ipam eē quo ad nos fm quid
certiore. ¶ Ex p'dictis colligere possumus modū graduan-
di sciētias in earum certitudine. Loquēdo nāq' d certitudi-
ne quo ad naturā: metaphysica est i summo z primo gradu
certitudinis. post eam sequif scia naturalis. z moralis. z
vltimo scientie mathēaticē. res eniz mathēaticē a rebus
nālibus in esse dependēt. z sunt eis naturaliter posteriores.
Loquendo vero de certitudine quo ad nos mathēaticē
sunt i primo gradu certitudinis. z naturales sunt i remissio-
ri gradu. z metaphysica in gradu remi'. z hoc sensit cōmē-
tator in auctoritate allegata. ¶ Nota tamen hic diligenter
sicut in p'cedētibz dictum fuit. z in primo de anima q' non
repugnat itellectui humano ita certum moduz proceden-
di habere posse in naturalibus z metaphysicis sicut in ma-
thēaticis. sicut cōtingeret si daretur itellectus adeptus. z
tunc certitudo sua z certitudo nature eadem essent. z quod

esset nature certius esset sibi certius & e contra. & scientia certior alia fm naturam etiam esset intellectui certior. & ista debet vocari propria & vera certitudo. hic autem loquor de certitudine intellectus nostri considerati fm qd notitiam recipit per ministracionem sensuum. ¶ Ultima conclusio iter scientias abstractas tertio modo. illa est alia incertior alijs paribus que respectu alterius se habet per appositionem. Nec conclusio est ad mentem Aristot. in textu. & sic eam format linconiensis. Potest tamen probari ex premissis. quia scientia illa que se habet per appositionem respectu alterius est respectu illius tanq̃ species respectu generis. & est ea minus abstracta & res considerans minus simplices & abstractas. vt pz ex tertio premissis. & per consequens est incertior. patet consequentia ex supradictis. ¶ Ex conclusione inferitur qd arithmetica est certior geometria. Na geometria se habet per quandam appositionem ad arithmetica: sicut punctus de quo geometria considerat se habet per appositionem ad unitatem de qua considerat arithmetica. ¶ Idem etiam habetur ab Aristotele in textu. ¶ Item ratio mensure & proportionis qua inuicem mensurantur geometrica principia in numero reperitur de quo considerat arithmetica. quare &c. ¶ Ex predictis patet qd inter scientias mathematicas arithmetica est certissima. post ipsam sequitur geometria. prospectiva vero astronomia & musica in earum certitudine medie sunt inter mathematicas & naturales. Patet ulterius qd iter naturales scientias scientia libri physicorum est in primo gradu certitudinis quo ad nos. Scientia vero libri de anima est in primo gradu certitudinis quo ad naturam: que tamen propria nostra certitudo dici potest. Quedam alia tetigi in questione trigesima tertia huic q̃oni pertinencia q̃ illic vide.

Ad rationes principales. ¶ Ad primam pz ex prima & secunda conclusionibus. ¶ Ad secundam dicit qd lz pbaret intentum: hoc tamen non esset contra intentionem Aristot. verum tamen negatur minor. & consequenter dicit qd lz simplex apprehensio vniuersalis a simplici apprehensione singularis aut singularius aliquo modo dependeat non tamen oportet vt certitudo aut intellectus adhefio a certitudine singularius dependeat: licet aliquando hoc fieri possit. ¶ Ad tertiam patet ex quarta conclusione. & lz scientia libri de anima se habeat per appositionem ad scientiam libri physicorum ex hoc non euidenter arguitur fm intentionem Aristot. ipam esse incertiozem. Aristoteles enim vt bene linconiensis exponit ibi comparabat scientias abstractas formas a materijs que tamen sunt in materia. sic vt illa que magis abstracta sit certior illa que se habet per appositionem qualiter se habent arithmetica & geometria. Posset etiam dici qd argumentum solum probat scientiam libri de anima quo ad nos esse incertiozem. ¶ Ad ultimam patet ex conclusione prima & corollario post quartam conclusionem. Et sic finitur cum christi laude.

¶ Una aut scia est que est vnius generis quecuq; ex primis proponitur. & partes aut passiones horum sunt per se &c.

Questio XLVI.

Veritur 46. vtrum ad unitatem scie re granit quatuor conditiones que ponuntur in text. Ad alteritatem vero requiratur alteritas principiorum. ¶ Ad partes negatiuam arguitur primo contra conditionem primam. metaphysica est scientia vna: & tamen non est vnius generis subiecti. ergo questio falsa. maior de se patet. minor probatur. quia subiectum metaphysice. scilicet ens non est genus: sed omnia genera transcendens. deus etiam qui ponitur obiectum metaphysice: & a quibusdam dicitur subiectum: non est per se in predicamento. & si eest: non reponeretur tanq̃ genus sed tanquam species vel individuum

um. quare &c. ¶ Secundo scientia naturalis est scientia vna cuius subiectum non est vnum genere. quare &c. minor probatur. quia corpus mobile qd communiter ponitur subiectum ipsius non est ens per se. sed per accidens. tale autem non est per se in predicamento. & per consequens non est genus. ergo &c. ¶ Idem argumentum fieri potest de linea visuali que ponitur subiectum perspective. ¶ Confirmatur. corpus humanum sanabile & egrotale qd ponitur subiectum medicine non est genus. tum quia est ens per accidens. tum quia est species specialissima. sicut etiam homo est species specialissima. ergo &c. ¶ Tertio quelibet scientia vna est habitus vnus & qualitas vna. quare ad eius unitatem requiritur unitas sui generis & sue differentie. & non ille quatuor conditiones que videntur extrinsece a natura ipsius. ¶ Quarto arguitur contra secundam conditionem. nulla scientia componitur ex principijs. ergo secunda conditio non bene posita. assumptus patet siue enim scientia fuerit habitus vnus siue aggregatum ex habitibus: principia non sunt partes quantitatie nec qualitatie scientie. quare &c. ¶ Principia prima in scientia raro demonstrationes ingrediuntur. etiam de ipsis proprie non habetur scientia. vt patuit in precedentibus. ergo scientia non componitur ex eis. ¶ Confirmatur argumentum principale sic. scientie particulares non procedunt per principia prima. ergo &c. assumptum patet. de geometria & arithmetica. que non vtuntur principijs metaphysice communissimis. & licet vterentur illis. non tamen ab illis sumerent unitatem quia tunc ambe essent vna scientia: qd non est dicendum.

¶ Quinto arguitur contra tertiam & quartam simul. corpus mobile qd est subiectum naturalis philosophie non habet partes per se nec passiones per se. ergo &c. assumptus patet. cum sit ens per accidens. hec enim propositio non est per se in primo modo. aer est corpus mobile. sed potius in secundo. qd tamen requireretur ad hoc. qd aer eest pars corporis mobilis per se. ¶ Idem argumentum fieri potest de linea visuali que est subiectum perspective. & corpore humano sanabili &c. qd ponitur subiectum medicine cum sit ens per accidens: nec sub se habeat species. ¶ Deinde arguitur contra secundam partem questionis. non minus unitas subiecti ad unitatem scientie requiritur qm unitas principiorum. ergo contra ad scientie alteritatem non minus alteritas subiecti requiritur qm principiorum. Idem etiam videtur de alteritate partium & passionum subiecti. quare Aristoteles insufficiens fuit in ponendo causam alteritatis scientie. ¶ Secundo sequeretur qd perspective non esset altera scientia a geometria. patet. qz principia vnius sunt ex principijs alterius. Et per idem sequeretur qd non esset alia a naturali philosophia. multa enim perspective principia ex principijs scientie naturalis dependent. quibus concessis sequitur qd geometria & naturalis philosophia non sunt altere ab inuicem. qz quecuq; sunt eadem vni tertio sunt eadem inter se. ¶ Tertio sequeretur nullam scientiam specialem esse aliam a metaphysica. consequens est falsum. vt pz. non tenet. quia cuiuslibet alterius scientie principia sunt ex principijs metaphysice. Ex quo ulterius inferitur omnes scientias speciales esse idem inter se. primo. qz sunt idem metaphysice. secundo quia sunt ex eisdem principijs. v. g. principijs communissimis metaphysice.

Ad oppositum est pbs p̃ poste. circa fines in illa parte. vna aut est scia &c. ¶ In ista questione primo videbitur prima pars questionis. Secundo videbitur de secunda.

Quantum ad primum sit h̃ prima distinctio. scia vt proprie sito spectat. dupl̃r accipi potest. vno modo p̃ solo habitu actionis demerite. alio modo p̃ aggregato ex multis habitibus siue processibus demeritis & principijs eorum debitu iter se ordinem & orbitam inuentionem habentibus. ql̃iter totam geometriam dicimus esse sciam. ¶ Ex ista distinctio sequitur secunda distinctio qd sicut scientia est duplex: sic unitas scientie est duplex

Sciētia n. primo modo dicitur vna cum sit habitus vnus et quod
 lras vna: quā vnitatē sumit ex gñe et propria differentia si
 sit vnitās specifica. vnitās vero sciētie secūdo modo sūpra
 non potest eē vnitās proprie. sicut etiā exercitus nō ē vnum
 vnitatē proprie sumpta. sed ē vnitās quādam improprie quā cō-
 sequitur debitum ordinem et cōnexionem partium istius sciē-
 tie cum debito respēu ad aliquod vnum principale. qualr ex-
 ercitus dicimus vnum pp vniones ordinis partium suarū
 cum attributiōe ad vnum imperatōrē exercitus. Ad pro-
 positū ergo locutus ē Aristo. de sciētia et vnitatē sciētie scōdo
 modo. ¶ Tertia distinctio subm alicuius sciētie eē vnus ge-
 neris. dupliciter intelligi potest. vno modo. quod sit vnus ge-
 neris p̄dicamētalis. et p se reponatur in p̄dicamēto tanq̄ ge-
 nus. alio modo quod sit aliqd cōmune nō equiuocum pluribus
 specie distinctis s̄m quēdam ordinē attributū. siue sit vere
 vniuocū siue analogum. ¶ Quarta distinctio. quod subm scien-
 tie sit scōdo modo genere vnum diuisibile in species duplici-
 ter cōringere potest. vno modo. quod ipsum s̄m se est in tales
 species diuisibile. sicut aia que est subiectus libri de anima.
 scōdo quod non est rōne sui sed ratione adiuncti quod ē de forma-
 li consideratione sciētie. sicut corpus humanum sanabile
 et egrotale. non in eo quod corpus humanum habz sub se spēs i
 medicina cōsideratas. cum sit species spālissima. s̄ in eo quod ē
 sanabile vel egrotale. multe nāq̄ sunt egritudinis et sanita-
 tis spēs. et hec sunt de formali consideratione medici. ¶ Quī-
 ta distinctio principiorum quā dicuntur prima. quādam sunt pri-
 ma absolute. vt principia metaphysice. quādam prima s̄z quid
 siue in sciētia in qua sunt principia. sicut principia geome-
 trie prima dicuntur non absolute sed s̄z quod. v. respēu geome-
 trie. ¶ Ex quo sequitur quod sciētiā aliquā p̄cedere ex p̄nci-
 pijs primis dupl̄r intelligi potest. s. vel primo vel secūdo mo-
 do. ¶ Ultima distinctio. aliquid eē p se partē subiectiuam
 subm alicuius sciētie dupl̄r intelligi potest. vno modo sic vt
 absolute p̄seitas p̄mi modi iter ipsa reperiaf. alio mō i rela-
 tione solum ad considerationem sciētie. vel sub alijs ver-
 bis. quod reperiaf ratione adiuncti quod est de formali cōside-
 ratione sciētie. Exemplum p̄mi. sicut aia p se attribuitur suis
 spēsibus i p̄mo mō. Exemplū scōdi. sicut corp⁹ mobile quod vt sic
 de nullo absolute p̄dicatur i p̄mo mō p̄seitatis. verūtū i re-
 latōe ad cōsideratōem nālis p̄hie dicitur cuius corp⁹ mobi-
 li attribui p se tanq̄ p̄ti subieue. cū naturalis p̄hs p se de mo-
 tu vel mobili cōsideret. corp⁹ etiā mobile i se motū includit.
 mot⁹ aut cum sit d̄p̄ncipali cōsideratōe p̄hi nālis p̄imas ha-
 bet sub se spēs d̄ qbus p se p̄dicatur et quā a p̄ho cōsiderant. vt
 motum localē. alterationē. gñationē. corruptionē. augmen-
 tatōes. ¶ Prima cōclō. loquēdo d̄ scia et vnitatē scie scōdo mō
 vt aristo. loquitur ad vnitatē scie nō regritur subm ei⁹ eē vnus
 gñe vniuoco siue p̄dicamētali. p̄z ex p̄ ar⁹. p̄ncipali. ¶ Scōda
 cōclō. ad vnitatē sciētie supradictā regritur ipsā h̄re subm vnu
 gñe scōdo mō. p̄ba. quod b̄ vnitās ex ordie quā d̄ p̄der eēntia
 l̄ptium scie. cū attributiōe t̄i ad vnum p̄ncipale. vt patz ex
 scōda distinctiōe et de mēte oīum auctoz. Illud aut rōnabili-
 ter nō pōt eē nisi subm p̄mum scie. quod quidē equiuocū eē nō
 potest. quod cū diuersis rōnibus distincta significet ab eo non
 pōt aliqua vnitās sumi. sufficit aut quod sit aut vniuocum aut
 analogū. pl̄ibus tamē s̄m spēm attributū. vt patz ex precedē-
 tibus. ¶ Itē ad cōclōnem ar. sic. cuiuslibz mot⁹ vnitās p̄ncipali-
 ter sumitur ex vnitatē terminoz et p̄sertiz termi ad quē.
 vt habet q̄nto p̄physic⁹. quod a simili cuiuslibz p̄cessus scien-
 tifici vnitās sumenda est p̄ncipaliter ex vnitatē termini ad
 quē vnitatē tendit. tenet cōclō. quod p̄cessus sciētific⁹ videtur
 mot⁹ quādam. cū ḡ subm scie sit vltimus terminus ad quem
 tendunt p̄cessus illius sciētie. sequitur quod ab vnitatē subm p̄n-
 cipaliter sumenda est vnitās sciētie. sicut enim in arte aut
 sciētia edificatiua p̄ncipaliter queritur cōstructiō domus
 quā est subiectum eiusdem. sic in sciētijs speculatiuis p̄ncipa-

liter queritur cognitio subm tāq̄ sit finis vltim⁹ cui⁹ cognitio
 queritur. ¶ Tercio subm primū in aliqua scia est primum
 via cōpositionis et vltimū via resolutionis. ḡ ab ei⁹ vnitatē
 est vnitās sciētie sumenda. tenet cōclō. quod ab vnitatē p̄tius ex
 quibus cōpositum componitur et in que resoluit dicitur cō-
 positum esse vnum et p̄sertim ab vnitatē forme. assumptus
 de se patet. talis aut vnitās subiecti nō oportet vt sit vnitās
 vniuoca. sed sufficit ipsam eē vniuocā vel analogā. vt ex
 p̄dictis patet. ¶ Cōtra cōclōnem istāz instat sic. Si vnitās
 sciētie ab vnitatē subm dependeret sequeretur geometriam
 et arithmeticā eē magis vnā quā meta. cōclō videtur fal-
 sum cum ipsa sit verior et perfectior scia quā ille. p̄batur con-
 sequentia. quod magnitudo et numerus que sunt eaz subta sūt
 magis vnum quā ens. eo quod sunt maioris siue perfectioris en-
 titatis. et in paucioribus inueniuntur quā ens. Ad hoc responde-
 tur negando cōclō. ¶ Ad probationē negatur assumptū. et
 cōclō dicitur quod licz numerus et magnitudo sint p̄fectioris en-
 titatis et in paucioribus inueniatur quā ens. tamē quod ens ē mi-
 nus diuisibile. ideo magis est vnu. quodlibz. n. inferius actuali
 diuisione magis ē diuisibile quā eius superius. et p̄sequenter min⁹
 vnum. quod rē. ¶ Tercia cōclō. ad vnitatē sciētie reg-
 ritur vnitās principioz primoz in illa sciētia. p̄batur sic.
 p̄cessus sciētie ē mot⁹ quidam rationis discurrentis de vno
 ad aliud. omnis aut mot⁹ a principio quodam procedit et i
 aliquid terminatur. quare in progressu sciētie oportet ali-
 quod supponi p̄ncipium vel aliqua principia a quo vel a qui-
 bus fiat p̄gressus. hec aut sunt principia prima illius sciē-
 tie. vt patz. ¶ Item p̄cessus demonstratiui qui i sciētia po-
 nuntur non faciunt scire nisi tandem ad principia indemo-
 strabilia resoluantur quā sunt in illa sciētia prima. ḡ rē. tenet
 cōclō. et assumptum patuit in p̄cedentibus pluries. Nec
 autē principia debēt eē vna vnitatē cōsiderationis p̄prie il-
 lius sciētie. cū illa cōsideratio formale sit scie. a forma ve-
 ro maxime ē rei vnitās sumenda. et p̄pter hoc licz natura-
 lis et mathematic⁹ de corpore cōsiderēt. quod tamē alr et alr hoc
 faciunt. Nam naturalis de ipso cōsiderat. vt quale. et vt acti-
 uū vel passiuum. mathematic⁹ vō ab his abstrahit. s̄z solum
 vt quātū et sub ratione mēsure cōsiderat principia sup corpore fū-
 data in scia naturali et geo. non erunt vna s̄z valde diuerse.
 quod rē scie ille non erunt vna sed distincte. Notanter dicitur
 primoz in illa et non primoz absolute. quod sicut dicebatur i
 cōfirmatione q̄rti p̄ncipalis. sciētie spāles non procedunt
 p̄ principia cōmissima. vt patz. et licz ex illis p̄cederent nō t̄i ab il-
 lis sumerēt vnitatē imēdiatē. ¶ Quarta cōclō. ad cōpletam
 scie vnitatē regritur ipsā cōsiderare p̄tes et passiones p se sui
 subm et suaz partium. patz. quod alioqn iter p̄tes ipsi⁹ scie non esset
 debitus ordo et ipsaz debita cōnexio. quod maxime regritur
 ad scie vnitatē. vt patz ex distinctiōe scōda. et loquor hic d̄ par-
 tib⁹ subm. s̄z quādam dicant quod Aristo. maxime intellexit de
 p̄tibus eēntialibus aut integralibus. sicut nālis de corpore mo-
 bili cōsiderans cōsiderat de m̄a et forma quā sunt eius partes
 eēntiales. et grāmaticus de oratione cōsiderans de lris con-
 siderat quā sunt partes eius integrales. Ego vero puto hic ari-
 stotelē intellexisse de p̄tibus subm neq̄ vlr verum est sciaz
 cōsiderare p̄tes eēntiales vel integrales subm sui. et dixi de
 geo et metaphysica i expōne textus. Ex istis cōclōnibus patz quod
 p̄ quālibz illarum cōditionū ab vnitatē sciētie excludatur. vt
 cōiter expositores d̄nt. p̄ primā enī cōditionē excluditur eq-
 uocum de quo vt sic nō potest eē scia nec demō. Per ean-
 dem etiā cōcluditur quod geometria et arithmetica nō sunt vna
 scia cū non sint vni⁹ subm. quā subz vni⁹ nō est subm alteri⁹.
 nec sub illo cōtinet. p̄ scōdā vō excludit diuersitas cōsidera-
 tōis d̄ eadē re. vt cōiter d̄r. quā n. diuerse scie d̄ eodē subo
 cōsiderēt. nō seq̄ ipsas eē vnā. cū distinctis rōnibus de ipso de-
 terminent. a rōnibus aut distinctis cōsiderādi p̄uenit. vt di-
 uerſa sint sciaz p̄ncipaliter. et p̄ hoc licz naturalis et geo d̄ corpore

cōsiderent non sequitur ipsas esse sciam vnam. nālis enim de corpore considerat s̄m q̄ quale actiuū vel passiuū s̄m q̄ transmutans vel transmutabile. et iō principia naturalis principaliter super motu fundantur. geome³ vero corpus abstrahit a qualitatibus et motu. sed ipm vt q̄tū cōsiderat et vt mensurabile vel mēsurans. quare p̄ncipia sua super cōsideratione corpis s̄udata distincta erūt a p̄ncipijs scientie naturalis. Idē et dici pōt de naturali et astrono³ q̄ l3 d̄ corpore celesti cōsiderēt nō ex hoc cōcludi debz vt sint simplr scia vna. qm̄ de ipso distinctis rōnibus determināt. et ppter hoc diuersa d̄ corpe assumūt p̄ncipia. Per tertiā aut̄ cōditionē excludūt ab vnitāte scie ptes subiue p̄ acc̄ns subi scie. sic geo³ q̄ p̄ncipaliter de linea cōsiderat. nō cōsiderat lineam albam vel nigram nec lineā pulchrā vel turpez. cū sint ptes lineę p̄ accidēs. Et ppter hoc geo³ et p̄spectiua et vlr̄ sciētia subalternans et subalternata nō sunt simplr vna. Nā lineā visūalis de qua p̄spectiua p̄ncipaliter cōsiderat est p̄s subiua et p̄ accidens lineę de qua p̄ncipalr̄ cōsiderat geo³. lineā vero recta vlr̄ curua dicūt ptes lineę per se. et hoc in relatione ad cōsideratiōem geo³. vt ex vltimo notabili colligi pōt. et ideo sciētia d̄ lineā cōsiderans et lineā curua vlr̄ recta ē sciētia vna. Per vltimam vō cōditionē passiones excludunt. q̄ cōsideratōi sciētie per accidēs cōparant. ¶ Quinta cōclō ponit a q̄busdam. inter p̄dictas quatuor cōditiones ad vnitāte sciētie requisitas formalior et p̄ncipalior ē cōditio sc̄da v3. veritas p̄ncipiorū in illa sciētia. p̄batur sic. Scia maxime vnitates sumit ab vnitāte cōsiderationis eoz de q̄bus determinat et sup̄ hac eius p̄ncipia fundant. ḡ rē. ¶ Confirmat. si p̄ncipia fuerint eadē in aliqua scia et s̄m cōsideratiōem vnā. tunc oz vt sciētia illa sit vnus generis subiecti. nā q̄ non sunt generis vnus nō sunt cōsideratōis vni. et tūc vltra oportz ipsā cōsiderare ptes et passiones p̄ se et nō p̄ acc̄ns. qz q̄ sūt p̄ acc̄ns sub eisdē p̄ncipijs cadere nō p̄nt. et sic vlr̄ alias tres cōditiones a sc̄da dependere. ¶ Sexta cōclō opposita p̄cedēti ponitur de mēte linco. inter p̄dictas cōditiones formalior et p̄ncipalior ē cōditio prima. Nec cōclusio p̄ p̄bari pōt ex v̄bis linco. cum dic̄. scia vna ē q̄ subicit gen⁹ vnū. vt arismetria nūez et geo³ magnitudinē imobilē. et qz nihil scitur nisi ex p̄p̄ijs p̄ncipijs imediatis. ad hoc vt scia sit vna. oz q̄ hēat p̄ncipia nota p̄p̄ia vnificata i vnitāte subti vnus. Ex quibus verbis manifeste apparet. q̄ vnitāte p̄ncipiorū sumit ex vnitāte subti et nō ecōtra. et loquor de subo adequato et formaliter sumpto. v3. s̄m adequatā et p̄p̄ie sumptā sciētie cōsiderationē. parū post etiā dicit. hec igif̄ tria aggregantur vt sit vna scia. vnitāte subiecti sup̄ qd̄ erigit dem̄rio. p̄ncipia vnificata i subiecto illo ex q̄bus fit dem̄rio. et q̄ subm̄ hēat species rē. Nec ē cōclusio potest rōne p̄bari. p̄mo sic. subm̄ alicuius scie adequatum et formaliter sumptum ē principale illius scientie obm̄. sed ab obiecto adequato p̄ncipalr̄ vnitāte et diuersitas depēdet. vt p3 sc̄do d̄ anima. ḡ rē. ¶ Sc̄do speculatio subti ē incompleta. p̄ncipiorū vero cōpleta. ergo vnitāte speculatiōis subti primi alicui⁹ scie ē incompleta. sed vnitāte cōpleta ab incompleta depēdet. et nō ecō. ¶ Tertio ab vnitāte cōsideratiōis maxime sumēda ē vnitāte. s3 cōsideratio scie propria p̄ prius reperi⁹ i subo formaliter sumpto q̄ in p̄ncipijs. ḡ rē. maior ē fundamentū p̄cedētis cōclōnis. minor p3 discurredo. corp⁹. n. mobile qd̄ ē naturalis scie subm̄ p̄ prius motum includit de quo ē p̄ncipalis illi⁹ sciētie cōsideratio q̄ p̄ncipia illi⁹ scie ipsum includant. et sic de alijs multis exemplificari pōt. ¶ Quarto. p̄ncipia limitantur s̄m subiecti limitatiōem et non ecōtra. ḡ rē. assumptū patz. cum. n. contingat multotiēs diffinitiones rerum eē p̄ncipia in sciētia. de eadem autē re plures assignari possūt diffinitiones limitabitur in scia diffinitio subiecti s̄m q̄ illud subm̄ in sciētia limitatur. et sic correspondenter de alijs p̄ncipijs. ¶ Et bis rationibus patet. q̄ prima ratio p̄cedētis

conclusionis potius probat oppositum q̄ intētum. cum vnitāte cōsiderationis p̄ncipaliter in subo inueniatur. et si ista ratio aliquid concluderet soluz probaret comparando p̄ncipia sciētie subo non adequato et materialiter sumpto. ¶ Cōclusio firmatio vero illius rōnis arguit a posteriori. quare nihil cōcludit. sicut nō sequitur. si homo est risibile oportet vt sit aial rōnale. ḡ aial rōnale depēdet a risibili.

Quantum ad secundum articulum. ¶ Premittenda ē hec distinctio. dupliciter d̄ vna sciētia altera ab alia. Uno modo simplr. qz penitus sunt disparate. sicut musicam et geometriā dicimus abinuicē alteras. similiter arismetria et geometria. Secūdo modo s3 quid qz aliquo modo differunt in p̄ncipijs aut subiectis. licz non totaliter differant qualr̄ p̄spectiuam alteraz dicimus a geometria. ¶ Prima cōclusio ad alteritatē sciētiarū s̄m quid nō regritur vt p̄ncipia earum non sint ex eisdem nec ex alterutris. patz. qz musica et arismetria sunt s3 quid altere. et tamē p̄ncipia musice sunt ex p̄ncipijs arismetrice. Idē etiam dicatur de p̄spectiua et geometria. et de medicina et naturali philosophia. ¶ Secūda cōclusio ad alteritatē sciētiarū simpliciter requiritur q̄ earū p̄ncipia prima nō sint eadem et p̄ncipia vnus nō sint ex p̄ncipijs alterius. patet. quia ad vnitāte sciētie requiritur p̄ncipiorū vnitāte. ergo ad sciētiarū alteritatē requiritur eoz alteritas. tenz cōsequētia. quia ex eisdē res generat̄ ex quibus corūm pitur. licz opposito modo factis vt colligitur secūdo ethico. et assumptum patet in articulo p̄cedēti. Nec cōclusio potest eē ad mentem Aristo. q̄uis ipse nō dixerit q̄ earum p̄ncipia non debent esse eadem. sed dixit q̄ non sunt ex eisdem. qd̄ qualiter intelligi debet vide in expositione textus. de alteritate etiam simpliciter loquebat̄ vt patz s̄m linco. in exponēdo textum. cum dicit penitus diuerse sunt sciētie nec eedem nec subalternate quarum p̄ncipia rē. ¶ Tertia cōclusio ad alteritatem sciētiarū simpliciter nō minus requiritur alteritas subozum primozum q̄ suozum p̄ncipiorum. patet ex argumētis ad partem negatiuā. ¶ Item sciētia p̄ncipaliter vnitāte sumit ab vnitāte subiecti q̄ ab vnitāte p̄ncipiorum. vt p3 ex articulo p̄cedēti. a quocunque autē res p̄ncipaliter capit vnitāte per illud ab alijs p̄ncipaliter differt et ab illo p̄ncipaliter est vnum. q̄re cōclusio vera. Eadem cōclusio colligitur de mēte linco. ex verbis prius allegatis. cum p̄sequēdo dicit̄ quaz p̄ncipia nō sūt vnificata i natura vni⁹ generis subiecti nec in subiectis quorum alterum sit sub reliquo. ¶ Et si dicatur quare philosophus non fecit mentionē de alteritate subti. dicatur q̄ per alteritatem p̄ncipiorum dedit illaz intelligere. magis autē exp̄ssit alteritatem p̄ncipiorū. qz per illam manifestat̄ exp̄pressius alteritas cōsiderationis proprie alicuius scientie a qua p̄ncipaliter pendet sciētie alteritas. cum subiectū sciētie sit incomplectum et implicet. p̄ncipia vero complexa et explicita. subiectum etiam sit vnū tantuz et p̄ncipia sint plura. Auerois autē videtur supplere textuz Aristo. cui dicit q̄ scientie sunt diuerse. quaz p̄ma p̄ncipia sunt diuersa et subiecta ipsarum diuersa. et idem videtur sentire Albertus. ¶ Quarta cōclusio ad alteritatem scientie requiritur consecutiue alteritas partium subiecti per se. et passionuz per se subiecti et suarum partium. patet ex predictis. Aristo. autē tacuit istam causam alteritatis tanq̄ cōsequentem ex alijs. vt patet intelligenti.

Ad rationes principales. ¶ Ad primam patet ex prima cōclusione cum secunda. et ex tertia distinctione primi articuli. ¶ Ad confirmationes vero dicitur deum non esse subiectū adequatū metaphy³ de quo hic loquimur. ¶ Ad secundam dicitur q̄ licet corpus mobile nō sit vnū gen⁹ p̄ mō. ē tū gen⁹ vnū sc̄do mō. vt p3 ex tertia distinctione. et hoc sufficit ad sciētie vnitāte.

Et per idem p³ ad confirmatione p¹am d¹ linea visuali. **C**ontra. salte³ segtur q³ sub³ naturalis p¹ie r¹ sub¹m per¹ spectiue sunt entia p¹ accidens. sicut eni h¹o alb¹ vt sic d¹ ens p¹ accidens. sic eti¹ corpus mobile vt sic: est ens p¹ accidens. **I**dez dicat de linea visuali. Quo xcesso segtur q³ illa sub¹ta sunt sub¹ta per accidens. r¹ per p¹sequens p¹spectiua r¹ natural¹ p¹bia sunt scie per accis. quod e absurdus. **A**d hoc coiter ridetur xcedendo p¹iam p¹imam r¹ negado scda³. sic enim scia totalis no est ens p¹ se sed per accidens siue p¹ aggregatio¹ nez. r¹ t¹ est per se scia vna. dem¹io et est ens p¹ accis r¹ p¹ ag¹gregationez. r¹ t¹ quel³ dem¹io e p¹ se dem¹io vna. Logici eti¹ coiter d¹nt q³ sub¹m h¹o. homo albus curtit est sub¹ p¹ se r¹ tam¹ significat ens per accis. **Q**uidam eti¹ p¹bi concedut ag¹gregatum ex superficie aeris r¹ ex superficie aque esse ens per ac¹cidens. r¹ t¹ ee p¹ se locu terre. Et sic inconuenit corp¹ mobi¹le vt sic: esse ens per accidens. r¹ t¹ esse sub¹ p¹ se. **I**de dicitur de linea visuali. **A**d p¹firmat¹oez scda³ de sub¹o medicine p¹3 sufficienter ex quarta distinct¹oe. corp¹. n. humanu sanabi¹le r¹. vt sic resp¹u p¹siderat¹ois medici d¹ sub¹m p¹ se. licet p¹pe seuprimo mo¹ genus. **I**tem licet fm se no sit in species di¹uisibile. tam¹ vt sanabile vel egrotabile i sp¹es diuiditur. f¹3 q³ varie sunt sp¹es egritudinis r¹ sanitatis. **A**d tertia³ p¹3 ex p¹ma r¹ secuda distinct¹oe p¹imi articuli. **A**d quarta³ patu¹ it in exp¹one textus. per sciam eni p¹poni ex p¹ncipys itelligi debet sciam ex p¹ncipys p¹cedere formaliter aut virtualiter r¹ licet de p¹ncipys p¹rie non sit scia. sunt tam¹ ca¹ scientie conclusionis. **A**lter sine inconuenienti absolute concedi posset sci¹entiam ex p¹ncipys p¹oi. per sciam non intelligendo habitum nec aggregatum ex habitibus. sed aggregatum ex p¹missis r¹ p¹clusionibus cu¹ p¹cessibus iter eas. sic vulgariter scripturaz i lib. contentaz sciam appellamus. licet ip¹proprie. tales eni scie p¹ncipia sunt partes integrales. vt p¹3. quare r¹. **A**d p¹firmat¹oez p¹3 ex q¹nta distinct¹oe r¹ tertia p¹clusionione p¹mi articuli. patet eti¹ i exp¹one textus. **A**d q¹ntam dicitur. q³ sufficit corpus mobile r¹ v¹l¹ quodl³ sub¹m scie habere p¹tes subiuas p¹ se p¹mo v¹l¹ scdo modo v¹ltie distinct¹ois. **E**t per id¹ p¹3 ad confirmat¹oez de linea visuali r¹ de copore humano sanabili. **A**d r¹ones d¹ scdam p¹tem questiois. **A**d p¹imam p¹3 ex p¹ma r¹ tertia p¹clusionib¹ scdi articuli. **A**d scdam p¹ceditur p¹pectiua no ee altera simpliciter a geo¹metria nec a naturali p¹bia. l³ ab vtraq³ sit altera f¹3 q¹d. r¹ cu¹ arguit q³ tuc naturalis p¹bia r¹ geo¹ non essent altere. l³ poss¹3 concedi q³ no sut. altere simplr. q¹ geo¹ accipit a nali de pu¹cto r¹. negat t¹ p¹na. sed ille modus arguendi valeret si assu¹mere¹ i antecedente. q³ p¹pectiua eet simpliciter id¹ cu¹ vtra¹q³ illarum. quod non contingit. **A**d v¹ltima³ coceditur sci¹entias spales non esse simpliciter alteras a me¹. **E**t cum in fertur q³ omnes scientie speciales sint id¹ez inter se. negatur p¹sequetia. sed hoc sequeretur si essent simplr eadem me¹. r¹ eodem modo vterentur p¹ncipys ipsius. quod non contin¹git. r¹ sic est finis questionis.

Altera at¹ scientia est ab altera quozicq³ p¹ncipia n¹3 ex eisd¹ neq³ ex alterutris sut r¹ e. **N**o vltima.

Queritur 47° incidenter. Utrum di¹stinctio scientiarum que sunt simplices habitus sumatur ex p¹clusionum di¹stinctione de quib¹ habet sci¹entia. vel ex di¹stinctione p¹ncipiorum a quibus dependet. **E**t arguit p¹mo q³ sumit¹ ex distinct¹oe co¹clusionum. q¹ actus r¹ habitus distinguuntur per obiecta. vt patet scdo de aia. r¹ scdo etbi. sed p¹cto est ob¹iectum scientie. scia vo¹ habitus p¹clusionis. vt p¹3. q¹re r¹.

In oppositum arguit p¹bando q³ sumit¹ ex disti¹ctione p¹ncipioz per ist¹o. vna scia ab alia distinguitur per quod habet esse. sed p¹ p¹ncipia ba

bet esse. q¹m ex p¹ncipys p¹ducitur scia p¹clusionis. q¹ r¹. **E**t 2° eiusdem p¹clusionis diuerse possunt esse scie. r¹ hoc p¹pter di¹uerstat¹e p¹ncipioz. q¹ r¹. assumptum patet. primo. q¹ ead¹e p¹clusio dem¹ari potest q¹ r¹ p¹pter quid. r¹ hoc erit per diuer¹sa media r¹ diuerse p¹ncipia. per dem¹strationes aut q¹ vel p¹pter quid distincte scientie acquiruntur. **S**ecudo. q¹ ead¹e p¹clusio in distinctis scientys dem¹strari potest p¹ q¹d r¹ per media distincta. sicut luna eclyp¹sari: alio medio a nat¹urali. r¹ alio ab astronomo dem¹atur. que duo media distin¹ctas scientias producant. vt satis p¹3. **I**n ista breui q¹one.

Primo ponitur hec distinctio. Duplicia sunt p¹ncipia a quibus scia dependet. s. complexa r¹ incom¹plexa. Exemplum p¹imi. sicut omne totum est maius sua p¹te. Et si ab equalibus equalia. dem¹as remanetia sunt equalia. Exemplum scdi. sic vnitas r¹ n¹uerus. p¹uct¹ r¹ magnitudo.

Prima conclusio Distinctio scientiaz p¹ partia¹lium no¹ necessario sumitur ex distinct¹oe p¹clusionum. patet. q¹ de eadem p¹clusionione di¹stincte scientie haberi possunt. sicut de illa. luna est eclyp¹sabilis. illa eti¹am p¹clusio. terra est rot¹uda. alio modo me¹ ab astronomo dem¹atur. r¹ alio a naturali. r¹ per illa media di¹stincte scientie generatur. **S**imiliter. quatuor ee elem¹enta r¹ no¹ plura aliter demonstratur in lib. celi r¹ mundi. r¹ aliter in lib. de generatione. r¹ sic p¹sequenter distincte scie de illa p¹clusionione h¹atur. q¹re r¹. **E**x ista p¹clusionione quid¹ inferut correlarie. q³ licet diuerfarum scientiarum sit ead¹e p¹clusio materialiter. no¹ tamen est ead¹e formaliter. l³ eni illa p¹clo. terra est rot¹uda. sit maliter eadem in astromia r¹ p¹bia nat¹urali. **I**n predictis t¹ scientys distinguitur r¹one formalis. cuz a naturali demonstratur per ipsam esse sume grauem. r¹ ab astronomo p¹pter esse medium celi. **I**tem q³ elem¹enta quatuor sut eadez est p¹clusio materialiter in libro celi. r¹ in libro de generat¹oe. altera tam¹ formaliter. cuz in libro celi p¹betur per motuz locales. r¹ in libro d¹ generat¹oe p¹ motuz alterationis. **S**ecuda p¹clo c¹tra quosda³. l³ ita sit ex di¹stinctione tam¹ p¹clusionum sequitur distinctio scientiaruz que de illis conclusionib¹ habentur. patet. vbi enim distin¹cte sint conclusiones oportet de ipsis haberi habitus sci¹entificos distinctos. siue ille demonstrantur q¹. siue p¹pter q¹d. siue in eadem scia totali. siue in diueris. quonia¹ ad vnitate¹ habitus scientifici requiritur vnitas conclusionis. vt patet. quare r¹. **T**ertia p¹clusio ponitur a quibusda³. distinctio scientiarum partialium ita ortu¹ habet ex distinct¹oe p¹ncipioz tam complexozum q¹ incomplexozum quod no¹ hab¹z ortum ex distinct¹oe p¹clusionu¹. **S**ecuda pars videtur se¹qui ex conclusione prima. **P**rima vero pars patet. quia ad diuerstatem scientiarum diueritas requirit¹ demonstra¹tionum. distincte vero demonstra¹toes distincta habent me¹dia r¹ distinctas p¹missas. sed media sut p¹ncipia incomple¹xa. p¹missis vero sunt p¹ncipia complexa. ergo r¹. **S**ed contra conclusionem istam instatur sic. stat scientias duaru¹ conclusionum esse distinctas. q¹uis earum media non sint distincta. ergo conclusio falsa. assumptu¹ patet. pluries p¹ id¹e medium diuerse demonstrant¹ conclusiones. sicut per tria¹ gulam tanq³ per mediu¹ demonstrare possu¹ habere tres de¹ ysochele. r¹ per idem medium alia demonstratione demon¹strare possu¹ de gradato. **I**tem per animal rationale de monstrare possu¹ illam conclusionem. homo est disciplinabile. **S**imiliter r¹ istam. homo est risibile. licet non eque p¹mo. **D**e illis autem conclusionibus distincte habetur sci¹entie. vt patet. **I**tem ex his duabus p¹missis. omne aial ra¹tionale est disciplinabile. omnis homo e animal rationale. demonstrari potest illa vniuersalis. omnis homo est ratio¹nale in p¹mo p¹ime figure. **P**otest eti¹ dem¹strari illa par¹ticularis. aliq¹o disciplinabile est h¹o in darapti. **E**t cer¹tum est q³ illarum conclusionum distincte sunt scientie.

Registrum

A
 Apollinaris
 C. Preclarissimū
 tale autē

B
 est vel non est:
 Quoniam autem
 ex cōclusionibus

C
 omnibus predictis
 chelis. quia
 C. Ponit scōdam

D
 que in scientia
 dubitant. naz
 auz de generibus.

E
 se habet q̄
 tem scire
 venerit ad

F
 a. autem in
 pore animato:
 primo quia

G
 datur cōclusio
 quidam respondent
 subdit q̄ harū

H
 qz contraria non
 non enim est

aa
 C. Acutissimi doctoris
 ratus tanq̄
 quendi diceret.

bb
 solent. in pposito
 ipsaz sine scia
 rem. sed hec est

cc
 primo modo
 plo minus. z. c.
 minate conditiones

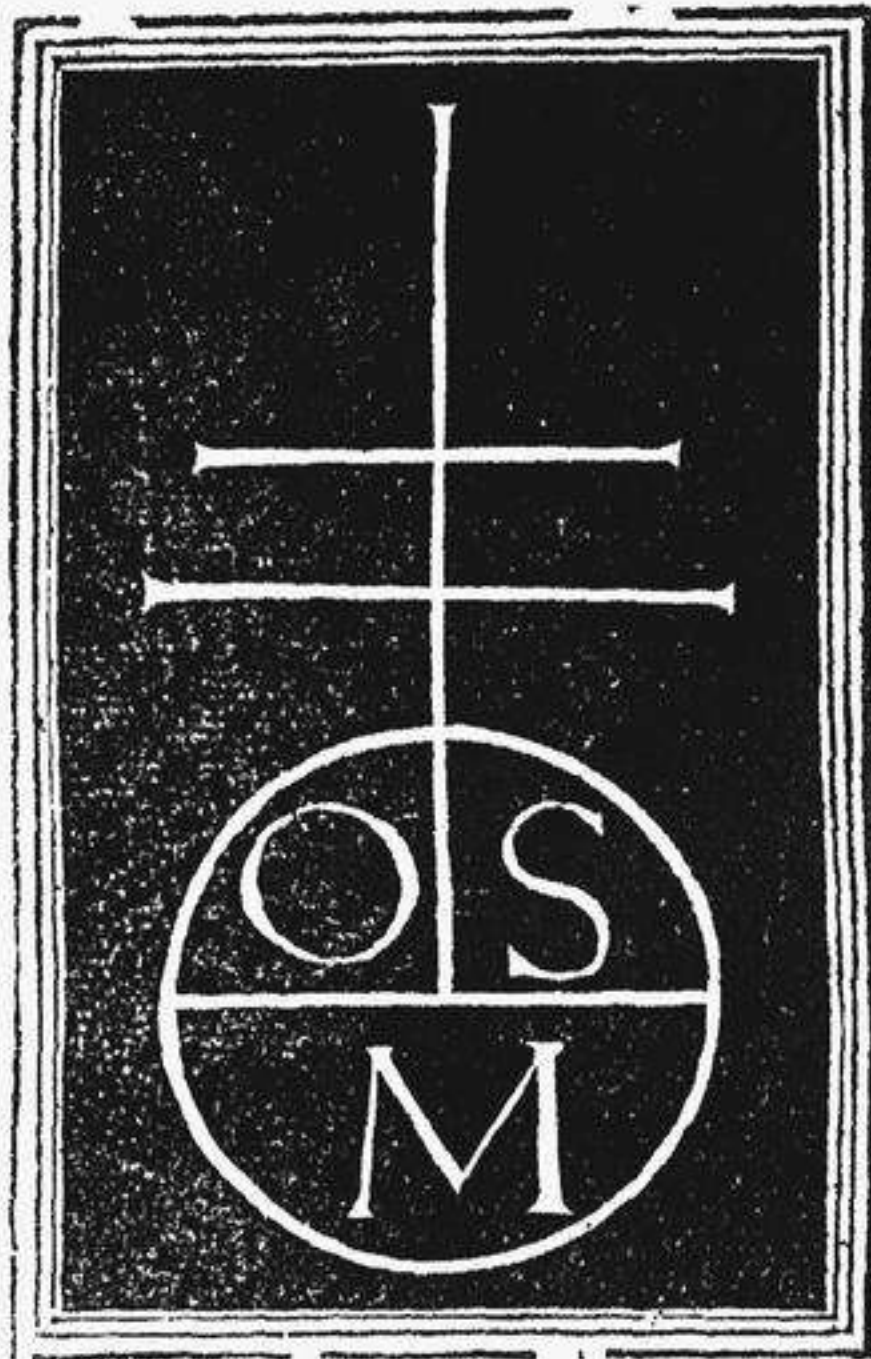
dd
 prime cause
 tm. quare zc.
 et que non.

ee
 C. Confirmatur
 cunqz significant
 actu bz artem

ff
 sionis vt passionē
 solet cum sit
 tes sint oibus

gg
 rem cuius
 pars precedentis
 fm q̄ obiectuz

hh
 dicta demōstratione
 C. Quinta cōclusio.
 me cognitionis

Handwritten notes in the top left corner, including the number '10' and some illegible text.

Handwritten notes in the middle left section, including the number '10' and some illegible text.

Handwritten notes in the top middle section, including the number '10' and some illegible text.

Handwritten notes in the middle middle section, including the number '10' and some illegible text.

Handwritten notes in the top right section, including the number '10' and some illegible text.

Handwritten notes in the middle right section, including the number '10' and some illegible text.

Vertical handwritten text on the right edge of the page, possibly a page number or reference.

